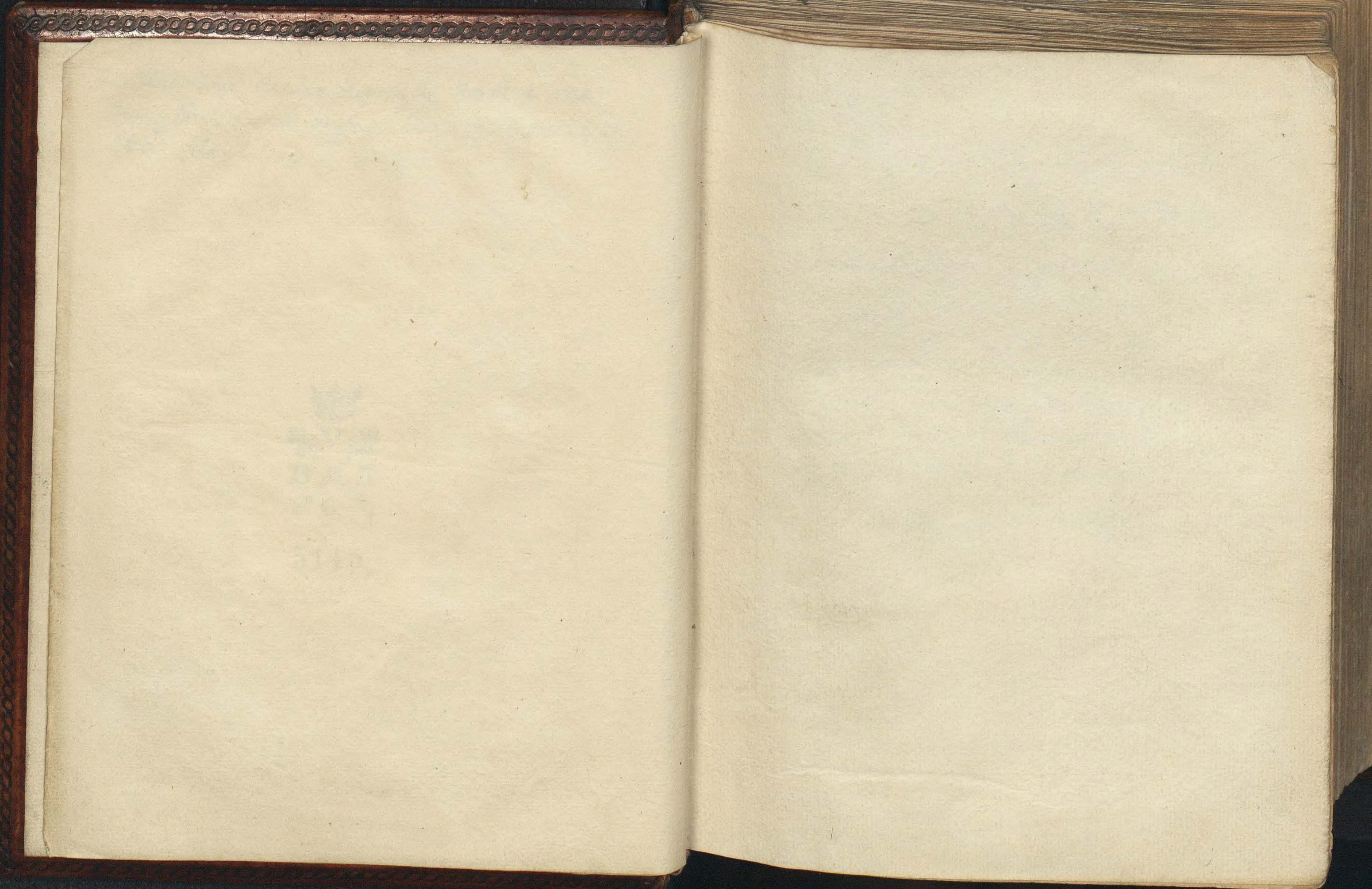
OBRONA NAUKI PRAW
DZIWEY Y WIARY
STARODAWNEY KRZE
SCIJANSKIEY

Restauracje uszkodzonych kart i ich uzupełnienie wykonała Spółdzielnia „Starodruk" w r. 195[illegible]

5115

CIMELIA

Obroná Náuki prawdziwey y wiáry

stárodawney Krześcijáńskiey/ ktorey
vczyli Prorocy/ Krystus Syn Bo-
ży/ y Apostołowie iego Swięci. Ná
przećiwko náuce fáłszywey y vierze
nowey/ kthorey vczy w kośćielech
swoich Papież Rzymski/ a kto
rey odpowiedzia swoia bro-
ni Jedrzey Biskup
Krákow

Herby iego Miłośći Páná / Páná Janá Bonerá z Bálic / Ká ſztellaná Bieckiego / etc. J. L. P.

Bibl. Jag.

Wielmożnemu pánu / á Pánu Janowi Bonárowi z Bálic / Káſſtellanowi Bieckiemu / wielkiemu Rzañcy Krakowſkiemu / Stároście Spiſkiemu y Rábſtyńſkiemu etc. Láſki Bożey pokoiu y wſzego dobrego / w Pánie Jezu Kryſtuſie / powolny y naniſſzy ſługá Boży życzy / Marcin Krowicki.

Gdyſz Jendrzey Biskup Krákowski / bez wſzelkiey egli ſie [illegible] Bożey / y wſthydu luwſthata / [illegible] wypuśći kxie [illegible] Zyd [illegible] o mnie / vbo gie [illegible] / ktore kxiegi krotka odnowied [illegible] lego Krolewſkiey Miłośći offiárow [illegible] emu zwierzchnmu od Páná Boga [illegible] er. W ktorych [illegible] ach cześć y chwałe Bożą z [illegible] nocił / z háńbił: Niegodziło mi ſie tedy tego [illegible] zániechać / ábym náty iego bluznierſtwa niemiał odp[illegible]ſać / y przed kimi wybránymi Bożymi vkázáć: Iż ta náuka [illegible] pá Krákowſkiego / ktora on ná świat wypuśćił / nie ieſt náuká Prorocka / áni Apoſtolſka / áni krze

List.

1. ſka: Ale ieſt náuká Dyjabelſka/ z rozumu y mądrośći
3. ludzkiey y ćieleſney od Antykryſtá vprzedzioná y zmy-
al. 22. ſlone. Ktorá náuke pan Bog zowie przes ſwoie ſwie
ia. 1. 36. te Proroki y Apoſtoly- ſmrodem/ zużelicą/ plewámi/
re. 23. ſny/ gnoiem złowieczym/ ćiemnośćiámi/ kwáſem/ bob
Regum. 18. ſny/ gnoiem złowieczym/ ćiemnośćiámi/ kwáſem/ bob
Tren. 2. 4. ſkimi báſniámi/ łgárſtwem/ chythrośćią ludzką: A
Matt. 16. krotko mowiąc/ cokolwiek z ſłowá Bożego nieieſt/ to
Jo. 3. wßyſtko Duch ſwiety zowie/ przeklectwem/ y náuká
Eſa. 5. 16. mi Dyjabelſkimi. Ktorych náuk trzymáiąc ſie/ y ná-
1.Tim. 4. ſláduiąc Biſkup Krákowſki/ mnie vbogiego y naniſſ-
Prouer. 30. ßego ſługe Páná Jezu Kryſtá vkrzyżowánego/ y zdiu
Eph. 4. gim ſługą Bożym złowiekiem ſwietym/ w tych krię-
Gal. 1. gach ſwoich bes wßelkiego roſsądku y boiázni Bożey
Tim. 4. názwał Apoſtátą/ kácerzem y odßczepieńcem kośćiołá
Swietego Krześćijáńſkiego/ iákobych ia miał nowey
náuki ludzi vczyć / Dokthory ſwiete gánić/ zwyczáie
vkrwne ſromoćić/ y inne ludzi ná to przywodzić/ wß-
láką zwierzchnośćią od Páná Bogá poſtánowioną
gárdzić/ nieposłußnym być/ y ſam ná świećie ſwowol-
nie żyć.

Ja tedy/ niedla ... pow... bych Kxiędzu Biſkupowi
miał odda... ciołá Rz... romocenie zá ſromocenie/
złorzeczenie z... ... ciołá ſ... bo tego pan Bog zakazał)
Ale abych ... ly Páná Bogá záſtepow
...rzoſyna iedn... Jezu Kryſtá Páná náße-
o dla mnie vkrz... O dpiſałem kxiedzu Bi
...wi/ iákom mo... / według ſłowá Bo-
okazuiąc mu o... ...iem prawdziwą náuke ro-
otym biedy y k... ...acerſtwá kośćiołá iego Rzymſkie-
y teß ſobi... e kiedy kxiądz Biſkup Krákowſki ná
...omniał/ iż Pan Bog niekiedy/ przes Oſlice ty
...nowił/ ktore był przed Balaam Prorokiem zá-
kry./

I ſłußnie ty Lilie ſobie otrzymáli/
Zá ty cnoty ktore ſie w nich okazowáły.
Abowiem to co s ſławą wnet ſie naprzod záczynie/
Tedy to iśćie muśi teß wßedy trwáć znácznie.
Wßak nieieſt w Polßcze táyna zacność herbu tego/
Ták zdawna iak y teras zá wieku náßego.
Zwłaßcza w tych domiech ktore noßą ty Klenoty/
Widzimy iáko náwßem kwitną zacne cnoty.
A dziś ießcze tym ſławniey ty Lilije zroſły/
Bo ſie w ſwych zacnych ſtaniech domy ich wynioſły.
Wßakoß ſie nam ſtąd niezdá ich zacnośći ſłáwić/
By kto nierzekł że ſie my chcem pochlebſtwem báwić.
Lecz iednák to co iáwnie ná oko widziemy/
Tego o nich koniecznie milczeć niemożemy.
Bacżem wiele tych Lilij iż ſie w korzeniły/
W Kryſtuſa Páná ſwego/ á w nim ſie ſkrzewiły.
Wßedy s ſwych kwiatkow wdzięczną wonność podá-
Bo ſie o chwałe Bożą mocnie záſtáwiáią. (wáią/
Skąd ſtany ich przydz muſzą tym k więtßey zacnośći
A nieda im pan zwiędnąć nigdy w tey ſtałośći.
Gdy w niey będą dokońcá trwáć iáko poczęły/
aßcz ... ſercem prawdy ięły.
to K... kwiát/
... wßytek ſwiát

Rázże ſam ſtrzedz áby ich látoroſl zielona/
Stáránim Czártá złego niebyłá złomiona.
Jowßem aby w cále záchowáne były/
Gdyß ſie w ſwietym ſłowie twym tu roſkorzeniły.
Niechay Czárt z wiátry ſwemi ná nie iák chce wieie/
Jednak nigdy kwiátkow ich márnie nieroſchwieie.
Ey nuß y wy ſtych Liliy bierzćie przykład Rożе/
A roſzerſtwiayćie ſie teß dziś przes ſłowo Boże.
Boć inak niezákwitna tu wáße zacnośći/
Jesliß ſie krzewić chcećie w tey ziemſkiey niſkośći.
Ktora áż wam do czáſu może dáć wilgotność/
Ale wiedzćie żeć bárzo krotko trwa iey godność.
Gdyß y náſienie kożde co w zla ziemie w padnie/
Máluczko kes odroſwßy wnet záś vſchnie snádnie.
Wßczepćieß ſie ráczey w on ſſczep/ w Krystá P. ſwe.
Ktory wieczna czerſtwośćia obżywia káżdego.
Ten ći y was odmłodzi á ſam roſkorzeni/
Ták iż ſie wáßá zacność wiecznie nieodmieni.
A zoſtániećie w cále ſtymi Liliámi/
Jedno w Pánu Kryſtuſie chćieyćie mieſſkáć ſámi.
Jśćieć z was nieopá [illegible] d kwiátek żadny/
Choć by w [illegible] ten
zdrádny.
Bo

kył/ J záſie. Jż Sámuelowi dziećieciu to był obiá- 1. Regnum 3.
wił/ czego był przed kápłanem náwyſſzym Jzráelſkim Esa. 42.
Eli zátáił: Abowiem Pan Bog/ ieſt tákowy Pan/ kto Rom.
ry ſie nieogláda ná żadne oſoby ludzkie. Act. 10.
A iż tedy kxiadz Biſkup naprzod mie názwał Apo Apoſtátá.
ſtáta/ tho ieſt/ odćietym y odrzuconym/ od kośćiołá
ſwietego krześćiáńſkiego. Cieſſkie mi ſłowo zadał/
Abowiem gdybych był tákowym/ byłbych godzien/ nie
tylko ná tym ſwiećie doczeſnego/ ale teß y ná onym ſwie
ćie wiecznego karánia. J co ieſt inßego być Aposthá- Co ieſt Apo-
ta/ iedno zbieżeć álbo vćiec od kośćioła ſwietego krze- ſtata.
śćiáńſkiego: A kto zbieży álbo vćiecze od kośćiołá ſwie
tego krześćiáńſkiego/ tákowy iuß dáley nieieſt człon-
kiem iego/ á kto nieieſt członkiem/ muſi być członkiem
Száthańſkiego Kośćiołá/ y muſi zginąć náwieki/ by
był y Aniołem ná oſthátek: Abowiem niemáß odpuß-
czenia grzechow/ ani zbawienia/ iedno w kośćiele ſwie
tym krześćiáńſkim. Ale iáko niewßyſcy ſą Jzráelczy-
kowie/ ktorzy od Jzráhelá poſſli/ ani wßyſcy nátych- Roma. 9.
miaſt ſynowie Abráámowi/ ktorzy poſſli s plemieniá
Abráámowego/ iáko Duch Swiety mowi: ták teß nie
wßyſcy ſą wnetże kośćiołem/ ktorzy ſie kośćiołem czy-
nia/ nie wßyſcy ſą Biſkupi [illegible] Páſterze/ [illegible] ſie Bi-
ſkupy y Páſtherzmi zową. Abowiem Pan Kryſthus
powiedział: Z owocow i[illegible] áćie ie. A przeto iżem
odbieżał y vćiekł od koś[illegible] nſkiego/ nie odbieżá Matt.
łem/ ánim vćiekł/ od ko[illegible] w[illegible] tego krześćiáńſkie-
go. J owßem nieućiekłem/ anim odbieżał/ od onego
Rzymſkiego pierwßego kośćiołá ſwietego/ ktory bu-
dowáli Apoſtołowie ſwieći: Bo ten dziſieyßy kośćioł
Rzymſki/ nie ieſt budowánie Apoſtołow ſwietych/ ále
ieſt budowánie Papieżow/ Bałwochwálcow y Apo
ſtate

Co ieſt Kościoł Rzymſki. ſtatow: kthory nietylko / iż nie ieſth godzien być we-
zwan kościołem / ale podobniey go nazwać / nieczyſta
cudzołożnica / ktora porzuciwſzy ſwego poſlubionego
małżonka Pana Jezu Kryſta / przyſtała do rozmai-
tych cudzołożnikow / s ktorymi vſtawicznie cudzołoży
y nieucciwie żywie / przeſtho daleko wiecey przyſtoi /
aby dziſieyſzy kościoł Rzymſki / był nazwan iakim dwo
rem wielkim / ſwowolnym / y nieczyſtym / matka wſzyſt
kich złości y bluznierſtw / a niſſli kościołem. Abowiem
tam niemaſz / ani prawdziwey nauki Pana Jezu Kry
ſta ſyna Bożego / ani prawdziwego ſſafowania świa-
tościami iego / ani żywota vcciwego / iedno ieſt / y nau
ka fałſzywa / y wiara obłudna / y światości fałſzywe /
bluznienie Pana Jezu Kryſta / y ſłowa iego przeſlado
wanie / zabiianie / y mordowanie prawdziwych ſług
iego. A przeſto nieprze ſie tego / ale tho iawnie przed
panem Bogiem wſzechmogacym ſtworzycielem moim
przed wſzyſtkimi Anioły Bożymi / y przed wſzyſthkim
światem / iawnie wyznawam z wielkim weſelim dzie-
kuiac Panu Bogu / y oycu moiemu miłemu iżem ſie
ſtał Apoſtata / dziſieyſzego kościoła Rzymſkiego / po-
Matt. 7. et 16. niewaſz mamy roſkazanie Pańſkie / y Apoſtołow świe
...nc. 6. tych iego / abyſmy ſie wyſtrzegali od fałſzywych Pro-
...voc. 18. rokow / y co narychley vciekali z Babiloniey / y od bał-
...enik. 26. wochwalſtwa / y ſtrz[illegible]ego narodu złoſliwego.
...c. 52. Stałbych ſie był Ap[illegible]iedybych był przyſtał y
zbieżał / do Turkow o[illegible]ow / albo do inſzych Poga
now / iako vczynił Julianus / Porfiryus / y inſzych nie-
mało. Alem przyſtał y przyłączył ſie do pierwſzego ko
ścioła świetego krześcijańſkiego / z roſkazania Boże[go].
A przeſto nieieſtem żadny Apoſtata / y owſzem Pażieſz
z Biſkupy / y że wſzyſtka orda ſwoia / ieſth pierwſzego

kościoła Rzymſkiego / Apoſtolſkiego Apoſtata.

A iż mie ieſzcze zowie nietylko Apoſtata / ale teſz ka-
cerzem / y tegoby mi ſłowa niemiał przyczytać / gdyby
Co ieſt kacerz. ſie bał Pana Boga / y ſwego bliżnego miłował. Abo-
wiem to ieſt kacerz / ktory naprzeciwko ſłowu Boże-
mu iaſnemu / ſobie zmyſli y znaydzie nauke fałſzywa /
ktorey ſie vporem y mocnie dzierży / y ktory odſtepuie
Kreda / albo członkow krześcijańſkich / ktore Apoſtol-
ſkimi zowiemy. Jakowi byli kacerze / Cerynthus / He-
bion / Walentynus / Hermoienes / Praxea / Sabelli-
us / Arthemon / Manicheus / Florynus / Montanus /
Nouatus / Tatianus / Eustachius / Aryus / Apollina-
ris / Macedonius / Neſtoryus / Eutyches Pelagius /
Helwidyus / Enthuzyaſtes / etc. Ktorzy kacerze ia-
ſney ſie prawdzie Bożey y piſmu świetemu ſprzeciwia
li vporem. Ale iżem ia nieodſtapił piſma Świetego
w ſtarym y w nowym Teſtamencie napiſanego / ani ſo
bie zmyſlam inſzey nauki / tylko ſie Prorockiey y Apo-
ſtolſkiey mocnie trzymam: J owſzem przed wſzyſtkim
świathem Boga Oyca y Syna iego miłego / y Ducha
świetego / ieden krzeſt na odpuſzczenie grzechow / ieden
kościoł świety / po wſzyſtkim świecie roſypany / iedne
wiare krześcijańſka wyznawam / iż tylko przez ſame-
go Pana Jezu Kryſta Syna Bożego / wſzyſtkim wier
nym y wybranym / darmo Pan Bog odpuſzcza grzechy
y daie żywot wieczny. A przeſto nieieſtem żadnym ka-
cerzem / iako mie kxiadz Biſkup niebogoboynie nazy-
wa: Niechay mu to on Pan nad Pany / y ſedzia nad ſe-
dziami odpuści / ieſliże ſie vpamieta / ktory y mnie y ie-
go ſadzić bedzie w krotkim czaſie.

Nadto zowie mie teſz ieſzcze odſzczepieńcem: J toć
niecudne przezwiſko / abowiem odſzczepieńcem być nie

inßego nieieſt/iedno kiedy ſie kto odłaczy/od iednośći
kośćiołá Swietego krześćiyáńſkiego/y nowa ſekte iá⸗
2.Pet. 2. ka poſtánowi. Ktore odßczepieńce / wielebny Piotr
2.Tim. 3. własnymi ſłowy wypiſał/ mowiac. Iż beda miedzy
wámi vczyćielowie/kthorzy potáiemnie wprowádza
odßczepieńſtwá ßkodliwe/ teß páná ktory ie odkupił
przac ſie/przes ktore drogá prawdy bedzie bluznio⸗
na/á przes łákomſtwo zmyſlonymi ſłowy/ beda wámi
targowáć. Tuć Piotr ſwiety wypiſał/y iáwne znaki
vkazał/tych to odßczepieńcow/ktorzy ſie nietylko Pá⸗
ná Kryſtuſá beda przeć: ále teß y odkupienia iego.
Gdzie ná inßym mieyſcu Piotr ſwiety ty ſłowá ſwoie
1.Pet. 1. wykłada ießcze ßerzey mowiac. Iż nie ſrebrem áni zło
tem ieſteſmy odkupieni/ále nadroßßa krwia Barán⸗
ká niepomázanego. Przeſto ſtych ſłow Piotra ſwiete⸗
go łatwie kożdy obaczyć może/ iż tho ſa odßczepieńcy/
kthorzy nietylko ſámey krwi Syná Bożego / ále teß
tym rzeczom ktore kupuia zá ſrebro y złoto/ przypiſu⸗
ia y przyczytáia/odpußczenie grzechow/ y vſpráwie⸗
dliwienie ſwoie. Abowiem iako powieda/ iż thakowi
odßczepieńcy/ z łákomſtwa beda wámi kupczyć/ zmy⸗
ſlonymi ſłowy/iákoby zá pieniadze miáło być dáne od⸗
pußczenie grzechow/ łáſká Boża/ y kroleſtwo niebie⸗
ſkie. Tákowi powieda/droge prawdy/to ieſt Ewánie
3. liey ſwietey/ w ktorey Pan Bog obiecuie dáremne dáć
2. grzechom odpußczenie/ thylko dla ſámey krwie Páná
3. Jezu Kryſtá/beda bluznić/kácerſtwem y odßczepień
1. ſtwem názywáć. A iż ia tedy niekupcze w kośćiele ſwie
tym krześćiyáńſkim/ále wołam y opowiedam/ wßyſt⸗
1. kim pokutuiacym y wierzacym/ bes żadnych pienie⸗
. dzy/dáremne odpußczenie grzechow. Przeſto tedy nie⸗
. ieſtem żadnym odßczepieńcem kośćioła ſwietego krze

Liſt.

śćiyáńſkiego /ále ſługá prawdziwy iego. Niechay
kśiadz Biſkup / weyrzy ná ſwoy kośćioł Rzymſki/ do
ktorego ſie rozmáite odßczepieńſtwá potáiemnie wpro
wádziły: Izali máło Reguł álbo zakonow/ ieden od
drugie° rożny y odßczepiony/iuż Benedyktow zakon/
Fránćißkow / Bárnádynow / Dominikow / Antoni⸗
now/ Paulinow/etc. Izali ſie ći wßyſcy iedni od dru
gich nie odßczepili: iuż odzieniim/iuż páſy: iuż boty/iuż
koßulámi/ iuż płaßczámi/iuż kápicámi/ iuż pátrzenim
iuż mowienim / á krotko mowiac/ w żadney ſie rzeczy
miedzy ſoba niezgadzáia/tylko ſie w tym zgadzáia iż
iednoſtáynie Páná Bogá/y imie iego ſwiete bluznia
á vbogimi ludzmi dla łákomſtwá kupcza. Bo tam nie
naydzieß nic dármo bes pieniedzy. Thoć ſa tedy od⸗
ßczepieńcy/y tym podobni.
Wſpomina też ießcze kśiedz Biſkup ná wielu mieyſ⸗/ Nowa náuka/
ſcách/ iákobym ia nowey náuki vczył: ále ſie temu nie⸗
dziwuie/ iż moie náuke/nowa náuka názywa: Ponie
waż w iego Rzymſkim kośćiele/nowe ieſt piſmo Pro⸗
rockie y Apoſtolſkie/ nowy ieſt Kryſtus Syn Boży/
nowa ieſt Ewánielia/ w ktorey ieſt odpußczenie grze⸗
chow dáremne. Abowiem tho wßyſtko nowa rzecz w
Rzymſkim kośćiele. Iż Pan Kryſtus ſam ieſt thylko
drogá do niebá: á iż wßyſtki inße śćießki prowádza do
piekłá. Iż Pan Kryſtus thylko ſam ieſt prawdá / á
wßyſcy ludzie nieprawdá. Iż Pan Kryſtus ſam tyl⸗ Joan. 14
ko ieſt żywot/ á wßyſcy ludzie śmierć. Iż Pan Kry⸗ Pſal. 116
ſtus ſam thylko ieſt g[illegible] ſwietego krześći⸗ Rom. 5
iáńſkiego/ á wßyſcy ludz[illegible] a członkowie iego. Col. 1
Iż Pan Kryſtus ſam ty[illegible]eſt Petrá / álbo Opoká/
á wßyſcy ludzie [illegible] Piotrowie / to ie[illegible]opony⸗
śći/ álbo żywe kámienie. Iż Pan Kryſtus ſam tylko

...im. 2. iest ieden miedzy Bogiem á miedzy ludźmi Jednacz. Iż
Ebr. 10. Pan Krystus tylko raz offiárowány dosić vczynił ná
Matt. 26. wiekiżá wßystki ludzi poświecone. Iż Pan Krystus
Mar. 14. ná ostáteczney wieczerzey oddał wßystkiem kościołowi
Luc. 22.
1.Cor 11. świetemu/ ciáło y krew swoie. A toć iest náuká moiá/
ktorey Pan Krystus y Apostołowie iego vżyli/ I mo
1.Cor 2. wie tho s Páwłem Swietym bespiecznie/ iż nieumiem
nic inßego vżyć/ iedno Jezu Kryst᷎á á tego vkrzyżo-
wánego: Kthorego Jan/ y Páweł świety/ y inni A-
postołowie vżyli. A ktokolwiek tego Páná Jezu Kry
stá vkrzyżowánego sámego tylko nie vży/ iesthći z o-
1.Joan. 2. nych/ o ktorych Jan świety nápisał mowiąc. Iż z nas
wyßli/ ále z nas niebyli/ Abowiem gdyby byli z nas/
wżdyćby byli przy nas zostáli. A przesto niechay mo-
iey náuki/ nowá náuką nie zowie kxiądz Biskup/ chy-
bá iesli vniego iest nowy Pan Krysthus y Ewánielia
świeta.

Doktory y oyce Swiete. A iż też powieda/ ábym ia Doktory y oyce świete w
zgárdził: y zwyczáie dawne odrzućił/ y tu mi wielka krzi
wdę czyni. Abowiem nietylko/ ábym miał odrzućić/ y
wzgárdzić/ oyce y Doktory świete/ ále dziekuie Pánu
Bogu osobliwie zá n..: Iż Pan Bog záwżdy w koście
le świetym wzbudzał ludzi godne/ vczone/ y świete/
prz..s ktore raczył pismo świete wykłádáć/ y świathu
Psal. 15. wßystkiemu po..áwáć y obiawiáć. Ale iż ci Doktoro-
Rom. 3. wie/ álbo oycowie Swieći/ byli tákież ludzie krew-
Gen. cy/ iáko y my/ y dla tego częstokroć vpadáli y błądzi-
li. A przesto gdzie sie Doktorowie/ álbo świeći oyco-
wie zgadzáią s słowem Bożym/ rad tho przyimuie/ y
Pánu Bogu zá ty dáry iego dziekuie/ ále gdzie sie nie
zgadzá.. s słowem Bożym/ tedy nie tylko doktorom/
álbo oycom świetym/ ále też y Aniołom z nieba wie

rzyć

rzyć nie bede. Izali niemamy iáwnego świádectwá/ Gál.
o Cypryianie świetym/ iáko był bárzo zbładził y vnadt Lib.
gdyż wßystkiey Afryki Biskupy zebrał/ y Koncyli- Epis.
um vczynił. A pothym iáko tám bárzo z błądził około
krztu świetego/ kàżdy może obáczyć kthory był ták po-
stánowił. Iż gdy kto bywa od kxiedzá okrzczon/ kto-
ry kxiądz Duchá świetego niema/ tego krzest iest ni-
czemny/ y ma być on człowiek znowu okrzczon. A tá- Epiph. lib. 2.
kież y Origenes/ wielki y znamienity Dokthor/ izali Aug. lib. de
nie zbładził gdy sie rozumu trzymał/ gdzie thák nápi- here.
sał. Iż Dyjabli/ źli Aniołowie/ bedą czásu swego zbá
wieni: Ták też y Augustyn świety/ izali kxiąg osobli- In Prohem.
wych nie nápisał/ w ktorych błedy swoie iáwnie wy- lib. 3. de Tri
znał: przeto też sam pisaniu swemu wierzyć nie kazał/ nitate ad Pa
iáko pismu álbo słowu Bożemu. Przyimuie tedy Do- linam epi. 112.
ktory y oyce świete dokąd się s słowem Bożym zgadzá
ią/ ále gdy sie nie zgadzáią/ z ich łáską/ y przyzwole-
nim/ to wßystko na strone odrzucam.

A co sie też dotycze dawnych y sthárych zwyczá- Zwyczáie da-
iow/ iesliż sie tákież zwyczáie zgadzáią s słowem Bo- wne.
żym/ trzymam sie ich mocnie/ ále iesli są słowu Bo-
żemu przećiwne/ y vstáwe Boską gwałcą/ tedy we- Ad Cecilien
dług náuki tego oycá Cyprya.. stárego/ od nich iáko Epis. 8
od powietrza vciekam. Abow..m nie zwyczáie dawne
są Bogiem nąßym/ ktorego tylko sámego mamy słu-
cháć y chwalić.

Ießcze mi też Kxiądz Biskup przyczyta/ ábym ia
tą náuką swoią rosthyrki y niepokoie czynił/ niewiem Rost
bych miał co inßego na then czás kxiedzu Biskupowi po.
odpowiedzieć/ iedno co odpowiedział Prorok Boży
Eliaz/ Krolowi Achabowi złośliwemu. Iż nie iám
iest/ ktory rostyrki y niepokoie czynie/ ále ty sam. Abo-

wiem

wiem nie ci rostyrkow czynia/ ktorzy prawdziwego sło
Rom. 13. wá Bożego vcze/ ále ci rosthyrki y niepokoie czynia/
2.Cor. 2.3. ktorzy sie Bogu/ słowu y mocy iego sprzeciwiáya. I
Act. 7. iáko ia mam niepokoie y rosthyrki czynić/ gdy ia y zdru
Luc. 2. ga Bráčia moia vcze/ to dáwáć Bogu co iesth Boże/
Matt. 22. go/ á to Cesárzowi co iest Cesárskiego: Albo gdy vcze
Mar. 12. s Páwłem Swiethym/ komu Dań themu Dań/ komu
Rom. 13. mytho/ temu mytho/ komu poććiwość/ themu poćći-
Matt. 5. wość. Albo ieszcze iáko Pan Krystus powiedział. Je-
Luc 6. ślić wezma płaszcz/ day mu y suknia/ albo iesli ći
kto przymusi ná mile/ idz śniem dwie. A przestho ia
żadnych rosthyrkow nieczynie. Alec the stárodawna
przymowke y potwarz/ nosza ná sobie wszyscy wierni
y prawdziwi sludzy Boży. Izali sie też nie ták skárżyli
24. likxieza żydowscy przed Felixem/ ná Páwłá świete-
go tymi słowy: Mysmy záwżdy byli w pokoiu/ y rza-
dziteś nas w wielkiey opátrznośći/ otosz my teras te-
go meżá záraząiacego vchwyćili/ ktory czyni rostyrki
miedzy wszystkimi żydy/ y po wszystkim świećie/ y iest
wodzem ku tey sekćie Názáráńskiey/ ktory nasz kośćioł
sromoći. etć. Izali sie też nie tym obyczáiem ná Páná
Jezu Krystá syná Bożego kxieża żydowscy skárżyli/
kiedy go przed Piłatá przywiedli/ tedy thák wielkim
Luc. 23. głosem wołáli. Poruszył wszysthek lud/ poczawszy od
Act. 6. Galilei/ aż tu. A przesto niedziwuie sie temu/ iż mie
też tho potyka/ co Páwłá y Páná Krystusá podkáło/
Matt. 10. ktory swoim wiernym przepowiedział przed tym/ Iż
sługá nie bedzie zacnieyszy/ á nisśli mistrz iego.
¶ A iż mi też przyczyta/ ábym wszeláka zwierzchno
...ać. śćia od Páná Bogá postánowiona gárdził/ Jesli to
tak iest/ thedybych ći musiał/ wzgárdzić sámym Pá-
nem Bogiem/ ktory ták wszelkiey duszy roskazał/ przez
Páwłá

Páwłá świetego/ mowiac. Wszelka duszá mocam z Rom.
wierzchnym/ niechay bedzie poddana. Abowiem nie 1. pet.
iest moc/ iedno od Páná Bogá/ á ktore sa mocy/ od Sap.
Páná Bogá sa postánowione. Przesto kto sie sprzeći-
wi mocy/ posthánowieniu sie Bożemu sprzećiwi/ á
ktorzy sie sprzećiwiáia/ Sad Boży ná sobie poniosa.
Przesto thedy nietylko żebych sie miał sprzećiwiać z-
wierzchnośći/ y stymi ktorzy mie słucháia/ ále ieszcze
zá wszeláka zwierzchność/ od Páná Bogá posthano-
wiona/ vstáwicznie sie modle/ ták iáko nas świety Pá-
wel náuczył/ mowiac. Vpominam was áby nádewszyt 1. Tim. 2
ko były prozby/ modlitwy y dziekowánia/ zá wszystki
ludzi/ zá Krole/ y zá wszystki ná zwierzchnośći postá
nowione/ áby spokoyny y ćichy żywot wiedli/ wewsze
lákiey pobożnośći y vććiwośći. A ták też to iest nieno-
wa/ ále stárodawna potwarz/ kthora też Żydowscy
kxieża wkłádáli ná Páná Jezu Krystá syná Bożego/
kiedy sie skárżyli nań przed Piłatem/ mowiac: Kro-
lem sie czyni/ sprzećiwia sie/ y dáni zákázuie dáwáć Luc. 23.
Cesárzowi: A przestho áni ia/ áni żadny z wiernych Joan. 19.
sług Bożych/ nie sprzećiwiamy sie zwierzchnośći/ od Rom. 13.
Páná Bogá postánowioney/ Bo bych sie sprzećiwiał 1. pet. 2.
sámemu Pánu Bogu. Biskup też Krákowski Jedrzey Biskup krakowski
Zebrzydowski/ znam sie ktemu/ iż iest człowiek zacne-
go narodu sláchecкiego/ ná przećiwko ktoremu/ ia tu
według świátá/ nic nie mowie/ áni pisze/ áni namnie-
ieyszego vszczypku nieczynie/ y owszem/ iáko Ráde ie-
go Krolewskiey miłośći záwżdy ććić chce/ ále mowie
y pisze/ iż według tey náuki/ ktora on ná świáth vká-
zał/ y wypuśćił/ syná Bożego/ Páná moiego Jezu
Krystá/ dla mnie vkrzyżowánego/ zesromoćił/ zhán-
bił/ y zbluznił/ nie iest Biskup krześćiáński/ ále iest

Biskup Rzymskiego dworu/ albo sługá Papieski/ ktoj
ry odrzuciwszy ná stronę náukę iedynego syná Bożego
Páná Jezu Krystá/ y Apostołow iego/ nie poświá-
cá kośćiołow żywych/ náuká prawdziwá/ áni modli-
twą/ áni przykłádem Apostolskim/ Ale poświącá ko-
śćioły martwe drewniáne/ kámienne obrázy y zwony/
w kthorych drwách/ álbo kámieniu/ y obrázyech/ nie
Duch święty mieszká/ ále muchy nietoperze/ y páiąj
cy. J mowię to beśpiecznie/ iż tá náuká iego/ nie iest
náuká syná Bożego żywe°/ áni náuká Apostolska/ áni
náuká krześćijáńska/ ále iest náuká Papieska/ á nako-
niec Szátáńska/ ktora iádu y trućiny pełna. Kthora
náukę swoię/ áczkolwiek ią słowki iedwabnymi pie-
knie vprządł/ y vpstrzył: A wszákoż niemász nic insze-
go w niey/ iedno pychá papieska/ vpor/ obłudá/ zdrá-
dá/ bałwochwálstwo/ bluznierstwo/ nieczystość/
ciemność/ á ná ostátek rospácz/ śmierć/ piekło/ płácz/
wieczne zgrzytánie zębow/ y potępienie. Przodkiem
dla tego/ iż w tey náuce swoiey/ złupił y zewlokł/ ze
wszystkiey ćći y chwały/ Páná Jezu Krystá syná Bo
Luc. 17. żego/ potym iż też niepomázáną y iedyną oblubieni-
ce iego/ kośćioł święty Apostolski/ przywiązał nie do
Krystusá sy[n]á Bożego/ áni do słowá iego/ ále do Rzy
má mieysca [i]onego/ Papieżá Rzymskiego/ kthorego
zwierzchność nie iest od Páná Jezu Krystá Syná Bo
Gal. 1. żego postánowiona/ ále iest/ iáko święty Páweł nápi-
sał/ Anathemá/ to iest/ przeklectwo. Jesli Papież
albo Biskup Krakowski/ będzie prawdziwie Páná Je
zu Krystá syná Bożego chwalił/ vczył y wyznawał/
y iego świątośćiámi/ ták iáko Syn Boży postánowił
száfował/ tedy go nie będę przeklectwem názywał/ á-
le mu thę poććiwość będę czynił/ iáko Swięty Páweł
nápisał

nápisał. Dobrzy przełożeni stárszy/ dwoiákiey poć[ći]- 1.[Ti]m. 5.
wośći są godni/ á zwłasszá kthorzy prácuią w słowie
y w náuce Bożey/ álbo iáko ná drugim mieyscu mowi
Bądźćie posłuszni przełożonym wászym/ y vkarzay- Ebr. 13.
ćie sie im: Boć oni o duszach wászych czuią/ iákoby li- Act. 20.
czbę z nich vczynili. Ale iż Papież y ze wszystká orda 1. Pet. 5.
swoią/ áni prácnie w słowie/ áni w náuce Bożey pra-
wdziwey/ áni o duszach wiernych czuie. Jowszem
wierne sługi Boże mocą y gwałtem/ ná to ćiągnie y
przywodzi áby z nim wespołek Dyjabłá/ nieprzyiaćielá
duszne go/ chwalili/ y iemu służyli/ Syná Bożego ie-
dynego bluznili/ przed báłwány klękáli/ y zá nimi cho-
dzili. A ták iáko ná on czás Piotr święty/ Biskupo-
wi y Kxiążęćiu Kápłáńskiemu naywysszemu odpo-
wiedział/ ia też dziśia tymże obyczáiem wszystkim kxią
żętom Kápłáńskim/ Papieskim odpowiedam/ Jż my Act. 4.
śiemy Bogá być więcey posłuszni/ á niśli ludźi/ á ná Gal. 1.
koniec/ á niśli Aniołow wszystkich.

A przeto lepiey było Kxiędzu Biskupowi Krákow
skiemu/ áby był tę náukę szátáńską/ domá zákrył/ á te-
go iádu ná świáth nie wypuszczał/ y niegorszył nam-
nieyszego: Pámiętáiąc ná ony słowá Syná Bożego/
Biádá temu/ przez ktorego zgorszenie przyidzie/ le- Matt. 18.
piey było temu/ áby mu Kámień młyń[sk]i v szyie v- Luc. 17.
wiązano/ y był puszczon ná głębokość morską/ á niśli Mar. 9.
zgorszył iednego z namnieyszych. Aleć Pan Bog iest
prawdziwy/ niechćiał dáley ćierpieć fałszywey náu-
[k]i przykrytey obłudy/ przetho ią ták chćiał przed w-
szystkim świátem okázáć. Aby wierni y wybráni syno
wie Boży/ thym lepiey mogli widźieć/ poznáć/ y wy-
strzegáć sie Dyjabłá/ kthory się w ánioła świątłośći
przemienić vmie. Ale niechać Dyjabeł/ y s sług imi
swymi

swymi/ czyni co chce/ y niechać pisze/ krazy/ rádzi/
...sal. 2. y grozi iáko chce/ przed sie Pan Krystus syn Bozy/
Psal. 110. Krolem być/ y pánowáć/ miedzy nieprzyiacioly swo
Luc. 19. imi musi/ y zwyciezy ie. Prozno sie podnosi (swiety
Col. 2. Páwel mowi) nádety w umysle ciáłá swoiego/ y w tych
rzeczach/ ktorych niewidział. Tho iest/ o ktorych sło-
wá Bozego niema.

¶ A przesto sie ia thu opowiedam/ y oswiadczam
przed Pánem Bogiem/ y Jezu Krystem synem iego
miłym/ pánem naßym/ y przed wßystkimi Anioły bo-
zymi/ y przed wßysthkim swiátem. Jz ia przed sie/
mocnie stoie przy moich pierwßych y teráznieyßych ár
1. Cor. 1. tykulech do skonánia mego/ ktore kziadz Biskup Krá
Esa. 29. 33. kowski/ nie słowem Bozym/ áni dowodem Duchá s.
Abdi. 1. ále wykręty ludzkimi/ madrosćia Pogáńska/ y dowo
dem Duchá nieczystego/ háńbi y sromoći/ y názywa ie
obłedliwymi. Abowiem ty Artykuły/ nie sa moie w
łasne/ ále sa onego/ przed ktorym drzy ziemiá y niebo.
J ktorzy kolwiek sa náprzećiwko tym Artykułom/ sa
ießcze w krolestwie Dyábelskim/ od Anthykrystá syná
zátráconego/ zwiazáni/ y wikłáni/ y zwiedzieni od nie
2. Tim 2 go. Ktorym racz Pánie Boze náwieki Błogosłáwio-
ny otworzyć vßy/ y oczy/ aby kiedy vsłyßeli syná twe-
go miłego Páná Jezu Krystá/ y oczy swe otworzyli/
á przestáli złorzeczyć prawdzie twoiey. Vznawßy sie
być bałwochwálcámi y grzeßnymi. Amen.

¶ Thobie tez Pánie/ a Pánie moy/ ty kziaßki moie
offiáruie y przypisuie/ abyś wiedział/ dla iakiey cie
nánki Biskup Krákowski pozywał/ y prześladował
iześ z nim tych smrodliwych vstaw ludzkich/ ciemno
sći wiecznych y bluznierstw nieżlitozonych chwalić nie
chćiał. Woláłeś chwálić/ sámego Páná Jezu Kry
stá

stá/ zbáwićielá y odkupićielá twoiego/ dla ćie ... ie v- Gal.
krzyżowánego: á nißli chwálić/ pyche Anthykrystá Esa. 53.
Rzymskiego/ náuke fałßywa/ y zmyślony krzyż iego. 2. Tessa. 2.
Abowiem pámietałeś ná tho/ iześ nalazł bes wßelá- Dan. 11.
kiey godnośći/ pracey/ y zasług twoich/ s szczerey łáski Matt. 13.
Bozey/ on skarb skryty/ y kosztowny/ ktory Pan Bog Ephe. 2.
zákrył od madrych/ y rostropnych tego świátá/ á ob- Rom. 3.
iáwił to máluczkim. Pámietałeś ießcze/ iz iest rzecz Matt. 11.
dáleko podleyßa/ vtráćić te łáske doczesna v ludzi te Matt. 16.
go świátá nazacnieyßych/ namoznieyßych/ y ná medr- Luc. 9.
ßych/ á nißli vtráćić łáske y on skarb wieczny/ v Bo- Mar. 9.
gá y oycá páná náßego Jezu Krystá. Pámietałeś ieß
cze y ná to/ co Pan Krystus powiedział/ wßysthkim
swoim wiernym zwolennikom. Jz ktho miłuie duße Joan. 12.
swoie vtráći ia/ á kto ma w nienawiśći duße swoie ná Matt. 10.
thym świećie/ ku zywotowi wiecznemu strzeze iey. Matt. 16.
S tych ia tedy przyczyn thy kziegi moie/ thobie pánie
moy posyłam/ abyś ie przeczetł y obaczyłeś/ iako y kie-
dy sie Antykryst/ ná przećiwko Bogu zywemu pod-
wyßßył/ iako y kiedy náuke Páná Jezu Krystá/ z fał
ßował/ sprzewrácał/ y podeptał/ iako krzyzow obłu-
dnych/ zmyślonych/ y fałßywych/ do kośćiołá krze-
śćijáńskiego náprowádził. A gdy tho przeczytaß y o-
baczyß/ abyś Pánu Bogu vstáwicznie dziekował/ iz
ćie z tego Bábilonu/ y z tey Sodomy y gomorry/ reka Apoca. 18.
swoia mocna wyprowádził. J dał ći poznáć/ nie tyl Gen. 19.
ko Páná Jezu Krystá S[illegible] swego/ ále tez y Antykry Jo. 3.
stá Rzymskiego/ ze wßystkim naczynim iego. J przy-
wiodł ćie do kośćiołá swego świetego/ gdzie iest sło-
wo iego prawdziwe/ pokoy/ y wesele. W kthorym Jo. 14.
słowie/ niechayćie ten pan/ co dáley tho wiecey/ o- Rom. 5.
świeca wiarza swoia świeta/ y vmocnia/ abyś zwy- Luc 2
C
ćiez

ćieży / wßyſtki pokuſy ſſátáńſkie / y brány piekielne.
Matt. 25. J vſłyſſałeś od Páná głos on miły / miey go wdźiek
Luc. 19. ſługo dobry y wierny / nád máłem byłeś wierny / nád
wielą ćie poſtánowię. Wnidź ná weſele
Páná twego. Amen.

Do wßelkiego brátá krześćijáńſkiego Przedmowá. Márćiná Krowickiego.

NApiſałem tu obronę ſtárodá-
wney á krześćijáńſkiey wiáry / ná prze-
ćiwko Papieżowi Rzymſkiemu / y Biſkupo-
wi Krakowſkiemu. Przeſto Bráćie moy miły / gdy bę-
dźieß zytał / tę obronę moię: Proßę ćię dla Páná Bo-
gá / y Syná iego miłego Páná Jezu Kryſthá / przed
ktorym / iá y ty / w krothkim záſie muſiß ſthánać / y
ſkożdego słowá proznego [illegible] zbę vzynić / ábyś ſię nie
gorßył ſtego: Jż iá vbogi y zgárdzony od świátá słu-
gá Boży / odłożywßy ná ſtronę wßyſtki ſſatáńſkie zá-
ſtrzáły / y iego groźby / przykrymi y niezwyzáynymi
słowy zowę Papieżá Rzymſkiego prawdźiwym Antv-
kryſtem

kryſtem / o kthorym z dawná Prorocy y Apoſthołowie Dan. 7. et 11.
święći prorokowáli y piſáli: á Biſkupá Krákowſkie- Zach. 11.
go / sługą iego własnym. Acz kolwiek ći Papież tego 1. Jo. 2. 4. 2. Teſ. 2.
w práwie ſwym własnym y niepobożnym zákazał / áby
żadny złowiek náprzećiwko prałatom kośćiołá Rzym- Diſtin. 40.
ſkiego nie piſał / y kárać ich nieśmiał / by też y wßyſtki cau. 6. Papa.
ludźi do piekłá zá ſobą wiedli: A wßákoß iż Duch Eſa. 42.
świety żadnego bráku miedzy ludzkimi oſobámi nie zy- Act. 10.
ni / y żadnemu ſtanowi ludzkiemu nie folguie / ále w- Rom. 2.
ßyſtkę płeć / źiemią / y ſtánem zowie / y wßyſtek świát Jere. 22.
z grzechu iednoſtáynie kárze. Dla tegom ſię tedy / tu Jſa. 40.
w tym piſániu / ná żadne ludźi tego świátá nie oglą- Jo. 16.
dał / iednom tylko ná ſámego páná Bogá / y iego świę-
te słowo pátrzał / y pámietał. Aby thylko ſam Pan Exod. 20.
Bog / chwałę y ſpráwiedliwość otrzymał / á wßelki pſal. 51.
złowiek przed niem poſromocenie miał. J rozumiem Dan. 9.
dobrze temu / iż ludźie mądrzy tego świátá / y ći ktorzy 1. Cor. 1.
Páná Bogá nie znáią / będą náprzećiwko mnie ſſem- Matt. 5.
rać / y wßyſtko źle ná przećiwko mnie mowić: iżem ſię
kiedy śmiał o tákowe v świátá wielkie oſoby pokuſić / y
ták będą náprzećiwko mnie mowić. Niemiał był ták
oſtrze / y ſurowie piſáć. Ale ſię temu nie będę dźiwo-
wał / gdyż nie kożdy złowiek zna / iákowy ieſt rozdźiał
miedzy Bogiem / á miedzy Dyjábłem / miedzy słowem
Bożym / á miedzy słowem ludzkim / miedzy prawdą / á
miedzy mátáctwem / miedzy ſrogośćią Boſką / á miedzy
ſrogośćią ludzką / á zwłaßzá iż Duch S: powiedźiał.
Jż ludźie będą mieć prawdę w nienawiśći / á kłam- 2. Teſ. 2
ſthwu będą woleli wierzyć wiecey / á niſli prawdźie Dan. 7
Bożey. Przeſto thu tedy pytam tych mądrych tego
świátá / áby mi odpowiedźieli / y ná iákie oſoby proro-

…a. 1. 5. cy ſwieći nawiecey nárzekáli y wołáli/ izáli nie nawie
…Reg. 18. cey/ ná wielkie pány: ná wielkie oſoby / przełożone/
Matt. 23. y krole: Niechay thez weyrza ná Páná Jezu Kryſtá
Luc. 11. w Ewánieliey ſwietey/ y niechay obacza/ iákie oſoby
Jo. 8. nawiecey treſtał y karał: Koniecznie nie ták bárzo lu
dzi poſpolite/ iáko Biſkupy / dokthory / y Fáryzeuße
naprzednieyße. A chceß wiedziec dla czego: powiem.
Iż ná tych wiąi álbo podnieſienie/ álbo oſtateczny v-
pad wßego dobrá. Ale by tez dobrze ták nie było/ py
tam cie/ powiedz mi: Jeſli należy ná wiernego ſługe
Bożego/ prawde przed Bogiem y ludzmi mowić: czy
li należy pochlebiáć: á zwłaßcza gdyż Pan Kryſthus
Matt. 5. mowi. Niechay ſłowo waße bedzie/ ieſt/ ieſt/ nie/ nie.
J iáko ma wierny ſługá Boży/ názwáć złodzieiá/ ie-
dno złodzieiem: iáko łotrá/ iedno łotrem: iáko cudzo-
Esa. 1. łożniká/ iedno cudzołożnikiem: iáko báłwochwálce/ ie
Deut. 32. dno báłwochwálcą: iáko pijánice/ iedno pijánicą:
Matt. 17. Aleſmy iuż tákowego wieku doczekáli/ kthorego ludzie
Muc. 9. ná ſwiećie bárzo z chytrzeli/ y ná koniec ſie ſwym ro-
Pſal. 94. Jere. 5. 51. zumem/ nád wßyſtki proroki/ nád Syná Bożego/ y nád
Zach. 11. Apoſtoły ſwiete wynieſli. Abowiem prorocy/ ſyn Bo-
Matt. 23. ży/ y Apoſtołowie ſwieći/ po proſtu do wßyſtkich nie
Matt. 12. Gen. 49. pobożnych y przewrotnych ludzi wielkiego ſtanu mo-
Ezech. 22. wili/ y ták wołáli ná nie. Jżeśćie grzeßni / iżeśćie
Matt. 7. rodzay złoſliwy y przewrotny / lud ſſalony / bekár-
Pro. 28. Tren. 3. ći/ wilcy/ niedzwiedzie/ liſſki/ lwi drapiezni / y ry-
Dan. 7. czacy ſmokowie / pſi niemi/ pſi nienáſyceni/ wieprzo-
Ezech. 13. 22. wie dzicy/ wołowie y bykowie tłuśći / nieprzyiaćiele
Luc. 13. Pſal. 22. 35. Boży/ ſwiatkowie złoſliwi/ ſſaleni/ meżowie nápeł-
… 3. nieni krwie/ rádá złoſliwa/ ſtolicá záráźliwa. A pan
55. Kryſtus iáko ie zowie y Apoſtołowie iego ſłuchay: Zło
dzieie/

dzieie/ łotrowie/ ſłupy y groby pobieláne/ narod zmi Esa. phil.
iowy álbo iáßczorcy/ ſynowie wßelkiey przewrotno- Pſal. 80.
śći/ ſynowie Diábelſcy/ nieprzyiaćiele wßelkiey ſprá- Act. 13. Pſal. 27. 35.
wiedliwośći/ wywrácáiacy drogi páńſkie dobre/ nie- Oſeae. 9.
przyiaćiele krzyżá páná Kryſtuſowego/ Bożnicá Di- Pſal. 55. et 1. Joan. 10. 8.
iabelſka/ meżoboyce/ narod z oycá Diabłá/ ſlepi wo Matt. 23. 3.
dzowie/ drzewo niepożyteczne/ robotnicy chytrzy/ to- Luc. 9. et 11.
wárzyße złodzieiow/ Doktorowie Diábelſcy/ Proro- Act. 13.
kowie fáłßywi/ ktorych brzuch Bogiem ieſt/ á chwałá phil. 3. Apoc. 2. 13.
ich w poſromoceniu/ ktorzy ziemſkie rzeczy rozumieia/ Esa. 1. 2.
zdrayce vbogich ſiroth/ y wdow. J inßych ſrogich/ Jo. 8.
y rozmáitych przezwiſk bárzo wiele w piſmie ſwietym/ Matt. 15. 3. Judae.
ktore ia opußczam. Jeſliżeć ſie ießcze tákowe ſłowá 2. Cor. 11.
przykre y ſurowe niepodobáia/ mowże tedy ná przeći- phil. 3.
wko Duchowi ſwietemu/ ieſli śmieß: Ale rzeczeß/ pro Esa. 1. 52. 1. Tim. 4.
rokom ſwietym/ ſynowi Bożemu/ Pánu Kryſtuſowi/ Matt. 7.
y Apoſtołom iego/ wolno było thák ſurowie y ſrodze Rom. 16.
mowić / y piſáć naprzećiwko tákowym ludziom/ ále phil. 3. Pſal. 37. 43.
nam nie przyſtoi thákowymi ſłowy obráźliwymi/ mo- Esa. 3. 10.
wić/ y piſáć/ wiecey byſmy ich ták zbudowáli / kiedy Pſal. 54. 42.
byſmy pieknymi ſłowy mowili/ álbo piſáli. Przod- Matt. 24.
kiem pytam ćie/ ieſliże prorocy y Apoſtołowie ſwieći/ Esa. 16. 56. 2. Tes. 2.
ludzmi byli/ czyli nie ludzmi: kiedy to mowili/ y piſá- Jere. 2.
li: A także y Kryſtus/ izali ſam ſiebie nie vniżył/ wzia- Apoc. 16. 19.
wßy ná ſie poſtáwe ludzką/ gdy thy ſłowá pyßnym Act. 12.
Biſkupom y nadetym Fáryzeußom mowił: A czkolwiek phil. 2.
ći on był prawdziwym Bogiem y człowiekiem/ á wßá
oß do nich nie mowił iáko w poſtáći boſkiey/ ále iáko
w człowieczey. Bo by byli wiedzieli/ iáko mowi ſwie-
ty Páweł/ nigdyby byli páná chwały wieczney nie v- 1. Cor. 2.
krzyżowáli. A tákżeß y Apoſtołowie ſwieći/ izali nie

ludzie

ludzie vbodzy y zgárdzeni byli / iáko to sámi o sobie wy
znawáli / á wzdy przed sie ták smiele / y surowie mowi
li y pisáli! A przesto niech cesśli ssemrać na przećiw
ko Duchowi swietemu: Vmieyże rozdział vczynić / mie
dzy dobrym / swietym / nápominánim / trestánim / y łá
iánim: A miedzy złym / grzeßnym / y Diyabelskim ná
pominánim / tresthánim / y łáiánim. Abowiem dobre
tho iest nápominánie / trestánie / y łáiánie / ktore po
chodzi z vst Bożych / przes slugi wierne słowá iego / z
duchá prawdy / y dzieie sie ku temu końcowi / áby grze
ßni ludzie / iedni powstawáli ku pokućie / á drudzy v
padáli ná wiecżne zátrácenie. Abowiem Pan Kry
Luc. 2. stus / iednym położon iest ku powstániu / á drugim ku
vpáśći / y ná znák / ná przećiwko ktoremu miano mo
wić. O tákowym nápominániu / trestániu y łáiániu
2. Tim. 3. swiety Páweł ták nápisał / Iż wßelkie pismo od Pá
ná Bogá nádchnione / iest pożytecżne ku náuce / ku tre
stániu / ku náprawieniu / y zbudowániu: A máło niżey
2. Tim. 4. mowi. Przepowiedáy słowo / nieustaway / záśli / nie
záśli / karz / łay / nápominay / we wßelkiey skromnośći
ći y w náuce. A przesto ná tákowe nápominánie / tre
stánie / y łáiánie / kto sie gniewa / ná Bogá sie gniewa
Joan. 8. abowiem kto z Bogá iest / słowá Bożego słucha / przed
ktorym Bogiem / y słowem iego swietym / wßystko nie
bo y ziemia sie trzesie / leka / y sámemu sie Pánu Bo
gu / y słowu iego poddawa.

¶ Jest záśie drugie nápominánie / trestánie / y łáiá
nie Diyabelskie / gdy Duch niecżysty iest w vśćiech fał
ßywych prorokow / náprzećiwko Pánu Bogu / y ie
go słowu swietemu / dla zwiedzienia / y okłamánia lu
dzi prostych. Tho iest gdy prorocy fałßywi / przekli
náią

náią / háńbią y sromocą wierne / y mowią grzeßnym /
y nie pokutuiącym ludziom pokoy / pokoy / á pokoiu nie- Jere. 6.
máß. A záśie pokutuiącym / y wiernym mowią / nie Jere. 8.
pokoy / niepokoy / á ono iest pokoy. Albo thez gdy ko- Ezech. 13.
śćioł Diyabelski y Anthykrystá Rzymskiego / prorocy 1. Tes 5.
fałßywi nazywáią / kośćiołem swiethym krześćiyáń-
skim / á kośćioł swiety Apostolski y krześćiyáński / kośćio
łem przezywáią Diyabelskim. Przesto kthoß kolwiek
sie przećiw thákowym fałßywym / prorokom sprzećiwia
wia y zástáwia / tákowy sie sprzećiwia y zásthawia z
Bogiem / ná przećiwko Diyabłu / y służy sámemu Pánu
Bogu. A ták obacż pierwey dobrze / co máß gánić /
álbo co máß chwalić / ábyś Duchá swietego nie gá-
nił / y nie sromoćił á Duchá złego nie chwalił: Boć
Duch zły / ma dosić ludzi w obłudnośći pokornych /
milczących / cżudnie mowiących / cżysthych / poßczą-
cych / y ludzi ku wßelkiemu nabożeństwu podobnych /
iáko swiety Kryzostom powieda / iedno tylko ludzi mi
łuiących Páná Bogá / słowo iego prawdziwe / y bli-
znych swoich niema. J dla tego Jan swiety nápi- 1. Joan. 4.
sał / mowiąc. Rozeznaway će Duchy / ieśli są z Bogá
á nie kożdemu Duchowi wierzćie / aż by był z Bogá.
A ten Duch iest z Bogá / kthory ma po sobie proroki y
Apostoły swiete / pismo ßcżere / niepomazáne / y niená
rußone. Ten záśie Duch iest z Diyabłá / ktory mowi /
álbo piße / nie według Prorokow / álbo Aposthołow
swietych / ále przywodzi pismo / ludzką mądrośćią
wynicowáne / nárußone / y niecżysthe. Jáko Biskup
Krakowski ludzką mądrośćią wynicował pismo swie 3.
te w swoiey odpowiedzi smrodliwey y niecżystey. Ták
iesth chytry Diyabeł / y Antykrysth sługá iego Papież
Rzymski

Rzymſki y s ſwoia wßyſtka orda/ że tez vmie przywo/
Mat. 4. dzić pismo/ ku ſwey rzetzy y zátráceniu/ ale takowe pi/
ſmo/ ktore ieſt okeßone/ nárußone/ y nietzyſte. A pan
Eſa. 52. Bog do wiernych y wybránych ſwoich/ mowi ták.
2. Cor. 6. Nietzyſtego ſie niedotykayćie/ á ia was przyime/ y be
de wam miáſto oycá/ á wy mi bedziećie miáſto ſynow
y corek/ mowi Pan Bog wßechmogacy. Przeſtoß te/
dy/ gdy bedzieß tzytał the obrone moie/ niegorß ſie/
pomni ná tho/ żeć Ewánielia ſwieta/ powiedaná być
niemoże/ bes karánia/ iáko Pan Kryſtus powiedział
Joan. 16. Gdy przyidzie Duch poćießyćiel/ bedzie karał ſwiáth
zgrzechu/ zły by tho pies był/ gdy widzi á ono páná
ſſárpáia/ á on by milzał. Dla tego tedy Duch ſwie
ty karze/ áby vzdrowił/ dla tego ſſtzypie áby wytzy/
ßćił/ dla tego táie/ áby zbáwił/ dla tego zábija/ áby
ożywił. Ktho inatzey vtzy/ nie Ewánieliey vtzy/ ále
wymyſłow ſſátáńſkich z głowy ſwoiey. Przeſtho tez
1. Tim. 5. ſwiety Páweł mowi. Grzeßace karz przed wßyſt/
Tit. 1. kiemi. A ná drugim mieyſcu/ karz ie ſrodze/ po/
trzebá powieda/ proznomowcam záw/
rzeć vſtá. A ſtym ćie iuż Pánu
Bogu porutzam/ ktoreo proß
ábyć dał Duchá rozezna/
wáiacego/ Amen.

Obroná Náuki prawdziwey/ y Wiáry ſtárádawney Krześćijáńſkiey/ ktorey vczyli Prorocy/ Kryſtus Syn Boży/ y Apoſtołowie ſwieći.

Náprzećiwko náuce fałßywey/ y wierze nowey/ ktorey vtzy w kośćielech ſwoich Papieß Rzymſki/ á ktorey odpowiedzia ſwoia broni Jedrzey Biſkup Krakowſki.

Nápiſána przes Márćiná Krowickiego/ ſługe kośćioła Páná Jezu Kryſtá vkrzyżowánego.

Eśliśćie wy przyiaćie/ pſal. 90. 110.
le Boży/ páſterze/ y ßafárze táie Jeſa. 66.
mnie Bożych prawdziwi/ thedy Mich. 5.
bychći ia zle nápiſał/ iżem was nie phil. 5.
przyiaćielmi bożymi nazwał. No Ebr. 10.
glibyśćie náprzećiwko mnie ſłu/ Joan. 15.
ßnie mowić/ woláć vtzyć y piſáć/
iżem tho vtzynił/ nie z miłośći krześćijáńſkiey/ ále iáko
wy pißećie/ s pychy tzártowſkiey/ á zwłaßtzá ieſliby ch
tego s piſmá Swiętego wáßych własnych ksiag/ vkázać
y dowieść niemogł: Ale ieſli vkáże/ y dowiode/ tzemuß
mi tedy maćie zázłe mieć: tzemuß mi tzártowſka pyche
máćie przypiſáć: Czemuß mie teß maćie Synem Djá

 belſkim

belſkim nazywáć. Jeſli tym chcećie náuke ſwoie fałßy-
Matt. 7. 1. Tim. 4. wa/ y vſtáwy Dyabelſkie zákryć/ nie dobrze ʒyniċie.
Jżeliby wam niewiecey przyſtáło (ponieważ nam
Bog thych dniow oſthátecznych/ słowo ſwoie Swie-
te obiawił) abyśćie ſie vpámietáli/ pokutowáli/ y ſwo
ich záſtárzáłych błedow poniechali. A nakoniec Paná
Bogá proſili/ áby wam then grzech odpuśćić raczył/
iżeśćie przez ták długi czás/ lud krwią páná Jezu Kry
ſtá od grzechow oczyśćiony zwodzili/ y ná wieczne po-
tepienie poſyłáli: Mielibyśćie ſłußnie ná on dzień páń
Ebr. 10. ſki oſtáteczny y ſrogi pámietáć: Jż ieſt ſtráſſliwa rzecz
w rece Bogá żywego wpáść.
J coż inniemaćie/ áby ták iáko wy ſpićie/ Pan Bog
Pſal. 121. tákież ſpał: á tu ſrogimi oczymá ná nieprzyiaćioły ſwo
ie niepátrzał/ Widzi to wßyſtko Pan Bog iáko wy pi
ſmo Swiete dla pychy/ dla ćći tego świátá/ dla brzu
chá/ y roſkoßy ſwoiey wywrácaćie/ niciećie/ y lu-
dziom proſtym fałßywymi wykłády oczy záſłániaćie. A
Matt. 7. by was ludzie/ w tym owczym odzieniu/ wilkow drá-
Luc. 6. pieżnych poznáć niemogli: J zá tho maćie/ áby nátho
Pan Bog z niebá niepá[t]rzył/ y nieprzyiaćioł ſwoich
pretko niepotráćił/ iáko o tym Prorok ſwiety nápiſał
mowiac: Nieprzyiaćiele Páńſcy iáko rychło beda pod
Pſal. 37. wyżßeni y podnieśieni weći/ iáko dym vſtáną: abowiem
Pſal. 7. Pſal. 64. widział Pan B. wßyſtki rzeczy/ y ieſt ſpráwiedliwy ſedzia
Apocal. 19. ktory iuż miecz ſwoy s pochew wyrwał/ y łuk ſwoy wy
ćiagnał/ áby przećiwniki ſwoie ſtrzałámi pretkimi/ y
śmiertelnymi poſtrzelał.
Wßákże ieſliśćie przyiaćiele Boży/ to ieſt/ wierni
y prawdziwi páſterze/ y ßáfárze/ tedy ſie tego wßyſt-
kiego możećie niebáć: Abowiem wiernym y prawdzi-
wym

wym páſterzom/ y przyiaćiołom ſwoim/ Pan Kryſtus
ták powiedział. Jż wy kthorzyśćie wytrwáli w poku-
ſach moich/ bedziećie ieść y pić ná ſtole moim/ w krole Luc. 22.
ſtwie moim/ ná ſtolcách ſadzac dwánaśćie pokolenia
Jzráhelſkiego.
A ſkadże tedy chcemy rozeznáć/ ktorzy ſa przyiaćie-
le albo nieprzyiaćiele Boży: Muśićie to ſámi wyznáć
iż ſie nam w tey mierze niegodzi kedy inedy vćiekáć/ ie-
dno do piſmá Swietego: A poſłucháć páná Jezu Kry
ſtá Syná Bożego/ kthory ták mowi. Wy przyiaćiele Jo. 15.
moi ieſteśćie/ ieſli bedziećie czynić cokolwiek ia wam
roſkázuie. Dáley was niepowiedam być ſługámi/ ále
was powiedam być przyiaćielmi: Bo wßyſtki rzeczy/
ktorem ſłyßał od Oycá moiego/ obiáwiłem wam.
Kiedyby w wás byłá namnieyßa iſkierká boiazni Bo-
żey/ thedybymi niepotrzebá wiecey piſáć/ y vkázowáć
wam/ ieſliśćie wy ſa przyiaćiele álbo nieprzyiaćiele
Boży. Abowiem ſtych ſłow Páná Jezu Kryſtá Syná
Bożego/ snádniebyśćie ſie mogli ſámi/ przed Pánem
Bogiem/ Anioły iego/ y wßyſtkim świátem oſedzić/ i-
żeśćie wy ſa nieprzyiaćiele Boży/ ponieważ tego nie-
czyniċie/ co wam Pan Kryſtus roſkázał: A to záſie czy
niċie/ cokolwiek wám Papież Antykryſt Rzymſki ro-
ſkázał y vſtáwił/ przećiw Kryſtuſowi.
A iżebyśćie to tym lepiey y iáśniey obaczyć y wyrozu-
mieć mogli/ tedy ty kxiegi moie ná trzy częśći tylko ro-
zdziele/ odpowiedáiac kxiedzu Biſkupowi Krákow-
ſkiemu/ ná fałßywa náuke y bluznierſtwá iego. W pie- 1.
rwßey częśći vkaże/ pokore Páná Kryſtuſowe y zwolen
nikow iego/ y pokore Papieżá Rzymſkiego y was wßyſt
kich ſług iego. W drugiey częśći vkaże náuke páná Kry 2.
D ij ſtuſowe

ſtusowe y zwolennikow iego/ y náukę Papieżá Rzym-
ſkiego/ y was wßyſthkich ſług iego. W trzećiey rzeči
3. vkaże/ krzyß Páná Kryſtuſow y zwolennikow iego/ y
krzyß Papieżá Rzymſkiego y was wßyſtkich ſług iego.
A ſtąd będzie mogł káżdy wierny y wybrany boży was
poznáć/ y práwie was ręką námácáć: Ieſliśćie wy ſą
Matt. 7. przyiáćiele albo nieprzyiáćiele Boży/ ieſli wierni pá-
Joan. 10. ſterze/ y ßáfárze/ álbo ieſli wilcy drapieżni y naiemni-
Ezech. 22.
Act. 20. cy/ y ludu Bożego zwodźićiele.
Tylko ćiebie Pánie Boże wßechmogący/ y Oycze Pá-
2.Cor. 1. náßego Jezu Kryſtá/ ktoryś ieſt Oćiec miłoſierdzia/ y
Bog wßelákiey poćiechy y prawdy/ pokornie proßę/
ábyś mię Duchem twoim świętym obdárowáć/ y oświe-
ćić raczył/ y ięzyk moy náprawił/ rządził/ y vtwierdził.
Abym ia tu temu złemu świátu nic gwoli niemowił/
niepiſáł y niefolgował/ iedno tylko twego Syná miłe-
go Páná Jezu Kryſtá/ zbáwićielá y odkupićielá moie-
go dla mnie vkrzyżowánego wyſławiał/ cći/ chwały y
kroleſtwá iego bronił/ á pohańbił y poſromoćił/ Anty-
kryſthá y kroleſtwo iego Amen. Ale podźmy do pier-
wßey rzeči.

O Pokorze Páná Kryſtuſowey y zwolennikow iego.

Jáko ſie Pan Kryſtus ſyn Bo-
zy vkorzył/ y vniżył/ niepotrzebá wiele otym
piſáć: Abowiem rad y nierad to muſiß wy-
znáć

znáć/ iż Pan Kryſtus tu ná ten świát przyßedł od Oy-
cá ſwego nie dla tego/ áby tu pánował/ krolował/ y ro- Jo. 18.
ſkazował/ iáko pánuią tego świátá Krolowie Ceſárze
y Pánowie: Ale áby ſie vkorzył/ vniżył/ y ludziom ſłu- Phil. 2.
żył/ wzgárdzonym/ grzeßnym/ vbogim/ chromym/ śle- Matt. 9.
Luc. 4. 7.
pym/ głuchym niemym/ opuchłym/ niedołężnym trędo- Esa. 42. 61.
watym/ opętánym: Ták iáko to ſam otym ná kielká miey- Marc. 1.
ſcach powiedźieć raczył/ tymi słowy. Nieprzyßedłem Marc. 10.
ná świát/ áby mi ſłużono/ ále ábym ia ſłużył: A nádru-
gim mieyſcu. Jamći ieſt miedzy wámi/ iáko ten ktory Luc. 22.
ſłużę:

Jáko thedy Pan Kryſtus ſam ſie vkorzył/ vniżył/ y
ludziom ſłużył/ ták teß ſwoim zwolennikom vkorzyć ſie
vniżyć/ y ſłużyć roſkazał: Przeto teß/ kiedy chćieli/ we-
dług Pánow/ y Krolow thego świáthá pánowáć/ y
ſwárzyli ſię o przełożeńſtwá/ thák im Pan Kryſthus
Syn Boży powiedźiał. Ktory chce być pierwßy mie- Marc. 9. 10.
dzy wámi/ ten niechay będzie napoſlednieyßy y wßyſt- Matt. 18. 20.
kich ſługá. Krolowie niechay pánuią nád ludem/ á- Luc. 9. 22.
le wy nieták. Swięty Páwel teß náuczył wßyſtki Ko-
rynthczyki/ iákoby mieli rozumieć o Apoſtholech/ mo-
wiąc. Ták niechay rozumie o nas człowiek/ iáko o ſłu- 1.Cor.
gách Kryſthuſowych y ßáfárzach táiemnic Bożych.
A ná drugim mieyſcu. J ktoß ieſt Páweł? y ktoß Ap- 1.Cor. 3.
pollo? iedno ſłudzy/ przez ktoreśćie vwierzyli/ iáko ko-
mu pan Bog dał. Jam wſádził/ á Appollo pokropił/
ále Pan Bog ożywił. A przeto/ áni then ktory ſádzi/

iest co/ áni ten ktory kropi/ ále ten ktory dáie rozmno-
zenie/ Pan Bog. I záśie ná drugim mieyscu. Nie-
2.Cor. 1. chcemy pánowáć nád wámi pod imieniem wiáry. I-
2.Tim. 2. záśie do Tymotheußá. Owßeki ná sługe Bozego/
nienalezy wálczyć/ ále náprzećiwko wßysthkim łaská-
wym być/ skłonnym ku vczeniu/ skromnie ćierpiac złe/
náuczáiac ony/ kthorzy sie sprzećiwiáia/ owa im Pán
Bog da kiedy pokáiánie/ ku poznániu prawdy/ áby
sie obaczyli/ y wyszli z Dyjabelskiego sidłá/ od kthore-
go sa vłowieni/ ku woley iego. A Piotr Swiety záśie
1.Pet. 5. mowi ták do Pásterzow y do Biskupow. Nie pánuy-
ćieß nád dziedzictwem Páńskim/ albo nád trzoda Pá-
ná Krystusowa: Jeden Doktor teß słußnie nápisał
Hieronim. ad othym mowiac. Krolowie niepołußnym/ y niepo-
Heliodor. wolnym ludziom pánuia: ále Pástherze álbo Bisku-
pi/ posłußnym y powolnym roskázuia. Krolowie przes
strách vporne/ pod moc swoie podbijáia/ pastherze
powolne/ z mocy Dyjabelskiey wyćiagáia. Krolowie
ćiáłá zábijáia/ pásterze duße vmárłe/ pokármem wie-
cznym ozywiáia y lecza.

A izbysmy sie teß/ y ná thych pokornych zwolennikach
ktorzy sie krystusowymi być miánuia y czynia nie omyli-
li y iákich inßych obłedliwych/ y ántykrystowych zwo-
lennikow nieprzyimowáli/ y nießukáli. Przetho theß
Duch Swiety/ w pismie Swietym/ zwolenniki Páná
Ephe. 4. Krystusowe/ właśnym przezwiskiem miánuie ktorych
1.Cor. 12. 1.Tim. 3. słuchać mamy. Jedny zowie Apostoły/ drugie Proro-
Tit. 1. ki/ drugie Ewánielisty/ drugie Pásterze/ drugie Do-
1.Pet. 5. kthory/ drugie stárße/ greckim iezykiem Presbiteros/
drugie Biskupy drugie Dyjakony.

Apostolowie. Aposthołowie sa posłowie/ áby posełsthwo/ według
roskazánia

roskazánia Páná Jezu Krystá Syná Bozego spráwo-
wáli/ do ktorych Pan Krystus ták rzekł. Iz poseł nie- Jo. 13.
ma być wietßy nád onego/ ktory go posłał.

Prorocy sa/ ktore Pan Bog osobliwym nádchnie- Prorocy.
nim/ y wykłádánim pismá swietego/ obdárowáć raczył 1.Cor. 14.
Ewánielistowie sa/ ktorzy Ewánielia Swieta prze- Ewánielistowie.
powiedáia/ tho iest dobre posełsthwo spráwuia/ iáko
był Pan Bog obiecał przes Proroká/ mowiac: Dam Esá. 41.
ći Jeruzálem Ewánieliste. A w dziejách Apostolskich Act. 21.
mowi Páweł Swiethy/ izesmy weszli w dom Filipá
Ewánielisty.

Pásterze sa/ kthorzy nád trzoda Páńska czuia/ y czy- Pásterze.
stym pokármem słowá Bozego/ Owiecżki Páná Kry-
stusowe kármia/ a wilki od owczárniey Páńskiey odgá-
niáia. A tákowych pásterzow iest naprzedznieyßy y ná- Jo. 10.
wyßßy pásterz P. Krystus syn Bozy/ ktory iáko do Pio-
trá swiethego thák teß do kázdego Pásterzá wierne-
go mowi. Pás owce moie. Abowiem iáko Pan Kry- Joan. 21.
stus niepozerał/ áni zábijał owiec/ ále pasł. Ták theß Jo. 21.
wßystkim Pásterzom roskázuie po trzykroć/ do kázde-
go mowiac. Pás owce moie. Nie mowi tu pás ow-
ce twoie/ ále mowi pás owce moie/ kthorem ia sobie/
nie srebrem/ áni złotem/ wykupił/ ále krwia swoia ná- 1.Pet. 1.
drossza.

Doktorowie sa/ ktorzy álbo w kośćiele Swietym ál- Doktorowie.
bo w sskołach vcza inße/ álbo pißa Swiete rzeczy.

Biskupi sa/ czuyni álbo strozowie wezwáni/ kthorzy Biskupi.
máia czuć y strzedz sámi siebie/ y wßysthkiey thrzody
Páńskiey/ od Páná Jezu Krystá Syná Bozego/ im po-
ruczony/ iáko Páweł Swiety w dziejách Apostolskich Act. 20
do Biskupow prawdziwych mowi. Strzezćie sámi
siebie

siebie/y wßystkiey trzody nád ktora was/Duch świe-
ty posthawił B.skupy/ábyśćie rzadzili kośćioł Boży/
Act. 9. 1. Can. ktory sobie pozyskał krwia swoia. A stad sie tu okázu-
Qui Episcopat. ie/iż tho przezwisko Biskup/ nieiest przezwisko dosto-
ieństwá/ále przezwisko pracey/ iáko świety Augustyn
Dist. 11. Can. Cle. mowi. Iáko y wy o thym maćie w waßych włásnych
kxiegach.
Stárßy. Stárßy sa/ sludzy w kośćiele Bożym/ ludzie státe-
czni y przełożeni/dla rzadu kośćielnego postáwieni: O
tákowych stárßych piße Swiety Paweł mowiac.
1. Tim. 5. Stárßy ktorzy sa dobrze przełożeni/ dwoiakiey poczći-
wośći sa godni/á zwłaßcza ktorzy pracuia w náuce y
1. Pet. 5. w słowie. O tákowych theß stárßych Piothr Swiety
piße/y sam sie teß miedzy inßymi stárßymi zowie mo-
wiac. Stárßych kthorzy sa miedzy wámi/ dla Páná
Bogá proße/ ktorym teß y sam iest stárßy. Paśćie ile
ná was należy/ trzode Páná Krystusowe/ praca o-
niey máiac/nie zniewoley ále z dobrey woley/nie skáradego
pożadaiac zysku/ále ochotnym vmyslem/áni teß
iákoby sie pány okázuiac nád dziedzictwem/ ále ták á-
byśćie byli przykłádem thrzodzie. A gdy sie vkáże on
pástherz náprzednieyßy/ odnieślibyśćie nie wiednacey
chwały korone.
Dyákonowie. Dyákonowie sa ießcze/sludzy Kośćiołá Bożego ál-
bo opátrzyćielowie vbogich ludzi w kośćiele Bożym/
sirot y wdow. O tákowych Dyákoniech Lukaß Swie-
thy nápisał w dziejach Apostolskich/kiedy Apostoło-
wie mowili. Nieiest słußna rzecz/ ábysmy my mieli o-
Act. 6. puśćić słowo Boże/á służyć stołom. Ale obacżcie brá-
ćia/ meżow miedzy wámi cnothliwego zachowánia
siedm/ nápełnionych Duchá Swietego/y madrośćie
ktorym

ktorym poruczymy ten vrzad: A my sie vdamy ná mo-
dlitwy/ y ku przepowiedániu słowá Bożego. O tych
że teź Dyakoniech nápisał świety Paweł do Tymothe-
ußá. Dyakonowie máia być iedney żony meżowie/kto-
rzyby vmieli dobrze dziatki swoie rzedzić/y własna ze- 1. Tim. 3.
ladke.
Tákowe sługi kośćiołá Swietego/ czásem Duch
Swiety zowie Budownikámi/ Sedziámi/ obłokámi 1. Cor. 3.
rose y wyroki Boże wypußczaiacymi/Rybitwámi lu- Matt. 10.
dzi/ wołmi młocacymi/y iárzmo Páná Krystusowo no- Esa. 19. 5.
sacymi/ Sola ziemie/ áby miásto soli wßystki ziemi by- Matt. 4.
li/to iest/ wßystkim ludziom/iákoby sie niewśmiárdli/ 1. Cor. 9.
wzłośćiach/y wniepráwośćiach swoich. Matt. 5.
Tákowe teß zowie Swiátłośćia/áby w tei ćiemney Luc. 14.
nocy świećili /iáko świece ná lichtarzách świeca: Zo- Matt. 5.
wie ie teß vczonymi w krolestwie niebieskim/nie odświá- Phil. 2.
tá/ále z niebá od Bogá/ Gołebiczkámi/ násienia siew- Matt. 13.
cámi/ strożámi czuiacymi/ głosem nápußczy wołáia- Dan. 12.
cymi/ ßáfárzmi táiemnic Bożych/y sługámi Krystu- Matt. 10.
sowymi/ robiacemi w słowie y w náuce/ doświadczony- Luc. 2.
mi w krystusie/ świadkámi y posły iego/ Robiacemi Jo. 1.
żeńcámi/y w winnicy kaznodzieymi przepowiedáiacy- Luc. 3.
mi pokoy/ przepowiedáiacemi d... o/ madremi/ przeło- 1. Cor. 4.
żonemi/ álbo Proboßczámi spráwiedliwośći/ Anioły 1. Tim 5.
ktorzy iáko Aniołowie Boży/ ... przez kogo inßego/ Act. 1.
ile sámi przez sie poselstwo ... Boże /trabá- Matt. 9.
mi podniesionymi/ y głośnemi Trecuiacemi w winni- Matt. 20.
y páńskiey: słowá páńskie w vśćiech swoich máiacemi Eccl. 1.
álbo iáko Pan Bog v proroká mowi/ nád ludem/ y Rom. 10.
nád krolestwy/ postánowionemi/ áby wyplewli/ y wy- Matt. 10. 11.
korzenili/ áby wytráćili y rosproßyli/ áby budowáli y Ebr. 13.
Esa. 60.
Malach. 2.
Esa. 58.
Matt. 20.
Iere. 1

sádzili

y sądzili/ áby miástem obronnym/ filarmi zeláznymi/
y mury miedziánymi/ ná wszystkiey ziemi/ byli postá-
Jere. 1. nowionymi/ ná przećiwko Krolom/ Kxiezetom/ Ká-
płanom/ y ná przećiwko wszystkiemu ludu ziemie.

Insze przezwiská/ ktore takowym/ vnizonym/ po-
kornym/ wiernym y prawdziwym/ Páná Krystuso-
wym zwolennikom/ Duch swiety przydał/ opuszcam/
áby ie tymi przezwiski/ mocnymi/ pracuiacymi/ y zu-
iacymi/ w kośćiele Swietym vtzynił.

Tákowe slugi sam Pan Krystus Syn Bozy/ wybie-
Matt. 23. ra y posyła/ według onych słow iego/ Oto ia posyłam
Jo. 20. do was Proroki/ y madre/ y vtzone/ á znich bedziećie
zábijáć/ y krzyzowáć y znich bedziećie bitzowáć wbo-
znicách wászych: J bedziećie ie przesládowáć zmiástá
do miástá/ áz przydzie ná was wszelka krew spráwie-
dliwa/ ktora wylaná iest ná ziemie. Tu słyszysz/ isz tá-
kowe sám Krystus Syn Bozy posyła: Oto ia mowi po-
sytam do was.

Toć sa tylko sludzy kośćiołá Swietego krześćiáń-
skiego/ od Páná Bogá postánowieni/ y własnymi prze-
zwiski názwáni/ Toć sa tylko prawdziwi zwolennicy
y przyiaćiele Sy[illegible] Bozego/ Páná Jezu krystá/ kto-
rem tu dla tego m[illegible] wał y wypisał/ abys wiedział/
Jz tylko do tych Pan Krystus/ ty słowá mowi. Ni-
Jo. 15. wyśćie mnie wybráli álem ia was wybrał/ y postá-
nowił was [illegible] / y owoc przyniesli/ á owo-
wász bedzie t. wał. Jz o co byśćiekolwiek prosili/ o[illegible]
cá moiego w imie moie/ dałby wam. Do tákowych t[illegible]
Joan: 4. tylko mowi. Jam was posłał ná zniwo: Ktorech ni-
dla tego posłał y postánowił: Aby iako Krolowie/ al-
2. Cor. 1. bo Kxiazetá tego swiátá/ pánowáli imieniem wiáry
Mar 10. nád ludem/ w pyche sie podnosili/ przezwiská y Tytu-
Luc. 22.
ły sobie

ły sobie nowe zmyslali/ ieden nád drugiego sie podno-
sili y podwyzszali. Ale áby w pokorze Páná Jezu
Krystá mistrzá swoiego násladowáli/ owoc do kro-
lestwá Bozego przynosili/ y krzyz swoy zá Pánem Jo. 15.
Krystusem niesli. Przesto ktorzy w tákowey pokorze Matt. 16.
y vnizeniu Páná Krystusowym chodza / sa sludzy y
przyiaćiele iego. A ktorzy sie podnosza/ y dla pychy
nowe sobie Tytuły álbo przezwiská zmyslaia/ sa wilcy
y nieprzyiaćiele iego/ ábowiem te° co on roskázuie nie
tzynia/ iako sam Syn Bozy Pan Krystus powiedzieć
ratzył. Wy przyiaćiele moi iesteśćie/ iesli bedziećie tzy-
nić cokolwiek ia wam roskazuie. Joan. 16.

Ale iuz podzmy do Papiezá Rzymskiego/ y do was
wszystkich sług ordy iego/ y obatzmy iesli tho tzynićie/
co Krystus Syn Bozy roskazał/ iesli pokora Páná
Krystusá násláduiećie / iesli sobie inszych Tythułow
álbo przezwisk nie zmysláćie.

O Pokorze Papie-zá Rzymskiego y zwolenni-kow iego.

A Czkolwiek tho może znáć
iz Papiez vkazuiac tez rzekomo pokore
Krystusowe/ y ie° zwolennikow/ przy-
właszczył y pisze sobie/ ten Tytuł/ al-
bo przezwisko. Seruus seruorum Dei,

to iest/

to ieſt/ ſługá nád ſługámi Bożymi: A wßákoß może ká
zdy obáczyć/ iż pod tym Tytułem ieſt Pan nád pány.
Izali to nieieſt wielka obłudá y zdrádá/ názywáć ſie
ſługą nád ſługámi Bożymi/ á przedſie wßyſtkim mo-
cą roſkázowáć? I co to ieſt tákowy zá ſługá nád ſłu
gámi/ ktory ze wßyſtkich ſług dáni wybiera? I co to
ieſt zá ſługá tákowy nád ſługámi/ ktoremu wßyſcy in-
ni ſłużą y iego przykazánia ſtrzegą? O chytrośći y o-
2. Cor. 11. błudnośći Szátáńſka? Tákći łowi ludzi Antykryſt w
poſtáwie Anielſkiey.
Wiem dobrze o tym/ iż ten Tytuł/ álbo to przezwi-
ſko/ Seruus ſeruorum Dei, Sługá nád ſługámi Boży-
Anno. 595. mi. Naprzod ſobie wymyślił Biſkup Rzymſki Grze-
Volater. gorz thym imieniem wezwány/ ná ten czás/ kiedy ſie
plati. Jan Pátryárchá Konſtántynopolſki/ zá przyiáźnią
Mauryciuſá Ceſárzá/ począł zwáć y piſáć/ Papie-
Epiſtolarum żem y ná zwierzchnieyßym kápłanem wßyſtkich kośćio
reg. lib. 4. łow krześćiáńſkich: tedy Grzegorz Biſkup Rzymſki/
cap. 78.80.83 o tym Imie/ kilká liſtow ſurowych y ſrogich/ á prá-
Ibidem lib. 6. wie krześćiáńſkich/ nápiſał do Mauryciuſá Ceſá-
cap. 194. rzá/ miedzy inßymi tymi ſłowy. Ja to beſpiecznie mo-
lib. 4. ca. 88. wie: Iż ktokolwiek ſie zowie/ wßyſtkiego kośćiołá krze
et 86. lib. 9. śćiáńſkiego kápłanem nawyßßym/ álbo naprzedniey
cap. 45. ßym Biſkupem/ ten ieſt/ prawdziwym Antykryſtem.
lib. 11. cap. 2. I máło niże Ab[illegible] oná prawdá wieczna mowi:
Iż wßelki k[illegible]ry ſi[illegible]oſi/ będzie poniżon. I wiem
o tym/ iż wßelkie podnieſienie w pyche/ tym ſie rychley
roſpuknie/ im ſie nawiecey nádmie. Ty ſą ſłowá Grze
gorzá Biſkupá Rzymſkiego/ kthory ſie ießcze ná ten
czás był nád inße biſkupy nie podniosł áni podwyßßył.

Papież.

Ale ná ty ſłowá drudzy Biſkupi Rzymſcy/ po Grze
gorzu niepámiętali/ ábowiem potym bárzo rychło w
pyche ſie podnieśli/ y Papieżmi zwáć roſkazali/ iáko-
by oycowie wßyſtkich oycow byli. Powiedz mi proßę
ćie? kto tákowe hárde y pyßne przezwiſko/ PAPA/
dał Biſkupowi Rzymſkiemu? Izali Prorocy święći? PAPA. quaſi
Nie. Izali Kryſtus Syn Boży? Nie. Izali Apoſto pater. patrum.
łowie święći? Nie. A ktoß tedy? Naprzod on chytry
wąż duch nieczyſty Dyabeł/ ktory pyßne miłuie/ y no-
we im Tytuły y przezwiſká dáie. A ponim záſie/ Ten
Tytuł álbo przezwiſko dał/ on Fokáß Ceſarz Mężo- Roku. 610.
boycá/ ktory Ceſarza Mauryciuſá/ páná ſwego wła- Gabel.
ſnego/ y z żoną/ y z dziećmi zabił/ Bonifaciuſowi trze plat.
ćiemu Rzymſkiemu Biſkupowi/ iż mu rádził y poma-
gał áby páná ſwego zdrádził y zábił/ przetho go też
tym nowym Tytułem álbo przezwiſkiem. PAPA. ná
zwał y obdárował.
Izaß niewieß? iż ſie przed thym Fokáſem Biſkupi
Rzymſcy Papieżmi nienazywáli/ chociaim też to nie
ktorzy pochlebcy przywłaßczáli [illegible] ,piſowáli. Ale
ſie ſprzodku zwáli Biſkupy/ potym Arcybiſkupy/ aż
ná oſtátek Papieżmi/ iáko o tym wáße kśięgi własne v Tom. 1.
kázuią. Lekki ſie Papieżowi to Tytuł zda /álbo prze- concil.
zwiſko Biſkup/ przeto ſobie inßy Tytuł wymyślił/ áby Iſido. in Hor.
ſie nád inße wßyſtki Biſkupy wſpiął y podniosł w py
che. Abowiem ten Tytuł Biſkup/ potrzebnie wiele rze
czy dobrych y cnotliwych/ iáko święty Páweł napiſał. 1. Tim 3.
Iż Biſkup ma być bes przygány/ iedney żony mąż/
czuyny/ trzezwi/ mierny/ ku vczeniu godny.

A iż tego Tytulu P A P A w pismie swietym nie-
maß/ przeto tez ty wßystki rzeczy na Papieżá nic nie-
należa/ o ktorych tu swiety Páwel piße. Pytaß mie
czemu? powiem. Abowiem nie iest Biskupem/ ale pa-
piezem/ to iest/ Pogáninem/ y Apostáta/ ná ktorego
nic inßego nienależy/ iedno tylko panowáć/ pienia dze
1. Tim. 4. wybieráć walczyć/ żony iedney niemieć/ wnieczystośći
mießkáć/ cinedy/ y merchy nieczyste chowáć/ prozno-
wáć/ o lud Boży nic niedbáć/ y żadnego nieużyć.
Powiedz mi? Dla ktorey przyczyny sobie/ to prze-
zwisko nowe/ P A P A/ wymyslił? iesli dla pychy/ czy
li dla pokory? Niemożeß ináczey rzec/ iedno iż dla py-
chy/ y prozney chwaly tego swiátá. Abowiem chćiał
być nad inße wßystki Biskupy podwyßßony/ nie inák
Esa. 14. iedno iáko on Lucyper wniebie/ nad inße wßystki An-
ioly/ ktorego Pan Bog strácił ná wieczne potepienie
do piekla. A wiec ießcze bedzieß mowił/ iż Papież przi
yaciel Boży? ktory wßystki przezwiská Duchá swiete
go pokorne podeptał y zárzućił/ á P A P A nowe y py
ßne sobie przezwisko wymyslił. A baczyß iuż iáko sie z-
gadza pokora Papieża Rzymskiego/ s pokora Páná
Krystusá Syn[illegible]go/ y Apostolow swietych iego.

Papież sie Bogiem ziemskim czyni.

Alec ießcze ná thym
máło było Biskupowi Rzym-
skiemu/ iż sie iuż za dozwolenim
tego meżoboyce Fokasá Cesá-
rza/ Papiezem názywał y pisał
aż sie też potym y Bogiem ziem
skim zwáć kazał. Pytaß mie/ á-
bym ći vkazał/ gdziem o tym czy
tał/ dobrze vkaże: Weyzrzy proße ćie w iego własne
kxiegi/ extr. de Transs. Cap. Quanto. Gdzie tám ták
mowi. Iż Krystus náprzećiwko mnie/ niema żadney
zwierzchnośći/ iáko rowny ná przećiwko sobie rowne
mu. Czytay ießcze wiecey o tym w thych że kxiegach
extr. De Ele. Cap. Cum. Czytay ießcze. 9. q. 3. Ne-
mo iud. Cau. Cuncta per mundum. Czytay ießcze. 17.
q. 4. Nemini. A iesli ießcze máło maß ná tych kxiegach
iego/ pytay że żywych/ ktorzy w Toletum mieśćie pa
pieskim we włoßech bywáli/ ćić powiedza/ iż tám ná
Ratußu wybito złotemi literami/ ty słowá P A W-
L O W I trzećiemu Papieżowi/ Bogu ziemskiemu.
A słyßyß/ iż oni ludzie Papieżá v siebie zá Bogá má-
ia? Ale rzeczeß. moga włoßy mieć Papieżá zá Bogá
ziemskiego v siebie/ alem ia nie iest ták głupi/ y z kxie-
za moia/ abym ia Papieżá człowieká mi[illegible] mieć v sie-
bie zá Bogá? Iesli ták iest/ iż go zá Bogá niemaß/ cze
mu thedy wiecey Papieża/ á nißli Bogá sámego słu-
chaß? Możeß ty vsty Papieża przed ludzmi nie zwáć
Bogiem/ ale to iáwnie okázuieß skutkiem/ iż ty Papie
żá zá Bogá chwáliß y maß/ gdy vstaw y przykazánia
iego wiecey strzeżeß y słuchaß/ á nißli vstaw y przy-
kazánia Bożego.

Jeśli ießcze niechceß wyznáć vsty/ iż ieſth Bogiem
ziemſkim. Powiedz że mi: Czemu Papież ſobie przy-
właßcze moc/ nád wßyſtkim ſtworzenim ná świećie:
nád Ceſárzmi/ nád Krolmi/ nád Pány/ nád Biſkupy
nád Kxieża y nád wßyſtkimi ludzmi/ y ſtany: gdyß
to tylko ná ſámego Bogá należy: Vkáß/ gdzie Apo-
ſtołowie ſobie kiedy tákową moc przywłaßczáli: Abo-
wiem by byli przywłaßczáli/ nigdyby byli tego nienápi-
Rom. 13. ſáli. Wßeláka Dußá mocam zwierzchnym ma być
puſłußna. A ty słowá Apoſtolſkie rozumieią ſie/ nie o
mocach kośćielnych/ ále o mocach vrzędow teᵒ świá-
tá/ Krolow/ Ceſárzow/ y inßych ná zwierzchnośći/
od Páná Bogá poſtánowionych.

A wiec ſie ten ießcze nie czyni Bogiem ziemſkim/ kto-
ry nád Krolmi/ nád Ceſárzmi/ nád Pány/ y nád wßy-
ſtką zwierzchnośćią/ czyni ſie przełożony y nawyßßy:
Diſtin. 96. Przeſto obaczywßy Konſtántynus Ceſárz takową py-
Capit. ſeq. chę Papieżá Rzymſkiego/ názwał go iáwnie Bogiem
Satis. Et- ziemſkim. A chceß wiedzieć dla czego: Iż iáko Bog
oem. Concil. ſam tylko/ niemoże być od żadnego człowieká ná świe-
Tom: 2. ćie/ ták też Papież/ ſądzon áni karan. I co ieſt chćieć
być Bogiem. Powiedz mi: I co ieſth chćieć być Bo-
giem/ iedno ſobie przywłaßczáć moc Boſką: y chćieć
wßyſtko ſtworzenie ſądzić/ á ſámego ſiebie niedopu-
śćić/ żadnemu ſądzić: á niewierzyß temu/ aby ták Pa-
Diſtin. 40. pież o ſobie trzymał y piſał. Czytay iego kxiegi włá-
Si papa. ſne Diſt. 40. Si Papa. By też Papież wßyſtki ludzi do
piekłá wiodł zá ſobą/ thedy mu żadny człowiek niema
mowić/ czemu ták czyniß:

I co ieſt ießcze być Bogiem/ iedno o ſobie piſáć/ iż
on może dopuśćić ná przećiwko Apoſtolſkiemu piſmu

grzeßyć/ y ná przećiwko náuce ſtárego zakonu/ to ieſt
ná przećiwko przykazániu Bożemu/ ktore ieſt podá-
ne przez Moiżeßá od Bogá nawyßßego. Ieśli temu
niewierzyß/ czytay ſobie iego kxiegi włáſne. De cōceſ. De conſ. Diſtin Ca.
cap. propoſuit. Glo. in verbo. ſupra ius. Locorum.
I co ieſt ießcze być Bogiem/ iedno ſie zwáć żywym
zakonem ná ziemi/ wßyſtkim ludziom dánym: á nie- Nicomedi.
wierzyß temu: áby tak o ſobie piſał/ czytay w iego kxie- Cát. cur.
gach. Gloſ. in cap. ab arb. ita facis.

Otoß iuż maß świádectwá/ iż ſie Papież zá Bogá
ma. Niemowże potym/ gdzieß otcy náßey náuce/ álbo
czytał/ ábo ſłychał. I nie zádaway mi nieprawdy/ á-
bym ia to miał z miſtrza Diyabłá piſáć/ gdyż ći oto iá-
wne świádectwá przed oczy kłádę. Ale ſie themu nic
niedziwuię/ iż mie to potyka/ co też podkáło przedtym
Páná Jezu Kryſtá vkrzyżowánego dla mnie/ ktore- Joan. 6.
go kxieża żydowſcy názywáli opętanym/ Sámárytá- Matt. 10.
nem/ y iáwno grzeßnikow álbo celnikow towárzyſem.
Abowiem nie będzie ſługá wietßy nád Páná ſwego.

A wiec ießcze będzieß Papieżá názywał przyiaćie-
lem y ſługą Bożym/ gdyż Papież Bogá ſobie row-
nym czyni: Vkáß proßę ćie: Gdzie Piotr święty ál-
bo ktory Apoſtoł inny/ o ſobie tákowe hárde y pyßne
Dekretá piſał: y Bogu ſie nawyßßemu przyrowny- 2. Tes 2.
wał: Stąd iuż kożdy wierny może obáczyć/ iż tho ieſt
on ſyn zátrácony/ ktory ſie nád Bogá podnoſi/ ábo
chwalić każe/ ſiedząc w kośćiele Bożym/ y vkázuiąc
ſie/ iákoby był Bogiem. A w kośćiele Bożym/ y co ieſt
inßego ſiedzieć: iedno ſie nawyßßym czynić/ nád in- Co ieſt w kośćiele.
ße podnośić/ wßyſtkim roſkázowáć/ á ſam żadnemu pod- bożym ſiedzieć
dány nie być/ y żadnemu nie ſłużyć. Izali to nie oná

Matt. 5. zwietrzáła Sol/ktora Pan Krystus kazał wyrzucić
y podeptáć ludziom/rossąc proszę cie:

Papież sie Wikáryim Krystusowym czyni.

Azywasz thez iesztze papieżá w twoich kxiegach Wikáryim Krystusowym/to iest/ Namiesthnikiem. Powiedz mi proszę cie: od kogo to przeznisko pyszne Wikáryi/álbo Namiestnik Krystusow/wziął Papież? Niemożesz rzec/aby od Prorokow świetych/abowiem Prorocy zadnego człowieká ná świecie nigdy Wikáryim Krystusowym nieczynili/áni otym pisáli. Niemożesz thez rzec/aby od Krystusá Syná Bożego/álbo od Apostołow iego: Atemu nie vkażesz/gdzie sie Piotr Swiety/álbo Apostoł ktory inszy/pisał Wikáryim/álbo namiestnikiem Krystusowym? Izasz tego niewiesz/iż Pan Krystus w kościele świetym/zadnego Wikáryiego/álbo namiestniká niema/y niepotrzebuie go/o prócz Duchá świetego/iáko sam Krystus Syn Boży otym powiedział mowiąc do zwolennikow swoich ty słowá. Ja
Ioan. 14. będe prosił oycá/á innego pocieszyciela da wam/aby
mieszkał zwámi na wieki/Duchá prawdy/kthorego
świath

świát niechce przyiąć. I mało niżey. Ten nie będzie wysłáwiał álbo wielbił/abowiem odemnie weźmie/y opowie wam. Stąd iuż możesz obaczyć/iż Duch świety iest Wikáryi/álbo Namiestnik Krystusow/á nie Papież/w kościele świetym?

Powiedz mi proszę cie: Jesli iest Krystus Syn Boży w Duchu swoim w kościele świetym obecny/álbo nie iest? Jesli rzeczesz/iż iest/tedyć Wikáryiego niemasz? Abowiem thám niemász Wikáryiego álbo namiestniká/kedy sam pan iest obecny/á zwłasztá táko wy pan/ktory wszystkiemu sam z prosta bes Wikáryiego. Izasz ty niewiesz/iż tám bywa pospolicie Namiesthnik/kedy sam Pan obecny być niemoże. Ale iż Krystus Syn Boży/iest ná kożdym mieyscu obecny w kościele świetym: Przeto okrom sámego siebie y Duchá świetego/niepotrzebuie Wikáryiego álbo namiestniká zadnego.

Jesli też rzeczesz/iż Krystusá według ciáłá/niemász
w kościele świetym/abowiem iáko mowiemy w Kre- Mar. 16.
dzie wstąpił ná niebiosá/y siedzi na prawicy v Bo- Col. 3.
gá oycá/tedy y ia ták trzymam y wierzę/iż Pan Kry- Ebr. 1. 10.
stus w onym ciele/kthore wziął z panny Máryey/w Act. 7.
ktorym cierpiał zá mie/y wstał zmartwych/dla vspra- psal. 109.
wiedliwienia moiego/iest ná práwicy v oycá swego Act. 1.
wniebiesiech/według onych słow iego własnych/kto- Phil. 3.
re mowił do zwolennikow swoich. Vbogie záwsze be- Rom. 4.
dziecie mieć swámi/ále mnie nie záwsze bedziecie mieć Matt. 26.
Izásie potrzeba iest/ábym ia ssedł. Izásie opuszczam Mar. 14.
świáth/y ide do oycá. A wszákoż też temu wierzę mo- Jo. 12.
cnie/iż chociá sie Krystus w ciele swoim nie tuła po Jo. 16.
świecie/iednák przed sie iest w Duchu záwżdy obec- Jo. 13.
Ioan. 16.

ny w kośćiele świetym/iáko sam powiedzieć rátzył o-
Matt. 28. tym/mowiac. Otom ia z wámi iest przes wßystki dni/
Jo. 14. aż do skończenia świátá. J záśie. Nieopußtze was sie-
Matt. 18. rotámi. Jzáśie. Gdzie bedą dwá álbo trzey zgroma-
dzeni w imie moie/iam iest w pośrzodku miedzy nimi.

Tu maß iuż iásne świádectwá s pismá świetego/iż
Pan Krystus Syn Boży w duchu/iest obetzny w ko-
śćiele świetym. A gdzie iest Krystus/tám iest y oćiec/y
Duch Swiety/wedlug onych slow Syná Bożego.
Jo. 14. Jesli mie ktho miluie/slowo moie bedzie chowal/á o-
ćiec moy vmiluie go/y do niego przyidziemy/y mießká-
nie v niego vtzyniemy.

Powiedz że tu teras ießtze proße ćie/iesli tám ieß-
tze potrzebá iákiego Wikáryiego/álbo Namiestniká/
kedy sobie mießkánie vtzynil Bog oćiec/y Syn Duch
Swiety? Ale iż wy temu niewierzyćie/áby Krysthus
Syn Boży byl záwżdy w kośćiele świetym obetzny w
duchu swoim/przetośćie do kośćiolá wáßego/ miásto
Krystusá Syná Bożego/ wprowádzili iákiegoś Wi-
káryiego/nie od Krystusá/ále od Dyjablá poslánego/
ábowiem Krystus Syn Boży/kośćiolowi świetemu/
okrom śiebie sámego/y Duchá Swietego/nie poslal
Wikáryiego żadnego. A przesto może to kożdy wier-
ny krześćijáński tzlowiek mowić bespietznie: iż w ktho-
rym kolwiek kośćiele/iest iáki inßy wikáryi okrom Kry-
stusá Syná Bożego sámego/ álbo Duchá Swietego.
Tám nie iest kośćiol Páná Krystusow/ ále iest zebrá-
nie zlośliwych/y zbor Dyjabelski/ktory rządzi nie Kry-
stus Syn Boży/ále Wikáryi/to iest/Antykrysth/ od
Dyjablá poslány.

A przesto by tez niebylo znáku żadnego inßego o Pa-
piezu/

piezu/iedno ten ieden/iż sie tzyni Wikárym Krystu-
sowym/tedy stąd kożdy może snádnie/obátzyć iż iesth
prawdziwy on Antykryst/o ktorym Prorocy y Apo-
stolowie świeći pisáli/y wystrzegáć sie go pilnie ro- Dan. 7. 11.
skazali Abowiem być Wikárym Krystusowym/nie Zach. 11.
nie iest inßego/ iedno miásto Krystusá Bogá siedzieć 1. Jo 2. 4.
w kośćiele/ A miásto Bogá siedzieć/y co iest inßego/ 2. Tes. 2.
iedno sie wspináć/sprzećiwiáć y podnosić/ná przeći- Apoc. 17
wko Pánu Bogu. Co iest miásto Bogá siedzieć.

A iesli ießtze málo maß ná tym/y chceß przed sie Pa-
pieżá zwáć Wikárym Krysthusowym? powiedz mi
proße ćie. Co to zá Wikáryi iest tákowy álbo namie-
stnik Krystusow/ktory sie s Krystusá śmieie? A chceß
bátzyć iáko? powiem. Pan Krystus przyßedl wßyst-
kim slużyć/á Wikáryie tego wßyscy slużą? Pan Kry- Matt. 20.
stus niechćial być Krolem/á Wikáryi tego/tzyni sie Jo. 6.
nád Krolmi Krolem/y nád pány pánem? Pan Kry-
stus nie miał mieyscá gdzieby glowe swoie sklonil/á Matt. 8.
Wikáryi iego/posiadl Krolestwá/Zamki/Miástá/
Jnsuly/Powiáty/Kxiestwá y rozmáite Páństwá?
Pan Krystus vstáwitznie kazal y vtzyl/A Wikárij Matt. 4
iego/prożnuie/y dármo chleb ie? Luc. 8.
Pan Krystus przedawáiace y kupuiace s kośćiolá wy- Mar. 11.
gnal/á wikárij iego/przedawáiacych y kupuiacych do Matt 21.
kośćiolá náprowádzil? Pan Krystus przyßedl zakon
wypelnić/á Wikárij iego nowych zakonow nástárcial Matt. 9.
y náwymyslal? Pan Krystus karal onego/ktory go Rom. 3.
dobrym názywal/á Wikárij iego/naświetßym sie zo- Gal. 3.
wie? Pan Krystus nie przedawal odpußtzenia grze- Mar. 10.
chow áni Duchá Swietego/á Wikárij iego przedá- Luc. 18.
wa zá pieniądze/nie inák/iedno iáko on Symon Ma- Matt. 17.

 gus/

Act. 1.
Act. 5.

gus/ Judaß Jskáryot/ y Ananiaß: Pan Krystus swo-
Luc. 11. ie zwolenniki vczył áby sie ták modlili Oicu niebieskie-
Matt. 6. mu: Oycze náß/ ktorys iest wniebiesiech etc. á Wikáryi
iego/ vczy sie modlić/ y każe stworzeniu: Pan Kry-
Joan. 6. sthus powiedział/ iż żaden nie przychodzi do Oycá ie-
dno przez mie/ á Wikáryi iego/ powieda iż przez Swie-
Matt. 4 te do Bogá: Pan Krystus vbogie Apostoły do kościo-
Matt. 10. łá swego obierał/ á Wikáryi iego/ możne/ bogathe/ y
przyiacielne obiera: Pan Krystus ná swoie zwolen-
Jo. 20. niki tchnął y przepowiedáć im Ewánielia roskazał/ á
Wikáryi iego/ zwolenniki swoie oleiem smáruie/ y vstá-
wy swoie przepowiedáć roskázuie: Pan Krystus dla
Matt. 11. Matt. 16. wiáry żadnego niezábijał á Wikáryi iego/ dlá wiáry/
Luc. 9. morzy głodem/ pali ogniem/ zabija mieczem: Pan Kry-
Matt. 19. stus żadnemu stanowi nie bronił małżeństwá áni po-
Rom. 13. kármow: á Wikáryi iego/ broni małżeństhwá y pokár-
1. Tim. 4. mow dni niektorych swoim zwolennikom. Pan Kry-
Matt. 15. stus krzyß nosił y posromocenie ná świecie/ á Wikáryi
Mar. 7. iego w roskoßach żywie y chwały tego świátá vżywa:
A baczyß iuß/ iáko sie ten Wikáryi śmieie s Pána Jezu
Krystá Syná Bożego: á wiec to ießcze nieiest nieprzy-
iaciel iego:

O Panie Jezu Krystusie/ odkupicielu y zbáwicielu
náß iedyny/ takowe to Wikárije maß/ ktorzy sie ściebie
náśmiewáia/ s kościołá twe° cieb.. sámego wypycha-
ia/ y Duchá twego Swietego wyrzucaia/ prawdzi-
wego wikáryiego/ a sámi siebie ná to mieisce sadzaia: A-
le iakie° Wikárije° máia/ ták też mowia/ każa y pißa.

Papież sie głowa koś-
ciołá wßystkiego krześcijáńskiego czyni.

Eßcześ też nápisał/ bes
wßelakiey boiazni Bożey/ Papie-
żá być Głowa naiwyßa/ wßyst-
kiego Kościołá Krześcijáńskiego
Wiem otym dobrze/ yż sie tak Pa- Distin. 12.
pież piße. Ale powiedz mi proße Can. Non de-
cie: Jeśli to Papież s pokory/ czy- cet et praecep
li spychy czyni: Niemożeß mi ina- tis.
czey odpowiedzieć/ iedno iż tho spychy czyni: Abo-
wiem kiedyby spychy tego nie czynił/ dopuścił by sá-
memu Pánu Krystusowi być głowa kościołá Swie-
tego krześcijáńskiego/ á sam by sie tylko zwał być człon-
kiem iego. Ale iż nieiest członkiem ciáłá iego/ przeto sie
głowa każe zwáć. A ony słowá Duchá Swietego nic
Papieżowi nienależa/ iż wßyscy wierni y wybrani bo-
ży/ sa członkámi ciáłá Krysthusowego/ iáko Aposthoł
Swiety nápisał mowiac. Członkámi iesteśmy ciáłá ie- Epes. 5.
go. A baczyß tu iáko mowi Aposthoł: Nie mowi: Sa 1. Cor. 12.
niektorzy miedzy námi Głowa wßytkiego kościołá krze-
ścijáńskiego. Vkaß pismo Swiete proße cie: Kedyś
to wyczytał/ áby Pan Krystus/ Piotrá álbo ktorego
inßego Apostołá/ vczynił kiedy Głowa kościołá Krze-
ścyáńskiego: gdzie mowił do ktorego snich: Thy be-
dzieß głowa kościołá krześciáńskiego: Izaß thy nie-
wieß iż żadny człowiek/ niemoże być Głowa kościołá
krześciáńskiego/ chybá żeby ten człowiek był thez y Bo-
giem: A thá chwałá nienależy żadnemu człowiekowi/
iedno tilko sámemu Pánu Jezu Krystusowi Synowi
Bożemu/ Bogu y człowiekowi prawdziwemu. Abo-
wiem ná Głowe thy trzy rzeczy należa. naprzod aby

Głowá byłá wyſſza nad wßyſtki inße złonki. Potym áby głowá z ynßemi złonkami/ byłá ná kożdym mieyſcu vſtáwicznie ſpoiona. Trzećie/ áby rządziłá wßyſtki inße złonki. Powiedz mi/ możeli być Papieß tákowym/ álbo nie? Jeſli rzeczeß/ iż Papieß ieſt podwyßßony nád inße złonki ćiáłá Kryſtuſowego/ tedyć ieſt

Dan. 7. 2.Tes. 2. prawdziwy Antykryſt/ o ktorym ták Prorocy y Apoſtołowie Swięći piſáli. Jß ſie miał nád inße złonki w kośćiele Swiętym podnośić? To teß ieſt rzecz niepodobna/ áby Papieß ſiedząc W rzymie/ álbo ná Kaſtrum Angeli/ będąc złowiekiem grzeßnym/ y śmiertelnym/ miáł być ná kożdym mieyſcu rázem/ do złonkow kośćiołá Swiętego przypoiony/ y widźieć iáko głowá co złonki myślą/ mowią/ y czynią/ chybá ieſli ieſt czárnokśiężnikiem/ iáko ich iednák wiele bywáło/ podobno dla tego/ áby głową byli kośćiołá krześćiáńſkiego. Tego teß nie możeß rzec/ áby Papieß miał rządźić wßyſtki ludźi/ iáko głowá rządźi wßyſtki złonki/ áby ſie ktory o kámień nie obráźił. Abowiem ná iednym mieyſcu będąc y mießkáiąc/ nie może ludźi rátowáć/ áni teß wiedźieć/ co ſie s ktorym kiedy dźieie.

Miey że ty tedy tákową Głowę párßywą/ ktora áni ſámego ſiebie/ áni żadnego obronić/ záſlepić y ożywić nie może. My głowę mamy Páná Jezu Kryſtuſá vkrzyżowánego/ ktora ieſt wyßßa/ y nád wßyſtki inße złonki/ y vſtáwicznie/ ná kożdym mieyſcu známi ſpoiona/ ktora rządźi/ broni/ y ożywia/ wßyſtki ſwoie wierne złonki. A iżby to ták było/ poſłuchai nie mnie/ ále Páwłá Apoſtołá Swiętego/ ktory ták mowi. Jż

Ephes. 1. Bog oćiec niebieſki złáſki ſwoiey/ dał Jezu Kryſtá/ Głową nád wßyſtkimi w kośćiele iego/ ktory ieſt ćiáłem ie-

łem iego. J záſie máło niżey. Jáko mąß ieſt głową żony ſwoiey. Ták teß Kryſtus głową kośćiołá Swiętego. A gdyß tedy ſam Kryſtus Syn Boży/ ieſt głową kośćiołá Swiętego krześćiáńſkiego/ tedyć Papież kośćiołá Sátáńſkiego/ nieprzyiaćiel y przećiwnik Syná Bożego/ ktory Kryſtuſá wypycha s Kośćiołá Swiętego/ á ſam ſie wſpina ná mieyſce iego. Ephes. 4. Ephes. 5. Col. 1.

J coß to ieſt inßego czynić ſie Głową kośćiołá krześćiáńſkiego/ iedno ſie czynić nawyßßym nád wßyſtkiemi ludźmi/ á czynić ſie záſie nawyßßym nád wßyſtkiemi ludźmi/ nic inßego nieieſt/ iedno ſie czynić nawyßßemu Bogu rownym? Jeſli Papieß ieſt Głową kośćiołá krześćiáńſkiego/ tedyć kośćioł krześćiáńſki częſto bywa bez Głowy/ kiedy Papieżowie vmieráią? Jákoß ſie wždy niebożątká niewſtydźićie/ y Bogá nieboićie Ktorzy ſtą głową párßywą/ ſámi ſiebie y inße ludźie ná potępienie wieczne wiedźiećie/ y prowádźićie. A więc ießcze będźieß mowił/ iż Pápieß przyiaćiel boży? Ktory ſobie nowe Tytuły álbo przezwiſká dla pychy zmyślą/ y nád Kryſtuſá Syná Bożego ſie podwyßßa.

Co ieſt czynić ſie Głową.

Papież ſie Pietrá álbo Opoką czyni.

Powiedaß

Owiedaß też/ iż Petrá álbo opoká ieſth Papież/ ná ktorym Pan Kryſtus Kośćioł ſwoy zbudowáł: wiem o tym/ iż ſie Pápież Opoko piße. Powiedz mi y to/ proßę ćię/ ieſli ten Tytuł álbo przezwiſko/ z pokory/ czyli s pychy ſobie przywłaßcza? Niemożeß tego inácżey rzec/ iedno iż to s pychy czyni/ ábowiem kiedyby Papież pokory Apoſtolſkiei náſládował/ tedyby tego Tytułu álbo przezwiſká Pánu Kryſthuſowi nie wydzierał/ á ſobie nie przywłaßczał?

Podpieráiąc pychy Papieżowey/ przywodziß ony słowá Páná Kryſthuſowe/ kthore mowił do Piotrá Swiętego. Tyś ieſt Piotr/ álbo Opoczyſty/ á ná tey opoce zbuduię kośćioł moy. J zaß ty nie wieß/ iż ty słowá Kryſtuſowe/ nic nienależą ku tákowey pyße Papieżá Rzymſkiego/ y owßem ſą przećiwne iemu: Abowiem przodkiem náleżą ku czći pánu Kryſtuſſowi/ potym ku poćieße wßelkiemu wiernemu człowiekowi.

Powiedaß/ iż ſám Kryſtus będąc opoką/ tho przezwiſko dał też Piotrowi/ ná then czás kiedy mowił:
Matt. 16. Tyś ieſt Piotr álbo Opoczyſty/ á ná tey opoce kośćioł moy. Jeſli inßego piſmá niemaß/ iedno tym tylko dowodziß/ tedy ſą tego znáki wielkie/ iż nic inßego nieczyniß/ iedno ſię s Páná Kryſtuſá Syná Boże°/ y s Piotrá świętego śmieieß/ ieſli chceß te° dowieść/ iż Piotr álbo Papież ieſt opoká. Vkaż że tedy/ gdzie Pan Kryſthus rzekł Piotrowi. Tyś opoká? Papież opoká? Ná tey opo-

ce zbuduię kośćioł moy. Ale v was/ według wáßey Grámmátyki/ wßyſtko iedná rzecz/ thák Petrá iáko y Petrus/ to ieſt/ ták Opoká/ iáko y Opoczyſty. Powiedaß iż ták rozumiał/ o tym Jeronim/ Kryzoſtom/ Ambrozy/ Lew Papież/ Auguſtyn/ Grzegorz Papież/ y inni ludzie. Piękny y doſtáteczny dowod vkazuieß koniecznie? J zaß ty niewieß co ći ludzie o ſobie nápiſáli/ miedzy ktorymi poſłuchay/ naprzednieyßego Auguſtyná świętego/ ktory ták mowi.

Aug. in prel. Lib. 3. de Trinitate.

Niewierz moiemu piſániu/ iáko piſmu świętemu. Jzáſię ná drugim mieyſcu. Ja thylko onemu piſmu/ boiaźń y vczćiwość dawam/ ktore świętym ieſt rzeczone.

Ad Hier. Epiſt 19.

J ießcze dáley ná drugim mieyſcu w wáßych własnych kxięgach/ poſłuchay co mowi tenże Doktor. Przecż te° niemogę/ iáko y w przodkach náßych/ ták też ieſt wiele w kxięgach moich/ ktore ſpráwiedliwym ſądem/ mogą być zgánione.

Diſtin. 9. Cau. Negare.

A słyßyß tu iáko ći Doktorowie nie każą ſobie wierzyć/ chybá dothąd/ dokąd ſię zgadzáią s słowem Bożym. A gdyż tedy ták ieſt/ czemuß ty tedy podpieraß pychy Papieżá Rzymſkiego/ temi Doktormi/ ktorzy byli tákież ludzie iáko y my/ y ná wielu rzeczach ſie mylili. J coß mniemaß/ ábym ia thobie v tychże Doktorow/ niemogł vkázáć/ ná drugim mieyſcu/ iáko o tey opoce rozumieli y piſáli właśnie ći Dokthorowie. Poſłuchay też goß Auguſtyná/ ktory ták mowi.

Lib. de verb. Domini in Euangel. ſecun. Matt. ſer. 13. To. 10.

Ná tey opoce/ ktoraś ty wyznał Pietrze/ żem ia ieſth ſyn Bogá żywego/ zbuduię kośćioł moy/ ná mnie zbuduię ćiebie/ nie mnie ná tobie: A ná drugim mieyſcu tenże Auguſtyn ták mowi.

De trac. Lib. Cap. 21.

Nie rzekł Kryſtus do Piotrá tyś ieſt Opoká/ ále tyś ieſt Piotr álbo opoczyſty. A opoká byłá Kryſtus/ ktorą wyznał Symon. A sły-

kyß to: Ale wy ten zwyczay pospolicie macie / iż tho
co iesth naprzeciwko pyße wäßey przestępuiecie / á
to co iest ku posromoceniu Syna Bożego pißecie. Czy
tay sobie ießcze y drugie Doktory Theophilactum / Li
ranum / Hieronimum y inße / iáko pißą na ty słowá Pá
ná Krystusowe: Tám naydzieß iásnie / iż przes opokę
nie Piotrá / áni Papieżá rozumieią / iedno tylko sáme
go Páná Jezu Krystá.

Ale opuściwßy świádecthwá ludzkie. Podzmy do
świádectw duchá świętego / Páweł święty / ták powie
1. Cor. 10. dá. Iż Petra álbo opoka byłá Krystus: A máło maß
Esá. 28. ná świętym Páwle / posłuchayże sámego Piotrá świę
Dan. 2. tego. Jáko przystosował do tych Krystusowych słow
Matt. 21. z Dawidá proroká słowá swoie mowiąc: Kámień kto
1. Pet. 2. ry wzgárdzili budownicy postáwion iesth ná głowie
węgłowey: A máło ießcze máß ná tym: Słuchay Dá
Psal. 18 widá proroká ktory ták mowi. Bog moy / opoka mo
Bogiem opoka iá / y wnim będę nádzieię pokłádał. J záśię ná drugim
Psal. 27. mieyscu. Czásu złego obronił mię Pan Bog / y ná opo
ce mię podwyßßył. J ießcze ná drugim mieyscu. Rze
Psal. 42. kłem do Bogá / opoka moiá / y wnim będę nádzieię po
kłádał. J záśię od Páná Bogá zbáwienie moie / abo
Psal. 62. wiem on opoká moiá iest y zbáwienie moie. J ießcze. J
Psal. 78. wspomnieli sobie / iż Bog opoka ich iest.

Przetom tu ták wiele świádectw z pismá święte
go przywiodł / ábyś się kiedy obaczył / cześć y chwałę
tylko sámemu Bogu dał / á piotrá / y Papieżá / opoką
więcey nienázywał. Abowiem ty świádectwa Duchá
świętego / są więtße / y powaznieyße / á nißli świádec
twá wßystkich Doktorow tego świátá / y ze wßystki
mi Anioły znieba.

Już

Już tu tedy widziß: iż nie Piotr / áni Papież / iáko
ty powiedaß / iest opoka / ná ktorey zbudowan iest ko
śćioł święty krześćiański / ale iest tylko sam Pan Kry
stus Syn Bogá żywego. Abowiem by tho byłá słába
opoká / prętko by tę opokę przemogły brány piekielne
iákoß iednák przemogły / gdy Piotr potym niebudo
wał ná Krystusie opoce / ale ná swym własnym rozu
mie kiedy Pan Krystus mowił do niego. Jdz Szátá Matt. 18.
nie odemnie.

Ktoß się kolwiek tedy buduie ná pietrze: álbo ná Pa
pieżu: álbo ná ktorym kolwiek innym fundámencie / o
krom tey iedynej opoki / K. Syná B. żywego / buduie się
iáko sam Syn Boży / powieda ná piasku / ná Antykry Matt. 7.
ście / y ná Szátánie. Abowiem iáko święty Páweł mo 1. Cor. 3.
wi / Fundámentu inßego żadny niemoże postáwić o
krom tego ktory iest postáwion / co iest Jesus Krystus.

A iż Pan Krystus Symoná nazwał piotrem álbo
opoczystym / to Pan vczynił / nie dla Papiestwá zmy
słonego / ále dla tego / iż Páná wyznał być Krysthu
sem Synem Bogá żywego. Jeśli mnie niewierzyß słu
chay ießcze tegoß Augustyna / miedzy doktory stárymi
naprzednieyßego / ktory ták piße. Tho imię Symono De verbo Do
wi Pan Krysthus dał / iż go Piotrem nazwał / áby mini super
Piotr wßystek lud krześćiański známionował / abo Matthe.
wiem opoká iest naprzednieyße imię / y dla tego Piotr Ser. 13.
álbo opoczysty / od opoki iesth wezwan / nie opoká od
Piotrá / iáko y od Krystusá krześćiánin. Tyś iest tedy
mowi Krystus / Piotr / á ná tey opoce / ktorąś ty wy
znał / ná tey mowię opoce ktorąś ty poznał. Tyś iesteś
Krystus Syn Bogá żywego / zbuduię kośćioł moy / to
iest / ná mnie sámym / zbuduię kośćioł moy. Ná mnie sá

 mym

nym zbuduie ciebie/ nie mnie na tobie. Abowiem lu-
dzie/ ktorzy chcieli budowáć/ ná ludziach mowili. Ja-
1.Cor. 3. ciem iest Páwłow? A iam iest Apollow/ á iam iest Ce-
phe/ to iest Piotrow? A drudzy ktorzy niechcieli bu-
dowáć ná pietrze/ ále ná opoce/ mowili. Jam iest Kri-
stusow.

To Apostoł Páweł gdy obaczył/ iż iemu przywłá-
szczáli/ á Krystusem gárdzili/ rzekł do nich. Izali Kry-
stus iest rozdwoion? Izaż Páweł zá wás vmęczon iest/
álbo ście sie w imie Páwłowe pokrzcili? Jako tedy á-
ni w imie Páwłowe/ áni w imie Piotrowe/ ále w imie
Krystusowe/ áby Piotr był zbudowány ná opoce/ á nie
opoká ná Pietrze. etc. Otho masz niemáły wykład z
Augustyná/ ktorym sie ty szczycisz niewyrozumiawszy
go dobrze.

Już tu tedy bedziesz wiedział/ czemu Symon iest we-
zwan Piotrem/ nie iżeby on był opoka drugą kościo-
łá świethego krześciyáńskiego/ tho iest/ iáko ty wy-
kłádasz Papieżem/ ále áby Piotr wszelkiego człowieká
krześciyáńskiego známionował. Abowiem wszyscy krze-
ściyánie wierni są Piotrowie/ to iest/ opoczyści/ zbu-
dowáni ná tey opoce Pánie Krystusie. Jesliby ktory
niechciał być Piotrem/ to iest/ opoczystym/ ták mężczy-
zná/ iáko też y białá głowá/ tedy tákowy zbáwion być
niemoże.

A stąd tu iuż obaczyć możesz/ iż ták Piotr/ iáko y Pá-
weł/ ták Jákub/ iáko y inszy Apostołowie byli miedzy
sobą rowni/ y iedney czci/ y dosthoyności/ niemiał nic
Piotr święty nád Jákubá/ y Janá/ ktorzy też chcieli
pánowáć/ y siedzieć Pánu Krystusowi/ ieden po prá-
wey/ á drugi po lewey stronie. A iż sobie rowni byli w
dostoyno-

dostoyności y w mocy/ okazał to iáśnie święty Páweł
temi słowy mowiąc. Ták niechay o nas rozumie czło- 1. Cor. 4.
wiek/ iáko o sługach Krystusowych/ á száfárzach tá-
iemnic Bostich. A słyszysz? iáko mowi Páweł święty?
Nie mowi. Ták niechay o mnie rozumie człowiek/ ále
o nas. Gdzie tu nie tylko sámego siebie/ ále też y Pio-
trá/ y Apollosá/ y inne wszystki Apostoły rowne sobie
czyni/ iáko to iáśnie wypisał wyszszey ták mowiąc: W- 1. Cor. 3.
szystkoć wásze iesth/ chocia Páweł/ chocia Apollos/
chocia Cephás/ to iest/ Piotr. Niesmiałby był thego
Páweł święty nápisáć/ kiedyby był miał Piotr święty
opoką być y nád inszymi Apostoły władáć. Vkaż świá-
dectwo s pismá świetego/ gdzie Piotr władnął y ro-
skázował inszym Apostołom: rozumiem iáko to vkażesz?
J owszem ia tobie vkaże/ iż inszy Apostołowie roskázo-
wáli Piotrowi y Jánowi. Gdy Janá y Piotrá do Sá- Act. 8.
máryey posłáli. Izaż niewiesz że to wyszszy iest y wię-
cey władnie/ ktory posyła/ á niszszi ten ktorego posy-
łáią.

A przeto iuż tu stąd może kożdy obaczyć/ iż Papież
ktory sie opoką czyni kościołá świetego krześciyáńskie-
go/ y podnosi sie nád insze/ iest prawdziwy Antykryst
abowiem sie tey iedyney y żywey opoce Pánu Krystu-
sowi sprzeciwi/ przywłaszczáiąc to sobie/ co tylko sá-
memu Krystusowi Synowi Bożemu należy. A wżdy
ty iesz cze bedziesz mowił/ iż Papież iest przyiaciel Bo-
ży? A wiec to iest przyiaciel Boży? ktory Bogá z ie-
go Stolcá spycha/ á sam sie ná iego mieysce wspina?
A toć iest ono ohydzenie puste/ kthore stoi ná mieyscu
świetym/ o ktorym Dániel prorok nápisał/ y Pan Kry-
stus przepowiedział. O biedaż tym ktorzy sie ná they Dan. 9.
Matt. 24.
párszywey

párßywey opoce / álbo ná tym sprochniáłym fundá-
mencie buduią. Abowiem ná wieki wiekow zginą.

Papież sie Pontyfexem álbo Biskupem nawyßßym czyni.

JEßtze sie też Papież zowie nawyßßym Przełożonym y pásterzem / wßystkiego kośćiołá krześćijáńskiego / y oycem iego / po wßystkim świećie / y ty go tákież zowieß / y dowodziß tego ludźmi wßystkimi wobec stárego kośćiołá / y Niceńskim Koncylium / potym Greki y Ormiany / á nákoniec Florenckim Koncylium. Alečby to był ießcze máły dowod / ponieważeś tego słowem Bożym niedowiodł. A wßákoß iáko ty dowody twoie są pewne y gruntowne / może to kożdy obaczyć / ktory wto weyrzy pilnie.

Naprzod co sie tycze wßystkich ludzi wobec stárego kośćiołá y Niceńskiego Koncilium / tedy sie tho inák z Koncilium Kártaińskiego ßostego okázuie / áni Tom. 1. Concil.
ßli ty piszeß: Abowiem gdi było Koncilium Kártaińskie ßoste / w kielká set lat po Niceńskim ná ktorym Koncilium Kártaińskim było Biskupow dwieśćie y siedmnaśćie / miedzy kthoremi był też y Augusthyn

świety

Swiety / tedy ná to Koncilium Zozymus Papieß posłał swoie Legaty / áby mogł władnąć kośćioły ktore były w Afryce áby było wolno wßystkiey krieży do niego áppellowáć / mieniąc iż mu the moc dáli Biskupi ktorzy ná Koncilium Niceńskim byli / Gdzie Biskupi y Augustyn S. śniemi / ktorzy ná ten czás ná Kártáginskim Concilium byli / Papieżowi ták ná to odpowiedzieli. Iż othym nigdy niesłycháli / áni czytáli. I miedzy inßemi rzeczámi ták potym Papieżowi odpisáli. Aczkolwiek eśmy wiele ksiąg przeczytáli: A wßákoż eśmy nic tákowego wżadnych kriegách łácinskich Niceńskiego Koncylium náleść niemogli. Conci. Tom. 1.

A słyßyß tu iáko Biskupi odpowiedzieli Papieżowi: iż niemogli náleść nic tákowe° / áby Papież miał być nawyßßym przełożonym w kośćiele krześćijáńskim: áby do niego mieli áppellowáć inßy krieża iáko do nawyßßego pásterzá kośćiołá krześćiáńskiego. I stądże to było przyßło / iż wßyscy Biskupi ná Koncylium Kártaginskim przedtym ná pisáli tákowy Kánon / Aby Biskup pierwßego stholcá / nieśmiał sie zwáć Krieżęćiem Kápłáńskim / álbo naprzedniejßym Kápłanem / álbo iákowym inßym / Jedno tylko pierwßego stolcá Biskupem. Tákże teß otym możeß czytáć y w drugim Koncylium / ktore było w Afryce pothym. A czemu też nieprzeczytaß Niceńskiego Koncylium Kanonu ßostego: y thám naydzieß / iż Papieżowi zábroniono władnąć nád kośćioły krześćijáńskimi / ktore są w Egypćie / w Libiey / w Pentápolu / w Alexándryey / y w Antyochiey.

Vide Concil. Carthag. 3. Cau. 26.

Vide Concil. Aphri. Cau 6.

A ieśli ießcze mało maß náthym / czytay Pápieskie kriegi własne / iáko Ján trzeći Papież vsthawił náprzećiwko

Anno 5.70. Joan. 3. przećiwko przodkowi ſwemu ktory ſie w pychę táke
Diſt. 99. waß podnoſił/ gdzie ták nápiſał. Aby ſie żadny Bi
Nullus. ſkup Rzymſki zwáć nieſmiał/ przednieyßym káptanem
áni wßyſtkiego kośćiołá krześćijáńſkiego Biſkupem.
A chceß ießcze poſłucháć Cypryaná świętego/ co też
Anno 200. nápiſał około tego/ mowiąc: Jáko ieden ieſt Pan/ ie-
Cip. Tract. 3. dná wiárá/ ieden krzeſt/ ieden Bog/ ták też iedno Bi
de ſimplic. ſkupſtwo (tho ieſt doſtoieńſtwo / y iedná moc Biſku-
Clericorum pow) iedno y nierozdzielne ieſt/ y kożdy Biſkup ma być
pod iednym nawyſſzym Biſkupem Kryſtuſem / iedy-
na głowa/ y oblubieńcem kośćiołá iednego/ nie inák ie
dno iáko wiele promieniow słonecznych/ iedna ſą świá
tłośćią.

Anno 300. A máło ießcze maß: poſłuchay Hieronimá. Jeśli-
Diſt. 93. żebyśmy przełożeńſtwá ſſukáli / wietße ieſt wßyſtkie-
Ca. Legimus go świátá/ á niſſli iednego miáſtá. A przeſto gdziekol
wiek będzie Biſkup/ bądz w Rzymie/ bądz w Eugu-
biey/ bądz w Konſtánthynopolu / bądz w Regiey /
bądz w Alexándryiey / bądz w Thebach / bądz w
Niemcech / teyże ieſt powagi y doſtoynośći. A Kry-
Chrl. in Matt zoſtom powiedá/ ktokolwiek w kośćiele świętym krze-
Homil. 35. śćijáńſkim żąda przełożeńſtwá ná ziemi / naydzie po-
Tom. 7. ſromocenie w niebie/ y niema być policzony miedzy ſłu
40. diſt. ca. vl- gi Boże/ ktokolwiek o przełożeńſtwie będzie śmiał mo
timo wić. Mam záto iżeś iuż wyrozumiał/ iż nie wßyſcy lu-
dzie w obec ſtárego kośćiołá o przełożeńſtwie Papieżá
Rzymſkiego wierzyli/ iákoś ty nápiſał/ á ſłyßyß co tu
mowi ſtárego kośćiołá maß: iż kto iedno będzie śmiał
mowić o przełożeńſtwie / niema być policzony miedzy
ſługi Boże. A tedyć według tych słow Papież ktory
ſie przełożonym wßyſtkiego kośćiołá krześćijáńſkiego

zyni nieieſt ſługá Boży: A kto nieieſt ſługá Boży/ á
byiże ma być inßy/ iedno Dijabelſki:

A iż też ießcze te pychę Papieżá Rzymſkiego twier-
dziß Greki y Ormiány/ iákoby oni ná te pychę Pápie-
żá Rzymſkie^o zwolili/ áby był nád wßyſtkimi kośćio-
ły naprzednieyßy. Powiedz mi/ gdzieżeś otym wyczy-
tał: Jzaß ty niewieß/ iż Ormiánie y Grekowie/ byli Vide Concil:
záwżdy náprzećiwko tey pyße Pápieżá Rzymſkiego/ y Tom. 2.
záwżdy ſie oto s Papieżem wádzili/ y nakoniec ſie dla Opuſc. Tri-
tey pychy iego/ od kośćiołá Rzymſkiego oderwáli/ y part. Lib. 2.
dziś Papieżowi nieſą poſłußni/ ani iego vſtáwam. Cap. 12.

A iż podpieraß they pychy Pápieſkiey Koncylium
Florenckim/ gdzie ták ná tym Koncylium / Papież/
krieża y mnißy nápiſáli. Poſtánawiamy święty Apo-
ſtolſki Stolec/ y Rzymſkiego nawyſſze^o Biſkupá/ po
wßyſtkim świećie mieć przełożeńſtwo/ á tego nawyſſ-
ßego Biſkupá Rzymſkiego być potomkiem błogosłá-
wionego Piotrá kriążećiá Apoſtolſkiego/ y prawdzi-
wego Wikáryiego Jezu Kryſtá/ y wßyſtkiego kośćio
łá głowa/ y wßyſtkich krześćijanow Oycem być/ y ná
vczyćielem/ á onemu w błogosłáwionym Pietrze páść
rzedźić/ y ſpráwowáć wßyſthek krześćijáńſki kośćioł/
od Páná Jezu Kryſtá zupełna moc daná być/ iáko w
dzieiach walnych y w świętych regułach ieſt opiſano.
Tu ćię naprzod pytam: Powiedz mi iáko dawno tho Concilin
Koncylium Florenckie było: muſiß odpowiedzieć/ iż Florentinum.
niedáwno/ dopierko temu ſtho y dziewiethnaśćie lath Anno. 1439.
á zá kthoregoß Papieżá: zá Eugeniuſá czwartego/
Mnichá hárdego y łakomego/ Reguły Celeſtynorum
iáko wáßy piſarze piß otym.

A gdyż tedy ták ieſt/ iż Papieże teras nowo y nieda- Volat. Vrane.
Lib. 11. Ca. 30.

wno ná tym Koncylium Florenckim posthánowiono być po wßystkim świećie przełożonym Biskupem / y ná przednieyßym / y potomkiem Piotrá świętego / y práwdziwym Wikáryim Krystusowym / y wßystkiego kośćiołá Głową / y wßystkich krześćijánow oycem y náuczyćielem / áby pasł / rządził y spráwował / wßysthek kośćioł krześćijáński / Thedyć tym obyczáiem / musiał przed Koncylium Florenckim Papież / to iest / dáley á nißli przes trzynáśćie seth lath po Pánie Krystusie niebyć przełożonym Biskupem / áni przednieyßym / áni potomkiem Piotrowym / áni Wikáryim Krystusowym / áni wßystkiego kośćiołá głową / áni też pierwey pasł / áni rządził / áni spráwował / wßysthek Kośćioł krześćijáński: Abowiem kiedyby był Papież pierwey á s stárádawna tákowym / tedyby mu było niepotrzebá / tákowych nowych y pyßnych tytułow y przezwiśk / ná tym Florenckim Koncylium dáwáć. Ależ mu ich przed tym Pan Krystus Syn Boży nigdy niedał / przeto mu dopierko iáwnie ná tym Koncylium ty przezwiská pochlepcy iego przypisáli y dáli.

Wiem dobrze otym / iż ná tym Koncylium byli Grekowie / y dość sie długo náprzećiwko tey pyße Papieskiey / tákże y náprzećiwko czyscowi zmyślonemu sprzećiwiáli. A wßákoß potym iákośćie to sámi nápisáli / skoro Grekowie ná te pyche Pápieżá Rzymskiego zwolili / nátychmiast Jozeph Pátryárchá Konstantynopolski padwßy nagle zdechł: A inßy Grekowie przyiáchawßy do domu nieználi sie ktemu / áby Papież miał być nawyßßym przełożonym wßystkiego kośćiołá krześćijáńskiego / y przeli sie tego przed Márkiem Biskupem Epheskim / iáko tho wáßy włáśni pisárze pißo otym

Concil. To. 3. Fol. 474.

Volat. plat.

otym / y do tych czásow niechca tego znáć Grekowie.
A iż teß powiedaß że Pan Krystus Piotrowi y Papieżowi obiecał przełożeństhwo wßystkich Kośćiołow krześćiáńskich po wßystkim świećie / tak sie to rozumie twoie pisánie iákobyś rzekł / Krystus iest nieprawdziwy / Abowiem to / co obiecał Piotrowi / y Papieżowi / nigdy nie spełnił obietnice swoiey: A ieśliże spełnił obietnice / vkaß to y dowieć tego pismem świętem / iż piotr Swięty po wßystkim świećie rządził kośćioły krześćiáńskie: á nákoniec / vkaß kthorego Papieżá / kthoryby władnał kiedy / rządził / y miał pod moca swoia / wßysthki ná świećie kośćioły krześćiáńskie: Powiedz kiedy Papież ktory / roskázował kośćiołom Greckim: Moskiewskim: Ruskim: Indyiskim: Perskim: Aegipskim y ktore sa w Europie wßystkim: A czásu Augustiná / áni Afryckim / y owßem áni włoskim: Tocby tedi tym obyczáiem musiał Krystus zostáć wnieprawdzie. Ale podobniey Papieżowi człowiekowi pyßnemu y Synowi zátráconemu / y nákoniec wßystkiemu Koncilium Floreńskiemu kłámáć / á nißli Synowi Bożemu / ktory tego przełożeństwá nigdy / áni Piotrowi / áni Papieżowi nie obiecował: Abowiem by beł obiecał pewnieć by to był wypełnił.
A baczyß tedy iuß ty twoie dowody / iáko sa prawdziwe: y ná iákim sie gruncie Papieß / y swoie pyche zbudował: A wiec to ießze bedzie przyiaciel Boży: ktory sie podnoßac náprzećiwko Bogu: Syná Bożeo Páná Jezu Krystha zdziera zcći y chwały włásney iego / á sam ie násie kładzie: Abowiem to iest cześć y chwáła nienáruszona Syná Bożego / gdy mu dopußczamy być nawyßßym przełożonym y pásterzem wßystkiego

 kośćiołá

kośćiołá krześćijáńskiego/ po wßystkim świećie/ iáko
Psalmo 71. Dawid Prorok z dawna powiedział o tym. Iż będzie
pánował od Morzá/ do Morzá/ y od rzeki áß do grá-
nic świátá ziemie. I będą się przednim kłániáć wßy-
scy Krolowie <u>ziemscy</u> / wßystki ~~narody świátá~~ będą
iemu służyć:

A iż tedy Papież rzeczy chwałe włásną Pánu Je-
zu Krystusowi Synowi Bożemu wydziera/ á sam ią
sobie przywłaßcza: okázuie to iáwnie po sobie/ iż iest
2. Tes 2. on Antykryst/ Syn zátrácony/ y nieprzyiáćiel Boży/
ktory się wspina náprzećiwko Pánu Bogu.

Piotr Swiety bylli kiedy w Rzymie.

Petrus an fuerit Romae.

Wiż teß ießcze podpie-
raß pychy Papieżá Rzymskie-
go powiedáiąc/ iż Piotr Swięty
był w Rzymie Papieżem: Jesli
Piotr Swiethy był w Rzymie
Papieżem: czemużeś thego nie-
dowiodł ~~Swiethym~~ pismem: y
nieutwierdził: I czemuś nie vkazał mieyscá gdzie o tym
nápisał ktory Ewánielistá/ álbo ktory Apostoł: álbo
też sam Piotr święty:

Ale rzeczeß/ átoć dowodzę/ Jeronimem/ Dyonizyu-
sem

sem Areopágitą / Euzebiusem/ Ignácyusem/ y inßy-
mi ludźmi: Ná toć ták odpowiedam / Izaß ty nie-
wieß iákomći y pierwey powiedział/ iż othoći ludzie/
ktorymi ty dowodziß/ nie każą áni sámi sobie / áni żá-
dnemu człowieku wierzyć/ by też był naświętßy/ czego
niemáß w słowie Bożym. A niewierzyß temu: Posłu-
chayże iednego z tych/ ktorymi ty dowodziß: Ignácyuszá
ktory ták do Heroná pißąc powieda. Wßelki kthory Ad Heron
mowi krom pismá Swietego/ ktore nam iest wydáne Epist. 9.
by też dobrze był wiáry godzien/ by też dobrze pośćił/
by też dobrze prorokował/ miey go zá Wilká w trzo- 1. Pet. 4.
dźie owiec/ psowánie spráwuiąc.

A słyßyß tho/ iż tákowego mamy mieć zá Wilká w
trzodźie owiec: ktory nie słowem Bożym/ ále ludźmi/
by też dobrze naświętßymi dowodzi: A przeto według
tych słow/ iáko o was mam inák rozumieć/ iedno iáko o
Wilkach w trzodźie Owiec: gdyż tylko mniemánim/
y rozumem ludzkim dowodziß/ iż Piotr Swięty był w
Rzymie/ á nie słowem Bożym. Tákże też Piotr święty
nápisał. Jesli kto mowi / niechayże mowi iáko wyrok
Boży.

Wiem dobrze/ iż <u>Euzebius</u> ná iednym mieyscu pi- Hist. Eccle.
ße o tym/ iż Piotr pierwey w Rzymie Ewánielią prze- Lib. 2. cap. 14.
powiedał/ ieśliże thám był kiedy. Ale záśię ná drugim
mieyscu przećiwny iest sam sobie gdźie piße/ iż Piotr Euzeb. Lib. 3.
nieprzyßedł do Rzymu/ áż ostátecznego roku Klaudy- Cap. 2.
uszá. I ießcze ná trzećim mieyscu powieda: iż Klemens Euseb. Lib. 3.
był trzećim po Pawle y Pietrze Biskupem w Rzymie. Cap. 21.

Obaczże iáko się tu zgadza ten Euzebius/ kthorym
ty dowodziß. Izaß thego niewieß: Iż ná ten czás/
ten Euzebius/ był Arryanem Heretykiem/ kiedy ty Hi-
storye

storye pisał/ iáko sie potym sam iáwnie okazał/ kiedy
kácerstwá Arryanowego/ ná Niceńskim Koncylium
Tripart. bronił/ zytay sobie Historyam Trypartytam. tám iá/
Lib.2.Ca. 7. śnie naydzieß otym.

A iż też przywodziß ktemu Dyonizyusá Aryopági/
te ná świádectwo/ iż Piotr święty był w Rzymie Pa/
pieżem. Wiedza dobrzy wßyscy ludzie Bogoboyni o/
tym/ iákowy to iest pisarz/ iáko wiele pobredził in Ce/
lesti Hierarchia około Aniołow. Także też in Theologia
mystica, kedy s Plátoná pogániná vzy wiáry. Thak
też in ecclesiastica Hierarchia, co inßego zyni/ iedno iá/
kieś obrzedy niepotrzebne wypisuie y wylicza/ z kto/
rych sie żadny złowiek niemoże nic dobrego náuzyć.
A też Erázmus Rotherodamus/ złowiek vzony y bie/
gły/ powieda/ iż ty kxiegi/ nie sa Dyonizyusowe wła/
sne/ ále sa podrzucone.

A przesto iuż sthad obázyć możeß/ iákimi pisárzmi
tey pychy Papieża Rzymskie° podpieraß y dowodziß.
Ale poniechawßy tych świátkow niepewnych/ vkaż iá
komći powiedział/ pismo święte: gdzie otym nápisá/
no/ iż Piotr święty był Papieżem kiedy w Rzymie: A/
le rozumiem/ iż tho vkażeß/ ná świeto/ kthore zowa
nigdy.

J owßem ia thobie okaże/ iż nie Piotr/ ále Páweł
święty był napierwßym Biskupem w Rzymie/ A nie/
wierzyß temu: posłuchayże nie Euzebiusá/ áni Dyoni/
zyusá Areopágity/ áni Jeronimusá/ ále sámego Páná
Jezu Krystá/ ktory tymi słowy mowił/ do Páwłá S.
Act. 23. Badz stały Páwle/ Abowiem iákoś omnie świáthzył
w Jeruzálem/ ták też muśiß y w Rzymie świátzyć.

A słyßyß tu: Jż nie Piotr ále Páweł święty był do

Rzymá przes sámego Jezu Krystá posłány/ y przes
Aniołá potym przywiedziony/ iáko sam Swiety Pá/
weł o sobie świátzy mowiac. Jzmi sthánał tey nocy
Anioł Boży/ ktoregom ia iest/ y kthoremu służe/ mo/
wiac. Nieboy sie Páwle/ abowiem muśiß przed Ce/
Act. 27. sárzem stánać. etc. Otoć dał Pan Bog wßystki/ kto
rzy stoba płyna po morzu. J wßedwßy do Rzymu po
zał być prawym Biskupem: Abowiem kazał od zá/
ránku/ aż do wiezorá/ y mießkał tám w Rzymie przez
dwie lećie vstáwiznie: Wßystki przyimuiac y opowie
dáiac im krolestwo Boże.

Act. Vltimo. Tu maß iásne świádestwo/ iáko Pan Krystus Páw
łowi/ á nie Piotrowi náznázył mieysce w Rzymie/ iá/
ko go tám posłał. y iáko wßedł do Rzymá/ y iáko był
pierwßym Biskupem Rzymskim/ gdyß przednim tám
żadny pierwey Biskup niebył/ iáko sie to iáwnie oká/
zuie z dzieiow Apostolskich: A to iuß było zásu Nero/
ná Cesárzá/ około wtorego roku pánowánia iego/ iáko
De profectu Euangel. Tom. 6. y Kryzostom otym piße/ gdzie teß naymnieyßego sło/
wá o Pietrze Swietym nie wspomina. Dosyć teß iest
świádectwá/ s tego listu/ ktory Páweł Swiety pisał
do Rzymiánow/ iáko miał praca o nich/ zego by był
nie vzynił/ kiedyby tám Piotr święty Papieżem był.

Abowiem ieśliby ták było/ iáko ty powiedaß/ iż pier
wey Piotr Swiety był w Rzymie Papieżem/ á nißli
Páweł Swiethy przyiechał do Rzymá/ powiedz mi:
zemu sie Páweł Swiethy żáluie przed Timoteußem/
iż go niektorzy zostáwili w Rzymie/ tylko z Lukaßem:
Abowiem thak piße z Rzymá do Timoteußá mowiac
2. ad Tim. 4. Demás mie opuśćił/ Swiátá sie rozmiłował/ y do Te
saloniki iechał/ Kraezeus do Galácyei/ Titus do Dal

mácyey/ Lukaß tylko sam semna iest/ A slyßyß to? iż
tylko sam Lukaß Swiethy byl w Rzymie s Páwlem
Swietym: á gdzieß tedy byl ná ten czás Piotr Papież
álbo ktory kardynal iego? J piße tám ießcze dáley Pá
wel Swiety do Tymotheußá mowiac. Jż ná pierw
ßym moim potkániu/ niebyl żadny semna/ iedno tylko
byl Pan semna/ A ná ostátku pisánia swego Timotheu
ßá pozdrawia od Eubulusá/ y Pudensá/ y Linusá/ y
Klaudiusá/ y od wßysthkiey Bráciey/ kthorzy ná ten
czás w Rzymie byli. A Piotrá czemu nie wspomina/ á
zwłaßczá Papieżá? abowiem go w Rzymie niebylo.
Wole ia tedy/ iednemu Páwłowi Swietemu wierzyć
á nisli tym twoim wyskubionym pisárzom/ ktorzy iá
ko ludzie onego wieku pisáli/ gdy sie Papieże iuż byli
w pyche podniesli. A przesto iest/ to ok łudá y znamie
nie ludzkie/ co pißeß/ iż Piotr Swiethy byl pierwey
w Rzymie Papieżem/ á nisli do Rzymá przyiechal Pá
wel Swiety

A iż mie też pytaß/ kto ony przed Páwlem Swie
tym w Rzymie náwrocil/ o kthorych Páwel piße do
Gálátow w wtorey Kápitule? Powiem kto ie náwro
cil/ iedno sluchay: Andronicus/ Junia/ Priscá/ A
quilá/ Apollo/ y inßy zwolennicy/ ktorzy ießcze przed
przyiechánim Páwłá swieteᵒ/ budowali kosciol Rzym
ski/ przeto ie też pomocniki swoimi Páwel Swiety zo
Rom. 16. wie pißac do Rzymiánow w tymże liscie.

J wiem to dobrze/ iż po swietym Páwle przes trzy
sthá lath bylo niemálo dobrych y wiernych pásterzow
álbo biskupow w Rzymie: ktorzy áni o pyche/ áni o lá
komstwo/ áni o żadne pánowánie niedbáli/ aż potym
weßli wilcy drapieżni/ o ktorych sam Swiety Páwel
przepo

przepowiedział/ iż po iego odesciu przydz mieli. O tym
napisal Lukaß swiety w dzieiach Apostholskich mo
wiac. Ja to wiem zápewne/ iż przyida po moim ode Act. 20.
sciu Wilcy srodzy ná was/ ktorzy nie beda mieć luto
sci nád trzoda.

Dármo sie tedy chelpicie/ áby miał być kiedy Piotr
swiety w Rzymie Papieżem/ á iesli byl/ dowiedz że mi
tego/ nie pisárzmi niepewnymi/ ktorzy tho pißa z mo
zgow swoich/ ale dowiedz tego slowem Bożym/ iákom
ia tobie dowiodł/ iż Páwel swiety/ byl napierwßy Bi
skup Rzymski.

Powiedz mi: czemu niechcecie mieć Páwłá swietego
Biskupem Rzymskim: czeᵘ sie go przycie? Jzali nie dla
tego/ iż Páwel swiety iáwnie piße ná przeciwko wá
ßey pyße. Przeto też wiele iest tákowych miedzy wá
mi/ ktorzy ná swietego Páwłá zgrzytácie zebámi/ ko
nieczniebyscie sie y Piotrá swietego rádzi záprzeli/ kie
dyby byl ták wiele pisal na przeciwko wam/ áczkol
wiek sie iednák iego y náuki y żywotá przycie/ á prá
wie sie z niego násmiewácie/ czyniac go Glowa koscio
lá wßystkieᵒ/ opoka/ y nawyßßym przelożonym/ czym
on nigdy niebyl/ áni o tym myslil. Abowiem kiedyby
byl tákowym/ tedyby byl nigdy tego o sobie nienápisal
mowiac. Stárßych ktorzy sa miedzy wámi/ dla Páná 1. Pet. 4.
Bogá proße/ ktorym iest y ia też stárßy/ páscie trzo
de. etc. A slyßyß tu: iáko sie zowie/ nie glowa/ nie
Opoka/ nie Papieżem nawyßßym/ ále stárßym z dru
gimi stárßymi.

Ieſliż kiedy Piotr Swiety zákłádał ſtolec ſwoy w Rzymie.

A Iż też piſżeſz ku potwier/dzeniu pychy Papieżá Rzymſkiego/ iż Piotr ſwiety ſobie w Rzymie Stolec obrał/ w mieśćie tym/ kthore było głowa wſżyſthkiego ſwiátá: Powiedz że mi: gdzieżeś to wyczytał/ áby tám w Rzymie Piotr ſwiety ſobie Stolec kiedy obrał: vkaż nie piſárze niepewne/ ále ſłowo Boże prawdziwe: vkaż gdzie otym ktory prorok/ álbo Ewánieliſtá: álbo Apoſtoł napiſał.

I powiedaſz dáley/ iż ſie to ſtało nie krom obiáwienia Duchá ſwiete°/ áby dziſia miał mieſſkánie namieſtnik Piotrow. Bo niemogł mieć iáko powiedaż/ w Ieruzalem gdzie był Iákub/ áni w Achágiey/ gdzie był Iedrzey/ áni w Azyey/ gdzie był Ian: A to dla tego/ iż ty wſżyſtk° kośćioły wiáry odſtapiły Páná Kryſtuſowey/ y żadney ſucceſſyey niemáia/ iedno tilko kośćioł Rzymſki trwa aż do dniá dziſieyſżego: wedlug oney obietnice: Tyś ieſt Piotr á ná tey Petrze álbo Opoce zbudnie kośćioł ſwoy:

Dziwuie ſie tu twoim dowodom/ iż ſie niewſtydziſz tákowych ſwoich ſproſnych piſáć dowodow/ ktore ku páieczynie ſa podobne/ iákobyś rzekł. Titire tu patule recubans ſub tegmine fagi. Powiedz mi proſze ćie: Izali wiárá w c.łoś:i záchowaná być niemoże/ choćia też kto vtráći pań;two tego ſwiátá docześne? Izali złowiek niemoże być krześćijáninem/ choćia też nie ma pewnego mieſſkánia: Ieſliby ták było/ tedyć Pan Kryſtus przodkiem niebył krześćijáninem/ ktory nie miał ſwego własnego mieſſkánia: A tákże Apoſtołowie/ y Piotr Swiety:

A iż powiedaſz/ iż był Papieżem w Rzymie/ vkaſżże tego páłac w ktorym mieſſkał: Ieſliby to ták było według tego twego dowodu/ tedyćby tym obyczáiem/ nie był nikt inſży krześćijáninem/ áni prawym ſługa Bożym/ iedno ten ktoryby miał doſić miaſth/ zamkow/ czyńſżow/ poctow/ Krieſtw/ Kroleſtw/ Miaſt/ ſług pieniadzy/ iáko dziſia ma Papież:

Vkazałeś tu ſwoie náuke być podobna/ ku náuce onego Káifaſzá/ Annaſzá/ y Fáryzeuſżow. Abowiem iáko oni niechćieli mieć Kryſtuſá/ bes Zamkow/ Miaſt/ Czyńſżow/ Kroleſtw/ Sług Pieniedzy/ y bes Ieruzálem tego docześnego. A zwłaſżczá iż Kryſthus iáwnie otym powiedał/ mowiac. Iż przychodzi godziná/ kiedy áni ná tey gorze/ áni w Ieruzálem/ bedziećie chwalić oycá/ ále w duchu y w prawdzie. Io. 4.

Tákże też y ty niechceſz mieć Kryſtuſá iedno pánuiacego ná tym ſwiećie/ docześnego/ y ćieleſnego/ ktoregoby było kroleſtwo znáczne/ mocne/ ſtráſliwe/ y ná iednym mieyſcu záſádzone/ iáko ieſt dziſia w Rzymie Papieſkie.

Izaſz niewieſz/ iż Kroleſtwo Páná Kryſthuſowe/ nienależy w máietnośćiach/ w mieſcach/ w mocach/ w záſiech/ w oſobách/ w dzierżáwach/ iáko ty ćieleſnie rozumieſz. Ale należy w duchu/ w prawdzie/ w

wierze/ w pokorze/ y w ćierpliwośći/ ktore Krolestwo
Luc. 17. iego/ iáko sam Pan Krystus powiedział/ nieprzycho/
dzi w strzeżeniu tych rzeczy.

A przesto iuß tu kożdy stąd obáczyć może/ iż thego
członka wiáry krześćijáńskiey nierozumieß. Wierze Cer
kiew Swieta krześćijáńska/ abowiem kiedybyś then
członek wiáry Swietey krześćijáńskiey dobrze rozu/
miał: tedybyś słowá Bożeᵒ/ áni do Rzymá áni do żad
neᵒ stolcá/ áni do żadnego mieyscá/ áni do żadneᵒ czło
wieká/ nie przywiezował. Abowiem kośćiol Swiety
krześćiáńſki/ iest tylko przywiązan do sámego słowá
Ezech. 1. Bożego/ ktory iest tám ná tym mieyscu/ kędy iest sło/
wo Boże prawdziwe.

J dáley ießcze może kożdy obáczyć/ iż theß niewie/
rzyß temu/ aby Pan Krystus był vstáwicznie w koś/
ćiele swoim/ iáko to sam vsty swemi powiedzieć raczył
Matt. 28. Otom ia swámi przes wßysthki dni/ aß do skończenia
Swiátá. Abowiem kiedybyś temu wierzył/ tedybyś lu
dzi krześćiáńskich do Rzymá/ do Papieżá do stholcá/
do successyey iego nieprzywiezował y nie odsyłał.

Ießcze też dáliey káżdy obáczyć może/ iż themu nie/
wierzyß y nierozumieß/ iż wßelka prawdá ku zbáwie/
niu/ nie s człowieczych vst/ áni s człowieczego mieyscá/
áni s człowieczego stolcá/ áni s człowieczey successyey
áni z żadnych ludzkich vstaw pochodzi/ iedno tylko od
słowá Bożeᵒ ktore pochodzi z vst Bożych/ przes ktore
bywa dawan Duch S. wiernym/ y żywot wieczny.

A baczyß to tedy: iáko ten twoy dowod iest słaby/ y
niczemny/ kthory wiáthr iáko páiecżyne rozwiewa:
Aprzesto sie darmo maß tym twoim dowodem spro/
snym/ a Kaifaßowym chełpić/ y Papieżá dla thego
w pyche

w pyche podnośić/ iż w Rzymie mießka do tego czá/
su/ Abowiem tego nie czyniß dla sławy Páná Krystu/
sá Syná Bożego/ iedno thylko dla pychy Papieżá
Rzymskiego.

Jákoby Papieżow Kośćioł mistrzowa był.

Jeszcże teß Papieß nie
mnieyßa pyche w tym okazuie/ iż
on inße kośćioły Swiete Krześ/
ćiáńskie háńbi y sromoći/ á swoy
tylko kośćioł Rzymski sławi názy Dist. 12
waiac go być matka y misthrzo/ 2. q. 6. c.
wa inßych wßystkich kośćiołow Ad Romanam.
iesli tylko Rzymski kośćioł sam iest mátka y mistrzowa
powiedz mi: gdzie Prorocy Swieći otym kiedy proro
kowáli: gdzie Pán Krystus/ y Apostołowie tego kiedy
vczyli:

Jzáß niewieß/ iż to nie piotr Swiety potwierdził á/
le to naprzod Vigiliuß Papieß wymyslił/ człowiek iá/ Anno. 545.
ko Duch Swiethy mowi tżywy/ przed kthorym było Isid. in
pierwey ßeśćdziesiat Papieżow/ ktorzy otey mátce y Vigil.
mistrzowey/ nigdy niesłychali.

Jesli Vigiliuß papieß dawnośćia tego dowodzi/
iż tám Piotr Swiety był w Rzymie á vrodził inße koś
ćioły

ćioły s kośćiołá Rzymſkiego / tedyć było podobniey te-
mu Vigiliuſzowi Papieżowi názwáć mátka y miſtrzo-
wa kośćioł Jerozolimſki / ktory ieſt y pierwſzy y daw-
nieyſzy /ániſſli kośćioł Rzymſki. Abowiem pierwey był
Piotr Swięty w Jeruzálem / y Kryſtus tam ieſt v-
męczon / vkrzyżowan / vmárł / y záśie zmarthwych
wſtał. J wſtąpiwſzy ná niebioſá / tám Duchá Swię-
thego zwolennikom ſwoim zeſłał: A kthoſz ważnieyſzy
Kryſtus / czyli Piotr? Jeſli po oſobách kośćioł ma być
ſſukan / pewnieyſzy po Kryſtuſie w Jeruzálem będźie
niſſli w Rzymie / gdźie powiedáćie iż Kryſtus nie był
iedno Piotr.

Powiedz mi? kto ieſt ták ſſáleny okrom tego Vigi-
liuſzá Papieżá / áby miał pogány / ktorzy ná ten czas by-
li w Rzymie názwáć pierwſzym kośćiołem /ániſſli ży-
dy / ktorzy byli w Jeruzálem? Jzaſz ſam pan Kryſtus
Jo. 4. iáwnie nie świádczy? Jż śie od żydow zbáwienie záczę-
ło? przeſto tedy ten Vigiliuſz Papież fáłſzywie kośćioł
Rzymſki nazywá máthka y miſtrzowa inſzych kośćio-
łow krześćiáńſkich / ponieważ nie z Rzymá naprzod /
Eza. 2. ále z Jeruzálem wyſſło / iáko Prorok mowi / ſłowo Bo-
że.

Ale powiedz mi? dla czego ten Vigiliuſz Papież py-
ſſny / názwał mátka y miſtrzowa kośćioł Rzymſky? Je-
ſli rzeczeſz? Jż dla ſłowá Bożego / thedy inſze kośćioły
máią toſz ſłowo Boże / ktore Páweł Swięty w Rzy-
mie przepowiedał? Jeſli też rzeczeſz / iſz dla vſtaw ludz-
kich? Jzaſz niewieſz / iż Pan niechce być chwalon vſtá-
Mar. 7. wámi ludzkimi / kthory ták mowi. Dármo mie chwalą
Matt. 15. vcząc náuky vſtaw ludzkich. Jeſli teſz ieſzcze rzeczeſz?
Eſa. 29. iż dla thego Rzymſki kośćioł / ieſth mátka y miſtrzowa
názwan

názwan / wſzyſthkich kośćiołow inſzych po wſzyſthkim
świećie: Jż Piotr Swięty w Rzymie Papieżem był / y
napierwey Rzymiány vczył?
Ná to ták odpowiedam / iáko y pierwey / iż nie Piotr /
ále Paweł świethy / był pierwſzym Biſkupem Rzym-
ſkim. Dowiedz tego naprzod / iż Piotr święty był pier-
wey w Rzymie Papieżem / a niſzli święty Páweł Rzym-
ſkim Biſkupem: A gdy tego piſmem świętym dowie-
dźieſz / tedy temu wierzyć będę. Aby Rzym był onym
Babilonem wielkim / o ktorym Jan S. piſze / y mátka Apo. 17.
nieczyſta / y obrzydzenim ziemie / y niewiaſta / ktora śie
opiłá Krwie Swiętych / y krwie męczennikow Páná
Kryſtuſowych.

A przeſto pychę ſwoię dármo maćie Piotrem świę-
tym záſłániáć: Boć Piotr Swięty / niebył nigdy py-
ſzny / ani śie też nigdy nie podnoſił nád inſze Apoſtoły:
Abowiem by śię był Piotr święty podnoſił / tedyby był
nigdy tak nienápiſał. Jż śię Pan Bog pyſznym ſprze- 1. pet. 5.
ćiwia / á pokornym łáſkę ſwoię dawa.

Ale by też dobrze Piotr święty był kiedy w Rzymie
Papieżem czego nigdy piſmem Swiętym niedowie-
dźieſz. A więc śie iuż dla thego Papieſz ma nád Páná
Kryſtuſá podnośić? Bogiem tego świátá / Wikáryim
Kryſtuſowym / / Głową kośćioła wſzyſtkiego krześći-
iáńſkiego / Petrá / na wyſſzym przełożonym czynić? J
kośćioł Rzymſki zwáć matka y Miſtrzowa nád inſzy-
mi kośćioły świethymi krześćyiáńſkimi? Powiedz mi /
dla czeo ſobie Papieſz ty pyſzne Tytuły przywłaſzczył?
Niemożeſz mi ná to inak odpowiedzieć / iedno iż to w-
ſzyſtko dla pychy vczynił / aby go wſzyſtek świát zá Bo-
gá chwalił: Przeto też Papieſz rownáiąc śie Bogu na

K wyſſze.

wyſſſzemu/ tákowy Kanon o ſobie nápiſał / mowiąc.
Dist. 19. Sic omnes. Tak wßyſtki vſtáwy Apoſtolſkiey Stholice máia być
przyimowáne / iákoby thez Boſkim głoſem od Piotrá
świętego były vtwierdzone. A więc to ießcze niebę-
dzie nieprzyiaćiel Boży/ ktory ſwoie ſmrodliwe vſtá-
wy/ przyrownywa do vſtáwy Boſkiey? O zápámię-
táli ludzie.

Papieſz trzy Koro-ny nośi.

ALe podzmy ießcze do Pá-
pieſkiey pocʒory. Powiedz mi proßę ćię:
Izali Piotr święty/ álbo ktory Apoſtoł
inßy/ ná ſwoiey głowie trzy Korony kie
dy noſił: Izali ſie w złotogłowowe/ w
Axámitne/ w Altembaſowe/ y inße koßtowne odzienia
kiedy vbierał: Izali Drábánty kiedy ná ſwoim dwo-
rze chował: ktorzy wołáli/ Abáſſo/ Abáſſo/ Vpádni
Vpádni/ y ludzi kiymi tłukli: ktorzy przed nim niepá
dáli: Izaß Piotr święty kazał kiedy przed ſobą pá-
dáć/ y nogi ſobie Krolom/ Pánom/ y Ceſárzom cáło-
wáć: Izaß niewieß co mowił do onego Korneliuſá/
10. ktory przednim vpadł: Wſtań izalim ia też nieieſth
człowiek: Powiedz mi: Izali Piotr Swięthy śiádał
kiedy ná Káſtrum Anieli: Izali nigdy niekazał/ iáko
Pápież nigdy niekaże/ áni piße: Izali ſobie iákie má
ieſtaty

ieſtaty w Rzymie czynić/ y ſtáwiáć roſkázował: Izá-
li náprzećiwko Krolom/ Kxiążętom/ Ceſárzom/ woy
ſká iákie zbierał/ y walczył kiedy ſnimi: Izali miecz go
ty przed ſobą nośić kazał: Izali mocą/ ogniem/ gło- Jo. 18.
dem/ mieczem/ ſadzánim/ wiązánim/ kiedy kogo ku wie
rze przymußał: Izali Tryumfy iákie w Rzymie ſprá-
wował: Dziáłá nabijał y ſtrzelał: Izali iákie Kár-
dynáły przy ſobie vſtáwicznie chował: Izali iákie An-
náty od inßych Apoſtołow wybierał: Izali iákie pál
liuße przedawał/ y po wßyſtkim świećie roſſyłał: I-
záli tylko ſam ſobie niekthore grzechy ku rozgrzeßeniu
záchowywał: Izali Swiętopietrze ze wßyſtkich kro
leſtw krześćijáńſkich/ kiedy iákie wybierał: Izali mi-
łośćiwe látá zá pieniądze po świećie roſſyłał: Izali
Buły y liſty iákie/ áby wolno znábiáłem ieść pośćie y
w piątki/ kiedy przedawał: Izali Dekretá/ Kánony/
álbo Reguły Mnichom vſtáwiał: Izali mocą Ko-
śćioł/ Páná Kryſtuſowę oblubienicę ſobie kiedy przy Jo. 10.
właßczał: Izali niewiáſty nierządne pod ſwoią mo-
cą y obroną w Rzymie chował: I piąth ſnich kilká
dźieśiąt tyśięcy złothych kozdego roku wybierał: Ale
kto może wßyſtkę ſpráwę y pychę tego ſyná zátrácone- 2. Teſ. 2.
go wypiſáć/ ktory ſie y s Páná Kryſtuſá náśmiewá/ y Dan. 11.
s pokornych Apoſtołow iego. A wżdy ty ießcze będzieß Zach. 11.
mowił/ iż to właſny námieſtnik Piotrow/ iż to Wiká
ryj Kryſtuſow/ y przyiaćieł Boży: gdyż on ieſt práw-
dziwy Antykryſt/ o ktorym prorocy święći/ y Apoſto-
łowie ná wielu mieyſcach piſáli/ y wßyſtkich wiernych Dan. 7. 11.
vpominali y prośili/ áby ſie go wyſtrzegáli. Zach. 11.
Ale rzeczeß: izaß ty niewieß/ iż to ſą dáwne rzeczy/ 1. Jo. 2. 4.
I nie zá nas ſie wßczęły w kośćiele świętym krześćijań Apoc. 17.

 ſkim:

ſkim: Prawdę mowiß / iż nie zá nas / ále zdawná / ieſt Antykryſt / ießcze zá Apoſtołow świętych / iáko święty
1. Jo. 2. Jan piße otym mowiąc. Synaczkowie oſtáteczny czas
1. Jo. 4. ieſt / á iákośćie ſłyßeli / iż Antykryſtus przyidzie / y teras wiele Antykryſtuſow poczeli być / y ſtądże wiemy iż oſtáteczny czás ieſt. Oto máß iáwne świádectwo s piſmá świętego / iż Antykryſtus nietylko ieden / ále ich też wiele było ießcze zá Apoſtołow świętych.

A izbyś to tym snádniey obáczył / przeſtoć tu niektore Papieże przywiodę ná pamięć ktorzy ſię naprzod poczeli odkrywáć / obiáwiáć / y okázowáć być prawdziwymi Antykryſtámi / kiedy pokorę Páná Kryſtuſowę y Apoſtołow iego wyrzućili á pychę do kośćiołá S. wprowádzili / A to okażę s kxiąg wáßych włáſnych.

Ktorzy Papieże naprzod pokorę wzgárdzili / a pychę do kośćiołá Swiętego wprowádzili.

Vße ćie náprzod thu ſpytáć / powiedz mi: ſkąd tá pychá do kośćiołá Swiętego krześćiáńſkiego przyßłá? Iż Papieß iáko Ceſarz nád Ceſárzmi: Krol nád Krolmi / Pan nád Pány / ná głowie ſwoiey noſi trzy ko-

trzy korony / tákże y miecz przed ſobą goły / tákże złotogłowy / Altembáſi / Axámity / wktore ſię vbiera: Nie możeß tego rzec / áby mu to Pan Kryſtus dał / álbo iż by to od Piotrá Swiętego wziął: Ale muſiß rzec / rad y nierad / iß ty korony / ten miecz goły / ty koßtowne vbiory / y inße pánow tego świátá przyprawki / dał naprzod Papieżowi Conſtántynus Ceſarz / thák iákośćie to ſámi w wáßych kxięgach włáſnych nápiſáli / z kthorych kxiąg niektore słowá tu przypomione. Trzy korony. Conſtantinus. Anno. 318. Dist. 96. Constantinus

Błogosłáwionemu Sylweſtrowi / y wßyſthkim potomkom iego / od ninieyßego czáſu / dawamy pałac pánowánia naßego pobożny / y koronę z głowy naßey. etc. I potwierdzamy / áby ten Sylweſter / y potomkowie iego / tey korony vżywáły / ktorąśmy z głowy náßey iemu dáli / z Złotá czyſtego / z Peret / y kámienia drogiego / ku ćći Piotrá Swiętego. etc. Ták y inße náße koſztowne vbiory / y miecz iemu dáiemy / y wßyſtki ſpráwy pánowánia zwierzchnośći / y chwáły mocy naßey etc. A iáko Ceſárſtwo y pánowánie náße ieſt doſtoieńſtwem y Rycerſthwem ochędożono / tak thez Krzeża Rzymſkiego kośćiołá máią być ochędożeni y przybráni / Odzieniim / Vrzędniki / Márßałki / Komorniki y odwiernymi. etc.

Aczkolwiek to wiem dobrze / iż ten Sylweſter Papieß niechćiał ná ten czas / they korony / y Pánowánia od Konſtántynuſá Ceſarzá / y tego mieczá y odzienia / iáko Sabellicus Hiſtoryk otym piße: A wßákoż potym oſmy Bonifácyus Papieß w Rzymie vbrał ſię w koronę / y miecz goły kazał przed ſobą noſić / y wielkim głoſem wołáć. Ecce duo gladij hic, Oto dwá miecze tu ſą. Bonifacius oſmy. Anno. 1290. Alb. Kranc. lib. 8. cap. 36.

Páwel wtory. Anno. 1465. Plat.

Potym ieſzcze lepiey tego popráwił/y potwierdził w thory Páweł Papież/kthory ſie tákieſz w Korone/ w Perły / y w kámienie drogie vbrał / y miecz przed ſobą nośić kazał/y w Rzymie przed wſzyſtkimi ludzmi iáko by drugi Aaron chodził. Ieſli niewieſz co zaprzyczy⸗ ná do tego byłá/iż ſie w ty trzy Korony vbrał/y miecz goły przed ſobą nośić kazał? Powiem. Tá ieſt/ábyſie przed wſzyſtkim świátem okazał/iż on ma w mocy ſwo iey ty trzy Króleſtwá/y Króleſtwo niebieſkie/y Kro⸗ leſtwo tego świátá/y Króleſtwo piekielne/ áby go w ſzyſcy zá Bogá chwalili: Przednim ſie Krolowie/Ce⸗ ſárze/Pánowie kłaniáli/y wſzyſcy ludzie ná świećie przednim drżeli.

Jo. 3.

A od kogoż ty Korony wziął? ieſli z niebá/ tedy ie ſłuſznie nośi? Ieſli od Konſtántyná Ceſárzá iáko po⸗ wiedaſz? tedy nic inſzego nieieſt/iedno pychá Dyjabel⸗ ſka. Abowiem żadny człowiek niemoże nic wziąć / iáko Kryſtus powieda/ chybaby mu było dano z niebá. A ſłyſzyſz tu? iż żadny niemoże nic wziąć od człowieká/ie dno tylko z niebá. Ieſli teſz rzeczeſz iż mu to kośćioł dał? Tedy Auguſtyn tak odpowieda. Iż nienápiſano tego ieſli od Kośćiołá/ ále ieſli z niebá będzie dano. Abo⸗ wiem y Kośćioł niema nic/ieſli pierwey z niebá nie⸗ wziął.

Auguſt. Contra Donatiſt.

I coſz to tedy Papieſz okázuie w thych koronách y mieczu y wtym odzieniu inſzego/ iedno iż czyni naśmie wiſko s Páná Iezu Kryſtá vbogiego/y z onych wzgár dzonych Apoſtołow iego? Alec ták przybráne chćiał Pan Bog okázáć Papieżá Antykryſtá/ one niewiáſtę nieczyſtą przybraną w Złoto/w Kámień drogi y Per ły/ áby ſie ono okazáło wielkie miáſto/o ktorym ták pi⸗ ſze Ian

ſze Ian święty mowiąc. Biedá/ biedá onemu miáſtu wielkiemu/w ktorym śiedzi niewiáſtá przybrawſzy ſie w Purpure/w Złotho/ w Kámień drogi/y w Perły/ máiąc Kubek złoty w ręce ſwoiey/nápełniony obrzy⸗ dzenia/y nieczyſtośći ſwoiey/ á ná czele imię iey nápiſá ne táiemnicá. Babilon/wielka mátká nieczyſtośći/ y brzydkośći ziemie. Apo. 17. 18.

28

Papieſz nie od Kryſtuſá Syná Bożego ieſt poſtáwion.

Ee podzmy do pierwſzego Dámáſá Papieżá/ iáko mocą/ zbroynie/ y z rozlanim krwie wſzedł ná Papieſthwo/ ták iż iednego dniá w kośćiele zábitych mężow nálicżono ſtho trzydzieśći y śiedm/okrom tych ktore przed kośćiołem/y po vlicách pobito. Thák ſie wielka poráſzká ſtáłá/ iż nakoniec Iuwencius nazwie rzchnieyſzy Stárośtá Rzymſki muśiał z miáſtá wyie⸗ cháć/ábowiem niemogł żadnym obyczáiem pokoiu vczy nić/miedzy Dámáſem Papieżem wybránym/ á miedzy Vrſynem/ktory też chćiał być Papieżem.

To na Zad.

Damaſus Anno. 370. Plat. Sab. Eccle. hiſt.

Powiedz mi/ieſli tym obyczáiem Apoſtołowie święći wchodzili do kośćiołá? A wiec oho ieſzcze nie okazał ſie ná

Ammianus. Marcellus.

się ná ten czas Antykryst y nieprzyiaciel Boży?

Ammianus Márcellus/ ktory onego wieku żyw był trzy przyczyny być powieda/ dla kthorych sie Papieże wádza o papiestwo. Pierwsza przyczyná Bogáctwa/ Druga Pychá. Trzecia Roskoszy tego świátá. J miedzy inszymi rzeczámi temi słowy pisze o Papieżach/ mowiąc. Gdy Papiestwá dostáną/ tedy sie bespieczni stawaią/ ábowiem sie offiárámi mátron bogácą/ y woża sie ná Sániach opátrznie/ vbrawszy sie pięknie/ iedzą y piją vstawicznie/ ták ochędożnie y dostátecznie/ iż też ich obiády y kolácyie kosztownieysze/ á niszli Krolewskie. J przypomina tám Papieżom/ vbostwo innych pásterzow/ świątobliwości y wstydliwości. Jesliże tákowi Papieże byli pyszni y zbyteczni czásu thego Ammianá/ ktory był przed tysiącem lath y dáley. Coby dzisia rzekł ten Ammianus/ kiedyby zmartwychwstał/ y tákową pychę y zbytek/ Papieżá Rzymskiego vyzrzał.

Papieżowie czemu sie dom agáią papiestwá.

Bonifácius. Anno. 423. plat. Chron.

Przypomionę też tu pierwszego Bonifácyusá Papieżá/ iákowy sie rozboy stał w kościele miedzy krieżą gdy sie ten Bonifácyus Papiestwá domagał/ náprzećiwko ktoremu Eulalius o Papiestwo tákież walczył aż potym Cesarz Honoryus obudwu z Rzymá wygnał y ledwie tego Bonifácyusá śiodmego mieśiącá potym Papieżem w Rzymie vczynił. Obácz ieśli to byli Pánu Krystusowi przyiáciele/ álbo Swiętego Piotrá námiestnicy/ czyli nieprzyiáciele Boży?

Symmáchus papiesz. Anno. 501. Volat. plat. Sabel.

Tákże też o Symmáchusie Papieżu/ Woláteranus pisze/ iż sie tákiesz wádził y swárzył o Papiestwo z Laurencyusem y s Petrusem z rozlanim wiela krwie/ á niszli Papieżem został/ á nákoniec zostawszy Papieżem/ to ná-

to náprzod pod klątwą vstáwił/ áby żadny człowiek dokąd żywie Papiesz/ o drugim Papieżu nie mowił. A drugie áby żadne Koncylia bes obliznośći Rzymskiego Papieżá niemiáły żadney mocy y powagi.

Dist. 17. Concilia.

Pytam ćię powiedz mi? Jesli to s pokory/ czyli s pychy ten Symmachus Papież vstáwił? Powiedz gdzie słowo Boże iest do iedney osoby/ álbo iednego mieyscá przywiązáne? A więc ieszcze będziesz mowił/ iż Papiesz ná mieyscu Piotrowym/ y przyiáciel Boży?

Tymże obyczáiem/ gdy sie tesz wtory Bonifácius ćisnął/ ná Papiestwo: Jzali niebył wielki rostyrk w Rzymie przez dwádzieśćia dni y ośm vsthawicznie? Jesli temu nie wierzysz czytai sobie Plátyne wászego własnego Pisárzá/ iáko pisze otym.

Bonifácius. wtory. Anno. 530. plat.

Podzmy záśię do tego czásu/ kiedy Grzegorz pierwszy był Papieżem/ iáko wielki swar był/ y rostyrk około Papiestwá/ álbo przełożeństwá w kośćiele Swiętym krześćijáńskim/ miedzy Konstántynopolskim á Rzymskim Biskupem/ Jan Konstántynopolski vczynił Koncylium/ ná ktorym sie kazał zwáć naprzednieyszym/ y náiwysszym Pátryarchą/ to iest/ Papieżem wszysthkich kośćiołow krześćijáńskich. Skądże potym Maurycyus Cesarz rozkazał Grzegorzowi Rzymskiemu Biskupowi/ áby był posłuszny Konstántynopolskiego Pátryárchy/ co ná przećiwko temu Grzegorz Rzymski biskup pisał/ możesz przeczytáć listh iego trzydziesthny y wtory ktory pisał do Cesárzá Maurycyusá iákom tesz y pierwey otym wspominał. J záśię list trzydziestny y osmy/ ktory pisał do tego Janá Konstántynopolskiego Pátryárchy álbo Papieżá.

Grzegorz pierwszy. Anno. 590. plat.

Potym Grzegorzu/ czásu Fokásá Cesárzá/ byłá tákież

Bonifacius trzeci.
Anno. 610.
Polyd lib. 4. cap. 10.

wielka niezgodá/ miedzy trzecim Bonifacyusem Papiezem Rzymskim/ á miedzy Pátryárchą Konstántynopolskim/ o zwierzchność albo o Papiestwo. Konstántynopolski powiedał/ iż mnie więcey przystoi być Papiezem/ iáko temu/ przy ktorym obecnie/ ma stholec Cesarz swoi. A rzymski záśie powiedał/ iż Cesárzá nie zową Konstántinopolskim/ ale Rzymskim Cesárzem/ drugie iż z Rzymá iesth przeniesiony stolec Cesarski do Konstántynopolá/ a nie s Konsthántynopola do Rzymá. Trzećie powiedał iż Piotrowi Swietemu/ y iego potomkom/ kluze dał Pan Krystus/ á nie ktoremu Swiethemu Konstantynopolskiemu/ albo onego Swiethego potomkom. Thákże potym Fokás Cesarz przysadził zwierzchność y Papiestwo/ y pánowánie nád wszysthkiemi kośćiołmi krześćiáńskiemi Rzymskiemu Biskupowi.

Papiestwá przysadzenie. plat. in Bonifa. 3. Volat. Sabel.

A stąd tu iuż możesz obaczyć/ iż nie od Krystusá Syná Bożego/ áni też od Piotrá Swietego/ Pápież iest postáwion/ naywyższym w kośćiele Swietym/ ále od Cesárzá Rzymskiego: Focásá mężoboyce Maurycyusá Cesárzá páná swego. Znáć że iuż byli ná ten czás Papieże zápámietáli/ onych słow/ Páná Krystusowych/ ktore mowił do Aposthołow swoich/ gdy się swárzyli o przełożeństwá/ y o pánowánie ná tym Swiećie/ tedy im ták powiedział. Wy nie tąk iáko krolowie/ ále ktory miedzy wámi chce być naywyssy/ niechay będzie naniższy/ á kthory chce być Pánem/ niechay będzie sługą.

Marci. 9. 10.
Matt. 18. 20.
Luc. 9. 22

Otoż tu tedy iuż masz: iż przed tym Fokásem Cesárzem kośćioł Rzymski nigdy niebył zwierzchni nád inszymi kośćioły krześćiáńskimi/ á tákże y Papież nigdy przed tym

tym nie był Pánem nád inszymi Biskupy krześćiáńskimi/ iáko się to iáwnie okázuie/ po kośćiele Ráweńskim ktory się zá Fokásá Cesárzá niechćiał poddáć Papieżowi Rzymskiemu/ aż potym w kielkádziesiąt lat/ wtory Lew Papież/ koncilium w Gwárdástallum uczynił y tam dopirko/ niektore miastá/ Raweńskiemu Biskupowi odiął/ Aemilia/ Plácencia/ Parne/ Rhegium/ Mutine/ Bononia/ ktore miástá przed tym należały ku Biskupstwu Ráweńskiemu. A w ten czas Biskup W Florencyey iáwnie kázał y wołał/ iż się Antikrysth národził/ ktory się w pyche podniosł/ náprzećiwko Pánu Krystusowi pokornemu.

Papież niebył Papiezem przed Phocásem cesarzem. Raweński kościoł. Anno. 681. plat. Volat. Sab. Naucl.

A iesli iesz że máło masz na thym/ powiedz mi: Jáko się dawno poddał Papieżowi kośćioł Medyolański: ktory poczawszy od Páná Krystusá/ y Apostołow/ nie był nigdy Papieżowi Rzymskiemu poddány: Niemożesz thego inák rzec/ iedno iż się poddał Papieżowi Rzymskiemu/ dziewiątemu Szczepanowi po thysiacu lath národzenia Páná Jezu Krystá/ y dáley/ kthory przed tym záwzdy był wolny iáko y czasu Swiethego Ambrożego.

Medyolański kośćioł.
Anno. 1051. plat. Sab.

Tákże też y kośćioły Hispáńskie/ izali się/ nie zá wtorego Vrbaná Papieżá poddáli Rzymskiemu Papieżowi: gdy Toletáński Arcybiskup przyiechał do Rzymá y papieżowi posłuszeństwo obiecał/ á Papież go zá to Primásem wszystkiey Hispánigey uczynił/ y ná tho mu przywilei dał.

Hispáńskie kośćioły. Anno. 1090. plat. in vrb. 2.

Athakże kośćioły w Angliey/ izali nie zá thrzećiego Alexándrá Papieżá przystáli do Rzymskiego kośćiołá A wzdy ty iesz że będziesz mowił/ iż Pan Krystus Papieżá postánowił/ y ták Piotrowi Swietemu poruczył

Angielskie kośćioły. Anno. 1165. plat in vrb. 3.

aby

áby on sam wszystki kośćioły po wszystkim krześćijáństwie rządził? O zápámiętáli ludźie ćći y chwały Syná Bożego/ s ktorey go zdzieráćie/ á kłádźiećie ia ná mizernego człowieká/ ktory nic nieczyni/ tylko iż w Rzymie śiedźi/ háńbiąc y sromocąc/ Páná Jezu Krystá Syná Bożego.

Papieżow pychá skąd vrosłá.

A Chcesz słyszeć y wiedźieć skąd śie pápieżow Rzymskich thá pychá vrodźiłá: powiem/ á zwłaszczá gdyż ty mnie tego powiedźieć niechćiał: nie s Páná Krystusá áni s Piotrá Swiętego/ iáko ty powiádasz/ ále s szczodrobliwych Cesárzow rzymskich/ ktorzy Pápieże páństwy tego świátá nádáli/ iáko otym wászy pisárze wypisáli tymi słowy.

Rzym Pápieżowi dárował Ludwik Cesarz.

Anno. 820. Volat. Lib. 3. Geog. plat. Pius. 2. Naucle. Sabel.

Ja Ludwik Cesarz/ dáię tobie błogosłáwionemu Piotrowi Kśiążęćiu Apostolskiemu/ y wikáryiowi twoiemu Pászkáliusowi nawyższemu Rzymskiemu biskupowi y iego potomkom náwieki miásto Rzym: y ze wszystkim práwem/ y ze wszystkimi ziemiámi/ Miásty Porthy/ y Morskiemi mieiscámi Hetruryiskiemi y tám w porządku ziemie Stáre Miásto/ Łáznia Krolewska; Witerbium/ Soánam/ Populoniam Rozellás Peruzyum/ Máturanum/ Sutryum/ Nepe/ á náprzećiwko Kámpániey/ Ananiám Sygniam/ Ferenthynum/ Alátrum/ Patrykum/ Fensinonum/ ze wszystkimi miásteczki y Zámeczki/ y Kśięstwo Ráweńskie zupełne/ iáko dobrey pámięći Kárzeł oćiec/ y też Pipinus Wuy nász/ Błogosłáwionemu Szczepanowi przed tym dawno dał/ to iest: Ráuennám/ Bouium/ Aemiliam/ Forum Pompilij/ Forum Liuij/ Fáuencyám/ Jmolám Bononiám/ Ferráryám/ Komáklum/ Adryám/ Cerulám. A w Kśięstwie Pizaurum Fanum/ Senogáliám/ Ankonam/ Auxymum/ Numanám/ Ezum/ Forum Sempronij/ Feretrum/ Vrbinum/ Territorum/ Wálnense/ Kallum/ Laceolos/ Eugubium. A w Kámpániey/ Sorum/ Arquinum/ Arpinum/ Theonum/ Kápuám. Oyczyznę też ku nászemu imieniu należącą/ Benewentanum/ Sálernitanum/ Kálábriey Wyższe y Niższe/ y Neopolitáńskie kśięstwo/ nád to Spolentynum/ Tuderotrykulum/ Nerwiam/ y insze tegosz páństwá miástá. Tákże y wyspy niższego morzá/ Korsikám/ Sárdyniám/ Sycyliam/ ktore dobrey pámięći Pipinus Wuy/ á potym Kárzeł oćiec nász/ przes Atheryuszá/ y Meynnárdusá Opaty/ dobrowolnie posłáne/ błogosłáwionemu Piotrowi/ y tego potomkom/ ná piśmie dáli/ co my też potwierdzámy y dáiemy.

Nád to Pápieżá obieráć Rzymskiemu zebrániu moc dáiemy/ by śie tylko dźiało bes rostyrkow/ á po poświeceniu/ posły do nas/ y do nászych potomkow Krolow Fráncuskich/ dla záchowánia miłośći y przyiaźni/ máią być posyłáni/ iáko był násu páná Kárlá przedźiádá

Dist. 63. Ego. Lud. Anno. 820. Rzymskiemu zebrániu moc dana wybieráć papieża.

 y Pipiná

y Pipiná Wuiá / á na ostatek Kárla oycá nászego obyzay. Te tedy wola / pismem y przysiega potwierdzamy / przes Legatá Theodorá / pánu Pásṡkáliusowi postálismy / y reka wlasna podpisatem ia Ludwik / y podpisáli sie tesz trzey synowie iego / dziesieć Biskupow / osm Opatow / Grábiow pietnaśćie / y Bibliothekárius / Mánsyonárius / y Ostyárius ieden.

Otosz tu iusz masz skad tá pychá Pápiežow vroslá / iž s Cesárzow / á Krolow tego Swiátá / ná kthorych Papieže ták wiele pánstw wytudzili / swoiá przewrotná á fátszywa nauká.

Pápiežem páni Janowa byłá.

Agdy iusz Papieže Rzymscy ták sie vbogáćili / Cesárze y Krole Swiete zmamili / zwiedli / y zoldowáli / tedy sie nátychmiast ieszcze w wietsza pyche podnieśli / ktora gdy Pan Bog widział / niechćiał iey dłužey ćierpieć / ále ia przed ozy wszystkic. ludzi iáwnie vkazał. Gdy naprzod Kárdynali ná Pápiestwo obráli / Pánia Janowa niewiástę / ktora osmym Janem Papiežem byłá wezwaná / Tám w ten zás Pan Bog iáwnie odkrył Antykrystá / gdy pothym chodząc w procesiiey przed wszystkimi ludźmi dziećie vrodziłá. A tho Pan Bog vzynił / áby káždy złowiek Anthykrystá obazył ktory

Anno. 855. plat. polid.

Joanna papiesz 8. dziećie vrodzył.

ktory w Rzymie ná mieyscu Božym siedzi / oná niewiástá niezysta / ktora iáko Jan Swiethy pisze / zdawná Krole y Pány s kupká złotego nápawa swoiey niezystośći. Biádá temu / kto tego niebazy.

Apoc. 17.

A wiec ieszcze bedziesz mowił / Jž Papiesz Wikáryi Krystusow / y namiestnik Piotrow? O zachowaiže tego Pánie Bože áby niezysta merchá miáłá być Wikáryim Krystusowym / álbo namiesthnikiem Piotrowym wybránym Apostołem Božym? powiedz mi: dla zego tá Páni Janowa zostáłá Papiežem? Niemožesz tego rzec / áby dla ćći y chwały Bośkiey / ále dla pychy y pánowánia / y roskoszy. A od tego zásu / wołáiá wybieráiac Papiežá y dotykáiac sie śćierwu iego. Habet Papa gentes. Deo gratias. Práwie ták Apostoły Swiete wybierano ná vrząd Apostolski / O Antykrystowi słudzy.

Sabel. plat.

Papiežowi Cesarz przysiega.

Akže ćie tež pytam powiedz mi: Jesli tho trzynasthy Jan Papiež s pokory zyli s pychy vzynił: Jž Oto Cesarz wielki / Papiežowi przysiac musiał Vkász pismo Swiethe / gdzie Pan Krystus / álbo ktory Apostoł

stol roskázował sobie Cesárzom thego ŏniátá przysię/gáć: A izby nierzekł/ábym to sobie wymyslał/przestoś tę przysięgę tu wypiszę/ktora się tak poczyna.

Przysiegá Cesárska.

Anno.970 Dist.65. Plat.

Thobie Pánu Janowi Papieżowi

Ja Krol Otto obiecuię y przysięgam/przez Oyca y Syná/y Duchá Swiętego/y przez to Drzewo Zywego Krzyżá/y przez ty Reliqwie Swiętych.

Iż ieslibym zdopuszczenia Bożego do Rzymá przyiechał/tedy Swięty Rzymski kościoł/y ciebie sprawcę iego/będę podwyższał według możności moiey. I życia albo członku nigdy/áni dostoieństhwá/kthore masz/moia wola albo moia rádá/albo moia chućia/albo moim nápominánim/nie vthráćisz: A w Rzymie żadney swoiey woley/albo posthánowienia o wszystkich rzeczach nie vczynię/ktore náćię/albo ná Rzymiány należą/bez twoiey rády. A cokolwiek z ziemie Swiętego Piotrá/ku nászey możności przydzie/tobie wrocę. A komukolwiek pánowánie Włoskie poruczę/każę mu pierwey przysiąc/áby był twoim pomocnikiem/ku obronieniu ziemie swiętego Piotrá/według możności swoiey.

Czemu Cesarz przysięga Papieżowi.

Otoż masz przysięgę/ktora Ottho Cesarz vczynił Janowi Papieżowi. Powiedz mi/czemu tey przysięgi Papież żądał po Cesárzu: niemożesz inák odpowiedzieć/iedno/iż się bał o Rzym/y o insze dzierżáwy/poty/miástá/zamki/ktorych był niepobożnie/od inszych Cesárzow

Cesárzow dostał/y ná nich wyłudził. A drugie/áby tą przysięgą/pychę swoię vmocnił y vtwierdził. A wżdy ty iesżcze będziesz mowił/iż Papież namiestnik Piotrow y przyiaciel Boży:

Może tu kożdy stey przysięgi obáczyć/iáko Papież iuż ná ten czás/nic niemyslił o rozmnożeniu chwały y Krolestwá Bożego/iedno thylko iákoby rozmnożył chwałę/moc/y krolowánie swoie po wszysthkim świecie. Aby był Pánem nád Pány/Krolem nád Krolmi/Cesárzem nád Cesárzmi. Abowiem thá przysięgá/nie się nie ściąga ku ćći Boskiey/áni ku podwyższeniu kościołá Páná Krystusowego/iedno tylko ku ćći/ku pysze/y ku podwyższeniu/y pánowániu Papieżá Rzymskiego. Ktory niepobożnie tą przysięgą Cesárzá sobie żołdował/niewolnikiem/pomocnikiem/y obrońcą/pánowánia/pychy/y bogactw swoich vczynił.

Ce... á przysięgá nie należy ku ćći Bożey.

Iktoż kiedy słychał/albo w pismie swiętym czytał/áby tego swiatá bogáctwá iáko thu Papież powieda były rozmnożenim kościołá Páná Jezu Krystá: Izali Pan Krystus bogactw nie zowie być onym ćiernim/ktore zádusiło słowo Boże: przeto też ná drugim mieyscu powieda/iż trudno bogátemu wnidź do krolestwá niebieskiego. Swięty Páweł też pisze. Iż ktorzy chcą być bogátymi/vpádáią w pokusy y w sidło Dyjabelskie/y w żądze rozmáite/szalone/szkodliwe/ktore pogrążáią ludzi ná wieczne zátracenie. Fałszywie thedy Papież bogactwá swoie zowie/podwyższenim Páná Krystusowego Krolestwá.

Matt. 13. Luc. 8. Marc. 4. Matt. 19. 1.Tim. 6.

Papież fałszywie zow... bogastwa podwyższenim Krystusow...

Okázuie się też iesżcze stey przysięgi/iż Papież/iuż ná ten czás był Bałwochwalcą iáwnym/y niewierzył w Páná Jezu Krysthá/ale więcey wierzył/w drzewo

Pápieſz z dawna bałwochwalcą.

krzyżowe/ y w ſwietych Reliquie. Przeto ie teſz/ iáko Bogi ſwoie/ po Bogu Oycu y Synu y Duchu Swietym w tey przyſiedze ná nawyſſzym mieyſcu poſtáwił y poſádził. Abowiem kiedyby był wierzył w Páná Jezu Kryſtá/ tedyby był nigdy tákowey przyſiegi Ceſárzowi niewydawał/ iáko wydał/ iż Otto ceſarz: nietylko w imie Oycá y Syna y Duchá Swietego/ przyſiac muſiał/ ále teſz w imie krzyżá drewnianego/ y w imie Reliquiy ludzi vmártych/ tho ieſt kośći niewiem iákich.

Pápieſz ſſalony paſterz.

A thák ſtad kożdy może ſnádnie obáczyć/ iż Pápieſz niedopierko teras/ ále z dawnych czáſow/ zoſtał w kośćiele ſwietym/ nietylko iáwnym báłwochwalcą/ ále teſz onym ſſalonym páſterzem/ to ieſt/ Antykryſtem/ do ktorego Bog tymi ſłowy przes Proroká mowi. O

Zach. 11.

páſterzu y Bałwánie/ opuśćiłeś trzode/ miecz nád rámieniem twoim/ y nád okiem twoim práwym/ rámie twoie vſchnie/ y oko thwoie ćiemnośćiami záſlepione bedzie.

Papieże imioná ſobie odmieniáia.

AWiec ieſzcze bedzieſz mowił y piſał iż Papież od Kryſtuſá ieſt poſtáwion y ná mieyſcu Piothrowym ſiedzi. A iż ma dwá miecze/ ktorymi Ceſárze/ Krole/ y pány tego świá

Papieſz vſtáwił áby przed nim klekano.
Extr. Bonifac. 8.
Vnam ſanctam.

tháká rác może: Sam ſedzić wſzyſtki: á niebyć ſam od żadnego ſadzon: A wiec ma być tákowemu pyſznemu bałwochwálcy wſzelkie ſtworzenie ludzkie poddáne: y wſzelkie koláno przed nim klekáć/ vpádáć/ y nogi iego ſmrodliwe cáłowáć: iáko tho ſam w ſwoich ksiegach ſſerzey piſze otym mowiac.

Czemu ſobie papiezowie odmieniáia imiona.

Thak vſthawiamy/ náyduiemy/ opowiedamy/ y vtwierdzamy/ pod duſznym zátrácenim/ áby nam wſzelkie ſtworzenie było poddáne. Przeto teſz Papiezowie przed tym/ iákoby iácy Bogowie/ ſkoro ktory Papieżem zoſtał/ nátychmiaſt ſobie imie właſne odmienił/ á inſzym ſie imieniem zwáć kazał. Jeſli był przed tym złoſliwy/ tedy ſie kazał zwáć Bonifácyus. Jeſli boiázliwy/ tedy Leo. Jeſli wſzeteczny y nieobyczáyny/ tedy Vrbanus. Jeſli przewrotny/ tedy Innocentyus. Jeſli okrutny/ tedy Klemens. Jeſli zle rzeczony/ thedy Benedyktus. A to naprzod wymyſlił/ nie Kryſtus/ áni Piotr Swiety/ ále Papieſz wtory Sergius ktorego przedtym zwano Swini pyſk.

Ktory pápieſz wymyſlił imiona odmieniáć.
Anno. 845.
polyd. lib. 4.
plat.
Volat.
Sab.

Ceſarz papiezowi wimen ſtrzemie trzymáć.
Anno. 1158.
Alb. Kranc. 6.
cap. 16.
Fris. lib. 2. et 7.
Plat.

A ſtey pychy pothym vroſło/ Iż Papiezowi Ceſárze muſieli rádzi y nierádzi/ ſtrzemie práwe v koniá trzymáć/ gdy miał Papieſz ná koniá wſiádáć/ Abowiem czwárty Hádryanus Papieſz bárzo ſie był oto ná Ceſárzá Fryderyká rozgniewał/ iż mu nie práwe/ ále lewe ſtrzemie v nogi trzymał/ gdy ná koniá wſiádał.

Papiezowie walczyli na ceſ.
Anno. 1246
Sab.
Kranc. lib. 8.
Stániſław S. zoſtał.
Anno. 1258
Alexan. 4.
Volat.

Tam ſie potym Papieże ták wyſoko w pyche podnieśli/ iż teſz vczyniwſzy Synod w Lugdunie mieśćie náprzećiwko Ceſárzowi walczyli/ poſłuſzeńſtwá iemu zákázowáli/ inſze Ceſárze wybieráli/ Swietá niektore vſtáwiáli. Stániſłáwá Biſkupá Krákowſkiego thez rychło potym poświećili/ kogo chćieli/ tego Swie-

~~tym/ á kogo chćieli tego przeklętym vczyni~~li.

Ale kto może wßyſthkę pychę Papieżá Rzymſkiego
wypiſáć / á wżdy ſię go ießcze niewſtydziß názywáć
Wikáryim Páná Kryſtuſowym/ y namieſtnikiem Pio/
trowym: á nákoniec przyiáćielem Bożym: gdyß Pan
Joan. 15. tylko ty przyaćioły ſwoie być názwał/ ktorzy to czynią
co kolwiek on roſkazał/ Pytaß mię co roſkazał: ſłuchay
Matt. 11. iáko mowi Kryſtus: Vczćie ſię odemnie: abowiem iam
ieſt ćichego y pokornego ſercá/ A ná drugim mieyſcu
Jere. 50. Oto ia naprzećiwko tobie pyßny/ mowi Pan Bog zá
Matt. 5. záſtępow. J záſię/ Błogoſłáwieni ćißy/ ábowiem oni
poſiędą ziemię. J coß tedy ieſt inßego Papież/ gdy
ſię pychą przećiwi Pánu Kryſtuſowi: iedno on Anty
Dan. 7. 11. kryſt o ktorym nápiſał Dániel y Páwel Swięthy/ iż
2. Teſ. 2. miał ſiedzieć w kośćiele Bożym/ y podnośić ſię nád
Bogá.

Papież vczynił ſobie z Biſkupow Kurfirſty.

Kurfirſty z Biſkupow vczynione.

Anno. 995.

ACeć papieżowi Rzymſkie mu ießcze máło było vżywáć thákowey pychy ſámemu/ otym vſtáwicznie myſlił/ iákoby też ſwoie ſługi vbogácił/ podwyßßył/ Kxiążęty y Pány thego Swiátá vczynił/ przeſto piathy Grzegorz Papież naprze-

nayprzednieyßę Biſkupy w páńſtwie Ceſárſkim Kur/ firſtámi/ to ieſt/ Kxiążęty vczynił náprzednieyßymi/ Arcybiſkupá Moguńckiego/ Kolońſkie°/ y Trewireńſkiego. Pythaß mię/ czemu ie vczynił: odpowiem/ Aby mocy y pychy Papieſkiey ſtrzegli/ Ceſárzem y Pány te/ go świátá władnęli. Vkaß gdzie Piotr Swięty czynił kiedy miedzy Apoſtoły/ iákie Kurfirſty: ktorzyby Ceſárze obieráli ná Ceſárſtwo: A ſkąd że to tedy Papieżowi przyſzło: Od onego pyßnego oycá Dyabłá/ kthory podnioſwßy ſługi ſwoie w pychę/ ześromoćił Páná Jezu Kryſtá pokornego/ y Apoſtoły iego.

Blond. Kranc. Plat.

Papież czemu z Biſkupow vczynił Kurfirſty to ieſt Kxiążętá.

Papież vczynił ſobie Kárdynały.

JEſzcze theż máło było Papieżowi ná thym/ iż iuß z Biſkupow Kxiążętá poczynił/ ále teß ießcze otym vſtáwicznie myſlił iákoby około ſiebie iákie woiewody/ poſádził/ ktore Kárdynáły názwał. A przeſto z Stárßych Plebanow Rzymſkiego kośćiołá Kárdynáły ſobie vczynił y poſtánowił/ áby iego máieſtatu bronili y ſtrzegli. O tych Kárdynálech ták Papież powiáda/ iáko o tym piße niektory Kárdynał. Jß iáko drzwi v wßelkiego gmáchu wißą ná záwiáſach/ y obrácáią ſię/ ták theß wßyſtek świát y kośćioł krześćiyáńſki/ ná rzeczo-

Papież Kárdynáły wymyślił to ieſt woiewody.

Andreas Syculus. Polyd. Lib. 4 Cap.

nych

nych kardynalech/wiśi y obraca sie. J podpieráiąc
tego fałszu y kłamstwá swego to pismo Swiete przy
wodzi do tego/ktore oná Páni Swieta Anna/Proro
1. Reg. 2. ká Sámuela matka mowiła: Páńskie sa zawiasy ziemie
a postawił nánich świat/Ale iáko sie to pismo Swie
te/ku thym rzeczonym Kárdynałom stosuie/káżdy tho
wierny bes wszelkiego wykłádu może obaczyć.

Pisze Polydorus Papieski Pisarz/iż otych Kárdyna
Anno. 295. Polyd. Plat. lech w kościele Bożym niebyło nigdy przedthym sły
cháć/áż Marcellinus Papież naprzod dwadzieścia
y pieć presbiteros/tho iesth Starszych przy kościele
Rzymskim postánowił/ktorym dzieci krzcić y vmár
Anno. 1040. Volat. Blond. łe grześć poruczył/áż potym w ośmiset lat/dziewia
ty Benedykt Papież wymyślił/y vczynił znich kardy
Kárdynalskie vbiory. nały/Ale iż iesżcze niemieli żadnego vbieru od ludzi
Anno. 1244. Polyd. roznego/ przeto czwarthy Innocentius Papież/
ty rzeczone Kárdynały czerwonemi czapkámi nádarzył
áby sie kościoł Antykrystow Swiecił/ A iż iesżcze py
chy niedostawáło spełna/ przetho naostathek wto
Kárdynálskie konie. Anno. 1470. Polyd. Volat. ry Páweł Papież/ku czci swdiey/ y sámi Kárdynali/
y konie ich/w Szárłat álbo w czerwoną bárwę przy
brał/

Stat tu iuż możesz obaczyć/iż ci ták rzeknący Kár
dynali nie sa Páná Krystusowi/ále Antykrystusowi
Apostolowie y sludzy od Papieżow/dla pychy wkoś
ciele Rzymskim postanowieni / kthorzy nic nienáleza
do prawdziwego kościołá Páná Krystusowego/ ie
dno tylko do kościołá y zebrania Antykrystusowego/
2. Tes. 2. Syná onego zátráconego / ktory sie podnosi nád Bo
gá. A iż ták iest /okazuie sie tho iáwnie z ich włásney
przysiegi/ktora sie ták poczyna Ja N. teras przyie
tydo

ty do Swietego Rzymskiego kościołá zá Kárdynałá/
Sessione 23. Concilii Basilien. od tey godziny/napotym bede wierny błogosłáwione
mu Piotrowi/y wszystkiemu Rzymskiemu kościołowi
y naiwyższemu Biskupowi: Papieżom y iego potom
kom słusznie wsthepuiącym bede pracował wiernie
dla obrony wiáry pospolitey/ około wykorzenienia ká
cerstw/y błedow/y odscepieństwá/y około poprawie
nia obyczáiow y pokoiu miedzy ludem krześcijáńskim/
ná oddalánie rzeczy y dobrá kościołá Rzymskiego/ál
bo inszych kościelnych dochodow/ kthorychkolwiek/
nieprzyzwole chyba czásu przygody według dopusżcze
nia práwá. A o rzeczy oddálone od kościołá Rzymskie
go bede miał praca według możnośći moiey ku nápra
wieniu/ Niebede nic rádził naiwyższemu Biskupowi
y niebede sie podpisował/iedno według Bogá y sumi
mienia moiego. A co mi kolwiek s stolice Papieskiey be
dzie poruczono pilnie bede spráwował. Chwałe Bo
żą w kościele/ Tytuł moy y iego dobro záchowam/ták
mie Boże wspomoż. Stey przysiegi może kożdy obá
czyć iesłyże ći Kárdynali rzeczoni co náleżą do kościo
łá/ Abowiem nie dlá czći Bożey/ ále dla czći y pychy/
Papieżá Rzymskiego sa nálezieni y zmyśleni.

Papieżowá ordá.

A Jeśli Kárdynali: co náleżą do koś
ciołá Páná Krystusowego? vkaż pismo świe
te: gdzie Pan Krysthus/ álbo Piotr Swiety/ wko
ściele krześcijáńskim postánowił kiedy/ nietylko ty rze
Ktorey krzeszey Krystus nie postánowił. knące Kárdynały/álbo Kurfirsty/ ále też iákie Pá
tryárchy/Prymásy/ Arcybiskupy/ Metropolithany/
Sufrágá

Suffrágány/Kuntory/Officyały/Ardziakony/Skolaſtyki/ Prowincyały/Kánthory/Kuſtoße/Opáty/ Gwárdyany/Przeory/Adminiſtratory/Surrogaty/

Kánonicy nie od Kryſtuſá. Kánoniki/álbo Regulniki/ktorzy ſie dla tego Kánonikizowa/ iż Regul/vſtaw/y pychy Papieſkiey ſtrzegą. A ſą ludzie tego świátá/ktorzy dármo chleb iedzą nic nietzynią/nikogo nieucza/iedno tylko proznuią/y roſkoßy płodzą/godziny niewiem iákie mowią/wkomżach y w dálmuciach chodzą/mße y wilie zá pieniadze y zá Buty ſpiewáią w kośćiele w ſtalach álbo naprzedniey ßych mieyſcach/vbrawßy ſie/iáko łatki ſtoią.

Fat ß.

Ku tym należą też Wikáryiowie/Altáryſthowie/ Kápellanowie/ Menſyonáryſthowie/ Gracyaliſtowie/ Requiemiſthowie/ etć. Kthorych Pan Kryſthus nigdy do kośćiołá nie wezwał/ áleśćie ie wzieli y przezwiſká im dáli pogáńſkie/ iáko to ſámi wyznawaćie/abowiem ktore ſługi do kośćiołá wezwał/ tedy ie świety Páweł miánowićie wypiſał/iákom teß to pierwey vkazał.

Diſt. 21. Can. Decretis.

Themi ſłowy do Korynthow y do Efezow/mowiąc. Iż niektore poſtanowił Pan Bog y dał do kośćioła/Iedny Apoſtoły/ drugie Proroki/ drugie Ewanieliſty/drugie Paſterze y Doktory/dla náprawienia świetych w ſprawe poſługowánia/dla zbudowánia ćiała. Drugie theß Preſbiteros ſtarße/ Drugie Biſkupy/y Dyakony. To ſą ſłudzy do kośćiołá świetego krześćijáńſkiego dáni od Duchá Swietego. Nie dla proznowánia/ nie dla Regul/ albo vſtaw Papieſkich ſtrzeżenia/nie dla pychy/ále iáko S. Páweł powieda/dla naprawienia świetych/dla zbudowánia ćiałá Kryſtuſowego.

1. Cor. 12.
Ephes. 4.

Ktore Kxiedze Kryſtus poſtánowił.

1. Tim. 3.
1. Pet. 5.
Tit. 1.

A ty záśię inße kto dał? Papieß/to ieſt/Antykryſt.

Dla zego? dla náprawienia pychy/dla ſkáżenia świetych/ dla rozrzucenia ćiáłá Kryſtuſowego? Toć ſą oni drapieżni Wilcy/ ktorzy w owczym odzieniu przychodzą/y owieczki Páná Kryſtuſowe pożeráią. Thoć ſą oni/o ktorych Ian świety ták piße mowiąc. Z nas wyßli/ále niebyli z nas/ábowiem by byli z nas/wżdyć by byli zoſtali z námi.

Matt. 7.
1. Ioan. 2.

Przeſto o Owieczki/Owieczki/nie ſrebrem áni złotem/ále nadroſſßą krwią Páná Iezu Kryſtá wykupione/ Vćiekaycie/ vćiekaycie/ co na dáley od thych Wilkow drapieżnych/ktorzy was pożeráią.

Napominánie do wiernych.

O żywoćiech Papieżow Rzymskich.

O iuż maß o pokorze Papieżá Rzymſkiego/ktora iáko ſie zgadza z pokorą P. Kryſtuſową/kożdy wierny y boiący ſie Bogá obáczyć może/poznac y rosſedzić. Przypomione ießcze ná krotce/ żywoty y ſpráwy Papieżow niektorych/ iáko dziurámi łázili ná Papieſtwo/iáko kupowáli/iáko Papieże zábijano ná cudzołoſtwie/iákowi złodzieie byli/iák ſie Dijabłom z duſzą y z ćiáłem oddawáli/áby iedno Papieſtwá doſtáć mogli

Abowiem skoro po pániey Janowey papieżu ósmym ktory w processyey dziećię vrodził. Thedy rychło potym/ pierwßy Hadryan Papież wroćił był moc y podał Cesárzowi Kárłowi/ aby záwżdy Cesarz Papieżá Rzymskiego wybierał y potwierdzał/ to potym wßystko trzeći Adryan Papież po sthu lath złamał y pokázał/ y wzgárdziwßy Cesárzá y zwierzchność iego/ ná papiestwo mocą y gwałtem dziurą wlazł y wiechał wziąwßy pierwey náprzećiwko Cesárzowi/ z Krześią y z Rzymiány porozumienie/ y vmowę.

Hadryan papież. Anno. 785. Sab. Grat. Dist. 63.
Hadrianus Papa. Anno. 884. plat. Sab. Volat.
Papieżowie iáko wchodzili ná papiestwo.

Potym Hadryanie/ iáko inßy Papieżowie wchodzili ná Papiestwo/ y iáko sie ćisneli y vbiegáli/ inß przes truciny/ inß przes zábijánia/ inß przes czárnoksięstwá/ kożdy może czytáć Plátynę pisárzá wáßego iáko piße o Papieżu/ Formusu/ o Theodoru/ ktory sie dziewiątym Janem názwał/ o Krystoforze/ o Sergiusu trzećim/ o Janie dwunastym/ ktory z dwiema siostrámi własnymi przebywał/ Dyabłow ná wspomożenie sobie wzywał/ ktorego ná koniec ná cudzołostwie zábito/ ty Papieże Plátyná cudámi morskiemi zowie.

Jan dwunasty Anno. 960. Volat. plat. Luit. prand. lib. 6. cap. 6. 7. 8. 9. et 10.
Szczepan ßosty Anno. 895. plat. Sab.

I co thez vczynił Szczepan ßosty/ izali vmárłego Formusá Papieżá ćiáłá niekazał wykopáć y dobyć/ y z dawney waśni w Tyber rzekę ono ćiáło wrzućić.

Jan trzynasty Anno. 970. plat. Volat. Robert. Barus.

Jan tákież trzećinasty/ ktoremu Otto Cesarz przysiąc muśiał/ izali potym náprzećiwko temuż Otthonowi Cesárzowi niewálczył: Kárdynałowi iednemu nos vrznął/ drugiemu rękę vćiął/ iż o iego zbytkach y niecnotach Ottonowi Cesárzowi pisáli/ ktory potym náplodziwßy rostyrkow y złośći rozmáitych/ z Rzymá vćiec muśiał.

Bonifacius siodmy.

Nie wspominam thu nic Bonifácyusá siodmego/ ktory

ktory wykradwßy s kośćiołá Piotrá świętego/ złoto/ srebro/ kámienie drogie y rzeczy nakosztownieyße/ vćiekł do Konstántynopolá/ tám rzeczy poprzedawßy/ y názbierawßy pieniędzy/ do Rzymá sie záśię mocą ná papiestwo wroćił.

Anno 975. plat. Robert.

Tákże Jan piętnasty/ ktory iż sie Bogá záprzał/ dußne y ćielesne rzeczy przedawał/ y nákoniec sie obieśił.

Jan piętnásty. Anno. 985. plat. Robert.

Podźmy do Sylwestrá wtorego/ izali sie ten z dußą y s ćiáłem Dyabłu nie oddał/ aby iedno Papieżem został/ ále tego potym przypłáćił.

Sylwester wtory. Anno. 1000. Volat. Robert.

Tákże Benedykt dziewiąty sromotą ludzką/ y pohańbienie kośćiołá/ izali niekupił Papiestwá/ y záśię ie przedał Janowi Ardziakonowi ad portam Latinam zá wielkie pieniądze.

plat. Benedykt dziewiąty. Anno. 1035. plat.

I záśię Sylwester trzeći/ izali też niekupił papiestwá/ y wßedł dziurą ná nie przes zdrádę/ á boiąc sie áby go záśię niezrzucono z niego/ przedał ie Grzegorzowi ßostemu mężoboycy.

Naucl. Sigeb. Sylwester trzeći. Anno. 1045. plat.

Piße Plátyná/ iż iuż ná ten czás Papiestwo było ku temu końcowi przyszło/ iż kto był napyśnieyßy/ y nabogátßy/ y nawięcey dárow dał/ ten Papieżem nátychmiast został. I nárzeka tám tenże Plátyná mowiąc. O miły Pánie dayże nam to/ áby naße czásy niebyły tákowe/ iákowe przedtym były. I co rozumieß/ kiedy by był ten Plátyná naßych dziśieyßych czásow doczekał/ izali by ießcze więcey był nienárzekał:

Ro. Barus. Platyna nárzeka ná papieże.

Pytam cię też powiedz mi: dla czego Wtory Klemens skoro wßedł ná papiestwo/ dziewiątego miesiącá iest otruty:

Clemens wtory. Anno. 1050. plat.

Damásus wtory/ izali też nie mocą/ y nie dziurą wßedł ná Papiestwo:

Damasus wtory. Anno. 1051. plat.

Leo dziewiąty
Anno 1055.
Blond. Lib. 3.
Decad. 2.
Viktor wtory.
Anno. 1060.
Vrsper Papieß struty.

Tákże Leo dziewiathy powiedz mi/ żemu iest poimán: izali nie dla tego/ iż walczył z Normánnámi: J záſie Wiktor wtory/ y Wiktor trzeći powiedz mi żemu ſą s kielichá v oltarza otruci/ izaly nie dla tego iż nie drzwiámi/ ále dziurámi do kośćiołá Swietego wlezli:

Anno. 1090.
Her. Con.
Grzegorz ſiodmy.
Anno. 1076.
Sigeb.
Bruno Card.
Kranc.
Synod w Bryxiey.
Vſperg.
Sigebert.
Beno. Card.
Papieß nigromantyk.

Podzmy teß do Grzegorzá ſiodme° chytrego Mnichá ktore° dokad Papieżem niezoſtał Hildebrándem zwáno/ izali ten kielká Papieżow przedtym nie otruł/ á nisſli ſam ná Papieſtwo przez zdrádę wßedł: Jzali nie był Czárnokxieżnikiem/ ktory miáł z Dyabły porozumienie ktore° potym s Papieſtwá zrzucono/ vczyniwßy ſynod w Bryxiey Noryckiey/ s ktorego Synodu thymi słowy do niego nápiſano: Jżeś ieſth nie od Bogá wybrany/ ále od ſiebie ſámego posłány/ przez zdrádę y przez pieniądze/ ktory miedzy pokoinymi niepokoy czyniß/ miedzy przyiázliwymi zwádę/ miedzy brácią zgorßenie/ miedzy małżonkámi rozwody/ ktory broniß krzywo przyſięſtwá/ y meżoboiſtwá/ y ktoryś ieſt Niekromántyk/ Duchá nieczyſtego pełen/ przeſto my zebráni ná iedno mieyſce/ ćiebie od kośćiołá Swietego/ odćinamy y odſądzamy/ y odłączamy. etc.

Paſſkalis wtory.
Anno. 1109.
Plat.
Kranc.
Vrſperg.
Niebo otworzone.
Anno. 1115.
Kranc. lib. 5. cap. 38.

Tákże Paſſkalis wtory/ izali Henrykowi Ceſárzowi pokoiu niewypowiedział/ ktory przedtym z nim miał: Jzali ten Paſcaliß Ceſárzowi wßyſtkiego podawánia wydrzeć niechćiał: Vczyniwßy Synod w Rzymie przedtym ktorego Paſſkáliſá/ iáko złego á niepobożnego/ y s Kárdynały iego/ Ceſarz potym poimał/ y poſádził. A ſkoro ten Papieß vmárł/ izali nieſtáło othworzone niebo dłużey á niſſli przez godzinę cáłą:

Jnnocencyus wtory/ Jzali nie walczył z Wilhelmem

mem Kxiążećiem Kálábryiſkim: ktorego potym Rzymiánie dla roſtyrkow wygnáli/ y inßego Papieżá/ ná iego mieyſce Piotrá wybráli/ ktorego Anákleuſem ná zwáli/ przed ktorym ten Jnnocencyus muſiał vćiec/ do Lodwiká Krola Fráncuſkiego.

Aemil.
Veron. 5.
Innocent. wtory.
Anno. 1140.
Blond. lib. 5.

Hádryan czwarty/ izali Ceſárzá Fryderyká nie zá klął przenáięty: kthorą klątwę iáko rychło ná Ceſárzá wydał/ w kielká dni potym tákową muchę wypił/ ktorą mu do ięzyká przylnełá/ y od żadnego lekárzá nie mogłá być oderwána y odięta.

Hádrian czwarty.
Anno. 1156.
Abbas Vrſp.
plat.

Thákże Alexánder trzeći/ izali Ceſárzá Fryderyká Bárbaroſſę wezwánego nie záklął/ á potym go nogámi deptał mowiąc. Po Lwie y po Bázyliſſku będzieß chodził/ y podepceß Lwá y ſmoku/ Thy słowá ſłyßąc od Papieżá Ceſarz: mowił do Papieżá/ Nie thobie ále Piotrowi. A Papieß rozgniewawßy ſię znowu Ceſárzá pocżął depthác mowiąc/ y mnie y Piothrowi/ y mnie y Piotrowi. Jzali ſię tu nie ſpełniło Proroctwo Dánielá Swietego/ ktory ták o tym nápiſał. J náſtánie Krol niewſtydliwey twarzy/ y będzie vtwierdzoná moc iego/ ále nie w ſwych śiłach/ á wßyſtko będzie puſtoßył/ y będzie mu ſię ßcześćiło/ y vczyni.

pſal. 91.
Anno. 1178.
10. Julij.
Sab.
Vrſper.
Paul. Aemil.
Auentinus.

Tákże Lucyuſá trzećiego/ Jzali Rzymiánie dla iego złośći nie wygnáli: A w ten ſię czás działo wielkie drżenie ziemie.

Lucius trzeći.
Anno. 1184.
Paul.
Phrig.

Jnnocencyus czwarty poſthánowił/ iż może kożdy Papieß Ceſárzá zrzućić/ á drugiego náſtáwić.

Innocent. czwarty.
Anno. 1255.
6. Dec. lib. 2.
Tit. 14. cap. 2.

Nykolaus piąty od Ceſárzá Papieżem vczyniony/ izali wielkiey woiny niewiodł z dwudzieſtym y wthorym Janem o Papieſtwo.

Nicolaus. piąty.
Anno. 1447.
Volat.

A w ten czás Piotr Jan Piráneńſki człowiek zacny

Jan Pirański. Anno. 1328. Kranc. Volat. Bern lucel. Apoc. 17.

y vczony: Papieżá powiedał y kazał być prawdzywym Antykrystem/ a kośćioł Rzymski być nieczysthą niewiástą oną Bábilońską/ ktora miáłá Krole y pány tego świátá skupką złotego nápawáć swoią nieczystośćią.

Benedykt dwunasty. Anno. 1335. Dec. extra. Clemens ssosty. Anno. 1345. Vsper. Naucl. Carion.

Benedyktus dwunasty/ izali sobie zdradliwie nieprzywłaszczał podawánie Biskupsthw y wszysthkich Prelátur:

Klemens szosty/ izali máłe zburzenie czynił náprzećiwko Cesárzowi/ y ten Klemens wszystki Biskupy y Kxiążetá zákłał/ ktore przyiázliwe Cesárzowi być rozumiał.

Vrban ssosty. Anno. 1385. Plat. Robert. Jo. Hus.

Vrban szosty/ izali wielkiey woiny z rozlanim krwie niewiodł s Cesárzem Otthonem/ isz Cesarz niechćiał Wnuká Papieskiego vczynić Kxiążęćiem Kampáńskim. Tenże Vrban/ izali pięć Kárdynałow wskorzánym worze rázem w Tybrze rzece nie vthopił: y záśie rázem tegoż dniá inszych/ ná to mieysce nieobrał y nie posádził: A chcesz wiedzieć/ czemu ie vtopił/ isz śie długo opieráli y zwolić niechćieli/ aby był Papieżem/ A w ten czás Jan Hus w Prádze Ewánieliá poczał kázáć.

Grzegorz dwunasty. Anno. 1410. Sab. Barus. Papieze trzey byli.

Thákże Grzegorz dwunasty/ izali śie niewádził dość długo o Papiesthwo z Benedyktem/ dla kthorey zwády Kárdynáli w Pisanie Synod vczynili/ y tham ná tym Synodzie y Grzegorzá y tego Benedyktá s papiestwá zrzućili/ á ná ich mieysce Alexándrá piątego wybráli.

Anno. 1415. Volat. Monst. Tom. 2. Con.

Tymże obyczaiem gdy było Koncylium w Konstáncyey/ izali trzech P.piezow Janá/ Grzegorzá y Benedyktá/ ludzi nieczystych / y złośliwych/ kthorzy śie o

papiestwo

Papiesthwo swarzyli/ rázem nie zrzucono: A ná ich mieysce Marcina Piątego nieobrano.

Eugenius zrzucony. Anno. 1432. Kranc. lib. 11. Concil. Básil. sessio. 34. et 40.

Tákże tesz ná Bazyleyskim Koncylium/ izali Eugeniusá/ dla iego łotrostwá/ Papiestwá nie odsadzono: á ná iego mieysce izali nie obrano Amádeusá Kxiążęćia Sabaudyiskiego.

Páwel wtory. Anno. 1470. Plat. Volat.

Izáśie Páweł wtory /powiedz mi czemu Plátyne pisarzá swego/ dał wsadzić do więzie: izali nie dla tego/ iż pisał żywoty y sprawy Papieżow Rzymskich:

Innocent osmy. Anno. 1485. Matth. palm. De confess. praep. cap. proposuit. Glos. in cap. ab arb.

A krotko mowiąc/ Izali Innocencyus osmey Kxiężey Nordweyskiey niedopuśćił mszyć bes winá: powiádáiąc o sobie iż iest podobny Bogu/ ktory może stánowić wkośćiele wszystko wedle myśli swoiey náprzećiwko zakonowi Bożemu stáremu y nowemu/ powiádáiąc śie być zakonem Bożym żywym ná ziemi.

1. Pet. 5. Act. 3.

Otosz iusz masz pokore/ żywoty/ y sprawy tych thowikáryiow y Opok wássych rzeczonych. Obácz że dla ćie Páná Bogá prosze/ á nie bądź ták zápámiętáłym dusze swoiey/ y rossądź: Jesliże śie tá pokora y żywoty Papieżow Rzymskich zgadzáią s pokorą Krystusową/ álbo tesz Piotrową/ ktory mowił do bráciey swoiey/ Nie pánuyćiesz nád dziedzictwem Páńskim. I záśie ná drugim mieyscu. Złotá y srebrá niemam. Wspomni sobie ná to / iż masz vmrzeć ledá kiedy/ y stánąć przed sądem Bożym.

Matt. 23.

Wiem co mi náto odpowiesz/ rzeczesz: iż Papieżowie ták czynili/ y dziś ieszcze czynią/ nie dobrze czynią. A wszakosz dla tego/ niemamy Papieżow odstępowáć. Poniewasz pan Krystus powiedział/ iż ná stolcu Moizeszowym/ będą siedzieć náuczeni y Fáryzeuszowie/ wszystko cokolwiek wam roskażą chowáć / chowayćie y

czyńcie

zyńcie/ále wedlug ich spraw/álbo vzynkow niezyń/
ćie/boć oni beda mowić/á niebeda zynić.

Prawde mowiß/ iżbych był powinien ich nieodstę/
powáć/ y owßem winien ſlucháć/ y ták zynić/ iáko o/
Co ieſt ná Mo ni vza/ kiedyby ná Moiżeßowym ſtolcu ſiedzieli/ to
iżeßowym ſtol ieſt/ kiedyby náuki Moiżeßowey/ Prorockiey/ Kryſtu/
cu ſiedzieć. ſowey/ y Apoſtolſkiey vzyli. Ale iż nietylko zá pychá/
y złośćiámi tego świátá idá/ále teß náprzećiwko Mo
iżeßowi/ Prorokom/ Pánu Kryſtuſowi/ y Apoſtołom
náuk Dyjabelſkich vzá y náśláduia/ nákoniec ich mie/
zem y ogniem bronia. A przeſto ſie mamy nietylko py
chy ich/ y ſpraw złośliwych wiárowáć ále teß iáko od
nieprzyiaćielá Bożego/ y Antykryſtá/ co nadaley v/
ćiekáć/ ktory Bogá z iego ſtolcá własnego ſpycha/ á
Dan. 7. 11. ſam ſie ná iego mieyſce/ w obłudney świątośći/ wſpi/
2. Tes. 2. na. Przywłaßzáiac ſobie te ześć y chwałe/ ktora tyl
ko ſámemu Synowi Bożemu Pánu Kryſtuſowi na/
leży.

I co inßego Papież przes te pyche ſwoie okázuie/
zyniac ſie kapłanem naywyßßym/ naprzednieyßym
Biſkupem/ głowa kośćiołá/ Wikáryim Kryſtuſowym
Opoká/ y Bogiem tego świátá: iedno iż ſie Synowi
Bożemu Pánu Kryſtuſowi przećiwia/ y Tytuły mu ie
go własne wydziera/ ktore oćiec niebieſki pod przyſię/
2. Tes. 2. gá włożył tylko ná Syná ſwego. A przeſtho Papież
Dan. 7. 11. ieſt on ſyn zátrácony/ ktory w kośćiele Bożym ſiedzi/
y nád Bogá ſie podnośi. Niechay teß żadny po Pa
pieżu niezcká iákiey popráwy/ ábowiem według przy
ſiegi ſwoiey inák zynić niemoże. Jeśli themu niewie/
rzyß/ poſluchay iego przyſiegi.

W imie

Papieżá Rzymſkiego przyſiegá.

W imie Boże Amen. W imie świętey y nieroz/
dzielney Troyce/ Oycá y Syná y Duchá świętego. Ja
N. wybrány ná papieſtwo/ wßechmogacemu Bogu Anno. 1431.
kthorego kośćioł zá pomoca iego rzadzić przyimuie. In Baſilien.
I błogosłáwionemu Piotrowi Apoſtholſkiemu kxia/ Concil. Seſsi.
żećiu/ ſercem y vſty wyznawam. Jáko długo wthym 23. 37. et 40.
mdłym żywoćie bede/ iż mocnie wierzyć y dzierżeć be/
de wiáre krześćijáńſka/ według vſtaw Apoſtołow/ y
nawalnych Koncylia/ y inßych Swietych oycow. A
zwłáßzá ośm świętych Koncylia nawálnych/ to ieſt
Pierwßego Niceńſkiego/ Wtorego Konſtántynopol
ſkiego/ Trzećiego Efezynſkiego/ Czwartego Kálce/
dońſkiego/ Piatego y ßoſtego Konſtántynopolſkiego
Siodmego Niceńſkiego/ Oſmego Konſtántynopolſkie
go. I też Láteráńſkiego/ Lugduńſkiego/ Wiedeńſkiego
Konſtánciyſkiego/ y Bázilíyſkiego/ ná wálnych Konci
lia. A te wiáre aż do iednego ſpłenić nienáruſzona cho
wáć bede/ y też do duße y krwie twierdzić/ bronić y o/
powiedáć. I obrzedow ſſáfowánia świątośći kośćiel
nych poddány kośćiołowi bede wßelkim obyzáiem
ſtrzegł/ y chował. I obiecuie też wiernie/ prácowáć o/
koło obrony wiáry krześćijáńſkiey/ y około wykorzenie/
nia kácerſtw/ y błedow/ y popráwienia obyzáiow/ y
wypełnienia y chowánia dekretow y vſtaw/ Konſtán
ciyſkiego y Bázylíyſkiego Koncylium/ y pokoiu w ludu
krześćijáńſkim. Przyſiegam teß dzieśieć poſtánowie/
nia nawalnych Koncylia y potwierdzenia wybierá/
nia/ według Dekretow/ y vſtaw świętego Bázylíy/
O
ſkiego

ſkie° koncilium. A to wyznánie moie reke podpiſałem/ y tobie wſzechmogacemu Bogu/ktoremu dniá ſtraſſliwego Sednego / bede zynił ſtego y z drugich moich vzynkow lidzbe/zyſtym vmyſlem ná ołtarzu offiaruie / kthora ná pierwſzym obecnym żeśćiu vrozyśćie bede powtarzał.

To ieſt przyſiegá Papieżá Rzymſkiego/ ſktorey kozdy może naprzod obazyć/ iż thu Papieſz według tey przyſiegi ieſt iáwnym Bałwochwálca / ktory tu oto przyſiega/nietylko w imie Páńſkie/ale teſz w imie Piotrá Kxiażećiá niewiem iákiego / náprzećiwko onemu zákazániu Bożemu/gdzie Pan Bog zakazał/przes cudze Bogi przyſiegáć/mowiac. Wſzyſtkiego cokolwiekem wam powiedział ſtrzeſzćie / á przes imie cudzych Bogow nieprzyſiegaycie/y niechay tego zadny nieuſłyſzy z vſth wáſzych. A ná drugim mieyſcu takieſz mowi. Paná Bogá twego bedzieſz ſie bał / y iemu ſámemu ſłużył/y przes imie iego przyſiegał.

Papieſz Bałwochwalca.

Exod. 23.

Deut. 6. 10.

A ſłyſzyſz tu/iż tylko przes imie Páńſkie ma być przyſiegá? Stad ſie tedy okázuie Papieſz być iáwnym bałwochwálca/ktory w Bogá iednego y ſámego niewierzy/ale ſobie inſze Bogi zmyſla/ktorym oto nád zakazánie Boże przyſiega. A dla zegoſz przyſiega? Iż ma ſtrzec vſtaw Apoſtolſkich? A ktorych że to Apoſtołow niemniemay/áby Kryſtuſowych onych vbogich Apoſtołow? ále onych ktorzy byli ná Synodzie Konſtáncyiſkim/y ná Synodzie Bázyleiſkim: na ktorych Synodziech/ony vbogie Apoſtoły/y Kryſtuſá ſámego/kácerzem być oſadzili/gdy Teſtáment iego wiezny złamáli/y ſámego Kryſthuſá/ iedynym rzeznikiem/ y iednazem mieć niechćieli/ále ná iego mieyſce Pánne Máryá

Przyſiegá ma być tylko przez imie Páńſkie.

A za y krolowi nie przysięga wiy

Sync Konſtáncyiſki. Anno. 1414. In Conſtancien. Concilio. Seſſ. 13.

Máткe iego rzeznizka y iednazem vzynili/gdzie ták nápiſáli mowiac.

Nawiecey ſie mamy vćiekáć/ do nachwálebnicyſzey oney/y wſzelkiey chwały nagodnieyſzey Bożey rodźićielki Máryey, ktora Bogá porodziłá. Tá ieſt vſtáwizna náſzá rzeznizká/ kthora nas wſpomaga/nas broni/nas ſſzyći/nas podnośi: Tá wſzyſtkim ktorzy ſie do niey vćiekáia/prędkie dáie wſpomożenie.

Synod Bázyleyſki. Anno. 143 . In Baſil.concil. Seſſ. 4 3

To maſz Koncylium nawálne Bázyleyſkie/y wiáre iego/ktorey Papieſz przyſiega bronić y chowáć/ / aż do iednego ſpieniá nienáruſzona/ do duſze y do krwie twierdzić y ſſerzyć. A ieſliby kto miał inák rozumieć/ álbo vzyć/ tedy thákowy błedliwym y kácerzem ma być.

Iż Papieſz ieſt prawdziwy Antykryſth.

Otoſz iuſz maſz dotad/y o pokorze Syná Bożego Páná Kryſtuſowey/ y o pokorze Papieżá Rzymſkiego/y ſkad ſie wziął Papieſz/y iáko ſie Pánu Kryſtuſowi we wſzyſtkich ſpráwách pycha ſwoia ſprzećiwia. I może iuż kożdy ſtad obázyc/iż Papieſz nieieſt/iáko ty powiedaſz/áni Kryſtuſow Wikáryi/ áni Bog tego ſwiatá/áni Głowá kośćiołá krześćiyáńſkiego/áni opoká / ná ktoreyby Kryſtus zbudował kośćioł ſwoy świety/áni teſz nawyſſzy przełożony/y páſterz/w kośćiele Páná Kryſtuſowym. Ale ieſt własny Antykryſt/ o ktorym zdawna proroccy/y Apoſtołowie świeći piſáli y ktory ieſt nieprzyiaćiel Boży/y z ſwoimi wſzyſtkimi náſládownikámi. Ponieważ ſie Kryſtuſowi Synowi

Dan. 7. 11. 2. Teſ. 2. Zach. 11. 1. Ioan. 2. 4. Apoc. 17.

Bożemu / w pokorze / y w inßych rzeczach świętych s
przećiwi / y tego co Pan Krystus roſkazał nieczyni. A,
bowiem sam Syn Boży vkázuiac / ktorzy ſa przyiaćie
le / á ktorzy nieprzyiaćiele iego / ták mowi. Wy ieſte,
Joan. 15. śćie przyiaćiele moi / ieſli bedziećie czynić / cokolwiek ia
wam roſkázuie. Ale podzmy dáley do drugiey częśći
do náuki Páná Krystuſowey y iego zwolennikow. A
potym do náuki Papieżá Rzymſkiego y náuki twoiey /
y obaczemy / ieſliże ſie náuká Papieſka y wáßá zgadza
z náuka Páná Krystuſowa.

Wtora część.

O náuce páná Krystusowey y zwolennikow iego.

PAn Krystus Syn Bo/
ży / przyßedwßy thu ná ten świath /
nietylko ſie vniżył y vpokorzył / ále
teß wola oyca swego niebieſkiego /
przed ludzmi obiáwił / iáko sam otim

Kristus obiáwił wola oycá swego ludziom.

Jo. świaczył mowiac. Obiáwiłem oycze imie thwoie lu
dziom / kthoreś mi dał s świathá. J záśie ná drugim
J. 6. mieyscu / o woley oycá swego Krystus ták powiedział.
Jo. 7. Tho ieſt wola onego / ktory mie posłał / áby wßelki kto
Jo. 8. ry widzi Syná / y wierzy weń / miał żywoth wieczny / á
Jo. 12. ia go wſkrzeßę w dzień oſtáteczny. Jáko tedy Pan Kry
Jo. 14. stus

stus Syn Boży wola oycá swego obiawiał ludziom y
opowiedzał / ták teß swoim zwolennikom roſkazał / á
by opowiedáli nie wola swoie / áni wola kogo inßego /
ále wola y roſkazánie Syná Bożego Páná Jezu Kry
stá. J dla tego / ták sam mowił do nich. Vczćie ludzi / Matt. 28.
chowáć wßyſtkiego / com ia kolwiek wam roſkazał. A
coß im roſkazał? Słuchay. Aby po wßyſthkim świe, Krystus co roſkazał zwolennikom swoim.
ćie ſſli / y Ewánielia wßelkiemu ſtworzeniu przepo,
wiedáli. Abowiem ták do nich mowił. Jdac po wßyt Mar. 16.
kim świećie przepowiedaycie albo kaßćie Ewánielia Matt. 28.
wßelkiemu ſtworzeniu / kto vwierzy á okrzći ſie bedzie Matt. 10.
zbáwion / kto nieuwierzy bedzie potepion.

Othomaß / co swoim zwolennikom roſkazał? Nie
rzekł im. Jdac po wßyſtkim świećie / przepowiedayćie / vſtáwy / Reguły / Dekretały / y inße ludzkie wymy
ſły / ále Ewánielia.

Ewánielia co ieſth.

A coß ieſt Ewánielia? Powiem / iedno słuchay
nie mnie / ále sámego Syná Bożego / Páná Jezu Kry
stá / ktoryć tu zá mie odpowieda / ták mowiac. Kto v,
wierzy bedzie zbáwion / kto nieuwierzy bedzie pote,
pion. Tu ſłyßyß / co ieſt Ewánielia. Barzo krotki or,
tel / ále wiele w sobie zámyká / s ktorego możeß obaczyć
iż Ewánielia nic inßego nieieſt / iedno moc Boża / ku Rom. 1.
zbáwieniu / wßelkiemu wierzacemu / gdy Pan Bog lu
dziom wierzacym / dármo z łáſki swoiey / grzechy odpu
ßcza / dla Páná Jezu Krystá Syná swego / y dáie im
Duchá świetego / y żywoth wieczny. A nie wierzacym
záśie / dáie śmierć wieczna / piekło y potepione.

Moc Boza co iest. A tá moc Boza/nic inßego nieiest/ iedno Pan Je-
sus Krystus Syn Bozy/ kthory bywa w Ewánieliey
przepowiedany/ stad ze teß iest/ ná drugim mieyscu
Esa. 53. wezwány/rámie Boze/obras Bozy/y swiátłość Bo
Ebr. 1. zaktora oświeca złowieká wßelkiego/ ná ten świath
Jo. 1. przychodzacego. A przesto kozdemu wierzacemu Pan
Krystus Syn Bozy/iest moc Boza/zywoth/ y świá-
tłość/y zbáwienie. A niewierzacemu zásie/iest vpáść
kámień obrázliwy/śmierć/piekło/y potepienie.
Jo. 1. Zakon Bozy/ Jan swiety powieda/ iz zakon iesth
dan przes Moizeßá/łáská y prawdá przes iezu Kry-
Exod. 19. Gál. 3. stá. Przes Moizeßá zgory Synai iest zakon przynie-
sion/ktory zadnego złowieká ozywić/áni práwym v-
2. Cor. 3. zynić niemoze przed Bogiem/ále kozdego zyni nie-
práwym/y śmierći wieczney godnym y winnym/kthe-
martwe° nie ozywia/ále wiecey go vmarza. Wiezniá
Esa. 9. skazánego/y osadzonego ná śmierć/niewybawia á-
ni wypußza/ále go mocnie zámyka y zábija. Przekle-
2. Cor. 3. thego niezyni błogosłáwionym/ále go wiecey zyni
Deut. 27. przekletym/ grzeßnego niepoświaca/ ále mu grze-
Rom. 7. chow przyzynia. Gniewu Bozego/ pomsty y śmierći
wieczney nieuśmierza/ále wiecey przymnaza. A ná-
koniec wrospátz y w potepienie przywodzi.
Jesli mie spythaß/ zemu tho? wßák zakon Boz
iest dobry/Swiety y sprawiedliwy iáko Swiety Pá-
Rom. 7. wel mowi: Prawdá iest/ iz zakon sam przes sie/ iest
dobry/ Swiety/ y sprawiedliwy/ ále iz náße przy-
rodzenie/ iest sámo wsobie złe/y przes grzech skazone
wktorym niemáß nic dobrego/ Przesto tedy zakon/
dobry/ y Swiety/ktory miał być ku zywotowi/sthał
Rom. 7. sie wiecey ku smierći wßelkiemu złowiekowi: Abo-
wiem

wiem iáko wodá odkrywa ogień/ gdy bywa laná w Simile.
wapno niegáßone/thymze obyzaiem zakon Bozy/od-
krywa skryte grzechy/ ktore sie táia w ćiele náßym/ Zakon zemu grzechy odkrywa.
y zapłáte zá nie piekło y wiezne potepienie/gdy by-
wa wlan w kthoregokolwiek złowieká vkázuie. A tho Ro. 3.
Pan Bog zyni/áby sie wßelka pieć przed nim vkorzy- Gal. 2.
łá/y vniżetá y nie chełpiła/ przed oblicznośćia iego. Psal. 42.
Przesthο tedy iáko przes Moizeßá zgory Synái przy- Exod. 19.
niesion iest zakon/ ták teß przynieśiona iesth łaská/ y Tit. 3.
wylaná ná nas obfićie przes Páná Jezu krystá/ zo-
ney gory wieczney krolesthwá niebieskiego/ áby wßel- Jo. 3.
ki złowiek/ kthory wierzy w Páná Jezu Krystá te łá-
ske nálasł/ miał/ y otrzymał. Thák iz ieśli kto wierzy
w Páná Jezu Krystá vkrzyzowanego/ kthory bywa
w Ewánieliey Swietey przepowiedány/ tedy táko-
wy złowiek w krolestwie niebieskim/ bywa pozytany Ro. 3.
dármo/á z łaski/z niepráwe° práwy/z winne° niewin- Eph. 2.
ny/z martwe° zywy/z wieznia wolny/s przeklete° bło- 1. Cor. 1.
gosłáwiony/ z grzeßnego swiety/ z syná dyabelskiego Jo. 1.
Syn Bozy/z dziedzica piekielnego/dziedzic krolestwá Gal. 3.
niebieskiego. A toć iest włásnie Ewánielija/to iest/ Rom. 8.
dobre/miłe/y wdziezne poselstwo/ktore P. Bog po-
dáie wßytkim wiernym/nie dla iákich przypráwek/ zá-
miánek/pobudek/vzynkow/álbo zásług przeßłych/ál-
bo przyßłych náßych. Ale tylko ßzerego y niewymow- Luc. 2.
nego miłośierdzia swego/ dla samego tylko P. Jezu Esa. 9.
Krystá nam národzonego/y dármo dáne°. Przesto teß Matt. 1.
S. Páwel Ewánielia Swieta zowie/ przepowiedá- 2. Cor. 5.
nie łáski y mowá poiednánia z Bogiem. J dla thego Jo. 1.
wßystki pismá ták Prorockie/iáko y Apostolskie/nic in- Jere. 18.
nego nie vza/ iedno pokaiánia y odpußzenia grze- Ezech. 18.
chow

Matt. 3. chow/ w imie Páná Jezu Krystá Abowiem ktorzy sie
Marc. 1. grzechow niekáia/ teß łáski Bozey niepotrzebuia/ kto
Act. 2. ra bywa dawaná w Ewánieliy Swietey/ tylko lu
Jo. 7. dziom łáknacym y prágnacym tey łáski Bozey/ A tho
Matt. 1. tylko przes to imie Jezus/ y dla tego theß Pan Kry
Act. 4. sthus swoim zwolennikom roskazał/ aby o zadnym in
ßym imieniu nieprzepowiedáli ludziom/ iedno tylko o
tym imieniu Jezus/ Jáko Piotr Swiethy w dzieiach
Act. 10. Apostholskich mowi: J roskazał nam abysmy przepo
wiadali ludziom/ y swiadczyli/ iz on iest on/ ktory iest
postáwion od Bogá Sedzia zywych y vmártych/ J
dáley ießcze mowi. Themu wßyscy Prorocy swiadec
thwo wydawáia/ iz odpußczenie grzechow/ wezmie
Luc. 24. przes imie iego wßelki ktorykolwiek vwierzy weń. J
zásie Lukaß Swiety. Potrzebá powieda/ przepowie
dáć w imie iego pokaianie y odpußczenie grzechow.

Juß tu tedy bacżyß/ iz wthych krotkich słowiech/ Duch Swiety/ ty thrzy rzeczy zámyka. Naprzod/ Jz Pan Krysthus zwolennikom swoim roskazał/ niemil czeć iákowi sa Mnißy Kártuzowie/ y inni ktorzy siedza w klastorzech á milcza. Kazał im teß przepowiádáć nie vstáwy ludzkie/ iákowi sa Rzymskiego Papieza Apostołowie/ ale przepowiádáć Ewánielia Swieta.

Potym iz im nie ládá czego/ nie plotek/ nie snow/ nie ludzkich albo Papieskich Dekretow/ przepowiádáć/ albo swiadczyć roskázał/ ale pokáiánie y odpußcze[nie] grzechow.

Trzecie/ iz nie ledá w czyie inße imie/ iedno tylko w y
mie sámego Páná Jezu Krystá/ iáko theß tenze Piotr
Act. 4. Swiety swiadczy/ Jz niemaß zadnego inßego/ imie
niá pod

niá pod niebem/ dánego miedzy ludzmi/ przes ktoreby smy mogli być zbáwieni iedno to imie Jezus.

Apostołowie Swiádkowie.

Przesto teß pan Krystus swoie własne zwolenni
ki swiádkámi názwał/ ták mowiac do nich. Wy iesteś
cie swiádkowie tego. J zásie w dzieiach Apostolskich Luc. 24.
ták im powiedział. J bedziecie mi swiádczyć nie tylko Act. 1.
w Jeruzálem/ ále teß po wszystkim Zydostwie/ y Sá
máryi/ y ná ostátek aß do gránic Swiatá.
A iáko ná swiádká dobrego/ nie nalezy áby miał/ co inßego
swiádczyć/ álbo mowić/ álbo przyczyniać/ álbo vmniey Ná swiádká co nalezy.
ßáć/ iedno to swiádczyć y mowić/ co widzi/ álbo słyßy
ták tez y ná zwolenniki prawdziwe Krystusowe/ niena
lezy nic inßego powiedáć y swiadczyć przed ludem/ ie
dno to co ktory widzi/ álbo słyßy/ iáko teß y Pán Kry
stus Nykodemowi powiedział/ Co wiemy/ mowiemy Jo. 3.
á co widziemy/ swiadcemy/ ábowiem swiádkowie kto
rzy powiedáia y swiadcza/ czego niewidzieli/ y niesły
ßeli/ sa fałßywi swiádkowie/ godni czci odsadzenia ál
bo vßby im iezyk był wywlecon/ to iest áby byli z kro
lestwá niebieskiego wyrzuceni/ y wydziedziczeni. A prze
stho wiernych y prawdziwych zwolennikow/ y páná
Krystusowych/ swiádkow/ ná thym nálezy swiádec
thwo/ áby swiadczyli/ nie tho co sie im zda/ álbo we
dług rozumu podoba/ Ale to co Pan Krystus roskazał
w Ewánieliy Swiety. Abowiem iáko Jan Swiethy
piße/ Ktho powiáda iz Bogá znam á roskazánia iego Matt. 28.
niechowa/ kłamcá iest/ y wnim prawdy niemáß. 1. Jo. 2.

Co zámyka wsobie Ewánielia.

Aprzeſto Ewángelia Swieta in ſumma/ nic in-
ßego wſobie nie zámyka/ iedno iż pan Jezus Kryſtus
Rom. 4. dla grzechow náßych vmárł: y wſtał záſie zmartwych
Col. 2. dla vſpráwiedliwienia náßego/ ktory náß Cyrograf
nam przećiwny/ ná krzyżu zawieśił/ y ſwoia Krwia
świeta y nadroſſßa zámázał/ y záſie wſtáwßy zmar-
twych/ nas vſpráwiedliwił y náwieki poświećił. Tak
iż iuß wßelkiemu złowieku/ ktory temu prawdziwie
1. Cor. 15. wierzy/ záſkodzić niemoże/ ani grzech/ áni zakon áni
Col. 2. śmierć áni żadna moc Dyabelſka. Abowiem Pan Kry-
ſtus przes śmierć ſwoie śmierć moie porázył/ á przes
zmartwychwſthánie ſwoie/ moie vſpráwiedliwienie
náprawił/ y mnie ożywił.

A iż themu wierze/ że Kryſtus vmarł ná krzyżu/ y
zápłáćił dług moy/ y pogrzebion ieſt. Ták mi to ieſt
Ro. 6. płathno y pożytezno/ iákobych ia ſam znim vmárł/ y
zápłáćił wßyſtek dług moy/ y znim był pogrzebion. A
1. Cor. 15. iż teß záſie zmartwych wſtał/ y wſtąpił ná niebioſá/ y
Eph. 2. dziedzictwo kroleſtwa niebieſkie° otrzymał: ták mi teß
Ebr. 8. to ieſt płatno y pożytezno/ iákobych ia iuß znim zmar-
twych wſtał/ ożył/ wſtąpił do niebá/ y żywot wiezny
otrzymał/ y znim w kroleſtwie niebieſkim iuß mieſſkał:
A to ieſt co Kryſthus mowi/ kto vwierzy bedzie zbá-
wion: kto nieuwierzy bedzie potepion. Tákowa wiárá
wiárá ieſt dar Bozy. ieſt dar Boży/ nád wßyſthki dary nakoſſtownieyßy
Ephe. 2. y ſkarb nád wßyſthki ſkárby nadroſſßy/ y perłá nád
Matt. 13. wſtyſtkimi perłámi nazacnieyßa. Tákowa wiárá ko-
mu bywa daná/ bywa mu teß/ dane dußne weſele/ po-
koy ná ſumnieniu/ y Duch Swiety ktory w onym zło-
wieku nie proznuie/ ále owoce y vzynki s ſiebie wypu-
ßza

ßza dobre ktore ſie Pánu Bogu podobaia.

O Swiatośćiách kośćielnych.

A iżeby Pan Kryſthus tákowa wiáre tym wie- Rom. 4.
cey vtwierdził y vmocnił w nas: przeto teß świátośći
ku tey Ewánieliey przydał iákoby iákie pieczeći/ y ſam
vſtáwił. Naprzod Krzeſt/ á potym Wieczerza Páń-
ſka. Dla tego/ aby te táſke niewidoma/ z nieba nam
przynieśiona/ y dana/ widomemi znáki w nas zápie-
czetował. A iżby ſie żadny ſtego niewymawiał prze-
to teß do tych świátośći żadnych koßtownych y świet
nych przyprawek/ zamiánek/ złotá/ ſrzebrá/ pereł/ ká-
mienia/ áxámithow/ álbo iedwabiow nieprzydał/ ie-
dno thylko proſthe znáki miedzy ludzmi poſpolite/ Do
Krzcu Swietego tylko wode/ á do Wieczerzey Páń-
ſkiey/ thylko chleb y wino. A Iżebyſmy ſie wiecey nád Matt. 10.
miſtrzá bedac zwolenniki iego niedomyſláli: Prze-
tho ſie teß Janowi Swietemu w Jordanie rzece o- Matt. 3.
krćić dał/ y ſwoim zwolennikom takieß z wody krzćić Matt. 28.
wßyſtki narody roſkazał/ w imie Oicá y Syná y Du- Marc. 16.
chá świetego.

Co ieſt Krzeſt.

Abowiem krzeſth nic inßego nieieſt/ iedno omy- Tit. 3.
ćie woda/ odrodzenia y odnowienia/ przes Duchá S.
ktorego wylał nánas obfićie/ przes Jezu Kryſtá zbá-
wićiela náße°/ ábyſmy bedac vſpráwiedliwieni táſka
ie°/ dziedzicmi ſie ſtáli żywotá wiecznego. A to dla te-
go/ iż ná krzćie bierzemy pieczeć przodkiem wßyſtkich
grzechow náßych odpußczenia/ potym przypoſobie-

 nia

nia zá Syny Boże/ á ná ostátek dziedzictwá krolestwá
1.Tim. 1. neibieskiego. A toć iest nieomylna mowá/ godna przy
iećia. Abowiem sługá kośćiolá swietego/ kiedy służy y
czyni/ wedlug vstawy/ y roskazánia Syná Bożego/
maca álbo polewa dziećie woda/ y mowi ták. Ja ćie
Co to iesth ia ćiebie krzcze w imie Oicá y Syná y Duchá Swietego. bie N. krzcze/ w imie oycá y syná y duchá Swietego.
Tho nic nieiest inszego/ iedno iákobyś słyszał ty słowá
naprzod od Bogá oycá.

Othoia Bog oćiec/ stworzyćiel niebá y ziemie/ to
Act. 2. bie N. odpusczam grzech twoy pierworodny/ ktory
Luc. 13. Apoc. 2. masz spadkiem od oycá twego Jadámá/ y wszystki in
Bog Oćiec. sze grzechy twoie/ dla zasługi/ śmierći/ y krwie rosla
Jo. 1. Gal. 4. nia Páná Jezu Krystá Syná mego miłego. Bierzećie
Eph. 1. y przyposabiamćie sobie zá Syná swego/ y w pisuie ćie
Apoc. 20. w kxiegi żywotá wiecznego/ miedzy wybráne moie/ y
Psal. 4.98. Matt. 6. obiecuie ćie záwzdy wysłucháć/ kiedykolwiek do mnie
Rom. 6. bedzieśz wołáć/ y być thobie oycem łáskáwym/ aż do
śmierći twoiey/ á po śmierći aż náwieki. Záśie tesz
Krystus Syn Boży. p. Krystus Syn B. mowi. Otoia syn Boży przed w
Gal. 4. szytkimi wieki z oycá bez czásu/ á záśie s Pánny Maryey
Matt. 25. pod czásem/ prawdziwy człowiek národzony/ bierzećie
Matt. 28. sobie N. zá brátá swego y przydziedziczam ćie/ w kro
Eph. 1. Ebr. 2. lestwo oycá moiego/ y zapisuieć niepomázáne y nie
Esa. 9. grzeszne/ ale swiete národzenie moie/ obrzezánie y offia
Luc. 2. rowánie moie/ modlitwy/ męke/ śmierć/ krew/ zasługi
Jo. 17. Eph. 1.4. y wszystki prace moie/ kthorem ná swiećie bedac/ dla
Col. 1.2. ćiebie podiał/ y slubuieć być twoia głowa/ Krolem/
Apoc. 2.5. Biskupem/ y małżonkiem twoim/ przyczyńca/ oredo
2.Cor. 11. 1.Tim. 2. wnikiem/ y iednaczem iedynym twoim. Jż ocokolwiek
1.Jo. 2. bedzieśz prośił oycá moiego/ w imie moie tho wszystko
Jo. 14. otrzymasz.

Tákże

Tákże tesz y Duch swiety mowi/ Bog prawdziwy/
od oycá y od syná wiecznie pochodzący/ Othoia tesz Duch Swiety
Duch swiety/ ćiebie N. bierze w opieke swoie/ y bede Jer. 31.
s ćiebie wyrzucał serce kámienne/ á bedeć dawał ser Ezech. 11.
ce mieśne/ iż bedzieśz słuchał y wierzył Ewánieliey S. Jo. 3. Rom. 1.
w ktorey sie zámyka moc Boża/ ábyś wierzył dáremne Rom. 3.
mu odpusczeniu grzechow/ y bedeć vkazował Páná Jo. 1.
Jezu Krystá Syná Bożego vkrzyżowánego/ y przy Joan. 14.
wodził ná pámieć słowo iego/ bedeć wykłádał táiem
nice słowá Bożego/ iż rozeznas prawde od niepraw
dy/ kośćioł swiety od kośćioła złośliwego/ sługi praw
dziwe P. Krystusowe od sług Antykrystusowych: Sy
ny Boże od Synow Diyabelskich. J bede ćie pobu Matt. 10.
dzał ku wyznawániu iáwnemu Syná Bożego y słowá Luc. 12. Marc. 8.
iego/ ku stałośći y ćierpliwośći pod krzyżem/ ktory dla Ro. 5.
imienia syná Bożeo nośić bedzieśz/ y bede ćie ćieszył we Matt 16. Joel. 2.
wszystkich smutkach twoich/ y pracach twoich/ y po Esa. 44
świącał ćie y pobudzał/ ku modlitwom/ czytániu/ ro Jo. 14.
zmyślániu/ y swego bliźniego miłowániu/ y ku innym Matt 6.
swietym/ y pobożnym vczynkom y cnotom. Táć to iest Rom. 8. Gal 4.
łáská niewidoma/ ktora nam bywa z niebá daná/ przez Eph. 2.
Páná Jezu Krystá. Ktora widomym znákiem woda Gal. 5.
ná krzćie w nas pieczetuiemy.

O Swiątośći Wieczerzey Páńskiey.

NIż po krzćie miał człowiek
Jere. 17. vpadáć z krewkośći ciáłá swe^o / przestę-
Gen. 6. powáć przykazánie Boże / y Páná Bogá
Gen. 8. gniewáć / iżeby tedy nierospaczał w łásce
Matt. 26. Bożey ras ná krzćie od Páná Bogá po-
Luc. 22. twierdzoney y zápieczetowáney. Przeto też Syn Bo-
Marc. 14. ży folguiąc nászey mdłośći w wierze / vstáwił drugą
1. Cor. 11. świątość / áby też byłá oney niewidomey łáski Bożey
widomym znákiem y potwierdzenim krztu świętego /
Luc. 22. to iest / Wieczerza Páńska. Ktora ták Krystus Syn
Boży spráwował / kiedy siadł zá stoł s swoimi zwolen-
niki / tedy vczyniwszy przemowe do nich łáskáwą / wzi-
Wieczerza ostátnia iáko spráwował Krystus sin Boży.
ął chleb / y błogosłáwił mowiąc: Bierzćie / iedzćie /
to iest ciáło moie / ktore bedzie wydáne zá was / to czy-
ńcie ná pámiątke moię. Tymże obyczáiem y kielich wziá-
wszy / rzekł: Bierzćie / podzielćie miedzy się / piyćie ześ-
go wszyscy / Ten kielich iest nowy Testámenth w moiey
krwi / ktora bedzie wylaná ná odpusczenie grzechow
wászych. To czyńćie ná pámiątke moię.

Co iest Wieczerza Páńska.

STych słow okázuie się / iż Wieczerza Páńska nic in-
1. Cor. 11. szego nieiest / iedno nowa vmowá álbo Testáment no-
wy / ná kthorym Testámenćie Pan Krystus dawáiąc
widome znáki / chleb y wino / oddał thesz nam ciáło y
krew swoie / odpusczenie grzechow / łáske swoie / y ży-
woth wieczny: Roskázuiąc nam / ábysmy to czynili ná
pámiątke śmierći iego / áż przyidzie dnia ostáteczne^go.
1. Cor. 10. Przeto święty Páweł słusznie pisze do wszystkiego ko-
1. Cor. 11. śćiołá Korynthskiego ták mowiąc. Ilekolwiek kroć
bedzie-

bedziećie ieść chleb ten / y skielichá thego pić / śmierć
Páńską opowiedáć bedziećie / áż przyidzie: Wszystkim
ludziom grzesznym / y ná sumnieniu strwożonym / są sło-
wá bárzo poćieszne: Iż Pan Krystus mowi / nietylko
do apostołow swoich / ále też do wszystkich wiernych.
Bierzćie / iedćie / piyćie. Abowiem gdysz nam każe
bráć / ieść / pić / tedyć ciáło Krystusowe / y krew iego /
muśi być nászá: Iiákoby nam miał kázáć bráć / cudze
rzeczy: ktoreby niebyły násze własne: Ale iż ciáło Pá-
ná Krystusowe / y krew iego iest nászá własna. Przeto
mowi do nas: bierzćie / iedćie piyćie. Kto tedy odrzuca
gárdzi / y niechce bráć / sam sobie bedzie winien.

Krystus mowi do wszystkich.

Nieprozno też dáley przydawa / wszyscy. Abowiem
przeszło naprzod okázuie / iżesmy wszyscy grzeszni / iż
wszyscy złe ciáłá / y złą krew mamy w sobie / potym iż
wszyscy / iego ciáłá y iego krwie naświętszey potrze-
buiemy / iesliże zbáwieni być chcemy / Abowiem on sna-
mi w Duchu Swietym iednym y spolnym ciáłem iest
iedną y spolną krwią / iáko Swiety Páweł do Koryn-
czykow napisał. Chleb ktory łamiemy / izáli nie społecz-
ność ciáłá Krystusowego iest: kielich ktory błogosłá-
wiemy / izali nie społeczność krwie Krystusowey iest:

Co to iest ptyćie zśego wszyscy.

1. Cor. 10.

A przeszło sthego słowá wszyscy kożdy grzeszny czło-
wiek wielką poćieche ma / ábowiem kiedyby był thego
słowá wszyscy nieprzydał / mogłáby byłá wielka rzecz
ludzi ku wathpieniu y rospáczy przyść / y ták w so-
bie myślić / y mowić. Słysze iż Pan Krysthus ciáło
swoie y krew swoie oddał ná testhámenćie / Ale nie
wszystkim / A ták niewiem iesli też mnie oddał ciáło y
krew swoie / y niewiem iesli co należy ku mnie: A prze-
to tu Pan Krystus chcąc s sercá nászego wszysthko
wątpienie

Ptyćie zśego wszyscy ku wielkiey poćieße nászey.

Matt. 28. wątpienie wyrzućić/ y nas wßyſthkich w wierze v-
Mar. 16. twierdzić/ y vmocnić/ mowi pijcie ſtego wßyſtcy A-
bowiem iáko przepowiádánie Ewánieliey ſwietey na
leży/nietylko wßyſtkim ludziom/ále teß wßyſtkim na
Rom. 2. rodom/ták theß wieczerza Páńſka należy wßyſthkim
Eſa. 42. wiernym/iákiegoßkolwiek ſą ſtanu/iezyku/narodu/y
Act. 10. doſtoynośći/Bo Pan Bog perſonámi nie brákuie/iá
ko Antykryſt brákuie/y ſludzy iego.

A toć ieſt Ewánielia z oney gory niebieſkiey przy-
nieśioná/ przez Páná Jezu Krysthá Syná Bożego/
ktorey vczyli y dziś ießcze vczą y będą vczyć aż do ſkoń
czenia świátá / wßyſcy wierni zwolennicy y poſło-
wie iego.

Papieżowi nieozdobna náuká Ewánielia.

Ale iż ſie tá náuká Ewánieliey Swietey Pápieżo-
wi y iego ſlugám/zdáłá być nie ozdobna niepłatna/ro
1. Cor. 1. zumowi przećiwna/álbo iáko Swiety Páwel mowi
ßalona. Przeſto otym Papieß vſtáwicznie myślił /á
by inßą náukę ozdobnieyßą / płathnieyßą / y rozum-
nieyßą do kośćiołá Bożego wprowádził. J co może
być proſtßego/ y náprzećiwko rozumowi ßaleńßego/
iedno nauká Ewángeliey ſwietey/ktorá zwłaßczá tym lu-
dziom/ktorzy idą ná wieczne potępienie.

1. Cor. 1. Jzali to nie proſta/ á prawie wedlug rozumu ćie-
Eſá. 29.33. leſnego/nie ßalona náuká ieſt? Jż Bog Oćiec Sy-
Abdiae. 1. ná ſwego iednorodnego Páná Jezu Kryſtá/ wtáko-
wym vboſtwie ná ten świát zeſłał/że też gdzieby ſkło
nił głowę ſwoie/mieyſcá niemiał/iáko to ſam powie
dział

dział mowiąc. Liſki máią iámy/á ptaſſkowie niebie-
ſcy gniazdá/á Syn człowieczy niema / gdzieby gło- Matt. 8.
wę ſwoie ſkłonił/ J co może być proſtßego y głupße- Luc. 9.
go/w Ewánieliy Swiethey/iedno przepowiádáć/y
wołáć przed wßyſthkim świátem / iż Pan Kryſthus
ſyn Boży/Krol nád Krolmi/ y Pan nád Pány/przy
ßedł tu ná ſwiat/nie iżeby mu ſłużono/ále áby on wßyt Luc. 22.
kim ſłużył? Jż Bog ten świát tak vmiłował/ iż teß ie- Marc. 10.
dnorodneᵒ ſyná ſwego dał/ áby wßelki ktory weń wie Jo. 3.
rzy nie zginął/ále miał żywot wieczny? Jż then Syn
Boży/wſtąpił w żywot Pánieńſki/y ſtał ſie człowie-
kiem prawdziwym y wzgardzonym/nam wewßem po Gal. 4.
dobnym/okrom grzechu. Jż ſie národził w nędznym Phil. 2.
miáſteczku Betleem w ßopie/y leżał w żłobie? J záſie Mich. 5.
iż oſmeᵒ dniá był obrzezan/y przed Krolem Herodem Matt. 2.
do Aegipthu vćiekał / Jż ſie ſludze ſwemu Janowi Luc. 2.
okrzćić dał w rzece Jordanie/ kthory mu niebył go- Matt. 3.
dzien/y rzemyká v iego bothow rozwiezáć. Jż był wie Mar. 1.
dzion od Duchá Swiethego/ná puſzczą/ áby był ku-
ßon od Dyabła/ iżeby ſie ſtał we wßyſthkim bráciey Matt. 4.
podobny/ áby był miłoſierny y wierny Biſkup w tych Ebr. 2.
rzeczach kthore ku Bogu należą/dlá zgłádzenia grze-
chow ludzkich/ Abowiem/ iż był kußon/może ty ráto
wáć/ ktorzy ſą kußeni? Jß będąc tákowym pánem/
niegárdził vbogimi/ ſlepymi/ głuchymi/niemymi/opę Matt. 9.
tánymi/trędowátymi/ chromemi/ páſterzmi/ táwno- Luc. 47.
grzeßniki/celniki/cudzołożnicámi/ pogánkami/ po- Eſa. 44.61.
wietrzym záráżonymi/y nákoniec łotry/ áby okazał/ Mar. 1.
iż dla tákowych tu ná ten świát przyßedł/ Jż thák Luc. 2.
ćichy y pokorny/ był iż żadnemu niezłorzeczył/ y nie- Mar. 7.
przeklinał/gdy go názywáli Samárytanem/ opętá- Matt. 4.
1. Pet 3.

Jo. 8. nym/obżerca/opilca/grzesznych towarzyszem: Iż sie
Jo. 18. też potym w ogroicu modlił/z grzechem/s przekle-
Matt. 26. twem/śmierćią/z Dyabłem/y strasliwym sądem bo-
Luc. 22. żym potykał sie. Iż to potykánie iego ták było ćiężkie y
Jo. 18. strasliwe/że też krwawy pot z niego na źiemię płynął.
Marc. 14. Iż sie dobrowolnie nieprzyiaćiełom swoim podał od
Matt. 26. ktorych był poimán//wiązan/náśmiewan/polizko-
Luc. 22. wan/potwarzan/vplwan/nágrawan/ biczowan/á
Esa. 53. nakoniec ná śmierć hánicbna osądzon/ y ku zábićiu/
Luc. 22. iáko Owiezká z miástá prowádzon. Iż ná krzyżu re-
ce swoie/y nogi swoie wyćiągnął/y był miedzy dwie-
má łotry/ iáko łotr naywiętszy wpośrzotku záwieszon
Psal. 22. Iż ćierpiał y czuł wielką y okrutną mękę w człońkach
Jo. 19. y wstawiech ćiáłá swego naświętszego. Iż go ták ćię-
Luc. 23. żkie y wielkie grzechy násze ogarnęły/ y przyległy/ iż
też iákoby rozpaczał wiszac ná krzyżu Iż czuł gniew
spráwiedliwy oyca swego niebieskiego/strach wielki/
y męki piekielne/ktoresmy my czuć y ćierpieć mieli ná-
wieki/ták iż też wołał do Oycá swego mowiąc/Boże
Psal. 22. moy/Boże moy czemuś mię opuśćił. Iż też wisząc ná
Matt. 27. krzyżu rozmáite náśmiewiská y vrąganiá słyszał y wi-
Luc. 23. dział/iuż od onego łotrá/ktory był ná lewicy/iuż też
Joan. 19. od inszych sług/ y kxiężey żydowskiey: Iż nieprośił
pomsty/ále sie iesztze zá tymi modlił/ktorzy niewiedzie-
li co czynili. Iż też záwiesiwszy nasz Cyrograf ná
Col. 2. krzyżu/ y zámázawszy krwią swoią nadrosszą grzechy
Ephe. 2. násze/ oddał Duchá swego Bogu oycu w rece/ mo-
Jo. 19. wiąc. Oycze w rece twoie polecam Duchá mego. Iż
stawszy sie zwyćięzcą/nawysszym Krolem/ y wiecz-
Ebr. 7. nym kápłanem nászym/ trzećiego dnia zmartwychwz-
Rom. 4. stał/poráziwszy násze wielkie y ćiężkie nieprzyiaćioły
1. Cor. 15. grzech

grzech/śmierć/piekło/y kxiążę tego świátá Dyabłá.
Iż śiadł náprawicy v Bogá oycá/ áby wszystko ná- Col. 3.
pełnił/y był miedzy Bogiem y ludźmi/ iedynym tylko
Iednaczem y zástępcą. Iż też Duchá świętego poćie- 1. Tim. 2.
szyćielá/y Duchá prawdy/zwolennikom swoim posłał 1. Jo. 2.
y dziś niewidomie posyła/w ktorym Duchu świętym Act. 2.
wołamy. Oycze oycze/s ktorym będziemy Krolowáć Jo. 14.
náwieki wiekom. Amen. Rom. 8.

O Papieskiey náuce y zwolennikow iego.

Jedyby kożdy czło- Dan. 11.
wiek był mógł poznáć ládá iáko Esai. 56.
Antykrystá/onego syná zátráco- Jere. 23.
nego/ chytrego/y fałszywą náu- Ezech. 34.
kę iego/ mgdyby byli Prorocy Matt. 7.
święći/Pan Krystus/y Apostoło- 1. Tim. 4.
wie iego/ták wiele/y ták pil- 1. Tes. 2.
nie/niepisáli/nieupomináli y nieprośili/dla páná Bo- 1. Jo. 2.
gá/wszystkich wiernych/áby sie Antykrystá/y náuki ie- 1. Jo. 4.
go fałszywey wystrzegáli/ od sámego y od sług iego/ 2. Jo. 2.
co nadáley vćiekáli. Przetoć Krysthus niedármo po- Luc 11.
wiedźiał/o Antykryśćie y o sługach iego mowiąc. Dá- Matt. 24.
dzą wielkie cudá y známioná/ y w błąd przywiodą/ Dan. 9.
by mogło być też wybráne. Kto czyta/ niechay wyro- 2. Tes. 2.
zumie/otomći wam przepowiedźiał/niewierzćie/nie- Apoc. 18.
daycie sie zwodźić. Biádá/biádá/onemu miástu wiel Mich. 3.
Luc. 16.
Rom. 16.

2.Cor. 11.12. kiemu. A wiec tákowe vpominánia/ bedzieß lekce v ſie
Phil. 3.4. bie wazyl: ktoreć oto Kryſtus nietylko zytáć/ ále teß
2. Tim. 1. wyrozumieć kaze: iákoby chćiał rzec/ wiele ich bedzie
2. Pet. 2. zytáć/ ále máło tákowych bedzie/ ktorzy wyrozumieia.
Antykryſtá nie leda iáko poznáć. Łácnoby było koniecznie/ Antykryſtá wyrozumieć y po
znáć/ kiedyby ſie był Antykryſtem kazał iáwnie zwáć/
Ale iż ſie zowie/ y zyni ſługa Kryſtuſowym/ przetho
nie ládá go iáko poznaß/ á zwłaßzá ieſli ſie nie zeſtho
Pánu Bogu modliß/ y ieſli ſie wthym ſwiećie złoſli
Prawdá wym kochaß/ y ſłowá Bozego prawdziwego ſłuchaß/
Matt. 26. przeto tez Pan Kryſtus ſwoie zwolenniki vpominał/
Luc. 22. áby zuli y vſtáwicznie ſie modlili/ iákoby w pokuſy nie
Mar. 14. vpádli. Abowiem iáko ieſt ray oſobliwy od Páná Bo
gá dány/ poznáć Páná Jezu Kryſtá vkrzyzowánego/
ták teß ieſt dar niemnieyßy/ poznáć onego złośliwego
ſyná zátráconego/ przećiwniká Bozego Antykryſtá/
1. Cor. 12. ktory/ iáko ſwiety Páweł piße/ ſiedzi nie ná polu mie
2. Teſ. 2. dzy ptaki/ álbo kedi miedzy bydłem w ſtáni ábo miedzy
Turki y pogány w kośćiele Bozym/ miedzy krześćiá
ny/ domowy y vſtáwiczny nieprzyiaćiel.
J bedzie piſmo Moizeßowe/ Prorockie/ y Apoſtol
1. Tim. 6. ſkie zytał y wykładał/ Ale to piſmo ſwiete/ bedzie o
2. Tim. 6. pák wywrácał/ nicował/ y nieprawdziwie wykłádał.
2. Tim. 4. Bedzie zakon Bozy chwalił/ y prawdziwym być po
1. Tim. 4. wiedał/ ále ſie przed ſie/ temu zakonowi Bozemu/ be
2. Pet. 2. dzie ſprzećiwiał/ ábowiem ku pohánbieniu zakonu Bo
zego/ inße zakony/ bedzie vſtáwiał y wymyſłał.
Dan. 7. et 8. Bedzie Ewánielia prawda Boza názywał/ y be
Dan. 11. dzie kxiegi iey cáłował/ ále te prawde Boza bedzie/
mieczem y ogniem przeſládował/ ábowiem vſtáwy ſwo
ie bedzie wyſławiał y roßerzał.

Bedzie ſie teß zynił ſługa Kryſtuſowym/ á on be
dzie nieprzyiacielem iego głownym.
Bedzie go teß Pánem vſty wyznawał/ ále páńſtwo Matt. 7.
iego/ bedzie wßedy pſował/ deptał y nißzył. Abo Luc. 6.
wiem ſie ſam pánem bedzie zynił. Luc. 13.
Bedzie tez Kriſtuſá/ miedzy Bogiem á ludzmi/ Je
dnaczem vſthy wyznawał/ ále ſie go ſkutkiem bedzie
przał/ ábowiem bedzie ludziom inße rozmáite Jedna
cze vkázował.
Bedzie teß vzył/ iż przes Kryſtuſowo Jmie/ bie
rza ludzie odpußzenie grzechow/ ále ſie tego imieniá
bedzie ſkutkiem przał/ ábowiem inße imioná rozmáite/
bedzie wymyſlał/ y ludziom okázował.
Bedzie teß o Kryſtuſie powiedał/ y kazał/ iż Kry
ſtus Syn Bozy/ przes iedne offiáre ná krzyzu zá grze
chy wßyſtkiego ſwiátá/ doßić vzynił/ ále themu ſam
nie bedzie wierzył/ ábowiem go znowu bedzie zá zywe
y vmárłe offiárowáł/ krzyzował/ y krew iego naſwiet
ßa deptał.
A iżebyś te chytrość y obłude tego Antykryſtá tym le
piey wyrozumiał/ ty mowie/ wßelki Bráćie moy miły/
ktory ſie Páná Bogá boiß/ y imie ſwiete iego miłuieß.
Otho maß przed ozymá náuke Papiezá Rzymſkiego
Antykryſtá/ kthorey náuki iego/ vzy y broni Biſkup
Krakowſki ſługá iego. J obácz proße ćie/ iákoć thu
ſprzodku cukru podawa/ áby ćie iedno vłowił/ y wie
zna trućina záráził. Ty ſa ſłowá iego/ kthorych po
ſłuchay.

Náuká Papiezá Rzymſkiego.

Ták powieda Biſkup/ myć ludzi grzechow odpu

ßtzenia/nie w imie ludzi zmárłych/ nie w imie vtzyn-
kow ſwych/nie w imie kápic ſſárych/ ábo kurych/ále
w imie naświetße Kryſthuſowe vtzemy/ kthory iedy-
1. Tim. 2. nym ieſt Jednacem/miedzy námi/ á Bogiem oycem/
ktory wydał ſam ſiebie ná odkupienie nas wßyſtkich/
1. Jo. 2. ktory ſie ſtał offiárą zá grzechy náße/á nietylko zá ná-
ße/ále zá wßyſtkiego ſwiátá/kthory nas omył z grze-
Apoc. 1. chow náßych/krwia ſwoia świetą/ktory gdyſmy byli
nieprzyiaćielmi Bożymi/przeiednał nas z Bogiem oy-
Rom. 6. cem. Onći ſam ieſt/ ktory tzłowietzeńſthwo náße bes
grzechu przyiawßy ná ſie toß ćiáło wzięte/z natury
2. Cor. 5. náßey/zá nas offiárował/przes kthorą offiárę wßy-
ſtek ſwiath w złośćiach y w rozlitznych grzechach po-
Phil. 2. łożony/z Bogiem oycem ziednał. Onći ieſt ſam/ kto-
ry dla zbáwienia náßego/vpokorzył ſie aß do ſmierći
y máło nizey. Przes tegoß tedy my ſámego/ Páná Je-
zu Kryſtá Syná Bożego iedynego/á nie przes żadna
inßa rzetz/Apoſtáto nieprawdziwy/ ludzi pokutuia-
cych/grzechow odpußtzenia vtzemy/áby vmieli wie-
dzieli/ wierzyli/ y mocnie wyznawáli/ iż imienia nie-
máß żadnego/ná niebie y ná ziemi/przes ktore mogli-
byſmy być zbáwieni/iedno ſámo imie P: Jezuſá Kry-
ſtuſá/przes ktorego wiáry/żadny tzłowiek/ áni przed
zakonem/ áni pod zakonem/ áni tzáſu łáſki/ niemogł
być/áni może być nigdy zbáwion. Tenći tedy ieſt Pan
Kryſtus Jezus/náßym vbłagánim: Ten zá nas doſić
vtzynił/y przezeń zbáwienie/ á nie przes kogo inßego
mamy.

Tákli to miły krieże Biſkupie/ludzi vtzyćie? Jeſli-
byśćie ták ludzi vtzyli/á przyſadek żadnych do tey ná-
Deut. 4. uki nieprzydawáli/y nieuymowáli/ſkutkiem tey náuki
poświad-

poświadtzáli. Niemielibyſmy ſłußney przytzyny/ná-
przećiwko wam/mowić/piſáć/álbo was Antykryſto-
wymi ſługi náziwáć/y nieprzyiaćielmi Bożymi: pred-
ko byſmy ſie zgodzili.

Aleć ia przed ſie temu niewierzę/ábyśćie ták vtzyli:
pytaß mie/tzemu niewierzyß/izaß ná oko nie widziß y
nieſłyßyß: powiem przetz niewierzę. Abowiem Dyá-
2. Cor. 11. beł/vmie ſie w ániołá ſwiátłośći przemienić/y Anty-
kryſt s ſługámi ſwoimi/ ten zwytzay ma/iż ludziom
pod cukrem/ trućinę podawa/iako ſie teß tho s tych
twoich kxiag iáwnie vkázuie/iż tzego ná iednym miey-
ſcu vtzyß/tego ſie ná drugim mieyſcu záſie przyß.

Abowiem ieſli Antykryſt s ſługámi ſwymi/ co do- Czemu Antykryſt tzaſem dobrze mowi.
brze mowi/tedy nie dla tego mowi dobrze/ aby miał
chwały y ćći P. Jezu Kryſtá ſyná Bożego ſſukáć/ále
áby mogł zá ſoba co nawięcey ludzi do piekłá posłáć.
Swiatzą teß dobrze/o tey náuce Papieżá Rzymſkie-
go Antykryſtá/ waße kxiegi właſne/y waße vſtáwy/
Reguły/y waße Pontyfikały/Aiendy/Wijátyki/Dy-
urnały/Kurſy y Mßały: s ktorych może kożdy wierny
náukę waße obátzyć/iako wy tám rok od roku vſtáwi-
tznie Páná Jezu Kryſtá Syná Bożego ſromoćićie/y
iako vtzyćie/ſpiewaćie y ſſemrzećie: tám kożdy inák nai-
dzie/á niſſli thu cukruieß/y proſtym ludziom trućinę
podáieß.

A ták ná tę twoię náukę/niemogęć nic inßego odpo-
wiedzieć/iedno to co Pan Kryſtus Syn Boży/ Du-
chowi nietzyſthemu/ prawdę mowiacemu odpowie-
Luc. 4. dział tymi ſłowy. Milcz á wynidz. A chceß ſłyßeć/ tze- Czemu Kryſtus Duchá nietzyſte- s ſukał.
mu duchowi nietzyſtemu milteć roſkazał: y tzemu pra-
wdy od duchá nietzyſte° nieprzyimował: y tzemu go s-
ſukał

fukał? choćia duch nieczyſty prawdę wyznał mowiąc.
Ey co maß zá ſpráwę ſnámi Jezu ſie Názáráńſki/ prży-
ßedłeś trácić nas/ znam ćię/ ktoś ieſt/ świety on Bo-
Jákt ieſt Duch nieczyſty. ży? powiem przyczynę/ Abowiem Duch nieczyſty ieſt/
y kłamcá/ y mężoboycá/ od poczatku/ iáko Pan Kry-
ſtus Syn Boży ſam/ onim świadczy mowiąc. Jż był
Joan. 8. mężoboycą od poczatku/ á w prawdzie nie ſtał: Abo-
wiem prawdy w nim niemáß/ kiedy mowi kłamſtwo/
ſam s ſiebie mowi/ bo kłamcá ieſt/ y tey rzeczy oćiec.

Tu ſłyßyß/ iáko Pan Kryſtus/ o Dyjable kłamcy/ y
mężoboycy mowi/ y iáko mu roſkazał milczeć/ choć pra-
wdę wyznał? J coß rozumieß? áby miał inák mowić/
o Antykryśćie ſłudze iego/ ktory teß ieſt kłamcą/ y mę-
żoboycą ſprzyrodzenia ſwego? Abowiem y ku czemuß
ſie inßemu/ y ſłowá y ſkutki Antykryſtá máią śćiegáć
y ſtoſowáć/ iedno tylko ku mężoboyſtwu y kłamſtwu:
ábowiem oney prawdy niemowi/ iedno tylko ku vpá-
śći/ y ku temu końcowi/ aby zwiodł/ zábił y zátráćił.

Przeſto tu Pan Kryſtus Duchowi nieczyſtemu pra-
wdę wyznawáiącemu/ milczeć á wynidz kazał/ áby
ſwoim wiernym przykład dał/ iżeby Duchowi nieczy-
ſtemu/ y Antykryſthowi/ y ſługam iego niewierzyli/
y milczeć kazáli/ ktorych nietylko kłamſtwo/ ieſt kłam-
ſtwem/ ále teß prawdá ich/ ieſt nieprawdą/ á zwłá-
ßczá/ gdy ſię iákom rzekł/ ku mężoboyſtwu/ y wieczney
vpáśći śćiaga. Jáko ſię teß to iáwnie okázáło s tego
piſánia twego/ gdzie ták powiádaß. Jż Kryſtus nas
omył z grzechow náßych krwią ſwoią Swiethą/ A iż
nas teß z Bogiem Oycem ziednał. Toć ieſth prawdá.
Ale iż tá prawdá/ tylko pływa ná iezyku twoim/ kto-
rey prawdzie/ áni Papieß/ áni wßyſcy ſłudzy iego/ y
ty ſam/

ty ſam niewierzyß/ ábowiem kiedybyś they prawdzie
wierzył/ iż nas P. Kryſtus z grzechow naßych krwią
ſwoią świetą omył/ y nas z Bogiem Oycem ziednał/
nigdybyś ludziom o łáſce Bożey wątpić niekazał/ iá-
koś to náprzodku nápiſał rzeknąc. Jż człowiek żadny
niewie ieſli łáſki/ álbo gniewu Bożego winien ieſt. A
toć ieſt wßyſtek fundáment wiáry Papieżá Rzymſkie-
y was wßyſtkich ſług iego/ wątpić vſtáwicznie o łáſce
Bożey iáko theß wáß Hoſius Biſkup kxięgi nápiſał o
tym.

Wiem że ty ſłowá ſą Sálomonowe/ ktorych Sá-
Eccle. 9. lomon/ niemowi o wierze ſerdeczney/ ktora ieſt dárem
Człowiek żadny niewie ieſli łáſki álbo gniewu winien iáko mamy rozumieć.
Bożym/ á kthora ieſt dárem Bożym/ á khtora Duch
Swięty w ſercá ludzkie wlewa/ y przes ktorą bywa-
my vſpráwiedliwieni przed Bogiem/ Ale mowi/ iż
ſtych rzeczy doczeſnych y poczcznych/ kthore ſie dzieią
pod ſłońcem/ rozumem przyrodzonym żadny człowiek
niemoże wiedzieć/ ieſli ieſt w łáſce álbo w gniewie Bo-
żym/ ponieważ Pan Bog ták dobremu/ iáko y złemu
ták wiernemu/ iáko y niewiernemu/ ták pogáninowi/
iáko y krześćiáninowi/ ták ſpráwiedliwemu/ iáko y nie-
ſpráwiedliwemu/ świeći ſłońcem ſwoim/ deſſcz dáie/
zdrowie/ bogáctwá/ ſkárby/ pieniądze/ imienie/ vro-
dzáie/ y inße wßyſtki rzeczy doczeſne iednáko/ ſktorych
żadny człowyek niemoże wiedzieć roſsedzić y rozeznáć
ieſli ieſt łáſki/ álbo gniewu Bożego godzien y winien/
Abowiem ludzie bárzo ſię mylą ná thym roſsądku/ iż
kiedy widzą człowieká/ á ono ſię mu wßytko ſſczeſliwie
powodzi/ tedy mowią poſpolićie/ toć ná tego człowie-
ká Bog łáſkaw? A kiedy záſię widzą/ iż tu Pán Bog
kogo treſkce náwiedza ſmutki y ſſkodámi/ tedy mo-
wią/

wia/ toć sie Pan Bog ná tego człowieká gniewa/ o-
toß tu Sálomon o takowym widzeniu piße. Ale pa
pieß iako s fałßował y wynicował inße pismá Swie
te/ ták teß y to pismo Sálomonowe/ ktore fałßywie
wykłádáiac/ y ſtoba/ ku wierze vspráwiedliwiaiacey
gwałtownie ćiagnie/ ku they mowie / wierze/ kthora
Duch Swiety wsercach ludzkich sprawuie y dáie.
A przeſto Papieß thymi słowy Sálomonowymi zle
wyrozumiánymi y z wámi ſługámi swoimi/ wßysthke
wiarę Swieta krzśćiáńſka zeſromoćił/ y opák wywro
ćił/ Páná Krystusá Syná Bozego ſkośćiołá wyrzu-
ćił/ sumnienia ludzkie w rospácz przywiodł/ y zaſwie-
ćił/ obietnice y przysiegi Boze/ y Swiatośći páńſkie
nieprawdziwe vczynił/ wßystki dobrodzieystwá Bo-
ſkie/ y dáry Duchá Swietego záćmił/ zelżył/ y obrzy-
dził/ prawdziwa chwáłe Boſka zhánbił/ y pothepił/
A nákoniec wßytko pismo Swiete watpliwym y po
deyrzanym vczynił/ Báłwochwálsthwá y bluźnier-
sthwá náplodził / zgárdzenie y niemiłowánie Páná
Bogá wsercách ludzkich vtwierdził/ y podwyßßył.
Abowiem kto o wolei Bozey náprzećiwko sobie watpi
é nie vtwierdzi sie/ iż iest wiáſce Bozey/ tákowy nie-
może wierzyć/ áby go Krystus omył Krwia swoia S.
1. Jo. 2. áby go z Bogiem oycem ziednał / áby przes imie iego
Act. 4. odpußczenie grzechow miał / áby go Pan Bog przey-
rzał/ áby go miłował/ áby go zbáwić chćiał/ áby mu ży
wot wieczny nágotował. A przeſto Augustyn Swiety
wiáre swole kazdy widzi. práwdziwie powiáda. Iż kazdy człowiek wiáre swoie
widzi: Abowiem kto wiáry swoiey niewidzi/ y wiádo-
mośći zadney oniey niema / tám wiárá być niemoże. A
gdzie wiáry niemaß / vspráwiedliwienia niemaß/ á
gdzie

gdzie niemáß vspráwiedliwienia/ tam niemáß poko-
iu ná sumnieniu/ A gdzie niemáß pokoiu thám niemáß
wesela y zadney poćiechy/ ále iest niewiádomość/ nie-
dowiárstwo/ nietáſká Boza/ przeklectwo/ gniew Bo
ży/ watpienie/ rospácz/ piekło/ y wieczne męki y pote-
pienie: Tego Papieß y wy wßyscy ſłudzy iego vczyćie.
A iż to iesth omylna/ fałßywa/ y zdradliwa náuká
Papieza Rzymſkiego/ y wßytkich was ſług iego/ iaw-
nie sie to okazuie s pismá Swietego. I coby tho byłá
zá wiárá krześćiáńſka/ vſtáwicznie wetpić/ o łásce Bo
zey/ y o zbáwieniu swoim: muſiałyby nieprawdziwe
być Prorockie y Apostolſkie pismá/ ktore napisáne sa o
pewnośći y wiádomośći wiáry swietey krześćijáńſkiei
posłuchay iáko Jan Swiethy mowi. Przes thego my 1. Jo. 3.
wiemy / iż wnas mieſka/ z Duchá kthorego nam dał/
Tákze y Swiety Páweł/ nápisał mowiac. Ktorzy má Ro. 8.
ia wodza Duchá Swietego/ ći sa Synowie Bozy. I
záśie wy nieiesteśćie w ćiele/ ále w duchu/ ábowiem Eph. 1.
Duch Bozy w was mieſzka. Jesli kto Duchá Krystu
sowego niema/ ten nieiest iego. I záśie. Mysmy przy 1. Cor. 2.
ieli nie Duchá / teo świátá/ ále Duchá/ ktory iest z Bo
gá/ ábysmy wiedzieli ktore nam sa rzeczy od Bogá da
ne: A słyßyß thu iáko Duch Swiethy mowi/ ábysmy
wiedzieli. ktore nam sa rzeczy od Bogá dane. Toć sa
iásne świádectwá s pismá swietego/ ktore nam dostá
tecznie swiadcza/ iż wiárá krześćijáńſka / nieiest wat-
pienie/ iáko ty s Papiezem fałßywie vczyß/ ále iest wia
domość pewna łáski Bozey y zbáwienia/ wedlug Páná
Krystusowych słow/ ktho vwierzy á okrći sie będzie
zbáwion/ kto nie vwierzy będzie potępion. Marc.
A przestho Papieß y wy wßyscy iego słudzy/ dármo Matt.

wkre-

Papież dármo mowi wierze grzechom odpuszczenie.

w kredzie mowićie wierze grzechom odpuszczenie/ po-
niewaß inák dzierzyćie/ vczyćie/ y ludziom vsthawi-
cznie wątpić każećie. By tedy niebyło żadnego znáku
w náuce wáßey/ iedno ten ieden/ tedy tu ſtąd kożdy mo-
że snádnie poznáć Antykrystá náuke/ y sługi iego/ abo-
wiem tákowa náuká iesth podobna Tureckiey/ y po-
gáńskiey náuce/ náprzećiwko kthorey/ vczyli Prorocy
Swięći/ Pan Krystus/ y Apostołowie iego/ J co iest
inßego niewiedzieć o łásce Bożey: iedno niewiedzieć
nic o Pánie Bodze sámym prawdziwym/ y o Pánie
Jezu Krystusie Synu Bożym iesli iest vmęczon albo
nie. A wzdy ießcze będzieß mowił/ Jżesmy my praw-
dziwi ssáfárze táiemnic Bożych/ y przyiaćiele Boży/
O zápámiętáli ludzie duß wáßych/ obaczćie sie/ á po-
kutuićie/ Abowiem iesli sie nie vpámiętaćie/ náwieki

Joan 17.

wiekow zginiećie. Ale podzmy dáley.

Pápież vczy y sludzy iego iż nie do- sić wierzyć.

Jeßcze teß powiádaß/ iż pan Krystus zá nas do-
sić vczynił/ y przezeń zbáwienie/ á nie przes kogo inße-
go mamy/ Pánie Boże dai to/ ábyś temu wierzył/ ále
bacze s twego pisánia/ iż to tylko vsty mowiß/ á te-
mu wßystkiemu niewierzyß. Abowiem kiedybyś temu
wierzył/ nigdybyś był thego niemowił/ y nie nápisał
tak. Nie dosić iest Apostáto/ człowiekowi krześćijáń-
skiemu wiedzieć y wierzyć/ iż P. Krystus vćierpiał zá
nas/ á záthym námnieyßey pracey y pieczy niemieć/
o lepßym żywoćie/ álbo o vczynkach dobrych.

Niewiem cobych ći miał inßego náto odpowiedzieć:
iedno

iedno co Dawid Duchem Swiętym nápisał. Rzekł
Bog niepobożnemu/ czemu ty wykłádaß vstáwy moie Psal. 50.
y bierzeß Testáment moi w vstá twoie/ á ty maß wnie-
náwiśći kaźń moie/ y odrzućiłeś wtył słowá moie. Po-
wiádaß/ iż Krystus zá nas dosić vczynił/ ále kthemu
przedsie przidawaß/ iż nie dosić iesth wiedzieć/ y wie-
rzyć/ iż Pan Krystus vćierpiał/ y dosić vczynił zá nas
Coż to iest tedy inßego/ iedno iákobyś rzekł: powiá-
damći wam/ iż Pan Krystus zá nas dosić vczynił/ á-
le przedsie temu niewierzćie/ abowiem niedosić iest/
wiedzieć/ y wierzyć/ iż pan Krystus vćierpiał/ y do-
sić vczynił zá nas:

To prawdá/ iż nie dosić wiedzieć/ ábowiem y Dyá-
bli to wiedzą/ á wzdy przedsie potępieni będą/ ale do-
sić wierzyć/ ábowiem iáko Prorok Swięty nápisał. Abac. 2.
Jż spráwiedliwy z wiary żywie. Jnßa iest rzecz wie-
dzieć/ á inßa iesth rzecz wierzyć/ ale według wáßey
Rzymskiey Grámmátyki/ y Loiki/ wßystko tho iedno
iest v was wiedzieć y wierzyć: A to dla te° wespołek
kładzieß y mießaß/ ábyśćie ludziom prostym/ oczy zá-
słonili/ iákoby niebożątká/ wáßey fałßywey y Dyabel-
skiey nauki nieobaczyli.

A ták tu stąd snádnie káżdy może obaczyć/ Jż wiá-
rá wáßa Papieská nic nieiest inßego/ iedno iesth wie-
dzieć iż sie Pan Krystus národził/ vmęczon/ vkrzyżo-
wan/ y dosić vczynił/ O czym teß wiedzą złośliwi żydo-
wie/ Turcy/ Pogani/ á nákoniec y Dyabli. A ták wá-
ßá Papieská wiárá/ z nimi iest spolna/ y iednaka/ iáko
sie to s twego pisánia iáwnie okazáło.

Wiárá papieska iest wiedzieć iż Krystus vmęczon.

Ale wiárá prawdziwa krześćijáńska/ iest niewie-
dzienie/ nie słyßenie/ nie mniemánie/ nie prácowánie/

 nie zá-

Wiárá krześćiáńska iest dar Duchá Swiętego iż dlá Páná Krystusá mamy darem odpuszczenie grzechow.

nie zamiáná/ nie pietzolowánie/ iáko ty powiádasz/ á-
le iesth dar znieba dany od Bogá/ gdy wierzymy E-
wánieliey Krystusowey/ y ná sumnieniu nászym vpe-
wnienie mamy przećiwko wszem szátánom/ y slugam
ich/ iż thylko dla sámego Páná Jezu Krystá/ dármo
z łáski mamy odpuszczenie grzechow/ łáskáwego Bo-
gá na sie/ y żywot wietzny.

Tákowey wiáry nierozdáie/ áni Papiesz/ áni Bi-
Matt. 16. skup/ áni żadny Doktor/ iedno tylko sam Duch Swie-
ty/ w serce cztowietze wlewa/ gdy przyzwalamy y du-
fámy obietnicam y slubom Bożym/ kthore Pan Bog
zámknat w Pánie Jezu Krystusie Synu swoim.

Ktorym ludziom Pan Bog wiáre dáie.

A tę wiáre daie tylko ludziom/ ktore Pan Bog wy-
brat/ w Pánie Krystusie pierwey á niszli były záłożone
fundámenty ziemie/ według woley swoiey/ iáko Kry-
stus powiáda. To iest spráwá Boża/ ábyśćie wierzy-
Eph. 1. li weń ktorego on posłat/ kto tedy tákowa wiáre ma/
Jo. 6. ma tesz odpuszczenie grzechow/ Duchá Swietego/ łá-
ske Bożą/ y żywot wietzny. Abowiem tákowa wiárá
sámá tylko/ wszelkiego cztowieká spráwiedliwym czy-
ni/ przed Pánem Bogiem/ kthory ia ma/ bes wszelá-
kich zasług przeszłych álbo przyszłych: Niechat iáko
thy powiádasz fałszywie sromocac wiáre/ dar Duchá
Swietego/ y mowiac/ iż niedosić wierzyć. Toć sa nie
prorockie/ áni Apostolskie słowá/ ále Duchá nietzyste-
go przysádá: Toć iest on kwás Fáryzeiski/ ktorego sie
Pan Krystus kazat wystrzegáć.

sama tylko

Jsz dosyć wierzyć.

A chcesz słyszeć/ iż dosić wierzyć/ á iż wszelki
cztowiek

70

cztowiek bywa vsprawiedliwion/ przed Pánem Bo-
Matt. 26. giem/ thylko przes sáme wiáre/ á nie przes żadne v-
1. Cor. 5. czynki/ posłuchay Apostolá Swietego/ ktory ták mo-
wi. Abowiem wiemy/ iż niebywa vspráwiedliwion
Gal. 2. cztowiek z vczynkow zakonnych/ iedno thylko przes
wiáre Jezu Krystá/ á my w Jezu Krystá wierzymy/
Fałsz.
ábyśmy byli vspráwiedliwieni/ przes wiáre/ w Pá-
Psal. 43. ná Jezu Krystá/ á nie przes vczynki zakonowe. Dla-
tego/ iż niebedzie vspráwiedliwioná z vczynkow zakon-
nych żadna płeć przed obliczności iego: A słyszysz tu
Apostolá Swietego iáko powiáda/ iż thylko wiára w
Páná Jezu Krystá vsprawiedliwia.

A komusz tedy godzi sie wiecey wierzyć/ rozsadz to
prosze ćierpliwie Apostołowi Páwłowi Swietemu/ kto-
1. Cor. 11. ry o sobie ták mowi. Jam to od Bogá wziat/ com tesz
wam podat/ czyli tobie/ ktory powiádasz/ iżeś to wziat
od Papieżá/ iż nie sámá wiárá vspráwiedliwia/ álbo
iáko ty mowisz/ iż nie dosić wierzyć.

Jsz tylko przes sáme wiáre bywamy vspráwiedliwieni.

A chcesz ieszcze wiecey posłucháć pismá Swietego
iż Pan Bog nas dármo vspráwiedliwia tylko przes
sáme wiáre/ bes wszelákich zasług/ álbo vczynkow ná-
szych/ posłuchaiże nie mnie/ ále Páwłá Swiethego/
ktory ták mowi. Wszyscy zgrzeszyli/ y złupieni są z chwa-
Rom. 3. ły Bożey/ á bywáia vspráwiedliwieni DARMO/
z łáski iego/ przes wykupienie/ ktore iest w Krystusie
Jezusie. etc.

A słyszysz tu iż dármo/ bywámy przed Pánem Bogiem
Psal. 15. przes sáme wiáre vspráwiedliwieni? A czemu dár-
Psal. 142. mo? Abowiem P. Bog w nas nic dobrego nienáyduie/
Gen. 6. 8. iedno grzech/ Przesto mowi w Krystusie Jezusie/ iż
Rom. 7. nie w nas/ przesto tesz mowi/ Przes wiáre/ ábyśmy sie
Ephes. 2.
Tit. 3.
tylko

tylko dáli ná sáme miłosierdzie Boże/y ná iego obietnice. Przesto też dármo/áby iemu sámemu byłá tylko cześć/y chwałá/á nie nam.

A chceß ießcze wiecey pismá? Jesli Abráhám z vczynkow vspráwiedliwion iest/ma sie sſczego chełpić/ Rom. 4.
ále nie przed Bogiem/ J co mowi pismo? Vwierzył Abráham Bogu/y było mu poczytano ku spráwiedliwości: Abowiem onemu/ktory czyni/zapłátá niebywa poczytána według łáski/ále według zasługi. Alenemu ktory nieczyni/ále wierzy w onego/ktory vspráwiedliwia niepobożnego/ bywa poczytaná wiárá/ ku spráwiedliwości. A słyßyß tu? iż Abráhám nie z vczynkow iest vspráwiedliwion/iedno tylko przes sáme wiá-
Gal. 5. re? Słuchay ießcze dáley? Wyniszczyliście sie od Krystusá/ktorzy przes zakon chcecie być vspráwiedliwieni/z łáski ście wypádli. J coß to iest inßego/iedno iáko by rzekł Apostoł. Jesliże maćie w sobie namnieyßą czastkę spráwiedliwości/z vczynkow wáßych/tedyć tym obyczáiem/nic do was nienależy Krystus/y nienádziewayćie sie żadney łáski/ boście sniey wypádli.

A przesto ... stąd możeß obáczyć / iż tylko sámá wiára nas złącza s Pánem Bogiem / á sámo niedowiárstwo nas rozłącza. Abowiem iáko oni żydowie ná puszczy/od wężow ognistych pokasáni/ nie zá pracą iaką/nie zá pieczołowánim iákim/ nie zá vczynkámi dobrymi/nie zá przipráwki iákie/nie zá odmiánę iaką: bráli zdrowie/iedno tylko/ iż pátrzyli ná onego wężá miedziánego/ktorego był Moizeß záwieśił z roskazánia Bożego/ták też y dźiśia zdrowie dußne bierzą ludzie/nie przes prácą iaką/nie przez pieczołowánie/nie

Przes sáme wiáre bywamy złączeni s Pánem Bogiem.

Numeri 21. Jo. 3. Wąß miedziány ná puszczy.

przes żadne vczynki dobre/nie przes posthy/nie przes modlitwy/ nie przes mienie pieczey o lepßym żywoćie/ iáko thy powiedaß/ále iż pátrzą przes wiárę oczymá dußnymi ná onego wężá/ bes wßelkiego iádu záwießonego ná palu Páná Jezu Krystá. Abowiem iáko ná on czás/ktoby był chćiał/przes inße lekárstwo ku zdrowiu przyść/á nie przes to/ktore Bog vkazał/ tedyby był vmrzeć muśiał/ták też y dźiśia/ ktokolwiek inßego lekárstwá sſuka/okrom tego iednego wężá záwießonego Páná Jezu Krystá/ od Bogá vkazánego y náznaczonego/tedy muśi náwieki vmrzeć by też miał inßych lekárstw nawiecey. Takowa wiárą był vsprá-
wiedliwion Jádam/Abráhám/Jzáák/Jakob/Moi- Gen. 3.
zeß/Prorocy świeći/Mattheuß Celnik/tákże on mąß Gen. 15.
trędowáty/on powietrzym zárážony//oná pogánká/ Gen. 22.
ktora wyszłá z gránic Tyru y Sydoná/ oni dwá ślepi/ Gen. 26.
ktorzy podle drogi śiedzieli: Tákże Márya Mágdá- Rom. 4.
lená/Piotr/Páweł/y Lotr ná krzyżu. Gal. 3.
Matt. 9.
Powiedz mi: co zá prácą/y pieczą miał then Lotr Act. 10.
ná krzyżu/y ktore vczynki dobre/przes ktore sobie zá- Lu. 5.7.
służył zbáwienie? Jzali nie tylko rzekł/do Páná Kry- Matt. 8.
stá vwierzywßy weń: Pánie/pomni ná mię/kiedy przy- Mar. 7.
dzieß do krolestwá thwego: Powiedz co dał dobrego Matt. 20.
Pánu? izali niebył gołotą/ktory niemiał nic dobrego Jo. 19.
iáko to sam wyznawa./my spráwiedliwie tę zapłatę Act 9.
bierzemy / zá vczynki náße/ ále then co kiedy złego v- 1. Tim. 1.
czynił? Luc. 22.
Luc. 23.

A coß tedy ten Lotr miał dobrego? muśiß rzec/ iż niemiał nic inßego/iedno tylko wiárę? á iaką wiárę? iż wierzył w Páná Jezu Krystá/Krolá y káplaná na wyższego/ choćia go widział ná Krzyżu nágiego/ w

Lotr co miał dobrego.

zgárdzonego y vkrzyżowánego / wierzył mocnie temu
iż miał krolestwo/o ktore prosił: A coß vsłyßał? Zá-
prawde powiádam tobie/iż dziś ſemną będzieß w rá-
iu/ Powiedzże thu tedy? izali tego Lotrá/ nie sámá
wiárá tylko zbáwiłá? y przed Pánem Bogiem/z nie-
spráwiedliwego spráwiedliwym vczyniłá/musiß rzec
iż tak iest?

A gdyß ták iest/wielkie sie tedy twoie bluznierstwo
okazuie/ náprzećiwko Pánu Bogu/y iego łásce/iże ty
śmieß mowić y pisáć/niedośić iest wierzyć/iż P. Kry-
stus vćierpiał/y dośić vczynił zá nas/ á zátym nám-
Niemiedzka dnej pracy nieyßey pracey y pieczy niemieć o lepßym żywoćie/y
o dobrych vczynkach: Jákoby ták rzekł/nie sámá tylko
wiárá zbawia/w Páná Jezu Krystá/iáko mowi świę-
2. Tes. 2. ty Páwel/ále teß zbawia nas/praca náßá/piecza ná-
ßa/żywoth lepßy náß/y vczynki dobre náße.

A toć iest náuká/Antykrystá onego syná zatráconé-
go/ktory tylko poczatek/y część zbawienia przypisuie
Panu Krystusowi/á śrzodek/y dokonánie/swoim wła-
snym siłam/pracam/pieczołowániu/y vczynkom do-
brym.

Krystusá prze-
zwiskiem tylko
názywáia zbá-
wićielem. J coß to iest inßego/iedno sie s Páná Jezu Kry-
stá Syná Bożego náśmiewáć? Zbáwićielem go tylko
przezwiskiem nazywáć/ále przedsie/ pracom swoim/
pieczy swoiey/vczynkom dobrym swoim/albo iáko dá-
ley powiedaß vćierpieniu swemu/ vmorzeniu nierzą-
Iż ludzi niena-
cza odpußcze-
nia grzechow
w imie Páná
Jezu Krystá
ále w imie v-
czynkow dob-
rych. dnemu żądz/przyczynianiu swemu/wyrzeczeniu/y mie-
niu kremu/zbáwienie swoie przypisowáć?

J co iest inßego ludzi/ vczyć odpußczenia grzechow
nie w imie Páná Jezu Krystá / ále w imie vczynkow
dobrych/ieslize to nieiest? J co iest inßego krew Sy-
ná Bo-

ná Bożego deptáć y sromoćić/ieslize to nieiest? J co
iest inßego ludzi odwodzić od Páná Jezu Krystá v-
krzyżowánego/y przywodzić ie ku rozmaithym inßym
zbáwićielom martwym/ieslize to nieiest? J co iest in-
ßego/záprzeć sie Páná Jezu Krystá Syná Bożego/
ieslize to nieiest? vczyć ludzi/áby nietylko w sámym Pá-
nie Jezu Krystusie/w iego vćierpieniu/męce/śmier-
ći/ y krwi nadrogßey/ pokłádáli odpußczenie grze- Isa. 59.
chow/ále teß w vczynkach rąk swoich/ ktore święty Phil. 3.
Páweł zowie smrodliwym gnoiem/ á Prorok/ chustą Esa 64.
nieczystey y plugáwey niewiásty / ná co on maß Job
święty pámiętáiąc/ták mowi. Sromałem sie wßyst- Job. 9.
kich vczynkow swoich. A wiec thy ießcze wtym gnoiu
smrodliwym/y w tey chuśćie plugáwey niewiásty/bę-
dzieß ludziom zbáwienie pokázował?

Powiádaß iż imienia niemáß żádnego / nániebie y
ná ziemi/przez ktore moglibyśmy być zbáwieni/iedno
sámo imie Páná Jezu Krystusá: A gdyß ták iest/cze-
muß tedy inße imioná zmyslaß? przez ktore sobie zbá-
wienia ßukaß? ábowiem ták powiádaß/iż nie dosić iest
wierzyć/ iż Pan Krystus vćierpiał? iż dosić vczynił zá
nas? iż zá nas vmárł? J przydawaß ießcze thy słowá.
J co pożyteczno iesth wierzyć iż nam zbáwienie náße/
iest przez śmierć Páná Krystusowe spráwione? Izá-
li to nie są słowá właśne Antykrystowe?

Abowiem iesli ták iest iż niedosić wierzyć/ á iż nam
wiárá nieiest pożyteczna/tedyć tho musi być fałß / co
Krystus powiedział/ktho vwierzy/ a okrći sie/ będzie Matt. 28.
zbáwion/ kto nieuwierzy będzie potępion. J to fałß/ Mar. 16.
co Pan Krystus mowił/ do oney niewiásty/ktora czer-
woną niemoc/przez dwánaśćie lat ćierpiáłá/ Wiárá

twoiá tá ćię zbáwiełá. J to fáłß co Pan Krystus do-
Matt. 9. nych slepych rzekł/ wedłuk wiáry wáßey niechai się
wam stánie. J to fáłß/ co do oney niewiásty rzekł po-
Matt. 15. gáńskiey. O niewiásto wielka iest wiárá thwoiá/ nie-
chać sie stánie iáko żądaß. J to fáłß co Krysthus mo-
Mar. 10. wił do onego slepego/ Jż wiárá twoiá zbáwionym cię
vʒyniłá. J to fáłß/ co Swięty Páweł nápisał/ vsprá
Rom. 5. wiedliwieni iestesmy przes wiárę/ pokoi mamy/ przes
Páná Jezu krystá. J to fáłß/ co Lukaß Swięty nápi
Act. 15. sał/ w dzieiách Apostolskich. Przes wiarę bywaią o-
ʒyśćione serca ludzkie: A słyßyß thu bluznierzu/ iáko
wiárá iest/ nietylko pożyteʒna/ ále teź sercá ludzkie o-
ʒyśćiáiaca. Komuß tu tedy godzi sie więcey wierzyć/
iesli Krystusowi Synowi Bożemu/ ktory iest prawdá
ʒyli tobie ʒłowiekowi/ ktoryś iest/ iáko Duch Swięty
Psal. 15. powiáda kłamcá: podobniey tedy wierzyć Krystusowi
Rom. 3. Synowi Bożemu/ á nissli tobie.

Okázuie sie tu twoie wielkie bluznierstwo/ náprze-
ćiwko wierze Swiętey krześćiáńskiey/ ktory ták śmieß
sromoćić/ náukę Duchá Swiętego/ gdzieś ták nápi-
sał mowiąc/ wierzże ty tedy/ iáko chceß/ iż Pan Kry
stus vćierpiał zá ćię/ iesliże sie sam niewyrzeczeß: J
cośći tu inßego mam rzec/ iedno co Paweł Swięthy
Act. 13. rzekł onemu Elimásowi ktory mamił ludźmi. O Synu
Dyábelski/ nieprzyiaćielu wßelkiey spráwiedliwośći/
ʒemu nieprzestánieß przewrácáć drog Páńskych prá-
Kto ma wiárę wyrzekł sie sámego siebie. wych: Jzaß ty niewieß: kto ma wiárę/ iż sie inß wy-
rzekł sámego siobie/ kto zásię niema wiáry/ ten się teß
niewyrzekł sámego siebie/ ále iesth ʒłowiek ćielesny y
Jo. 3. nieodrodzony/ ktory krolestwá niebieskiego nieotrzy
ma.

J coß

J coß wżdy mowiß/ dla ćię Páná Bogá proßę/ o-
báʒ sie/ podobno ty mniemaß abysmy mieli ludzi vʒyć
wiáry iákiey malowáney/ álbo martwey/ obłudney/ al Jac. 2.
bo iáko ty powiádaß wiáry prozney/ vchoway nas te-
go Pánie Boże/ ábowiem my tákowey wiáry ludzi nie
vʒymy.

Ale my vʒymy/ wiáry żywey/ ktora Duch Swięty Jákiey wiáry ludzi vʒymy.
w sercá ludzkie wlewa/ kthora wiárá/ bywáią serca
ludzkie znowu obżywione/ oʒyśćione/ y znowu odro-
dzone: A to sie stawa/ kiedy wierzę nieobłudnie/ iż Pan
Krystus Syn Boży/ nietylko zá Swiętego Piotrá/
Páwła/ Pannę Máryę/ y za inße Swięthe vmárł/ y
krew swoię Swiętha rozlał/ ále teß y zá moie włásne
grzechy/ dosić vʒynił/ mnie z Bogiem Oicem poied- 1. Jo. 2.
nał/ skąd ná sumnieniu ʒuię łáskę Bożą/ dar Duchá Rom. 5.
Swięteᵒ/ pokoy ktory mam z Bogiem oycem y wesele. Jo. 16.

A tákowa wiárá w ktorymkolwiek ʒłowieku iesth/
iest teß w nim/ o rzeʒach Swiętych rozmyslanie/ prá-
ca/ pieʒa/ vʒynki dobre/ miłość/ vmartwiánie nierzą-
dnych żądz/ wyrzeʒenie/ y záprzenie sámego siebie. Abo Gal. 5.
wiem gdzie iest wiárá żywa/ tam teß iest Duch Swię-
ty/ ktory nieproznuie. A wßákoß przedsię nie dla tych
rzeʒy Swiętych/ ktore ʒyniemy/ y owßem ktore Duch
Swięty w nas ʒyni sam/ bywáią nam grzechy náße
odpußʒone/ y zbáwienie żywotá wieʒnego dane/ iáko
ty fałßywie powiedaß/ bo my pierwey bywamy vsprá
wiedliwieni niż co dobrego vʒyniemy/ iáko y drzewo
pierwey muśi być dobre/ nissli owoce dobre s siebie po
każe/ á tylko z dáru/ á s ßʒerey łáski Bożey mamy/ iá-
ko Swięty Paweł piße/ tymi słowy. Z łáski Bożey ie-

stesmy

Eph. 2. ſteſmy zbáwieni przes wiarę / á tho nie znas sámych/
Tit. 3. dar Boży ieſt/ nie z vczynkow/ áby sie kto niechełpił/
abowiem my iesthesmy iego vczynienie: Stworzeni w
Pánu Jezu Krystusie / ku vczynkom dobrym/ kthore
spráwił Pan Bog/ abyśmy w nich chodzili.

A słyszyß tu Apostolá: Iż tylko przes laskę Bożą ie
ſteſmy zbáwieni/ z dáru Bożeo/ przes wiárę/ nie przes
Kto przetworzon przes wiárę niekocha sie w złych vczynkach. żadne vczynki: A ku czemuß bywamy przetworzeni/ w
Pánie Jezu Krystusie Synu Bożym: nie ku złym/ ale
ku dobrym vczynkom. Abowiem nieieſt rzecz podobna/
áby ten/ ktory w Pánu Krystusie przetworzon iesth/
miał sie w grzechách kocháć y mieszkać: Jáko sam Kry
stus powiedział/ mowiac. Jam ieſt winna macicá/ á
Jo. 15. wy iesteście latorośle/ kto mieszka we mnie/ a ia w nim
ten przynosi owoc wielki/ ábowiem bezemnie/ nie może
cie nic vczynić.

A nákoniec tu ießcze słyßyß/ od Páwlá Swiętego/
w iákich vczynkach mam chodzić. w iákich vczynkách mamy chodzić/ iż nie w tych/ ktore
sie nam podobaia/ álbo dobre zdadzą álbo kthore Pá-
pieß nápisał w dekretalech swoich/ ále wtych vczyn-
kách/ ktore Pan Bog spráwił: A ktoreß to są: Ty są/
Matt. 19. ktore pan Bog w zakonie swoim/ nápisał/ przeto teß
Pan Krystus/ onego Młodziencá/ co sie pytał/ y z v-
czynkow zbáwion być chćiał/ co czyniac żywot wieczny
otrzymam: nieodesłał go Pán do vstaw Pháryzeyskich
y vsthaw Biskupich/ ále do zakonu Bożego mowiac/
w zakonie co nápisano ieſt: y iáko czytaß:

Aprzeto nie vczemy my/ martwey/ obłudney/ álbo
prozney wiáry/ iáko ty nas potwarzaß/ y posadzaß/
ale wiáry prawdziwey y żywey/ zá ktorą wiárą / nie
inák/ iedno iákoby zá iáką Pánią/ Pánny służebne idą/
dobre

dobre owoce/ iáko Augustyn Swięty powieda. Aug. lib. 9. Confessi.
Tey wiary vczemy / przes ktorą wßyscy Swięći/
od poczatku Swiátá/ zwálczyli ten Swiát/ ktorzy by-
li Tárgáni/ ścinani/ biczowani/ doświadczáni/ niekto- Ebr. 11.
rzy w okowách y w ciemnicách wsadzáni/ kamionowá- 2. Par. 24.
ni/ rosiekani/ od miecza stráceni/ ktorzy sie teß błaká- Act. 7.
li w owczych y kozłowych skorach/ ktorzy byli opußcze- 4. Reg. 2.
ni/ wzgárdzeni/ vćiśnieni/ náśmiewáni/ kthorych był wiáry starey vczemy.
niegodzien świat/ ktorzy sie po gorach y skálach tułali
y w iáskiniach mieszkáli: A nákoniec w ktorey wierze v-
márł pierwßy Oćiec náß Adam/ Nohe/ Abráhám/
Izáák/ Jákob/ Moizes / Prorocy/ y wßyscy Aposto-
łowie Swięći.

A gdyß tedy tę wiárę Swiętą/ przes ktorą zbáwie
ni wßyscy Pátryárchowie / Prorocy/ y Apostołowie
Swięći: hańbiß y sromoćiß/ ták vczac y powiádáiac
iákobyśmy nie tylko dla sámey męki/ śmierći/ y krwie Sy
ná Bożego/ Páná Jezu Krysthá/ bráli DAREM-
NIE odpußczenie grzechow przes wiárę/ ale teß byli
vsprawiedliwieni przed Bogiem/ dla náßych vczyn-
kow dobrych. Thedy sie stad iáwnie okázuie/ iż ty vsty
tylko Páná Krystusá zbáwićielá wyznawaß/ álego
przed sie zá iednego y doskonałego zbáwićielá niemaß/
ponieważ nie sámemu tylko zbáwienia przypisuieß/ á-
le teß vczynki rąk twoich zbáwićielmi czyniß. Esa.

Stad tedy iuß baczyß/ iż wy ludzi vczyćie/ odpuß-
czenia grzechow/ ~~nie w imię Páná Jezu Krysthá~~/ ále
w imię vczynkow dobrych. A toć są oni fałßywi Pro-
rocy/ ktorych sie Pan Krystus kazał wystrzegáć/ kto-
rzy przychodzą w owczym odzieniu/ á wewnathrz są
wilcy drapieżni/ ktorzy tylko vsty mowią. Pánie Pá-
nie/

w imię vczynkow dobrych vczą odpußczenia grzechow.
Matt. 7.

nie/ále Oycá tego Páná woley nieczynia/gdy vczynki
Jo. 5. ſwoie zbáwićielmi być zmyſláia / ktorym odpußczenie
grzechow/y żywot wieczny przypiſuia. A toć ſa ći/kto
rzy zrzodło żywey wody opußczaia/á ſobie cyſterny al
Jere. 2. bo ſtudzianki dziuráwe kopáia/ktore wody zátrzymać
niemoga. O nieprzyiaćiele Boży/długoż thák proſte
ludzi zwodzić będziećie? Czemu Páná Jezu Kryſtá/
cáłym y iedynym zbáwićielem/mieć niechcećie? J cze
mu ſobie kiedy niewſpomieniećie/co ten Pan ſam o ſo
Eſa. 43. bie mowi. Jam ieſt/iam ieſt Pan/á okrom mnie nie
maß zbáwićielá.

O dobrych vczynkach

Iż my niegánimy dobrych vczynkow.

Iżby o mnie ták nie
rozumiał / ábym dobre vczynki
gánić miał/dla tego/iż tym do
brym vczynkom zewßech nay
Rom. 4. świethßym/nieprzypiſuie zá
Gal. 3. onego odpußczenia grzechow/
Jo. 3. y zbáwienia/iedno tylko ſámey
męce/ śmierći/y krwi/ Syná
Bożego przez wiare. Tedy to nie dla tego czynie/á
byſmy mieli ludzi vczyć/iako ty nas potwarzaß/iż nie
potrzebá żadnych vczynkow dobrych czynić/iedno tyl
Jac 2. ko wiáre mieć prozna/álbo martwa / bez wßelakich
dobrych vczynkow/vchoway Pánie Boże/nas táko
wey nauki.

Ale to czynie/dla tego/áby tylko ſam Pan Kryſtus
Syn Boży/miał cześć y chwałe/á my iáko Prorok mo Dán. 9.
wi poſromocenie twarzy náßey. Aczkolwiek to praw
dá/iż ku odpußczeniu grzechow/y othrzymániu łáſki
Bożej/y żywotá wiecznego/niepotrzebá żadnych vczyn
kow/y nie dla tego ich czynić mamy/ábyſmy zbáwie
ni byli/y grzechow odpußczenie mieli/ále iż iuß zbá
wienie mamy/y ieſteſmy dobrym drzewem vczynieni/
przeto vczynkámi oświadczamy. Abowiem ieſli z łáſki
zbáwienie/iáko Apoſtoł mowi/tedyć nie z vczynkow/á Rom. 11.
wßakoż przedſie/dla tego dobrych vczynkow/niegá Epheſ. 2.
niemy/áni od wiáry odłaczamy/y owßem ták śmiele v Tit 3.
czymy/iż gdy vczynki ſa owoce wiáry/kthokolwiek v Rom. 3. Gal. 4.
czynkow dobrych nieczyni/tákowy niema prawdziwey
y żywey wiáry/ále ma wiáre obłudna/mniemána/má Jac 2.
lowána/martwa y prozna/y ieſt drzewo ſprochniałe Matt. 3.
y niepożyteczne/ktore nic inßego nieieſt godne/iedno Matt. 20.
áby było wyćięte/y w ogień wrzucone: Bo Pan nie
chce mieć robotnikow proznuiacych w winnicy ſwo Pan robotnikow proznuiacych niechce mieć w winnicy ſwoiey.
iey/ále coby robili y kopáli/aż do wieczorá/y ktore o
czyśćia/niechce áby potym w błoćie leżeli.
A chceßże tedy ſłyßeć/ktorych vczynkow dobrych
vczemy/przez wiáre/ludzi pierwey vſpráwiedliwio
nych przed Pánem Bogiem? Niemniemay/áby tych
vczynkow/ktore Papież y ſwámi ſługámi ſwoimi/do
brymi zowie/ktore ſa vczynki Dyjabelſkie od Antykry
ſtá ſługi iego zmyślone: Jáko ieſt/ná odpuſty biegáć/ Vczynki dobre Papieſkie.
pielgrzymowáć/do Deſk málowánych ſie obiecowáć/
álbo do Słupow/Księdzu zá vchem poßeptáć/do
świętych ſie vćiekáć/przed obrázy klekáć/Mßey ná
kożdy dzień wyſłucháć/chleb zá Bogá chwálić/świe

conasie wodą kropić/mięsá niektorych dni/y znabiá-
łem nieieść/w odzieniu inákßym/nißli inßy ludzie cho-
dzić/zdrewná sobie boty vczynić/głowy golić/w ko-
ßuli niechodzić/pleße nośić/ná Mßey na Wilie pie-
niądze dáwáć: Rożáne wianki/y godzinki pánny Má-
ryey mowić/w kośćielech połáćinie wrzeßczeć/świe-
ćić we dnie ślepym obrázom/bes żony mießkáć/ Wo-
dą sie kropić/ná Roráćiech/ná Sálwe/y ná proceßy-
ach bywáć. Tákowych my vczynkow ludzi nieuczymy:

Czemu papieskich dobrych vczynkow nieuczymy.

A czemu? Abowiem są nie od Bogá spráwione/ále od
ludzi obłudnych zmyślone/ktorymi Pan Bog niechce
być chwalon: Jáko Pan Krystus powieda mowiąc.
Esa. 29. Dármo mię chwalą/vcząc náuk y vstáw ludzkich. J
Matt. 15. ießcze przydawa ták mowiąc. Slepi są/y ślepych wo-
Mar. 7. dzowie: A święty Páwel tákowe każe srodze káráć mo-
Tit. 1. wiąc. Karz tákowe srodze/áby byli zdrowi w wierze
niesłucháiąc żydowskich báśni/ y náuk ludzkich/ od-
wrácáiących od prawdy.

Ktorych vczynkow dobrych vczymy.

A ktorychże tedy vczynkow dobrych vczymy lu-
Deut. 6. dzi? tych ktore Pan Bog spráwił w słowie swoim. A
psal. 21. chceß słyßeć? Naprzod ludzi częstokroć vpominamy/
psal. 33. áby sie báli Páná Bogá/ wiárę sámemu Pánu Bogu
1. Cor. 7. Eph. 4. w niewinnośći żywotá záchowáli/y sámemu służyli/y
2. pet. 1. sámego miłowáli: Aby wßyscy według powołánia y
Rom. 6. poświęcenia swego/w dobrych vczynkach chodźili/á-
1. Cor. 5. Eph. 4. by członkow swoich narzędziem niespráwiedliwośći
Col. 3. nieczynili/ále chodźili w nowośći żywotá / wyzuwá-
Rom. 13. iąc starego człowieká z vczynkámi iego/á obłocząc pá-
ná Je-

ná Jezu Krystá/odrzucáiąc vczynki ćiemnośći/y nie
dopußczáli pánowáć sobie grzechowi. Ale Duchem Eph. 5.
martwili/vczynki ćielesne/prząc sie wßelákiey niepo Rom. 6.
bożnośći/y żądz złych tego świátá/trzeźwie/spráwie Rom. 8.13. Gal. 5.
dliwie/y pobożnie żywiąc nátym ninieyßym świećie/ Eph. 2.
áby sie stáráli o rzeczach niebieskich/á ziemskie opußczá Tit. 2.
li: áby teß pámiętáli ná vbogie/áby łáskáwi/łágodni 1. Cor. 15.
miłośierni/y mierni byli/y innym ludziom występy od phil. 3. Pro. 3.
pußczáli/iáko theß nam Pan Krystus odpuśćił. Aby Matt. 10.
sie vstáwicznie modlili/ y zá wßystki dobrodzieystwá Luc. 10
Pánu Bogu dziękowáli/áby sie wstrzymawáli od ćie Matt 5. Luc. 6.
lesnych żądz/ktore walczą náprzećiwko Duchowi. A- Matt. 26.
by w miłośći y wiedynośći żyli/ iedną wolą wßyscy Col. 3.
mieli/braterską miłość záchowáli/dobrotliwi/rozmo 1. Tim. 2.
wni byli. Złego zá złe nikomu nieoddawáli/zá sromo- Gal. 5.
cenie y złorzeczenie/nikogo niesromoćili/áni złorzeczy- 1. Jo 4. Rom. 12.
li/áby sie wßyscy pod mocną ręką Bożą korzyli/y ná 1. Tes. 4.
Páná Bogá wßelkie stáránie wkłádáli. Aby Krolom Ebr. 10
y Pánom tego świátá/y prawdziwym pásterzom po- 1. Pet 3.
słußni byli/ áby sie zánie Pánu Bogu modlili. Mał- 1. Tes. 5. 1. pet. 5.
żonkowie áby małżonki swoie miłowáli/iáko Pan Kry- Rom. 13.
stus vmiłował kośćioł swoy/ áby małżonki poddáne 1. pet. 2.
mężom swoim były/y Pány ie názywáły/áby pánowie Luc. 10 Col. 3.
sługi swoie miłowáli/ y práwość náprzećiwko im zá- Eph. 5.
chowáli/pámiętáiąc náto/iż máią teß páná nád so- 1. pet. 3. 2.
ba. Sludzy zásie/áby niethylko przed oczymá pánom Eph. 6. Col. 3.
swoim służyli/ále y okrom oczu wiernie y spráwiedli-
wie iáko Pánu Bogu. Oycowie/áby dziatki swoie w
boiázni Bożey wychowywáli/y czeladkę swoię: Páno-
wie áby poddánym swoim vćiskow nieczynili: Aby záw-
ßdy trzeźwimi y czuymymi byli/ áby ná to pámiętáli/

iż przećiwnik Dyabeł iáko Lew krąży/iákoby mogł ko-
Esa. 33. go pożrzeć: Aby niemiłowáli swiátá/ áni tych rzeczy/
2.Tim. 4. ktore są ná swiećie: Aby niemiłowáli słowem / álbo
Tit. 2. iezykiem/ále rzeczą y prawdą. Abowiem kto mowi/iż
1.Pet. 5. miłuie Bogá/á brátá swego ma wnienawiśći/ kłam-
1.Jo. 2.3. cá iest: Aby pámietáli/ iż to iest nabożeństwo czyste y
Jac. 1. niepomazáne przed Bogiem y oycem/náwiedzáć śiro-
1.Pet. 3. ty y wdowy w vdręczeniu ich/y niepomázánym sie zá-
chowáć/od tego swiátá / áby swiátłość ich swiećiłá
Matt. 5. przed ludźmi / áby widząc ludźie dobre vczynki ich/
Rom. 13. Lu. 6. chwalili oycá niebieskiego. Aby pożyczáli/á nic sie od
Matt. 5. tego nienádziewáli: Nieprzyiaćioły swoie miłowáli
Luc. 6. Jo. 13. modlili sie zá ty/ktorzy ie przeklináią/y prześláduią/
Jo. 15. Dobrze czynili tym/ktorzy ie máią wnienawiśći/ aby
1.Pet. 2. łáknące karmili/prágnące poili/nágie przyodziewá-
Matt. 5. Luc. 6. li/ vbogie w dom przyimowáli/niemocne y więźnie ná-
1.Tes. 5. wiedzali y ćießyli: Aby sie do Páná Bogá vćiekáli/
Matt. 25. pomocy y poćiechy prosili / y czekáli: Aby Pan Bog
Luc. 18. Luc. 17. wiáry przymnażał/słowo swoie rozszerzał/kacerstwá
Matt. 26. wykorzeniał/zgodę/miłość/pokoy/y przyiaźń pánom
Matt. 6. y sługom Bożym dał/áby sie vstáwicznie modlili / w-
Act. 13. Luc. 1. trzezwośći chodzili/pośćili/ iáłmużny dawáli / iáko
Act. 10. przes Proroká Pan Bog mowi. Vłom łáknącemu
Esa. 58. chleba twego/y vbogie/y tułáiące sie/ wprowadź do
domu twego/ gdy vyrzyß nágie / przyodzieygo/á ćiá-
łem twoim niegardź. Tedy będźieß prośił / a ia Bog
wysłucham ćie/będźieß wołał/á rzekę otom ia iest.
2.Tes. 3. Iesli sie teß przyda ktoremu vpáść w iáki grzech/
Rom. 7. (iákosmy są skłonni s przyrodzenia ku złemu)tedy ná-
Gal. 5. pominamy/aby żáłował/iż Páná Bogá rozgniewał/
1.Tes. 5. aby w onym grzechu nie leżał/ áby Páná Bogá prośił
iżeby mu to odpuśćić raczył.

Iesli

Iesli teß wystąpił y zgrzeßył náprzećiwko blizne-
mu/aby przeprosił/aby sie śnim poiednał / y w miło- Matt. 5.
śći społeczney śnim mieszkał: Aby ná vpadek swoy pá- Matt 17. Luc. 18.
mietał á pokutował/y pierwße vczynki dobre działał: 1.Cor. 9.
Aby swoie ćiáło własne karał//hámował/ y wniewo- Luc. 8.
lę ie poddawał/áby ćierpliwym był/áby theß Krzyß Lu. 18.
swoy ktory Pan Bog nań włoży/skromnie nośił: Aby Rom. 5. 2.Cor. 5.
słowá Bożeᵒ s pilnośćią słuchał/obcowánim S. nie- Gal. 5.
gárdził: Aby sie od gniewu/od swaru/od nienawiśći/ Eph. 4. 1.Tim. 6.
od obmawiánia/y potwarzánia wystrzegał: Aby ná Matt .16
dzień sądny vstáwicznie pámietał: Iż straszliwa iest Jo. 8. Rom. 12.
rzecz wpáść w ręce B. żyweᵒ: Aby pámietał iáko Bog 1.Tim. 2.
y Aniołom nieposłußnym nieodpuśćił: Iáko teß wßy- Jac. 1.
stek swiát potopem/dla grzechow skarał: Iáko Sodo- Esa. 54. Ecl. 7.
mę y Gomorrhę ogniem śiárczánym popalił: Iáko Fá- Ebr. 10.
ráona przećiwniká w morzu czerwonym zátopił: Iáko 2.Pet. 2.
lud Izrahelski karał / y w niewolą dawał/ kiedy mu Gen. 7. Gen. 19.
był nieposłußny: Iáko Ieruzálem miásto swięte zbu- Exod. 15
rzył/y kámienia ná kámieniu niezostáwił: Iáko náko- Jud. 6.10.
niec onego swego miłośniká Dawidá Królá karał: A- Jere. 50.
tákże Ozyaßa/Mánássá/ áby inßy pámietali ná táko- 3.Reg. 9.22. 1.Par. 9.
we karánie/y wystrzegali sie wßyscy wßego złego. Matt. 19
Vpominamy teß ludźi/áby sie záśie niewracali/ do 2.Reg. 15.
onego błotha/s ktorego wyszli/áby sie im co gorßego 2.Reg. 16. 18.
nieprzydało. Abowiem by było im lepiey/ nigdy nieu- 2.Reg. 24. 2.Par. 26.
znáć drogi spráwiedliwośći/ániśli poznawßy ią/od- 2.Par. 33.
wroćić sie od niey/ co im iesth podano w Swiethym 2.Pet. 2.
Przykazániu. Aby záśie iáko psi do błwoćin swoich sie Prov. 26. Luc. 11.
niewracáły. Vpominamy teß áby w roskoßách ciele- Mat. 12.
snych nie żyli/ y ćiáłá swego niekocháli/ále sie ßatá- 2.Pet. 2.
nowi vstáwicznie sprzećiwiali/y ćiáłu swemu/aby sie

 wystrze-

Gal. 5. wyſtrzegáli pijáńſtwá/obżárſtwá/nieʒyſtośći/ cudzo
1.Cor 6. loſtwá/bálwochwálſtwá/leniſtwá/ drapieſtwá/li-
Lu. 21. chwárſthwá/tákomſtwá/zwády/gniewu/y ſwarow:
Aby ſie niemśćili nád nieprzyiaćielmi ſwemi: Aby ſie
w pychę niepodnoſili y ſwoimi bliźnymi niegárdzili.
Vpominamy teß/áby ludzie ʒeſto/ dobrodzieyſtwo
męke y śmierć Páná Jezu Kryſtá/ ſobie rozmyſláli/
y ná pámiatkę tego/świątośći ćiáłá y krwie Páńſkiey
vżywáli/ według vſthawy iego/ áby byli pobudzeni
ku miłośći Bożey/y miłośći bliźnie°/ áby teß ſobie roſ
ʒytáli krzeſt/y byli pewni odpußʒenia grzechow y łá
ſki Bożey.
Matt. 26. Vpominamy teß/ ieſli Bog nákogo co ßkodliwego
Mar. 14. y ſmutnego dopuśći/ áby to wßyſtko ſkromnie/od Pá-
Lu. 22. ná Bogá przyimował/ćierpiał/y nießemrał: Aby ná
1.Cor. 11. tho pámiętał/iż go Bog pozywa y wabi/ku pokućie/
áby nie zginął/s thym świátem: A ieſli chceß krocey
wyrozumieć ku ktorym vʒynkom dobrym ludzi vpomi
namy/poſłuchai Páná iáko rozdzielił tho wßyſtko ná
dwie ʒęśći mowiąc. Miłuy Páná Bogá thwego/ze
wßyſtkie° ſercá twego y ze wßyſtkiey dußę thwoiey/y
zewßyſtkich śił twoich/y zewßyſtkiego vmyſłu twego
á bliźniego twego iáko ſam ſiebie/wßyſtko tedy cokol-
wiek chcećie áby wam ʒynili ludzie/thak y wy ʒyńćie
im.
Otoß maß iuß vʒynki dobre/ku ktorym ludzi pobu
dzamy/y ʒeſtokroć napominamy/á wßakoß thak ná-
końcu záwżdy zámykamy/áby żadny ʒłowiek wtych v
ʒynkach ſwoich zbáwienia nießukał/áni pokładał/ále
ná ony ſłowá Kryſthuſowe záwżdy pámiethał/iáko v
Lukaßá Swiethego/Pan Kryſthus powiedział/mo
wiąc

wiąc. Kiedy vʒyniéie wßyſtko/cokolwiek wam roſká Matt 22.
zano/mowćie/ſłudzy niepożyteʒni ieſteſmy/coſmy mie 2.Pet. 2.
li vʒynić/ vʒyniliſmy. Luc. 17.

Czemu mamy dobre vczynki czynić.

A ieſli mie ſpytaß á ʒemuß tedy mamy dobre vʒyn
ki ʒynić/ ponieważ nas niezbawiáią/iedno tylko ſá-
má męká/ śmierć/y krew Páná Kryſthuſowá przes
wiárę: powiem iedno poſłuchái.
Przotkiem mamy dobre vʒynki ʒynić/dla tego/ iż I.
Bog roſkazał/iż nas ſtworzył/nie ku złym/ále dobrym Eph. 2.
vʒynkom/ iż tá ieſt wola iego ábyſmy wnich vſtáwi- Jo. 15.
ʒnie chodzili: Jáko Pan Kryſtus powiedział. To ieſt Matt. 5.
roſkazánie moie/ ábyśćie ſie miłowáli weſpołek. Tákże Matt. 3.
teß Swięty Páweł nápiſał mowiąc. Powinowáći ie Jo. 13.
ſteſmy nie ćiáłu/ ábyſmy według ćiáłá żyli/ ábowiem Rom. 8.
ieſli według ćiáłá będziećie żyć/vmrzećie/ áleieſli v-
ʒynki ćieleſne będziećie w ſobie martwić/będziećie ży-
wi/ábowiem ktore Duch Swięty wiedzie/to ſą ſyno-
wie Boży: A tákże y ná drugim mieyſcu thenże Páweł 1.Teſ. 4.
Swięty powiáda. Tá ieſth wola Boża poświącánie
wáße/abyśćie ſie wſtrzymawáli od nieʒyſtośći/ áby
vmiał káżdy zwas ſwoy ſąd rządzić w poświęceniu y
w vććiwośći/ á nie wżądzach pożądliwośći/iáko po
gáni/ktorzy Bogá nieznáią. Niechay żadny nieućiſka
áni zdradza wſpráwach álbo w kupieſtwie brátá ſwe-
go/ ábowiem ſie thego wßyſtkiego będzie mśćił Pan
Bog/ktory nas niewezwał ku nieʒyſtośći/ále ku po-
święceniu. Abowiem ktho złe ʒyni/ niemoże záchowáć
Duchá Swiętego/y mieć ſumnienia dobrego/á nako-
niec y

niec y wiáry niemoże zátrzymáć / iáko Swięty Páwel
1.Tim. 1. powiáda / iż niektorzy dobrego ſumnienia nie záchowá-
1.Tim. 5. li / wiárę vtrácili. J záſię / ieſli kto o ſwoich / á zwła-
ſzczá Domowych pieczey niema / wiáry ſię záprzał / y
ieſt gorſzy niſli niedowiárek / to ieſt tedy pierwſza przy-
czyná czemu mamy dobre vczynki czynić.

2. Druga przyczyná / áby był Oćiec niebieſki chwalon y
wielbion przes náſze dobre vczynki / iáko P. Kryſtus mo-
Matt. 5. wił do ſwoich zwolennikow. Ták niechái ſwieći ſwiá-
tłość wáſzá przed ludźmi / áby widząc wáſze dobre v-
czynki / chwalili álbo wielbieli Oycá niebieſkiego / kto-
2.Cor. 9. ry ieſt wniebie. A tákże y Apoſtołowie Swięći ná wie-
Ephes. 4. lu mieyſcach piſząc vpomináią wiernych / áby ſwymi
1.Tim. 6. dobrymi vczynki przyochędożyli / y náukę Páná Jezu
Kryſthá iedynego zbáwićielá / y ſámi ſiebie. Abowiem
iáko ſzátá poććiwa / wſzelkiego człowieká przyochęda-
ża / tákże theſz dobre vczynki / przyochędażáią / y náukę
Páná Kryſtuſowę / y ſámego człowieká wiernego / kto-
rym przyochędażánim pobudzą inſzych ludzi / áby teſz
Ephe. 2. 4. Páná Bogá chwalili. Przeſto Apoſtoł Boży / każe zew-
1.Cor. 5. lec ſtárego człowieká / y z żądzámi iego / á nowego każe
Col. 2. oblec / ktory ieſt ſtworzon według Bogá. Jeſliżmy ſą
Synowie Boży / mamy tedy ććić y chwalić Oycá nie-
bieſkiego / ábowiem kto źle czyni / hánbi y ſromoći Páná
Bogá y ſłowo iego. A toć ieſt druga przyczyná czemu
mamy dobre vczynki czynić.

3. Trzećia przyczyná / ábyſmy vſſli pomſty Bożey / y
1 Cor 6. mąk docześnych y wiecznych / kthore Bog nágotował
Epheſ. 5. wſzyſthkim nieposłuſznym y ſwowolnym / cudzołożni-
1.Tim. 1. kom / nieczyſtym / bluźniercom / bałwochwálcom / ob-
Rom. 1. mowcom / złodzieiom / drapieſcom / łakomcom / pijáni-
Gal. 5. com /
com / źle mowcom / zwaycom / zábijáczom. Abowiem
tákowe y inne grzechy / nietylko Pan Bog zwykł / ná
tym ſwiecie kàráć / ále teſz y ná onym ſwiecie wiecżny-
mi mękámi: A ieſzcze to ieſt oſobliwa łáſká Boża / kie-
dy Pan Bog tákowe grzeſzące ludzi / tu ná tym ſwie-
ćie karze / iż karánia ná on ſwiát wiecznego niezácho-
wywa / iáką łáſkę vkazał nád Dawidem Krolem / kto- 2.Reg. 15.
rego tu ná tym ſwiećie karał / rozmáitymi vpádćiámi Pſal. 12.
plagámi / roſpaczámi / y inſzymi nędzámi. A tym záſię Rom. 2.
ktorzy ſtrzegą przykazania iego obiecał pan y docześne
y wieczne błogosłáwieńſtwo / y zapłátę z łáſki ſwoiey.

Toć ſą przyczyny / czemu mamy dobre vczynki czynić
nie ták iáko ty powiedaſz fałſzywie / áby nas nietylko ſá-
má wiárá w Páná Jezu Kryſtá vſpráwiedliwiáłá y
zbawiáłá / ále teſz y dobre vczynki náſze. A wżdy ty ie-
ſzcze będzieſz mowił / iż nieużyćie odpuſzczenia grze-
chow / / w imię vczynkow dobrych: Obácz że tu iuſz te- Jż vcza w imię vczynkow dobrych odpuſzcze nia grzechow.
ras / ieſliś ieſt przyiáćiel / álbo nieprzyiáćiel Boży / o-
ſądź ſię ſam / Jeſli chceſz / ábyś od onego Páná niebył
ſądzon / dniá onego oſtátecznego / kthory mowi: Wy
przyiáćiele moi ieſteśćie / ieſli będziecie czynić / cokol- Jo. 15.
wiek ia wam roſkázuię.

Papież y ſłudzy iego zákázuią wy- znáwáć Páná Kryſtuſá.

Aleć teſz ieſzcze y ſtąd kożdy może obáczyć / iáko ty wie-
rzyſz w tego Páná Jezu Kryſtá Syná Bożego / y iá-
ko go miłuieſz / y iáko rad ſłuchaſz przed ludźmi tych /
ktorzy mowią onim: Abowiem kiedyby wierzył w Sy-
ná Bożego / y miłował iego / nigdyby był dobrym v-
V
czynkom

zynkom zbáwienia nieprzypisował / áni theß ludziom
krześćijáńskim o Krystusie mowić niezákázował / iáko
wtym pisániu twoim zákázuieß mowiąc. Iż wiele iest
tákowych/ktorzy iezykiem tylko Páná Krystá wyzná-
wáią/ iż nic od nich rzećiey nieusłyßyß/iedno Kry-
stus/Krystus.

Niewiem cobychći nád tho miał inßego odpowie-
1.Io 4. dzieć/iedno co Jan świety nápisał. Iż wiele fałßy-
wych Prorokow wyßło ná świáth / y potym poznaćie
Duchá Bożego/wßelki Duch/kthory wyznawa Jezu
Krystá / iż w ćiele przyßedł / z Bogá iesth/ A wßelki
Duch ktory niewyznawa Jezu Krystá/iż w ćiele przy-
ßedł / z Boga nieiest/ á ten iesth on Duch Antykry-
stow/o ktorymeśćie słyßeli/iż miał przyść y teras iuß
ná świećie iesth. Wy z Bogá iesteśćie Synaczkowie/y
zwyćiężyliśćie ie/ábowiem więtßy iest/ktory w was
iest/á nißli ten ktory ná świećie iest: Onić s świáthá
są/przeto teß y s świátá mowią/á świáth ich słucha.
My z Bogá iestesmy: Kto zna Páná Bogá słucha nas
kto nieiest z Bogá/niesłucha nas / przesto poznawá-
my Duchá prawdziwego/y Duchá błędnego.

Dla tegom to pismo świete przywiodł/áby was lu-
dzie poználi/ieśli z Bogá iesteśćie/álbo nie z Bogá/ie-
śli z Duchá Krystusowego/álbo z Duchá Antykrysto-
wego: Abowiem tu Jan świety iákoby pálcem vká-
zał ty/być z Bogá/y z Duchá świętego/ktorzy nie mil-
czą/ále wyznawáią przed ludzmi/iż Pan Krystus w
ćiele przyßedł/á ty zásię vkazał być/ nie z Bogá áni s
Krystusá/ktorzy milczą/á niewyznawáią przed ludź-
mi Jezu Krystá/iż w ćiele przyßedł/ ábowiem kto ko-
go miłuie/rad onim mowi/y inßych mowiąc rad słu-
cha/ále kto kogo niemiłuie/nierad onim mowi / y in-
ßych mowiąc nierad słucha. Krystus Syn Boży po-
wieda/ Iż dobry człowiek z dobrego skárbu sercá swe-
go/podawá dobre rzeczy: A zły człowiek ze złego skár- Lu. 6.
bu sercá swego/podawa złe rzeczy: Abowiem z obfito-
śći sercá/ vstá mowią iego.

I słyßyß tu/ poczym mamy poznáć dobrego człowie- Dobrego człowieká poczym mamy poznáć.
ká: to iest/wiernego/álbo niewiernego/Syná Boże-
go/álbo Syná Dyjabelskiego / iż z obfitośći mowy ie-
go. Abowiem sercá tylko Bog widzi sam: Izaß nie- 2.Par 6.
wieß: iáko Pan Krystus swoim wiernym roskázał wy-
znáwáć sámego siebie/przed tym cudzołożnym y grze- Mar. 8.
ßnym narodem mowiąc. Wßelki ktory mię będzie wy- Matt. 10.
znawał przed ludzmi/będę go ia teß wyznawał przed Lu. 12.
oycem moim/ktory iest wniebiesiech. A ktokolwiek się
mnie záprzy przed ludzmi/ záprzę się go y ia teß przed
oycem moim/ ktory iest wniebiesiech / y przed Anioły
Bożymi: A słyßyßz iáko Syn Boży roskazał wyzná-
wáć przed ludzmi sámego siebie.

A czemuß thy tedy zákázuieß: izaß niewieß/iż nie w
milczeniu/ále w wyznawániu należy zbáwienie: Po-
słuchay nie mnie/ále Páwłá Apostołá świętego/ktory
ták nápisał mowiąc. Toć iest słowo wiáry/ktore prze- Rom. 10.
powiedamy/to iest ieśli będzieß wyznawał vsty twoi-
mi Páná Jezusá / y vwierzyß w sercu thwoim/ iż go
Bog wskrześił zmarthwych/zbáwion będzieß: Abo-
wiem sercem bywá wierzono ku spráwiedliwośći/á v- Vsty bywa wyznánie ku zbawieniu.
sty bywa wyznánie ku zbáwieniu. Stąd iuß możeß o-
báczyć/iż Krystus chce tego po swoich wiernych/áby
go wyznawáli vsty/iáko thu słyßyß/ku zbáwieniu: A
tákowa mowá o Pánie Krystusie/ma być obfita/mie-

dzy wiernymi/ á iż ták iesth/ posłuchay thegoż Páwłá świetego ná drugim mieyscu/ ktory ták napisał.
Col. 2. Mo
Marc. 8. wá o Pánie Krystusie/ niechay w was mieszka obfićie we wszelákiey madrośći.

A gdyż ty tedy nierad słuchasz/ tákowey mowy S. o Pánie Krystusie Synu Bożym/ w ktorym Bog oćiec niebieski/ wszystki skárby madrośći y vmieietnośći zámknał: Ale wolisz słucháć o Fránćisku/ Dominiku/ Benedyktu Mniszkach/ Stánisłáwie/ á nákoniec/ o Dyjable/ Swiećie/ y roskoszach iego. Osadź że sie tu
Jo. 3. sam proszę ćie/ ieśliś ty iest z Duchá Bożego y Krystusowego/ czyli z Duchá Antykrystusowego? J sthąd też kożdy może obáczyć/ iesliśćie wy przyiaćiele Krystusowi/ álbo nieprzyiaćiele/ ktorzy y sámi nierádzi o Krystusie mowićie/ y innym ludziom/ áby niemowili/ zákázuiećie.

O Papieskim Báránku woskowym/ iáko y Papież záruie.

Eszcze też powiádasz iż s Stolice Bożey/ y ze krwie báránkowey płynie wieczne od kupienie: Pánie Boże day to/ ábyśćie temu kiedy vwierzyli/ y w tym Báránku żywym/ y sámym tylko siedzącym náprawicy Bo

cy Bożey/ wszystkie nádzieie zbáwienia swego pokłádáli/ y do inszych sie Báránkow martwych nieućiekáli. Abowiem gdybyśćie to vczynili/ prędkobyśmy sie zgodzili/ y iednostáynie Páná Bogá chwalili. Ale iż Papież z wámi rozmáite insze Báránki zmyśla/ kthore zá pieniądze po świećie rossyła/ á przesto trudno sie z wámi mamy zgodzić/ dokad was bałwochwálcámi być baczymy. Ktorym Báránkom tákowąż moc/ y owszem iesze wietszą przypisuiećie/ á niżli Pánu Jezu Krystusowi onemu Báránkowi iednemu náprawicy Bożey siedzącemu.

A niewierzysz temu? powiem ći/ com w wászych kśiegach niedawno czythał. Jż kożdy Papież/ kiedy náprzod Papieżem zostánie/ tedy nowe Báránki z wosku iárzecego vlepione/ oleiem pomázáne/ y báwełną obwinione/ záruie: Ktore Krystusowym imieniem Agnus Dei, zowie/ A chcesz wiedzieć/ iáko to czyni? posłuchay powiem. Naprzod vbrawszy sie w odzienie Aaronowe/ álbo Krolewskie/ y włożywszy ná głowę/ iáko Krol nád Krolmi/ y Cesarz nád Cesárzmi/ troiaką koronę/ ták mowi/ the obłude poświącáiac/ y imienia Bożego nádáremne wzywáiac.

Ex libris tribus: rituum Ecclesiasticorum sive sacrarum Ceremoniarum: S. Romanae Ecclesiae: qui excusi primum Venetijs Anno Domini. 1516.

Modlitwá Papieska nád Báránkiem Woskowym.

Pokornie ćie Boże prosimy/ ábyś nas wysłuchał y ten wosk vlepiony/ niewinnego Báránká obraz známionowány błogosłáwić/ y przes wzywánie twego świetego imienia poświećić raczył/ áby przes dotykánie tego Wosku/ y przes pátrzenie nań/ wierni byli pobudzeni ku chwale. Niepogody Grádowe/ obłoki

chmurne/nawáłnośći niepogodne/wichry wiátrowe
gromy przećiwne/ Przezeń były vśmierzone/ áby v-
ćiekali y drżeli źli Duchowie/ przed Swiętym Krzy-
żem chorągwią/ktorą wtym wosku wyryto/ ktoremu
sie/klánia wßelkie koláno. etc:

Támże dáley mowi ießcze/ Jáko on Báránek nie-
winny/ná Krzyżu offiárowány/ Jezus Krystus syn/
Jádámá pierwßeº człowieká z Dyabelskiey mocy wyr-
wał/Ták teß áby ći Báránkowie(woskowi) niepomá-
záni/moc one wzięli/ktore my tobie ku poświeceniu o-
ffiáruiemy/etc. Tám ießcze dáley przydawa/Ty Bá-
ránki rácz bło✠gosłáwić/po✠świećić/y świą✠to-
śćią vczynić/áby sßczodrym thwoim błogosłáwień-
stwem/Tákowaß moc wzięli ná przećiwko chytro-
śći Dyabelskiey/ y zdrádzie Duchá złego/ábysmy ie ná-
boźnie przy sobie nośili/ iżeby żadna niebespiecznośc
náprzećiwko im zwyćięstwá niemiáłá/ áni im żadna
chytrośc niepánowáłá/áni ich żadny człowiek niezwy-
ćiężył/y niewiástá rodząc dzieći zdrowa byłá: J tro-
chę niżey ießcze ták mowi. Od wßelkiey wody/od chy-
trośći Dyabelskiey/ od nagłey śmierći/ od ogniá/ od
gromu/Aby nas ty Báránki záchowáły.etc. Jnße ro-
zmáite bluźnierstwá/kthore Papież mowi/ kiedy ten
wosk żegna/oliwą máże/y w wodzie mácza/to iest/ iá-
ko wy mowićie poświąca/opußczam.

Papież wosko-
we Báránki
przyrownał do
Páná Krystu-
sá Báránká ży-
wego.

Pytam ćie powiedz mi ca wiec tho iest wierzyć/iż o-
stolice Bożey y ze krwie báránkowey płynie wieczne od-
kupienie: Jzali może być ießcze więtße bluźnierstwo
náprzećiwko Krystusowi Báránkowi prawdziwemu
ábowiem iesli ći Báránkowie woskowi niepokaláni má-
ią moc náprzećiwko wßystkim niebespiecznośćiam y
chytroś-

chytrośćiam Dyabelskim/iáko powiádaćie/ y coß be-
dzie po onym Báránku wiecznym ná práwicy Bożey
siedzącym: ktorego Jan Swięty pálcem vkazał/iż on
iest Báránek/ktory grzech nośi świátá. A iesli grzech Io. 1.
nośi/tedyć teß nośi/y wßystki niebespiecznośći/y chy-
trośći y zdrády Dyabelskie/ktore zá grzechem idą:

Jzaß kiedy Krystus zwolennikom swoim roskazał/
áby Agnusy/to iesth/ ty vlepione y zmyslone Báránki
woskowe lepili/Swięćili/ y przedawáli/ y poświęćie
rosyłáli:

Zwolennikom swoim Krystus nie roskazał Báránkow żarować.

A chceß wiedzieć od kogo tá náuka naprzod wyßłá
nie inniemay/áby od Krystusá Syná Bożego/álbo od
Apostołow iego: Ale wyßłá od Papieżá Vrbáná pią-
tego/Antykrystá y nieprzyiaćielá onego Báránká pra-
wdziweº/ktory Papież/gdy tę obłudę wymyslił/tedi
woskowe trzi Agnusy do Konstántynopolá Cesárzowi
posłał zá wielki dar y vpominek/nápisawßy ty wier-
ße łáćińskim iezykiem/ále iákie Báránki/tákowa teß y
łáćiná y wierße.

Vrban piąty. Anno. 1365. Sab. plat:

Papież trzy Agnusi Cesárzowi posłał.

Balsamus & munda cera cum chrysmatis vnda,
Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum.
Fonte velut natum, per mystica sanctificatum.
Fulgura desursum depellit, omne malignum.
Peccatum frangit, vt Christi sanguis, & angit,
Pregnans seruatur, simul & partus liberatur.
Dona defert dignis, virtutem destruit ignis.
Portatus munde, de fluctibus eripit vnde.

Polskim iezykiem ták sie wykłádá. Balsam y wosk zy-
ły/ś Krzyżmem wodą/spráwiły ten Agnus dostoyny
ktory

kthory dar dáie tobie wielki/ z wody iákoby národzony przes táiemnice poswiecony/ Grom nápowietrzu rozgania/ y wßystko zte. Grzech nißzy iáko Krystusowá krew y trapi. Brzemienna niewiastá záchowaná bywa/ wespotek y dziecie wybawia. Dary przynosi godnym/ moc psuie ogniowa/ kto go nosi zyscie/ z wod go nawálnych wyrwie.

Otoß maß Ewángelia y náuke tego Vrbaná Pápieza rzymskie°: Jesliby kto w Páná Jezu Krystá Báránká prawdziwego wierzyc niechciat/ y wzárách sie Dyabelskich y bluznierstwách kochat/ niepotrzebá mu wiethßey zárownice/ y bluznierza ssukáć/ oto ma nád wßysthkiemi zárownicámi nawiethßa zárownice/ Rzymskiego Papiezá/ ktory te obtude z wosku vlepiona y vzárowana/ przyrownat do krwie Páná Jezu Krystá Syna Bozego/

Papieß iest zárownica naywyßßa miedzy zárownicámi.

A przesto by theß dobrze wierni krzesciiáni zadnego znáku niemieli inßego iedno ten ieden/ iz tu iáwnie bluznicie krew naswietßa Syna Bozego/ tedy stat snádnie poznáć moga/ iz Papieß iest Antykryst/ á wy iego sludzy/ ktorzy sluchacie roskazánia y náuki iego: Abowiem tu iáwnie háñbi y sromoci Páná Jezu Krystá onego Báránká wiecznego/ náprawicy Bozey siedzacego/ przyrownywáiac te obtude woskowa do niego.

Krwie Syná Bozego bluznienie.

A iesli rzeczeß wßak my teß onego Báránká siedzacego náprawicy Bozey chwalemy/ y onim w koscielech náßych spiewamy tymi slowy. Báránku Bozy ktory gládziß grzechy Swiátá zmituy sie nád námi: Prawdá iest iz rzekomo chwalicie Báránká onego/ ále nie sámego abowiem przyczyniacie inße Báránki/ do niego: A then Pan niechce przysády y thowárzyßow zadnych

Joh. 1.

dnych/ ániteß chce dać chwaly swoiey stworzeniu zadnemu. Abowiem iákomu zadny niepomagat stworzenia y odkupienia náßego/ thák teß niechce ábysmy sie mieli vciekáć do ktorego stworzenia inßego/ okrom iego sámego/ wedtuk pismá onego/ Páná Bogá twego bedzieß chwalit/ y Sámemu sluzyt. Abowiem ten Báránek Syn Bozy iest ták zawisny matzonek/ iz niechce matzonce swoiey dopuscić/ to iest/ koscio towi swemu Swietemu/ aby kogo inßego chwalit/ komu inßemu sluzyt/ v kogo inßego obrony ssukat/ kogo inßego mitowat/ iedno sie tylko do sámego záwzdy vciekat.

Matt. 4.
Exod. 20.
Eph. 5.

Jzaß tego niewieß/ iß Dyabet scierpi slugi tákowe/ ktorzy sluza Pánu Krystusowi/ y nieprza sie go vsty/ ále tákowych slug scierpieć niemoze/ zadnym obyczáiem/ ktorzy Pánu Jezu Krystusowi wiecznemu/ prawdziwemu/ y iedynemu Báránkowi sluza tylko sámemu wnim sámym tylko wßystke obrone/ y pociechę swoie poktadáia.

A przesto nies a tho sludzy Krystusá/ tego Báránká wiecznego/ ánigo teß tákowi chwala/ ktorzy nie sámego tylko chwala/ nie w sámym obrony ssukáia/ ále theß inße Báránki sobie zmyslaia/ y inße Báránki chwala/ kthorym obrone y zwyciesthwo przypisuia y przywtaßczáia/ y nádzieie wnich poktadáia/ iáko tu Papieß/ y z wámi vczy y piße. Jz ty Báránki z wosku vlepione/ nietylko vsmierzáia niepogody/ grády/ wichry/ gromy/ zte Duchy/ y wyrywáia ludzi z mocy y chytrosci Dyabeskiey/ ále tez grzechy nisca/ iáko Krystusowá krew.

Falß

O Pánie Jezu Kryste/ Synu Bogá zywego/ tákze to thwoiá naswietsa krew iest tania y wzgárdzona/ v

Da. 11: 2. Tes. 2.

Papieżá Rzymskiego/tego Syná zátráconego/ ktory oto y ciebie sámego y twoie krew nadrosska/ przyrownal do tey obludy woskowey/ kthora niestoi zá kwartnik.

Prawde mowiß iż spiewacie y ssemrzecie wkościelech wáßych mowiac. Báránku Boży/kthory gládzisz grzechy świátá smiluy sie nád námi/ ale teß zásie przy tym wespolek spiewacie w prozie do Swietego Stánislawá.

O Stánisláwie Swietym Weinßale folio 225. et 226.

O Stánisláwie gwiazdo Polska/ciebie thwoy lud polski/prosi ábyś sie wespolek s Synem Bożym nád nimi smilowal. O Pátronie/y oycze nád oycámi/ktorego prosimy czystym sercem/dokad iestesmy ná thym swiecie/ábysmy nie byli pograżeni zá grzechy naße w gleboköści. Otho Ociec Polakow/stát sie opiekunem sirot/záprawde ociec Synow/ Godny vstháwiczney chwaly.

Stánislaw godny vstháwiczney chwaly.

A baczyß iuß/iáko spiewacie o tym Báránku w wáßych kościelech? J coß tedy inßego czynicie/ iedno sie s Páná Jezu Krystá z iedynego Báránká násmiewácie? Abowiem násmiewáć sie s Páná Jezu Krysthá/ prawdziwego Báránká nic inßego nieiest/iedno sobie zmysláć inße Báránki/y prosić ich/ áby sie zmilowáli/ áby pátrony y opiekuny byli Sirot: A wżdy ty ießcze bedzieß mowil/ potwarzaß nas Apostáto nieprawdziwy? posádzaß przelożone kościelne? zlorzeczyß kaplanom.

Co iest násmiewáć sie s Krystusá Syná Bożego.

Jż ia nieposádzam/ále falßywa náuke odkrywam.

Esá. 56. Jere. 6. 23. Ezech. 22. 34. Mich. 3. Lu. 16.

Jesliżeć ia prawde powiádáiac/y wáße náuke fálßywe odkrywáiac/was posádzam? tedyć tym obyczaiem/wßyscy Prorocy Swieci grzeßyli/kthorzy tákież fálßywe Proroki posádzáli? Grzeßyl teß y Krystus y nákoniec wßyscy Apostolowie iego/ktorzy ná fálßywe

nákoniec wßyscy Apostolowie iego/ktorzy ná fálßywe Proroki srodze/y vstáwicznie wolali? Nie to iest posedzáć/áni to iesth zlorzeczyć/ná Bálwochwálce wolać aby swoie bledy obaczyli/y do Páná Bogá sie náwrocili. Odrzućcie fálßywe Báránki/y Antykrystá Rzymskiego/nauki/y rozmiluiciesie Báránka tylko iednego ná práwicy Bożey siedzace° Páná Jezu Krystá/ nie bedziemy ná was wolać/áni was posedzáć: Ale dokad tego nieuczynicie/bede z wielkim z żalem on wierß Dawidá Proroká mowil: Jákoß dlugo o Boże bedzie bluznil nieprzyiaciel imie thwoie? Wsthań Pánie/osadz rzecz twoie/ wspomni ná sromocenie thwoie/ktore sie przes wßystek dzień od nierozumnego dzieie: Ale podzmy dáley.

Rom. 16. 2. Cor. 11. 12. Philip. 3. 4. 2. Tim. 1. 2. Pet. 2.

psal. 74.

O Papieskim źrzodle/wodzie y soli.

JEßcze teß powiádaß/iż stego iednego źrzodlá Páná Krystusá wßytko plynie y pochodzi/cokolwiek iesth potrzebnego ku zbáwieniu ludzkiemu. J ia teß temu mocnie wierze/iż ktokolwiek te woda nieiesth skropion/kthora wysslá z boku Páná Krystusowego/ten vschnać y zginać musi náwieki.

A gdyß ták iest czemuß tedy Alexánder Papieß inße źrzodlo y inßa wode sobie y swámi wymyslil/áby ludzi ná odpußczenie grzechow káżdego dniá kropil? Przes tego żadny z was niemoże/poniewaß then Alexánder

Alexánder Papieß iesli pierwßy/iáko sami powiedacie. Anno. 118.

Distin: 1 Suf- ficit. Dist. 3. aquam. Tom. 1: conciliorum. Plat. Sabel.

Papieß/ o tey wodzie nápisał w pierwßych kxięgach Conciliorum: Wyście też zá się rospisáli po kościelech wáßych/ ták powiádáiąc o tey wodzie.

Alexánder Papież vstháwił kożdey niedziele w kościelech Sol/ y Wode świecona/ aby sie wierni kropili/ dla odpußczenia grzechow powßednich/ bes kthorych żadny człowiek być niemoże / ale iżeby ludzie ktemu skłonnieyßy byli/ dał obfite odpusty. Naprzod/ iż ilekolwiek rázow człowiek wßelkiey płći/ y wßelkiego stanu/ bedzie sie ta woda kropił/ tylekroć ieden grzech powßedni/ bedzie śniego zgłádzon. A ilekolwiek rázow w niedziele bedzie od kxiedzá kropion/ tylekroć brzemie grzechow/ przes cztery niedziele/ bedzie zgłádzone. A ná Swieto narodzyste/ brzemie grzechow przes ćwierć roku/ bedzie zgładzone. A iesli kedy bedzie kościołá poświacánie/ tedy tam kthorykolwiek człowiek bedzie pokropion od kxiedzá/ brzemie grzechow przes wßysthek rok/ bedzie rozwiazáne y odpußczone. Piße Błogosławiony Biernath/ (tak mowi Papież) o Wodzie Swieconey/ y twierdzi ták. Iż ileby kolwiek kroć człowiek Wode Swiecona minał/ y niepokropił sie ią tyle rázow Diabłu s siebie pośmiewisko czyni/ y nágrawánie. Abowiem mowi Diabeł/ iż kiedyby iemu tákowa wánná/ ku omyćiu była nágotowána/ dawnoby sie iuż od wßelkiey ßkárádości omył/ y ku pierwßey cudności przywrocił. Niechayże tedy pátrzy człowiek wßelki/ áby Wody Swieconey niemijał / iżeby sie ią pokropić niemiał.

Ná każda niedziele wode y Sol warzą.

Dyiabelska chytrość.

Otoß masz zrzodło/ w ktorym wy pokłádacie odpußczenie grzechow/ według tey náuki Papieskiey.

A iesli rzeczeß nie w tey my Wodzie/ pokłádamy odpußczenie

pußczenie

pußczenie grzechow/ ale w oney Krystusowey/ iesli nie w tey/ ale w oney Krystusowey? A czemuż tedy te wode w kościelech wáßych stáwiacie/ y czemu sie ią kropicie? Rzeczeß ná pámiatke oney Wody Krystusowey? Powiedz mi/ ktoć roskazał to czynić? Niemożeß rzec/ áby Krystus/ albo Apostołowie iego? A kthoż tedy? On chytry Wáß Diabeł/ ktory w kościele Swietym niechćiał ćierpieć/ tey náuki świetey/ czystey/ y nienárußoney Syná Bożego Páná Iezu Krystá. Kto vwierzy/ á okrzći sie/ bedzie zbáwion / á kto nieuwierzy bedzie potępion. Przeto tedy vstáwicznie myślił/ iáko by przodkiem náuke Ewánieliey Swietey zhánbił y posromoćił / w ktorey Pan Bog wßystkich grzechow odpußczenie dáremne zápieczetował/ dla rozlania nadroßßey krwie Syná swego. A potym áby zesromoćił krzest Swiety/ ktory iest omyćim wßystkich grzechow aż do śmierći.

Matt. 28: Marc. 16.

Wode papież wymyślił ku pohańbieniu krztu świetego.

Ale iż sie to Diabłu niepodobáło/ przeto wymyślił/ y vstáwił/ nowa náuke/ y nowe omywánie grzechow/ y vczynił rozdział dni/ y grzechow. W powßedni dzień od kropienia ieden grzech. W świeto Apostolskie/ grzechy przes cztery niedziele. W narodzyste Swietho/ grzechy przes ćwierć roku. W poświacánie / przes cáły rok grzechy. To wßystko vczynił Szátan/ áby ludzie przodkiem o słowo Boże nic niedbáli/ potym áby krztu świetego zápámietáli/ y v siebie niżacz nieważyli/ ále sie nietylko ná kożda niedziele/ ále też y ná kożdy dzień znowu krzćili/ kropiac sie/ w imie oycá y Syná y Duchá Swietego rok od roku/ aż do śmierći: Iżali iuż może być wietße y sroßße/ zesromocenie y zbluznienie Krwie Syná Bożego/ Ewánieliey Swietey

Rozdział odpußczenia grzechow.

 y krztu

y krztu ſwietego/ wymyſlone nád to: Iż oto rzeczy nie mey Wodzie czárowáney przipiſuieſz odpuſzczenie grze chow/ zdrowie duſzne/ y beſpieczeńſtwo od wſzelakiey chytrości Szátáńſkiey. Przeto teſz kiedy te Wode czá ruieſz/ tedy ták z Aiendy mowiſz.

Papieſz y kxieża ná kożda niedziele ták czáruie Wode.

Exorciſmus Aquae ex agenda Crac.

Poprzyſiegam cie ſtworzenie Wody/ w imie Bogá Oycá ✠ wſzechmogacego/ w imie Jezu Kryſtá Syná iego ✠ Páná náſzego/ y moca Duchá ✠ Swietego/ áby ſie ſtałá Woda poprzyſiezona albo vczárowána/ ku vćiekániu wſzelkiey mocy nieprzyiaćioł/ áby nieprzyiaćielá wykorzenić y wygłádzić mogłá/ y z áníoły ie° odwroconymi. Támże máło niżey. Aby to ſtworzenie wodi było/ ku wyrzuceniu Duchow złych/ y wrzodow ſſkodliwych. Iż gdzieby kolwiek ta Woda kropiono/ áby tám niebyło wſzelkiey nieczyſtośći/ y był kożdy wybáwion od niebeſpiecznośći: niechay tám niebedzie Duch powietrza/ y záráżenia/ y niechay odſtapia zdrády potáiemne nieprzyiaćielá. A ieſli teſz kto zayrzy mieſſkáiacym w dobrym zdrowiu y pokoiu/ áby przes pokropienie tey wody/ wſzytko odeſſło. Inſze słowá ktore tám mowiſz/ y ktorymi te wode czáruieſz opuſzczam.

Tu iuſz kożdy może obáczyć/ ieſliże wy temu wierzyćie/ iż s Páná Kryſtuſá ſtego iednego zrzodłá wſzyſtko pijnie y pochodzi/ cokolwiek ieſt potrzebnego ku zbáwieniu: Abowiem kiedybyśćie temu wierzyli/ nigdy byśćie tey Wodzie czárowáney tákowey mocy nieprzypiſowáli/ áby oná mogłá nieprzyiaćiele wſzelakie wykorzenić

korzenić y wygłádzić/ aby mogłá wyrzućić Duchy złe y wrzody ſſkodliwe. (Czyli:

O czarownicy niebogoboyni/ od kogożeśćie ſie te° náu Papieſz y ſkrże

Izali nie od poganow/ ktorych ieſzcze turcy y do dziſiey zá ſwoią od po

ſze° dniá/ náſláduią. Abowiem kiedy do kośćiołá ſwe° ganowſie czáro

duchy nieczyſte chwalić idą/ tedy ſie naprzod przed ko wáć wody náu

śćiołem wodą omywáią albo kropią. O tákowym omy czył.

wániu/ Wergilius/ Owidyus/ y inſzy pogáńſcy Doktorowie/ na wielu mieyſcach piſzą. Theſz otym ieden hiſtoryk Theodorytus piſze. Iż ten był obyczay v poganow/ kiedy ktory pogánin zgrzeſzył/ thedy ſie pierwey Wodą omył/ albo pokropił/ á niſſli do kośćiołá wſzedł. I wypiſuie miedzy inſzymi rzeczami/ Iż gdy Ceſarz pogáńſki Julianus/ vſłyſzał ſluge iednego mowiąc: náprzećiwko temu kropieniu albo omywániu/ tedy go kazał wſádzić dla tego/ iż przećiwko tákowey Swiatośći mowił.

Aeneid. 2.
Metamorph. 7.
Faſtor. 2.
De vita Jul. Caeſaris.
Tripartita Hiſto. Lib. 6. Cap. 35.

Stad iuſz możeſz obáczyć/ iż to guſlenie Wody/ ktore ty ſwiecenim zowieſz/ kropienie/ albo omywánie ieſt nie od Kryſtuſá/ iákom powiedział/ áni od Apoſtołow iego vſtáwione/ ále od pogánow zmyſlone/ ktorzy Diabły chwalą/ Ewanielią ſwietą/ Syná Boże°/ y krew iego bluznią/ ktorych teſz wy náſláduiećie/ á zwłaſzczá gdy ſie ná kożdą niedziele w Proceſsyach kropićie/ przed ktorym kropieniem ták Syná Bożego Páná Jezu Kryſtá bluznićie/ modląc ſie połáćinie/ áby ludzie nierozumieli.

Papieska Modlitwá Wodna ná káżda niedziele przed proceſya.

Day proſimy ćie wſzechmogacy wieczny Boże/ przes

przes tey Wody pokropienie zdrowie dußne y ćieleſne: obrone zbáwienna beſpieczność nádzieie / wiáry potwierdzenie / tu y náwieki wiekow Amen.

A ſłyßyß tu: iáko ſie modlićie / ná kożda niedziele / we wßyſtkich kośćielech ktore Antykryſt Rzymſki opánował. Prośićie Bogá / áby wam dußne y ćieleſne zdrowie dał / obrone zbáwienna / beſpieczna nádzieie / wiáry potwierdzenie: A przes kogo / ieſli przes one żywa y zbáwienna Wode: Nie / A przes ktoraß tedy Wode przes tey Wody pokropienie mowićie.

Nieieſt rzecz podobna / áby ießcze mieli być pod ſłońcem kedy ták ſproſni pogáni / ktorzyby przes pokropienie wody vczárowáney / mieli prośić Bogá przodkiem o zdrowie dußne / to ieſt / o odpußczenie grzechow / o łáſke Boża / y o żywoth wieczny / á potym o zdrowie ćieleſne / iáko wy prośićie: álbo o obrone zbáwienna: iżali ieſt álbo być może inßa obroná zbáwienia náßego / okrom Páná Iezu Kryſtá vkrzyżowánego / A czemuß tedy zápámietáli ludzie zbáwienia ſwego / bluznićie Syná Bożego.

Napominánie do wiernych co biegaia ná kropienie.

O wy niebożatká ludkowie vbodzy y prośći / ktorzy biegaćie ná proceſye / dla they Wody / podobniey by wam vćiekáć od tego kropienia co nadáley / ábyśćie ſie s tha zakámiała Krieża weſpołek / nienáśmiewáli ze krwie Páná Iezu Kryſtá Syná Bożego.

Papieska Wodá wielkonocna.

Wodá Swieczona.

Niewſpominam teß tu drugie° guſlenia wod iáko czáruiećie y poprzyſiegaćie Wode / w Sobothe przed wielka noca / y w Sobote świateczna. Iákie teß tám bywáia bluznienia imieniá Bożego / y nadáremne brá

ne bránie iego. Iáko tam ſiedm kroć około krzćilnice w koło chodzićie / s choragwiámi / ſkrzynmi / s świecámi s krzyzmem / Letánia ſpiewáiac / Pana Bogá / y iego Syna miłego bluzniac / Duß vmarłych ludzi wzywáiac / áby ſie zá wami modlety / iákobyśćie to zrzodło wode / y ſtudnia wáße / błogoſłáwić y poświećić mogli.

Modlitwá wo dna świateczna y Wielkonocna.

Tam miedzy inßymi bluznierſtwy / to przydawaćie w Modlitwach ſwoich. Rácz być Boże przy tych táiemnicách / y świetośćiach náßych / áczkolwiek nie ieſteſmy godni tákowych táiemnic ſpráwowáć / á wßákoß niechay odeydzie Duch nieczyſty. Niechay tho bedzie Swiete y niewinne Wody ſtworzenie twoie.

Poprzyſiegánie wody.

I mowićie tám dáley. Poprzyſiegam ćie ſtworzenie Wody / przes Bogá ✠ żywego / przes Bogá ✠ prawdziwego / przes Bogá ✠ Swietego. I ießcze dáley / tchnac nád ta Woda mowiß / kreſlenie czyniac. Aby ty Wodo / nietylko omywáłá ćiáłá / ále teß oczyśćiáłá / zmyſły wáße.

Kreſla Wode świeca krzćilna.

Thámże ießcze drugie kreſlánie czynićie świeca / po trzykroć nád ona woda / iákoby iácy Pogáni / Czárnokzieżnicy / álbo iákie czárownice. Toß dopierko ſámi na przod czerpaćie / á potym drugim ludziom rozdawaćie

Ciśnienie do wody.

I iakie thám bywá ćiśnienie ludzi / do tey wody czárowáney / áby kożdy co naprzod vchwyćił / y w domu dla czárowánia wkaćie poſtáwił / nietrzeba o tym piſáć / bo to káżdy ná oko widzi.

Otoß inß maß zrzodło wáße żywe / y wode wáße żywa / ktora zmyſły wáße oczyśćia / iáko tu ſámi mowićie áby tá wodá / nietylko ćiáłá omywáłá y oczyśćiáłá / ále teß y zmyſły wáße.

Powiedz bluznierzu Syná Bożego / kto was tákowych

X

Pytánie kto roſkazał wode zá rowáć. wych zárow náuzył: kto wam zynić roſkazał ty krzyży ki ty krzeſlánia / ty poprzyſiegánia / ty Dychánia ty wko ło chodzenia: kto wam tákowe zrzodłá / wody / álbo ſtu dnie wymyślił: Niemożeſz tego rzec / áby to pan Bog roſkazał zynić: ktory ták przes Proroká / ná thy wáſze zrzodłá / wody / y ſtudzianki rozeſchłe narzeka mowiąc.

Jer. 2. Dwie rzezy złe vzynił lud moy: Mnie opuſcili ſtu dnią wody żywey / á nászynili ſobie rozeſchłych y rozmá ithych ſtudzianek / kthore wody zátrzymáć niemogą:

2. Pet. 2. Piotr Swiety tákież powiáda. Iż to ſą ſtudnie wkto rych wody niemáſz / á obłoki / ktore wiatr rozwiewá.

Papieska Sol Niedziele kożdey.

Omizerni y zápámiethali ludzie duſz ſwoich / y ſtákową obłudną Swiatośćią / ktora iż miáłá ſmierdzieć / przeſto tenże Alexánder Papież przydał Sol do niey / ábyśćie nietylko wodę / ále też y ſol ná káżdą niedziele guſlili / iákoż iednák będąc Antykryſtá Rzymſkiego poſłuſzni: Tymi ſłowy Sol guſliéie

Ex Agenda Craconien. Soli poprzyſieganie. Poprzyſiegam ćię ſtworzenie Soli przes Bogá ✠ żywego / przes Bogá ✠ prawdziwego / przes Bogá ✠ Swietego / áby ſię ſtáłá ſolą poprzyſiężoną álbo vzárowáną / ná zbáwienie wiernym / ábyś byłá wſzyſtkim zbierzącym ćiebie / zdrowim duſznym y ćieleſnym / iż zego by ſię kolwiek álbo dotknęłá / álbo teſz pokropioną byłá / żeby wtey rzezy / wſzelkiey niezyſtośći niebyło y wſzelkiego przenágábánia Duchá złego.

Powiedz mi: izali kiedy Syn Boży Apoſtołom ſwoim roſkazał tákową Ewánielią powiedáć / áby ludzie zdrowie

zdrowie duſzne y ćieleſne mieli bráć / przes vżywánie tey Soli vzárowáney: Izali Sol odganiá chytrośći Dyabelſkie: Izali Sol niezyſthe ludzi poświącá: izali Sol dáie zbáwienie wiernym: Jeśliże ták ieſt / thedyć Swiety Páweł nieprawdę nápiſał / kthory ták mowi.

Iż Pan Kryſtus ſámego ſiebie zá kośćioł ſwoi wydał / áby y poświećił: A zymże / ieſli Solą álbo wodą: nie Solą mowi / áni wodą zárowáną: A zymże thedy: krwią ſwoią nadroſſzą. Tákżey Kryſtus Syn Boży / Proſił Oycá ſwego / áby iego zwolenniki y wſzyſthki wierne poświećił: A zymże / ieſli Solą álbo wodą: Nie: A zymże tedy / powiáda: poświeć ie Oyze / przes prawdę twoie — Eph. 5. Joan. 17. Jo. 17.

A zemu ſobie niewſpomienieſz ná ony świádectwá Boſkie / gdzie ták Bog ſam o ſobie mowi. Ja Pán / kthory was poświącam: Izáſie przes Proroká mowi: Ja Pan poświącáiący was: y máło niżey: Ja pan poświącáiący Izráelá: A Swiety Páweł on Pan Bog pokoiu / niechay was poświeći wſzyſtkich. A bazyſz to bluznierzu imieniá Boſkiego / iż nie Sol áni wodá / poświącá ludzi / ále tylko ſam Pan Bog pokoiu. — Exod. 31. Ezech. 20. Ezech. 37. 1. Teſ. 5.

A przeſto niemam / cobych náprzećiwko wam miał inſzego mowić / iedno co Piotr Swiety do onego ludu Żydowſkiego niewdzięznego y niewiernego mowił. Wyśćie ſię S. y ſpráwiedliwego Jezu Kryſtá Syná Bożego záprzeli / gdyśćie ſobie ná tego mieyſce wodę / ſol / y inne zábobony / Dyabelſkie wymyślili: I vkazáliśćie ludziom proſtym / nie Kryſtuſá Syná Bożego / áleśćie vkazáli / wodę / ſol / iákoby ty rzezy odganiáły chytrośći Dyabelſkie / niezyſte ludzi poświącáły / y zbáwienie nákoniec wiernym dawáły. — Act. 3.

A wzdy ießcze będzieß powiadał/ iż nic inßego niewczyćie/ y nieczynićie/ iedno co Krystus Syn Boży/ y Apostołowie iego/ vczyli/ y czynili: Vkaß gdzie Pan Krystus/ albo Apostołowie iego/ wodę álbo Sol czarowáli: A gdyß tego nigdy niepokażeß/ osądzże sie/ ieslis iest zwolennik Paná Krystusow/ albo sługa Antykrystow ieslis iest przyiaćiel albo nieprzyiaćiel Boży/ poniewaß Pan Krystus ták powiedział mowiac. Wy przyiaćiele moi iesteśćie/ iesli vczynićie/ cokolwiek ia przykázuię wam. Ale podzmy ießcze dáley.

Krystus y Apostołowie/ nie czarowali wody ani soli.

Jo. 15.

O Czyscu popłátney nauce Papieskiey.

Vsze teß tu przypomionać Czyśćiec/ y Odpusthy wáßego Rzymskiego kośćiołá/ náuki bárzo popłatne/ kthory czyśćiec y odpusty/ niewiem czemuś opuśćił: Poniewaß teß w imie Cyśćá/ y odpustow od Papieżá kupionych/ odpußczenia grzechow vczyćie/ iako świátczą wáße kxiegi własne. Alec ták Diabeł zawżdy czyni/ iż tho co iemu ßkodzi/ opuśćić muśi/ iáko teß to ná on czás vczynił/ gdy sie s Pánem Krystusem potykał y gadał/ posadziwßy go ná wierzchu kośćiołá w świetym mieśćie.

Matt. 4.
Lu. 4.

Wezmę tedy naprzod Czyśćiec płatną náukę wáßę

ktorym Czyśćem/ izali papieß y swámi/ niewymamił y niewyczyśćił/ ná Cesárzach/ ná Krolech ná Kxiażętach/ ná paniech/ rozmaite Páństwá/ Krolesthwá/ Kxiestwá/ Powiáty/ Miástá/ Porty/ Zamki/ Wśi/ Czynße/ Mytá/ Folwárki/ y inße rozmaite płáty.

wymamil

Tak vczęc ludzi. Jż kożdy człowiek po śmierći/ muśi idz do czyśćá/ y tám sie pierwey wyczyśćić/ álbo wysmáżyć/ thoß dopierko do Krolestwá niebieskiego wnidz. J przywodzićie wiele pismá do tego wymysłonego Czyśćá/ abyśćie ludzi proste y w piśmie Swiętym niebiegłe/ tym snadniey mogli zmamić/ y iáko śikory ná lepie połowić. Ale iáko tam ku temu Czyścowi wymysłonemu/ pismo Swięte przywodzićie y stosuiećie/ iasnie sie wáßá obłudá/ y w piśmie Swiętym zdradá przed wßystkim światem okazuie: Jż iesteśćie zonych/ o kthorych ták Swięty Piotr piße mowiac. Jż dla łakomsthwá/ zmysłonymi słowy/ będą wami kupczyć.

Falß.

2. pet. 2.

Powiedz mi: s ktorego pismá świętego/ To słowo naprzod wyßło Czyśćiec: Prozno mi maß vkázać Proroki/ bo onim nigdy nieprorokowáli: Prozno Pána Krystusá/ bo onim nigdy nieuczył: Prozno Apostoły/ bo onim nigdy niesłychali.

Skad sie wział Czyśćiec.

A skad że sie tedy wział/ y ten Ogień Czyścowy zniećił: Powiem. Naprzod Grzegorz pierwßy Papieß/ przed ktorym było/ iáko wy powiádaćie/ ßeśćdźieśiąth y kielká Papieżow/ wymyślił y zniećił/ then ogień Czyścowy/ wam bárzo pożyteczny.

Roku 595.
Polid. Volat.

A chceß wiedziec iáko? Powiem s xiag Grzegorzo
Dialog. wych. Dußá sie xiedzu iednemu vstáwicznie w Cie-
Lib. 4. plicách vkázowáłá/ cżásu Grzegorzá Papieżá: Ktora
Cap. 53. dußá powiádáłá/ iákoby meki wielkie w onych Ciepli
cách ćierpiáłá. J prośiłá potym onego Xiedzá/ áby
zá nie Krystusá znowu offiárował/ y one duße s Czy-
scá wybáwił.

J záśie druga dußá/ vkázáłá sie ſłudze iednemu Kupi
ośowi/ ktora roſkazáłá dziekowáć Grzegorzowi Papie
żowi/ iż Thrycezymy wymyślił/ y one Duße przes nie
Deut. 18. s Czyścu wybáwił: A iż Bog zákazał od vmárłych
prawdy ßukáć/ ábowiem Dyabli áby ludzi zwodzili v-
kázuia sie wpostáwách duß vmárłych: Dla tego tedy/
przes kilká ſet lat watpili ludzie o tym Czyscu/ áż Pa
Anno. 1005. pieß Jan oſmynasty ten ogień Czyscowy/ znowu ro-
Volat. świećił/ y dzień zádußny wymyślił/ y vstáwił

Polyd. Powiedz mi: ieśli to iest Ewánieliey vczyć/ ludziom
Lib. 6.
Cap. 8. powiádáć/ iż po śmierći muſzą wßyſcy do Czyscá iść?
Prozno tedy/ Pan Krystus przepowiádáć Ewánge-
lia wßelkiemu stworzeniu kazał/ to iest/ dobre/ wesołe
y miłe poselstwo. Co zá poselstwo? odpußczenie grze
chow dáremne/ y żywot wieczny.

Alec by to niebyło/ dobre y wesołe poselstwo/ y nieby
łoby teß dáremne odpußczenie grzechow/ iáko Swie-
ty Páweł powiáda/ ieśliżeby ludzie/ po śmierći w Czy-
ścu mieli być/ y tám niewiem dokad sie smáżyć? Jeśliże
by vbogi żebrak vmárł/ zleby o nim było/ boby sie nie
miał czym wykupić s Czyscá: wżdy by iednák Bogate-
mu przyſſło łácniey/ ábowiemby mogł wynieść s Czyscá ry
chley/ iáko ten/ kthory Papieżowi/ y iego Xiedzom/
Mnichom/ y Mniſſkom/ oddał Miástá/ Zamki/ Wśi:
Złoto

Złoto y Pieniadze/ y fundował Klaßtory/ Mensioná
rie/ Ołthárze/ álbo kupił wilie/ Zołtarze/ Obchody/
Swiece: Máry/ Załomße/ Kádzidło/ Wotywy/ Krzy
że/ Kápy/ Ornáty/ Procesie/ Wodę świecona/ Zwony
y inße zábobony.

Pieniadze Duße wyćiagáia s Czyscá.

Powiedz proße ćie: Jeśli Bogáctwá/ pieniadze/
Fundácye/ y thy inße máłáctwá wáße/ wyćiagnać
mogą kogo s Czyscá? Jeśli rzeczeß/ iż mogą: Thedyć Esa. 42.
Prorok Boży nieprawdziwie nápisał/ o Pánie Kry- Gal. 2.
stuśie/ iż sie ná osoby ludzkie niemiał oglądáć. J Pá-
weł Swiety tym obyczáiem/ iest fałßerzem/ ktory teß
thák nápisał: Jż Bog niepáthrzy ná ludzkie osoby. J
Piotr Swiety nieprawdziwie nápisał/ ktory ták mo-
wi. Jż nas odkupił/ nie złothem/ nie śrzebrem/ ále na- 1. Pet. 1.
droſſzą krwia báránká niepomázánego Krystusá. To
wßysthko pismo będzie fałßywe/ ponieważ Pan Bog
ma wietßy wzgląd ná ty/ ktorzy dla duß swoich fun-
dowáli y oddáli płaty/ á niſſli ná vbogie żebraki/ wie-
rę niewiem/ iákoby sie był Lázarz on s Czyscá wyku-
pił/ ktory y párthęki chlebá niemiał.

Jeśli też rzeczeß/ iż nie dla pieniedzy Pan Bog duß
s Czyscia wypußcza/ áni dla tych Fundáciy/ álbo płá
tow náßych: Powiedz że mi tedy: dla czegoß ty płáty
bierzećie? Dla czego sie każdego roku pieniedzy vpomi
naćie/ zá Mße/ zá Kondukty/ zá Trycezymy/ zá Wi-
lie/ y zá inße obchody? czemu ták długo prostymi ludz
mi mamićie? Jeśli ták iest iáko wy powiádaćie/ áby-
śmy sie mieli po śmierći ießcze w Czyscu smáżyć/ tedy
prozno

Matt. 6. prozno Páná Bogá zowiemy Oycem / prozno mowie
my odpuść nam / násze winy / iáko y my odpuszczamy /
nászym winowáycom: prozno thesz w kredzie wyzná-
wamy. Wierze grzechow odpuszczenie / y zywoth wie-
czny / nic potym wszystkim. J cosz by to było zá odpu-
szczenie grzechow / ieslibysmy sie mieli iesz cze zá nie smá-
zyć w Czyścu: Jesli nas ma iesz cze Ogień Czyscowy
oczyścić y zbáwić / tedyć prozno Anioł do Jozefá mo-
Matt. 1. wił: Wzowiesz Jmie iego Jezus / bo then zbáwi lud
swoy / od grzechow ich.

Jeszcze tesz ktemu / iesli nas Czyściec ma oczyścić od
grzechow nászych / prozno tedy Jan Swięty powia-
1. Jo. 1. da mowiąc, Jż krew Páná Jezu Krystá oczyścia nas
od wszelkiego grzechu: Jesli od wszelkiego grzechu oczy-
ścia krew Páná Jezu Krystá / iáko tu Jan Swiethy
powiáda: J ktoresz tedy grzechy iesz cze będzie Czyściec
po Krystusie oczyściał: Weyrzy ná kielká mieysc w Pá-
Eph. 5. wlá Swietego / izasz iáwnie niemowi. Jż nas tylko sá-
Tit. 3. má krew Páná Jezu Krystá vkrzyżowánego zá nas o-
czyściá: Do Zydow pisząc ták mowi: Jż przes sámego
Ebr. 1. siebie oczyścił grzechy násze: á słyszysz iáko tu mowi / iż
przes sámego siebie: Nie mowi przes ogień Czyscowy
nowo przes Grzegorza Papieżá zniecony: A Pan K.
Jo: 3. mowi. Kto wierzy w mie / ma zywot wieczny / ktho nie-
wierzy / iusz iest osądzon. A baczysz to iáko tu mowi / ma
zywot wieczny: nie mowi będzie miał / ná onym swiećie
oczyściwszy sie pierwey w Czyścu: ale mowi / iusz ma
Dwoiácy są ludzie ná swiećie. ná tym swiećie: Abowiem iáko dwoiácy są ludzie ná swie-
cie / wierni y niewierni / thák tesz są tylko dwie drodze
Dwie drodze po śmierći. po śmierći / wierni máią zywoth wieczny / á niewierni
máią śmierć y potępienie wieczne. Wy thesz sámi ták o
tym

tym vstáwicznie ssemrzećie / álbo spiewaćie. Jż ktorzy
dobrze czynili poydą do zywotá wiecznego / nie do Czy-
ścá: A ktorzy źle / poydą w wieczny ogień / á cosz potym
kiedy temu niewierzyćie.

J spiewaćie tám iesz cze dáley. Jż tá iest wiárá krze-
ściáńska / ktorey iesliby ktho wiernie / y mocnie niewie-
rzył / y nie trzymał / zbáwion być zadnym obyczáiem nie
może: Ty tesz sam wspominasz iáko Lukasz Swiety nápi-
sał: Jż imienia niemász zadnego ná niebie y ná ziemi / Act: 4.
przes ktore moglibysmy być zbáwieni / iedno sámo imie
Páná Jezusá Krystusá.

Jesli ták iest / iż przes to sáme imie Jezus bywamy zbá-
wieni / wcosz sie tedy to imie nowe czysćiec obroćił: wpo-
sromocenie wásze. A czemu: Abowiem ludzie ktorzy sie
P. Bogá boią / wásze fałszywą náuke vznáią / iż nie w
imie Jezu Krystá vczyćie odpuszczenia grzechow / ále
w imie Czyscowo / dla pieniedzy: J iesteśćie przyrow-
náni do onych kupcow / ktore Pan Krystus powrozem Matt. 21.
s kośćiołá Sálomonowego wygnał / y sthoły ich sprze-
wracał.

Czemu ták wiele stołow w kośćielech Papiesz nástáwiał.

Powiedz mi: dla czegośćie tesz ták wiele sthołow
w kośćielech wászych nábudowáli y nástáwiáli: Jzali
nie dla tego / abyśćie ná nich vstáwicznie tárgowáli /
y pieniądze bráli: przeto strzeszćie tego ogniá Czysco-
wego pilnie / podniecáyćie y co nawięcey fałszywym
pisinem / áby niezgásnął: Abowiem iákoby zgásnął / tedy
by tesz musiáły stoły / ognie s świecámi zgásnąć / ktore
ná tych stołech gorąią. A co więtszego / musiáłyby / gá-

snąć /

ſnać/ wielkie ognie/ ktore ſię pala vſtáwicżnie brzucho wi Bogu wáſzemu/ wkuchniach wáſzych.

Lotrá Kryſtus do czyscá nieposłał. Jesliżeć ten Czyśćiec ieſt/ tedyć ſie Kryſtus Syn Boży bárzo ná tym omylił/ iż onemu Lotrowi zgotá po wiedział/ ktory ſnim ná krzyżu wiſiał/ mowiac do nie

Jo. 19. go: Dziś ſemna bedzieſz w raiu. Powiedz mi ieſli był kto

Luc. 22. godnieyſzy Czyscá nád thego Lotrá? Awżdy mu Pan nierzekł: Poydzieſz Lotrze pierwey do Czyscá/ abyś ſie tám s twego Lotroſtwá otzyśćił/ toſz dopierko ſemna wnidzieſz do Ráiu/ ále mu zgołá rzekł/ y to ieſzcze nie le

Luc. 23. dá iáko/ ále pod przyſięgą. Amen záprawdę powiá dam thobie/ dziś ſemna bedzieſz w ráiu. J coſz mnie maſz/ áby był tego Czyscá Swiety Páwel zápámiętáć

1. Tes. 4. miał/ kiedy do Teſsálonicenſkiego Kośćiołá o vmár tych piſał? J owſzem tám vpomina wſzyſthkich wier nych/ áby ſie nieſmućili dla vmártych/ iákoby nádzieie żadney niemáiąc onich/ ták iáko tzyni á pogáni/ ktorzy nádzieie żadney/ o przyſſłym żywoćie niemáia.

A gdyſz tedy ták ieſt/ gdzieſz thu iuſz bedzie wáſz Czy śćiec/ powiedz mi proſzę cię? Muſzę thu rzec s Swie

Phil. 3. tym Páwłem/ o nieprzyiáćiele krzyżá Páná Kryſtuſo wego/ ktorych koniec ieſt zátrácenie.

Krieza papieſcy kramárze. O kramárze niebogoboyni/ tzemuſz zdomu Bożego vtzyniliśćie Lotrowſka iáſkinia? ktorych Bog brzuch ieſt/ á chwałá ich/ iáko tenże Apoſtoł mowi/ wpoſro

Phil. 3. mocenin/ ktorzy wiecey ziemſkie rzetzy miłuiećie/ ániſſi one wietzne: Czemuſz ſie wżdy kiedy nieobatzyćie? tzemuſz ſie nád ludem Bożym nie zmiłuiećie? Czemuſz go zwodzić kiedy nieprzeſtániećie: ktory lud Pan Kryſtus nie Czyscem/ ále krwia ſwoia Swieta otzyśćił/ y poświećił/ tzemuſz ieſzcze inſze otzyśćienia y poświe cenia ſobie zmyſlaćie? Czemuſz wiecey v ſiebie wáżyćie

wáſz żołądek/ Páńſthwá/ Cći/ Bogáctwá/ y roſkoſzy tego świátá/ á niſſli ony Bogáctwá/ ktore Pan Bog nágotował ſwoim wiernym? Czemu wiecey wierzyćie temu Grzegorzowi/ y Janowi Papieżowi/ á niſſli Prorokom Swiethym/ Apoſtołom/ y ſámemu Kryſtuſowi Synowi Bożemu.

Aprzeſto iuſz ſtąd kożdy wierny może obátzyć/ ná iá kim grunćie ſą záſádzone/ wáſze Káplice/ wáſze Oltá rze/ álbo Stoły/ wáſze Mſze zaduſzne/ wáſze Menſioná rye/ wáſze Brácctwá/ wáſze Zołtarze/ wáſze Konduktv Obchody/ Wotywy/ Wilie/ y inſze ſzátáńſkie wymyſły Awżdy ty ieſzcze bedzieſz mowił/ iżeśćie prawdziwi vtzyćiele? prawdziwi páſterze? y przyiáćiele Boży? Ale podzmy do odpuſtow/ kthore miłośćiwemi láthy zowiećie.

Ná tákim grunćie ſą záſádzone Káplice Oltarze/ Menſionárye. etc.

O Papieſkich miłośćiwych Lećiech y Odpuśćiech.

Wan Kryſtus ſyn Boży ták powiedział/ iż iáko trochá Kwáſu/ wſzyſtek zadział ćiáſtá Kwáśny tzyni/ ták teſz Papieſz Rzymſki Antykryſt/ z iedney ná uki/ druga náuke fáłſzywa ſtánowi. Widział naprzod/ iż náuká Ewángeliey S: ieſt náuká proſta/ wzgárdzona y nie poplatna/ w ktorey Pan Bog dáremnie oopuſzczenie

Matt. 13. 1. Cor. 5.

Ewángelia niepopłatna náuká.

 grzechow

Esa. 55. grzechom obiecuie dáć/ bes pieniedzy/ y wßelákiey od-
miány/ wßelkiemu złowieku/ ktory wierzy w Páná Je
Krystá vkrzyzowánego/ myslił tedy otym vstáwicznie
iákoby mogł náuke popłátnieyßa postánowić: A iż mu
sie powiodłá y poßcześćiłá náuká o Czyśću/ chćiał teß
ießcze skossthowáć náuki o Miłośćiwych lećiech/ y o
Odpuśćiech/ ktore Miłośćiwe látá y odpusty/ ponie
waß ty chwaliß/ y onich wiele dzierżyß.

Miłośćiwe lá to westu lat. Anno. 1295. plat. Ro. Ba: polid. Lib. 8. Cap. 1.

Powiedzże mi tedy: czstzyiego roskazania Bonifácy-
us osmy Papieß/ tym imieniem przezwány/ przed kto
rym było przedtym wiecey á nisli dwieśćie/ iákowy po
wiádáćie Papieżow: Naprzod vstáwił tákowe Miło-
śćiwe láto w Rzymie v Złotey fortki/ iż ktobykolwiek
ono mieysce Swiete westu lat náwiedził/ y pieniedzy
przyniosl/ y do skrzynie włożył/ áby złowiek thákowy/
wßystkich grzechow odpußczenie otrzymał/ by teß ná-
wietße grzechy przes wßystek swoy żywot vdziáłał.

Miłośćiwe lá to wpiaćidzie- siat lat. Anno. 1342. Vsper paral. Eus. Naucler.

A iż sie zdał długi czás do stálat czekáć pieniedzy/ to
wßystko Klemens ßosty/ złamał y odmienił/ y to Mi-
łośćiwe láto piećdziesiatego roku postánowił.

Miłośćiwe lá to wedwudzie stu y wpiaći lat. Anno 1471. Volat. Decret. Extr. Vag. Miłośćiwe lá to Krystusowe kożdego roku stoi y kożdey godziny.

Ale iż to ießcze zdał sie długi czás/ ták známienity y
wielkiey świątośći/ tey niezbedney Mammony czekáć
przesto Syxtus Mnich czwarty ná trepkach łakomy/
to wßystko potym złamał y zrzućił y dwudziesteo y pię
teo roku/ miłośćiwe láto w Rzymie postánowił/ y przy
dał ießcze wiecey odpustow/ áby tym wiecey przybyło
pieniedzy. Powiedzże tu iuß s czyieo roskazánia to vczy
nili ći Papieże: Niemożeß teo rzec/ áby s Krystusoweo
przykazánia/ boć Krystusowe Miłośćiwe láto/ nietylko
kożdego roku iest y stoi/ ale teß kożdego dniá y kożdey
godziny: Abowiem gdzießkolwiek bywa pan Krystus
vkrzyżowány prawdziwie przepowiádány/ ktory sam

siebie dla grzechow náßych wydał/ y zá sie zmartwych Ro. 4.
wstał dla vspráwiedliwienia náßeo/ iesli sie to dzieie
We wśi/ iesli na polu/ iesli ná morzu/ iesli w domu/ ie
sli w mieśćie/ tám iest Złota fortká wßedzie/ tám iest
mieysce Apostolskie/ thám iest nákoniec sam Krystus/
ktory dáie Miłośćiwe láto/ to iest grzechom odpußcze
nie dáremne bes pieniedzy/ wßelkiemu złowieku/ kto-
ry weń wierzy/ y doniego przychodzi/ iáko tho sam
przes Proroká mowi ták. Wßyscy prágnacy podźćie Esá. 55.
do wody/ á ktorzy niemaćie srebrá kwápćie sie/ kupćie
y ieććie/ poććie/ kupćie/ bes srebrá/ y bes wßelkiey od-
miány/ wino y mleko: A słyßyß thu iáko mowi kupćie
bes srebrá: to iest/ wezmićie dáremne odpußczenie grze
chow/ fáłßywie tedy Papieß/ y swámi vczy/ iż zá sre-
bro y zá pieniadze bywáia grzechy odpußczone/ ponie 1. pet. 1.
waß nas Syn Boży nie srebrem/ áni złotem sobie kupił
ále krwia swoia nadrossßa.

Papieß niewierzy áby Krysthus przyniosl z Niebá Miłośćiwe láto.

Kiedyby Papieß y swámi wierzył/ iż Pan Kry-
stus nam przyniosl znieba Miłośćiwe látho/ wspom-
niał by wzdy ná ony słowá iego/ ktore mowi v Luká-
ßá Swietego: Duch Boży nádemna/ dla tego/ iß mie Esa. 61. Luc. 4.
pomázał/ ku przepowiádaniu wesołego poselstwá/ po-
słał mie vbogiem/ ábym vzdrowił skrußone sercá/ ábym
przepowiedał Jeńcom odpußczenie/ ábym przepowie-
dał láto Miłośćiwe: A słyßyß thu/ czemu Pan Kry-
stus przyßedł áby przepowiádał láto miłośćiwe: Cze-
muß ie thedy Papieß y swámi przedáie/ poniewaß ie

Pan Krystus wßystkim przepowiada/ y daie ktorzy-
kolwiek weń wierza.

Przesto tedy/ by teß wnauce waßey/ nic inßego nie-
było/ iedno iż daremne odpußzenie grzechow przedá-
iećie za pieniadze/ iáwnie sie okazuie/ iż Papieß iest An-
tykryst/ á wy sludzy iego/ kthorzy krew Syna Bożego
przedáiećie/ á nákoniec depcećie/ y bluznićie: Dla kto-
rego bluznierstwá/ mieliby powstáć wßyscy Krolowie
Cesárzowie/ y Pánowie/ y zepchnać tego Syna zatrá-
coneº s stolcá ieº pyßneº áby wiecey niebluznił pána Je-
zu Krysthá Syna Bożego: Abowiem Pan Bog/ iáko
czytamy w Historyach/ dla mnieyßych grzechow/ wie-
le krolestw srodze skarał/ y pod moc pogáńska poddał.
Przesto teß o tym Papiezu/ ktory naprzod to Miłośći-
we láto wymyslił/ pisárze iego własni/ nic dobrego nie
piszą. A chceß słyßeć/ co nápisáli onim/ iáki to trup był:
Bonifacius octauus.
Wßedł powiádáia ná Papiestwo iáko Lis/ krolował
iáko Lew/ y vmárł iáko pies.

Inßych odpustow niewspominam/ to iest/ drugich
bluznierstw ná przećiwko Krystusowi Synowi Boże-
mu/ ktore Papiezowie rossełáli po wßystkim świećie
y pisáli záwiesiwßy pieczeći ßátáńskie: Plenaryam/ to
iest zupełne odpußczenie grzechow/ tysiac dni/ trzystá
dni/ dwieśćie dni/ sterdzieśći dni/ odpustu/ wczym go
teß y wy sludzy iego do tego czásu násláduiećie/ świad-
czą to wáße listy ktore woltarzách s kośćiámi niewiem
iákiemi/ są zámurowáne/ y ktore teß dáiećie poświacá-
iac kośćioły y káplice: Stadże ludzie nieboż atká pro-
śći/ ßukáiac zbáwienia/ y odpußczenia grzechow/ bie-
gáia/ od Kośćiołá do Kośćiołá/ od Káplice do Ká-
plice/ od Ołtarzá do Ołtarzá/ od Obrázu do Obrázu

Kośći w ołtarzach zamurowáne y listy ná ktorych są nápisáne odpusty.

od Słupa

od Słupá do Słupá/ od Grobu do Grobu/ od Bał-
wáná do Bałwáná/ kxiedzom w vßy/ sámi niewiedzą
co ßeptáli/ pieniadze im w rece tkáli/ y w skrzynie kłá-
dli/ Mße zákupowáli/ Głowy/ Czáßki/ Rece/ Nogi
iedni srebrne/ drudzy woskowe/ stáwiáli/ kośći vmár-
łych ludzi cáłowáli/ á żywe prześládowáli/ wodą sie
kropili/ nieinák iedno iáko Pogáni/ czego sie kto mogł
domyślić z rozumu swego. A to wßystko Papieß y swá-
mi potwierdzał/ y odpusty od tego dawał.

Vmarłe kośći cáłowáli á żywe prześládowáli.

Kiermáße od Papieżá wymyślone.

Niewspominam teß nic o Kiermáßách/ ktore
poświecánim zową/ iákowe sie meżoboystwá/ cudzoło-
stwá/ y piáństwá/ y zwády ná nich dzieią/ niepotrzebá
otym wiele pisáć bo to káżdy ná oko dobrze widzi y sły-
ßy: Ale Bog mśczac sie nád ludem niewdziecznym/ do- Esa: 6.
puśćił tháková slepotę ná ludzi/ áby widzac niewi-
dzieli y słyßac niesłyßeli: A przesto z wielkim żalem pá-
trząc ná ten lud vbogi/ ktory w swey slepoćie ginie/
mowie do Páná Bogá/ on wierß Dáuidow. Wstań Psal. 44.
moy miły Pánie/ Jákoß długo bedzieß spał/ Ocuć sie
á nieodrzucay náwieki: Wstań y wspomoß nas/ á wy-
kup nas od tego Antykrystá/ y sług iego/ dla miłosier-
dzia twego: Oto Wieprz dziki pustoßy winnice two- Psal. 80.
ie y pożera ią srogie á leśne zwierze.
O miłe Owieczki/ krwią Syná Bożeº Páná Jezu K.
odkupione/ y iemu sámemu poświecone/ czemuß sie kie-
dy nieobaczyćie? czemu od tego Antykrystá nieućieka-
ćie? czemu sie do sámego Syná Bożeº Páná Jezu Kry-
stá nienáwroćićie? Izaß niebaczyćie/ tey náuki fałßy-
wey/ przez kthorą Antykryst/ wiele ludzi wiedzie ná

Do owieczek Krystusowych nápominanie.

Apoc. 18: wieczne potępienie: zmiłuyćie śię / nad duszámi wászemi
Act. 2. á vćiekayćie od niego co nadaley / ieśli śnim ná wieki
v. 12. wiekow zginąć niechcećie: Ale podzmy też do Oleiu / y innych wászych wymysłow.

O Papieskim krzyżmie y o iego inszych Oleiách.

Wiż też powiedasz / iż nieużyćie ludzi / iedno w sámym Krystuśie zbáwienie pokłádáć. Ná thotak odpowiádam / iż temu niewierze / áni żadny żłowiek / kthory śię Páná Bogá boi / wierzyć może: A żemu: Abowiem kiedybyśćie w sámym Krystuśie S. Bożym / vzdrowienie duszne y ćielesne / y wszeláką obronę / y błogosłáwieństwo pokłádáli y temu sámemu tylko żeść y chwałę dawáli / tedybyśćie do Krysthusá / Oleiow / Ogniow / Gromnic / Swiec / Lamp / Kádzidłnic / Popiołow / Bágnow / Kwiatkow / Ziół / Owsow / Złotá / Mirry / Kádzidłá / Báránkow / Ptakow / Kołáczow / Mięsá / Słonin / Jáiec / Serow / Másłá / Chlebá / Soli / Piwá / Jábłek / y inszych rzeczy wymyślonych / nieprzykłádáli / áni przydawáli / iáko przydawaćie: Kiedy tym rzeczom martwym / ná wielkie pośromocenie / Páná Jezu Krysthá Syná Bożego / zdrowie duszne y ćielesne / obronę wszeláką

Kiedyby w sámego Krystuśá wierzyli tedyby do niego nic nieprzykłádáli.

łáką / błogosłáwieństwo / á nákoniec odpusczenie grzechow / y łáskę Bożą / przypisuiećie y przydawaćie.

A iżeby śię to iáśnie okazáło / iż ták iesth. Naprzod poydziemy do Oleiow wászych / á potym do tych rzeczy inszych. Wszák ieśli kto temu niewierzy / niechayże tákowy w wásze Pontyfikáty / Agendy / y Mszały weyrzy: A iż troiáki Oley żáruiećie / ieden ktorym krzie dze smáruiećie. Drugi kthorym dzieći ná krzćie mażećie. Trzeći ktorym niemocne ludzi ssálićie y guślićie. Przeto kiedy pierwszy Oley świećićie / iáko wy mowićie: tedy ty słowá do Oleiu mowićie.

Záklinánie pierwszego Oleiu w wielki żwartek / ktorym niemocne mażą.

Záklinam ćie nanieczystszy Duchu / y wszystká náiázdo Szátáńska / y wszystki fantáśmy / w imię Oycá y Syná y Duchá Swietego / ábyśćie odeszli od tego Oleiu / áby śię mogł stáć duchownym pomázánim / ku potwierdzeniu zmysłu y ćiáłá / áby był obroną Duszną y ćielesną / ku wyniszczeniu wszystkich boleśći y niemocy.

Ex pontificali Venecijs excuso. 1510.

Naprzod ćie tu pytam / powiedz mi / skądeśćie wzięli / ták zły Oley y opętány / iż Dyjabły śniego wyrzucaćie: O vchowayże nas Pánie Boże / tego opętánego oleiu wászego. A żemu sobie niewspomnisz o bluznierzu / iáko Duch Swięty mowi / o wszystkich rzeczach / ktore Pan Bog ludziam dał ku żywnośći / posłuchay Páwłá Swietego. Wszelkie sthworzenie Boże dobre iest / ktorego vżywamy żyniąc dzieki Pánu. A słyszysz tu Duchá Swietego: żemuż ty tedy ten oley opętánym żynisz / ktory Duch Swięty zowie dobrym.

Vide Durand. Lib. 6.

1. Tim: 4:

Jesszcze ćie pytam: ktoć ten Oley rozkazał krzćić /

w imie Oycá y Syná y Duchá Swietego: Izaß Pan
Krystus Syn Bozy roſkazał/ kiedy oleie krzćić/ álbo
iáko wy mowićie/ ſwiećić? A ieſli roſkazał/ vkaß roſka
zánie iego: vkaß teß/ iż Oley okrzczony/ duchowne czy
ni pomázánie/ to ieſt/ Duchá ſwietego dáie/ y ieſt obro
na Duſzna y ćieleſna/ y wyniſzcza/ y oddala/ wßythki
niemocy y boleśći: Izali tho nie ſą náuki Dyábelſkie/
ktore ſą ku temu końcowi/ od Antykryſtá wymyſlone y
vſtáwione/ áby ludzie ten oley ſmrodliwy/ miáſto Du
chá ſwietego chwalili/ y wnim zbáwienie y odpußcze
nie grzechow ſwoich pokłádáli.

Ták do niemocnych ludzi mowią papieznicy/ kiedy ie Oleiem mázą.
Tak iáko to ſámi rozumiećie/ kiedy niemocnego tym
oleiem máżećie/ mowiąc. W imie Oycá y Syná y
Duchá ſwietego/ máżę ćie tym oleiem/ ábyś przes tho
pomázánie/ wziął zupełne grzechow odpußczenie. Ná
że vßy/ nozdrze/ vſthá/ ręce/ nogi twoie. Iż coś kol
wiek zgrzeßył tymi członki/ áby tho było tym ſwietym
Oleiem pomázánim zgłádzono.

A baczyß tu/ iáko mowiß: máżećie tym oleiem: ábyś
przes to pomázánie: wziął zupełne grzechow odpu
ßczenie: áby to było thym ſwietym oleiem pomázánim
zgłádzono. Gdzie thu iuß będzie/ on Báránek Bozy/
ktory ſam głádzi grzechy/ o zápámietáli ludzie Duß
ſwoich y ludzkich/ czemu tego Syná Bozego/ ták háń
bićie y ſromoćićie.

Ale rzeczećie: Coß wżdy mowiß/ álbo piſzeß/ izaß
ty niewieß/ iż mázánie ludzi niemocnych/ nieieſt nászá
vſtáwá/ ale ieſt vſtáwá Apoſtołow Swietych. Abo
Jaco: 5. wiem Jákub Apoſtoł Swiety ták nápiſał. Rozniemo
że ſie kto miedzy wámi/ niechay wzowie ſtárßych ko
śćiołá y niechay ſie modlą nád nim/ máżąc go oleiem/

w imie Boze/ á modlithwá wiáry zbáwionym vczyni
niemocnego/ y podzwignie go Pan Bog. A ieſli be
dzie w grzechach/ będą iemu odpußzone.

Ná ty słowá Jákubá Swietego/ ták odpowiedam
iż ty słowá Jákubá Swietego/ nic ſie nieściągáią ku
temu wáßemu Oleiowi czárowánemu. Abowiem ná Mar: 16.
on czás Pan Kryſtus dał był moc oſobliwą y dáry/ á
by cudá widome przed wßyſthkimi ludzmi czynili/ no
wymi iezyki mowili/ vmárłe krześili/ Dyábły wyrzucá
li/ węże bráli/ ná niemocne ręce kłádli/ á lepiey ſie mie
li/ oleiem mázáli/ á ku zdrowiu ludzi przywrácáli.

Przeto teß Marek Swiety/ o tym oleiu Apoſtolſkim Mar: 6.
ták wſpomina mowiąc. Iż idąc zwolennicy przepo
wiedáli/ áby ſie ludzie káiáli/ y Dyábły wyrzucáli/ y
wiele niemocnych oleiem mázáli/ y zdrowie bráli. A
baczyß tu ſtych słow: iż Apoſtołowie/ ludzi niemocne
mázáli oleiem/ ále nie dla odpußczenia grzechow/ iáko
wy ſwoie niemocne máżećie/ ále w ten obyczay/ áby lu
dzie po onym mázániu vzdrowieni byli/ y cudá thym
mázánim ſwoim przed ludzmi okázowáli/ iáko tu oto
ſłyßyß v Márká Swietego/ iż niemocni zdrowie brá
li. A przeſto prozno ſobie Apoſtoły bierzećie ná pomoc
ku tym ſwoim czárom: ponieważ niemáćie/ áni táko
wych dárow/ áni teß tákowego oleiu/ ktorymbyśćie lu
dzi ku zdrowiu przywieść mogli/ y owßem iáko kto zá
kuśi tego oleiu wáßego/ rzadki ſie wybiega/ áby vm
rzeć niemuſiał. Ale byśćie teß dobrze y od Apoſtołow
to wzięli/ czego nigdy niedowiedziećie/ tedy vkażćie
mi proße was/ gdzie Apoſtołowie Swięći/ czárowáli
kiedy oley tákowymi słowy/ ktorymi go wy czáruiećie:
vkażćie theß gdzie z oleiu Dyábły wyganiáli iáko wy

wyganiaćie y záklinaćie: Izali w tey mierze Czárno≈
krieżnikom podobni nieieſteśćie / oſadźćie ſie thera≈
proßę was: Ale podzmy do Wtorego Oleiu.

Záklinánie Wtorego Oleiu/ktorym krzcą dźieći y Krzyzmem y zową.

Máło wam było ieſzcze ná iednym oleiu/przetośćie
Ex eodem Pontificali. ſobie drugi zmyślili ktory ząruiąc/ álbo iáko wy mo≈
wićie świecąc/ták mowićie. Day nam Boże pokor≈
nie proſimy/iż ktokolwiek krztem świętym byłby odro≈
dzon/á tym oleiem pomázan/wźiąłby duſzne y ćieleſne
błogoſłáwieńſtwo zupełne.

I toć ieſt náuká/od nieprzyiaćielá duſznego zmyślo≈
ná/y do kośćiołá Swiętego w prowádzona/ aby lu≈
dźiom okrzczonym/miał Oley śmrodliwy dáwáć/ zu≈
Gen. 12. pełne błogosłáwieńſtwo: gdźieſz tu iuſz będźie ono ple≈
Gen. 18. mię błogosłáwione Pan Kryſtus Syn Boży/ Abrá≈
Gen. 22. hámowi/y inſzym świętym obiecány. W ktorym miá≈
Gen. 26. ły być błogosłáwione wſzyſtki narody świátá.
Gen. 28.
Gal. 3. I co tu inſzego ná krzćiech ſwoich okázuiećie/ kiedy
Gen. 17. niewinne dźiatki krzćićie/ á thym śmrodliwym oleiem
śmáruiećie/iedno iż wy/nie oney vmowie wierzyćie/
ktorą Pan Bog z Abráhámem vczynił mowiąc. Bę≈
dę Bogiem twoim/y plemienia twego/áni Kryſtuſo≈
wi Synowi Bożemu y iego męce/ śmierći/y krwi/ále
dufaćie themu śmrodliwemu pomázániu oleynemu/
ktoremu duſzne y ćieleſne błogosłáwieńſtwo y zbáwie≈
nie przywłaſzczaćie y przypiſuiećie/ iáko ſie tho iáśnie
okázuie z wáſzych włáſnych słow/ktore tám ná ten czas
mowićie/kiedy dźiatki máte przy krzćie thym Oleiem
śmáru≈

śmáruiećie mowiąc ták do dźiećiątká. Ia ćiebie máżę
oleiem zbáwiennym: Tho ieſt/tákowym Oleiem/ dla
ktorego ludźie będą zbáwieni.

Ex Agenda secundum Rubricam Ecclesiae Cathedral. Cracovien.

Wiem/że teſz potym przykłádaćie s krzyżykiem Kry≈
ſtuſá/ále tám nádáremne / imię iego świete/ w vſthá
wáſze bierzećie/y práwie ſie śniego náśmiewaćie. Ie≈
śli chceſz wiedźieć iáko: powiem/bośćie tho iuſz przed
tym wſzyſtko temu śmrodliwemu oleiowi przypiſáli/
cośćie byli powinni przypiſáć/ y przywłaſzczyć ſáme≈
mu Pánu Kryſtuſowi.

Krzeſt pápieſki z Oleiem.

A przeſto tym Oleiem dźiatki máte mážąc/nic inſze≈
go nieczynićie/iedno krzeſt prawdźiwy/od Páná z wo≈
dy tylko poſtáwiony/háńbićie y złomoćićie/przeto teſz
Tit. 3. Páweł święty zowie krzeſt/odrodzenia náſzego omy≈
ćim/á nie Oleiowánim/álbo mázánim.

Niewſpominam tu ieſzcze/ iákie krzyżyki tym Ole≈
iem czynićie/ kiedy teſz dźiatki máte thy krzćićie/ iáko
tám Stuły ſwoie na nie/ by ná złodźieie powrozy kłá≈
dźiećie/iáko ie błoćićie/ſolićie/w czepki vbieraćie/świe≈
ce martwe w ręce práwe dawaćie: Thy słowá mo≈
wiąc do dźiećięćiá. Weźmi Lámpę gorąiącą/y niená≈
gánioną: y ieſzcze iáko kxiegi wáſze/ná ich twarz kłá≈
dźiećie/s ktorych kxiąg Bogá bluźnićie/y iáko Dyá≈
bły od nich wyganiaćie/záklinaćie/y nád nimi rozwá≈
ruiećie.

Ex Agenda Ecclesiae Cathedralis Cracovien.

Ale kto może wáſze zabobony wſzyſtki wypiſáć/kto≈
reśćie od Antykryſtá Rzymſkiego wźięli / y lud Boży
proſty pomámili/ y ty plugáſtwá ſwoie do Kośćiołá
Bożego w prowádźili/ y názwáliśćie ty oleie / y inſze
wáſze wymyſły Swiątośćiámi/mowiąc do ludźi pro≈
ſtych. Bráćie: Nie dotykay ſie/niekoſztuy/nieruſzay/ Col. 2. Marc. 7.
grzech:

Zapomnienie do ludzi prostych ktorzy w Papiestwie krzcą dziatki swoie.

O wy prośći niebożątká/ ktorzy swoie Dziatki/ tym smrodliwym/ y záklętym Oleiem/ dopuszczaćie smárowáć/ błoćić/ y solić: Wspomnićie sobie kiedy/ ná krzest Janá krzćićielá świętego/ iáko Jan święty on lud w Jordánie Rzece krzćił/ ktory do niego ná pusczą przychodził: iáko nákoniec/ y sámego Páná Jezu Krystá Syná Bożego okrzćił: Izali tám iákim czárowánym Oleiem/ błotem/ álbo Solą krzćił Krystusá Syná Bożego/ y on lud przychodzący do niego: posluchayćie iáko do ludu mowi/ własnych słow iego: Ja was Wo-
Marci 1. dą krzczę/ ále on/ ktoremum ia nieiest godzien vpad-
Matt. 3. wszy rzemyká rozwiązáć v trzewikow iego/ was okrzći Duchem Świętym. I byli krzczeni wszyscy od niego w Jordánie rzece. A słyszyćie tu Duchá świętego słowá.

Jesli máło maćie ieszcze natym/ wspomnićie też sobie/ iáko Filip Apostoł święty/ onego Murzyná stárste Krolowey Kándáces okrzćił: Posluchayćie słow
Acts 8. Duchá S. Gdy powiáda/ iecháli drogą/ nádiecháli Wodę/ y rzecze Murzyn do Filippá. O wo Wodá/ ze mu mie nieokrzćisz: Rzecze Filip. Jesli wierzysz z zupełnego sercá: godzi śię. I odpowiedziawszy Murzyn rzekł/ Wierzę Syná Bożego/ być Jezusem Krysthusem. I kazał stánąć wozowi/ y stąpili obádwá w wodę/ Filip wespołek y Murzyn/ y okrzćił go.

Dla tegom tu przywiodł ty słowá Duchá świętego ábyśćie obaczyli kiedy/ iáko w pierwszym świętym kośćiele krześćijáńskim/ Apostołowie/ y inni wierni pásterze y posłowie Boży/ krzćili ludzi: ktorzy o tych Oleiach Szátáńskich y klętych/ áni o tych Solach/ áni o tych błoćiech/ nic niewiedzieli y niesłycháli nigdy/ tylko sámą wodą krzćili. A przeto vćiekayćie/ co nadaley

ley możećie/ od tákowych Oleiarzow/ Błotharzow/ y Solarzow. Ale podzmy do trzećiego ieszcze Oleiu.

Záklinánie trzećiego Oleiu ktory Swiętym Bálsamem zową.

Máło wám było ná iednym Oleiu/ máło y ná dwu Oleiách/ aż musiał być ieszcze trzeći/ ktory tymi słowy záklinaćie. Zaklinamćie stworzenie Oleiowe/ w imię Oycá y Syná y Duchá Świętego. Aby przez to wzywánie Troyce/ y iedney mocy Bostwá/ wszelka nagorsza moc przećiwniká/ wszelka zástárzáła złość Dyjabelska/ wszelka gwałtowna nawálność/ byłá wykorzenioná/ y odeszłá od ćiebie/ ábyś śię stał tym ktorzy tobą będą pomazani/ ná odpusczenie wszystkich grzechow/ ábyś twoie błogosłáwieństwo wysłał ná then Oley: I dałeś przez pomázánie tego stworzenia oczyśćienie duszne y ćielesne. A iesliby do niego przećiwni duchowie przylnęli/ ostátki álbo zmázy iákie/ zdotknienia thego Świętego Oleiu/ aby odeszli: Niechay będzie nágotowáne pomázánie ku zbáwieniu.

Ex eodem pontificali.

Nota.

Wiele inszych bluźnierstw opusczam/ ktore ten Oley tám czáruiąc/ mowićie: tylko tu vkázuie niektore pocześći/ áby wszyscy wybráni y wierni obaczyli/ iákowe opętánc oleie maćie/ s ktorych Dyjabły wyganiaćie. Jáko śię imienia Bożeᵒ brać nádáremne nieboyćie áni wstydaćie: Jáko temu Oleiowi smrodliwemu/ odpusczenie wszystkich grzechow przypisuiećie: Jáko oczyśćienie Duszne y ćielesne y nágotowánie zbáwienia iemu przywłaszczaćie: A krotko mowiąc/ ten smrodliwy Oley zá Bogá chwalićie:

Dziewieckroć klekaią przed Oleiem papiescy Biskupi y Xieża.

Jesli rzeczesz: iż go zá Bogá niechwalićie: powiedzże mi / czemuż w wielki czwartek przed nim dziewieć kroć vpadaćie ná kolána / mowiąc ták do pierwszego Oleiu. Badz pozdrowion Swiety Oleiu. Badz pozdrowion Swiety oleiu. Badz pozdrowion Swiety Oleiu. J záśie przed wtorym oleiem takież klekáiąc mowićie. Badz pozdrowione swiete krzyzmo. Badz pozdrowione swiete krzyzmo. Badz pozdrowione swiete Krzyzmo. J záśie przed trzećim oleiem takież klekáiąc mowićie. Badz pozdrowion Swiety Bálsámie. Badz pozdrowion swiety Bálsámie. Badz pozdrowion swiety Bálsámie.

Jáko pozdrawiáia Oley w wielki czwartek.

Juß tu teras przeć tego niemożećie / ábyśćie tych oleiow / zá Bogi niechwalili / ponieważ otho klekáćie przed nimi / pozdrawiaćie / odpuszczenie wszythkich grzechow im poczytaćie.

Jáko sie też to ieszcze szerzey okázuie z wászego bierzmowánia ludzi prostych. Abowiem kiedy ie bierzmuiećie / y tym oleiem smrodliwym smáruiećie / thedy kreśląc po czele / ták do człowieká mowićie. Janie: známionuię ćie znákiem krzyżowym / y potwierdzam ćie Krzyzmem zbáwiennym. To iest. Dla ktorego ludzie bywáią zbáwieni.

Jáko bierzmuią ludzi Biskupowie albo sufraganowie.

fałsz

Jesliże to ták iest / iż ludzie od mázánia wászego / bierzą zbáwienie / tedyć ono swiádectwo Duchá swietego
1. Jo. 2. go / iest fałszywe / ktore Jan Swiety nápisał / mowiąc do wiernych. Iż wy pomázánie maćie / od Swietego onego. A słyszysz tu / od kogo máią wybráni Boży pomázánie: A przesto to wásze mázánie / nic inszego nie[illegible] ono iest z Duchá Swietego náśmiewánie.

A ba[illegible]ż iuż / iáko ludzi vczyćie: Roskazał nam / mowi

wi Piotr Swiety. Abyśmy przepowiedáli / iż on iest Sedzia żywych y martwych. Niemowi tu Piotr Swiety roskazał nam przed Oleymi klekáć kielkákroć / pozdráwiáć / ludzi smárowáć / y grzechow odpuszczenie Oleiem przypisowáć / ludzi Oleiem krćić / y bierzmowáć. Act. 10.
Juß tu możesz báczyć / iesliśćie są przyiaćiele álbo nieprzyiaćiele Boży / Krystus ták powiáda. Wy przyiaćiele moi iesthesćie / iesli bedziećie czynić / cokolwiek ia wam roskázuie. A gdzież to wam roskazał Oleiem ludzi smárowáć / tego niemożesz nigdziey prawdziwie vkázáć. Joa. 15.

Ale rzeczesz / izasz ty niewiesz / iż ták było w stárym zakonie z roskazánia Bożego: ná tho ták odpowiádam / iż też było w stárym zakonie / że sie ludzie obrzezowáli / Sobothy swiećili / Kozły Cielce / y Barány ofiárowáli / y krwią sie ich kropili z roskazánia Bożego: A czemuż sie tedy też nieobrzezuiećie: czemu Sobot nieswiećićie: czemu kozłow / ćielcow / y báranow nie offiáruiećie.

Leuit. 8.
Leuit. 21.
Exod. 29.
pierwsza wymowka papieska o Oleiu.

Ale rzeczećie / iż ty rzeczy były ćieniem / aż do Krystusá: Jesli były ćieniem / tedyć też y oley był ćieniem / ktorym w sthárym zakonie ludzi mázano / kthore mázanie zwierzchnie / nic inszego nieznámionowáło iedno wnethrzne pomázánie Duchem Swietym / kthorego nam Krystus meką y smierćią swoią / zásłużył / y zesłał.

Jesli iedne ćienie z stárego zakonu chcećie chowáć powiedzćie mi / czemu drugich niechcećie: Abowiem Swiety Páweł ták pisze / iż khto iedno chowa / powinien wszystko chowáć: ále posłuchay słow iego. Oświadczam przed káżdym człowiekiem / iż kto sie obrzeże / stawa sie powinowáty ku chowániu wszystkiego zakonu. A przesto iesliśćie ten ćień ieden mázánie Oleiem s stá- Gal. 5.

rego zakonu wzięli/ chowayćieſz tedy y drugie ćienie.
Abowiem ieden ćień chowáć/ á drugie opuſzczáć nic in-
ſzego nie ieſt/ iedno ſie s Páná Bogá/ y iego zakonu ná-
śmiewáć:

A baczyſz iuſz iáko ſtáry zakon maćie po ſobie. Ale by teſz
dobrze ták było/ izaſz dla tego mamy znowu zydámi zo-
ſtáć/ vkaſzćie proſzę was/ gdzie w ſtárym zakonie nápi-
ſano otym/ iż Zydowie Oleie zá Bogá chwalili/ przed
nimi klekáli/ y ták pozdrawiáli/ záklináli/ iáko wy czy-
nićie.

Wthora wymowka o Oleiu papieſka. Ale ieſzcze rzeczećie/ iż to nie tylko s ſtárego zakonu ma-
my/ ále teſz thák Swięći Oycowie poſtánowili: Ná-
toć thák odpowiádam/ iż Oycowie Swięći niemogli
nic poſtánowić w kośćiele krześćijáńſkim/ czego Kry-
Gal. 1. ſtus Syn Bozy nieposthánowił: Abowiem iáko Duch
Swięty powieda. By tez Anioł z nieba ſtąpił/ y inſzey
Ewánieliey vczył/ ma to być przekleſtwo: przeſto tedy
według tego piſmá świętego/ ty Oleie wáſze nic inſze-
go nie ſą/ iedno przekleſtwo y Dyabelſtwo/ ktore s nich
wyrzucáćie káżdego roku/ á przedſie go wyrzućić nie-
możećie.

Kto wymyślił y vſtáwił ty Oleie czarowáć.

Achcećie iż wam vkaże/ kto ty Oleie czárowáć/ á-
bo iáko wy mowićie świećić/ ná wielki czwártek/ vſtá-
Anno 245. wił y roſkazáł: Powiem y vkaże. Fábian Biſkup Rzym-
Polidor. ſki/ ták iáko wáſzy piſárze otym piſzą/ ktory ták był po-
Lib. 5. ſtanowił ſprzodku/ áby wſzyſcy páſterze y Biſkupi ſłá-
li ſobie/ po tákową nową y známienitą świątość/ do
Rzymá/ y kupowáli ſobie.

Potym ſie nád wámi śmiłował Sylueſter Papieſz/
y tę moc dał Biſkupom drugim/ áby z wielką powagą/ Anno: 3.20. Polidor. Plat. Sabel.
nabożeńſtwem/ klekánim/ pozdrawiánim/ the wiele-
bną/ y nieſłycháną Swiątość/ záklináli/ álbo iáko wy
mowićie święćili/ ná wielki czwartek/ á potym vczáro-
wáwſzy/ inſzym vbogim Plebánikom/ do ich kośćiołow
przedawáli zá pieniądze.

A iż ieſzcze ná then czás wiele ludzi bogoboynych tey
świątośći/ zá Bogá chwalić niechćieli/ tylko sámi krie- Anno. 410. Sigeb in Chron.
zá o niey wiele trzymáli. Przeſto potym Innocencyus
Papieſz vſtáwił/ áby wſzyſcy ludzie pod duſznym zátrá-
cenim tey nowey y nieſłycháney Swiątośći vżywáli/
w ktorey ſie zámyka łáſká Boża/ y odpuſzczenie wſzyſt-
kich grzechow.

To gdy niektorzy vſłyſzeli/ bárzo ſie ták známienitey
Swiąthośći vrádowáli/ á drudzy przedſie zle o niey Anno 525. Volat. Polid.
trzymáli y wątpili/ przeſto teſz Foelix Papieſz czwar-
ty/ dáley á niſſli po ſtu lat vſtáwił/ áby żadny człowiek
o tákowey nieſłycháney Swiąthośći y nowey niewąt-
pił y nie ſzemrał więcey o niey. I roſkazał/ áby ſie wſzel-
ki człowiek krzcący vmieráiąc/ mázał/ y w niey nádzieie
zbáwienia ſwego pokłádał.

Iuſz tu tedy możeſz obaczyć/ iż ty Oleie/ nie poſſły áni
od Kryſtuſá Syná Bożego/ áni teſz od Apoſtołow ie-
go/ iáko wy proſte ludzi zwodźićie/ gdy te obłudę ná
Kryſtuſá/ y ná iego Apoſtoły/ kłádziećie. Gdyſz tu iá-
wnie iuſz baczyćie/ iż nie od Apoſtołow ieſt wprowá-
dzoná do kośćiołá Swiethego/ ále od Oycá Dyabłá
kłamliwego/ ktory przes Papieże chćiał zeſromoćić ná-
przod ſłowo Boże/ Páná Iezu Kryſtá Syná Bożego
y zeſromoćić y ſplugáwić krzeſt/ y Duchá Swiętego.

Olelem drwá kámienie y spize máza.

Nie wspominam tu nic/ iáko thym oleiem śmrodli-
wym/ nietylko ludzi mážećie/ ále tež Drwá/ Kámienie
spiže/ srebro złoto/ to iest/ kośćioły Kámienne/ Drew-
niáne/ Ołtarze Zwony/ Kielichy/ Portátyly y inše
Dyabelskie zabobony krzćićie y gusličie.

Ale was ták Pán Bog chćiał przed wšystkim świá-
tem vkázać/ áby was ludzie po tych zmyślonych máśká-
rách poznáć mogli/ iž wy iesteśćie oni/ o ktorych Piotr
2. Pet. 2. Swiety nápisał/ przes ktore drogá prawdy miáłá być
zbluzniona. Ale podzmy do ogniá y do inšych rzeczy.

O Papieskim Swieceniu Ogniá w Wielkonocna Sobote.

Ex Agenda secundum Rubricam Ecclesiae Catedralis Cracovien: et ex Missali Crac.

Aprzod w Wielkono-
cna Sobothe vbrawšy sie do
drew idziećie/ s kiymi y s świecá-
mi niezápalonymi/ s proznym
Turybulárzem/ y z wodą žáro-
wána. Thámže wykrzosawšy o-
gień álbo s krzemieniá/ álbo s kry-
šthału/ siedm kroć chodzićie/ około onych drew šem-
rząc y žáruiećie: I miedzy inšymi rzeczámi žegnáiąc
ten Ogień ták mowićie.

Day Boże/ áby wšystki rzeczy/ ktore by były tym O-
gniem zágrzane/ stáły sie błogosłáwione/ y wšelkiemu
ludzkie-

ludzkiemu zbáwieniu požyteczne. etc. I záśie. niechay
przyidzie Wšechmogacy Bog ná then Ogień etc. Iž
ná ktorebykolwiek mieysce byłá Swieta taiemnicá ie-
go przynieśioná/ áby thám byłá chytrość Dyabelská
wygnána. I máło nižey. Aby był then Ogień Sługom *Ogień obroną papieską.*
twoim/ y Służebnizkam twoim obrona/ y bespieczno-
śćia obrony/ áby nieprzyiaćiel w ich wnetrznośći nie-
wšedł.

Powiedz mi: Ieśli to iest Ewánieliey Swietey v- *Matt. 28.*
być ludzi/ ktora Pan Krystus roskazał zwolennikom *Mar. 16.*
swoim wšysthkim narodom przepowiadáć/ Ogniowi
vžárowánemu błogosłáwieństwo/ y zbáwienie przypi-
sowáć: S ktoregožeś tho pismá wyczytał/ áby Ogień/
ktory Bog stworzył wšelkiemu człowiekowi/ ku ćiele-
sney potrzebie/ miał być Sługy Służebnizek Božych
obrona dušna náprzećiwko Dyabłom/ y chytrośćiam
ich: Izaš thá tylko cześć y chwałá nie należy sámemu
Synowi Božemu Pánu Iezu Krystusowi.

Vkaž gdzie Krystus roskazał žárowáć albo iáko ty
mowiš świećić Ogień: Vkaž teš obietnice Bože/ gdzie
Bog obiecał dla zágrzania tego ogniá/ dáć swoie bło-
gosłáwieństwo/ y zbáwienie.

Ale poniewaš/ áni roskazánia Krystusá Syná Bo- *Co iest Ogień papieski.*
žego/ áni teš namnieyšey obietnice iego/ nigdy vkázáć
niemožeš. Sa thedy iáwne znáki/ iž then Ogień wáš
zmyślony/ s temi głowniámi/ y weglámi/ kthore wy zo-
wiećie świeconymi/ nic inšego nieiest/ iedno iest Dya-
belskie Igrzysko/ á s Páná Iezu Krystá Syná Bože-
go y z iego obrony náśmiewisko.

Abowiemeśćie tey náuki/ nie od Bogá wzieli/ áni
od Páná Iezu Krystá Syná Božego/ áni teš od Apo-
stołow

Suidas in di- ſtołow iego/ áleśćie te nauke wzieli/ od Dußnego nie
ctione Kano- przyiaćielá Dyjabłá/ y onych ſług ieo/ pogánow Chal
pos. dáyzykow/ y Perſow/ ktorzy ogień zá Bogá chwalili
Aeneid. 2. y obrone ieᵛ dußna y ćieleſna przypiſowali/ iáko otym
Fastor. 4. piſża Doktorowie Pogáńſcy/ ná wielu mieyſcách/ Su
Metámor. 7. idáß/ Wergilius/ y Owidyus.
Herod.
Polid. Abowiem on ogień w ſtárym zakonie/ ktory z niebá
ſtepował/ y ony ofiáry pożerał/ prześládowánie/ vdre
cenie/ meke y śmierć Páná J: Kryſtá známionował/
Psal. 16. iáko o Kryſtuſie Prorok Swiety nápiſał. Ogniem do
świadzyłeś mie/ á nieieſth náleziona wemnie niepráw
Psal. 66. wość. J záſie. Przeſliśmy przes Ogień y Wode/ á wy
wiodłeś nas ná ochłodzenie. Thego Kryſtuſá Syná
Leuit: 6. Bożego známionował on ogień/ ktory w Sálomono-
wym kośćiele ná Ołtharzu vſtáwicznie gorzał.
Fat ß. Ale iż wy temu niewierzyćie/ áby Kryſtus dośić v-
czynił przes meke ſwoie ná krzyżu/ y gorzał vſtáwicz-
nie w kośćiele Swietym w ſercách wiernych. Przeto o
ſobie nowe ognie zmyſlaćie/ y thym wymyſlonym o-
gniom ſwoim/ błogoſłáwieńſtwá/ obrony dußne y ćie-
leſne/ y zbáwienie przypiſuiećie. A iż prośći ludkowie
nierozumieia wáßym zabobonom/ y thym wymyſlom
Náco ten O- Dyjabelſkim/ przeto teß ty ognie y głownie ná żáry o-
gień obracáia brácáia/ iedni zá ſtrzeche dla gromu wtykáia/ drudzy
ludzie. dla grádu miedzy zboże głownie zánoßa/ drudzy ſobie
dla bolenia głowy ożegaia. Toć ſa ſkutki/ ktore z wá-
ßey náuki Antykryſtowey pochodza/ y ſámi záruiećie/
y ludzi zárowáć vczyćie.
Fat f3. Juß tu tedy ſtąd może kożdy obáczyć/ ieſli wy ludzi
vczyćie/ áby wczym inßym nádzieie zbáwienia ſwego
niepokłádáli/ iedno w ſámym Pánie Jezu Kryſtuſie?
O nie-

O nieprzyiaćiele Boży/ długoß ták bedziećie ludzi v-
bogie zwodzić/ słowy tylko Syná Bożego wyznawa-
ćie/ ále ſie go ſkutki wáßymi przyćie. Z owocow ich po
wiáda Pan Kryſtus poznaćie ie/ izali s ćiernia zbierá Matt.
ia winne iagody/ álbo z oſtu figi? Oto ćiernie/ ktore
palićie/ vkaßćie/ kthore iagody ſniego zbieraćie? Ale
podzmy do Swiec.

Papieska Swiecá krzćilna.

Potym Ogniu w teß Sobothe/ záruiećie záſie
Swiece wielka/ ktora krzćilna zowiećie: J iáko theß
tám Jmie Boże ná dáremne bierzećie/ y Páná Bogá
bluznićie/ kożdy może ſnádnie ſtych słow obáczyć/ kto-
re tám ſſemrzećie/ gdy te Swiece żegnaćie.
Naprzod pieć ziarn kádzidłá ná krzyß w te ſwiece
wtykaćie/ á wtykáiac ty słowá Páná Bogá ſromo-
cac/ y imie iego ná dáremne bierzac/ mowićie.
Przyimi Swiety oycze zápalenie tey offiáry wieczo- Ex Agenda et
ney/ ktora my thobie daiemy. J máło niżey. Proſimy Missali Crac.
ćie Pánie/ áby tá Swiecá w imie twoie poświeconá/
ku tey nocney ćiemnośći ſkáżeniu nieuſtawáiac trwá- Woniáiaca
łá/ y ku woniáiacey ſłodkośći zápalona/ do niebieſkie- słodkość pa-
go świátłá byłá przyłaczoná. pieſka Swieca
Jnße bluznierſtwá opußczam/ ábowiem ſtych może woskowa.
kożdy obáczyć/ kto ſie iedno Bogá boi/ y miłuie Jmie
iego ſwiete. Jż wy zápámietawßy Páná Boga/ y ie-
go przykazánia Swietego/ gdzie mowi. Niemiey Bo-
gow cudzych przedemna: Te obłude martwa y nicze- Exod. 20
mna ſwiece/ wieczorna woniáiacey ſłotkośći offiára
zowiećie/ y czynićie. Bluzniac/ y przeklináiać/ Páná
Jezu Kryſtá Syná Bożego/ ktory tylko ſam ieſt/ wie
wiezorna

Gen. 8. ʒorną woniáiącey słotkośći offiárą / przed Bogiem
Exod. 29. Oycem ná práwicy iego siedzący.
Toć iest ono ohydzenie przed Bogiem / ná mieyscu
Dani. 11. Swiętym stoiące / o ktorym Dániel święty nápisał / y
2. Tes. 2. Páweł Apostoł Boży. Toć są oni / ktorzy z nas wyszli
Matt. 24. ále niebyli nigdy snámi / iáko Jan święty mowi / abo-
1. Jo. 2. wiem by byli z nas / wżdyć by snámi byli zostáli: Toć
są oni Doktorowie / ktorzy sie mieli przeć páná swego
2. Pet. 2. ktory ie odkupił / iáko Piotr święty nápisał. Zá ktory-
mi miáło ich wiele iść / przes ktore drogá prawdy miá-
łá być sromoconá.
Izali może być ießcze hániebnieyßa y sromotliwßa
rzeʒ wymyslona / náprzećiwko Synowi Bożemu / Pá-
nu Jezu Krystusowi / iedynemu zbáwićielowi náße-
mu / iáko tá iest: przyrownywáć obłude z wosku vle-
pioną / do oney wieʒorney y woniącey offiáry / kthora
wieʒor to iest ná ostátku świátá iest zá nas Bogu Oy-
cu ná krzyżu offiárowáná: á trwa od poránku aß do
wieʒora to iest od poʒatku / aß do skońʒenia świátá.
Jo. 1. Izaß nietylko sam Pan Krystus iest świecá / ktora o-
świeca wßelkiego ʒłowieká / przychodzącego ná ten
świáth: ktory poraża y gáśi wßystki inße świece zmy-
słone y obłudne / swoią świátłośćią niestworzoną.
O iákoß wy stániećie przed oną świecą wieʒną / w-
ßystek świát oświecáiącą: iákoß sie będźiećie wymá-
wiáć: kiedy wam rzeʒe oná świecá / nigdy niezgáßona
Zozymus Pap. ʒemuśćie sobie inße świece wymyslali / y stáwiali / ktoß
Anno. 420. wam to roskazał: Wymowićie sie / y rzeʒećie / mysmy
Durand. nic niewinni miły Pánie: Abowiemesmy to pod klą-
Volat. twámi ʒynić musieli / co vstáwił y wymyslił Zosymus
Isid. Rzymski Papieß. Tám obaʒyćie iesli wam tá wymo-
polid. lib. 6. cap.
wká

wká poydzie álbo nie. Day wam Pánie vpámiętánie.

Papieskich gromnic czárowánie.

Ale podziny teß y do Gromnic / kthore ʒáruiąc ták
naprzod mowićie. Prośiemy ćie Boże / abyś ty świe-
ce / ku potrzebie ludzkiey / y ku zdrowiu ćielesnemu y du-
ßnemu / bądź ná ziemi / bądź teß w wodźie / przes wzy-
wánie Swiętego Jmienia twego / y przes przyʒynę
Swiętey Máryey dziewice / mátki twoiey / ktorey dzi-
siá świętá nabożnie obchodziemy. J przes modlitwy
wßystkich świętych / Błogo ✠ sławić / y záʒ po ✠ świe-
ćić / áby ten lud twoy / ty świece vććiwie w rękach no-
ßąc / śpiewáiąc / y ćiebie chwaląc. etć. J máło ießcze
niżey. Jż ná ktorymby kolwiek mieyscu / byłá zápalo-
ná tá gromnicá / y położoná / odstąpił / y drżał Dyjabeł
y vćiekał przed strachem / ze wßysthkimi sługámi swy-
mi z mieyscá onego. J ießcze máło niżey. Błogosławię
ćie stworzenie Wosku / w imie świętey Troyce / abyś
było wykorzenieniem Dyjabelskim. J ießcze niżey. Wy-
ley błogosłáwieństwo twoie / ná ten Wosk / y poświeć
gi / świátłośćią łáski twoiey.
Jżeśćie tey pierwßey świecy niedufáli / ktora zowie
ćie krzćilna / áby miáłá być zupełną obroną wáßą / y
wieʒorną offiárą / iákośćie pierwey ßemráli / przeto-
śćie tu znowu sobie inße świece wymyslili / kthoreśćie
Gromnicámi názwali / iżeby Dußy / y ćiału pomagá-
ły / ná ziemi ʒłowieká / y w wodźie / od wßelkiey niebes-
pieʒnośći záchowáły.
Toć są záś nowi Bogowie wáßy / przed ktorymi /
iáko powiedaćie / Dyjabli drżą / y vćiekáią. Powiedz

mi /

mi/s kthoregoś to pismá Swiętego wziął/ áby Pan
Bog miał ná świece martwe wylewáć / ktore wy od
gromu Gromnicámi zowiećie/ swoie błogosłáwień-
stwo/ y łaskę swoię? ná rzecz niema / ku ćielesney po-
trzebie tylko od Bogá dáne? Wyleię/ mowi Pan B.
Joel. 2. z Duchá mego/ ná wszelką płeć ludzką/ nie ná świece.
A więc tho ieszcze nieiest wielkie zesromocenie Páná
Jezu Krystá Syná Bożego/ y Duchá świętego/ wo-
skowym świecom przypisowáć obronę dusznę y ćiele-
sną/ od wszelkiey niebespiecznośći Szátáńskiey? J ze-
mu sobie niewspomieniećie ná ony słowá kthore Pan
Gen. 15 Bog mowił do Abráhámá. Jam iest Pan Bog obro
psal. 17. ná twoiá. J záśię ná drugim mieyscu. Pan Bog iest
obroná/ wszystkim wnim nádzieię pokłádáiącym. J ie
psal. 30. szcze dáley. Ty Boże iesteś obroná moiá. Ták iásne pi-
smo máiąc przed oczymá/ á wżdy iednák niewidzićie/ y
Páná Bogá ták śmiele bluźnićie/ gdy oto martwemu
woskowi ludzkimi rękomá vlepionemu/ obronę duszną
y ćielesną przypisuiećie.

Gromnice obroná duszna y ćielesna.

A więc to iest Ewánieliey Swiętey ludzi vczyć:
Jż świece są obroná duszna y ćielesna/ przed ktorymi
Dyjabli drżą y vćiekáią? Jeśli ták iest / iáko ty tu po-
wiedasz/ tedyć pierwszy krześćijánie / ktorzy byli záśu
Apostołow/ y pierwszych świętych męczennikow/ obro-
ny żadney w Kośćiele krześćijáńskim nie mieli? Abo-
Anno 550. wiem tę obronę naprzod wymyślił Wigilius Papież/
kiedy naprzod w Konstántynopolu/ będąc dla powie-
trza Swięto Pánny Máryey oczyśćienie vstáwił/ á
ponim záśię drugi Papież Sergius nierychło świece
álbo iáko ie wy zowiećie gromnice lepił / áby obroną
były naprzećiwko gromu y Dyjabłu.

Sigebert. Duránd. Purificationis festum.

Drugie

Drugie Swiece rozmáite.

Niewspominam tu nic prostych Swiec/ kto-
rycheśćie też náwymyślali/ y do kośćiołow krześćijáń-
skich/ według pogáńskiego y żydowskiego zwyczáiu ná-
stáwiáli. Ktore zowiećie postáwnicámi/ kiownicámi
Roratnicámi/ brackimi/ Apostolskimi/ Grobownicá-
mi/ Wiliownicámi/ Ołtarzownicámi/ Groszownicá-
mi/ Połgroszownicámi/ Szelągownicámi/ Kwartni-
cámi/ pieniężnicámi. A kto ie może nákoniec wszythki
wyliczyć y wypisáć.

A zemu nie powiesz/ w ktorey to Ewánieliey nápi-
sáno/ y ktory też Apostoł tego vczył/ ábyśmy mieli/ ál-
bo Pánu Bogu sámemu w kośćiele krześćijáńskim świe-
ćić/ álbo ludziom vmárłym/ álbo kijom/ stoiakom/ y o-
brázom niemym?

A iż tego vkázáć niemożesz/ przeto ia thobie vkázáć
muszę/ iż tá náuká niewyszłá/ áni od Krystusá S. Bo-
żego/ áni od Aposthołow iego/ ale wyszłá naprzod od
Grzegorzá Papieżá/ przed ktorym było przedtym/ iá- Anno. 595.
ko wy sámi piszećie/ więcey/ á niszli sześćdziesiąt Pa- Volat. plat.
pieżow w Rzymie/ ktorzy o tych świecach/ nic niemy-
śli. Ale by ich też dobrze inni Papieżowie przed Grze-
gorzem vżywáli/ tedy iednák they náuki/ od Krystusá
niewzięli. A co kolwiek z niebá nieiest przyniesiono/ ále Jo. Gal.
z rozumu y z mozgu ludzkiego wymyślono/ tho wszystko
iest przeklęstwo/ iáko Apostoł święty nápisał.

Papież Lámpy wymyślił.

Ku Ogniu też/ álbo ku thym Swiecom/ przynále-

zá Lámpy/ ktore przed kámieniem / przed drewnem/
przed Oleiem/ przed chlebem w kośćielech wászych stá
wiaćie/ y nálawszy Oleiu palićie. A ktoż to wam ro
skazał? Niemożesz tego rzec/ áby to Krystus Syn Bo
ży vstáwił/ álbo Apostołowie iego?

Sabinianus Pap. Anno. 610. plat. Volat. A ktoż tedy naprzod ty Lámpy wymyślił? Sábini
anus Papież / kthory namiestniká swego Grzegorzá
przesslego/ roskazał kxiegi popalić.

Anno. 745. plat. Volat. A potym Zácháryasz Papież / kthory był nierychło
po Sábinie/ do tych Lámp oleiu przydał/ y ty Lám
py potwierdził y zápalił.

Exod. 25. 27. Wiem że w stárym zakonie z roskazánia Bożego/ by
Leuit. 24. ły Lámpy w kośćiele Sálomonowym záwieszone/ w
Numeri. 8. ktorych ogień y wnocy y wednie vstáwicznie gorzał/ á
Czemu lampy były w stárym Zakonie. lud pospolity Izráhelski Oleiu dodawał. I dla te
go záwieszone były y gorzáły/ áby lud Israhelski ná
pominały/ iż iesżcze lud pod Zakonem był wćiemno
śćiach/ á iż iesżcze oczekawáli Páná Jezu Krystá wie
Esa. 62. cznej swiátłośći / oney Lámpy gorájacey / kthora nie
miáła nigdy zgásnąć/ ále przyść gorzeć vstáwicznie y
wszystek świát oświećić.

A iż my themu mocnie wierzemy/ iż iuż przyszedł/ y
wszystek świát oświećił: Przeto tedy niepotrzebá nam
więcey żadnych ćiemnych y gásnacych Lámp/ ponie
waś thá Lámpá wieczna Krystus Syn Boży/ w ser
cach nászych/ przes powiedánie Ewánieliey Swietey
vstáwicznie wednie y wnocy świeći y gore.

Ale iż Antykryst Rzymski themu niewierzy/ áby tá
Lámpá świátła/ Pan Krystus Syn Boży/ w kośćie
Io: 3. le Swietym gorzáła/ y káżdego człowieká przychodzá
cego ná ten Świát oświecáłá/ przeto sobie insze Lám
py mar-

py martwe y smrodliwe wymyślił/ y w kośćiele posta
nowił: Vkázuiac iesżcze ony Żydowskie ćiemnośći/ w
ktorych byli dokąd Krystus nieprzyszedł.

A przeto kto chce one Lámpę wieczney świátłośći
Páná Jezu Krysthá vkrzyżowánego poznáć/ muśi od
tych Lámp martwych y smrodliwych/ co nadáley v
ćiekáć/ á tych ćieniow zániecháć/ ktorych Dyabeł y słu
gá iego Papież Rzymski Antykrysth náwymyślał/ y do
kośćiołá krześćijáńskiego nástawiał.

Papież Kádzidlnice wymyślił.

A iż iesżcze do Ogniá/ do Swiec/ y do tych Lámp
Antykrystowi Dymu niedostawáło/ ktorym się też Ży
dowie y Pogáni kurzyli/ kiedy się do Bożnic swoich
schodzili. Przeto Lew Papież tym imieniem trzeći/ Lew papież.
Thurybularze álbo kádzidlnice/ iedny złote/ drugie sre Anno. 810.
brne/ drugie mośiądzowe wymyślił/ y dym miásto sło Polid. Lib. 5.
wá Bożego prawdziwego/ y modlitw prawdziwych Durand. lib. 4.
do kośćiołá wprowádził/ áby ludzie s siebie grzechy wy
parskáli/ á z Obrazow y Ołtárzow muchy/ nietoperze
y pająki/ odpłoszyli y wyganiali.

Powiedz mi skąd ten Lew Papież to kádzenie obrá
zow y Ołtarzow wymyślił? niemożesz tego rzec/ áby to A dzenie pa
Krystus Syn Boży vstáwił álbo iżby to od iego Apo pieżnicy wzie
stołow wziął? A od kogoż tedy? Powiem/ iż tho wziął li naprzod od
przodkiem od Pogánow/ ktorzy Dyabły chwalili/ iá pogánow.
ko o tym kádzeniu Vergilius pogáński Doktor tymi sło
wy de Venere pisze. Vbi templum illi, centumque Sabeo, Vergil. in
Thure calent aræ. Aeneid. 1.

Potym wziął też to/ od onych Żydow ktorzy podno-

.adzenie po- ßác wzgore rece w Sálomonowym kościele kádzyli/
-ym wzieli od kthore podnoßenie rak y kádzenie/ nic inßego niebyło y
Zydow. nieznámionowáło/ iedno modlitwy Páná Krystusowe
y wßystkich wiernych/ iáko otym Prorok Swiety nápi-
Psal. 140. sał mowiąc. Modlitwá moiá/ iáko zápalenie kádzidłá
przed oblicznością twoią Pánie. Abowiem iáko Ká-
dzidło w kościele Sálomonowym ku gorze ßło/ y ká-
zo pieknie woniáło/ ták teß modlitwy Syna Bozego/
y wßysthkich wiernych iego/ ßły y idą vstáwicznie/
przed oblicznośc Oycá niebieskiego/ y woniáią przed
máiestatem iego.

Ale iż tho kádzenie/ v Zydow było cieniem modlitw
Páná Jezu Krystá/ y wßystkich wiernych iego/ ktorzy
przezeń idą do Oycá niebieskiego/ przeto iuß nam dzi-
sia niepotrzebá do kościołá kádzidłá zadnego inßego/
iedno thylko modlithwy ofiárowáć Bogu przes Jezu
Krystá Syná Bozego/ ktore ku gorze idą/ y przed má-
iesthatem iego woniáią. A iż wy themu niewierzycie/
przeto sobie kádzenia nowe Pogáńskie y Zydowskie
zmyslácie/ á proste ludzi zwodzicie.

Osądzcie sie tedy iuß/ iesliście namiestnicy Apostol-
scy/ albo nieprzyiáciele Bozy: poniewaß Krystus ták
Jo: 15 powiedział mowiąc. Wy przyiáciele moi iesteście/ iesli
będziecie czynić cokolwiek ia wám roskázuie. Ale podź-
my dáley do drugich wáßych zabobonow/ iáko ludzi
vczycie.

Papież Popioł wymyslił.

Dármo teß powiádaß/ iż tylko iednego Krystu-
sá mácie/ w kthorego imie odpußczenia grzechow lu-
dzi vczycie. Oto ia tobie vkáze thych wáßych Krystu-
sow

sow y zbáwicielow bárzo wiele/ ktorym wy przypisuie-
cie/ obronę dußną y cielesną/ od Dyabłá y chytrości
iego záßczycenie/ y teß łáskę Bozą/ y grzechow odpu-
ßczenie.

A iesli temu niewierzyß: posłuchay tych słow/ ktore-
mi popioł czáruieß w stepną śrzodę/ kedy ták naprzod
mowiß do popiołu. Zessli Boze Aniołá twoiego/ z niebá
ktoryby zegnał ✠ y poświecił ✠ ty popioły/ áby były le- Ex Agenda et
kárstwem zbáwiennym/ wßystkim imienia twego wzy- Missali Crá-
wáiącym ec. J máło nizey: Jż ktorzyby sie kolwiek tym couien.
popiołem posipáli/ dla odkupienia grzechow swoich/
áby cielesne zdrowie/ y dußną obronę wzieli. J ießcze
nizey. Jż ktoregoby sie kolwiek głowy dotknął/ áby nań
wylał thwoie błogosłáwieństwo. J ießcze nizey máło:
Aták thy zakłety Popiele/ w imie Swiethey Troycey/
nas od grzechow nieczystości oczyść.

Jeslize thák iesth/ iż popioł vczárowány/ iesth lekár-
stwem zbáwiennym/ błogosłáwieństhwem dußnym/ y
od grzechow oczyściením: tedyć nic po krwi páná Je-
zu Krystá Syná Bozego/ poniewaß popioł oczyścia
od nieczystości grzechow: przeto wedlug tey twoiey
náuki/ fałßywie nápisał Jan Swiety/ ktory ták mowi 1. Jo. 1.
Jż nas krew Páná Jezu Krystá oczyścia od wßysth-
kich grzechow.

Ale rzeczeß: wßák ná ostátku wspominamy Krystu-
sá/ y Krystusem ty rzeczy pieczetuiemy: prawdá iß w-
spominácie Krystusá/ ále go nie dla te° wspominácie
ábyście mu chwałe iego dáwáli/ ále żebyście ty swo-
ie smrody y ludzkie trucizny/ od Dyabłá wymyslone o-
cukrowáli/ iákoby ludzie prości Antykrystusowey nau-
ki nieobaczyli. Bo teß tákież Czárnoksieżnicy czynią/
ktorzy

ktorzy Troyce Swietey imieniem Dyabły zaklináia/ Czárownice tákże czynia/ kiedy ktora rzecz czáruia/ też dy tymże obyczáiem/ iáko y wy nádáremne imie Boże bierza/ y czáry ſwoie imieniem Bożym pieczetuia.

Powiedz mi ieſli byli kiedy ták ſproſni pogáni/ áby popioł mieli czynić lekárſtwem zbáwiennym: błogoſłáwieńſtwem duſznym/ y od grzechow nieczyſtośći oczyſćienim: Rownie ták wy czynićie iáko y lud z wáſzey náuki: Mowiwſzy zley przeklinawſzy/ zámykáia tymi ſłowy/ Jezus Kryſthus Márya/ ono pierwſze zágáśić: Tákći Szátan wſzyſthko zákrywa imieniem Bożym.

A wiec ieſzcze bedzieſz mowił/ iż ludzi vczyćie przez Kryſthuſá odpuſzczenia grzechow y oczyśćienia: otho maſz Kryſtuſá twego popioł/ rzecz martwa á nikczemna/ od kogożeś the nauke wziął proſze ćie: niemożeſz rzecz/ áby od Kryſtuſá/ Syná Bożego/ álbo Apoſtołow iego: A od kogoſz tedy: od Grzegorzá Papieżá/ á

Polid. Lib. 6. ten Papież záſie od kogo: od onego chytrego weżá Dyabłá/ ktory kaſa y ſromoći/ Syná Bożego/ y krew náświetſza y nádroſſza iego.

Papieſkiego bágná y kwiatkow czárowanie w Kwietna niedziele

Ale podzmy dáley iáko Bágno y Kwiatki w niedziele Kwietna/ czáruiećie/ y iáko też tam imie Boże nádáremne bierzećie/ gdy ták do Kwiatkow y Bágná mowićie.

Day Boże/ áby káżdy kthobykolwiek thy Kwiatki wziął/ błogoſłáwieńſthwo twoie/ otrzymał/ y záſługe żywotá wiecznego. J máło niżey

Záklinam

Záklinam ćie wſzelkie ſtworzenie Kwiatkow y Gáłązek/ w imie Bogá Oycá ✠ y Syná ✠ y Duchá Swietego ✠ poćieſzyćielá. Záklinam ćie wſzelka mocy przećiwniká/ y wſzelkie zebránie Dyabłow/ wykorzeń ſie/ y wyſać ſie/ ſtego ſtworzenia Kwiatkow y Gáłązek/ iż ná ktorebyśćie mieyſcá były przynieſione/ áby wſzyſcy mieſſkáiacy/ onego mieyſcá/ błogoſłáwieńſtwo twoie otrzymáli. etc. J ieſzcze niżey. — Ex Agenda e Miſſali Cracouien.

Jż gdzieby to Bágno było przynieſione/ ábi ſie thy mieyſcá ſtáły świetymi/ y ſtámtad odeſſla/ wſzelka chytrość y nágrawánie Szátáńſkie.

Powiedz mi: Jeſli Czárnokxieżnicy/ ſa rozni od wáſ: ktorzy theſz tákież Dyabły záklináia/ iáko y wy: ktoſz wam to roſkazał: ábyśćie Bágno y Kwiatki záklináli y czárowáli: Czemu ſobie Czárnokxieżnicy/ ná ono piſmo Duchá Swiethego niewſpomienićie/ iáko nápiſał Moizeſz mowiac. J vyrzał Pan Bog wſzyſtko cokolwiek ſtworzył y było bárzo dobre. J záſie co świety Páweł nápiſał mowiac. Jż wſzelkie ſtworzenie Boże dobre ieſt. A gdyſz dobre/ czemuſz ie tedy z tym czyniſz: czemu Dyabły ſniego wyganiaſz: czemu im błogoſłáwieńſtwo/ y záſługi żywotá wiecznego przipiſuieſz y przydawaſz: Jzali tho ieſt vczyć ludzi Ewánieliey Swietey: O nieprzyiaćiele Syná Bożego Páná Jezu Kryſtá. — Papieżnicy Czárnokxieżnicy. — Gen 1. — 1. Tim. 4.

Papieſkie w Kwietna Niedziele inne bluznierſtwá:

Niewſpominam tu nic inſzych bluznierſtw/ y przeklinánia Syná Bożego Páná Jezu Kryſtá/ ktore czynićie przy tym Bágnie y Kwiatkach w kwietna n

dziele/kiedy przed vstruganym kijem y pokoszczonym/
klękacie pádacie ná ziemię/y vkázuiąc ludziom pálcem
Ex Agenda et Missali Cracouien. ono drewno ták mowićie do niego. Toć iest zbáwienie
náſze? Toć iesth kthory ma przyść ku zbáwieniu ludzi
Toć iest wykupićiel Israhelski. Oto Krol twoy Bądź
pozdrowion stworzyćielu świátá/ktoryś przyszedł nas
wykupić. Tám sie kłániaćie/y Kwiatki przed nim mie
ćećie. Támże then kiy vstrugány/trćina biyećie mo-
Zach: 13. wiąc. Nápisano iest/będę bił Pásterzá. Jeszcze ten kiy
Drewno vprze pieznikow iedyną nádzieią. podnośićie/y thák podnosząc mowićie. O krzyżu bądź
pozdrowion/iedyna nádzieio.

Nie iest rzecz podobna/áby ktory pogánin/álbo Tu-
rek/ álbo Zyd/miał więtsze posromocenie vczynić Sy-
nowi Bożemu/Pánu Jezu Krystusowi vkrzyżowáne-
mu/iákowe sie tám dzieie od was w ten dzień iemu? I-
zaś drewno vstrugáne/iest Krolem náſzym? Izaś to
stworzyćiel/ tego świátá? Izaś ten krzyż iest iedyna
nádzieia náſzá? O zápamiętáli ludzie zbáwienia swe-
go? coś wam wżdy then Krystus Syn Boży vczynił
złego? iż go ták bluźnićie/y przeklinaćie?

Wymowká Papieska iż kiy pozdrawiáia. Ale rzecześ/iż my sie nie temu/iáko thy powiádasz/
vstrugánemu kijowi kłániamy? nie thego krolem y ná-
dzieią náſzą zowiemy? ále onego/ kthory ieſt w niebie-
siech? Jesliże ták iesth/iáko powiedasz/iż sie nie temu
Drewniánemu Bogu kłániaćie/ czemuż go tedy tám
stáwiaćie? czemuż go trzćiną bijećie? czemuż go pal-
cem ludziom podnosząc vkázuiećie? y mowićie: toć iest?
Ktoż wam to roskazał? vkaż ćie świádectwo/ iżeśćie
tę náukę wzięli z niebá od Syná Bożego? vkaśćie teſz
iż ták czynili Apostołowie iego?

Jesli teſz ieszcze rzeczeſz: Iż my thego znáku/nie dla
thego

tego vkázuiemy/áby to drewno ludzie chwalili/ále iże
by pátrząc ná ten znák ku więtszemu nabożeństwu po Druga wymowká iż kiy pozdrawiáią y vkázuią.
budzeni byli? Ozdobna tho koniecznie wymowká/ ále
niewiem áby wam thák przed Sądem Bożym onym
strásliwym ſſłá/iáko wam teras snádnie idzie/ przed
prostym ludem/ktory s przyrodzenia swego dáleko iest
skłonnieyszy ku bałwochwálstwu/ á niſſli ku ſſczerey á
prawdziwey chwale Boskiey. Abowiem tákowa wy-
mowká nieſſli i ná on czás onym Zydom ná puszczy/kto
rzy teſz sobie byli ćielcá vlali/nie dla czego inszego/ie- Exod. 32.
dno áby znák iáki mieli/ná ktoryby pátrzyli/á pátrząc Dla czego Zydowie ná puszczy vlali ćielcá.
ku więtszemu nabożeństhwu pobudzeni byli/iż ie Pan
Bog wywiodł z niewoley/y Krolá Fáráoná nieprzy-
iáćielá ich w morzu czerwonym vtopił. Abowiem teſz
oni święto ono/nie ćielcowi/ále Bogu świećili.

Vkaśćie pismo Swięte/gdzie Pan Bog sercá ludz
kie kámienne obiecał ku nabożeństhwu pobudzić pá-
trząc ná tákowe kije vstrugáne y znáki/ktorych on nie
tylko srodze zakazał czynić/ále teſz thy znáki zowie/ o-
brzydzenim/obłudą/nieczysthośćią/ grzechem/smro-
dem/y przeklestwem.

Jesli tám bywa iákie nabożeństwo/tedy ono nabo- Deut. 7.
żeństwo/nie iest nabożeństwo prawdziwe/ále iest obłu Jere. 10.
dá y zdrádá Dyjabelska/kthory sie vmie przemienić w Deut. 9.
Anielską postáwę/ abowiem Pan Bog Duchá swe- 2. Cor.
go świętego/do tych wászych znakow/ máſſkar y kiow
nieprzywiązał/áni tám przy tych znákoch wysłucháć
obiecał.

A przesto nic sie tám inszego niedzieie/ Jedno sro-
mocenie Páná Jezu Krystá Syná Bożego/y náśmie
wánie z niego/ Abowiem nie Krysthusá/ále Duszne-o

nieprzyiaćielá w postáwie Krystusowey tam chwalićie/ y iemu na ten czas cześć dawaćie/ kiedy thy drwá podnośićie/ vkázuiećie/ pozdrawiaćie/ y przed nimi klękaćie. Ale podźmy daley.

Papieskiego Ziela Swiecenie zielney pánny Máryey.

WZe thesz iesscze niemnieysze bluznierstwo po sobie vkázuiećie/ kiedy ziele w świeto pánny Máryey w niebo wzięćie. narwiećie/ gdy tak mowićie. Abyś Boże raczył to ziele błogosłáwić/ y zdrowe vżywić/ nie tylko ku potrzebie ludziom/ ále też y zwierzętom: Iż ktobykolwiek tych ziol vżywał/ áby y ćiáłu y duszy iego dáły zbáwienie. I niżey. Iż ktobykolwiek s tych ziol/ thego świátá vżywał/ áby wziął ták duszne iáko y ćielesne zdrowie.

Ex Agenda et Missali Cracovien.

A baczysz to co tych Krystusow maćie? ktorzy y ćiáłu y duszy wászey dawáią zbáwienie y zdrowie? okázuie sie tu niemnieysze wásze bluznierstwo/ iż oto zielu martwemu vczárowánemu przypisuiećie/ nie tylko ludziom/ ktorzy go będą vżywáć zbáwienie/ ále też y bydłu niememu. A przeto według tey náuki wászey/ y bydło będzie zbáwione/ ktore tego ziela vżywáć będzie.

Może iuż kożdy stąd obaczyć/ iż Pan Bog wászego bluznier

bluznier

bluznierstwá dłużey ćierpieć niechćiał/ ále was thu przed wszystkim świátem okazał/ áby was stąd ludzie poznali/ iż wy nieiesteśćie sludzy Krystusá Syná Bożego/ ále sludzy onego Syná zatráconego/ ktory sie wspina náprzećiwko Pánu Bogu/ y ktory bluzni Krystusá vkrzyżowánego.

2.Tes. 2.
Dan. 11.

I co iest inszego bluznić y sromoćić Páná Iezu Krystá/ iesliże to nieiest? y co iest insze zbáwićiele mieć/ iesliże to nieiest? Izaś ty niewiesz? iż pán Bog ziol nie dlatego stworzył/ áby duszom ludzkim dawáły/ iáko ty mowisz: zdrowie duszne y zbáwienne/ ále áby służyły bydłu y ludziom ku wszelákiey potrzebie ćielesney/ y były lekárstwem doczesnym/ iáko Prorok Boży nápisał otym mowiąc. Wypuszczasz thy miły Pánie/ trawę z ziemie/ y ziołá/ áby ludziom służyły. A słyszysz tu/ iáko Prorok mowi? Niemowi/ áby dáły duszne zbáwienie álbo zdrowie/ ále áby ludziom służyły. K temu też mędrzec nápisał mowiąc. Ani ziele/ áni plastr vzdrowił ich/ ále twoie słowo Pánie/ ktore vzdrawia wszystko.

Psal. 104.
Sap. 16.

A ktoś was tedy tego náuczył/ iż ziele vczárowáne/ dáie zdrowie duszne y zbáwienne? Niemożesz rzec/ áby Krystus Syn Boży/ álbo Apostołowie iego? A ktoś tedy/ on wąż chytry Dyabeł/ kthory był od początku kłamcą y meżoboycą/ ten was tego náuczył/ áby Páná Iezu Krystá Syna Bożego posromoćił.

Durandus wász pisarz/ dáie przyczynę/ dla czego ziołá zbieraćie/ y tego świętá świećićie powiedáiąc/ Iż Pánná Márya iest przyrownána Rożey y Liliey/ á iáko ćiernie rodzi álbo wypuszcza s siebie Rożą/ ták też Zydowká/ wypuśćiłá álbo vrodźiłá Márya. O thosz masz przyczynę s ksiąg wászych ziela świecenie. Ie

Duran. Lib. 7.

sie B

sie Bogá/ tákowych rzeczy pisáć y powiedáć nieboićie
czemu sie wzdy ná koniec ludzi bogoboynych niewsiy-
dźićie. Ale podźmy dáley.

Papież świeći Owies dźień Szcze-pána Swiętego.

Dźień Swiętego Szczepáná Owies żegnáiąc/ ták mowićie. Racz Boże bło ✠ gosłáwić/ to stworze-nie owsá/ y inne násienia/ áby był lekárstwem zbáwien-nym koniom/ y inszym zwierzętom. J máło niżey. Ty Pánieześli Duchá twego Swiętego ná to stworzenie twoie Owsiáne. etc. áby zwierzętá ktore go skosztuią/ wźięły mocne zdrowie/ á ludźie ktorzy będą pożywáć/ áby sobie zásłużyli zdrowie ćielesne/ y lekárstwo wiecz-ne Duszom otrzymáć mogli.

Tu niepotrzebá wiele pisáć/ ábowiem może kożdy po-znáć łácno wásze bluznierstwo/ gdźie oto z owsá czáro-wánego/ vczyniliśćie sobie Krystusá/ y zbáwićielá inszego.
Owies dáie lekárstwo duszne.
Abowiem tu powiedáćie/ iż owies czárowány dáie zwie-rzętom y ludźiom zdrowie ćielesne/ y lekárstwo du-szam wieczne. A gdyż owies tákowey mocy iest/ y coż po Krystusie Synu Bożym? czemużeś stąpił ná then świáth Pánie Jezu Kryste Synu Bozy? czemużeś sie národźił s pánny Máryey? czemużeś iest poimán/ bi-czowan/ policzkowan/ koronowan/ náśmiewan/ vpl-
Konie Papieskie będą zbáwione.
wan/ y ná krzyżu zábith? poniewasz owies mogł dáć le-kárstwo wieczne duszam/ nietylko ludźiom/ ále thesz y niemym Zwierzętom? áby były zbáwione.

A więc tesz to nie iest náuká onego kłamce Dyjabłá ktory otho zdźiera Syná Bożego z właśney chwały y ćći iego/ á wkłáda ią ná rzeczy nieme/ przywłaszczáiąc to owsowi/ co tylko należy sámemu Pánu Jezu Kry-stusowi/ Synowi Bożemu? A toć iesth práwie vczyć Ewánieliey Swiętey/ w wászym kośćiele Antykrysto-wym/ iż ludźie ktorzy owsá tego czárowánego pożywá-ią/ wieczne lekárstwo duszom swoim náyduią y otrzy-mawáią/ y konie ktore go pożywáią zbáwione będą. Alec ieszcze nietylko tych náuk Dyjabelskich. Podźmy dáley do drugich.

Papież Swięći Złoto Mirrhe y Kádźidło.

Dźień iáko wy zowiećie trzech Krolow/ nie mniey-sze tesz bluznierstwo okázuiećie/ kiedy Złoto/ Mirrhę y kádźidło czáruiećie/ słowá wásze/ ktore tám mowi-ćie/ ty są. Prośiemy ćie Boże/ áby to Złoto/ Mirrhá/ y kádźidło/ sługom twoim/ álbo służebnicom twoim/ było pożytkiem y obroną/ żeby nieprzyiaćiel nie wszedł w ich wnętrznośći. J máło niżey. Aby wszystki niemo-cy/ y Dyjabelskie chytrośći wonność poczuwszy tych rzeczy vćiekły/ y niebyły nigdy od Węzá stárego vká-szeni. J ieszcze niżey. Jż gdźiebykolwiek Dym/ tych rze-czy woniáiących záleciał/ w mocy swiętego imieniá twego/ áby wszystkich nieczystych duchow náiazdy od-dalił/ y wszystki wrzody przywroćiwszy zdrowie/ ry-chło odegnał/ áby tesz thy rzeczy wonnośćią nawon-nieysza/ thobie Pánu Bogu nászemu/ mogły wieczną słodkośćią woniáć.

A widźisz to? co tych zbáwićielow máćie? ktorzy nie-czyste Duchy odganiáią/ y zdrowie záśię wam przy-wrácáią?

Rozmáite Bo gi papieznicy máia/ ktoremi Duchy nieczyſte odgániáia. wrácáia? Jeſli Złoto/ Mirrá/ y Kádzidło/ ieſt won-
noſć nawonnieyſza Bogu/ tedy wy maćie inſzego Bo-
gá/ á nie tego Bogá/ ktory ma Syná Jednorodnego
ktory ieſt wonnoſćia nawonnieyſza iego/ iáko Páwel
Eph. 5. ſwiety nápiſał mowiac. Kryſthus nas vmiłował/ y
ſámego ſiebie zá nas wydał/ offiára y obiátha Pánu
Bogu ku wonney ſłodkoſći.
2. Cor. 2. Ale iż ſie wam zdał Kryſtus wonnoſćia ku ſmierći
przetoſćie ſobie inſze wonnoſći nawonnieyſze wymyſli-
li/ ábyſćie tym wiecey Páná Jezu Kryſta Syná Bo-
żego/ y krew iego ſromoćili/ y deptáli. Izaſz kiedy P.
Kryſtus vżył tego/ álbo Apoſtołowie iego/ iż Złoto/
Mirrá/ y Kádzidło wonnoſćia nawonnieyſſa Pánu
Bogu? Izaſz on kiedy ty rzeczy guſlił/ y ludziom pro-
2. Cor. 6. ſtym ná czáry rozdawał? O zwodźićielowie ludzi v-
2. Tim. 3. bogich? o krámarze niepobożni/ y Syná Bożego/ y ie-
Tit. 1. go krwie nadroſſzey nieprzyiaćiele?
A wiec to ieſt Ewánieliey Swietey vżyć? ludziom
proſtym Popioły/ Bágná/ Ziołá Owſy/ Złoto/ Mir-
rhe/ Kádzidło/ miáſto Páná Jezu Kryſtá vkrzyżowá-
nego/ czárowáne rozdawáć/ áby ſie teſz od was czáro-
wáć vczyli/ y thym rzeczam nikczemnym/ moc Bożą/
przypiſowáli.
Nápominánie do wiernych. O wy niebożatká ludkowie vbodzy/ tho wy niewie-
ćie/ co ſie ſwámi dźieie/ oto was Antykryſt opánował
ktory wam rozmáitych Kryſtuſow nádźiałał: Vćiekay-
Apoc. 18. ćie ſie niebożatká/ vćiekaycie ſie do Páná Bogá/ y po-
1. Cor. 5. dnoſćie rece ſwoie/ w niebo do niego áby was kiedy
Eccl. 13. ſkey Babiloniey Pan Bog wywiodł y wybáwił/ y Sy-
ná ſwego iednorodnego wam kiedy vkazał/ ktory tylko
ſam ieſt lekárſtwem zbawiennym/ błogoſłáwieńſtwem
duſznym

duſznym od grzechow nieczyſtoſći oczyſćienim/ y przed
Oycem ſwoim niebieſkim wonnoſćia nawonnieyſza.
Nie Ognie/ nie Popioł/ nie Bágno/ nie Ziele/ nie O-
wies/ nie Złoto nie Mirrhá/ nie Kádzidło. Ale ieſzcze Gen. 8.
nie koniec/ poydziemy do drugich wáſſych Kryſthu-
ſow.

Papieſka Wielká-noc.

A Chceſz wiedźieć/ kthore ſa
ieſzcze wáſze Kryſtuſy? ktore wam da-
wáia błogoſłáwieńſtwo/ nie tylko ćie-
leſne/ ále teſz duſzne zbáwienie/ łaſkę
Bożą/ y żywot wieczny? poſłuchay/
powiem: Báránki Wielkonocne/ Pthaki/ Kołácze/ Ex Agenda et Miſsali Cra.
Mieſo/ Słoniná/ Jáyca/ Ser/ Máſło/ Chleb/ Sol/
Japiká/ Wino/ y inſze rzeczy.
Ktore áczkolwiek ſa ſámy przes ſie dobre/ od Páná
Bogá ku żywnoſći ludzkiey ſthworzone/ á wſzakoſz iż
tym rzeczam martwym/ á vczárowánym/ przypiſuiećie
wſzechmocnoſć Bożą háńbiac y ſromocac Páná Jezu
Kryſtá Syná Bożego/ przetom ie názwał Kryſtuſá-
mi wáſzymi/ iáko ſie to iáwnie okázuie ſtych ſłow/ kto-
re czáruiac ty rzeczy ná Wielkenoc/ mowićie. Ták ná-
przod do Báránká.
Boże błogo ✠ ſłáwić/ y poświećić ✠ rácz/ iż kthorzy [illegible]
bykolwiek ſtych Báránkow iedli/ błogoſłáwień[illegible]
okwitim nápełnieni byli/ y do wiecznego żywotá pa-
przyść ſobie záſłużyli [illegible]

Kołacze tak zarvie.

I zásie do Kołaczow. Aby ty Kołacze były ku duszne mu pokármowi/ ktorzy by vkusili śnich/ aby y cielesne y dussne wzieli zdrowie.

Mieso tak zarvie.

I zásie do mieśá: iż ktorzybykolwiek z ludzi wiernych tho mieso iedli/ wszelkim błogosłáwieństwem niebieskim/ y łáski násycenim/ byli nápełnieni.

Słoniny tak zarvie.

I zásie do Słonin. Aby były Lekársthwem zbáwiennym rodzáiowi ludzkiemu/ y niebieską tłustośćia nápełnienim.

Jayca tak zarvie.

I zásie do Jáiec. Jż ktorzyby ludzie thwoi wierni śnich iedli/ áby wnich twoie błogosłáwieństwo mieszkáło.

Sery masło tak zarvie

I zásie do Será y másłá. Jż ktorzybykolwiek z ludu twoiego wiernego/ śnich iedli/ wszelkiem błogsłáwieństwem/ y łáską twoią násycenim były nápełnieni dobrá.

Chleb tak zarvie.

I zásie do Chlebá. Aby wszyscy/ ktorzy vkaszą/ śniego wzieli ták cielesne/ iáko też y duszne zdrowie.

Sol tak zarvie.

I zásie do Soli. Aby byłá zbáwiennym lekárstwem rodzáiowi ludzkiemu/ iż kthorzybykolwiek skosstowáliey/ cielesne zdrowie y duszną obronę wzieli.

Jabłka tak zarvie.

I zásie do Jábłek. y do innego Owocu. Jż kthorzybykolwiek śnich wzieli/ áby zdrowi zostáli/ żeby były lekárstwem zbáwiennym wszystkim wiernym ku żywotowi wiecznemu.

Wino tak zarvie.

I zásie dzień Swietego Janá/ zárniąc wino tháktyzáry swoie spráwuiesz. Naprzod Ewánielią Janá Swietego czytasz/ á potym zásie ták mowisz. Przes ty poświecone słowá/ Swietey Ewánieliey y przes zásługi Błogosłáwionego Janá Apostołá twego y Ewánielisty/ błogosłáwić ✠ y poświecić ✠ ráć Pánie to ...zenie Winá/ áby wszyscy/ ktorzy go skosstuią/ wy gnawszy

gnawszy wszelkie sskodliwe vkuszenie twoiego błogosłáwieństwá/ táiemnicą zásłużyli być vweseleni. J máko niżey. Jż ktorzybykolwiek namniey tego winá skoszto wáli/ áby sobie wieczny żywot zásłużyli.

Krystusy pápieskie.

Otoż masz twoie Krystusy: ktorym dufasz y przypisuiesz obfite błogosłáwieństwo/ wieczny żywot/ duszne y cielesne zdrowie/ łáski Bożey násicenie/ lekársthwo zbáwienne/ duszną obronę/ ktorem tu dla tego wypisał s ksiąg wászych kośćielnych/ ábyś nierzekł/ iż nas obmawiasz/ potwarzasz/ y sromoćisz. Niechay káżdy wierny ogląda/ ktosskolwiek sie Páná Bogá boi/ y niechay rossądzi. Jeśli ia co mowie/ álbo piszę/ z wásni/ álbo iáko ty powiádasz s pychy żártowskiey.

Ex Agenda et Missali Cracouien.

Z wielkim żalem ty rzeczy pisze.

Jest mi tego Pan Bog wszechmogacy/ Oćiec Páná nászego Jezu Krystá/ y Oćiec wszego miłosierdzia y poćiechy/ dobry świádek w sercu moim/ iż to czynię y piszę/ z wielkiem żalem y płaczem/ pátrząc ná thákowe ćiesskie y okrutne báłwochwálstwo w kośćielech wászych/ ktore Antykryst Rzymski postánowił/ y pátrząc też ná tho/ iáko sromoćićie y przeklinaćie/ Páná Jezu Krystá Syná Bożego/ odkupićielá y zbáwićielá moiego iedynego/ kthory on tylko sam iest moim żywothem wiecznym/ zdrowim dusznym y cielesnym/ błogosłáwieństwem/ obroną/ y lekárstwem zbáwiennym. A nie ty martwe Báránki/ Ptaki/ Kołacze/ Mieso Słoniná/ Jáycá Sery/ Másło/ Chleb/ Sol/ Jábłká/ Wino/ y insze rzeczy.

Pytanie, ktho im to czynić roskazał.

Powiedz mi dla ćie Bogá żywego proszę: ktoć to roskazał/ ábyś ty ná Wielkenoc/ ty rzeczy czárował/ krzyżyki nád nimi czynił/ y thákowe im bło[illegible] przypisował: [illegible] ß [illegible] Apostołow[illegible]

we Báránki/álbo Kołacze/álbo Słoninę/kiedy żáro wáli? Vkaß gdzie teß do Słonin ták mowili/iáko ty tu mowiß? aby ty słoniny były lekárstwem zbáwiennym rodzáiowi ludzkiemu/y niebieską tłustośćią nápełnienim.

Nota. Izaß Słonina álbo Swinia dawa zbáwienie rodzáiowi ludzkiemu?

O iákoß was ten Antykryst Rzymski skiełznał y zmámił/iż theß nákoniec Swinię smrodliwą czynićie/y vżyćie/ być lekársthwem zbáwiennym rodzáiu ludzkiego?

A przestho by teß niebyło nic inßego iedno to/thedy iuß może káżdy stąd dobrze obáczyć iákowi iesteśćie vczyćiele/iákowi pásterze/iákowi Biskupi: koniecznie nie onego Báránká żywego/Krystusá ná práwicy Bożey siedzącego/ále iesteśćie vczyćiele/pásterze y Biskupi/ Báránkow martwych/ Kołaczow/ Mięsá/ Swini/ Iáiec/Serow/Másłá/Soli/chlebá/Iáblek/Winá y innych rzeczy ktore do brzuchá idą. Aby was ludzie stąd poználi/iż iesteśćie vczyćiele/Pásterze/y Biskupi oni ktorzy mieli służyć nie Pánn Iezu Krystusowi/ále swe[mu] brzuchowi/iáko S. Páwel nápisał o tákowych ták mowiąc. Proßę was bráćia/ abyśćie się ostrzegáli tych/ktorzy rożnice/á zgorßenie czynią náprzećiwko tey náuce/ktoreieśćie się wy náuczyli. A wiáruyćie się ich. Abowiem tákowi/nie Krystusowi Pánu nasze[mu] służą/ále swemu brzuchowi/ przez słodką á pochlebną mowę/zdradzáią sercá prostych ludzi. Tákże y ná drugim mieyscu Páwel Swięty opowiáda s płáczem/o tákowych. Iż to są nieprzyiaćiele Krzyżá Krystusowego/ k[illegible]ec iest zátrácenie/ y ktorych Bog brzuch [illegible] ich wposrom[illegible]eniu/kthorzy się około [illegible]awiáią

Swini zbawienie przypisuia.

Ro. 16.

Phil. 3.

A baczyß iáko tu Páwel Swięty/ wymálował fałßywe y zdradliwe vczyćiele/ pásthérze y Biskupy/po czym ie mamy poznáć? Naprzod powiáda/ iż czynią zgorßenie náprzećiwko tey náuce/ktorey Apostołowie vczyli. Izaß kiedy Aposthołowie vczyli o Báránkách martwych/o Koźielkách/o kołaczach/álbo o świniách. To iest tedy zgorßenie náprzećiwko tey náuce/ ktorey Apostołowie vczyli/vczyć inßey náuki/á tákowey iákiey oni nigdy nie vczyli.

Iáko Swięty Páwel wymálował fałßywe vczyćiele.

Potym vkázuie ießcze/po czym mamy poznáć/ty fałßywe vczyćiele/pásterze/y Biskupy/ iż przez słodką á pochlebną mowę/ przez kthorą zdradzáią sercá prostych ludzi?

Powiedz mi? Ieśliże tho nie słodka nie zdradliwa y nie pochlebna mowá? ludziom prostym powiedáć/ iż ktho thego Báránká pożywa/obfitym błogosłáwieństwem Bożym nápełnion bywa/ktorzy tych Kołaczow vkußą/ćielesne y dußne zdrowie bierzą? I záśie. Iż ty słoniny są lekárstwem zbáwiennym rodzáiowi ludzkiemu? etc. Toć są słodkie słowá/y pochlebna mowá/ktorą zdradza sercá prostych ludzi.

Powiáda teß ießcze Swięty Páwel y vkázuie/ ty fałßywe vczyćiele/pásterze/y Biskupy/iáko ie mamy poznáć. Oto pißę y práwie pálcem vkázuie mowiąc/iż to są nieprzyiaćiele krzyżá Krystusowego/ktorzy się zábawiáią około rzeczy ziemskich/y tych ktore do brzuchá należą/ kogo iedno P. Bog oświećił/á do żywota wiecznego náznáczył/ iuß tu może was snádnie poznáć. Ieśliśćie przyiaćiele/álbo nieprzyiaćiele krzyżá Krystusowego gdy się zábawiaćie około rzeczy ziemsk[illegible] re do brzuchá idą.

Dármo theß waß powiádáč/ aby ty rzeczy były nie-
Luc. 11. czyste/ kthore czáruieß ná wielkenoc: ponieważ Pan
Krystus powiada. Oto wßystki rzeczy/ są czyste wam.
Ro. 14. A Swięty Páweł takież mowi. Izaß nie wßystki rze-
Tit. 1. czy czysthe są czystym: á nieczystym/ y niewiernym/ nie-
maß nic czystego/ ale nieczysty iest ich vmysł y sumnie-
nie. I ießcze ná drugim mieyscu. Wßelkie stworzenie
1.Tim. 4. Boże iest dobre/ ktorego vżywamy czyniąc dzięki Pá-
nu Bogu.

Stego tedy pismá Swiętego/ okázuie sie to iáwnie
iż wy opuściwßy prawdę Ewánieliey swiętey/ trzy-
macie sie ießcze nietylko żydowskich/ ále też y pogań-
skich bászni/ y náuk ludzkich/ od prawdy Bożey odwrá-
cáiących. I dla tego theß ná wielkenoc/ iáko pogáni
ludzi prostych vczycie/ powiádáiąc ták/ iż sie niego-
dzi żadnemu Swieconego ieść/ iedno thylko ludziom
tym/ ktorzy przystępuią. Ale iákie tam bywa przyste-
powánie/ tákie też swiecone.

Jesli to tylko swiecony pokarm/ ktory ná wielkenoc
czáruiećie/ tedy wielką krzywdę ludziom prostym czy-
nicie/ iż przes wßysthek rok pokarm przeklęty ieść im
dopußczaćie: Jákoß sie wżdy mowić thak wielkiego y
grubego kłamstwá niewstydzićie/ iż thak owiezkami
Páná Krystusowymi mámićie y tárguiećie: Alec iuż
Pan Bog z miłosierdzia swego/ oznaymił Antykrystá
y wßystki zdrády y fałße iego/ y was też vkazał/ iż zo-
nych vczycielow/ Pásterzow/ y Biskupow iesthešcie/
2.pet. 2. przes ktore droga prawdy miáłá być zbluzniona.

Patniki/ Kije ie[…]/ Owce y Sol

ták czá[…]

Niewspo-

Nie wspominam tu nic/ inßych Dyjabelskich zabo-
bonow waßych/ iáko Patniki/ y ich Kije/ y Mantyki
czáruiećie/ gdy ie do Bałwánow odsyłaćie.

Nie wspominam teß/ iáko owce żegnáćie/ y czáruie-
ćie/ kiedy zdychaią/ y one sol/ ktorą im podawaćie.

Tákże nowe zbożá y siemioná/ nowe Chleby/ nowe
Domy/ nowe studnie/ nowe łaznie/ nowe role/ nowe
miecze/ nowe pierścienie/ nowe wieńce/ nowe ssuknie
nowe stadło/ nowe sseściniedziałki/ nowe álbo młode
wdowy/ y ich rabki/ ciásnochy y koßulki.

Wßák to może kożdy oględáć w wáßych Aiendach
y Mßałach. iáko tám Páná Bogá bluznićie/ nie inák
iedno iáko pogáni/ álbo żydowie niewierni/ ktorzy ieß-
cze y do dzisieyßych czásow/ przypisuią moc osobliwą/
temu słowu Tetragrammathon/ y drugiemu kthore zo-
wą Abrákádábrá/ iákoby ty słowá wymowione/ y ná
kártkie nápisáne/ miáły odgániáć/ álbo záwießone ná
ßyi/ febry/ ognie/ powietrze/ grády/ miecze/ y inße nie-
bespiecznośći/ y ßkody rozmáite. Byśćie byli mogli ie-
ßcze y wiátr vgonić/ y o then byśćie sie byli pokusili/ y
swiećili. O zápámiętáli ludzie zbáwienia swego. Ale
podzmy dáley.

O Papieskim poświącániu kośćiołow Káplic/ y Ołtarzow.

AIż tym czárom ieſzcze nie koniec/ niemogłem ſie wſthrzymáć/ ábym niemiał też vkázáć/ iáko czáruiećie Kośćioły/ Káplice/ Ołtarze/ Zwony/ Smyntarze/ Kielichy/ Pátyny/ Ornaty/ y inſze Graty. Ktore ſą wypiſáne w kxięgach wáſzych/ ktore Pontyfikałmi zowiećie. A iżby kożdy wierny tym ſnadniey mogł wáſze guſlenie obaczyć/ przeto Cerymonie wáſze wypiſze/ ktore tám ná ten czás ſpráwuiećie/ kiedy Kośćioły/ Káplice/ y Ołtarze poświącaćie.

Ex pontificali Venetijs excuſſo. Anno. 1510.

Kośćioła poświącanie.

Naprzod s Kośćiołá nowego wſzyſtkim ludziom wynidz każećie/ iedno tylko iednego kxiedzá w Kośćiele zoſtháwićie/ á ſámi po Smyntarzu z ludźmi chodźićie/ trzykroć w koło/ Wodą z iſopem vczárowánym kropiąc/ ſámi ſiebie/ ludzi/ Smyntarz/ y węgły/ y bijąc kijem we drzwi kośćielne po trzykroć/ y tak wołáiąc. Otworzćie drzwi kxiążętá/ to ieſt/ Dyjabli/ iáko wáſz piſarz Durándus wykłada/ Otworzćie ſie. Otworzćie ſie. A kxiądz záſie w oſobie Dyjabelſkiey/ ktory w Kośćiele zá drzwiámi ſtoi zámkniony. Thák wam po trzykroć odpowieda. Ktoryſz to tákowy ieſt Krol chwały? Ktoryſz to tákowy ieſt Krol chwały? Ktoryſz to tákowy ieſt Krol chwały?

Durándi: Lib. 1. de Dedicatione Eccleſiae.

Zátym że wam bywa otworzono/ y wſzedwſzy do kośćioła/ popiołem ná krzyſz kośćioł poſypuiećie/ Wodę drugą y Sol znowu czáruiećie. Ná popiele obiecádło Greckie y Łáćińſkie piſzećie/ y kijem po ziemi kreſlićie/ A [illegible]ach tákże łaźićie/ y oleiem krzyżyki mażećie. A

potym

potym do Ołtarzá idźiećie: znowu trzećią Wodę czáruiećie/ y tymi słowy Páná Bogá bluźnićie.

Niechay będźie ten Ołtarz poświecony Bogu wſzechmogącemu/ y chwalebney dziewicy Maryey/ y wſzyſtkim świetym/ ná imię y ná pámięć/ Świętego Jácká álbo Fránćiſzká/ álbo Dominiká. W imie Oycá y Syná y Duchá Świętego.

Ołtarzá poświącanie.

Támże około Ołtarzá/ ſiedmkroć chodźićie w koło/ kropićie/ kádźićie/ y krzyżyki ná Ołtarzu czyniąc mowićie.

Pokornie tobie Pánie modlimy ſie/ ábyś ten wypolerowány Kámień/ wyſokimi offiárámi nádárzył. A ná koniec wápno świećićie/ y kłádąc Reliquie w ołtarz/ to ieſt/ Bogi álbo kośći niewiem iákie: Thák mowiąc Páná Bogá bluźnićie. Vczyń nas proſiemy ćie Pánie godnymi/ ábyſmy ſie mogli tych kośći dotknąć/ kthorych wſpomożenia vſtáwicznie żądamy. etć.

Kámienia y wápna poświącánie.

Tho ſą wáſze ſpráwy/ kiedy kośćioły/ káplice/ y ołtarze czáruiećie/ Powiedz mi/ od kogośćie tę náukę wźieli? Niemożeſz rzec/ áby od Kryſtuſá Syná Bożego álbo od Apoſtołow iego/ álbo też od kośćiołá ſtárego y pierwſzego? Abowiem w ſtárym y w pierwſzym kośćiele/ po Apoſtolech/ prawdziwi y wierni krześćiánie ćierpieli wielkie/ y okrutne prześládowánie. Przodkiem od żydow złośliwych y niewiernych. Pothym od Neroná/ Domicyaná/ Dyoklecyaná/ Máximiáná/ Ceſárzow Rzymſkich/ iáko otym Polidorus wáſz rzymſki piſarz piſze.

Pytánie od kogo tę náukę wźieli/ kośćioły oltarze y kámienie czárowáć.

Polyd. Lib. 5. Cap. 6.

A przeſto nieczytamy nic otym/ áby Pan Kryſtus/ kiedy Kośćioły Káplice/ y ołtarze czárował/ popioły po ziemi ſypał/ po nich kijem kreſlał/ po ścianach łaźił/

táził/krzyżyki oleiem czynił/ Wode y Isop czarował/ kadził/kropił/w koło chodził/wapno y kámienie świećił/kośćiom sie modlił.

Tákże teß nieczytamy / áby sie Aposthołowie Páná Krystusowi kiedy około drew/kámienia/ y wapna zábawiáli/álbo potomkow swoich tákowych czarow vczyli: Abowiem dobrze temu rozumieli/ iż ty rzeczy kámienie/wapno/drwá/oley/popioł/grzechu niemiáły y nie dla nich Syn Boży ćiepiał y vmárł/ y dla thego tych rzeczy niekrzćili/áni świećili. Ale krzćili y świećili/przes słowo Boże/ ludzi ku żywothowi wiecznemu wezwáne.

Przesto nam teß Aposthołowie nie zalecáią kośćiołow drewniánych/áni ceglánych/áni kámiennych/bo w tych Bog/iáko świety Szczepan mowi/nie mieszka.
Act. 7.

Ale nam zalecáią kośćioły żywe/w ktorych duch świety mieszka: iáko świety Páweł mowi do wiernych. Wy iestheśćie kośćiołem Bożym.
2.Cor. 6.

Ale iż o kośćioły żywe niedbaćie/przeto martwe kośćioły/ drewniáne/ceglàne/ y kámienne/ z roskazánia Antykrystá Rzymskie° przyochedażaćie y poświacaćie/ktory Antykryst tę náukę wziął przodkiem od pogánow/ pothym od Żydow/ iáko wáß pisarz Durándus piße o tym tymi słowy. Ponieważ Krol Nabuchodonosor wezwał wßystkich pánow/y Ryczerstwá swego ná poświacánie słupá złotego/ktory vlał: Dáleko tedy nam wiecey ktorym prawdá iest otworzoná/ y táiemnicá przes Jezu Krystá daná/przystoi y godzi sie/ Kośćioły y ołtarze/Pánu Bogu budowáć/y z vstáwy Felixá Papieżá trzećiego poświecáć.
Pierwßy dowod poświacánia kośćiołow. Durán. Lib. 1.
De Cons. Dist. 1. para. 1. Qualiter. Anno. 485. Sab. Grat.

Tákże teß w glozie nápisáliśćie mowiąc. Jesliże to pogáni

pogáni czynili/ dáleko nam to wiecey przystoi czynić. Othoß maß pierwßy dowod wáß o poświacániu kośćiołow/ktoryśćie wzieli od Pogánow/ktorzy Dyjabły w kośćielech swoich chwalili.
De Cons. Dist. 1. Glos. par. Si enim.

Podzmy do drugiego dowodu wáßego. Piße thenże Durándus wáß pisarz mało niżey. Iż máia być poświacáne kośćioły/ káplice/y ołtarze/ y tym tego dowodzi.
Wtory dowod poświacánia kośćiołow. Duránd. Lib. 1.

Powieda/iż w Syryey w niektorym mieśćie imieniem Báruth byli żydowie/ktorzy niiáki obras vkrzyżowány nogámi deptáli/ y przekłoli Bok iego/thák iż nátychmiast ßłá krew y wodá śniego. Vyrzawßy tho oni żydowie/dziwowáli sie/y niemocne żydy krwią omázáli/y vzdrowieni byli. J dla tego oni żydowie iáko tám powieda przyieli wiárę Krystusowę/y okrzćili sie/y swoie Bożnice w kośćioły obroćili y poświećili: stądże wßedł zwyczay / iż kośćioły poświacáią. To są tego Durándusá pisárzá wáßego słowá.

Stąd możeß obaczyć ná iákim gruncie pismá świetego/są ty dowody wáße postáwione/ o poświacániu kośćiołow/oto maß iż od Pogánow/ y od Żydow tżywych przykłády przywodzi.

J okázuie sie iáwnie stąd/ iż tho poświacánie Kośćiołow/Káplic/y Ołtarzow/nie poßło áni od Krystusá/áni od Aposthołow iego / ále poßło od Papieżá człowieká kłamliwego/y tákomego/z nad chnienia Duchá nieczyste°: iáko sie to iáwnie pokázuie/ s tych spraw y modlitw/ktore tám przy tym poświacániu czynićie.
Kto napierwy kośćioły poświecáć wymyślił.

Foelix papieß pierwßy ten napierwey kośćioły poświecáć wymyślił/y Swieto poświę[...]ánia vstáwił/y záśie trzeći Foelix Papieß odiął moc prostym Plebanom/y
Poświacánie. Anno. 280. Grat. plat. Sab.

 zákazał

[Anno. 485. Volat. Polid.] zákazał/ aby kośćiołow niepoświacáli/ ále ten vrząd tylko ná sámy Biskupy/ dla iurgieltow włożył.

[Kośćioł Sálomonow.] Prozno theż maćie sobie bráć kośćioł Sálomonow/ ná przykład y iego poświacánie/ Abowiem on kośćioł był figurą kośćiołá Swiętego Krześćiyáńskiego y poświecenia iego.

[Kedy iest Kośćioł poświecony.] Nie potrzebá nam krześćiyánom kośćiołow drewniánych ceglánych/ álbo kámiennych poświecáć/ áni káplic/ áni Ołtarzow/ iedno kośćioły żywe/ w ktorych Duch Swięty mieszka. Abowiem kośćioł drewniány/ cegláný y kámienny tám bywa poświęcony/ kedy bywa przepowiádáne prawdziwe słowo Boże/ kedy ludzie wzywáią Bogá Oycá przes iednego tylko pośrzedniká y iednaczą Páná Jezu Krystá Syná Bożego/ kedy według vstáwy iego szafuią Swiątośćiámi kośćielnymi/ y kedy ludzie pokutuią.

[Ołtarzow nie potrzebá w Kośćielech.] Ołtarzow też iuż kámiennych więcey niepotrzebuiemy/ abowiem nieiestesmy żydowie Stárego zakonu/ ktorzy ná Ołtarzach kámiennych ćielce/ kozły/ y báránny palili/ kiedy ofiáre Pánu Bogu czynili/ ná pámiątke Páná Jezu Krystá Syná Bożego/ ktory miał być ofiárowany ná krzyżu. A gdyż sie to stało/ iuż tedy mámy ieden tylko Ołtarz Páná Jezu Krystá ná práwicy v Bogá w niebieśiech vstáwicznie śiedzącego. Jáko sße rzecy o tym Apostoł Swięty wypisał do Zydow.

[Ebr. 13.] A przeto ty wásze poświacánia/ ták kośćiołow/ káplic/ iáko theż ołtarzow/ nic inszego nieznamionuią y nic są/ iedno s prawdziwego Kośćiołá Bożego/ y s Páná Jezu Krystá Syná iego/ pośromocenie y násmiewisko. Abowiem Pan powiada/ dármo mie then lud

[Esa. 20. Matt. 15.] chwali ludzkiemi vstáwámi. Ale podźmy dáley.

Jáko

Jáko Zwony krzći álbo czáruie.

Ale podźmy do Zwonow/ y thám sie vkázuie náuká wásza Dyabelska/ gdzie naprzod Zwony czáruiąc/ álbo iáko wy mowićie krzcząc sześć Psálmow szemrzećie/ á potym. Wode s Solą czáruiećie ták mowiąc.

Błogosław Pánie te wode błogosłáwieństwem niebieskim/ y niechay ná nie wstąpi moc Duchá. Iż gdy ten zwon będzie tą wodą zmaczan/ gdźieszkolwiek przybdzie dźwiek iego/ áby odesslá moc nieprzyiaćioł dáleko: Cny Fántázyie/ Chmury/ oświecenie Błyskánia/ vderzenie Gromow/ y przećiwnośći wszystkich Duchow.

A gdy tego zwonu vsłyszą dźwiek Synowie krześćiáńscy áby byli stąd nabożni. etc. Dla wszystkich Swiętych zasługi áby to sobie zásłużyli/ oco będą prośić w kośćiele.

Potym Zwon omywaćie wodą y oćieraćie/ á ku temu czterzy Psálmy ssemrzećie/ y mazidłem álbo Oleiem wewnątrz sterzy krzyże/ á zewnątrz siedm krzyżow/ czynićie y smáruiećie. A ty krzyże czyniąc ták krzcząc mowićie.

[Krzcenie Zwonu.] Niechay będzie poświecony then Zwon Pánie/ W Imie Oycá/ y Syná/ y Duchá Swiętego/ ku czći Swiętemu Brykcemu/ Jáckowi/ Fránćiszkowi/ álbo Dominikowi. A zátym do Zwonu mowićie. Pokoy tobie

Insze bluźnierstwá opuszczam/ kthore thám ieszcze przydawaćie/ áby przed tym Zwonem vćiekał nieprzyiaćiel: lud krześćiáński przywiedźion był przezeń ku wierze/ zmysły y ćiáłá ludzkie zbáwił/ obroną więzną był. Ná ostatku podkurzaćie gi Dymem/ áby Paiacy/ nie-

kope

toperze/kawki/y muchy od niego vćiekały. A podku=
Luc. 10. rząiac/tę Ewanielią czytaćie. wßedł Jezus do mia=
ſteczka etć.

A ſłyßyß tu iakie bluznierſtwa czynićie/gdy tę mar=
twą Spiżę czarujecie? A wzdy ty ießcze będzieß mowił:
iż nic nieczyniemy/iedno tho co Kryſtus roſkazał po=
wiedz mi: kto kiedy ſłychał/albo w piſmie Swiethym
czytał/aby Pan Kryſtus Zwony krćić kazał?

Vkaß gdzie mowił do ſwoich zwolennikow Apoſto=
low/idźcie Zwony krzćićie/ Oleiem ſmaruyćie/wodą
kropćie/krzyżyki po nich czyńćie/krzcząc Spiżę w imie
Oyca y Syna y Duchá Swiętego/ktory Zwon vwie=
rzy będzie zbawion/á kthory zwon nie vwierzy będzie
potępion.

Powiedz mi: Jeſliże Zwon ſłyßy: wierzy: y zbawion
będzie: powiedz w ktorymeś to piſmie Swiętym wyczy=
thał: Jż Zwon vczarowány/dzwiękiem ſwoim odga=
nia nieprzyiaćiele dußne y ćieleſne/ Chmury/ Błyſka=
nia/ Gromy/y ludzi ku wierze przywodzi/ſmyſły na=
ße y ćiało zbawi/ y obroną wieczną być może?

Jzaß to nie ſą nauki onego chytrego Węża Dyabła
ktory aby przodkiem Syna Bożego s hańbił y zeſro=
moćił Paná Jezu Kryſtá/pothym krzeſt Swięty oto
wymyſlił Zwony albo ſpiżę krzćić/y tym zwonom przy=
właßczać/obronę wieczną/ y ſmyſłow naßych/y ćiał
zbawienie/co tylko ná ſamego należy Pana Jezu Kry=
ſtá/Syna Bożego.

Juß tu tedy ſtąd może każdy obaczyć/ieſliśćie przy=
Jeſli ſą przyia ćiele Bozy albo nie. iaćiele Syna Bożego/ albo nieprzyiaćiele iego/ gorß
on thak do ſwoich w'ernych zwolennikow mowi. Wy
Jo. 15. przyiaćiele moi ieſteśćie ieſli będziećie czynić/ comkol=
wiek ia

wiek ia wam roſkazał. Jzaß wam kiedy Zwony krzćić
roſkazał?
A gdyß to czynićie/czego wam Kryſtus Syn Boży nie
roſkazał: nieieſteśćie tedy ſludzy/przyiaćiele/ale nie=
przyiaćiele iego/ktore Bog Oćiec niebieſki obiecał Sy
nowi ſwemu vczynić podnożkiem nog iego. Pſal. 110.

Czemu ſobie nie wſpomnićie na ſłowa Pana Jezu
Kryſtha Syna Bożego/ kthore rzekł do zwolennikow
ſwoich. Jdźćie po wßyſtkim świećie/ á krzćiyćie ludzi Marc. 16.
w imie Oyca y Syna y Duchá Swiętego/kto vwie= Matt. 28.
rzy á okrzći ſię będzie zbawion/ kto nie uwierzy będzie
potępion. Oto maß naukę Syna Bożego/kthory nie
Zwony/ale ludzi roſkazał krzćić zwolennikom ſwoim.
Ale podzmy dáley.

Jako Smyntarze czaruie.

Podzmy do Smyntarzá do ktorego teß ziemie/ia=
koby do iakiey rozumney rzeczy/ tak mowićie. Abyś ſię
ku przyśćiu naßemu vchędożyła/ y błogoſławiona/ y
poświęcona ſtała/aby na tym Smyntarzu ludzkie ćia=
ła thu po ſmierći odpoczywaiące/ zaſłużyły wieczne Falß.
chwałe żywota.

J przydawaćie ießcze w Kolekćie. Aby grzechow
odpußczenie wzięli na thym Smyntarzu pogrzebieni.
Tamże potym tę ziemię kropićie/y kadźićie/ y dla tego
ią święconą zowiećie/y dzieći krześćiąńſkich/ ktore v=
mieraią bezekrztu/ dla thego na tey ziemi po kthorey
Psi chodzą/y po niey czynią co chcą/chować nie do=
pußczaćie.

Jeſli tylko tá ziemia na Smyntarzu Swietha ieſt/
dla

dla wáßego ßemrániá/ zárowania/ kadzenia/ y kro-
pienia: tedyć tho nie prawda iest/ co Prorok Swiety
nápisał. Iż Pańska iesth ziemiá/ y wßystek okrąg iey.
psal. 88. Tákże ná drugim mieyscu, Twoie sa Panie niebiosá/ y
twoiá iest ziemiá. Izaß kiedy Pátryarchowie/ Proro
cy/y Apostołowie Swieci zárowáli ziemie.

Gen 23. Czytamy o Abrahámie Pátryarchu Swietym/ iż
Abraham ku- był kupił rola álbo ziemie/ v Ephroná miedzy Pogány
pił ziemie ná náktorey pogrzebł Sare żone swoie. Ale tego nieczy
pogrzeb. thamy áby pierwey one ziemie zárował/ álbo iáko wy
mowićie poswiacał/ ániżli żone swoie pochował:

Nie czytamy teß/ áby ták mowił/ żeby ty ciáłá wie-
czne chwáłe záslużyły/ ktore tu beda pogrzebione/ iá-
ko wy mowićie/ gdy wáße Smyńtarze záruiećie.

I kto kiedy słychał álbo czytał/ áby ciáłá martwych
ludzi/miały zasłużyć wieczna chwałe/ iáko wy powiá-
daćie: poniewaß żadny człowiek pokad żyw wieczney
chwały/ nigdy zásłużyć niemoże: Powiedz mi: Izali
Jo. 19. tám byłá ziemiá zárowána/ kedy był pogrzebion Pan
Act. 7. Krystus: Jan Krzćićiel: Szczepan Swiethy: Abo
Jo. 11. wiem nie ziemiá zárowána poświaca ciáłá ludzi wier
nych/ale ziemie poświacáia/ ciáłá ludzi Swiethych y
Nie przy ko- wybránych Bożych. Przesto w stárym zakonie y wpier
ścielech ludzi wßym krześćijáńskim kośćiele/ niebyło tego/ áby vmár
chowano łe ludzi chowano w kośćielech/ álbo przed kośćiołem
przed tym. ná Smyńtarzach/ ále chowano przed miásthem/ w o
grodziech chedogich/ y osobliwych/ iáko mamy o oney
Luc. 7. niewieśćie wdowie/ ktora płacząc z miástá Naim nio
słá Syná vmártego iedynaká/ kthorego Pan Krystus
wskrześił.
Jo. 19.
Jo. 11. A także teß Pan Krystus przed miástem w ogrodzie
był

był pochowan/ y Lázarz Betháński. I dziś ießcze ten
obyczay záchowywáia/ na rozmaitych mieyscách krze-
śćiánie/ á zwłaßczá w Niemieckich stronách/ ale iáko
nastáło tákomstwo/ ktore iest iáko Swiety Páweł ná- 1.Timo. 6.
pisał/ Báłwochwálstwá niewolstwo/ tákześćie sobie Col. 3.
wymyślili/ ziemie zárowáć/ ábyśćie ia mogli tym le-
piey y drożey przedáwáć.

Nie dla tego tho piße/ áby niemiáły być kośćioły pogrzeby vczci
y Smyńtharze/ y niemiáły być vćciwe pogrzeby/ ciał we maia być.
ludzi krześćijáńskich/ y do grobu doprowádzone/ y po
grzebione. A iżby teß nie miáło być Pánu Bogu dzie-
kowánie/ iż vmártego człowieká/ zá żywotá iego/ oświe
ćić słowem swoim Pan Bog raczył/ y w wierze go
prawdziwey wziać sthego świáthá do żywothá wie
cznego.

Ale to piße dla tego/ iż wy sludzy Antykrystá Rzym- Szala ludzmi
skiego/ vbogimi y prostymi ludzmi ßalicie/ gdy ziemie prostymi pa-
krwia Syná Bożego/ Paná Jezu Krystá/ po wßyst- pieżnicy.
kim świećie poświecona/ znowu záruiećie/ y prze-
dawaćie.

A wtym sie theß iáwnie okázuiećie/ iż nic inßego
w kośćiele Swietym nieiesteśćie/ iedno kupcy/ y krá- Act. 5.8.
márze/ á ná koniec prosthych ludzi zwodźićiele/ y nie- Matt. 21.
przyiaćiele Bożý. Day Wam Pánie kiedy Vpámie-
tánie.

Jáko Kielich y Patyne czáruie.

Ták teß kiedy kielich y pátyne Swiećićie/ tymi sło-
wy Páná Bogá bluźnićie mowiac. Przes náße błogo-
sławieństwo/ then Sad y Páthyne/ niechay beda po-

 swiecone

Ex Pontifica- li Venetijs impresso. Anno. 1510. świecone/y niechay sie stána ciáła y krwie/ Páná nászego Jezu Krystá/nowym grobem/ Duchá Swietego táskà.

A wiec to nie bluznierstwo? Syná Bożego / Páná Jezu Krystá znowu grześć/iákoby ieszcze zmartwych niewstał/ále w drugim grobie/Srebrnym álbo Złotym/ász do dniá Sądnego leżał? Jesli then wász kielich złoty álbo śrebrny/iest nowym grobem/iáko wy tu powiedaćie/w ktorym Pan Krystus leży/tedyć to nie

Marc. 16. prawda co w Kredzie mowiemy. Trzećiego dniá z
Luc. 18.24. martwych wstał/y śiedzi ná práwicy v Bogá oycá w-
Col. 3.
Ebr. 1. wszechmogącego/ skądże ma przydz sądzić / żywe y
Ebr. 10. zmárłe.

Act. 7. A wiec sie ieszcze tákowego bluznierstwá swego/nie wstydaćie? Jzasz Pan Krystus Syn Boży nie wstał zmartwych/iusz daley/ániszli od puttora tysiącá lat? Powiedz mi? Jzasz sobie nowe groby iákie po zmartwychwstániu swoim czynić kazał? Jzasz kiedy Kielichy/Patyny/álbo iáko wy piszećie pateny/świećić rozkazał? vkász gdzie to Apostotowie święci nápisáli/y sámi czynili? A iż tego nigdy vkázáć niemożesz/ czemusz

Kto wymyslił kielichi y patyny czarowáć. tedy Páná Krystusá znowu krzyżuiesz/y nowe mu groby czynisz.

Anno. 230. Ale rzeczesz/nie iam tego wymyslił/ Vrban Papiesz
Plat. pierwszy ták postánowił? Wiem dobrze otym/iż nietylko to Vrban postánowił/ále tesz srogo przykazał/ áby
Sab.
Durand.
De Cons. w kośćiele niebyły kielichy y ty wásze pátyny drewniá-
Dist. 1. ne/ szkláne/ álbo iákie insze/ iáko przed tym było/ ále
Cap. Vasa. iżeby były álbo złote/álbo srebrne/á przynamniey cy-
Concil. Tribu rien. et Renen se. Ca. 6. nowe. J pisał nápi[illegible] ćinko postánowieniu tego Papieżá/ wász ieden Biskup/słowá godne pámięći/ktory tak

De Cons. Dist. 1. Vasa. Bonifacius. ták mowi. Dokąd były kielichy drewniáne/ y szkláne/ dotąd byli kxieża srebrni y złoći. Ale iáko nastały kielichy złote y srebrne / ták sie stáli kxieża/ drewniáni / y szkláni. Tho iest/iáko Pan Krystus mowi / Sola nie

Matt. 5. słona y zwietrzała/ktora nic inszego niegodná/ iedno áby byłá precz wyrzuconá/y od ludzi podeptaná.

Jáko Ornaty czáruie.

Do Ornatow y do inszych kośćielnych grátow ták mowićie/ kiedy ie thesz świećićie. Rácz Boże tho poświećić /áby Biskupi y inni kxieża / w to odzienie oblezeni y vbráni/od wszelkiego pokuszenia Dyjabelskiego záslużyli/y byli obronieni. Jtem/áby wszyscy ktorzy tho odzienie nosić będą/ táske poświecenia otrzymáli. etc.

J tu Duszny nieprzyiaćiel on Wąż chytry Dyjabeł niechćiał záspáć/áby Ornatom y inszym wymyslonym Apparatom/niemiał tego przydáć/y przypisáć/co tylko sámemu Pánu Jezu Krystusowi Synowi Bożemu należy. Abowiem tu przypisuiesz obronę Ornatom/y tym inszym Apparatom/ iákoby kxiądz w Ornat oblezony y przybrány/miał sobie przez to od Dyjabelskiego pokuszenia/zasłużyć obronę.

Wszyscy ludzie mieliby sie vbieráć w Ornaty. Jeslić to prawdá/iáko ty tu powiedasz/ thedyćby sie wszyscy ludzie vbieráć mieli/ w Ornaty/w Kápy w Dálmátyki/w Alby/w Komże/w Stuły/w Humeraty/w Rokiety/áby od pokuszenia Dyjabelskiego obronieni byli/y táske Bożą wnich chodząc otrzymáli. Cosz tych Krystusow maćie? w ktorych nádzieię y obronę pokłádaćie? Jzasz sie tu iáwnie nie okazuie/ iż wy iesteśćie

stećie

2.Pet. 2. śteśćie oni Doktorowie/kthorzy śie Páná swego przeć
mieli/ktory ie odkupił.
Ktoś wam ty Krystusy wymyślił? To iest/ Ty Or-
naty/ Kápy/ Stuły/ Humerały/ Rokiety/ Dalmaty-
ki/ Alby/ Komże/ Dálmucye? Izali kiedy Apostholo-
wie páná Krystusowi/ w tákowych vbiorách y máśká-
rách niewieśćich chodzili? Izaś kiedy otym pisáli ál-
bo vczyli? Vkaż to s pismá świetego/ náśmiewco pá-
ná Jezu Krystá Syná Bożego?
Exod. 28.29. Ale rzeczesz/ iż on Aaron w stárym Zakonie w táko-
wym odzieniu chodził? To prawdá/ iż Aaron chodził/
ále sobie tákowego odzienia s swey głowy własney nie
wymyślił/ iedno to czynił z roskazánia/ y náuki Bożey.
Co znamionowało odzienie Aaronowe. Ktore odzienie známionowáło przodkiem wnetrzne y
zwierzchne ochedożenie Páná Jezu Krystá y wszyst-
kich tych/ ktorzy są poświeceni Krwie iego nadrosś-
szą. Ty vkaż świádectwo? gdzie thobie Krystus Syn
Boży roskazał/ álbo Apostołowie święći/ gdzie othym
nápisáli/ ábyś ty w tákowym odzieniu chodził?
Ale ieszcze rzeczesz/ iż dla thego w tákowym odzieniu
chodziemy/ ábyśmy przes to odzienie męke Páná Kry-
stusowe znáczyli/ iáko był Pan Krystus w Purpure y
Jo. 19. w białe odzienie obleczon y przybran od Herodá/ kiedy
Luc. 22. był od niego wiedzion do Piłatá? Wiem dobrze otym/
iż Krystus był w Purpure ná pośmiech obleczon y v-
bran/ y wtym odzieniu/ od iednego do drugiego sędzie-
go wodzon.
Jeśli śie dla tego w tákowe odzienie vbieraćie/ y te
przyczyne do tego dáiećie/ tedy to iáwnie przed wszyst-
kim światem vkazuiećie/ iż śie s Páná Jezu Krystá sy-
ná Bożego znowu z Herodem náśmiewaćie/ y iego zno-

wu krzyżuiećie/ ábowiem on nieroskazał swoim zwo-
lennikom/ w żadnym odzieniu náśmiewánym y má-
śkárnym chodzić/ áni w miekkie śie odzienie obłoczyć
y owszem tak powiedział. Iż ktorzy w miekkim odzie-
niu chodzą/ w krolewskich pałacach mieszkáią. Matt. 11.
Przesto tedy thego odzienia náśmiewánego y má-
śkárnego/ áni od Krystusá/ áni od iego Apostołow nie Kto wymyślił Ornaty.
maćie. Ale to wam naprzod wymyślił dla pychy Szcze- Szczepan pap.
Po[illegible] Papież: A ponim záśie Sylwester Papież dru- Anno. 258.
gi potwierdził/ y pochwalił. A ten Szczepan wziął to polid.
odzienie nietylko iáko Jeremiasz Prorok othym pisze/ Isid.
od Zydow/ ále od Pogáńskich kśiedzow/ ktorzy w Bá- plat.
biloniey byli/ y wtákowym odzieniu Diabłom służyli. Sab.
Czytay też sobie Polidorum wászego pisárzá Rzym- Siluester pa.
skiego/ co pisze o tákowym odzieniu y vbiorze/ kthory Anno. 320.
tak powieda/ iż w pierwszym y stárym kośćiele/ sludzy Sab.
Boży/ nic o tákowym odzieniu niewiedzieli. Abowiem plat.
śie nie złothogłowy/ áni Axámity/ áni Adámáśki/ áni In Libro Baruchi.
Kámieńmi drogimi/ áni Perłámi/ áni Złothem/ áni Polid. Lib. 6 Cap. 12
Srebrem/ áni Jedwabiem/ áni perłowymi kłobuki lu-
dziom zálecáli/ ále śie słowem Bożym prawdziwym/
y cnotámi przybieráli y świećili.
A przesto ty wásze Ornaty/ Kápy/ Stuły/ Dálmá-
tyki/ Rokiety/ Komże/ Humeraty/ y insze wymyślone Znáki iż Papieżnicy od náuki Apostolskiey odstapili.
vbiory/ nic inszego nieznámionuią/ iedno iześćie od ná-
uki prawdziwey Apostolskiey pierwszey odstapili y od-
stáli/ y stáliśćie śie náśmiewcámi/ Syná Bożego Pá-
ná Jezu Krystá/ y Ewánieliey Swiethey iego. Po-
tych tedy wászych máśkárách y lárwách snádnie was
kożdy człowiek wierny/ y w kśięgi Boże wpisány/ po-
znáć może/ áby śie was wiárował/ iáko náśmiewcow

y nieprzyiaćiol Pána Jezu Kryſtá Syná Bożego.

Vbiory inſze iáko czáruie.

Niewſpominam tu nic/iáko guſlićie Korporaty/Antependya/obruſy/ręzniki/ kthorymi prozne oltarze przykrywaćie/y proſte ludzi mamićie/ powiedáiac/iż to wſzyſtko Kryſtus vſtáwił y roſkazał.

A chceſz wiedzieć/kto tho vſtáwił/y wymyſ[illegible]nie Kryſtus/iáko wy przed proſtymi ludzmi powiedaćie áni Apoſtołowie iego/ále iáko wáſzy piſárze otym piſzą/
Bonifa. pap. Anno. 615. Plat. Sab. Durand. Polid. — Bonifácyus Papieſz trzeći/ten ty máſſkáry do kośćiołá świętego wprowádził.

A przeſto wy niebożatká ludkowie proſći/ktorzych oczy Antykryſt zákrył tymi Máſſkáry y pſtroćinámi/ iż prawdy Bożey poznać przed nimi niemożećie.
Do wiernych napomnanie. — Podnieśćie ręce ſwoie do niebá/vkorzćie ſie/y proſćie Páná Bogá/áby wam kiedy z wáſzych oczu łuſkę z iął/iákobyśćie przeyrzeli/y ty Máſſkáry od kłamcę Dyjabłá wymyſlone ſobie obrzydzili. Abyśćie ſie tylko ſámego Páná Jezu Kryſtá nágiego rozmiłowáli/á tego w máſſkárach przybránego s Kośćiołow wáſzych wyrzućili/y wtych máſſkarach nieſzukáli thego/co w ſámym Kryſtuſie nágim maćie/áby tylko ſam Pan Bog
Jo. 4. — przes was był chwalon w duchu y w prawdzie. Abowiem nie w máſſkárach należy náſze zbáwienie/y żywoth wieczny/ále tylko w tym żywot wieczny ieſt/ábyſmy poználi ſámego Bogá prawdziwego/y thego
Jo. 17. — ktorego zeſłał Jezu Kryſtá Páná náſzego/ Ale podzmy dáley.

powiedaſz

O Krucyfixie y o inſzych Obráziech iáko ie czáruiećie.

Mowiedaſz teſz iż kośćioł wáſz Rzymſki/dla tego ty rozliczne znaki y Cerymonie ludziom ná oczy vſtáwicznie kłádzie áby ták zacnego dobrodzieyſtwá P. Kryſtuſowe° niezápomináli: iż on zá nas raczył dobrowolnie ſie wydáć ná śmierć. A iż to ieſt Cel wáſz/do ktore° ſie wſzyſtki ſpráwy/ cerymonie y znáki kośćielne śćiagáia/y dla te°/iáko powiedaſz w kożdym kośćiele wáſzym/w pośrzodku krucyfix álbo obras vkrzyżowany/ná nawyſſzym mieyſcu ſtáwiaćie/ áby ludzie tym widzenim zruſzeni byli/ſerdecznym okiem weyrzeć ná onego/ktory ná krzyżu roſpięty wiſząc raczył ieſt dla was vmrzeć.

Tho ſa twoie ſłowá/ktore/niemogę the[illegible]o inák rzec/iedno iż ſa według rozumu ćieleſnego doſić madre/y mowię tho beſpiecznie/iż kiedyby był Pan Bog nam ſłowá ſwego niezoſtáwił/á rozumu ſie ćieleſnego trzymáć dopuśćił/y ſam bych ná tho przyſtał y przyzwolił/tákom teſz y przedtym w tákowych rzeczach rozumu ſwego ſłuchał/iáko ty ieſzcze dziſia ſłuchaſz. Ale iżem obaczył/iż Swiety Páweł [illegible]zum thego świátá przed Bogiem ſſáleńſtwem názwał/y ieſzcze ktemu ták

do wſzyſt,

do wßystkich wiernych nápisał/ostrzegáiac ich y mo/
wiac. Aby wiárá wáßá niebyłá według madrości lu
1.Cor. 2. dzkiey/ále w mocy Bozey. I przywodzi tám strásli/
wa grozbe Boską/ná ty wßystki/kthorzy opuściwßy
słowo Boze/trzymáia sie madrości teo swiátá/gdzie
thák Pan Bog przes Proroká mowi. Zátráce má/
Esa. 29. drość madrych/y rozum rozumnych odrzuce. I po/
1.Cor. 1. wieda tám dáley/ gdzie iest madry? á gdzie iesth ná/
uczony? á gdzie iest gádácz tego swiata? Izali Bog
niezbłaznił madrości tego swiátá.

A przesto sie madrości twoiey to iest/iáko Duch S.
1.Cor. 1. mowi/száleństwá thwego/ niechce trzymáć/wole w
tey mierze/náuki Syná Bozego/y Apostołow iego słu
cháć: A zwłaßczá iz nas ießcze ná drugim mieyscu S.
Páwet ostrzega mowiac. Pát[illegible]zayćieß/ áby was kto
Col. 2. niezdrádził/przes madrość swiecka/y márna zdráde
według vstaw ludzkich / y podług biegu przyrodzone
go tego to swiátá/á nie według Krystá.

Przestoć tedy ná tho po prostu odpowiedam/ iz sie
Rozum ku wierze nic nie nalezy. rozumu ludzkiego do smierći trzymáć woley niemam/
około wiáry: Abowiem mi nie ládá oco idzie/ ále o Du
ße/nád ktora niemam nic drosßeo. Boie sie/ábym sie
niebudował ná piasku/to iest/ná tym ssaleństwie/ro/
zumie tego swiátá/áby wiátry iákie nieprzysßly/y bu/
Matt. 7. dowánia mego nieprzewrociły. Wole słucháć sámego
Páná Boga/ ktory mowi do nas. Nieprzydawaycie
Deut. 4. do słowá/ktore wam mowie/áni vmnieyßaycie sniego
strzeßćie przykazánia Páná Bogá wáßego/ kthore ia
przykázuie wam. A teß kápłáńskie vstá maia strzec v/
Malach. 2. mietnośći/iáko p[illegible] Bog przes Proroká mowi/á za
Matt. 10. konu maia pátrzyć z vst iego/abowiem Anio[illegible] páńskich
zastepow

zastepow iest. Niema być sługá medrßy/ á nisßli pan
iego.

Kiedyby był Pan Bog roskazał/domysláć sie wiecey
y przes rozmáite y rozliczne Cerymonie/znaki/y obrzed
ki/iáko ty powiádaß / ludzi prostych przywodzić/ y v
czyć/iuß przes ty Ornaty/iuß przes Kápy/iuß przes
Stuły/ iuß przes Humeraly/ iuß przes Rokiety / iuß
przes Dálmátyki/iuß przes Alby/ iuß przes Komze/
iuß przes Dálmucye/y iuß teß przes Obrázy/tedyby/
smy to byli mogli słußnie y bespiecznie czynić/ według
rozumu náßego/ále iz nam Bog słowem swoim zágro
dził/miedze vkazał/y niekazał sie nam vchyláć/ áni ná
práwo áni ná lewo/iedno to czynić/ co on thylko sam Deut. 4
przykázuie. A ták niegodzi sie nam rozumu trzymáć/y
wiecey domysláć/iedno tylko sámego Páná Bogá słu/
cháć/y to dziáłáć/co thylko w słowie iego iest Swie/
tym opisano. Przesto teß Pan Bog/ná drugim miey/
scu/ srogie przeklectwo ná ty wßystki wydawa/ kto/
rzy głosu iego niesłucháia/thák mowiac. Jesli niebe/ Deu. 28.
dzieß słuchał głosu Páná Bogá twego/ábyś strzegł/y
czynił wßysthko przykazánie iego/y vsthawy/ ktore ia
przykázuie tobie dzisia/przyda ná cie/wßystki przekle
stwá ty/y chwyca sie ciebie. Przeklęty bedzieß w mie
ście/przeklety ná polu/przáklete gumno twoie/y prze
klete ostátki twoie/przeklety płod z zywotá twego/stá
dá wołow twoich/ y trzodá owiec twoich/ przeklethy
bedzieß wchodzac y przeklety wychodzac.etc

A słyßyß? Jáko tu Bog strásßliwie thym wßystkim
grozi/ kthorzy przykazánia y vstaw iego niesłucháia y
nie strzega/ ále sie czego inßego domysláia s swego ro
zumu/czego Bog niekazał. Vkaß ze ty tedy przykazá/

nie/ y ßthárego y nowego Testamentu/ iż Bog zynić/
poświecáć/ y stáwiáć/ obrázy w kośćielech krześćiyáń-
skich roskazał? Jáko ie wy nietylko zynićie y poświa-
caćie/ ále ie teß lekárstwem zbáwiennym rodzaiu ludz-
kiego/ y duß odkupienim zowiećie? A iżby to ták było/
iáko ia tu powiádam/ nápißeć thu niekthore słowá/ s
Pontyfikału twoiego/ gdzie naprzod poświacáiac O-
bras álbo vmerzenie drewniane/ ták do niego mowiß.

Obrázow Swiecenie.

Ex Pontifica- Rácz Boże błogosłáwić/ to drewno Krzyżá twoie-
li Venetijs go/ áby było lekárstwem zbáwiennym/ rodzaiowi ludz-
impresso. kiemu/ niechay bedzie mocnośćia wiáry/ dobrych vzyn-
Anno. 1510 kow pomnożenim/ y duß odkupienim/ niechay bedzie
Vide Sino- poćiecha/ y obrona/ náprzećiwko ostrym zasthrzáłom
dum Nice- nieprzyiaćioł.
num secun-
dum.
To. 2. Concil. Powiedz mi naprzod/ skadeśćie tho błogosłáwień-
stwo y poświacánie wzieli? Izali kiedy kthory Prorok
Boży/ kije vstrugáne y vmálowáne poświacał? Izali
Pan Krystus/ álbo ktory iego Apostoł/ drwá pokoßzo-
ne/ lekárstwem zbáwiennym/ duß odkupienim/ poćie-
cha y obrona/ náprzećiwko dußnym nieprzyiaćielom/
y ostrym zastrzáłom/ názywał?

Ktoß może ießze wietße bluznierstwo náprzećiw-
ko/ Pánu Jezu Krystusowi Synowi Bożemu wymy-
slić? Ktory on tylko sam iest/ lekárstwem zbáwiennym
duß náßych odkupienim/ poćiecha/ y sam tylko obro-
na náßa? A wiec to iest Ewánielia kázáć/ ktora Pan
Krystus Syn Boży roskazał przepowiedać wßelkiemu
Matt. 25. stworzeniu? kije strugáne/ lekársthwem zbáwiennym/
Marc. 16. duß odkupienim/ poćiecha y obrona náprzećiwko Dyá-
blu

blu názywáć y zynić? Nieiest rzecz podobna/ áby ták
okrutnie Turcy/ Zydowie/ Pogáni/ Syná Bożego Pá-
na Jezu Krysthá/ bluznić mieli/ iáko wy bluznićie/ á
wżdy sie ießcze przyiáćielmi iego zynićie.

Powiec mi skad teß to maćie? iż ty kije/ deski/ kloce
słupy/ drwá/ obrázy zowiećie? Izaß niewiećie: Iż tyl-
ko Syn Bozy/ iest Obrázem Bożym? Izaß to nie wiel- Ebr. 1.
kie ohánbienie y zesromocenie Syná Bożego iest/ názy- Col. 1.
wáć Obrazem Bożym/ rzecz mártwa y niema? Czemu
tych kijow strugánych/ klocow rytych/ desk málowá-
nych/ y słupow ćiosánych/ włásnemi przezwiskámi nie
zowiećie/ iáko ie duch S. w pismie Swietym zowie.

A chceß wiedzieć y słyßeć iáko? Słuchay. Rycina/ Esa. 42. 44.
Drwá/ Kámienie/ Niezystość/ Pomázánie/ Smrod/ Deut. 7. 9. 27.
Przeklestwo/ Obrzydzenie Boskie/ Złoto/ Srebro/ ro- Iudic. 10
bota rzemieslnikow/ Miedz/ robotá rak ludzkich/ Bo- Ezech. 16.
gowie ryći/ Bogowie lani/ Báálowie/ Asthárotowie 1. Reg. 7.
głußy Bogowie/ slepi Bogowie/ niemi Bogowie O- Abac. 2.
błuda ludzka/ Zdrádá/ Stoiaki/ Kloce/ Bałwany. O Iere. 10.
toß maß/ iáko ie Duch Swiety zowie. 4. Reg. 18.
1. Cor. 5.
1. Cor. 12.
1. Io. 5.

A zemuß wy tedy/ te obłudy zowiećie Obrázem Bo-
żym? Poniewaß sam tylko przotkiem Syn Boży Pan
Krystus iest Obrázem Bożym? A ponim záśie wßelki
wierny złowiek/ kthorego Bog stworzył ná Obras y
podobieństwo swoie. Wiem że teß ná niektorych miey-
scach Duch swiety ty kloce y deski zowie obrázem/ ále
fáłßywym y brzydliwym. Gen. 21.

Odpowiedz mi? kto wam ty rzezone Obrázy roska-
zał zynić/ y do kośćiołow krześćiyáńskich sthawiáć ná
nawyßße mieyscá? niemożeß thego rzec/ áby tho Pan
Bog roskazał/ álbo Syn Boży/ álbo Swieći Apostoło-

wie/

Abac. 1. wie/ álbo ſtárego y pierwßego kośćiołá Oycowie: A-
Ezech. 7. bowiem Pan Bog mowi/ w wtorym przykazániu ſwo
Exod. 20. im/ ktoreśćie wy byli wymázáli. Nieczyń ſobie Ryćiny
álbo iáko wy mowićie Obrázu/ áni zadnego podobień-
ſtwá/ ktore ieſt ná niebie wzgorę/ y ktore ná ziemi niſko
áni tych ktore ſą w wodzie pod ziemią/ nie będzieß ſię
im kłániał/ áni ich chwalił. Jam ieſt Pan Bog twoy
mocny záwiſny w miłośći/ mßcząc ſię nieprawośći oy-
cowſkiey w trzećim y w czwartym pokoleniu/ tych kto-
rzy mnie nienawidzą. A czynię miłoſierdzie nad tyſiąc-
mi/ ktorzy mnie miłuią/ y ſtrzegą przykazánia mego.

Bog nie roſkazał Obrazow czynić

Tu maß iáwne świádeſtwo/ y roſkazánie/ nie od czło-
wieká/ ále ſámego Páná Bogá/ kthory mowi. Nieczyń
ſobie wßelkiey ryćiny. A izebyś nierozumiał/ áby tylko
rytych Obrázow Pan Bog zákázował/ przeſto przyda-
wa/ áni wßelkiego podobieńſtwá/ to ieſt zadnego wy-
myślonego Obrázu/ bądz málowánego/ bądz rytego/
bądz vlanego/ bądz ſkámienia vćioſánego/ bądz z gliny
vlepionego. A izebyś ſię ießcze/ rozumem/ y tą mądro-
śćią świátá tego/ z tego niewykręcił/ przeſto ná końcu
Pan Bog przydawa/ áni zadnego podobieńſtwá nie
czyń/ ktore ieſt na niebie wzgorę/ y ktore ná ziemi niſko/
áni tych ktore ſą w wodzie pod ziemią/ w ktorych ſło-
wiech Pan Bog wßyſtko zámknął/ ábyś zadney rzeczy
nieczynił/ ktora ieſt na niebie y w wodzie pod ziemią.

Ty słowá Moizeß przed ludem wßyſtkim/ ták wy-
Deut. 4. kłádał mowiąc. Strzeſćie pilnie duß wáßych. Niewi-
dzieliśćie zadnego podobieńſtwá dniá onego/ ktorego
mowił/ ieſth Pan Bog do was/ ná gorze Horeb ſpo-
rzodku ogniá/ ábyśćie ſię nieomylili/ y ſobie nieczynili
rytego podobieńſtwá/ álbo Obras mieſki/ álbo niewie-
śći/ y

śći/ y podobieńſtwo wßelkich zwierząt/ ktore ſą ná zie-
mi/ álbo ptakow/ ktore pod niebem lątáią/ y gádziny/
ktora ſię rußa ná ziemi/ álbo ryb/ ktore mießkáią pod
ziemią w wodzie. Abyś ſnać nie podniosł oczu do nie-
bá/ y vyrzałeś Słońce/ y Kxiezyc y wßyſtki Gwiazdy
niebieſkie/ y omyliwßy ſię/ kłániałeś ſię przed nimi/ y
chwaliłeś ie/ ktore ſtworzył Pan Bog twoy/ ku poſłu
dze wßyſtkim narodom/ ktore pod niebem ſą.

A chceß ießcze dáley ſłyßeć/ iáko Pan Bog wßelkie-
go człowieká przeklina/ ktory czyni Obras obrzydzenie
Boſkie/ y iáko mowi náprzećiwko tákowemu. Przeklę-
ty człowiek ktory czyni ryty álbo lity Obras obrzydze-
nie Páńſkie/ robothę rąk rzemieſlnikow/ y poſtáwi go
wkąćie: y niechay rzecze wßyſtek lud Amen.

Bog przeklina wßelkiego ktory czyni Obras y ſtáwia.
Deut. 27.

Tákze y ná drugim mieyſcu Duch Swięty mowi v Jere. 10.
Proroká. Bogowie ktorzy niebá y ziemię nie ſtworzy-
li niechay będą ná ziemi zátráceni. J dáley v drugie- Ezech. 14.
go Proroká. Odwroććie ſię y odſthępćie od Báłwá-
now wáßych y od wßyſtkiego obrzydzenia Boſkiego/
odwroććie twarzy wáße. J záſię drugi Prorok wßyſt- Mich. 1.
ki Obrazy ryte niechay będą zrąbáne/ álbo potłuczone
y wßyſtki zapłáty ich/ niechay będą popalone ná ogniu
J wßyſtki Báłwány poſtáwię ią ná zátrácenie/ ábo-
wiem z mytha kurewſkiego ſą zgromádzone/ y záſię ku
mytu kurewſkiemu/ niechay ſię obrocą. To ſą słowá
Duchá Swiętego.

Báłwáni álbo Obrazy ſą poſtáwione ná zátrácenie.

J drugi ießcze Prorok mowi. J cozá pozytek czyni ryty Abac. 2.
Obras/ ktory wyrył Snycár/ y vlał rzemieſlnik/ Ob-
ras fałßywy/ y má nádzieię w wymyśleniu ſwoim/ áby
vczynił Báłwáná niemego. Biádá/ ktory mowi dre-
wnu/ ocuć ſię/ wſtań/ y kámieniowi niememu/ izáli on

Co zá pozytek czyni Obras.

może náuczyć: O tho then ieſt przykryty złotem y ſre⸗
brem/ á żadnego duchá niemáß we wnethrznośćiách
iego:
Esa. 45. J ießcze ná drugim mieyſcu. J kto kiedy wyryt Bogá:
Obrázy nie pożyteczne ku żadney rzeczy. y Obras poſtáwił ku żadney rzeczy niepożyteczny: Oto
wßyſcy vczeſnicy iego będą poſromoceni. Tho ſą ſło⸗
wá Boſkie / kthore żadnego wykłádu niepotrzebuią/
bo ſą ſámy przes ſie bárzo iáſne. Jż wßyſcy thakowi
wiezną ſromotę otrzymáią/ ktorzy ſie w Obrázięch
kocháią/ albo klękáią przed nimi. Jáko theß y ná dru⸗
psal. 96. gim mieyſcu Duch Swięty mowi. Niechay będą po⸗
Wßyſcy poſromoceni ktorzy klękaią przed Obrázy. ſromoceni wßyſcy/ ktorzy klękaią przed Obrázy/ á kto⸗
rzy ſie chełpią w Bałwániech ſwoich.
A kthemu ießcze obácz co theß mowią Apoſtołowie.
1. Cor. 12. Jzaß niewiecie/ mowi Swięty Páweł/ iż dokądeśćie
Pogáni biegáią do Obrázow. byli Pogáni do Bałwánow niemych chodziliśćie. J
záſie ná drugim mieyſcu. Miedzy vczynkámi ćieleſny⸗
Gal. 5. mi kłádziećie bałwány álbo Obrázy/ iż ktorzy ſie im kłá⸗
Rom. 1. niáią y ſłużą/ kroleſtwá niebieſkiego nieotrzymáią. A
1. Tes. 1.
1. Jo. 5. Jan Swięty mowi. Synaczkowie moi mili/ vćiekay⸗
Vćiekáć od Obrazow. ćie od Bałwánow/ álbo od Obrazow.
Ale rzeczeß iż to przykazánie Pan Bog dał/ co w ſtá⸗
rym zakonie nápiſano/ nie nam krześćiyánom/ ále tylko
Nietylko żydom ále teß krześćiyánom Bog zakazał Obrazow. Zydom: Jeśli ták ieſt iáko ty powiádaß/ iż to przyká⸗
zánie Pan Bog dał thylko Zydom: Tedy tym obyczá⸗
iem/ y pierwße przykazánie Boże. Niemiey Bogow cu⸗
dzych przedemną/ nam nic nienależy Ták thez y inne
przykazánia. Niebędzieß zábiał/ Nie będzieß cudzołó⸗
żył/ Nie będzieß kradł/ Niemow fałßywego świáde⸗
ſtwá náprzećiwko bliźnemu twemu.
Odpowiedz mi proßę ćię ná to/ ieśli tho inßy Bog
mowi.

mowi. Niemiey cudzych Bogow przedemną. A záſię
inßy Bog. Nieczyń ſobie Obrázu áni wßelkiego podo⸗
bieńſtwá: Mam zá to/ iż tego nierzeczeß Aby tho inßy
Bog mowił. A gdyß tedy nie inßy mowi. Tedy ſłowo
iego. Nieczyń ſobie Obrázu/ w tey powadzey poſłu⸗
ßeńſtwie ma być / iáko to. Niemiey Bogow cudzych
przedemną. Niezábiyay/ Niecudzołoß/ Nie krádni.
etć. Wßakemići nie tylko s Stáre⁰ Teſtámentu piſmo
Swięte vkazał/ ále teß y z Nowe⁰/ iáko ſie Pan Bog
brzydzi Obrázy/ kośćioł Boży niema zgody z Obrázy 2. Cor. 6.
iáko ćiemnośc s świátłośćią iáko Swięthy Páweł
piße.
A przywiodęć ktemu Oyce ſtáre/ iáko ſię teß brzy⸗
Oycowie Swięci brzydzili ſie Obrazy. dzili y pátrzyć niemogli ná Obrázy. Hieronim Swię⸗
ty wyłożył Grecki liſt Epifániußow/ kthory piſał do
Jáná Jerozolimſkie⁰ Biſkupá. tymi ſłowy mowi Epi⸗
fániuß.
Epiphanius Swięty tak napiſał o Obrazięch. Kiedyſmy weſpołek ßli ná mieyſce Swięte / ktore
ieſt wezwano Betel/ y przyßliſmy do wśi/ ktora ieſt we⸗
zwaná Anáblátá/ y vyrzałem tám idąc Swiecę gorá⸗
iącą y ſpytałem co by to zá mieyſce było: y powiedzia⸗
no mi/ iż kośćioł/ y wßedłem ábym ſie modlił/ y nála⸗
złem tám iákoby wißąc przed kośćiołem vfarbowáną
y vmálowaną iáko by płachtę/ máiącą Obras iákoby
Kryſtuſow/ álbo iákiegoś Swiętego/ bo nie dobrze pá⸗
mietam iáki Obras był. A gdym to vyrzał w kośćiele
Páná Kryſthuſowym/ náprzećiwko powadze piſmá
Swiętego/ wißący Obras człowieczy/ zrzezałem gy/
y dałem rádę ſtrożom onego mieyſcá/ áby lepiey vbo⸗
giego vmártego onym obwinęli y wynieśli. J máło ni⸗
żey. Proßę ćię ábyś napotym roſkazał/ tákowych kor⸗
thyn

tyn ktore ſą náprzećiwko wierze náſzey niewierząć. To maſz Stharego á Swiethego Biſkupá Epifániuſá ſłowá.

Láctancius co piſze o Obrázech. Diutnorum. Inſt. Lib. 2. Ca. 19.

A chceſz ieſzcze drugiego ſłyſzeć Láctáncyuſá/ ktory teſz tak mowi. Nie potrzebá żadnego wątpienia mieć iż thám niemáſz żadney wiáry/ gdziekolwiek Báłwan álbo Obras ieſt.

Iren. Lib. 1. Ca. 24.

Tákże theſz Ireneus/ wyliczáiąc kácerſtwá y błędy/ miedzy inſzymi rzeczámi/ wſpomina teſz ten błąd Obrázy ſtáwiáć/ y kłániáć ſię przed nimi. Inne opuſzczam.

Juſz tedy ſtych świádeſtw piſmá Swietego/ możeſz obaczyć/ iż Obrázow nie roſkazał/ áni Bog/ áni Swieći Apoſtołowie/ áni pierwſzego kośćiołá ſtárzy Oycowie czynić y ſtáwiáć/ ktorzy oto iáwnie piſzą/ náprzećiwko tym rytym álbo málowánym Bogom wáſzym.

Wąſz miedziany na puſzczy. Numeri. 21.

Prozno teſz tego błędu ſwego podpieraſz/ onym wężem miedziánym/ ktorego był Moiżeſz z roſkazánia Bożego vczynił y poſtáwił/ ná ktorego pátrząc żydowie od ogniſtych Wężow pokąſáni bráli zdrowie. A czemu ſie to dziáło? iż było roſkazánie y obietnicá Boża do tego? Vkaż thy/ gdzie maſz roſkazánie y obietnice Boże/ ábyś obrázy czynił/ y ſtawiał/ á ludzie pátrząc ná nie/ mieli bráć duſzne zdrowie? Izaſz niewieſz/ iż

4. Reg. 18.

Krol Ezechiaſz potym ſłukł onego miedziánego Wężá? I powiáda piſmo ſwiete/ iże był Pan Bog ſthym Krolem/ y niebyło mu rownego Krolá/ kthorzy przed nim/ y po nim byli. A czemuſz to ten Krol Swiety vczynił? Abowiem ludzie przed onym Wężem klekáli/ y Swieczki mu ſtáwiáli y kádzili mu/ iáko wy teſz dziſia przed ſwoimi obrázy klekaćie/ y ſwieczki im ſtáwiaćie/ y kádzićie.

Papieżnicy chwala obrázy.

Niemożeſz thego przeć/ ábyśćie ich niechwalili/ y poćiechy wſzelákiey od nich nieſzukáli. Jeſli nie thák ieſt/ czemu ſie do nich obiecujećie? czemu do nich biegaćie? czemu ie ná nawyſſzym/ y nápoććiwſzym mieyſcu ſtáwiaćie? czemu ie oczyma ktorymi niepátrzą/ do ludzi obrácaćie? czemu teſz ſámi twarzą do nich klekaćie? czemu ſie przed nimi modlićie? czemu ie ná wielkenoc/ y ná inne vroczyſte ſwietá otwieraćie? czemu ie kádzićie? czemu ie ſwiećićie y odpuſty tym ludziom rozdawaćie/ ktorzy klekáią przed nimi? czemu iedny w wietſzey powadze/ á niſſzi drugie maćie? czemu ludzi pobożne/ dla nich prześládujećie/ y głodem morzyćie? A przeſto ty ſą znáki iż obrázy chwalićie/ choćia teſz vſty przed ludem proſtym onich inák mowićie. Swiátczy teſz to Obras Cżeſtochowſki/ do ktorego ſie obiecujećie y ſkielkádzieſiąt mil kożdego roku biegaćie/ głowy ręce/ nogi/ dzieći ſrebrne y woſkowe/ ktore przed nim ſtáwiaćie/ paćiorki y fácylety oń oćieraćie. Abowiem kiedybyśćie ich niechwalili/ tedybyśćie tego nieczynili y lekárſtwem ich zbáwiennym rodzáiu ludzkiego nie zwáli/ áni mocnośćią wiáry/ áni pomnożenim dobrych vczynkow/ áni duſz odkupienim/ áni poćiechą/ áni obroną/ náprzećiwko duſznym nieprzyiaćielom Diabłom/ y ich oſtrym záſtrzałom. Jeſtheśćie tedy onym Pogánom podobni/ o ktorych thák Swiety Ambrozy nápiſał mowiąc. Pogáni drewno chwalą/ y przed nim klekáią/ ábowiem ono drewno/ obrázem być Bożym mniemáią.

Ex pontificali Venetijs impreſſo. Anno. 1510.

Ambroſ. in pſal. 118.

Od kogo thomáła iż Obrázy do kośćiołow ſtáwiáią.

A chceſz ieſzcze wiecey ſwiádeſtwá/ iż thego/ nie od Bogá maćie/ że obrázy w kośćielech/ y po drogach ſtáwiaćie? A od kogoſz tedy? od Pogánow/ ktorzy obrá-

zy w kośćielech swoich y po vlicach stáwiáli/y do nich
sie obiecowáli/y przed nimi klekáli/swiece palili/ y o-
nym kádzili/iáko otym Cycero Pogáński Doktor pisze/
Cicero officio- rum. Lib. 3. tymi słowy mowiac. Po wszystkich vlicach obrázy sto
ia/y ony kádza/y swiece im pala. Otosz tu masz pogań
polid. Lib. 2. Ca. 23. skiego Doktorá swiádestwo o obráziech/ ábys wiedział
skad przyszły do kośćiołow wászych.

Powiedz mi/ wczym iesthesćie rozni od pogánow?
Oto pogáni obrázy stáwiáia/wy tákiesz stáwiaćie/o-
to pogáni obrázy kádza/wy tákiesz kádzićie: oto pogá
ni przed nimi Swiece pala/wy tákiesz palićie:oto po-
gáni z obrázy cudzołoza/wy tákiesz snimi cudzołozyćie
Izali sie we wszystkim s pogány niezgadzaćie.

Aby człowiek ná obras weyrzawszy wspomniał co on obras znáczy tak powiádáia.

A iz tesz powiádasz/ze obrázow nie dla tego do ko-
śćiołow álbo po drogách stáwiasz / áby ono drzewo/
álbo on obras Krucyfixá iáko go ty zowiesz/ kto miał
chwálić zá Páná Krystusá / ále izby thym widzenim
człowiek był zruszony/áby serdecznym okiem weyrzał ná
onego/ktory na krzyzu rospiety wisiał?

Wiárá nie spátrzenia ále s słuchánia.

Ná thoć tak odpowiedam. Iz wiárá prawdziwa
w Krystusá vkrzyzowánego/ nie spátrzenia pochodzi
ále s słuchánia słowá Bozego: Według Páwłá swie
Ro. 10. tego/ktory ták mowi. Iáko máia vwierzyć iemu o kto
rym nieslycháli? Abowiem wiárá s słuchánia/á słuchá
nie s słowá Bozego.

Tu iáwne słyszysz nie moie swiádesthwo/ ále Duchá
Swietego: Iz Pan Bog wiáry w sercá ludzkie niedá
ie s pátrzenia/ále tylko s słuchánia słowá swego. Abo
wiem nieprzywiazał duchá prawdy do Báłwanow/
ále Duchá nieprawdy.

A przesto iesli pátrzysz ná obras iákikolwiek á wzdy-
chasz/

chasz/tedy to twoie wzdychánie/iest fałszywe y obłu-
dne/ktorym sie Bog brzydzi. Abowiem nie rozumem/á
ni okiem ćielesnym/iákos ty fałszywie nápisał przycho
dziemy/ku ogladániu y wyrozumieniu dobrodzieystw
y zasług meki y smierći Krysthusá Syná Bozego/ ále
tylko s słuchánia słowá iego swietego.

Wzdychánie przed obárzem fałszywe.

Dosić długo pátrzyli Biskupi zydowscy/Licemier- Jo. 8.
nicy/y inszy ludzie złosliwi: Annasz Káifasz/Herod/ Jo. 19.
Piłath/ná Krystusá Syná Bozego/ nie rytego álbo
málowánego/ále ná zywego/á wzdy przed sie weń nie
uwierzyli/ále iáko Ewánielistowie pisza/ ná Piłathá
krzyczeli wołáiac/ Wezmi go / Vkrzyzuy/ Vkrzyzuy: Jo. 19.
Przesto tedy ty twoie Krucyfixi sprochniáte/ po kto-
rych páiacy táza y muchy nánie plugáwia/ktore w ko
śćiele/y po drogách stáwiasz/nic nie sa inszego/iedno
másskáry á posromocenie pámiatki meki Krystusá zy-
wego / náprawicy Bogá oycá siedzacego. Abowiem
nie báłwan vstrugány/albo kiy vmálowány/ iest pá-
miatka meki Krystusowey/ále Testament albo wiecze
rza ostáteczna iego: Ktorey Krystus Syn Bozy wszy
stkim wiernym pozywáć roskazał mowiac. To czyńćie
ná pámiatke moie. Okrom tey sámey wieczerzey/ iusz
niemamy w kośćiele swietym zadnych inszych pámia-
tek /znákow álbo Figur Páná Krystusá vkrzyzowá-
nego. Abowiem ná on czás wszystki znaki y figury vstá-
ły/kiedy Krystus ná krzyzu wisiał y záwołał mowiac.
Iusz sie wszystko spełniło. A iz tym słowom Krystuso- Jo. 19
wym niewierzyćie/przeto sobie ieszcze znaki y figury no
we zmyslaćie/czynićie/y stawiaćie.

A iz ieszcze powiedasz/iz obrázy dla tego stáwiaćie/
áby były ksiegámi ludzi prostych/izeby patrzac ná o-

Obrázy powiádaia áby ksiegi ludzi prostych były.

 brázy

bráży ludzie prośći y nieuczeni. Vczyli sie iáko Kry-
stus ćierpiał/iáko ktory święty żył/ y iáko zábith był:
Ná to ták odpowiedam.

Acżkolwiek według rozumu ćielesnego / thá gadká
twoiá zda sie być bárzo ozdobna/y ku wierze podobna
11. ále iż sie Dyjabeł vmie przemienić w Anioła/świátło
śći/przesto tedy według Paná Bogá y słowá iego S.
iest to gadká chytra y zdrádliwa. Abowiem iesli to iest
prawdá/iż sie ludzie prośći y nieumieiętni/mogą ná-
uczyć wiáry z obrázow y drogi zbáwienney: tedyć tho
muśi być nieprawdá/co Duch Swiethy mowi przes
Abac. 2. Proroká ty słowá. Izali obras może náuczyć kogo?iá-
koby prorok święty rzekł/iż niemoże nic żadnego czło-
wieká náuczyć. A chceß wiedzieć/czego ćię może obraz
náuczyć? Powiem: tego wßystkiego co sam ma w sobie:
A coß ma? suche y sprochniáłe drewno bes żadnego
owocu. Thego ćię tedy náuczy/ábyś był takieß iáko gi
obras/suchym y sprochniáłym drzewem/ bes żadnego
owocu dobrego/ábyś był pothym wyćięty y w ogień
wieczny wrzucony.

A chceß ießcze dáley wiedzieć/ co ma obras w sobie?
ma oczy á niewidzi/ma vßy á niesłyßy / ma nogi á nie-
chodzi/ma gębę á niemowi. Ták teß ciebie náuczy/ á-
byś miáł oczy á przedsie niewidział: Vßy á niesłyßał/
nogi á niechodził / gębę á nic o Pánie Bodze niemo-
wił. Będzie ćię teß ießcze ták vczył/iż iákom ia iest dre-
wniány/ták teß Bog iest drewniány. Iż iákom ia iest
malowány/ták teß Bog iest malowány. Iákom ia iest
w kąćie postáwiony/ták teß Bog w kąćie siedzi. Iáko
ia niewiem nic o sobie/ták teß Bog niewie nic o sobie.
Iáko ia nie wysłucham żadnego: ták teß Bog niewy-
słucha

słucha żadnego. Iákom ia iest długi/mięsßy/ćieńßy y
wąski: ták teß Bog iest długi/mięsßy/ćieńßy/y wąski
Iákom ia iest bes rozumu: ták teß Bog iest bes rozu-
mu. Iáko ia niekarzę żadnego/ ták teß Bog nie karze
żadnego. Iáko sie ia muchom/ pąiąkom/ y niethope-
rzom obronić y ognáć niemogę/ták teß Bog muchom
pąiąkom y nietoperzow/obronić sie niemoże: A bárzyß
iuß iáko vczą ludzi obrázy?

A iesli przedsie chceß mowić/ iż obrázy vczą wiáry
y są prostych ludzi kśięgi: thedyć sie Krystus ná tym
bárzo omylił/ktory tylko Ewánielią wßelkiemu stwo-
rzeniu roskazał przepowiádáć / á nie obrázow po ko-
śćielech y po drogách stáwiáć. Abowiem do Aposto-
łow swoich nierzekł. Idźćie po świećie/á obrázy w ko-
śćielech y po drogách stáwiayćie/ktore są kśięgi ludzi
prostych/ále rzekł. Idźćie po świećie przepowiaday- Matt. 28.
ćie Ewánielią wßelkiemu stworzeniu/ kto vwierzy á Mar. 16.
okrzći sie/ będzie zbáwion/ kto nieuwierzy będzie po-
tępion.

Vkaß proßę ćię/ktorego dziádá/álbo Bábę nastár- Iáko ich wiele
ßą/ktorzy vstáwicznie przy obrázIech y kośćielech wá- náuczely Obrá-
ßych leżą/y ná obrázy záwżdy pátrzą/áby sie czego zbá- zy.
wiennego z obrázow náuczyli? Dobrzesmy thych wá-
ßych obráznikow świadomi/ktorzy choć ná obrázy pá-
trzą vsthawicznie / á wżdy przed sie/ áni przykázánia
Bożego/áni Kredá/áni Paćierzá nieumieią/y nic nie
rozumieią. Tákeśćie ie tymi obrázy wyuczyli/ iż teß ná
koniec niewiedzą/dla czego ie Bog stworzył/ dla cze-
go są pokrzczeni/y dla czego przystępuią? Iesli ty o-
brázy rzeczone są prostych ludzi kśięgámi/iáko powie-
dáćie/o ktorych sie prośći ludzie vczą pokuty y wiáry/

a zemuß tedy poście ty kxiegi zawieracie y zakrywa-
cie/ poniewaß poście ludzi ku pokucie y wierze swo-
iey przywodzicie: sthad kozdy moze obaczyć/ iż sami co
mowicie/ niewiecie: Znać/ iż skodza nabożeństwu/ prze-
to ie na zas nabożnieyßy/ zamykacie.

Jest Obrazy sa okrasa koscielna y ochedostwem.

A iesli teß ießcze rzeczeß/ iż obrazy sa okrasa y oche-
dozenim koscielnym/ abowiem gdzie obrazow niemaß
w kosciele/ tedy iakoby wßedł do iakiey sthodoly/ albo
do chlewa: Na toć tak odpowiedam. Jż sie ku temu
znam/ iż w Papieskim kosciele waßym/ obrazy srebrne
złote/ y drewniane martwe y sprochniałe/ sa okrasa y
ochedostwem.

Pytaß mie zemu: powiem. Abowiem tam w koście-
lech waßych niemaß/ ani słowa Bozego prawdziwe-
go/ y nienaruszonego/ ani zupełnych y niepomazanych
swiatośći/ ani prawdziwey pokuty/ ani prawdziwey
wiary/ ale iest obłuda y zdrada Antykrysta Rzymskie-
go/ ktory tey obłudy y zdrady swoiey/ niemogł inßa o-
krasa y ochedostwem przykryć/ iedno obrazy drewnia-
nymi/ złotymi/ srebrnymi/ Perłami/ Adamaßki/ Zło-
togłowy/ Axamity/ Organy/ Chorągwiami/ Swie-
cami/ Oleymi/ Trepkami/ Kapicami/ martwymi Ko-
sciami/ Głowami/ Krzyżami/ Komzami/ y inßymi
Dyabelskimi sprawami/ aby sie ludzie prosći mieli ze-
mu dziwować/ y około zego zabawiać.

Ktore ochedostwo iest Koscioła Krzesciańskiego.

Alec w Swietym krzesćiańskim kosciele/ sa okrasa
y ochedosthwem/ nie Obrazy martwe/ kthore ludzka
reka vczyniła/ vci?sała/ albo vlała/ y vmalowała/ ale
Obrazy żywe/ ktore reka Boza stworzyła/ Jest teß o-
chedostwo prawdziwe przepowiedanie słowa Boze-
go/ prawdziwe ßafowanie Swiatośćiami iego/ praw-
dziwe

dziwe odrodzenie/ pokutowanie/ y vmartwienie ciała
swe°. Toć iest okrasa y ochedozenie kosciołow krzesći-
iańskich/ nie Obrazy/ nie Drwa/ nie Kamienie/ nie
Bałwani/ ktorych sie Pan Bog kazał wystrzegać.

A iesli ießcze rzeczeß/ y ktoß tak iest ßalony/ aby O-
brazy miał chwalić/ niechay stoia/ coß komu wadza:
nie klekamći ia przed Obrazy/ ale klekam tylko w Du-
chu przed samym Panem Bogiem: Na to thak odpo-
wiadam. Jż iako tylko sam pan Bog złowieka wßelkie-
go stworzył ze dwu rzeczu/ s ciała y z Ducha/ tak theß
chce mieć nie połowice/ ale obiedwie ześći zupełnego
złowieka/ y Ducha y ciała: Abyś przed Panem Bo-
giem nietylko Duchem klezał/ ale teß y ciałem twoim
A zwłaßcza iż Swiety Paweł tak powiada. Ciała wa-
ße sa przybytkiem Ducha Swietego/ kthorego mamy
od Boga/ y nie iestesmy wolni/ abysmy mieli ciały na-
ßymi przed Bałwany klekać/ pytaß zemu: Abowiem
nietylko Ducha naßego Pan Bog chce/ ale teß y ciała
naßego: Przethoć powiedział. Miłuy Pana Boga ze
wßystkiego serca twego/ zewßystkiey Duße thwoiey/
zewßystkich śił twoich/ y zewßystkiego vmysłu twe-
go. Bo nie tylko duße naße/ ale theß y ciała wespołek
naße maia być zbawione/ A przesto ta wymowka nie
idzie przed Panem Bogiem/ Duchem ia klekam przed
Panem Bogiem/ a nie przed Obrazy.

Powiadaia nieklekamy przed obrazy.

1. Cor. 6.

Deut. 6.

Matt. 22.

Darmo teß maß mowić niechay stoia/ wßak chleba
nie proßa/ y nikomu nic niewadza: A chceß wiedzieć
co wadza: to naprzod wadza: iż przyrodzenie naße iest
przes grzech skażone/ y barzo ku Bałwochwalsthwu
skłonne y popedliwe/ wiecey sie nam chce złych rzeczy/
aniśli dobrych/ przesto teß wiele ludzi Obrazy za Bo-
gi chwa-

Co wadza Obrazy mowia.

I.

Naprzod wadza.

gi chwala/ y v siebie máia/ ábowiem kiedyby ich zá
Bogi v siebie niemieli/ nigdy by sie donich nie obie-
cowáli y nie biegáli/ Złotem y srebrem ich nie pokłádá
li/ ochedożnośćia kośćielna nie názywáli/ w rabki ich
nie vbieráli/ nie cáłowáli/ Lamp/ y świec przed nimi
nie stáwiáli: Jáko medrzec o thym nápisał/ mowiac.
Sap. 14. Jż stworzeniu bożemu/ przes obrazy przychodzi ná du
ßy ludzkiey/ wielkie pokußenie: J sa iáko páść nogam
ludzi prostych/ dla tego iż wymyslenie Obrázow/ iest
pozatkiem nieczystośći/ y wynálezienie ich/ iest żywo-
tá skáżenie: J ießcze máło niżey powiáda. To máia O
brázy/ iż ludzi przywodza w błedy/ á iż ich vczynienie
żadnego pożytku nie czyni/ Abowiem pátrzánie na nie
pobudza ku chćiwośći ludzi głupie. Człowiek prosty
gdy Obras wkaćie vyrzy/ wnet sobie pomysli/ iákoby
theß Bog takieß w kaćie siedział/ y iáko Obras slepy/
bes duchá/ y niemy/ soba nie władał/ sthad iuß możeß
2. wiedzieć/ co przodkiem wádza Obrázy.
Powtore wadza. Powtore Obrázy wádza/ kthore po kośćielech/ po
drogách/ y po domiech stáwiáia/ iż wßelkiego człowie-
ká/ pátrzenie na Obrázy/ iest nietylko od sámego Pá-
ná Bogá odwrocenie/ ále theß od wßelkiego innego
stworzenia Boskiego/ ktore iest przed oczyma náßymi
postáwione/ Abowiem mamy to s przyrodzenia złego
iż sie wiecey tym rzeczam dziwuiemy ktore reká ludzka
spráwiłá/ vćiosáłá/ vrzezáłá/ vstrugáłá/ vmálowáłá/
vgládziłá y pokośćiełá/ á nisli tym ktore reká Boska
stworzyłá/ y na káżdym mieyscu przed oczy náße postá-
Psal. 8. wiłá. A przesto teß Prorok tak mowi. Jzaß nam nie-
Psal. 18. biosá nieopowiádáia chwały Boskiey? y spráwa rak ie
go nie okázuie nam mocy wielkiey? J kedy sa tákowi lu
dzie/

dzie/ ktorzyby sie Obrázom Boskim/ iego reka stworzo
nym dziwowáli? y pátrzac ná nie/ moc/ chwałe/ miło
sierdzie/ y dobrodzieystwo iego wyznawali y rozmyslá
li? wßyscy sie ku martwym/ niemym/ głuchym/ y sle-
pym Obrazom nakłonili/ ktorych rzemieslnicy nadziá-
łali/ y nástáwiáli/ do tych tylko ludzie nabożeństwo y
modlitwy swoie przywiazali. 3.
Potrzećie to wadza Obrázy/ iż ludzie krwia Páná Potrzećie wadza.
Jezu Krystá pokropieni/ y omyći/ to coby ná żywe O
brázy nakłádáć mieli/ ná sługi Boże/ ná vbogie żaki/
ná śiroty/ ná wdowy/ to nakłádáia ná martwe pnia-
ki/ ná kije/ ná deski ku niczemu niepożyteczne/ kthore
czerw ie.
Ledwe drugi da pieniadz zá żywothá vbogiemu/ á
po śmierći ná Testámenćie oddawa sto złotych/ ná O-
brázy/ ná pniaki y stoiaki/ ná drwá/ ná kámienie/ kto-
re sa Boskie obrzydzenie/ żadnemu człowieku niepoży-
teczne. A gdy tho vczyni ma v siebie zá tho/ iakoby Pá
nu Bogu posługe wdzieczna vczynił/ y sobie zá to kro
lestwo niebieskie kupił. J coß tho zá nabożeństhwo/
drwá álbo kije pofárbowáne do kośćiołá stáwiáć/ y oł
tarze kámienne przykrywáć? A brátá twego/ dla ktore-
go Krystus vmarł/ łakna cego nienákarmić/ prágna Matt. 25.
cego nienápoić/ nagiego nieprzyodziać/ ále ćiáłem
twoim/ iáko Prorok mowi gárdzić? A ktoß podobniey Esa. 58.
ßy Krystusowi/ vbogi człowiek/ czyli słup vćiosány. A-
przesto by teß dobrze Obrazow Pan Bog niezákazał
czynić y stáwiáć/ y nic nam nieszkodziły/ tedybysmy ie-
dnák mieli/ tákowey nieprawośći poniechać/ ktorey sie
dziwuia/ y słußnie sie obrażáia/ Turcy/ Tátárowie/ y
Zydowie.

Kto Obrázy wymyślił. Grzegorz papież. Roku 605. Sab. polid. Dist. 3. c. perlat. Marcin pap. Roku 655. polid. Agato pap. Roku 700. polid: Const. pap. Roku 715. polid. Sab. Grzeg. pap. Roku 735. plat. Sab. Cesarze Obrázy wyrzucali s kościołów. Concil. Eliberinum. Blond. 10. plat. Eutrop. lib. 21. et 23. Sigeb. Volat. Constant Cesarz. Roku 785. Eutrop. Lib. 23. gnat.

A chceß wiedzieć kto ty Obrázy naprzod wymyślił y potwierdził: Czythamy o Grzegorzu Papieżu thym imieniem pierwszym/ iż do Serenusá Mássylinskiego Biskupá srodze pisał/ iż Obrázy s kościołá wymiotał ponim záſie Marcin Papież woskowe Obrázy do kościołá stáwiáć roskazał.

A záſie potym w kielkádziesiat lat / Agáto Papież to wszystko potwierdził/ zebrawszy księdze y Biskupy w Konstántynopolu/ ten naprzod Bałwany iáwnie do kościołá wprowádził/ przed nimi klekáć roskazał/ świece stáwiáć/ kádzić/ y chwalić.

Then theß stąd potym/ Konsthántynus papież potwierdził. Ale iż sie wiele krześciánow wiernych temu Báłwochwálstwu sprzećiwiáło / przeto naostathek trzeći Grzegorz Papież pod klatwą roskazał/ áby káżdy Biskup w kościele swoim Obrázy álbo Báłwany miał/ przed nimi klekał//y do nich sie obiecował.

Wiem o thym dobrze/ iáko sie Swięći Cesárzowie długo temu Báłwochwálstwu sprzećiwiáli/ y ty Báłwány y Obrázy s kościołow miotáć roskázowáli Konstántynus piąty Cesars: Tákże Philip Cesars Syn iego/ Tákże Lew trzeći Cesars/ Thákże Konstántynus sśosty Cesarz. Tákże Lew czwárty Cesarz/ kthory iáwnie wywołał/ y wymiotáć roskazał/ Obrázy ze wszystkich kościołow krześćijáńskich: Aż po śmierći iego/ znowu Papieżowie ożyli. s Konstántynopolskim Pátryárchą Therázyusem / y wdowę Cesárską żonę/ imieniem Hirene s Synem iey niedorosłym/ Konstántynem siodmym/ námowili/ áby Synod w Nicenie ssosty vczynić dopuśćiłá/ iżeby obrázy znowu do kościołow mogli wprowádzić/ czeo snádnie dokazáli/ gdy te

Blond. plat. in Adria. polid. Lib. 6 Ca. 13.

Hyrene Cesárzowa wdowę do teo przynukáli/ iż przyzwolić ná wszysthko musiłá/ co siekolwiek Papieżom podobáło. Támże ná ten czás ty Wiersze byli nápisáli o obrázicch. Nam Deus est quod imago docet, sed non Deus ipsa: hanc videas, sed mente colas, quod cernis in ipsa. Czego vczy obraz/ vkazałem wyssßey przedtym/ iż niemoże nic inszego náuczyć / iedno czym sam iest / tho iest ábyś był ślepym/ głuchym/ y niemym.

Exod. 20. Deut. 6.

Juß mam zá to/ iż będzieß wiedział skąd obrázy álbo báłwány do kościołow krześćijáńskich weßły. A przesto niewiem/ co zá wymowkę dniá ostáteçznego będzieß miał/ kiedy ćie Pan będzie pytał/ kto tobie obrázy álbo báłwány do kościołá sthawiáć/ y przed nimi klekáć roskazał: Odpowieß/ iż Papież Agáto ták roskazał/ rzecze Pan. Izalim ia niebył większy Papież/ ktorym ták powiedział/ y swoim pálcem nápisał. Nieczyń sobie obrazu/ áni wszelkiego podobieństhwá. O Pánie Jezu Krystusie Synu Bogá żywego/ Wyrwi twoie owieczki od tego báłwochwálstwá okrutnego. Smiłuy sie Pánie/ smiłuy/ á przydź rychło. Amen.

O Papieskich Káplanicch Swieceniu.

Aż teß powiádaß/ ábym Biskupy y Kapłany lżył/ y przełożonemi gárdził/ ktore Bog w kościele S. krześćyáńskim postánowił/ vchownie

mie tego Pánie Boże/ábym ia miał prawdziwe Bi-
skupy/prawdziwe ſługi Boże/prawdziwe przełożone
ſromoćić/łżyć/álbo ſie pycha zártowſka nád nie pod
noſić. Abowiem bych nie Biſkupámi/áni ſługámi Bo
żymi/áni przełożonymi gárdźił/ále ſámym Panem Bo
giem: iáko to ſam Bog do Sámuelá onego Proroká
1.Reg. 8. ſwoiego mowił. Nie tobą/ále mną wzgárdźili. Po-
mnie też ná to iáko Pan Kryſtus mowi. Ktho was
Luc. 10. ſłucha/mnie ſłucha: A kto wámi gárdźi/mną gárdźi:
A kto mną gárdźi/gárdźi onym ktory mie poſłał.

Przeto tedy wiernymi y prawdźiwymi páſterzmi/
Biſkupámi/ y ſługámi Bożymi niegárdzę: Kthorzy
prawdźiwey náuki Jezu Kryſtá Syná Bożego náu-
czáią/wiernie y prawdźiwie Swiątośćiámi kośćielny
mi ſſáfuią/y lud Boży według roſkazánia y poſtáno-
wienia Apoſtolſkiego rządzą: Abowiem do tákowych
Matt. 10. Pan Kryſtus mowił. Nie wy ieſteśćie oni mowiący/
ále Duch oycá wáſzego/ktory mowi w was: Tákowy-
mi ia tedy/ktorzy ſą poſłáni od Páná Jezu Kryſtá nie
gárdzę.

Ale ſie tákowych Páſterzow/ Biſkupow/ Kápla-
Matt. 7. now/y prorokow ſtrzegę według roſkazánia Syná Bo
żego/ kthorzy ſą nie od Kryſtuſá/ ále od Anthykryſtá
Rzymſkiego poſłáni/ ktorzy ſą Solą zwietrzáłą y nie-
ſłoną/kthora ſie nikczemu inſzemu niegodźi/ iáko Kry
ſtus mowi/iedno áby byłá precz wyrzucona/ y od lu-
Matt. 5. dźi podeptána/ ktorzy náukę Kryſtuſá Syná Boże-
go sfáłſzowáli/ opák wywroćili/y s świathośći iego
[C]echy máią [P]apieſcy krie[ż]a. ſobie żuppę vczynili: ktorzy ſtrzegą/ nie chwały/ áni
[illegible]ći Boſkiey/ále tylko chwały y ćći papieſkiey/ kthorzy
[illegible] od Papieżá ná brodach/y ná głowach/ y ná rękach
nácecho-

nácechowáni/ktore po świećie Papież roſsyła/ y nie
Kryſtuſowe/ále im ſwoie nowe vrzędy rozdawa.

Nie izeby ſámego Páná Bogá chwalili/y przes Czemu papież krzedże ſwoie roſsyła po świećie.
Kryſthuſá go wzywáli/ ále áby chwalili y wzywáli
Duſz ludźi vmárłych.

Nie dla thego też/áby Pánu Bogu dźiękowáli/iż
tu ná ten świáth Kryſtuſá Syná ſwego zeſłał/ y nas
przezeń odkupił/od śmierći wieczney/ Ale áby znowu
Syná Bożego zá żywe y zá martwe offiárowáli/tho
ieſt/mſzyli/meczyli/krzyżowáli/y krew iego deptáli.

Jeſzcze też nie dla tego/áby náukę prawdźiwą E-
wánieliey Swiętey ludźiom wſzyſtkim przepowiedá-
li/ále áby vſtaw Papieżá Rzymſkiego pilnie przygla-
dáli y ſtrzegli/Brody y pleſze golili/w Zwonki zwo-
nili/Swiece palili/ Ołtarze/to ieſt/kámienie y drwá
przykrywáli/ wodę czárowáli/ ludźi y bydło kropili/
głownie/gromnice/bágno/owies/ziele/Ser/máſło/
owoce/ mięcze/ kije/rabki/ Kádźidło/ Złotho/ Mir-
rhę/żegnáli chleb y wino/w zmyſlone y thák rzekną-
ce/w ćiáło y w krew/ czárowánim ſwoim przemieniá-
li/krzyże złote/ſrebrne/ y drewniáne noſili/ cáłowáli
ludźiom vkázowáli/ oleiem dźieći y ludźi chore mázáli
báłwany álbo obrázy kádźili/otwieráli/ y inſze Anty-
kryſtowe ſpráwy czynili.

A iż ták ieſt/przeto tedy naprzod vkáżę/iáko ty rze
czone Káptany ſwoie świećićie: Potym wypiſzę/iáko
Biſkupy obieraćie/ ſtanowićie y przyſięgaćie: A tho
wſzyſtko z wáſzych własnych xiąg vkáżę.

O Brodzie ſie naprzod pytáią.

Naprzod niſli co inſzego czynić poczynaćie/tedy

Ex pontificali Venetijs impresso. Anno. 1510. sie napierwey o brodzie pytacie/ iakobyscie brode onemu ogolili/ ktory chce być sługą Papieskim. I przypominacie iemu napierwey Papieskie vstawy/ ktoreście

Cartaginen. Concil. 4. o Brodách ná czwartym Kartaińskim Synodzie vstáwili y nápisáli / áby wszyscy kxięża brody golili. Postrzygáiąc tedy tę wielebną brodę / then Psalm

Psal. 133. naprzod mowicie. O iákoż to dobrze y mile bráciey mieszkáć wespołek. etc.

Spytam cię tu naprzod powiedz mi: Izali ná goleniu Brody należy/ iedność y miłość bráterska: Skądeście tákową iedność wzięli proszę cię? Vkaż z pismá Swietego/ y dowiedz tego: iż Apostołowie z roskázánia Páná Krysthusá Syná Bożego / dla iednośći brody golili: y inszym potomkom swoim golić roskázowáli? A gdyż tego pokázáć niemożesz/ muszę ia tedy tobie pokázáć/ ktory to Papież naprzod potwierdził/ y

Vide polid. Lib. 4. iáko świętą rzecz postánowił. Anakletus thym imieniem wezwány: áby sie wypełniło ono słowo/ ktore Anioł mowił/ do Jana Swietego. Choć sám vkáżeć zá-

Apoc. 17. trácenie nieczystey niewiásty/ ktora ná wielu wodách siedzi/ s ktorą nieczystości płodzą Krolowie ziemscy/ y popili sie z iey Kupká/ ktorzy mieszkáią ná ziemi.

Papiescy odzwierni.

1. Ostiarij. Potey záśie świątośći chwálebney ostrzyżeniu Brody czynićie siedm stopniow sług kośćielnych. Pierwszego tedy stopnia vrzędu sługi/ odzwiernymi zowiećie/ ktore

Ex pontificali Venetijs impresso. Anno. 1510. ry ten vrząd dáiećie/ kiedy ie ták z wielką powagą iuż ogolone potwierdzaćie mowiąc do nich. Odzwierny ma brzękáć w Zwonek/ y w Zwon bić/ Kośćioł/ zá-

krystyą

krystyą otwieráć/ y kxięgi Káznodziei roskłádáć. To iest vrząd pierwszy wászego świecenia: Aby Zwonki brzękał/ Zakrystya otwierał/ Kxięgi roskłádał. Powiedz mi: Kto kiedy słychał/ y czytał/ áby Pan Krystus ná tákowe Zabobony Apostoły swoie obierał: álbo postrzygał: álbo poświącał: Izali kiedy kázał swoim zwolennikom w zwonki brzękáć/ iákoby iákim Mászkárownikom ktorzy biegáiąc po vlicach zwonki brzękáią/ iż sie im ludzie dziwuią/ y z nich náśmiewáią.

Papiescy Czytelnicy álbo czytácze.

Drugie zowiećie czytácze álbo czytelniki/ tym też 2.

Brody naprzod ogoliwszy ten vrząd dáiećie mowiąc. Lectores.

Czytácze álbo czytelnicy máią czytáć to co máią powiedáć/ y czytánie śpiewáć/ y żegnáć chleb/ y wszystki nowe owoce. To wtorego świecenia vrząd/ nie od Páná Krystusá Syná Bożego/ ále od Antykrystá zmysłony Papieżá Rzymskiego. Nie mowię náprzećiwko temu/ áby niemieli być w kośćiele świethym prawdziwi czytácze álbo czytelnicy/ coby czytáli przed ludźmi pismo prorockie y Apostolskie/ ále mowię náprzećiwko temu żegnániu chlebá y owocow/ y tez iżeśćie sobie ten wtory rodzay/ iákoby osobny oddzielili.

Papiescy záklinácze duchow złych.

Trzećie ieszcze obieraćie y świećićie/ ktore záklinácz 3.

zámi Duchow nieczystych zowiećie: Ty poświącáiąc Exorcistae.

ták do nich mowićie. Záklinácz / ma Dyabły wyrzucáć. Przeto weźmićie moc kłáść ręce ná opętáne/ áby przez kładzienie rąk wászych/ duchowie nieczyśći/ od ćiał ludzkich vćiekáli.

Powiedz

Powiedz mi ſkadeśćie ty záklinácze ſobie zmyſlili? J kto kiedy ſłychał/álbo czytał otym/ áby Apoſthołowie Páná Kryſtuſowi byli Duchow nieczyſtych záklinácza mi? Abowiem oni/nie záklinánim/ani iákim guſlenim ále moca Boża Duchy nieczyſte wyrzucáli.

Act. 19. O tákowych Záklináczach/iákie wy dziáłaćie/mamy wdzieiach Apoſtolſkich/onego Scewy nawyſſzego kápłaná Syniech/ktorzy záklináiac Duchy nieczyſte/imienia Páná Jezuſowego wzywáli/mowiac. Záklinamy was przes iezuſá/ktorego Páweł przepowieda. J co ſie im ſtáło? Duch nieczyſty odpowiedział wſzy

Duch nieczyſty ...anuie nád zá ...linaczami.

rzekł im/ Jezuſá znam/ y o Páwle wiem/ ále wy niewiem/cośćie zacz? J wſkoczył ná nie Duch nieczyſty/ y pánował nád nimi/y zmogł ie/áż ledwie nágo/y zránieni/vćiekli zdomu onego. Tu iáwne piſmo ſwiete ſłyſzyſz/iż ty záklinácze Dyjabeł poſiadł y roſtárgał/choćia wzywáli imienia Jezuſowe°/y przypomináli Páwła ſwietego/iáko y ći wáſzy záklinácze wzywáią/kiedy z opetanymi kozſáruią: A to Pan Bog vczynił ſłuſznie/áby vkazał przed ludzmi iáwnie/iż on żadnych záklináczow nieuſtáwił.

Czeſtochowa y inne mieyſcá.

Ale rzeczeſz/coſz mowiſz/ Jzali Dyjabli niebywáia przes náſze záklinácze wyrzucani? iáko to iawnie baczemy w Czeſtochowey/w Jároſláwiu/ná Skałce/y ná Zamku w Krákowie/w Sieprcu/w Rzymie/w Loretum/w Proſtyniey/ y ná inſzych mieyſcach? Ná tho ták odpowiedam/ Jż temu wſzyſtkiemu niewierzę. Abowiem thám niebywa prawdziwe wyrzucenie Dyjabłow/iedno tylko ludzkie zmamienie/ gdzie ſie Duch nieczyſty odmienia w poſtáwę Anioła ſwiátłośći/ al

.Cor. 11. bo ſie zátái/aby ich mogł co nawiecej zwieść/á łatwie

on to vczyni w iednym/áby ich tyſiac mogł zwieść y opetáć: iáko to poſpolićie ſłychamy kiedy wáſzy záklinácze mowia. Wynidz Dyjable Boża moca/pánny Máryey moca/y wſzyſtkich ſwietych moca. A Dyjabeł záſie mowi náſmiewáiac ſie/toc mie Szeroka piecze.

Szeroka piecze. ſcilicet.

Jzáſie kiedy kropićie woda czárowána/tedy Dyjabeł/ áby ich zwiodł co nawiecey woła. O biádaſz mnie/ To mie párzyſz pleſzowaczu. Juſzći wynidę/ bo ſie boie ſſerckiey: A Boże vchoway włożyć ná opetánego/iáki płatek łáziebny/miaſto ſwiatośći/to dopierko krzyk bedzie wielki. A coſz tu tedy Dyjabeł inſzego czyni/iedno ſie z was ſmieie/y ſſydzi wámi: A w rzekomo iákoby wyſzedł/ vthái ſie/ ábyśćie iemu cześć y chwałę dawáli/ y weń wierzyli iákośćie mu według práwá Papieſkiego ſlubili.

Bywa ſzátan wygnan od ludzi.

Nieieſtem náprzećiwko temu/áby Pan Bog Dyjabłá od człowieká niemiał wygnáć/ zá modlitwámi/ y poſtem wiernych ludzi/iáko ſam Pan Kryſtus othym

Matt. 17. mowi. Jż then rodzay Szátánow niewynidzie/iedno przes modlitwę y poſt. A przeſto ći wáſzy záklinácze/

2.Teſs. nic inſzego nie ſa/iedno Dyjabelſcy ſludzy. Jáko y Páweł S: o Antykryśćie powiáda/ iż tákimi fałſzywymi cudy miał lud mamić. J Pan Kryſtus teſz ták powieda/iż niewierni y złoſliwi beda Dyjábły wyrzucáć w

Matt. 7. imię iego/iáko otym nápiſał Máttheuſz ſwiety/gdzie thák Pan mowi. Jż wiele ich beda mowić ku mnie/

Antykryſtowi ſludzy wyrzucáia dyabły.

dnia onego/Pánie/Pánie/ Jzażeſmy w imię twoie nie prorokowáli? y przes imię twoie cud wielkich nieczynili? A ia im mowi Pan ná ten czás powiem/nigdym was nieznał/ odſtepćie odemnie wſzyſcy/ kthorzyśćie płodzili złośći.

Tu słyßyß nie słowá moie/ále słowá tego/kthorego iest ziemia y niebo/ czego sie máia nádziewáć / y czego oczekiwáć/ći wáßy zaklinácze. Abowiem niemożeß tego nigdziey vkázáć s pismá świetego / aby Pan Krystus iákie Exorcistas álbo Zaklinácze vstáwił/y náuke im iáka osobliwa dał/áby Dyabły záklinaiac wyrzucáli/ták iáko theß nieustáwił náuki osobliwey/vmárłych krześić/slepym wzrok dáwáć/ trędowáte oczyśćiać. etć. Przeto tedy ći wáßy záklinácze/ nic inßego nieczynia/iedno imie Boskie nádaremne bierza/ ktorzy sa podobni wßysthkim czarownicom y czárnokrieżnikom/ktorzy z Dyabły igraia/y porozumienie śnimi máia.

Papiescy Akolitowie.

4. Acolity.

Czwarte w vrzedzie wáßym maćie Akolity/ktore kiedy świećićie/tedy iáko Wozne naprzod postrzygaćie/ y ták do nich postrzygáiac mowićie. Byliśćie przedtym ćiemnośćiámi/ á iuß teras światłośćia/w pánie. Chodźćieß iáko Synowie świátłośći/bedźiećie Swiece nośić/stáwiáć/zápaláć/Wode y wino gotowáć.

Te posługe tym rzeczonym Akolitom dáiećie/ y dla tych świec świecznossámi ie zowiećie. Ale tego nigdziey nieczytamy/áby sie kiedy Pan Krystus Syn Boży/ albo teß y Apostołowie iego/tymi płotkámi zábawiáli/ ktorycheśćie sobie s swych głow własnych nawymyślali.

Powiedz mi: Jeślize tho iest stáć sie świáthłośćia: Swiece z Wosku vlepione nośić/ stáwiáć/y zápaláć: Wino

Wino y wode gotowáć: Jeśli sie dla tego Akolitowie stawáia świátłośćia/iż świece noßa/ zapaláia/y stáwiaia/tedyć teß y Żydowie/y pogani/tym obyczáiem świátłośćia beda: Bo teß świece w swych kośćielech noßa/zápaláia/y stawiáia.

Wiem że to sa Apostolskie słowá/ kthore nie dotych rzeczonych Akolitow/ álbo Swiecznossow/ále do wßytkich wiernych piße. ktorzy miłuia imie iego świete. Eph. 5.

Niepotrzebá Pánu Bogu Swiec/ ábowiem Krystus Syn Boży iest Swiecá/ ktora oświeca wßelkiego człowiego/przychodzacego ná ten świáth. Przeto nie od Syná Bożego/áni od Apostołow iego/ sa zmyśleni y vstawieni ći rzekacy Akolithowie / álbo iáko ie wy wykłádaćie Swiecznossowie: Ale od Pogánow y od Żydow/sktorymi brátctwo w tey mierze maćie.

Nie potrzebá pánu Bogu Swiec. Jo. 1

pedissequos.

Papiescy Subdyaconowie.

5. Subdiakoni.

Piate Subdyakony zowiećie/ ktorym teß te posługe w kośćiele dáiećie/ mowiac do nich. Jż Subdyakon ma wode/ku posłudze ná Ołtarz gotowáć/Dyakonowi służyć/ Szerzynki y Korporały práć/ kielich y pátyne/ná offiáre gotowáć/Epistołe śpiewáć/iedno tylko niekázáć. To iest świecenie tych rzeczonych subdiakonow/ dla czego: Przodkiem aby wode ku posłudze ná ołtarz gotowáli/ Jkto kiedy w pismie Swiethym czytał/áby Pan krystus ná ostáteczna wieczerza wode gotował/y potym z winem mießał/y Apostołom swoim pić dáwał: Jzaß tám na tey wieczerzy/nietylko wino Pan krystus dawał: ktory ták mowił do zwolenników swoich. Powiádam wam/ iż potym niebede pił/

 stego

Luc. 22. ſthego owocu winney máćice/ aſz przydzie kroleſtwo
Matt. 26. Boze/ gdy to bede pił ſwámi nowe/ w kroleſtwie Oy-
Mar. 14. cá mego. Tu maſz iáwne ſwiádeſtwo Duchá Swiete-
go/ iż nie wode mieſzána z winem pił/ ále owoc z win-
ney máćice. I ktoryſz to ieſt owoc winney máćice? nie-
możeſz rzec/ áby wodá/ ále tylko ſámo wino.

Z winem wo- Przeſto tedy wode gotowáć/ y wino z woda mie-
de mieſzáć nie ſzáć/ nieieſt vſtáwá Páná Kryſtá/ áni Apoſtołow ie-
vſtáwá Kryſtu- go/ ále to naprzod Włoſzy wymyſlili/ ktorzy ſie Lin-
ſowá. phowánego winá pić náuczyli.

Vide lib. Con- A chceſz ſłyſzeć/ ktory to Papieſz naprzod wymyſlił?
cil. Alexánder tym imieniem Papieſz pierwſzy/ ktory teſz
polid. Lib. 5. Przáſny chleb/ á nie kwáſzony/ iáko pierwey było vſtá-
Ca. 9. wił/ Opłátki wymyſlił/ y wode zárowáć roſkazał. Je-
Chleb przáſny ſli themu niewierzyſz czytay ſobie Polidoruſá piſárzá
y Opłátki pa- Rzymſkiego/ ktory doſyć piſze ſzeroko około tego.
pieſz wymyſlił.

Ale rzeczeſz/ iż dla tego mieſzamy z winem wode/ áby-
ſmy dziáłáli pámiatke/ iſz z boku Páná Kryſtuſowego
wyſſłá nie tylko krew/ ále teſz y wodá? wiem iże ták ieſt
y nic náprzećiwko temu niemowie/ iedno ćie tylko o to
pytam? Jeſli teſz tám wino ćiekło z boku/ ktore mieſzá-
ćie z woda/ czemu ták nie czynićie/ iáko Pan Kryſtus
czynił/ poniewaſz ſie przyiaćielmi Bożymi zowiećie.
Izaſz niewieſz? iáko Pan Kryſtus powiedział. wy przy-
Jo. 15. iaćiele moi ieſteśćie/ ieſli bedziećie czynić/ cokolwiek ia
wam roſkázuie. Czemu ſie wiecey domyſlaćie/ áni iſli
Miſtrz roſkazał? Izaſz ma być zwolennik nad miſtrzá
ſwego? doſić iemu/ mowi Pan/ gdy bedzie iáko miſtrz
iego.

Matt. 10. A gdyſz tedy nie to co on roſkazał czynićie/ ále Pápie-
ſkiego roſkazánia ſtrzeżećie/ ieſteśćie thedy nie ſługi
Kryſtuſo-

Kryſtuſowi/ ále ſłudzy Papieſcy/ to ieſt Antykryſto-
wi/ y nieprzyiaćiele Boży. Izali kthory Apoſtoł kiedy
wode z winem mieſzał? ſzerzynki álbo korporaty prał?
Ale podzmy do Dyakonow.

Papieſcy Dyakonowie.

W Szoſtym vrzedzie/ Dyakony maćie/ kthore po- 6.
ſwiacáiac ták mowićie/ Dyakonowie weſſli ná mie- Dyakoni:
ſce Lewitow zakonnych. Dyakon ma ſłużyć v Ołtá-
rzá/ krzćić y kázáć. etć. Támże máło niżey. Wyſmu-
kawſzy práwa reke/ ták do Dyakonow mowićie. Du-
chá Swiethego ku vmocnieniu przyimićie/ ábyśćie
ſie ſprzećiwiáli Dyabłu/ y pokuſam iego/ w imie Páń-
ſkie. A gdy mu kxiegi w rece daiećie/ tedy tymi ſłowy
do niego mowićie. Wezmi moc ku czytániu Ewánieli-
ey w kośćiele Páńſkim/ ták zá żywe iáko y zá vmárłe w i-
mie Páńſkie.

Tuśćie ſámi práwie y doſtáteczne wyłożyli/ vkazáli
y zámknéli/ iákośćie ty ſłowá rozumieli/ kiedyśćie do te-
go Dyakoná mowili/ Dyakon ma kázáć. To ieſt/ iż ma
duſſe z Czyśćá wyćiegáć/ ktore ſie tám ſmáżą/ y vſtá-
wicznie wołáia. Smiluyćie ſie/ ſmiluyćie ſie/ á zwła- Job. 19.
ſzczá wy przyiaćiele moi. Mielibyśćie ſie ſłuſznie ſmi-
łowáć/ y co nawiecey pieniedzy do Papieżá poſłáć/ á-
by wſzyſtki Duſzyczki rázem s Czyśćá wypuśćił/ á dłu-
żey ich tám dla tey bezecney Mámmony nieſmáżył/ po-
niewaſz ma moc wſzeláka ná niebie y na ziemi.

Wiem o tym/ iż piſmo Swiete mamy o Dyakonách
kthore Apoſtołowie Swięći obieráli/ y rece ſwoie ná-
nie kłádli/ ále nie dla thego/ áby zá żywe y vmárłe E-

Tak dawnÿ ol tarz.

wánielia czytáli/ y v Oltarzow Bałwochwálstwá po
magali/ ále áby Krystusá wyznawáli/ vbogimi sierotá
mi Krystusowymi y wdowámi sie opiekali: a byli ludzie
státeczni/ Swiecki/ y Zonáci/ kthorzy theż swe dziatki
1.Tim. 3. włásne mieli/ iáko otym Swiety Páweł do Tymotheu
szá pisze. Mamy też o tákowych Dyakoniech w Apo
Act. 6. stolskich dzieiach/ iákowy był Swiety Szczepan y inszy
ktorzy vbogie opátrowáli/ nieumiietne vczyly/ chore
náwiedzáli/ wiezznie cieszyli. Ale podzmy do Kápla
now.

Papiescy Káplani.

7. Sacrificuli. Siodmy vrząd w kosciele wászym iest kápłáński/
ktore od káplic káplany zowiecie/ y ták do nich mowi
cie/ poswiacáiac ie. Postánowiono iest o tych/ ktorzy
ku spráwie Oltarzá przyiecj bywaia: Aby pierwey rá
dá byłá od ludu/ o zywocie y záchowániu ich: J máło
nizey. Przeszto iesli o spráwách y o obyczáiach ich wie
cie/ cokolwiek słusznego rozumiecie/ wolnym głosem po
wiedziec możecie: J ták do nich dáley iescze mowicie:
Káplan ma offiárowáć/ żegnáć/ przełożonym być/ ká
zać/ y krzcić: J máło nizey. Ku posłudze ludziom
chleb y wino w ciáło y w krew/ niepomazánym żegná
nym przemieniáć.

Rak skłádánie y smárowánie.

Támże potym nowo swiecony Kxiadz/ iedne re
ke z druga spotem złożywszy dłoni rosszerzy: A wy zásie
wielki pálec reki práwey w Oliwie maczácie/ y ná dło
niach iego krzyżyki oleiem czynicie/ poczawszy od wiel
kiego

kiego pálcá práwey reki kxiedzá nowego/ aż do lewey
reki pálcá przedniego: Aż náostátek obiedwie rece ie
go smáruiac mowicie ták.

Rak Swiecenie.

Rácz poswiecić Pánie ty rece/ przes to pomázánie
y násze pożegnánie/ iż cokolwiek beda żegnáć/ było prze
żegnano/ y cokolwiek beda poświecáć/ było poswieco
no: W imie Páná nászego Jezu Krysthá: J odpowie
da kożdy kxiadz nowy/ Amen. Zátym temuż nowemu
kxiedzowi/ daiecie kielich w rece/ mowiac.

Kielichá dawánie w rece.

Wezmi moc Offiárowáć ofiáre Bogu y Msze czy
táć/ thák zá żywe/ iáko y zá vmárłe/ w imie Páńskie:
Potym obiedwie rece kłádziecie ná káżdego kxiedzá y ty
słowá do káżdego z osobna mowicie.

Rak kłádzienie ná nie.

Wezmicie Duchá Swietego/ kthorym odpu
scicie grzechy. etc. J ná końcu mowiac/ ty słowá przy
dawacie. rzecz niebespieczna iest/ ktora macie spráwo
wáć/ przeszto sie od drugich pilnie poczatku Mszey ná
vczcie/ ábyscie byli przeżegnáni w vrzedzie kápłáńskim
y offiáruycie vbłagáiace Offiáry/ zá grzechy y wystep
ki ludzkie. Niebespieczna rzecz kxiedzem być.

Kiedyby sie kto dostátecznie tey spráwie wászey przy
pátrzyć chciał/ koniecznieby sie miał czemu dziwowáć

Jż oto

Iż oto naprzod iákoby ná iákie szyderstwo mowićie/
aby od ludzi rádá byłá o żywoćie y o záchowániu do-
brym/ onego nowego kśiedzá/ gdyż oto żadnego czło-
wieká niepytaćie/ áni sie rádźićie/ y ná tym go mieyscu
poświećićie gdźie go nikt niezna/ áni on mieszkał tam iá-
ko żyw.

Przesto też ná ten vrząd ludźi niegodne/ nieuczone/
y niebogoboyne bierzećie. A nákoniec ludźi nieczyste/
1\. y tákowe ktorzy niewiedzą/ dla czego ten vrząd przyi-
Czemu Papie- muią.
scy kśięża zo- Jedni dla tego/ áby proznowáli/ y nierobili/ iedli/
stawáią kápla- pili/ y tocrowáli.
ny. Drudzy áby sie z mocy Swieckiey wyrugowáli pod kto-
2\. rą ma być wszelka duszá poddana/ iáko pisze Swiethy
Rom. 13. Páweł. áby im wolno było czynić co sie im podoba/ á-
by ich żadny kárác nieśmiał/ by go też dobrze y z zo-
ną swą zástał.

3\. A nákoniec/ áby domy swoie bogáćili y przyiaćioły
podwyższyli/ przesto sie też naprzod s herbow wylizá-
ią/ nisszli w Kánonią/ w probostwo/ álbo w Biskup-
stwo possessyą wezmą.

Co tym kápła- Coż dáliey do thych nowych Kśiedzow mowićie:
nom zá vrząd Ten vrząd im dáięćie mowiąc. Aby ofiárowáli zá żywe
dawáią. y zá vmárłe: To iest aby páná Krystusá Syna Boże-
go ras vmęczonego y vkrzyżowánego znowu męczyli/
krzyżowáli/ bluznili/ álbo iáko wy sámi mowićie chleb
y wino w ćiáło y w krew przemieniáli. A zá tákowe blu-
znierstwo y mátáctwo/ ná vbogich y prosthych lu-
dźiách/ y wdowách/ pieniądze wyłudzáli.

Powiedz mi: Izali kiedy Pan Krystus swoim Apo-
stołom/ chleb y wino/ w ćiáło y w krew/ przemieniáć
rostkazał:

rostkazał: Izali im ręce ná krzyż oliwą smárował: I-
záli im brody y pleszę postrzygał: Izali im złote/ álbo De Cons. Dist.
srebrne kielichy/ w ręce dawał: Izali im kiedy ták ro- 1. Cá. Vasa.
skázował: Weźmićie moc offiárowáć Bogu/ y Msze
byráć/ zá żywe/ y zá vmárłe: Izali kiedy do nich thák
mowił offiáruyćie vbłagáiące offiáry/ zá grzechy y wy-
stępki ludzkie: Izali iuż niewszedł Pan Krysthus do Ebr. 9.
niebá/ áby sie vstáwicznie okázował przed obliczności-
Boską zá námi. Nie dla tego iáko Aposthoł Swięty
mowi/ áby sámego siebie vstáwicznie offiárował/ bo
by muśiał vstáwicznie vmieráć/ iesliby sie iesżcze drugie
raz miał zá nas offiárowáć: Przesto ty offiáry vbłagá-
iące/ kthore zá grzechy y występki ludzkie ofiáruiećie/
nic inszego nieśą/ iedno z bluznienie/ posromocenie/ y
podeptánie oney iedyney ras vczynioney y naświętszey
offiáry/ ktorą Pan Krystus raz ná krzyżu vczynił/ y Ebr. 10.
nas więźnie z Bogiem Oycem poiednał.

Przydawaćie też iesżcze niemnieysze bluznierstwo ku O rękách ká-
temu/ kiedy thák do rąk kśiedzá nowego mowićie. Iż płáńskich.
cokolwiek ty ręce będą żegnáć/ było to pożegnano/ y
cokolwiek będą poświecáć/ było to poświecono. A cz-
kolwiek tegośćie iáwnie niewyrázili/ cośćie przes tho
żegnánie y poświacánie rąk rozumieli/ á wszákoż/ sná-
dnie kożdy obáczyć może/ iż tu nic inszego nierozumie-
ćie/ iedno żegnánie álbo krzyżykow czynienie/ to iesth
bárowánie Wody/ Soli/ Winá/ Jáiec/ Owsá/ Zło-
tá/ Kádźidłá/ Mirry/ Gołębiow/ Báránkow/ ssołdr
Gromnic/ Bágná/ Ziela/ Kołaczow/ Sera/ Másłá/
Rabkow/ ssukien/ Pierśćieniow/ Pátnikow/ Mántyk
y ich kyiow/ nowych Studźien/ Łáźien/ y owocow/
iákośćie o thym w Agiendźie y we Mszale wászym sse-
rzey wypisáli. I Izali

Izali kiedy Pan Krystus do swoich Apostołow mo-
wił: Cokolwiek beda rece wáße żegnáć aby tho było
pożegnano/ y cokolwiek beda poswiecáć/ áby tho by-
ło poswiecono. J co sa rece człowiecze álbo kapłáń-
skie: Izali nie tákie/ iáko y v inßych ludzi rece: Izali
im stad co przybedzie/ iż ie smrodliwym oleiem mażе-
ćie: vkaßćie gdzie Pan Krystus swoie Apostoły má-
zał oleiem: y inne ich potomki mázáć roskazał: Izali
do nich kiedy mowił. Zegnayćie Wode/ Sol/ Złoto/
Gromnice/ Báránki/ Rotaze/ Ziele/ Bagno/ Ogień
Rabki/ etć.

Rzecz niebespie-
czna być kapła-
nem.

Náostátku tho wßysthko zámykaćie / gdy do tych
nowych Xiedzow posmárowánych mowićie thak:
Rzecz niebespieczna iest ktora maćie spráwowáć. Wł-
łasnieśćie im powiedzieli / kiedyby iedno niebożathká
wyrozumieć mogli: Iż rzecz niebespieczna beda sprá-
wowáć/ á ták barzo niebespieczna y tákowa/ ktora im
nic inßego nieprzyniesie/ iedno wieczna smierć/ piekło
y potepienie/ ábowiem Páná Krystusá Syná Bożego
beda musieli z nowu męczyć/ krzyżowáć/ y sniego sie
náśmiewáć/ ktorych nic inßego niebedzie czekáło/ iedno
Ebr. 10. strásliwy Sad Boży/ kiedy Pán z Anioły wynidzie/
Matt. 25. żywe y martwe sedzić bedzie. J rzecze tym offiárowni-
kom y Mßarzom. Izalim ia ták był vstáwił/ y roska-

Jáko Pan be-
dzie mowił w
gniewie swo-
im do tych
mßarzow.

zał/ ábyśćie mie znowu/ dla pieniedzy/ dla Fundácyey
dla Anniwersarzow offiárowáli/ przedawáli/ y zá ży-
we y vmárłe/ męczyli y zábijáli/ á náostátpek zá sskápy
zdycháiace mßyli. Powiedzćie kto wam tho roskazał y
vstáwił/ vbłagáiace offiáry/ zá grzechy y występki lu-
dzkie offiárowáć: Izaliśćie niemogli w pismo swiete
Ebr. 10. Weyrzeć: Zem ia raz ná krzyżu bedac záwießony/ ie-

dna tylko offiára / vbłagał ná wieki Oycá mego nie-
bieskiego: Czemuśćie słowu moiemu wiecey niewierzy-
li/ á nißli Papieżowi Synowi záthráconemu: Izali- Luc. 12.
śćie nieczytáli/ iż sługa ktory wie wola Páná swego/ Matt. 13.
á nieczyni/ bedzie bárzo karan. Weśćieß thy nieposłu- Luc. 13.
ßne sługi/ á wrzuććie ie w Ogień wieczny/ kedy bedzie Matt. 22. 24. 25.
płácz y zgrzytánie zebow.

O niebożatká zapámietáli Duß swoich/ lepieyby te-
ras w gnoiu z Lázárzem leżeć/ nedze ćierpieć/ y vći-
ski rozmáite/ á nißli potym wiecznie/ iesli sie nieupá-
mietaćie/ ze wßystkimi bluzniercámi/ y z Judaßem/ á
nakoniec ze wßysthkimi Dyjabły w piekle gorzeć. Ale
podzmy do Biskupow.

O Papieskim Swieceniu Biskupow/ y o przysiedze ich.

Cżkolwiek othym do-
brze wiem/ Iż kośćioł Páná Je-
zu Krystá Syná Bożego/ Ko- 1. Tim. 3.
śćioł Swiety krześćijáński/ nie- Tit. 1.
może stać / bes prawdziwych y Act. 20.
wiernych Biskupow/ ktorzy sa
strożámi y vczyćielmi ludu Bo-
żego: A wßakoß iż nie to iest Bi-
skup/ co sie Biskupem zowie y czyni / J nieto iest Bi-
skup/ co ma Zamki/ Miástá/ Wśi y wielkie dzierżáwy
wiele Złotá/ Srebrá/ Szath y pieniedzy. J nie to iest

Nie to Biskup
co sie Bisku-
pem czyni y zo-
wie.

Biſkup/co ma wiele Dworzánow/Komornikow/Ko-
ni/Wozow/y co zbebny y ſthrabámi ná Seymy ie-
zdzi. J nie to ieſt Biſkup/co w Jnfułach perłowych
w Adámáſſkach/w Hátłaſiech y w Rokietach chodzi/
Krzyżyk náſſzyi złoty/y pierśćienie na pálcach noſi.
J nie to ieſt Biſkup/kthory Reguł y vſtaw ludzkich
ſtrzeże/álbo od Papieżá Sakry bierze. J nie tho ieſt
Biſkup/ktory drwá/kámienie/máże y poświaca/kto-
ry zwony krzći/y ludzi bierzmuie y polizkuie. J nie to
ieſt Biſkup/ktorego oleiem ſmrodliwym námázano.

Kto ieſt Biſkupem prawdziwym. Ale tho ieſt Biſkup prawdziwy/kthorego pomázał
Duch Swięty prawdziwą náuką Ewánieliey świe-
tey/ktory nie Reguł álbo vſtaw ludzkich ſthrzeże/ále
Jo. 21. Reguł y vſtaw Boſkich/kthory ſie boi Páná Bogá/
Jo. 10. ktory miłuie Páná Jezu Kryſtá Syná Bożego vkrzy-
żowánego/y owięzkiiego. Ktory náukę prawdziwą
przepowieda/y ſam oney náuki prawdziwey żywotem
1.Tim. 4. dobrym y świętym poświatcza. Ktory náuk Dyjabel-
ſkich nie náśláduie/pokármow/y małżeńſtwá żadnemu
ſtanowi niebroni. Ktory nie to czyni/y nie tego vczy/
co ludzie poſtánowili/ále thego/co ſam Syn Boży
Miſtrz nawyſſzy poſtánowił/y krwią ſwoią świeto
potwierdził.

Tákowych Biſkupow wßelki człowiek winien pod
duſznym záthrácenim ſłucháć/ććić/ważyć/y żywić.
1.Tim. 5. Abowiem iáko Apoſtoł mowi. Jż tákowi ſą dwoiákiey
ćći godni/ktorzy ſą dobrze przełożeni. Jeſliśćie wy tá-
kowi Biſkupi/tedyśćie teſz tego godni. Ale iákowi Bi-
ſkupi ieſteśćie/snádnie kożdy może rosſądzić/ſtego wá-
ſzego świecenia/y przyſięgánia/kthore Papieżowi
Rzymſkiemu czynićie: Kthore świecenie s kſiąg wá-
ſzych

ſzych własnych tu nápiſzę. J ták ſie poczyna.

Naprzod/kiedy Biſkupá miánuiećie y poświęcáć Ex pontificali Venetijs impreſſo. Anno Domini.1510.
máćie/tedy kielká Biſkupow przyſięgłych Papieżowi
przynamniey dwu do tego poświącánia wzywaćie. J
vbrawſzy ſie w rogáte Jnfuły/iákoby w Kołpaki Tá-
tárſkie/y w inſze Sátáńſkie máſſkáry: Tám naprzod
głowę nowego Biſkupá oleiem ſmáruiećie/y iego pod
przyſięgą pytáćie/mowiąc ták.

Chceſz wſzyſtkę roſtropność twoię ile rozum twoy Oco pytáią Biſkupow.
nieſie/Boſkiemu piſmu/y wyrozumieniu poddáć? A
on odpowieda. Chcę być ze wſzyſthkiego ſercá poſłu-
ſznym y przyzwolić: Pothym go ieſzcze pytáćie dáley.

Chceſz to co będzieſz rozumiał s piſmá świętego/lu-
dziom dla kthorych bywaſz poſtánowion/y słowem y
przykłádem vczyć? A on odpowieda/chcę. Chceſz
vſtáwy krześćijáńſkich Oycow/y Dekretały od Swię-
tey y Apoſtolſkiey ſtolice poſtánowione/to ieſt od Pa-
pieżá/vććiwie przyiąć/vczyć/y chowáć? odpowieda
chcę. Chceſz Błogoſłáwionemu Piotrowi Apoſto-
łowi/ktoremu/od Bogá ieſt dána moc/zwięzowáć/y
rozwięzowáć/y iego Wikáryom Rzymſkim Papieżom
Wiárę/poddánosć/y poſłuſzeńſthwo/według rządu
zwierzchniego záchowáć? Odpowieda/Chcę. Jeſz-
cze go dáley pytáćie. Chceſz czyſtośći y trzeźwośći/zá
Boſkim wſpomożenim ſthrzec y vczyć? Odpowieda/
Chcę. A potym ſlubie y obietnicy/tymi słowy kożdy
z was przyſięga.

Pierwſza przyſięgá Biſkupow Papieżowi.

Ja N. obrany Biſkup P. od tey tho godziny ná potym / poſłußny bede Swietemu Piotrowi / y świetey Apoſtolſkiey Rzymſkiey ſtolicy / y Pánu moiemu cżwartemu Páwłowi Papieżowi / y iego pothomkom rządnie wſtępuiącym.

Niebede áni w rádzie / áni w ſkutku / áby miáł żywot vtráćić álbo cżłonek / álbo poimán być / złym poimánim. A rády ktore on mnie / álbo ſam przez ſie / álbo przez liſt / álbo przez poſłá obiáwi / ku iego ſſkodzie żadnemu nieobiáwie.

Papieſtwu Rzymſkiego kośćiołá / y Regułom Swietych Oycow / pomocnikiem bede / ku obronieniu y otrzymániu / ile námie należy / náprzećiwko wßyſthkim ludziom. Wezwány ná Synod przyiáde / chybá żeby mie co ſłußnego záſſło.

Legatowi Apoſtolſkiey ſtolice / o kthorym bede miał wiádomość / w przyiechániu y w odiechániu / bede vććiwość wyrządzał / y iego w potrzebách rátował.

Mieyſcá Apoſtholſkie káżdego roku / álbo ſam przez ſie / álbo przez pewnego poſłá / bede náwiedzał / chybá żeby mie ſtego wypußcżono. Ták mie P: Boże wſpomoż / y tá Swieta Boża Ewánielia. To ieſt przyſiegá ſłowo od ſłowá pierwßa wáßá / ktora Antykryſtowi Rzymſkiemu cżynićie.

A iż tá przyſiegá themu Pánu wáßemu Papieżowi / zdálá ſie być ießcże niedoſtatecżna / przeſto nową y inßą przyſiege ná was [n]iedawno wymyſlił y vſthawił / ktorą thymi ſłowy cżynić muśićie / kiedy ná Biſkupſtwo wſtępuiećie.

Wtora

Wtora álbo nowa Przyſięgá Biſkupow Papieżowi.

W Jmieno Boże Amen. Ja Jendrzey Biſkup wybrany Krakowſki / od tey godziny ná potym. Wierny bede y poſłußny / błogoſłáwionemu Piotrowi / y świetemu Apoſtholſkiemu Rzymſkiemu kośćiołowi / y Pánu náßemu Páwłowi papieżowi / y ie° potomkom / rządnie wſtępuiącym. Dec. lib. Tit. 6. Cap. 4. Rády ktorey mi ſie zwierzą / ſámi przez ſie / álbo przez poſły / álbo przez liſty / ku ich ſſkodzie moią wiádomośćią żadnemu nieobiáwie.

Papieſtwá Rzymſkiego / y Krolewſkiey dzierżáwy Swietego Piotrá / bede pomagał otrzymáć / y obronić náprzećiwko wßelkiemu cżłowieku.

Z Legatem Apoſtolſkiey ſtolice / w przyiáchániu y w odiechániu / poććiwie bede nákłádał / y iego w potrzebach rátował.

Praw / poććiwośći / przywileiow / powagi Rzymſkiego kośćiołá / y Páná náßego Papieżá / y potomkow przerzecżonych záchowáć bronić / rozmnáżáć / y przycżyniáć / bede vśiłował.

Nieprzyłącże ſie ku rádzie ſkutkiem / y mową / ktora by ſie śćiągáłá / náprzećiwko Pánu náßemu Papieżowi / álbo temuß Rzymſkiemu kośćiołowi / ku ſkáżie / zelżeniu / y vbliżeniu oſob / praw / poććiwośći / ſtanu / y mocy ich przegrożeniu.

A ieſlibych ktore rzecży od kogo ſſkodliwe obacżył / álbo nápráwione / bede to pſował / według możnośći y iáko bede mogł narychley y naſnádniey oznaymie / temuß Pánu náßemu / álbo komu inßemu / przez ktorego

by/

by/ku iego wiádomośći przyść mogło.

Regul Swietych Oycow/Dekrethow/ vsthaw vtwierdzenia/postánowienia/záwieszenia/ doyrzenia/ y Mándaty Apostolskie/ze wszystkiey mocy/ bede chował/strzegł/y inszym strzec y chowáć roskaże.

Kácerze/odszczepieńce/y vporne Pánu nászemu/ według możnośći bede przeszládował y wykorzeniał. Obesłány ná Synod przyiáde/ chybá żeby mi porządna á kośćielna przekaszká niedopuśćiełá.

Ná mieyscách Apostolskich blisko Rzymskiego dworu raz w rok/á ieśli dáleko zá gorámi/ we trzy lathá/ náleść sie dam/ bądź sam przes sie/ bądź tesz przes posłá swego/ chybá żebym Apostolskim wyswobodzenim/ stego był wypuszczon.

Dziedzictwá y státku/ ku stołu memu należącego nieprzedam/áni zasthawie/áni zámienie/áni oddale/ choć tesz y sprzyzwolenim mego kośćiołá Kapithuły/ bes rády y dołożenia Rzymskiego Biskupá. Ták mi tego Pan Bog dopomagay/y tá tho Swieta Boża Ewánielia.

To iest przysiegá słowo od słowá nápisaná/ iáko Papieżowi Bogu y Pánu wászemu przysiegaćie.

Biskupá Pápieskiego vrząd.

A po they przysiedze słowá przydawáćie. Biskup ma sedzić/ wykłádáć/ poświecáć/ordynowáć. Támże pálcem wielkim práwey reki/ głowe iego Oleiem mázećie/ták mowiąc y śpiewáiąc.

Głowe Biskupia.

Pánie to niechay w głowe iego wpłynie. To w vstá ie°. niechay ćiecze. To w ćiáło ie°. niechay wszystko wstąpi.

Rece Biskupie.

Potym rece iego/iáko y innym kśiedzom smáruiećie y kiy iego zcżáruiećie/tymi słowy.

Kiy Biskupi.

Przeżegnay Boże Kiy ten etc. A pothym kropićie on kiy woda záráwána/ ktora wy zowiećie świecona.

Pierśćień Biskupi.

Pierśćień thakiesz żegnáiąc mowićie. Jeśli Pánie błogosłáwieństwo twoie/ná ten pierśćień/aby ktokolwiek tym Swietym wiáry znákiem/był náznáczon/w mocy niebieskiey obrony/ku żywothowi wiecznemu był záchowan. J zathym mu dawaćie pierśćień ná reke/thy słowá mowiąc. Wezmi pierśćień tho iest wiáry znák.

Czapke rogáta Biskupia.

Jeszcze tesz czapke rogáta álbo kłobuk/ktory wy Jnfuła zowiećie/áby byłá Swieta/ tymi słowy żegnaćie. To sa rogi obudwu Testámentu/ iáko Moizesz rogáty chodził/y Aaron był w czapke przybrány.

Rekáwice Biskupie.

Rekáwice ták tesz czáruiećie mowiąc. Aby wszelkiemu słudze twoich poświeconych Biskupow/ ktorzyby rece swoie chćieli przykryć spokora/ raczyłeś im dáć/ták serdeczna/ iáko tesz y vczynkowa czystość stwoiego miłosierdzia. etc.

To sa słowá własne skśiąg wászych/ ktore Pontyfikatem zowiećie/ wypisáne/ ktorem tu dla tego nápisał/áby kożdy wierny krześćiáński człowiek/nietylko oczymá swemi oglądáł/ ále tesz y rekomá/ iáko mowią pospolićie/námácał y rozeznał. Jeśli według thego Swiecenia/iesteśćie prawdziwi/álbo fałszywi Biskupi? Jeśli Pánu Krystusowi/álbo Antykrystusowi służy? Jeśli przyiaćiele álbo nieprzyiaćiele Boży? Jeśli od Bogá/ y Jezu K. Syná ie°/czyli od Antykrystá posłáni? Abowiem kiedybyśćie prawdziwi Biskupi byli/ od Krystusá Syná Bożego posłáni/tedybyśćie vstaw ludzkich y Dekretałow Papieskich vczyć/ chowáć/ y strzec nieobiecowáli/y pánu Papieżowi ták rzeknącemu Wikáryiemn wiáry/poddánośći/y posłuszeństwá nieprzysiegáli.

 Ale

Ale kyściè strzegli/y obiecowáli/ iáko Swięty Pá
1. Tim. 3. wet náuczá: Być Biskupámi bes przygány/iedney żo
Tit. 1. ny mężmi/czuynymi/trzezwymi/pobożnymi/ miernymi/ gościnnymi/ náuczáiącymi/ niezbytecznymi/nie
Coby mieli obiecowáć Biskupi. grożącymi/niemárnego zysku szukáiącymi: Ale ćierpliwymi/niepopędliwymi/nie łakomymi/ktorzyby vmieli domy swoie rzędzić/y dziatki swoie mieć w posłuszeństwie/ze wszelką wstydliwośćią.

Izali kiedy Paweł álbo Piotr swięty/kthorego wy Papieżem czynićie/obierał y świećił tym sposobem Biskupy/iáko ie wy obieraćie y świećićie? Izali kiedy iákie vstáwy/Dekretały/y Reguły rozdawał/vstáwiał y trzymáć roskazował? Izali Biskupom głowę y ręce kiedy oleiem smárował? Izali ie w Infuły iákie perłowe vbierał? A krotko mowiąc/Izali Pan Krystus im iákie kije srebrne w ręce dawał? Izali pierśćienie złote ná pálce y rękáwice ná ręce ich wkłádał? Izali kiedy mowił do Biskupow. Idźćie á w Infuły álbo kłobuki sie perłowe przybieráyćie? głowy/y ręce/oleiem smáruyćie? Obrázy/Kośćioły/Káplice/ Ołtharze/ poświącayćie? Ofiárowniki/Mnichy/ Mniszki/Oleiem smáruyćie? zwony krzćićie/ornaty/obrusy/y kielichy żegnayćie?

Od kogo są posłáni Biskupi y xięża Papiescy.
A przesto to są iáwne znáki/iż nie od Páná Krystá Syná Bożego/ale od Antykrystá obráni y posłáni ieśteśćie/ktory was z wierzchu nácechował tymi másskárámi/áby wszelki wierny was poznał po tych lárwach/iż nie ieśteśćie Biskupi prawdziwi/od Bogá posłáni/tylko prawdziwych Biskupow náśmiewce/y másskárnicy.

Biskup co iest.
Powiedz mi proszę ćię/co to zá słowo Biskup? Izali sie

li sie to słowo nie więcey/ku pracey y czuynośći wykłáda/á nisszli ku tákowey dostoynośći/másskárom/y lárwom/ktorych wy vżywaćie? Abowiem Biskup iesth stroż álbo pozorcá/iáko Pan Bog mowi przes Proroká. Synu człowieczy strożem dałem ćię/domu Israhelskiego/y będzieś słuchał z vsth moich słowá/y będzieś im opowiedał semnie. Tákże y Swięty Páweł wdzieiach Apostolskich vkázuie/co máią czynić Biskupi: nie w kołpakách Tátharskich/álbo w kłobukach chodzić/ Ezech. 3.
nie kije rebrne/ nie pierśćienie / áni rękáwice nośić ná rękach/ále przodkiem o sobie / á potym y o trzodzie Boskiey prácą mieć. Ták tám mowi. Strześćie sámi siebie y wszysthkiey trzody/ nád kthorą was postáwił Duch Swięty ábyśćie páśli kośćioł Boży/ktory sobie pozyskał krwią swoią/ etc. Act. 20.

A przesto s tych słow/iuż możesz obáczyć/ iż nie to są Biskupi prawdziwi/ ktorzy w Infułach chodzą/ kije w rękach srebrne álbo złote trzymáią/rękáwice/y pierśćienie ná pálcach/y Láncusszki ná szyiach noszą/obrázy/kośćioły/ káplice y ołtarze święcą/zwony/ ornaty y kielichy krzczą/vstaw/ dekretałow/ y reguł Papieskich strzegą. Ktorzy są wierni Biskupi.

Ale ktorzy owieczki Páná Krystusowe pásą/ ktorzy wiernymi y prawdziwymi strożámi są/kthorzy z vsth Bożych słowá Bożego vczą/ktorzy nád trzodą páńską czuią/ktorzy dusz ludzkich pilnie y wiernie strzegą ktorzy sługámi/nie pány w kośćiele Bożym są/ktorzy vczą/każą/y táiemnicámi Bożymi / y świathośćiámi wiernie száfuią/kthorzy vbogie/ niemocne/ y smutne przyimuią/náwiedzáią y ćieszą. Io. 21.

Powiedz mi proszę ćię: kto wam ten Kłobuk Tátár

Infulá Biſkupa papieſkiego.

ſki/ktory wy Infułą zowiećie naprzod wymyſlił? nie⸗
możeß tego rzec/áby Pan Kryſtus/álbo Apoſtołowie
iego wam w tákowych kołpakách chodzić roſkazáli? A
ktoß to tedy naprzod wymyſlił? muſiß rzec/iż Papież
Rzymſki Antykryſt/kthory thák przes piſárzá ſwego
Duránduſá piße.

Durand. lib. 3. Dwa rogi v Infuły papiſkiego Biſkupa.

Iż dwá rogi v teo Kłobuká Tátárſkiego známionuią
dwá zakony/ ſtáry y nowy. Ale iż ſie tá rzecz wielu lu⸗
dziom niezdáłá być podobna ku wierze/przeto máło ni⸗
żey rozmyſliwßy ſie nápiſał: Iż ten kłobuk ćierniowa
Korone známionuie: A iż temu ludzie ießcze wierzyć
niechćieli: A ták potrzećie piße: Iż dwoiáka miłość w
przykazániu známionuie.

Tákowe to ieſt známionowánie/ álbo podobieńſtwo
iákoby kto czapke ſwoie/ná dwoie rozerznął/y dwá ro⸗
gi v niey vczynił/y mowił. Tá czapká známionuie dwá
zakony/ Tá czapká známionuie ćierniowa korone: Tá
czapká/známionuie dwoiáka miłość w przykazániu.

Albo kiedyby kthory Rycerz / dał ſobie przyłbice ze
dwiemá rogi vczynić/y wołał ták. Tá przyłbicá zná⸗
mionuie/dwá zakony: Ta przyłbicá známionuie/ćier⸗
niowa korone: Tá przyłbicá známionuie dwoiáka mi⸗
łość w przykazániu.

Albo kiedyby kto vyrzawßy Oſłá z długimi vßymá
mowił y wołał. Ty vßy oſłowe známionuią dwá zako
ny: Ty vßy oſłowe známionuią ćierniowa korone: Ty
vßy oſłowe známionuią dwoiáka miłość w przykazá⸗
niu.

Przeſto ieſli kto ma oczy/y boiázni Bożey namnieyſ⸗
ßą iſkierke/niechay weyrzy/y rozezna: Ieſli ty kłobu⸗
ki co należą ku zakonowi Bożemu? álbo ku ćierniowey
koronie

koronie? álbo ku miłośći w przykazániu? Izali niewię⸗
cey należą/ku oney Beſtyey/y Żabiey gębie/ o ktorey
Ian ſwięty nápiſał thák mowiąc. Widziałem drugą Apoc. 13.
Beſtyą wychodzącą z ziemie/y máiącą dwá rogi/po⸗
dobne Báránkowi/ktora mowiłá iáko Smok.

Powiedz mi teß o kyu/y o pierśćieniu/y o rękáwi⸗
cach/y o łáncuſſku/ kto wam tákowe rzeczy mieć y no⸗
śić roſkazał? Izali Kryſtus? nie. Izáli Apoſtołowie
iego? nie. A ktoß tedy? oćiec kłamcá Dyabeł/ ktory ty
máſſkáry do kośćiołá Bożego wprowadził/ áby ſługi
Antykryſtowe ſobie przybrał y podwyſſßył. I dla te⸗
go ie/w złoto/w Kámienie drogie/w Perły/w Axá⸗
mity/w Adámáſſki/w Złotogłowy/ vpſtrzył.

Kiy Biſkupi/ pierśćień/rękawice/ y łáncußek.

Inßych wáßych Dyabelſkich wymyſłow niewſpo⸗
minam/iáko puńczoßek/iáko Sándáłowych trzewikow
iáko krzyżykow złotych/y inßych przyprawek y pſtro⸗
ćin/ ktorymiśćie ludziom proſtym oczy záſłonili/ áby
prawdy Bożey niepoználi/ále ná ty máſſkáry pátrząc
was ſie lękáli.

Ale byśćie teß dobrze y tych máſſkar niemieli/ tedy Przyſiegá.
iednák dobry znák maćie/ ktorego páná ſłudzy ieſteś⸗
ćie / gdy pánu Papieżowi/ być wiernymi/poddánymi
y poſłußnymi przyſiegaćie. W ktorey przyſiedze na⸗
mnieyßey zminki niemaß o Pánie Jezu Kryſtuſie Sy⸗
nu Bożym/o ćći y o chwale iego/áni o piſmie ſwiętym
prorockim/y Apoſtolſkim: iedno thylko wſpominaćie
Reguły/vſtáwy ludzkie/vtwierdzenia ſwoie.

Prawdá iż teß wſpominaćie Piotrá/ále nie onego Piotr.
Apoſtołá Páná Kryſtuſowego vbogiego/kthory mo⸗
wił do onego chromego: Złothá y ſrebrá niemam/ále Act. 3.
niewiem ktorego inßego Piotrá/ s krolewſtá dzierżá⸗

wa/ábowiem Piotr Apostol Swiety/niemiał żadney krolewskiey dzierżáwy.

Apostolski kosciol niewiem ktorych Apostolow wyznawaia.

Wspominácie też Apostolski Kościoł w tey przysiedze/ale nie onych Apostholow Páná Krystusowych/ abowiem iáko to rozumiecie sámi wykładacie/gdy papiestwo Rzymskie przypominácie. Abowiem tam obiecuiecie bronić/nie kościołá onych Apostołow vbogich ále papiestwá y pánsthwá Rzymskiego/ poćciwości przywileiow/praw nádánia/y pánowánia/y wolności iego/náprzećiwko wszelkiemu człowieku. Abowiem w teyże przysiedze wyznawácie Papieżá być pánem wászym/przećiwko ktoremu żadney grozby obiecuiecie nieczynić/y owszem iesliby kto czynił:tedy to obiecuiecie skokiem Papieżowi obiáwić/ pomocni/ rádni/y iemu wierni być. Nie iest rzecz podobna áby kthory człowiek miał być/ták ćiesska przysięgą obwiązan ná swiecie/ktorą sie wy Papieżowi obwiezuiecie.

Heretyki kácerze wspominá ia.

Wspominácie też w tey przysiedze Heretyki y kácerze/náprzećiwko ktorym wálczyć obiecuiecie/nie tákowe mowię kácerze álbo Heretyki ktorzyby byli nieprzyiaćiele Pánu Jezu Krysthusowi Synowi Bożemu/y Ewánieliey Swietey iego/ále ty Heretyki/ktorzy od vstaw/reguł/y praw Papieskich odstawáli/á przyimowáli vstáwy/y práwá Páná Jezu Krystá/ Syná Bożego. Abowiem co wy nieprawdą y kácerstwem zowiećie/tho iest prawdá/ y swięta rzecz: A co zowiecie prawdą y swiętymi vstáwámi/to iest kłamstwo/y rzeczy przeklęte/od Oycá Dyabłá wymyslone.

Mieysca Apostolskie niewiem iákie.

Náostátku wteyże przysiedze obiecuiecie miedze Apostolskie náwiedzáć: To iesth/ Bogá wászego Páná Papieżá káżdego roku witáć/álbo sie stey drogi wykupowáć od niego.

A tu

Papieżá káżdego roku náwiedzáć powinni Biskupi.

A tu ćie muszę spytáć: ponieważ przysięgácie Piezowi/iż go macie káżdego roku náwiedzáć/ czemuż tedy tey przysięgi niepełnićie: y czemu do niego káżdego roku nie iezdzićie: rzeczesz/iż nas stey przysięgi dla tego wypuszcza / iż mu káżdego roku dáry y pieniądze posyłamy: wierzę temu/iż ták czynićie. Jedno was ieszcze spytam/powiedzćie mi: możeli to papiesz vczynić/ was s przysięgi dla dárow y pieniedzy wypuśćić: Jesli rzeczesz iż niemoże: A czemuż tedy do niego káżdego roku nieiezdzićie: czemu krzywoprzysięscámi zostawaćie: A iesli też rzeczesz/iż tho może/ zá nászymi dármi/y pieniądzmi vczynić: tedyśćie są świętokupcy / A Papiesz sie wthym okázuie być Antykrystem/ kthory może przysięgi łámáć y wszysthki rzeczy według swey mysli odmieniáć.

Co przynosi zá pożytek przysięgá Biskupow.

A iżebych krotko te przysięge wászę zámknął/iáwnie sie to okázuie/iż ktorykolwiek zwas Papieżowi przysięgá/muśi rád nierad Oycu kłamcy Dyabłu służyć/iego przykazánie pełnić/iego Blwocin strzec/Páná Bogá bluznić/y być iego więznym nieprzyiaćielem.

A przesto sie wierni synowie Bozy/kthorzy wierzą w Páná Jezu Krystá vkrzyżowánego/ mogą niedziwowáć/iż według tey przysięgi/wierne y prawdziwe Sługi Boże/ łápaćie/wiążećie/ sadzaćie/ morduiećie zábijaćie/ głodem morzyćie: Abowiem tho iáko vrzednicy przysięgli Páná swego/ czynić muśićie: Kiedybyśćie thego nieczynili/ tedybyśćie nietylko przysięgę złamáli/álebyśćie też y Másskáry/y Lárwy/ á nákoniec Beneficya/ktore wy zowiećie/ dobre mienie vtráćili. Przesto nieiest rzecz podobna/áby człowiek krześćiánski wierny/ktory sie Páná Bogá boi/miał kiedy pożedáć

żedáć

zedáč tákowego Biſkupſtwá álbo tákowych Weneſi-
cya/ dla kthorych ſie muſi odrzec y odprzyſiac/ Páná
Jezu Kryſtá/ y Ewánieliey ſwietey iego/ chybá ktory
ſie Páná Bogá nieboi/ y o on żywot wiezny nieſtoi.

Nápominánie do tych co ſie v biſkupow ſwiece. A wiec ty ießze nieboze bedzieß/ wßelki/ przes Du-
chá Swiethego poſwiecony/ ras krwia Páná Jezu
Kryſthá vkrzyżowánego/ od thákowych rzezonych/ y
duß ſwoich zápámietátych Biſkupow/ ßukat/ nowego
ſwiecenia/ mázánia/ y ná vrzad Apoſtolſki pothwier-
dzeniá: včiekay od thákowych przyſieżnikow včiekay
co nadáliey

Apoc. 17. 18. Abowiem točieſth/ oná niewiáſtá niezyſtha/ iáko
Jan Swiety mowi/ przybrána w Purpure/ w Zloto
glow/ w Kámień drogi/ w Perły/ ktora ma kubek zło-
ty w rece/ nápełniony obrzydzenia y niezyſtośči: Ná
ktorey zele ieſt nápiſano thaiemnicá Bábilon mátká
wielka niezyſtośči/ y obrzydzenia ziemie/ ktora ſie nápi-
łá krwie Swietych/ y krwie mezennikow Páná Jezu
Kryſtoſowych.

A gdyß to ták ieſt/ niechayże tedy żadny wierny nie-
ßuka/ od takowych Biſkupow/ áni potwierdzenia ná

Prozno maß zekáč Concilium. vrzad Apoſtolſki/ áni zeka od nich Concilium żadne-
go/ w ktorymby mieli poſtánowič co pobożnego: Já-
ko ſie to nieras okazáło/ chočia ſie wiele ich ziezdzáło/
ná niektore mieyſcá.

Ozym rádza ná Concilium papieżnicy. A ozymże tam rádzili: koniecznie nie otym/ áby Pan
Kryſtus Syn Boży/ y iego prawdá po wßyſtkim ſwie-
čie ſłynełá/ áby było prawdziwe ßáfowánie w kośčie-
le ſwiatośčiámi/ áby było popráwienie obyzáiow do-
brych y ſwietych. Ale ſie ziezdzáli ná to/ áby prawde
Bożą y droge zbáwienna potłumili/ krole y Pány pod

moc

moc ſwoie zołdowáli prawdziwe ſługi y káznodzieie
prześládowáli/ wiazáli y zábijáli: Jáko to łáwnie oká-
zuia ich Conciliábulá/ á zwłaßzá Konſtánciyſkie: Bá-
zyliyſkie/ Trydeńſkie/ y teras niedawne w polſce Lo-
wickie/ ná ktorym Proroki wßyſtki Swiete/ Páná Je-
zu Kryſtá Syná Bozego/ y Apoſthoły iego/ Heretyki
vzynili. Stego tedy Swiecenia y przyſiegi/ iuß mo-
żeß śnádnie poznáč/ ieſli to ſa Kryſtuſá Syná Boże-
go Biſkupi/ zyli Antykryſtowi ſłudzy y nieprzyiačiele
Bozy/ ále podzmy do Mnichow.

O Papieskich Mni-chach/ ich Regułach y przysiegach.

Jeßcze teß powiádaß/
iż odpußzenia grzechow/ ludzi
nieużyčie/ w imie Kápic ßárych
burych/ białych/ álbo zarnych/
ále w imie naświetß Kryſtuſo-
we. Ták ieſt? powiedz mi: Tze
mi Minißy chodza w kápicách/
w trepkach/ w powroziech/ koßul nienosza/ pieniedzy
ſie przed l[illegible]zmi niedotykáia/ [illegible] gola/ mieſá nie-
ktorych dni nieiadáia/ Zon w tajnych niemáia: Izali
nie dla thego/ áby im grzechy odpußzone były? Po-
wiedz/ zemu Reguły przyimuia: Fránčißkowa/ Be-

nediktowa/Dominikowa/Augustynowa/Bernárdy-
nowa/y insze Reguły rozmáite? Niemożesz rzec inák/
áby dla czego inszego/iedno áby rychley mogli ku łásce
Bożey przyść? A krotko mowiąc/ powiedz mi? Cze-
mu Votá czynią/obiecuiąc posłuszeństwo/czystość/y
vbostwo? Izali nie dla tego/áby się tymi cnotami Pá
nu Bogu záleccáli/podobáli y krolestwo niebieskie przez
nie otrzymáli?

A iżebyś ty rzeczy mogł tym lepiey obaczyć: Vkażę na
przod skąd y kiedy się Mniszy wszczęli: potym iákie słu
by czynią: A náostátku iáko Páná Bogá y Syná iego
miłego bluźnią y sromocą. Niebędę tu nic o onych mni
chach/álbo Pustelnikach stárodawnych przypominał
iákowy był Antoni/ktory bes ludzi ná puszczy mieszkał
álbo iákowy był Bázylius/ktory dla náuki Colleia/
ktore Klasztory zowiecie zakładał/y budował/álbo iá
kowi Mniszy byli zá Grzegorzá Papieżá/ ále thylko o
thych Mnichach dzisieyszego wieku będę mowił/skąd
się wzięli/y iáko dawno powstáli/á zwłaszcza/ ktorzy
áni ná puszczy osobno nie mieszkáią/áni się wżadney ná
uce pobożney ćwiczą/ iedno tylko sukniámi/y golenim
głow/od inszych ludzi się odmieniáią y odłączáią.

Skad sie Mniszy [illegible]

A chcesz-li thedy wiedzieć? skąd się Mniszy wszczęli/
y ktorego czásu? Słuchay. Gdy było po národzeniu Pá
ná nászego Jezu Krystá [illegible] á Bożego Tysiąc y sied
mnaście lat/tedy Henrycus Cesarz zmiástá Medyo-
lanu/niktore ludzi swowolne y nieposłuszne wygnał/
y mieszkánia ich/inszym ludziom dobrym/ [illegible] posłusznym
dárował/oni tedy wygnáni ludzie/będąc w zámutku
y w rospáczy/sobie Zakon álbo regułę wymyślili/ktorą
Regułą pokorną álbo niską názwáli. Tę Regułę/dzie
wiąty

wiąty Benedykth Papież złośliwy człowiek potwier-
dził.

Druga Regułá/ Mnichow potym się wszczęła Ká Rokú. 1030.
máldulenskich: ktorą Romuáldus z Ráwenny Bene- Sabel.
dyktową názwał. Tey Regule/ dziewiąty Benedykt En. 9.
Papież/biáłe kápice przydał/ábowiem przedtym w- lib. 2.
rożnym odzieniu chodzili. Thę Regułę tesz potwier- Volat.
dził siodmy Grzegorz Papież/ ktory był Czárnoksię- plat.
żnikiem/iáko otym wászy pisárze piszą. Naucl.

Potym Jan Gwálbertus Florentczyk z wálu ciem- Rokú. 1060.
nego/Regułę sobie nową wymyślił / y Benediktową Volat. 21.
takiesz názwał/ktorą siodmy Grzegorz Papież nigro polid.
mántyk álbo czárnoksiężnik potwierdził. Lib. 7. cap. 2.

Arnolfus z Burgundyey Kánonicza Regułę vstá- Rokú. 10[illegible].
wił/kthorą siodmy Grzegorz Papież Czárnoksiężnik Volat. Lib. 21
pochwalił y potwierdził.

Szczepan Fráncus nosząc zá pokutę przyłbicę wiel- Rokú. 1080.
ką ná gołey głowie/Grándymonteńską Regułę vstá- Volat. 21.
wił/biáłe kápice wymyślił/y Benedyktową názwał/ polid.
ktorą dwunasty Grzegorz Papież potwierdził. Lib. 7. ca. 2.

Brnno Kolońskí/gdy niektorego Doktorá vmárłe- Rokú. 1095.
go głos vsłyszał/ktory ták wołał: spráwiedliwym sądem Aemil. 5.
Bożym/iestem potępion/ iżem będąc ná świecie mo- plat.
wił. Nátychmiast sobie nową Regułę wymyślił y v- polid. Lib. 7.
stáwił/ktorą Benedyktową názwał: Stey Reguły są Cap. 3.
Kártusowie/kthorzy áni mowią/áni vczą/áni każą/
gdysz Pan Bog przes Proroká/roskazał nie tylko mo-
wić/ále wołáć y nieprzestáwáć/kthory Prorok Boży
mowi. Podnieś głos thwoy iáko trąbę: A ná drugim Esa. 58.
mieyscu. Mowiłem o świádecthwách thwoich pánie psal. 119.
przed oblicznością Krolow/á niewstydałem się. J io-

 szcze

Psal. 116. ßze dáley. Vwierzyłem/y dla thegom mowił: A Pan
Rom. 10. Krystus mowi. Kto mie będzie wyznawał/przed lu-
dźmi/wyznam go ia teß przed oycem moim/ y Anioły
Bożymi. A Swięty Páweł/ Sercem wierzymy ku v-
spráwiedliwieniu/ále vsthy wyznawamy ku zbáwie-
niu. A ták iuß tu możeß obáczyć skąd tá Reguła Nie-
ma álbo Kárthuska posła/koniecznie nie od Bogá/ ále
Deut. 18. od Duchá nieczystego: Abowiem sie Pan Bog praw-
dy niekazał od vmárłych dowiedowáć. Thę Regułę
Roku. 1100. Wthory Vrban Papież potwierdził. Roku. 1100.
Plat. Volat. Plát. Wolát.
Roku. 1098. Ardynus Anglik y Robertus Molismeński/ wyßed-
Volat. wßy ná pustynie w Burgundyey/ Regułę Cystercyń-
Polid. Lib. 7. ca. 2. ska sobie wymyslili/ ktorą Regułę Biernath Kástá-
Sigebert. liński narodu zacnego przyiął/ y potym w Jásney go-
rze Opátem był/ Tę Regułę názwał Benedyktowa-
Roku. 1110. Potym powstáłá Reguła Bernárdyńska/ ktora sie
Sab. Iren lib. 30. wßczęłá y poczatki wßysthki wzięłá od reguły Cister-
Cap. 106. cyńskiey.
Roku. 1112. Jágnieśská pánná/ niedáleko od Jeruzálem sobie
Polid. lib. 7. Ca. 5. nową Regułę wymysliłá/y wielkiemi odpusty y świą-
tobliwościámi/od Papieżow kupiwßy vtwierdziłá.
Roku. 1115. Arnolphus w Jeruzalem Regułę nową wymyslił
Gwil. Tirius. lib. 11. cap. 15. y vstáwił/y Mnichy tey Reguły názwał Regulares/
álbo Kánoniki.
Northbertus Lotoryński/ wymyslił sobie Regułę
Roku. 1140. Premonstráteńską ktorą názwał Kánoniczą/ powie-
Volat. 21. dáiac/iż tá Reguła iest zniebá przynieśioná ná ziemię
Polid lib. 7. cap. y dla tego ia názwał Premonstrátensis Ordo/iákoby
zniebá vkazány Zakon/ktorą Regułę/wtory Kálixty
Papież potwierdził.

Jan

Jan Bonecyus Mántuáński/wymyslił sobie Wil- Roku. 1170.
helmitową Regułę/ktorą Pustelniczą názwał/y wiel- Sabel.
kimi odpusty od Papieżá kupionymi/y Swiątośćiámi Enienius. 9.
nádał.
Potym wßczęłá sie nowa Reguła Kármelitáńska
w Syryey ná gorze/kthorą zową Kármelus/kedy był Roku. 1175.
zbudowány kośćioł Pánny Máryey. Kthorą Regułę Polid. lib. 7.
trzeći Alexánder Papież potwierdził/y czarne im ká- Cap. 3.
pice dał: Aż potym czwarty Honoryus Papież daley Volat.
nisśli po stu lat obdárował/ie białemi kápicami/y ná-
zwał Heremitámi.
Reguła Mecenniczą/ktorą Inflántowie trzymáią Roku. 1185.
máło potym nástáłá/ktora sie bárzo zmocniłá. Seb. Monst. in Cosmog.
Jeńcy niekthorzy gdy długo v Cesárzá w poimániu
byli Vothum vczynili/ iż Regułę nową posthánowić Roku 1190.
mieli/skoroby iedno z Więzienia wyśli/ prześto thedy Sabel.
gdy byli wypußczeni/ Regułę nową Pokornych sobie Ori. lib. 5.
zmyslili/y Benedyktową názwáli: Ktorą trzeći In- Polid. lib. 7.
nocentyus Papież potwierdził: A pothym drudzy ie- Cap. 2.
ßcze Papieżowie więcey poświęćili.
Krzyżakow Reguła we Włoßech sie záczęłá/ ktorą Roku. 1197.
trzeći Innocencyus Papież pochwalił/ poświęćił/ y Volat. 21.
potwierdził. Dec. 3. Tit. 35.
FRANCJSZEK zá czásu Zumbryey Wło- Ca. 6.
skiey ziemie rodźić/ Regułę żebráczą wymyslił/ Mni- Roku. 1207.
chy tey Reguły Minoritás názwał/ ktorey sie Regu- Sabel.
le wiele ludzi dziwowáli/y zá Fránćiskiem/ nie ták wie- En. 9. lib. 9.
le dla nabożeństwá/ále dla proznowánia bieżeli/iáko Polid. lib. 7.
otym Polidorus wáß pisarz piße/y było przy Fránći- Cap. 4.
sku mnichow razem. 60000. Tę Regułę trzeći Hono- Roku. 1229.
ryus Papież potwierdził: A pothym dźiewiąty Grze- Polid. lib. 7.
Cap. 4.

gorz

gorz Papież Fráńciszká Swiętym vczynił.
Roku. 1230. Jan Máttá y Szczesny Pustelnik wymyślili y záczęli
Polid. lib. 7. Regułę nową Troyczakow / ktorą w Fráncyey ná go
Volat. rze Meldeńskiey vstáwili / gdy się im śniło / áby do Pa
Plat. pieżá szli / y prosili / áby tę Regułę potwierdził / ktory
Pápież też wesnie nápominány / dał tey Regule biał
łe kápice / z czerwonymi krzyżyki. Thego czásu poczęłá
się mnożyć y krzepczyć Regułá Kármelitow / od Pa
Roku. 1225. pieżow przywileymi obdárzona / y vtwierdzona.
Blond. lib. 7. DOMINIK Kálágurytáński Hispan / kázno
Dec. 2. dzieyską Regułę wymyślił y vstáwił / y Augustinową
Kranc. 8. ca. 8. et. 10. nazwał. Abowiem Mniszy thy sczerzy Reguły máią v
Polid. lib. 7. siebie naprzednieysze y nazacnieysze / Básilego / Augu
Cap. 4. styná / Benedyktá / y Fráńciszká: z ktorych insze Reguły
Sabel. iáko Żáby z błotá łażą / álbo płyną: O tym szczerzey Wo
Eu. 9. Polat. 21. láteranus pisze. Ten Dominik / Reguły tey Mnichom
białe sukńie wymyślił / ktore czarnymi płaszczami y ká
Sabel. Eu. 9. picámi przykrył: The Regułę dziewiąty Gregorius
Polid. Lib. 7. Papież pochwalił / y potwierdził / J ták się byłá thá
Salue Regi- Regułá rozmnożyłá / iż wkrotkim czásie klasztorow by
na. ło nábudowano. 4143. Ktorego Dominiká po śmier
ći tenże Papież poświęćił / ktory náprzećiwko Fryde
Roku. 1245. rychowi Cesárzowi walczył. Thenże Papież áby y on
Blond. lib. 7. sam / y inszy Papieżowie potim mieli zwyćiestwo / y
Dec. 2. szczęśćiło się im nád Cesárzmi. Salue Regina śpiewáć
Kranc. 8. w kośćiele pośćie vstáwił y roskazał.
Roku. 1248. Klará Pánná od Fráńciszká náuczona y wyćwiczo
Sabel. na / swoie nową Regułę wymyśliłá y vstáwiłá / s kto
Volat. rą Regułą / sámá siebie / y s swymi siostrámi inszymi
Mniszkámi / poddáłá się Mnichom Minorytom w ná
ukę y w ćwiczenie.

Rykárdus

Rykárdus Kornubski Grábiá w Angliey / gdy w Roku. 1257.
Niemieckiey Rzeszy mieszkał / w ten czás syn iego wta Polid. lib. 7.
śny przyiáchał do domu / y krwie Krystusowey / ták rze Cap. 4.
knącey / s sobą z dálekich sthron przyniosł: J dla oney
krwie klasztor nátychmiast zbudował / nową Regu
łę vstáwił / Mnichy dobrymi ludzmi názwał: Ci mni
szy zową się Augustyniani / w Asseruggu naprzednieysz
szy Klasztor máią / Stárszeo swoieo Rektorem zową.
Philip Tuderty s Florencyey / Lekarz y Kupiec / no Roku. 1285.
wą Regułę wymyślił y vstáwił / ktorą zakonem Pán Sabel.
ny Máryey názwał / A gdy czarne ludzi álbo murzyny Eu. 9.
wesnie widział / czarne sukńie y kápice Mnichom ro Polid. lib. 7.
zdał / y sługámi ie Panny Máryey názwał. Tę Regu Cap. 4.
łę potym iedenásty Benedykt Papież potwierdził: A
ponim záśię innych śiedm Papieżow tę Regułę przy
wileymi obdárowali / vtwierdzili / y poświęćili.
Niebieska Regułá we Włoszech / od niebieskiego piá
tego álbo Celestynusá Papieżá wezwaná nástáłá: kto Roku. 1290.
rą then Niebieski Papież będąc pierwey ná puszczy Polid. lib. 7.
pustelnikiem wymyślił / á potym gdy Papieżem został Cap. 2.
tedy tę Regułę ku ćći swey / nápamiątkę wieczną vstá
wił / Benedyktową názwał / potwierdził y poświęćił.
Potym nástáli Rycerze Rhodeńscy / Mniszy od Ro
deńskiey Jnsuły tym przezwiskiem wezwáni / ktorą Jn Roku. 1308.
sułę byli Thurkowi odieli / co widząc piąty Klemens Volat.
Papież / dawszy im czarne płaszcze z białymi krzyżyki / Polid. lib. 7.
tę ich Regułę pothwierdził: J Rhodys Jnsułę im Cap. 5.
przydał / ktorą potym Turek. 1523. księżycá Stycz
niá zá trzy Miesiące wziął: Tám ći Mniszy Rycerze
Rycerstwo swoie vtráćili.
w Lusytániey nowi Mniszy nástáli / ktorzy się Ry

cerzmi

Rokut 1326. cerzmi Krystusowymi przezwáli/ kthore dwudziesty y
plat. wtory Jan Papież potwierdził/ Ten mowię Papież
Polid. lib. 7. ktory poránu/ y wieczor trzykroć zwonić pro pace ro-
Cap: 5. skazał y vstáwił/ áby ludzie skoro zwon vsłyßą/ ná ko-
Polid. lib. 6. lána pádáli/ y Pánnę Máryą pozdrawiáli. Ku kto-
Cap. 12. remu pozdrowieniu przydał wielkie odpusty: Thenże
Papież dał tym Mnichom czarne płaßcze/ á ná czar-
nych płaßczách czerwone krzyże.

Roku. 1355. Záśie w Angliey drudzy Mnißy nowi nástáli/ kto-
Volat. rzy sie Rycerzmi świetego Jerzego názwáli/ ktorych
Sabel. Regułę Piąthy Vrban Papież potwierdził/ ktory w
śrebro y w złoto kośći y głowy Apostolskie wpráwo-
wáć naprzod pocżał/ vstáwił y roskazał/ y ludziom pro-
stym zá pieniądze podáwáć y cáłowáć.

Roku. 1365. Brygidá Kxiężná z Swecka wdowá przyiecháłá
Volat 21. do Rzymá/ y vstáwicznie mieyscá świete náwiedzáłá/
Polid. potym v Papieżá vprośiłá y othrzymáłá/ áby Regułę
Lib. 7. cap. 4. Mnichom y Mnisskom záłożyć y vstáwić mogłá/ iże-
by y Mnißy/ y Mnisski w iednym klasstorze wespołek
miesskáć mogli/ y do iednego kośćiołá chodzili/ thylko
áby przegrodzenie miedzy sobą mieli: Tę Regułę He-
remitow názwáłá.

Rokut 1367. Pothym sie wßczełá we Włoßech w Senie/ nowa
Volat. Regułá Jesuatow/ ktorzy sie naprzod zwáli Aposto-
Sabel. Polid. lib. 7. łowie/ á potym sie kazáli zwáć Jesuátowie/ iż Jezusá
Cap. 4. vstáwicznie w vśćiech mieli. Tę Regułę naprzod wy-
myślił Jan Kolumbanus Senenski/ y Fránćißek Vin-
centy: Ktorą poty[m] iedenasty Grzegorz Papież po-
Roku. 1403. twierdził/ vmocnił y poświećił.

Sabel. Jan z Káráty Medyoláńczyk/ Regułę Augustyno-
Volat. 21. wą odmienił/ y ponowił/ Tákże Szczepan z Bononiey
drugą

drugą Regułę vstáwił/ kthorą Zbáwićielá niewiem
ktorego názwał.

Montoliueteńscy Mnißy Regułę nową wymyślili Roku. 1402.
oblokwßy sie w białte kápice/ á tę Regułę Benedykto Sab.
wą názwáli: Pocżatkiem był they Reguły Biernath
Ptolemeus.

Minoryte Mnißy ná dwie sie Sekćie rozdzielili y Roku. 1440.
rostárgneli poswárzywßy sie. Jedni sie kazáli zwáć Volat. 21.
obseruantes/ Strzegący Reguły/ á drudzy Conuentu Kranc. lib. 11.
ales/ to sie działo czásu czwartego Eugeniussá Papie-
żá/ ktory teß przedtym sam Mnichem był.

Regułá Minimorum/ to iest/ máluskich Mnichow Roku. 1455.
nowa powstáłá/ od Fránćisska Sykulusá w Fráncu- Volat. 21.
skiey ziemi smyslona/ y tym obyczáiem vstáwiona. Aby Polid.
żadny Mnich mięsá y wárzoney rzeczy ieść nieśmiał/ Lib. 7. ca. 58
iedno thylko pieczone á surowe rzeczy: Ci Mnißy bes
czapek/ bes botow/ bes ssukien chodzili/ tylko sie w gru
be koßule obłoczyli.

Jan Thysseran w Páryżu Minorytá Mnich wy- Roku. 1498.
myślił y vstáwił nową Regułę/ ktorą názwał pokutę Volat 21.
przyimuiącym niewiástom swowolnym/ ktorą Regu Polid.
łę ßosty Alexánder Papież/ ktory sie z dußą y z ćiá-
łem Dyabłu oddał/ potwierdził y poświećił.

Toć są ty wielebne Reguły/ nie od Jezu Krystá sy Mnichow sie
ná Bożego/ áni Apostołow iego vstáwione/ ále od oy- nawięcey na-
cá kłamce Dyabłá wymyślone/ y od Antykrystá Rzym mnożyło wtry-
skiego potwierdzone/ iáko thu kożdy może ná oko obá- śiąc lat po męce páńskiey.
czyć/ skąd sie Mnißy wßczęli/ y ktorych czásow nawię
cey sie ich námnożyło/ iż w tyśiącu lath po národze-
niu Krysthusá Syná Bożego vkrzyżowánego/ kiedy
iuß był/ iáko o tym piße Jan świety w táiemnicy swo Apoc. 20.
iey/

iey / Dyabeł rozwiązány.

2. Pet. 2.

A to Pan Bog dla wielkich złości y grzechow nászych dopuśćił / áby sie spełniło proroctwo Piotrá S. ktory ták powiedział. Iż beda miedzy wámi fałszywi vczyćielowie / kthorzy skryćie wprowadza Sekty álbo odszczepieństwá szkodliwe: Tesz páná ktory ich odkupił przać sie / á sobie przynosząc predki vpad / y wiele ich poyda zá ich vpászczia / przes ktore droga prawdy bedzie z bluzniona / á dla tákomstwá smyslonymi słowy beda wámi tárgowáć / ktorych Sad strásliwy oczekáwa / y zátrácenie ich nieomieszka. A tho iusz bedziem mieć skad sie y kiedy sie Mniszy wszczeli: Wezmiemy ie szcze iakie sluby álbo przysiegi czynia Mniszy / á tho z kxiag wászych własnych.

Ex Pontificali Venetiis impresso. Anno. 1510.

Przysiegá Mniska.

Naprzod tymi słowy kożdy Mnich przysiega mowiac. Obiecuie być posłuszen Reguły / y przełożonego klasztornego tego ninieyszego / y przyszłego. Obiecuie tesz chować czystość nieodmienna / ile przyrodzenie krewkie znośić może / y stałość ná mieyscu / y obyczaiow poprawienie: J wyrzekam sie własnych rzeczy.

W tey przysiedze trzy rzeczy slubuia chować. Naprzod posłuszeństwo / pothym czystość / á trzećie vbostwo.

Co iest przysiega Mniska.

Tu może kożdy snádnie obaczyć: Iż thá przysiegá / nic inszego nieiest / iedno iest oncy pierwszey przysiegi ná krzćie / raz sámemu Bogu Oycu y Synowi y Duchowi swietemu vczynioney / odprzysiezenie / záprzenie y wyrzeczenie / ze wszego posłuszeństwá Boskiego / kto-

remu był pierwey przysiągł / iż sie tylko miał bać / sámego Páná Bogá / sámego ze wszystkiego sercá / dusze y śił miłowáć / sámego tylko słucháć / sámego wzywáć sámego być tylko posłuszen / sámego Reguła trzymáć / ktora Krystus Syn Boży z niebá przyniosł. W kthorey Regule / to iest / Ewánieliey swietey / iest doskonále opisana náuká / iáko mamy przydz do żywotá wiecznego / iáko był wszystek swiáth záginał przes Jádámá.

Gen. 3. Jo. 3. Act. 4.

Jáko Bog vmiłował swiát: Jáko Syná swego iednorodnego dał / áby wszelki kto weń wierzy niezginał / ále miał żywot wieczny: Jáko niemász żadnego imieniá pod niebem / przes ktoreby miał kto náleść zbáwienie / iedno to imie Jezus.

2. Cor. 11.

To tedy wszystko opuśćiwszy y wzgárdziwszy / nedzny / zápamiethały / y mizerny Mnich / znowu slub y przysiege czyni / obiecuiac być posłuszen / nie pismá Prorockiego álbo Apostolskiego / nie Ewánieliey S. ále niewiem iakiey Reguły nowey / od Dusznego nieprzyiaćiela Dyabłá / w postáwie Angielskiey wymysloney.

Gal. 6.

A czemu sobie niewspomienisz / mizerny Mnichu / y zápamiętáły dusze swoiey / ná ony słowá Páwła swietego / ktory ták pisząc mowi. Iż tylko nád tymi iest pokoy / y miłosierdzie Boże / ktorzy według Reguły Páná Jezu Krystá Syná Bożego chodza.

Co iest wyrzec sie y záprzeć Páná Jezu Krystá.

I co iest inszego wyrzec sie Páná Jezu Krystá y záprzeć sie imienia iego / iedno sie niezwáć od Krystusá krześćiáninem / ále sie zwáć od Dominiká Dominikowie: od Fránciszká Fránciszkowie: od Benedyktá Benedyktowie: od Páwłá Eremity / Eremithowie: od Augustyná Augustynowie: od Bárnárdego Bárna-

dynowie: Izali to nie sa oni ludzie cielesni/ o ktorych
1.Cor. 3. Páwel swiety nápisał tymi słowy. Izaliście nie sa cie
lesni: y według złowieká izali niechodzićie: gdy iedni
ták mowićie. Jaciem iest Páwłow: á drudzy iaciem
iest Apollow: Jaciem iest Piotrow: Jaciem iesth
Krystusow: Izali Krystus iesth rozdwoion: Izali
Páwel zá was vmęzon: Izaliście sa w imie Páwło
we okrzczeni.

To co tu Páwel swiety náon czás mowił do Korynt
czykow/ to teß dziś może kożdy wierny mowić do wßyt
kich Mnichow: Izali Fránćißek zá was vmęzon:
Izaliście w imie Dominikowe/ Antoniowe/ Benedy
ktowe/ Bárnárdynowe okrzczeni: Sa thedy znaki/ iż
sie pierwßey przysięgi Pánu Bogu vczynioney przy
ćie/ y wyrzekaćie: przetho teß sobie inße imioná nowe
smyslaćie. Prothásy/ Gerwásy/ Gelásy/ Pánie Boże
day wam vpámiętánie. etc.

Naprzod Mnißy obedyencya álbo posłußeństwo Slubuia.

Slubuiećie posłußeństwo/ kthore iáko nieiest s
słowá Bożego/ ták teß nieiest nic inßego/ iedno swo
wolne życie ná swiećie/ niebyć posłußnym/ áni Pánu
Bogu/ áni żadnemu vrzędu/ od Páná Bogá posthá
wionemu. Abowiem pod słońcem/ niemáß nieposłuß
nieyßych/ y swowolnieyßych ludzi/ iáko sa Mnißy.
Wiem dobrze o tym/ iż też to posłußeństwo swoie pod
1.Reg 15. pieraćie pismem świętym s xiąg Krolewskich: ale iá
ko sie to pismo ku temu wáßemu smysłonemu posłußeń
stwu sthosuie/ kożdy snádnie obázyć może. Abowiem
tám

tám Pan Bog nie mowi o posłußeństwie zmysłonym
mniskim/ ále tylko o tym/ ktore on sam roskazał.

Przesto tedy ten slub posłußeństwá wáße/ nic nie
iesth inßego/ iedno posromocenie posłußeństwá Jezu
Krystá Syná Bożego/ ktory sie dla nas vniżył/ y Bo
gu oycu był posłußny/ áß do śmierći krzyżowey.

Co iest posłußeństwo Mniskie.

Wtore/ Kástytatem Mnißy álbo czystość slubuia.

Jeßcze teß ktemu slubuiećie czystość chowáć kto
rey niemaćie w swey mocy/ ábowiem iesth/ iáko Pan
Krystus powieda: dar Boży/ nie kożdemu z niebá od Matt. 19.
Bogá dány. Przesto teß Swięty Páwel thák mowi.
Kto niema tego dáru/ niechay w małżeństwie mießka
ábowiem iest lepiey w małżeństwie żyć/ á nißli w zá
pálczywośći być. A iż tych słow Duchá świętego/ nie 1.Cor. 7.
słuchaćie/ przeto teß wáße czystośći wielebne/ ták bár
zo po wßystkich klasstorzech śmierdza/ iż teß to sámi
muśićie wyznáć/ iesli nie przed ludzmi/ tedy dniá ostá
tecznego/ przed onym groznym y strásliwym sędzia/ y
przed wßystkimi Anioły Bożymi/ iż niebyło ná świe
ćie nieczystßych ludzi/ iáko sa Mnißy.

Przeto teß do swoiey przysięgi ty słowá przydawa
ćie. Slubuie chowáć czysthość/ ile może znośić moiá
krewkość. J co to iest inßego: iedno iákoby rzekł/ Je
sli krewkość moiá tego nieznośi/ tedy slubuie żyć/ w
nieczystośći y w cudzołostwie/ áß do śmierći.

Wiem że czystość álbo dziewictwo ciel[illegible]/ iest rzecz
dobra/ komu to Pan Bog da/ y dar Boży gdy gi ku
chwale Bożey obrácaß: á wßákoß nieie[illegible]

przes ktoraby miał kto sobie zasłużyć Krolestwo nie-
Gal. 3. bieskie. Abowiem ták swiety Páweł nápisał: Iż iáko
nieiest żydowin/ áni pogánin/ áni niewolnik/ áni wol
ny w Krystusie/ ták też nieiest/ áni obrzezány/ áni nie-
obrzezány/ áni dziewicá/ áni małzonek/ áni meszczyzná
áni niewiástá/ ále nowe odrodzenie w Pánu Iezu Kry
Joa 3. stusie. Iáko sam Pan Krystus v Janá swietego ták
mowi. Záprawde/ záprawde/ iesli sie kto nie odrodzi
z wody/ y z duchá swietego/ nie wnidzie do Krolestwá
niebieskiego.

Abowiem iesliby nas dziewistwo cielesne z Bogiem
oycem poiednáć mogło y odrodzić/ tedyby było niepo
trzeba Iezu Krystá Syná Bożego/ dármo tedy przy-
szedł/ y meká y smierć iego byłá niepotrzebna: A náko-
niec byłyby tym obyczaiem zbáwione dziewice żydow-
skie y Tureckie/ ktorych wiele w pánieństwie vmierá/
á wżdy przedsie do piekłá idą.

Trzećie/ Paupertatem Mniszy
álbo vbostwo slubuią.

Wyrzekaćie sie też iesz ze własnych rzeczy/ y vbo
stwo dobrowolne obiecuiećie/ gdyż pánow Bogath-
szych náswiećie niemász/ kthorzyby nic nierobiąc thák
wiele Bogastw mieli/ iáko wy maćie: Przesto tho wy-
rzekánie v przysiegánie wásze/ nic inszego nieiesth/ ie-
dno prosthych ludzi y slepych zmamienie. Abowiem
gdy Mniszy vroste/ álbo pospolite odzienie z włożą z
siebie/ tedy. s wten czás zwłożą/ wszystki vbostwá
y nedze/ tego swiátá/ á przywłożą ná sie skápicą we-
spolek wszyst i rostoszy/ do státki y bogáctwá.

Vkasz

Vkász mi prosze ćie: gdzie może być wietszy dostátek
wszystkiego: Wietsza roskosz swiátá tego: Wietsze ko-
chánie ćiáłá swego: iáko iest w Klasstorzech: Iedney
godziny Mniszy idą spáć: iedney godziny wstawáią:
iedney godziny siedzą: iedney godziny chodzą: iedney
godziny iedzą: iedney godziny piią: Powiedz: Iesli
Krolowie/ Cesárzowie/ y Pánowie/ mogą tákowey w
zásnośći vżyć náswiećie: Czestho sie kroć przydawa
Krolom y wielkim Pánom/ iż muszą nieiesć aż do no
cy/ á Mniszy sie iusz dwákroć náiadwszy y nápiwszy
spáć poszli: Vkász kedy Pan Bog przykazał tákowe ro
skoszne vbostwo: vstáwicznie w chłodzie siedzieć/ pro-
znowáć/ á ludzkiego pothu dármo vżywáć: Słuchay
co Duch Swiety mowi. Iesli ktho nie robi/ niechay
nie ye.

Mniszy iedney godziny spáć/ wstáć/ iesć/ pić. etc.

2.Tes. 3.

A gdysz to iáwnie widziemy/ iż Mniszy nic nierobią
iedno proznuiąc w klasstorzech siedzą/ y dármo chleb
iedzą: Są tedy w klatwie Bożey wszyscy wespołek zo
nymi Sodomczyki y Gomorczyki/ ktorzy sie dla prozno
wánia do piekłá západli/ iáko pisze othym Ezechiel
Prorok swiety.

Mniszy Sodomczykowie y Gomorczykowie.

Ezech.

Ale iżeby to swoie vbostwo smysłone/ álbo prozno-
wánie/ przed ludzmi prostymi mogli ocukrowáć/ prze
to ty słowá ku temu Páná Krystusowe zwykli przywo
dzić: ktory ták mowi. Iż wszelki ktory opuśći domy/
álbo brácią/ álbo siostry/ álbo oycá/ álbo mátke/ ál-
bo żone/ álbo dzieći/ álbo role/ dla imienia moiego/ sto
kroć weźmie/ y żywotá wiecznego dziedzistwo otrzymá.
To pismo Mniszy podpieráiąc biedu swego przywo-
dzą/ y ludzmi prostymi mámią/ ktorzy pismá swiet[illegible]
zo [illegible] mieią/ tylko litere zwierzchu [illegible]

Luc. 18

Ktorym pismem Mniszy swoie vbostwo zmysłone zasłániáią.

wiedáią/iákoby thy ſłowá Pan Kryſtus tylko mowił
do Mnichow ſámych/ á nie do wſzelkiego ſtanu y płći
ludzi wiernych. Przypátrzmy ſie pilnie do ſłow Pá-
ná Kryſtuſowych y obáczmy iáko mowi. Wſzelki ktory
opuśći domy/bráćią/ſioſtry/oycá/mátkę/żonę/dzie-
ći/álbo role. A dla kogo? Jeſli dla Fránćiſſká/ álbo
Dominiká/ álbo Bárnárdinego? nie. Jeſli dla Regu-
ły/álbo dla Gárdyaná/Przeorá? nie. A dla kogoſz te-
dy? dla imienia mowi Kryſtus moiego.

Co ieſt opu-
śćić wſzytki rze-
czy.

A coſz to ieſt ty rzeczy opuśćić? nic nieieſt inſzego/ie-
dno więcey v ſiebie ważyć Páná Jezu Kryſtá ſámego
á niſſli oycá/álbo mátkę/ álbo żonę/álbo dzieći/ álbo
brátá/álbo ſioſtrę/álbo domy/álbo role. Toć to ieſt o-
puśćić/iáko to ſam Syn Boży ná drugim mieyſcu wy-
Matt. 10. kłáda mowiąc. Jeſli kto będzie miłował oycá/álbo má-
tkę nád mię/nieieſt mię godzien. A ieſli kto będzie miło-
wał ſyná álbo corkę/nád mię/ nie ieſt mię godzien. A
ſłyſzyſz tu/co to ieſt opuśćić/álbo ſie wyrzec? Nie v-
ćiekáć od oycá y od mátki/ktore Bog roſkazał ććić/mo-
Exod 20. wiąc. Cći oycá twego y mátkę twoię/ abyś długo żył
ná ziemi/ktorą Pan Bog twoy da tobie/ále ieſt niemi-
łowáć więcey oycá/mátki/ſyná y corki/á niſſli Páná
Kryſtuſá. Stąd tu iuſz będzieſz rozumiał/co to ieſt o-
puśćić żonę y dzieći: Nie vćiec od żony/iáko ty wykłá-
daſz y rozumieſz: Abowiem Bog roſkazał z żoną mie-
1.Cori 7. ſſkáć/áſz do śmierći/ták iáko Duch święty mowi. Przy-
wiązanes do żony/ nieſzukayże rozwodu: Abowiem
mąż ſwego ćiáłá w mocy niema/iedno żoná: J żoná tá-
kieſz iedno mąż. Ale iákośćie zwykli inſze piſmá święte
opák wykłádáć y wywrácáć/ ták teſz y to piſmo świe-
[illegible] wykłádaćie y wywrácaćie/ y ná ſwoię vpáść ćią-
gnięcie

gnięćie/ktore Pan Kryſtus/ nie do iednego narodu/
álbo ſtanu mowi/nie do Mnichow / ále do wſzyſtkich
ludzi/ktorzy chcą być zbáwieni.

Co ieſt opu-
śćić oycá y má-
tkę y żonę.

A przeſto ieſliby ćię oćiec álbo mátká twoiá odćiągá-
łá/y odwodziłá/od ſzczerego ſłowá Bożego/ od wiáry
prawdziwey/od poznánia Páná Jezu Kryſtá/od pra-
wdziwego vżywánia świątośći ie°/od pokutowánia/
tedy ty według ſłowá Bożego/ábyś w tey mierze opu-
śćił y oycá y máthkę/ y żonę/ y dzieći /y nieſłuchał ich
w tey rzeczy/ále więcey ſłucháł Bogá á niſſli ludzi.
O puśćiliſmy powiedáćie wſzyſtko á przyieliſmy do-
Act. 5. browolne vboſthwo? Powiedz mi coś opuśćił? muśiſz
Co Mniſzy o-
puścili.
rzec/ pług/śiekierę/cepy/nákowálnią/młot/ ſſydło/
drátwę/ kopidło/ á wziąłeś zá tho kielkádzieſiąt wśi/
folwárkow/zamkow/ſtáwow/y młynow? Niezłyś fri-
márk vczynił/ iżeś ſie w inſzą ſuknią odmienił/ głowę
ogolił/ y Kryſtuſá ſie zaprzał/do ktoregoś był ná krzćie
przyſtał. O mizerni á nędzni ludzie/y od ſſátáná zmá-
mieni/czemu ſie nie vpámiętáćie/y czemu nieopuśćićie
tych błędow? czemu ſie do Páná Jezu Kryſtá záśie nie
1.pet. 2. náwroćićie? ktory was krwią ſwoią nádroſſzą odku-
Rom. 3. pił/bráty ſwymi y ſyny Bożymi vczynił. Ale iż wy te-
Joan. 5. 20. go niewierzyćie/przeſto ſobie inſzych brátow/y oycow ſſu-
Matt. 28. kaćie y nábywáćie/obietnice/przyśiegi/y ſluby im czy-
nićie/ w ktorych wſzyſtkę nádzieię zbáwienia wáſzego
pokłádaćie.

Ktore piſmo
Mniſzy przy-
wodzą do ſwo-
ich ſlubow.

Ale rzeczećie? J coſz gániſz y ſromoćiſz náſze ſluby/o-
bietnice/y przyśięgi? Jzaż ty niewieſz/iż my mamy pi-
ſmá Swiętego wiele po ſobie/gdzie Pan Bog roſkázu-
ie obiecowáć y ſlubowáć/á obietnice pełnić? Jáko Dá-
psal. 76 wid nápiſał mowiąc? Obiecuyćie á oddawayćie? prá-

wdá

Psal. 76. wdá iż ták Dawid nápisał/ále tu Dawid nic niemowi
o tych wáßych Mniskich y zmyślonych obiethnicach y
ślubiech: Ale mowi o obietnicach y ślubiech kthore czy-
nili Zydowie w stárym zakonie/oddawáiac Pánu Bo-
gu offiáry/ná pámiatke iedyney offiáry Páná naßego
Jezu Krystá/ktory miał być offiarowan zá wßysthek
lud: Abowiem tám Dawid ták mowi. Obiecuycie á od
dawaycie Pánu Bogu wáßemu wßyscy/ktorzy w okre
gu iego iesteście/ przynoście dáry. A słyßyß thu: Iż
Duch Swiety roskazuie/nie Mnichom/ale wßystkim
ludziom/w okrag Swiátá/ślubowáć y oddawáć dá-
ry: Co zá dáry: Woły/cielce/ kozły/ y báránye: Nam
iuß tákowych dárow y offiár niepothrzebá oddawáć/
poniewaß Pan Krysthus on Báránek niewinny/ iuß
przyßedł y sam siebie oddał y offiárował Bogu Oycu
raz ná krzyżu. Vkaß to żeby tam były śluby dziewic-
twá/ tedy dopiero będzieß mowił iż to pismo knam ná-
leży: Ale thego nigdy nieukáżeß. Abowiem iuß Pan
Bog od nas żádnych inßych offiar y dárow niepotrze-
buie/iedno thylko tych/ ábyśmy iemu oddawáli modli
Ebr. 13. twy czyste/dziekowánie vsthawiczne cożowie cielcami
Osee 4. vst náßych/iáłmużny y ciáłá náße offiárowáli. Toć są
Eph. 4.
Roma 12. náße offiáry y obietnice/ ktore mamy Pánu Bogu v-
stáwicznie oddawáć/nie Fráńciszkowi/áni Dominiko
wi/ áni Bernárdynowi/ áni przełożonemu klasztorne
mu/áni Gárdyanowi/áni Opátowi/áni przeorowi/
ále Pánu Bogu sámemu/iáko Prorok mowi. Przeźto
teß tu Duch Swiety nie ledá iáko mowi. Obiecuycie y
oddawáycie Pánu Bogu/ ále przydawa/ wáßemu/
Jákoby chciał rzec/ niechay Bogowie Pogáńscy/
Swiethy Fráńcißek z Dominikiem y z Bernárdynem/ y
wßyscy

wßyscy ludzie/by teß dobrze naświetßy/ do tey obie-
tnice nic niemaią/ktora tylko sámemu Bogu wáßemu
należy/y ma być oddana.

Przeźto tedy ty słowá Proroká Swietego/ nic nie-
należą/áni sie teßściagáią/ku thákowym zmyślonym
Mniskim obiethnicam y ślubom: Abowiem kiedyby sie
k nim ściagáły/ tedyby wßyscy ludzie tym obyczáiem/
Mnichy zostáć musieli/według tych słow/obiecuycie
á pełnicie: Abowiem tu nie tylko pełnić/ále teß y obie
cowáć Pan Bog wßystkim ludziom w okrag Swiátá
roskázuie.

Drugie pismo ktore Mnisy przywodzą.

Alec wam ießcze máło ná tym było/iżeście iedno pi-
smo sfałßowáli/drugieście takieß ku temu. V Swie-
tego Pawłá náleźli/ábyście tym snadniey/ thych ślu-
bow swoich od Dyabłá zmyślonych podpieráć mogli.
1. Tim. 5 Gdzie przywodzicie pismo o wdowach/ktore pierwßą
wiáre/iáko mowi Apostoł/odrzuciły. Ale iáko inße pi-
smá Swiete/ták teß y tho pismo swiete wywrácacie.
Powiedz mi: Jesli to iedna rzecz/ wiárá/ obietnicá/ y
ślub: muśiß odpowiedzieć/iż są rzeczy rozne dálęko od
siebie.

Co iest wiárá krzesciyanska

Abowiem wiárá nic inßego nieiest / iedno iest wie-
rzyć w Bogá iż przez Páná Jezu Krystá y przez iego
meke/śmierć y krew/mamy dáremne odpußczenie grze
chow. A obietnicá zásie albo ślub/gdy my obiecuiemy
y ślubuiemy Pánu/według słowá iego/być iemu posłu
ßni/ iego sámego wzywáć/ iemu sámemu dziekowáć/
iemu sámemu ciáłá náße offiárowáć/vbogie zákłádáć
rátowáć/ y wspomágáć.

1. Tim. A iżby to thák było: Weźmie słowá tyß Apostolskie/
ktory ták mowi. Jesliby kthora o swoich ázwłaßczá
 dowo-

domowych/ pracey niemiáłá/ tedy sie wiáry záprzáłá/
y iest gorßa á nißli niewierny. Tu możeß obaczyć iż A-
postoł Swiethy/ nie mowi nic o obietnicach albo ślu-
biech Mniskich: Ale o wierze Swietey krześćijáńskiey.
Abowiem dáley powieda: Iż pierwßa wiáre/ niekto-
re młotße wdowy odrzućiły/ gdy sie ná swowolność
tego świátá vdáły/ tákowe każe s kośćiołá wyrzucáć/
y niekaże im iáłmużny pospolitey vżywáć/ ktora na on
czás iáłmużna/ karmiono sługi kośćielne/ śirothy/ y
wdowy vbogie zá Apostołow Swietych.

Przesto teß tám dáley przydawa/ iż sie thy wdowy
młode poczęły naprzećiwko Krystusowi leśkotáć. To
iesth/ gárdzić Pánem Iezu Krystusem/ oblubienicem
kośćiołá Swietego/ y od wiáry pierwßey odstawáć/
ktora były poczęły trzymáć/ á przystáwáć do náuk po-
gáńskich/ Żydowskich/ y Dyabelskich/ kthorych ná on
czás wßedy pełno było. Skąd potym proznuiąc chodzi-
ły dom od domu/ mowiąc czego było niepotrzebá/ ku
posromoceniu náuki Syna Bożego/ y náprzećiwko
tym ktorzy iáłmużna ßáfowáli/

Co iest pierwßa wiárá. Gen. 3. 15 17. 22.

A ták tu iuß stąd możeß obaczyć: Iż pierwßa wiárá
iest w piśmie Swietym/ nie obietnicá albo ślub Mni-
ski/ od Duchá nieczystego zmyślony/ ále iest dufánie/ w
plemie ono ktore było Iádámowi y Abráámowi obie-
cáne/ w Páná Iezu Krystá Syna Bożego/ ktory sie
s Pánny národził/ vmęczon/ y vkrzyżowan zá nas.

Czemu iest pierwßa wiárá. Ebr. 11.

I iest tá wiárá dla tego pierwßa wezwaná/ iż zá-
doney pierwßey wiáry nád nie niemaß/ ktoraby sie miá-
łá Pánu Bogu podobáć. Abowiem bes tey pierwßey
wiáry/ żadny człowiek niemoże sie Pánu Bogu podo-
báć przes te wiáre pierwßą/ złączamy sie w iedno ćiá-
ło s pá-

ło s Pánem Iezu Krystusem/ ktory ták przes Proro-
ká mowi. Poślubię ćie sobie náwieki/ przyłącze sie do ciebie/ Osee.
ćiebie/ w spráwiedliwośći y w sądzie/ y w łásce/ y w
miłośierdziu/ y w wierze poślubię ćie sobie/ á thy po-
znáß Páná/ thedy ćie/ mowi Pan wysłucham. A ná
drugim mieyscu/ Tho mowi Pán. Wspomniałem ná Iere. 2.
ćie/ y smiłowałem sie nád młodośćią thwoią/ y miło-
śćią poślubienia twego/ kiedyś zá mną ßłá ná pußczy/
kedy nie było siewby. Toć iest/ pierwßa wiárá/ ktorą
teß byli Israhelczykowie odrzućili/ iáko tám ßerzey w
tymże Kápitulum Prorok Swiety mowi.

A nietylko ten ieden Prorok o they pierwßey wierze
piße/ ále teß y drugi. Iáko Pan Bog mowi do każde-
go człowieká vkázuiąc mu nieczysthość iego: iákoby do
iákiey niewiásty wzgárdzoney y plugáwey tymi słowy.
Przykryłem sromotę twoię/ y przysiągłem tobie/ y v- Ezech. 16.
czyniłem ślub s tobą/ y stáłáś sie żoną moią/ y omyłem
ćie wodą/ y oczyśćiłem krew twoię s ćiebie/ y pomázá-
łem ćie oleiem/ y przyodziałem ćie. możeß thám czytáć
y dáley v tego Proroká/ ieśli chceß/ iáko był lud Izrá-
helski pierwßą wiáre odrzućił. Ale iże sie wy ná proro-
ki Swiete/ y ná inße pismá/ nic nieoglądaćie/ przesto
tedy pismo Swiete ktorekolwiek porwawßy fálßywie
ku swoim zmyślonym ślubom gwáłthem ćiągniećie/ y
przewrotnym wykłádem proste ludzi mamićie.

A przesto ty wáße śluby/ ná żadnym piśmie Swietym
nie są vgruntowáne ále od Duchá nieczystego wynále-
zione. abowiem niemáią po sobie żadnego fundámen-
tu/ s słowá Bożego. A cokolwiek iest bes słowá Boże-
go/ tho teß iest bes wiáry. A co iest bes wiáry. To iest
grzech. Przesto ty śluby wáße nic nie są inßego przed Rom. 14.

 Bogiem

Bogiem/iedno grzech/smrod/y obrzydzenie Boskie/ ktore miało stáć w kośćiele Bożym/iako Prorok Swie-
Dan. 9. ty nápisał/otym.

Ale by też dobrze ták było/iżeli y Swiety Páwel o wászych ślubiech mowił/o ktorym on nigdy niepomyslał/abowiem tákowy ślub Dyabelska náuka názwał. Tedy przedsie y iedná namnieysza wászá spráwá: niezgo-
1.Tim. 4. dzi sie s Páwłem Swiethym. Abowiem zásu Páwłá Swietego/niebyło áni Mnichow/áni Mniszek/y nie obierano tám mniszek/ále obierano státeczne wdowy/ ku służbie vbogim/ktorym było okolo sześćidziesiat lat przeto theż mlodym zá mąż iść kazał. I coż to iest/ thym pismem chcesz Mnichow y Mniszek bronić/ nad kthore niemász iásnieyszego náprzećiwko Mnichom y Mniskom. O zápámietáli y niebogoboyni ludzie zbáwienia swego/ktemuż ták pismo swiete wywrácáć.

A iesli też ieszcze rzeczesz/á cosz tedy mamy czynić s ty-
Mat. 24. mi nászymi śluby/obietnicámi/ y przysiegámi/ á tedy nam kazesz kápice y Reguły porzućić? Ná toć ták od-
Dec. 22. powiedam/s xiąg wászych własnych. Wezłey obie-
4. tnicy álbo ślubie/złam wiáre/w sztáradey przysiedze
Fatß
odmień postánowienie/coś przysiegł niebácznie/nie czyń tego. Abowiem to iest zła obietnicá y zły ślub/ktory iest vczyniony náprzećiwko Pánu Bogu/y náprzećiwko słowu iego/iákowy też był ślub albo przysiege Herod oney Skoczce vczynił/ktory Janá krzćićielá zá-
Marc. 14. bił. Juzem ći tu tedy vkazał/iż thy śluby y przysiegi/ nic inszego nie są/iedno śidłá Dyabelskie/kthory sie w
2.Cor. 11. Angielską postáwę przeiminiwszy ludzi zwodzi.

Wezmę ieszcze/iáko Mniszy Pána Bogá y iego Syná miłego bluznią y sromocą/y náuk Dyabelskich vczą. A

A tho wezmę z Mniszych xiąg własnych/ktore libros Conformitatum zową/ ábyś nierzekł/ iż sobie wymyslam/y ty oyce wielebne potwarzam.

Náuki Mniskie Dyabelskie.

Naprzod O Fránćiszku/ktorego Mniszy we wszystkich rzeczach Pánu Krystusowi Synowi Bożemu iednorodnemu przyrownáli/ták o nim nápisáli. Fránćiszek według litery Ewánieliey strzegł/nieprzestąpił śpieniá namnieyszego/ áni oczká iednego/ Tylko sam s swoimi ma Regułę w Ewánieliey vgruntowáną/duchownym obyczáiem y krtałtem/ábowiem był dobrym pásterzem/y żywot swoy/zá owce swoie położył.
Fatß
Lib.1. Conformit.
Folio.1.19.et 38.
Conformit. Folio. 157.

Jesli ták iest iáko ty zápámietáły Mnichu powiedász/iż tylko sam Fránćiszek ma Regułę w Ewánieliey vgruntowáną/z Mnichy swymi: Thedyć według tych słow twoich/insze wszystki Reguły/są od Duchá nieczystego postánowione: Jesli też ták iest/iż Fránćiszek Ewánieliey strzegł według litery/tedyć tym obyczáiem muśi być w piekle. Abowiem święty Páwel 2.Cor. 3.
powieda: Iż litera zábija: Iż my iesteśmy sługi Testámentu nowego/nie litery/ále Duchá. Abowiem litera zábija/á Duch ożywia.

A nákoniec. Jesli strzegł Ewánieliey według litery/tedyć musiał sobie dáć oczy wyłupić/ręce obćiąć/ Marc.
bo Ewánielia tego vczy według litery. O bluznierze niewstydliwi z wászymi mátáctwy.

Jesli też ieszcze nieprzestąpił namnieyszego śpieniá álbo oczká: Thedyć mu niepotrzebá było Páná Jezu Krystá/á Krystus tylko prácuiącym przestępcom/ Iż Pan Krystus dla Fránćiszká nieprzyszedł.
obćis-

obćiezliwym/grzeßnym/y niezdrowym/do siebie ka-
że przychodzić. Abowiem Fránćißek wypełniáiąc wß-
ßystko/grzechu niemiał żadnego/a Krystus tylko dla
grzeßnych przyßedł/okázuie sie z wáßego świádectwá
iż dla Fránćisská nieprzyßedł.

Folio. 14. et 41. et 194.

Izásie ná drugim mieyscu: Tákeśćie o Fránćissku
nápisáli. Iż oney godziny skoro sie ná świat národził/
natychmiast wßystki Diabły w piekle zburzył/iż mnie-
mieli/áby dzień Sądny przyßedł ná nie. Ták iż po o-
nym zburzeniu/kxiąże ćiemnośći po wßystkim świećie
Diabły rozesłáło/áby sie kożdy Szátan pilnie dowiá-
dował/co sie snimi stáło. I nálezli Błogosłáwionego
Fránćisská/iż sie oney godziny národził/kiedy ich mo-
cy w piekle porußył. A zátym doskonále y prawdziwie
vwierzyli. Iż przes Fránćisská skázeni być mieli.

O hey hey Fránćißek Diyabelska moc skáził.

Powiedz mi: potrzebáli ießcze więtßego bluźnier-
stwá nád to ssukáć: odpowiedz: Izali Fránćißek Dy-
abelską moc skáził: Izali to nieiest z hańbienie/y zesro-
1. Io. 3. mocenie Páná Iezu Krystá Syná Bożego: ktory on
sam tylko moc Diyabelską skáził.

Folio. 24. et 39.

Ale posłuchaymy ießcze dáley/iákośćie o Fránćissku
nápisáli/y ták wierzyć przysięgli. Iż Fránćißek iest
lepßy/á nisli krzćićiel Jan Swięty/y Apostołowie
wßyscy/ktorzy tylko Łodz/y máłe rzeczy opuśćili/ále
Fránćißek ssuknią grzbietową/y ćiásne odzienie łázie-
Folio 114. et 53. et 240. bne. Iego kázánia ptacy słucháli/y ná pogrzebie iego
śpiewáli. We wßystkim iesth podobny y rowny Pánu
Folio. 5. et 3. et 228. Krystusowi Synowi Bożemu. Abowiem takież miał
rány y blizny/ná ćiele swoim/iáko y Krystus Syn Bo-
Folio. 46. ży. I takież miał dwánaśćie Apostołow/ktorym táko-
we imioná były własne. Piotr Kátánáyski/Jan s Ká-
stelle

stelle/Filip długi/Bráth Bárbárus/Bráth Egy-
dyus/Biernath/z Kle wirydántá/Angielus Thám-
tedy/Jan świętey Konstáncyey/Biernath s piąte-
tego wátu/Brát Morykus/Brát Sabátyn/Bráth
Lasotá.

Apostołowie Fránćißkowi dwánaśćie.

I przypominaćie tám ießcze dáley: Iż wnidz do klá-
sztorá á przyiąć tę Regułę/iest krolestwá niebieskie-
go skarb niezliczony náleść. A słyßyß tu iuß: iż w imię
Kápice y Reguły vzyćie odpußczenia grzechow/y ży-
woth wieczny otrzymáć: A wiec to nie bluźnierstwo:
powiedáć/iż Fránćißek lepßy/á nisli Krzćićiel Jan
Swięty: A czemu sobie bluźnierzu niewspomienieß/co
Pan Krystus sam o Janie świętym świádczy/powie-
dáiąc. Iż miedzy Syny niewieśćimi niepowstał więt-
ßy nád Janá Krzćićielá.

W imię Kapice vzyć odpußcze-nia grzechow.

Matt. 11.

ptakom kazał S. Fránćissek.

A druga pytam ćię powiedz mi: Jesli Krystus pta-
kom kázáć roskazał/iáko święty Fránćißek kazał: mu-
siełć to być koniecznie/nie ptacy/ále w ich postáwie Dy-
abli/ktorzy sie z iego kázánia rádowáli/y ná iego po-
grzebie śpiewáli. Izaß ty niewieß/że Krystus Syn
Boży/nie ptakom/ále wßystkim pogánom kázáć roska-
zał/mowiąc do Apostołow. Idąc vczćie wßystki po-
gány/krzcząc ie W imię Oycá y Syná y Duchá świę-
tego. etć.

Marc. 16.
Matt. 28.

Inße bluźnierstwá wáße opußczam/y nic otym nie
wspominam/iáko pißećie o Fránćissku. Iż przed ná-
rodzenim swoim/miał teß gońcá/iáko y Pan Krystus
Swiętego Janá krzćićielá. Jáko przemienił z Wody
Wino. Jáko páznokty swymi smrodliwymi/ludzi v-
zdrawiał. Jáko vmárłym ludziom roskázował/áby
cudá czynili/iáko swymi Włosy/mury zrysowáne spa-

Folio. 110.
Fol. 147.
Fol. 148.
Fol. 149.

iał (musiał się być podobno niegolić / iáko sie wy dziś golicie). Slinámi swymi pánnę iedne vzdrowił / y
Fol. 154. owszem wiecey / á nissli Krystus vczynił. Jáko przes
Fol. 191. Fráncisská chce pan B. zbáwić wszytek swiát. Jáko w
Fol. 114. łodzi siedząc kazał. Jáko sie ptacy zlećieli / szyie wyciągáli / kazánia iego słucháli / á zátym sie ná sterzy kraie Swiátá rozlećieli / y iego Regułę po wszystkim swiećie prze
Fol. 216. powiedáli / twierdzili / y chwalili. Jáko ná oślicy iechał / y iemu nieinák iedno iáko Krystusowi wszysthek lud Burgeński zábieżał / y Osianna śpiewał. Jáko
Fol. 224. miał Judaszá / Eliaszá thymże obyczáiem iáko y Kry
Fol. 229. sthus. Jáko był wezwánym Jezusem Názáráńskim. Insze bluźnierstwá / ktore tám są iesz cze náprzećiwko Bogu / y Pánu Jezu Krystusowi Synowi iego miłemu opuszczam / kthore mnisży mocnie trzymáią / ná nie przysięgáią / á ktho temu niewierzy / tákiego być kacerzem y Heretykiem kośćiołá świętego názywáią.

Dominik Mnich.

Gábryel Báráleth tego vczy. — Przypomione iesz cze drugie náuki Dyabelskie y bluźnierstwá okrutne o Dominiku Mnichu / ktore Gábryel Bárálet wász Dokthor y Káznodzieyá nápisał Thymi słowy. Iż Dominik w żywoćie mátki swey poświęcon[…] był / w ktorym Jádam nie zgrzeszył / ktoremu Pánná Márya kápicę vszyłá / y [?]niebá ná świát przyniosłá. J kiedy sie Syn Boży ná pyszne / ná nieczyste / y ná tákomce rozgniewał / tedy Pánná Márya poklęknawszy / tymi słowy do Syná swego mowiłá.

Dominik bes grzechu sie záczął y národził. Hey.

Odpuść grzesznym: Abowiemći dam dwá sługi moie: Dominiká / y Fráncisská / ktorzy Swiát náwrocą do ciebie

ćiebie. Bo ty dwie Reguły / są iáko dwá lichtárze ná swiećie.

J pisze iesz cze w drugim kazániu tenże Bárálet / sromocąc Ewánielisty y pisárze Boże / iż niedbále Ewánielie Swięte spisáli. Abowiem tego powiáda nienápisáli. Iż sie Syn Boży po zmarthwychwstániu / náprzod Pánnie Máryey mátce swoiey vkazał. A więc iesz cze będziesz mowił: iż Mnisży niebluźnią Ewánieliey y prawdy Bożey. Izali iáwnego świadectwá s pismá Swiętego niemamy? Iż sie vkazał Krystus po zmartwych wstániu swoim náprzod / nie Pánnie Máryey Mátce swoiey / ále iáko Márek Swięty nápisał Máryey Mágdálenie. Ten wász Káznadzieiá Bárálet dowodzi tego / iż sie Krystus náprzod Pánnie Máryey vkazał / Abowiem powiáda iż Papież w Rzymie pierwszą Procesyą ná Wielkenoc / do kośćiołá Pánny Máryey więtszey czyni.

Gabriel Báraleth die Resurrectionis Christi.

Kazánie papieskie ná wielkenoc.

Marc. 16.

J powiáda tenże Bárálet. Jáko sie Swięći w niebie poswárzyli / káżdy z nich chćiał nápierwey obiáwić Pánnie Máryey o Zmartwychwstániu Páná Krystusowym. Jádam náprzod powiedział / mnie to práwie należy: Abowiem ia był przyczyną grzechu. Odpowiedział mu Krystus / niepoydzież bo rad figi iadasz ábyś snadź w drodze nieomiesskał? Potym Abel przyszedł / y thego sie tesz domagał / ále mu Krystus powiedział. Niepoydzież záiste / by ćie Kain niepotkał / y znowu niezabił? Nohe potym przystąpił ktoremu Pan powiedział. Niepoydzież: Abowiem sie rad winá nápiyasz Przyszedł potym Jan Swięty: J rzecze poydę ia? ktoremu Pan odpowiedział: Niepoydzież záisthe. Bo masz z Wielbrądowey sierśći odzienie. Łotr pothym

Kazánie papieskie iż sie zwadá w niebie stałá.

przyidzie do paná y rzecze. A tedyć to ná mie przyidzie:
Rzecze mu Pan: Nie. Abowiem maß goleni złamáne:
Tákże potym był Anioł posłan/ ktory przyßedwßy do
Pánny Márycy głosem wielkim śpiewał. Krolewno
niebieska wesel sie alleluia/ zmartwych wstał iako po-
wiedział/ álleluia.

Kazánie Papieskie w dzień Swiatecżny/ iż sie zwádá w niebie miedzy Oycem y Synem y Duchem Swietym stáłá.

Ipiße tenże Bárálet w drugim kazániu/ Iż sie
w niebie zwádá stáłá bárzo wielka/ dnia Swiatecżne-
go/ miedzy Oycem y Duchem świetym: Abowiem Kry-
stus Syn Boży rzekł. o Oycże / obiecałem Apostolom
moim Duchá Swietego/ y pocießycielá posłáć/ á iuß
záß przyßedł/ ábym obietnice wypełnił. Ktoremu O-
ćiec rzekł. Jestem wdzieczen tego/ oznaymi tho Ducho-
wi Swietemu: do ktorego rzecze Duch Swiety. Po-
wiedz mi Krystusie iáko ćie támná świećie czestowano:
Ktoremu rzecze Syn. Ogladay mie ieśliś ná mie tá-
skaw. J vkazał mu Bok/ y rece/ y nogi przekłothe. O-
nie stetys mnie/ rzecze Duch Swiety/ Alec wżdy poyde
J w inßa sie postáwe vbierze/ ptákiem álbo gołebiem
sie vczynie iż sie mnie niebeda mogli dotknać. Ktory
potym stapił z wielkim ßumem/ y sthał sie znieba ná-
tychmiast głos. etć.

Thom tu dla tego nápisał / áby kożdy wáße náu-
ki y reguły poznał/ iákie sa wnich bluznierstwá/ y náu-
ki Dyabelskie/ ktoremi proste ludzi zwodzićie/ y ná wie-
czne potepienie posyłaćie. Niewierze teź/ áby ták wiel-
kie y

kie y srogie bluznierstwá y mátácthwá miáły być/ w
Tureckim Alcoranie/ álbo w Zydowskim Thálmucie
iákowe sa w tych wáßych Regułach y kazániach: A
wżdy mowićie dobrze náßy przodkowie wierzyli y trzy-
máli.

A przestoby Krolowie/ Pánowie/ y inßy śnimi bogo
boyni ludzie dobrze vczynili/ áby thych náuk Dyabel-
skich themu narodowi złośliwemu/ kthorymi zwodzili
świát długo niećierpieli/ ktore czynia náprzećiwko Sy
nowi Bożemu Pánu Jezu Krysthusowi. Abowiem
przychodzi gniew Boży/ nietylko ná ty/ ktorzy to czy-
nia po wßystkich Klasstorzech/ ále teß y ná ty/ ktorzy
mi[illegible]c przyzwalaia/ y niemáß ktoby sie murem o Kry
stusá Syná Bożego záståwił/ y thakowe bluznierstwá
záhámował: áß przyidzie pomstá od Bogá strásliwa
ná ty/ ktorzy oto nic niedbáia.

O Pánie Jezu Kryste Synu Boży dla nas vkrzyżo- Rom. 21
wány/ weyrzyß kiedy ná Winnice thwoie wybrána/
ktora oto dziki Wieprz spustoßył. A wżdy sie ießcze pá
nie zowa przyiaćielmi twoimi/ gdyß ty niemáß wiet-
ßych bluznierzow y nieprzyiaćioł ná świećie / iáko sa
oni: Abowiem Turcy y Zydowie niewiádomie bluznia
ćiebie : Ale ći wiedzac ćie być iedynego zbáwićielá/ Matt. 1.
odkupićiela y iednaczá/ wiedzac teß/ iż żadnego imie- 1. Cor. 1.
niá pod niebem niemáß inßego/ przes ktorebyśmy mie- 1. Tim. 2.
li być zbawieni/ iedno twoie imie. A wżdy przed sie so Act. 4.
bie rozmáite imioná/ Zbáwićiele/ Jednacze y Reguły
wymyślaia/ á toba pánem swoim y zbáwićielem gár
dza/ kośćiołem wßytko iż niebładzi allegúia/ y innymi
fałßywymi wymowkámi prosthaczki zwodza: Day im
kiedy Pánie vpámietánie/ Amen. Ale podzmy daley.

O Mniskach iáko ie Swiećićie álbo Czáruiećie.

Ex pontificali Venetijs impresso Anno. 1510.

Iż sie tesz nie mnieysze bluznierstwo imienia Bożego dzieie/ kiedy Mnisski Swiećićie/ to iest/ ssalićie y błaznićie. Przetho tu s xiag wászych własnych/ v[illegible]każe niektore bluznierstwá [illegible] nia Páńskiego/ áby kożdy ogladał iesli to iest náuka Páná Krystusowá álbo náuka Antykrystusowá.

Xrinio tak zaruiecie.

Ták tedy naprzod mowićie stoiac/ kiedy Opáćiche álbo Xrinia swiećićie. Day pánie tey sludze twoiey/ ktoreyes dał poććiwość pánieństwá/ etć. Aby ná ten płatek álbo zawoy/ ná iey głowe włożony twoie błogosláwieństwo spłynęło/ iákoby ten płatek álbo ten zawoy/ był błogosláwiony/ y poswiecony (áby nigdy ten zawoy niezgrzeszył/ y potepion niebył) Wezmi płatek álbo zawoy Swiety/ ktory poniesiesz bes zmázy/ przed stolec wieczny/ etć.

Insze Mnisski tak zaruiecie.

Insze Mnisski y odzienie ich thák zaruiećie/ Naprzod ták mowićie. Obieramy ty pánny thuteczne ku poswieceniu/ y pánu nászemu Jezu Krystusowi ku poslubieniu.

Cosz wzdy mowićie o bluznierze zápámietáli/ Izali ty pánny niebyły pierwey ná krzćie Pánu Jezu Krystusowi

sthusowi poslubione/ zyli ie z nowu krzćićie? Czemu
krzest Swiety pierwszy ich lżyćie y sromoćićie? Izali
swiety Páweł nie mowi? Ktorzykolwiek pokrzczeni ie Rom. 6.
stesmy/ w Krystusá Jezusá w smierć iego pokrzczeni
iestesmy: A nadrugim mieyscu. Ktorzykolwiek iestes Gal. 3.
ćie pokrzczeni/ Krystusáśćie ná sie przyoblekli: I ie
szcze dáley. Według swego miłosierdzia nas zbáwione Tit. 3.
vczynił/ przes omyćie odrodzenia. etć. I ieszcze ná dru 2. Cor. 11.
gim mieyscu mowi Páweł swiety. Poslubiłem was ie
dnemu mezowi/ ábyśćie sie okazáli dziewica czysta Pá
nu Krystusowi.

A słyszysz thu trabe Duchá Swietego? iż wszyscy wierni sa ná krzćie przes wiáre Synowi Bożemu pánnami poslubionymi/ y poswieconymi. Czemusz ie tedy znowu krzćisz? czemu ie znowu poslubiasz? czemu ie znowu poswiacasz? ábos ie zá poganki miał? Jeslizeć były krześćijánki/ tedyć były iusz ze wszystkim kośćiołem poslubiona oblubienica Krystusowa/ iáko Swiety Páweł swiadczy.

Wszyscy wierni sa pannami duchownymi.

Eph. 5.

I ieszcze dáley pytasz. Obiecuiesz vstáwiczne dziewistwo chowáć? odpowieda/ obiecuie. A chcesz być błogosláwiona/ poswiecona/ y Krysthusowi nawysszego Krolá Synowi poslubiona? odpowieda: chce.

Obiecuie naprzod dziewictwo vstáwicznie chowáć iákoby dziewictwo było w iey własney mocy/ á nie dar Boży? á iákoby Pan Bog tym dárem iednostáynie wszystkich ludzi obdarował? Możesz ty slubowáć y obiecowáć/ y tysiac kroć przysiegáć/ ále iesli thobie Pan Bog tego dáru nieda/ dármo obiecuiesz: dármo slubuiesz: Dármo przysiegasz: nádáremne imie Boże bierzesz pomsty ná sie żadasz? A iż ták iest/ posłuchay swiádec

Co obiecuie Mniszka chowáć.

twá

Kap. 8. Czyſtosć ieſt dar Bozy.

twá Duchá ſwiętego / ktory ták mowi. Zadny niemo
że być czyſty / ieſli ty Pánie niedaß. Stego piſmá mo-
żeß obáczyć / iż ten dar niekthorym ludziam tylko Pan
Bog dáie / á niektorym niedáie. Ale być teß dobrze ten
dar dał pan Bog / iżebyś dziewictwo ćieleſne do ſmier
ći w klaſſtorze nienáruſzone záchował / izali dla tego
ſobie kroleſtwo niebieſkie záſłużyß: Jeſli rzeczeß / iż dla
tego: Tedy nic po Pánie Kryſtuſie Synu Bożym dzie
wicom: Abowiemby thym obyczáiem były pogáńſkie y
żydowſkie dziewice Zbáwione / co ieſth iáwny błąd y
fáłß.

Odzienia ſwięcenie Mniſkam: Wimię kápłe czą odpuſzczenia grzechow.

Odzienie ták teß ſwięćićie tych rzeczonych Mniſzek.
Day naláſkáwßy Oycze / áby tym ſługom twoim / to o-
dzienie było ſſczytem zbáwiennym / poznánim nabożeń
ſtwá / poczatkiem ſwiatośći / y náprzećiwko wßyſtkim
záſtrzáłam nieprzyiaćielſkim obroną.

Spytam ćię tu / powiedzmi s ktorego piſmá ſwięte
go wzieliśćie to / áby odzienie miało być ſſczytem zbá-
wiennym: poznánim nabożeńſtwá: poczatkiem ſwia-
tośći: y náprzećiwko záſtrzałom Szátáńſkim obroną:
Izali to nieſą náuki / od Dyjábłá nieprzyiaćielá Páná
Jezu Kryſtá Syná Bożego / ktory Dyjabeł zbáwienie
obronę / y ſwiathość przypiſuie / rzeczom martwym á
niczemnym / co tylko ſame Synowi Bożemu należy:

Ephe. 6. Wieńcá ſwięcenie mniſzkam.

I záſię do Wieńcá ták wićie. Aby był lekárſth-
wem Zbáwiennym narodowi ludzkiemu / y dawał zdro
wie y duſzną obroną. Inße rzeczy opuſzczam / tylko ćię
tu oto pytam / ieſli ießcze potrzebá więtßego błuźnier
ſtwá y ſromocenia imienia Páńſkie ſſukáć: Abowiem
tym obyczáiem nic po Pánie Jezu Kryſthuſie Synu
Bożym / ponieważ wieńce rękomá ludzkimi / vplećio-
ne y

ne y vczynione ſą lekárſtwem zbáwiennym / kthore da-
wáią zdrowie y duſzną obronę.

O Pánie Wßechmogący weyrzy kiedy ná then lud
twoy mizerny / ktory ſię dał vwieść Antykryſthowi / y
iego fáłßywey náuce / áby Páná Jezu Kryſtá Syná
twego miłego bluźnił / háńbił / y ſromoćił.

O Oycowie / Oycowie: O Mátki / mátki. Co ſwo-
ie dziatki dáiećie / ná tákowe bluźnierſtwá / y poſługi
Dyjabelſkie / ponieſiećie ćięſſkie y ſtráſliwe brzemioná
przed Sąd Boży: I muśićie przed onym ſędzią ſtrá-
ſliwym zá nie / odpowiedáć dniá oſtáthecznego: Jeſli
twoie dziećię chce czyſtość chowáć / y Pánu Bogu ſłu
żyć: czemu go domá niechowaß / iákoć Bog roſkazał:
gdzie ták ſwięty Páweł nápiſał: Aby kożdy ſwoię dzie
wkę álbo corkę chował. Czemu tedy ſwoie dzieći z do
mu wypychaß: czemu ie Antykryſtowi poruczaß y od-
dawaß: áby więcznie Páná Bogá bluźniło: I czego
ſię tám náuczy proßę ćię: y iáko żywotá ſwego dokoń-
czy: Dáley niewſpominam. Ale rzeczeß: iam vbogi /
dziewek mam wiele / doſtátku niemam: coß mam czy-
nić: powiemći co maß czynić. Naprzod maß pánu Bo
gu wierzyć y dufáć / iż ten ktory ćiebie do thego cząſu
żywił / pożywi ćię do końcá y dziatki twoie przy tobie.
Maß teß częſto ná ony ſłowá wſpominać / iáko Prorok
mowi. Niewidziałem ſprawiedliwego opuſzczonego /
áni żebrzącego chlebá plemienia iego. Jeſli Pan Bog
ptáſſki látáiące po powietrzu żywi / ktorzy ptáſſkowie
áni orzą / áni ſieią / áni żną / áni do gumná wożą: A w-
ſzyiednák głodem nieumieráią / dáleko więcey ćiebie
pożywi ſt woimi dziatkámi / ktoreć dáć raczył.

Do Oycowy mátek napominanie krześćiáńſkie.

1. Cor. 7.

Wymowká niektorych Oycow y mátek.

pſal. 37.
Matt. 7.

Mowiß iżem vbogi: Izaß ty niewieß / iż Bog ma

Psal. 10. pieża o vbogich: iáko Duch Swiety mowi. Tobie pá
nie vbogi ieſt opuſzczony: Sirocie ty będzieß wſpomo-
Psal. 114. życielem: A ná drugim mieyſcu. Vbogie powieda pan
naſyce chlebá.

Psal. 132. *Niemamy wetpić o pożywieniu.* Czemuß tedy wątpiß ponieważ maß tákowe obie-
tnice/ áby cie Pan Bog niemiał/ y s twoimi dziatká-
mi pożywić: Jeſli tedy dla niedoſtátku/ álbo vbóſtwá
wypychaß twoie dzieci z domu/ vkázuieß przes to/ iżeś
ieſt niewierny/ á iż Pánu Bogu nie dufaß. Dármo mo
wiß Oycze naß/ ktoryś ieſt w niebieſiech. Dármo mo-
wiß chlebá náßego powßedniego day nam dziśia: Dár
Psal. 128. mo to nápiſano. Dziatki twoie iáko látoroſle około ſto-
łu twego/ tak będzie błogosłáwiony człowiek/ ktory ſie
Páná Bogá boi.

Druga wymowká niektorych Oycow y matek álbo przyiacioł. A ieſli ießcze rzeczeß nie dáie ia/ dla vboſtwá/ dzie-
ciećiá ſwego/ ále ie dáie dla tego/ áby ſie tám náuczy
ło czego dobrego/ przodkiem Pánu Bogu ſłużyć/ á po-
tym czytáć: Nie źle mowiß miły brácie: Jeſliby ták by
ło: Ale ſie náthym bárzo myliß: Aby ſie tám twoie dzie
ćie czego dobrego miáło náuczyć: A ſnać by teß nalepiey
czytáć vmiáło.

Pytaß mie czemu: Powiem. Abowiem nic dobrego
y prawdziwego niebędzie czytáło: By ſie teß twoie dzie
ćie y ſtokroćku temu miáło: Bo tám muśi poniewoli
czytáć od oycá kłamce Dyabłá wymyſlone plotki/ Re-
guły/ y Legendy y inße Mniſkie zabobony.

W klaſſtorze nienáuczy ſie ſłużyć Pánu Bogu. Służyć teß Pánu Bogu tam ſie nienáuczy/ y ow-
ßem ieſli co przed thym vmiáło dobrego/ tedy ſie tám
muśi oduczyć wßyſtkiego.

Bo mu naprzod vkaża y podádzą/ Pánny Máriey
Zołtarzyki/ ogrodki/ wianki/ y koronki. A miáſto Bogá
y Syná

y Syná ie° miłego/ vkaża mu/ y dádzą mu zá Pátroná
zá przyczyńce/ y iednaką/ Klare/ Brygide/ Jágnie
ſzke/ Dominiká/ Fránciſzká/ Benedyktá. Tymi Pátro-
ny dziećie twoie obdáruią/ áby ſie do nich záwżdy vćie
káło/ wzywáło/ y w nich nádzieie wßyſtke pokłádáło/
áż do ſámey śmierći.

A chceß ießcze dáley wiedzieć co ći Oycowie wielebni z wáßemi dziatkámi kozzfáruią: Kiedy im Pierśćień ná rece podawáią: tedy tymi ſłowy do nich mowią. *O pierśćieniu Mniſzek.*

Wezmi pierśćień wiáry/ znák Duchá Swietego/
ábyś wezwána była oblubienicą Bożą/ ieſliże mu bę
dzieß wiernie y czyśćie ſłużyłá.

Thu ſłyßyß brácie moy miely: Jáko ná pierśćieniu
wiáre zákłádáią: Páweł Swiety powiáda. Iż wiá- *Rom. 10.*
rá s ſłuchánia pochodzi/ á ſłuchánie przes ſłowo Bo-
że/ iáko máią vwierzyć iemu powieda/ o ktorym nieſły
cháli: Jáko máią ſłucháć bes Káznodzieie:

Stąd tu iuß obáczyć możeß/ iż nie s pierśćieniá wiá
rá pochodzi/ ále s ſłuchánia ſłowá Bożego.

Pierśćień znákiem Duchá Swietego názywáią. Ießcze pierśćień znákiem Duchá Swiethego názy-
wáią. Znáki Duchá Swietego ſą w Kośćiele Swie-
tym/ krzeſt/ y vżywánie wieczerzey Páńſkiey: K temu
ieſli rad ſłuchaß o Pánie Jezu Kryſtuſie vkrzyżowá-
nym/ ieſli rad o nim mowiß: Jeſli rad inne ludzi vczyß
Ktore ſą znáki Duchá Swietego w Kośćiele krześćiáńſkim. Jeſli Pánu Bogu dziekuieß zá dobrodzieyſtwá iego/
ieſli go wzywaß przed wßyſtkim świátem/ teß y z niebe
śpiecznośćią máiętnośći twoiey/ y żywotá thwego. A
nákoniec gdy w twoim powołániu w wierze trwaß: po
koy y weſele ná ſercu maß: Nie kochaß ſie w grzechu
ćießyß ſmutnego/ wſpomagaß y zákłádaß niedołężne-
go/ y przyimuieß vbogiego.

 Thoć

Toc sa Duchá Swiętego znaki. Nie pierśćień obłu-
dny złowieze nie płatek albo zawoy ná głowie/ nie ká-
picá. Ale iákiemu Bogu dziatki wáše ślubuia/ y iákie-
go Bogá Regułe przyimuia/ tákowe teš znaki od nie-
go bierza.

Szkoly máia być opátrzone dla pánien. Niemowie náprzećiwko themu/ áby ná rozmáitych
mieyscách sskoly vććiwe y opátrzone niemiały być/ w
ktorychby sie młode Pánny mogły vżyć/ poznawáć
Páná Bogá/ y obyżáiow dobrych y Swiętych/ iedno
iżeby potym wolno Pánná mogłá/ álbo do przyiaćioł
swoich wynidz/ álbo tám ztad w małżeństwo Swiete
wstepic. Ale mowie náprzećiwko tym regułam zmyślo-
nym z náuk Dyabelskich vczynionym/ iáko Swięty Pá-
1.Tim. 4. weł świadczy/ y náprzećiwko tym przysiegam/ ślubom
vstáwom/ płatkom/ álbo zawoiom/ y kápicom: Kto-
re Papieżowie náwymyślali/ y do kośćiołá Swietego/
iákoby iákie poważne y Bogu przyiemne świathośći
wprowádzili: Gdyž nie sa nic inšego/ iedno posromo-
cenie Páná Jezu Krystá Syná Bożego/ y podeptánie
nadrosssey krwie iego.

Aprzeto iuš tu náostátku zámykam: Jž iáko Mnišy
y Mniški/ y wšystki Reguły ich/ nie poszły od Páná Je-
zu Krystá Syná Bożego/ áni od Apostołow iego: Ták
teš y Mniški/ y Reguły ich wšystki sa wymyślone od
2.Cor. 11. Duchá nieczystego/ ktory sie vmie w Anielska postáwe
przemienić/ áby mogł tym więcey ludzi vłowić/ y ná
wieczne potepienie posłáć

Aprzeto iuš tu ztad obaczyć možeš/ iákom pierwey
nápisał/ ieśliże wy ludzi nieużyćie odpusšczenia grze-
chow/ w imie Kápic ssárych/ burych/ białych/ álbo
czarnych: W imie Zawoiow/ pierśćieniow/ wieńcow
y inšych

y inšych náuk Dyabelskich: rosądz thu prošę ćie-
mam záto ieśli iedná námnieysša iskierká boiázni Bożey
w tobie iest/ iž niemožeš ináczey zeznáć: Jedno iž to sa
Reguły y náuki od Dyabłá ná świáth przyniesione/ á
od Papieżá Antykrystá potwierdzone. Smiłuy sie Pá-
nie nad námi: Ale podźmy dáley.

Jž Papiesz y Mni-šy Biblija o fáłszowáli/ Syná Bo-żego Jezu Krystá wyrzućili/ Pánne Máryą posromoćili/ y vczynili śniey Boginia pogáńska y Bátwaná.

Cżkolwiek Piotr świe- 2.Pet. 1.
thy Apostoł nápisał: Jž pismo
Prorockie/ nie z woley ludzkiey/
iest nam podáne/ ále od Duchá
Swiętego/ pobudzeni mowili
sa Swięći ludzie: Awšákoš Dy-
abeł przeš Papiežá y Mnichy
Mniški nażynie swoie niechćiał tego zániecháć/ áby
był pismá Swiętego niemiał o fáłszowáć/ iáko sie tho
iáwnie okazáło/ ná żołtarzu od Duchá świętego/ przez
Dawidá Królá y Proroká nápisánym/ ktorego iž Dia-
beł nierad w cáłośći widział/ przeto pobudził Papie-
žá/ Mnichy/ y Mniški/ ktorzy bez wšelákiey Boiá-
zni Bożey y wstydu ludzkiego/ słowá własne z odmie-

 niali

niáli/ wynicowáli/ y sfałßowáli: A sfałßowawßy/ Rożánym wiánkiem Pánny Máryey názwáli: W ktorym wiánku Páná Bogá bluznia/ Syná Bożego/ Páná Jezu Krysthá/ iedynego Zbáwićielá y odkupićielá prza sie: J náto mieysce pánne Márya czynia y zbáwićielem y odkupićielem wßystkiego swiátá: A iżebyś nie rzekł ábym to sobie zmysłał/ przeto wezme niektore Wierße s Psałterzá/ ktore Duch swiety złożył/ á niektore teß ktore Papieß y Mnißy s fałßowáli/ y drukowáć kazáli Jeronimowi Wietorowi w Krákowie látá národzenia Syná Bożego Páná Jezu Krystá. 1531. A ty kxiegi y bluznierstwá/ przedtym ießcze dobrze/ sa Láćińskim iezykiem y Greckim drukowáne w Lowánium sławnym mieśćie: Náco sie wßyscy Kollegyaći podpisáli/ y te bledy potwierdzili/ kthorych proßećie posłuchay. Thak Duch S. pierwßy Psalm poczyna.

Błogosłáwiony mąß/ ktory niewßedł wrádę niepobożnych/ á wdrodze grzeßnych niestánał/ áni ná stolcu naśmiewcow nieusiadł. To sa własne Duchá swietego słowá.

A Mnißy ták to odmienili y wywroćili. Błogosłáwiony mąß/ ktory miłuie imie twe dziewico Márya/ łáská twoiá duße iego potwierdzi. Miłosierdzie twoie wßedy powiedáia Pánno Márya/ z robot rak twoich Bog bedzie błogosłáwion.

Tu słyßyß iáwne odmienienie y sprzewrácánie słow
Deut. 4. Duchá Swietego: zápámietał Papieß y Mnißy o-
Deut. 12. nych słow/ iako Pan powiedział. Nieprzydaway/ áni
Apoc. 22. vmnieyßay słow proroctwá tego/ Jeslize co przydaß
przyda Pan Bog wßystki plagi nápisáne wtych kxiegach. Jesli teß co vymieß/ wyimie ćie Bog s kxiag żywotá wiecznego. Ale podzmy dáley do wtorego Psálmu.

W wtorym Psálmie Papieß y Mnißy Syná Bożego z máiestatu iego własnego zepchneli/ á pánne Márya stworzenie iego/ ná to mieysce posádzili/ Ty słowá mowiac. Záßczyć nas prawica twa mátko Boża podzćiekniey wßyscy robotnicy y smutni/ á oná ochłodzenie y poćießenie da dußam wáßym: Przystepuyćie kniey w pokusach wáßych.

Jzásie w trzećim psálmie. Rozwieß pánno przekowy złośći náßych/ oddal brzemioná grzechow náßych Zlutuy sie nádemna páni/ vzdrow niemoc moie/ oddal boleść y vdreczenie sercá mego. To w trzećim psálmie.

Jzásie w dziewiatym: Spowiedam sie tobie páni/ ze wßego sercá me/ á wypowiem miedzy ludem cześć y chwałe twoie. Bo tobie ma być dana chwałá/ dzieka y chwálebność głosá.

Jzásie wedwunastym. Badz nam Páni wieża mocnośći/ y opoka natwárdßa/ złay nieprzyiaćielá/ wielbiemy ćie łáski nálezićielko/ przes ktora swiát odkupion.

Item ná Niespor w niedziele. Rzekł Pan Pániey náßey/ siedz Matuchno moiá/ ná práwicy S. mey: Rozwieß przekowy grzechow mych/ á cnotami twymi okaß oblicze dußy moiey. Ktory ia dostoynie ćći bedzie vspráwiedliwion/ á kto zámiesßká iey/ vmrze w grzechách swoich. Boiaźń iey odpadza grzech od sercá/ á łáská iey oczyśćia sumnienie grzechow. Jesli Páni nie zbuduie domu sercá náßego/ niebedzie długo trwáć budowánie iego.

Item

Item w Ferya czwártkowa. Kto wierzy w ćie nay
dzie ſkárby pokoiá/á kto ćie niewzywa ná tym świećie/
do króleſtwá niebieſkiego nie wnidźie.

Podźćie ráduymy ſie Pániey/ weſelmy ſie zbáwićiel
ce náſzey: Dufayćie wnie Zakonnicy/wierzćie w nie zá
cy wſzyſcy: Iż oná ieſt vlitzká żywotá/ wrotá zbáwie
nia: Drogá náſzego ziednánia/weſele płáczących/ po
koy boiących ſerc/y zbawienie.

Choráżyna nád dziewicámi: Szynkárká króleſtwá
niebieſkiego/bądź miłośćiwa: Odpuść nam grzechy/
od gniewu Bożego wybaw nas.

Páni zlutuy ſie nád námi záginionemi zbáwićielko
wyſłuchay łkánie ſercá moiego: Omyi Páni grzechy
náſze. Toć ſą wierſze z zołtarzá Papieſkiego/y Mniſkie
go/inſze opuſzczam/ktore tám duſzny nieprzyiaćiel Dy
abeł/pálcem ſwoim nápiſał/á práwie co ieſt ſam wſo
bie doſkonále vkazał.

Pánne Márya vććiwie mamy wſpominác. Aczkolwiek Pánnę Máryą mátkę Páná náſzego Je
zu Kryſtá/mamy vććiwie wſpominác/y mowić oniey
iáko o tey Pánnie/ktorą Pan Bog y ze wſzyſtkimi wier
Eph. 1. nymi/iáko Swiety Páweł świadczy/ieſzcze przed zálo
żeniem fundámentow świátá/wybráć/ vmiłowáć/y
Luc. 1. poświećić raczył/ktorą teſz Duch Swiety zowie łáſki
pełná błogoſłáwioná álbo ſſczeſliwa miedzy niewiáſtá
mi. A wſzákoſz teſz to wiem iednak/iż tá Pánná/nigdy
tego niepożądáłá/áni dziś żąda po nas/izebyſmy Sy
ná Bożego Páná Jezu Kryſtá zbáwićielá iey/y náſze
go iedynego/zdzieráli s ſtholcá Bożego/y złupili ze
ććiy chwały iego/á wkłádáli thę część y chwałę ná
ſtworzenie iego/ponieważ Pan ták ſam v Prorokámo
Esa. 42. wi. Chwały moiey żadnemu niedam. Abowiem nietzy
tamy

támy tego/ná żadnym mieyſcu/áby kiedy pánná pożą
dáłá y ſſukáłá od nas ććí Boſkiey/ktora tylko ſámemu
Bogu należy.

Vkaſz ktory Ewánieliſtá álbo Apoſtoł nápiſał. A
by ſie oná kiedy názywáłá y czyniłá/zrzodłem dobrá w
ſzego/od kthoreyby mieli ludzie prágnący łáſki żedáć/
ſſukáć y czerpáć? Izaſz niewieſz bluznierzu/iż thylko
ſam Kryſtus Syn Boży ták o ſobie mowi. Jeſli ktho Jo. 7.
prágnie/podź do mnie y nápiy ſie. Tákże y Jan świe
ty świadczy. Iż ſpełnośći iego wſzyſcyſmy wzieli. Tu Joan. 1.
iáwne świádectwo duchá świetego ſłyſzyſz: Iż wſzy Wſzyſcy bierzemy od Páná Jezu Kryſtá ſyna Bożego.
ſcy bierzemy/ nie od pánny Máryey/ áni od żadnego
ſtworzenia/iedno thylko od páná Jezu Kryſtá Syná
Bożego ſámego.

Skądże ty tedy to maſz? Iż tey pánnie/ nowe Zoł
tárze wymyſlaſz y ſpiewaſz? Iż ią ſtudnicą y zrzodłem
wſzego dobrá y łáſki názywaſz? czemu ſyná Bożego Páná
Jezu Kryſtá s chwały iego włáſney zdzieraſz? á ná
ſtworzenie iego niepobożnie tę chwałe wkładaſz? cze
ſtey pánny pokorney y błogoſłáwioney/pogáńſką Bo
ginią/y Báłwaná dźiáłaſz? czemu ią ták háńbiſz y ſro
moćiſz? Iż to nánie kłádzieſz y tho iey przypiſuieſz/co
tylko ſámemu Synowi Bożemu należy? Izali tá pán
ná duſze náſze potwierdza?

Izali oná práwicą ſwoią nas záſzczyca? Izali kie
dy do ludzi grzeſznych mowiłá. Podźćie do mnie wſzy Matt.
ſcy robothnicy w grzechach ſercá wáſzego/ y wſzyſcy
ſmutni/ia was ochłodzę?

Izali oná brzemioná grzechow náſzych/niemocy/
boleśći/boiázni/y vdręczenia wſzelákie vſmierzą y od
dala.

Izali oná ieſt wieżá mocnośći/opoka natwárdſzo
wliczka żowotá/ wrotá zbáwienia/ drogá ziednánia/
nádzieiá ſmutnych/pokoy y zbáwienie ſerc náſzych:
Izali oná buduie domy ſerc náſzych:
Izali oná omywa grzechy náſze:
Izali oná świáth odkupiłá:
Izali oná ieſt zbáwićielká/przyczyńcá/woytowa/y ie
dnaczká náſzá: Chorążyna/Szynkarká w kroleſthwie
Bożym/y miłośćiwa pánia:
Izali oná grzechy náſze odpuſzcza: y od gniewu Bo
żego nas wybawia:
1.Io. 1. Izali to nietylko ſámemu Pánu Kryſtuſowi Syno/
Eph. 5. wi Bożemu należy: ná ktorego Oćiec niebieſki te cześć
Tit. 3. włożył/iż on tylko ſam ieſt/ktory krwia ſwoia nadroſ
Ebr. 1. ſza/ grzechy náſze omywa: ktory świát odkupił/ ktory
Io. 1. ieſt zbáwićiel/przyczyńcá/opiekun/y iednacz náſz: kto
Io. 3. ry nas od gniewu Bożego záſtapił y wybáwił:
1.Tim. 2.
1.Io. 2. I coby Pánna rzekłá/kiedyby ieſzcze ná świećie byłá/
Takby Pánna Márya mowilá do tych Bál y thakowe bátwochwálce vyrzáłá: Izaliby nánie nie
wochwálcow. krzyknełá/y ták do nich mowiłá: O ſſaleni y nieumieie
Gal. 3. tni ludzie/y krnabrnego/y zátwárdziáłego ſercá. Bło
Luc. 24. goſłáwieńſtwo/ktore ia mam/niemam go ſámá od ſie/
Act. 7. bie/ále od ſámego Páná Bogá: Aczkolwiek Pan Bog
Eſa. 48. weyrzał na niſkość ſłużebniczki ſwoiey / iżem vrodziłá
Iere. 7.17. Kryſtuſá Syná Bożego/y zbáwićielá iedynego: A w/
Exod. 32. ſzákoſz dla tegom ſie nieſtáłá żadna Boginia/anim ſie
Luc. 1. teſz ſtáłá zbáwićielka tego Swiátá/ani teſz przes mie
ieſt świát odkupion/ iako wy to mnie fáłſzywie przyſa/
Iere. 2. dzaćie/y mnie ſromoćićie: O bátwochwálcy/ſam tyl/
Io. 4. ko Pan Bog ieſt zrzodło wſzego dobreo/od tego ſámeo
Pſal. 36. płynie wſzyſthko dobre/ przes Syná moiego. Ieſli mi
Pſal. 42. te chwałe

te chwałe czynićie/kthora tylko ſámemu Pánu Bogu
należy/tedy moc Bożą ſromoćićie/ iákoby Pan Bog
w ſwey mocy był odmienny/y te moc ſwoie ktoremu in
ſzemu ſtworzeniu dawał/ áby nie on ſam/ále iego kto/
re ſtworzenie było chwalone:
Poſłuchayćie onego Nykodemá / kthory powie/ Io. 3.
dział Synowi moiemu / mowiac do niego. Iż żá/
dny niemoże tákowych cud czynić/ktore ty czyniſz/chy
bá żeby był Bog ſnim. Izali niewiećie/ iż moy Syn/
nietylko człowiek/ále też ieſt Bog práwy/ktory wſzyſt
ko vczynić może/y czyni: Jaćiem nieieſt Bogini/przeto
teſz vmnie nicze° nieſzukayćie/oto P. B. maćie/ ktory
wſzyſtko może: Izali niewiećie dokadem ieſzcze byłá ná
świećie nic mi ſyn moy nieprzywłaſzczał/y nic według
mey woliey nieczynił/ kiedym ná weſelu ſnim byłá/y ie/
mu powiedziáłá. Winá niemáia: Izaſz niewiećie/iáko Io. 2.
mie odpráwił/co thobie do tego niewiáſto/ieſzcze nie/
przyſſłá godziná moiá: Aczkolwiek to vczynił nie dla te
go/ aby mie miał od łáſki ſwoiey odrzućić/ále dla the/
go/ áby mnie cześć y chwałá niebyłá przypiſaná/y przy
właſzczoná onego cudá / ktore on ſam tylko vczynił / iż
wode w wino przemienił
Nie ſpychayćieſz tedy Syná moiego miłego/s Tro/
nu y z Máieſtatu iego/á mnie ná tho mieyſce niewſa/
dzayćie/dopuśććie mu vżywáć tey chwały/ ktora ma Io. 5.
odwieku od Oycá dána iemu. Wy mniemaćie/ábyśćie Matt. 28.
mie ććili/gdy mie Pánia zowiećie/ y domnie ſie vćie/
kaćie/á wy to czyniac/mnie ſromoćićie/ iż s czł wieká
Boginia Pogáńſka czynićie/ przykłádem onych bluznie Iere. 44.
rzow/ktorzy Krolowa niebieſk chwalili.
Abowiem żadny niema być chwalon/áni wzywan ie/

 dno

Matt. 4. dno ſam Pan Bog wſzechmogacy/ tego ſámego wzy-
Deut. 6. waycie y chwalcie/iakom go ia teſz wzywátá/y chwa-
Gen. 4. litá w Duchu y w Prawdzie/w wierze/ w poſluſzeń-
Pſal. 102. ſtwie/w miernoſci/y w cierpliwoſci rzetzy przeciw-
Luc. 1. nych/ ktorem tego Syná Bozego vrodziwſzy cierpiá-
łá/vboſtwo/troſki/ſmetki/przeſládowáńiá.

2.Tim. 2. Matt. 5. Bierzcie odemnie przykład/iż wſzyſcy/ ktorzy chca
Jo. 14. poboznie żyć ná świecie/w Pánie Jezu Kryſtuſie/ mu
Matt. 16 ſza przeſládowánie y troſki rozmáite cierpieć. Jeſliżeć
mnie Pan Bog nieprzepuścił/ ktora Synowi ſwemu
mátka obrał: Niedziwuycieſz ſie tedy/áni ſie teſz ſtego
ſmuccie/ y niegorſzcie gdy was bedzie świat przeſládo
wał / złorzetzył/ y wſzelkie złe ſłowo/ náprzeciwko
Matt. 5.
Jo. 14. wam mowił:
Matt. 16. A przeſto kiedy náwas co takowego przydzie / pom-
nicie żeciem ia teſz tego wſzyſtkiego ſkoſſtowáłá/y vcze
śńicka byłá. Awſzákoſz nieprzeſtom ſobie záſlużyłá/ży
woth wieczny y zbáwienie/ ále Syn moy ná krzyżu v-
márł/krew ſwoie rozlał/mnie y wſzyſtki wierne z Oy-
cem ſwoim niebieſkim poiednał/ przeſto nie mnie. ále
Syná mego ſámego/ zbáwicielem/ odkupicielem/ ie-
dnatzem/przytzyńca/ y zrzodłem/ wſzego dobrá zow-
cie y tzyńcie / á mnie wiecey tákowemi przezwiſkámi
nieſromoccie/ktore tylko Synowi moiemu ſámemu na
leża.

Mam za to/ iż kiedyby Pánná Márya dziś ná świecie
byłá/y ty bałwochwálce vſłyſzáłá/ mowiłáby do nich
tymi ſłowy/álbo tym podobnymi:ábowiem ieſli pánná
Mária byłá vlitzka żywotá iáko ty powiedaſz bluznie
rzu niewſtydliwy/wrotá zbáwienia droga ziednánia/
nádzieiá ſmetnych/pokoy y zbáwienie ſerc náſzych. J
kiedy

kiedyby oná omywáłá grzechy náſze/y oná świát odkupi
łá:tedyczby tym obytzaiem P. B. muſiał kłamca zoſtać
ktory ták mowi przes proroká. Jam ieſt/iam ieſt ſam
ktory gládze nieprawości twoie dla mnie: J toczby nie Eſa. 43.
prawdá ieſzcze muſiáłá być co Anioł do Jozefá o Pá- Matt. 1.
nie Kryſthuſie Synu Bożym powiedział iż on zbáwi
lud ſwoy/od grzechow ich: y toby też ieſzcze byłá nie-
prawdá/co Syn Boży mowi. Podzcie do mnie wſzy-
ſcy, ktorzy prácuiecie/ y obciażeni ieſteście/ á ia was Matt. 11.
ochłodze. J toczby teſz byłá nieprawdá/co Jan święty
o Pánie Kryſtuſie nápiſał: Jż on ieſt Báránek/ktory
noſi grzech tego świátá/: J toby teſz byłá nieprawdá Jo.
co ſam Syn Boży o ſobie mowi. Jam ieſt drogá/pra
wdá/y żywot. J ieſzcze thoby tákieſz byłá nieprawdá
co Lukaſz Swiethy w Dzieiách Apoſtolſkich nápiſał.
Jż niemáſz inſzego imienia pod niebem dánego miedzy
ludzmi/przes ktorebyſmy mieli być zbáwieni: J toc- Act. 4
by teſzcze muſiáłá być nieprawdá/co Paweł Swiethy
ná niekthorych mieyſcách piſze. Jż Syn Boży ſiedzac Rom: 8.
ná práwicy Bożey / przytzynia ſie zá nami: J záſie iż 1.Tim. 2.
ieden ieſt Bog / y ieden teſz iednatz/miedzy Bogiem/ á
miedzy ludzmi/tzłowiek Kryſtus Jezus/ktory dał ſá-
mego ſiebie zapłátá odkupienim zá wſzyſtki. J thoczby
muſiáłá być nieprawda/co Jan Swiety o Synu Bo
żym nápiſał: Jż rzetznika mamy v Oycá Jezu Kryſtu 1.Jo: 2.
ſá ſpráwiedliwego.

Alec podobniey tobie bluznierzu kłámáć/á niſſli Ducho
wi Swietemu/od ktorego tákowe Swiadectwá wy-
ſſły/náprzeciwko temu Zołtarzowi twoiemu/od Oy-
cá kłamce Dyábłá zmyſlonemu/ ktory tu dla tego Pan
ne Márya ná mieyſcu Bożym poſtáwił/áby ia poſro-

moćił/ y Syna Bożego Páná Jezu Kryſtá ó hánbił/ y potłumił.

Niewſpominam tu tego / iáko tenże kłamcá Dyabeł/ w tym Zołtharzu/ przes naczynie ſwoie Papieżá/ Mnichy y mniſſki/ te błogoſłáwiona Pánne łżacy ſromocac/ názywaia mátka miłoſierdzia: áby Mnichy y Mniſſki czáſu godziny ſmierći przyiełá/ odpußczenie grzechow im vproſiłá/ Syná ſwego vbłagáłá/ nedzne wſpomagáłá/ płáczace vweſeliłá/ zá krieża ſie modliłá/ od grzechow oczyśćiełá/ od nieprzyiaćielá obroniłá do żywotá wiecznego przyprowádziłá/ wołáiacym pomogłá/ pokoy vgruntowáłá zwiaſki rozwiazáłá/ ſlepe oświećiłá/ złośći odegnáłá/ wßyſtko dobre vproſiłá/ mátka/ nadzieia/ y obrona byłá/ modlitwámi niegárdziłá/ ſłodkośćia/ drábina/ y oredowniczka byłá/ w ſmutkach y wtroſkach rátowáłá / grzechy odpußczáłá/ y zmázáłá/ od ſmierći wieczney/ y od wßytkich złych przygod záchowáłá. Ale kto może ty wßyſtki bluznierſtwá wypiſáć/ kthorych tám w tym Zołtarzu tenże oćiec kłamcá Dyabeł náſiał.

Papiezniey wywieſili iezyki ſwoie ná Kryſtuſá.

O nieprzyiaćiele Páná Jezu Kryſtá/ Syná Boże-
Exod. 20. go/ coß wám wżdy złego vczynił/ iżeśćie ták náprze-
Rom. 4. ćiwko iemu powſthali? *Iezyki ſwoie nań wywieſili:*
1. Cor 15. y ó ſtholcá go iego zepchneli? Czemu niewſpominie-
Eſa. 2. ćie/ iż on thylko ſam nas wywiodł/ zdomu niewoley/
Ezech. 18. nie od kroláPháráoná/ ále z mocy Dyabelſkiey y zwie-
Ebr. 2. 4. 7. 10. cznych ćiemnośći: Sam thylko zá nas vmárł/ ſam tyl-
1. Jo. 1. ko nas z Oycem niebieſkim poiednał/ ſam thylko grze-
Apoc. 1. chy náße krwia ſwoia zámázał: A wiec tho ták oddá-
pſal. 14. waß Pánu ſwemu/ ludu ſſalony/ y głupi? Izali nie on
Eſa. 65. ieſt oćiec twoy? ktory ćie ſobie zyſkał? ktory ćie ſtworzył
Deut. 32.
Jere. 5.

ktory

ktory ćie vmocnił. Spytay oycá twego/ á on tobie powie ſtárßych twoich a oni tobie oznáymia: Iżeś ſie vtuczył/ dla tegoś od Páná odſtapił/ opuśćiłeś Páná Bogá ſtworzyćielá twego/ y niewdzieczny ieſt opoki zbáwićielá ſwego.

Papieß y mniſzy Duchá S. ſromoca.

Alec wam ießcze ná tym máło było/ iżeśćie Pánne Márya y Syná Bożego Páná Jezu Kryſtá poſromoćili/ Duchowi Swietemu teżeśćie nieprzepuśćili/ ktoregośćie teß náprzodku tego Zołtarza zbluznili: pißac ták. Iż Zołtarz Pánny Máryey/ ieſt lepßy/ wazniey/ ßy/ y ku mowieniu pożyteczniey ßy/ ániſſli Zołtarz Dawida Proroká.

I daiećie trzy przyczyny do tego: Pierwßa/ iż then waß ſmyſłony Zołtarz ieſt proſtym ludziom łatwieyßy Druga przyczyne/ iż Zołtarz Dawidow ieſt złożon od złowieká grzeßnego/ ále Zołtharz Pánny Máryey od Páná Bogá ſámego/ y ná ten ſwiát przynieſion od Aniołá Gábryelá Swietego. Trzećia przyczyne: Iż ieſt milßy y przyiemnieyßy Troycy Swietey / y ku vczynieniu zá ſwe grzechy doſtátheczniey ßy? I przydawaćie tám dáley ty ſłowá. By też złowiek był nagrzeßniey ßy/ y iuß od Bogá przeyrzan y ſkazan ná meki wiekuiſte: Ieſli ſie bedzie około tego Zołtarzá Pánny Máryey vſtháwicznie obierał/ thedy przes przyczyne Pánny Máryey/ y moca Zołtharzá thego/ vydzie potepienia wiecznego.

I ießcze tám daley przydawaćie. Ktoby tego zołtarzá zátrudniony niemogł mowić/ tedy tákowy złowiek/ then zołtarz/ álbo przynamniey paćiorki iákie/ ma ná ſwoiey rece nośić/ y záwießić.

I przywodźićie tám ku potwierdzeniu tey náuki Diiabel-

Przykład o ie- iabelſkiey przykład/o iednym złym Krolu/ ktory Krol
dnym Krolu gdy tego zołtarzá pánny Máryey nierad mawiał/ á
złym. wſzákoß iż go rad przed ſie ſporady ſpowiednika ſwe-
go/ná reku noſił: Tedy kiedy ten Krol vmárł/był ſká
zan ná wieczne potepienie. Ale pánná Márya dla one
go zołtarza/ktory ná reku vſtáwicznie noſił/do ſedzie-
go przyſtapiła/y on zołtarz ná wage włożyłá/á ták o-
nym zołtarzem złośći onego Krolá y złe vczynki iego
przeważyłá/y one duße ku ćiáłu przywroćiłá/áby do-
śić vczyniłá zá grzechy ſwoie. Ktory Krol wſtawßy
zmartwych/ten zołtarz pánny Máryey rad mawiał/
y żywot wieczny potym dla tego zołtarzá otrzymał.
Powieda Pa- Toć ſa náuki wáße od kłamce Dijabłá zmyſlone. J-
pieß iż Zołtarz zali może byc wietße poſromocenie Duchá Swiete-
lepßy pánny go/iedno náuczáć y piſáć: Jż zołtarz pánny Máryey
Máryey ániſli ieſt lepßy/ważnieyßy y pożytecznieyßy/ á niſſli zołtarz
Dawidá Pro- Dawidá Krolá y Prorokâ Bożego: Wiem dobrze/iż
roká Bożego.
3. Reg. 11. Dawid iáko człowiek grzeßył / á wßákoß był przed ſie
Pſal. 51. błogoſłáwiony przed Pánem Bogiem / ábowiem mu
2. Reg. 12. Pan grzechu niepoczytał zá grzech/iáko Náthán Pro
rok Boży do niego mowił: Nie vmrzeß. J iáko theß
Pſal. 32. ſam otym nápiſał mowiac. Błogoſłáwiony maß/kto-
remu Pan Bog niepoczyta grzechu. Jzali bluznierzu
niewieß: Jż Dawid Krol/ według ćiáłá/ ieſth oćiec
Pánu náßemu Jezu Kryſtuſowi Synowi Bożemu/
ták iáko Anioł mowił do pánny Máryey/ tymi ſłowy.
Luce 1. Da mu Bog ſtolec Dawida oycá iego. Przeto teß ſam
Pan Bog o Dawidzie świádczy mowiac. Nálazłem
Pſal. 89. Dawidá ſługe mego: A ná drugim mieyſcu. Sługá
Ezech. 37 moy Dawid. A gdyß ták ieſt/ czemuß tedy ſługo Anty
kryſtow/ ſromoćiß Dawidá Proroká świeteº y pſáłterz
iego/

iego / w kthorym Dawid wypiſał modlitwy świete/
dziekowánia/y proroctwá Boſkie o Pánie Jezu Kry-
ſtuſie Synu Bożym: Skad te moc maß/iż ty Proro-
ká Dawidá popráwiaß/ iego ſłowá odmieniaß/y wy-
wrácaß:

Powiedaß iż ten zołtarz pánny Máryey dla thego
ieſt lepßy/iż łátwieyßy ieſt/ á niſſli Pſáłterz Dawidá
Proroká. Wierze temu/abowiem záwżdy nieprawdá
ieſt łátwieyßa/á niſſli prawdá Boża. A chceß ſłyßeć
czemu: Jż ſie ludzie ſprzyrodzenia nieprawdziwi ro-
dza/ktorzy wiecey nieprawde miłuia/á niſſli prawde
Boża/á zwłaßczá ktorzy odrodzeni z Duchá Swiete-
go nie ſa. Jáko to iáwnie w dzieiach máłych widziemy
iż ſkoro dziećie máłe pocznie błegotáć / naprzod ſámo
od ſiebie náuczy ſie nieprawdy mowić.

A iż teß powiedaß iákoby ten Zołtarz Pánny Máry Powieda Pa-
ey miał Anioł Gábryel przynieść z niebá: Themu ia pież iż Zołtarz
niewierze. Aby z niebá byłá náuká przynieſioná fałßy- Pánny Máry-
wa/y Dyabelſka/ktora ſie z Ewánielia Swieta nie- ey Anioł przy-
zgadza: Ale by teß dobrze ták było/ iżeby ten Zołtarz nioſł z niebá.
Pánny Máryey nietylko Anioł Gábryel przynioſł z nie
bá/ále teß y wßyſcy Aniołowie/ thedy według náuki
Páwłá Swietego/niechay bedzie przeklectwo. Gal. 1.

A iż ießcze powiedaß/iż ten Zołtarz nowy/ieſt Troy
cy Swietey milßy/y ku vczynieniu zá grzechy doſtáte- Powieda Pa-
cznieyßy/á niſſli Pſáłterz Dawidá Proroká Swiete- pież iż Zołtarz
go. J temu teß niewierze/ áby Zołtarz Pánny Ma- Pánny Máry-
ryey/ktory duch nieczyſty zmyſlił/miał być v Páná Bo ey milßy Troy
gá wdzieczniey ßy/á niſſli ten zołtarz Dawidow/ktory cy Swietey á
ieſt od Duchá Swietego ſłożon. niżli Dawi-
dow.

Temu teß niewierze áby ten złoſliwy krol/kthory w

Przykład ziiſłony o iednym Krolu złym. grzechu vmárł/ dla te° niebył potepion iż ten Zołtarz
pánny Máryey y páciorki ná reku vſtáwicznie no-
ſił. Abowiem ieſli dla tego niebył potepion/ tedyć nic
niebyło potrzebá/ ani Ewánieliey/ áni obietnic Bo-
żych/ áni wiáry/ áni krztu/ áni Paná Iezu Kryſtá/ á-
ni odrodzenia nowego/ áni wieczerzy iego. Iedno tyl
ko ná rekách vſtáwicznie noſić Pſátterz Panny Máry
ey/ y Páciorki/ y to wßyſtko kłáść ná wage czáſu ſmier
ći: A krotko mowiąc: Byłyby ty ſłowá Páná kryſtuſá
Syná Bożego nieprawdziwe/ ktore mowił do Nyko
Jo. 3. demá. Jeſli ſie kto nieodrodzi z wody y z Duchá Swie
tego nie wnidzie do kroleſtwa niebieſkiego. I ty ſłowá
Joan. 11 3. kto niewierzy w Kryſtuſá Juß ieſt oſądzon: I ty ſło-
wá tákież Páwłá Swietego/ ktory ták mowi: Iż we-
Tit. 3. dług ſwego miłoſierdzia zbáwione nas vczynił/ przes
omyćie odrodzenia Duchá Swietego/ ktorego wylał ná
nas obfićie/ przes Iezu Kryſtá zbáwićielá náßego/ á-
byſmy byli vſpráwiedliwieni łáſką iego/ y ſtáli ſie dzie-
dzicmi według nádzieie żywotá wiecznego: Ty wßyſt
ki piſma Swiete/ muſiałyby ſie ſtáć nieprawdziwe.

Podobniey tedy wam ſługam Antykryſtowym/ y te-
mu Krolowi złoſliwemu máthać/ á niſſli Duchowi
Swiethemu: Bytheß dobrze then Krol zmartwych
wſtał/ y tákowe mátáctwá powiedał/ thedybyſmy ie-
mu przedſie niewierzyli: Pytaß mie czemu: Abowiem
Luc. 16. Pan Kryſthus powiedá. Máćie Moizeſzá y proroki/
thych ſłuchayćie y wierzćie im. A ná drugim mieyſcu
Deut. 18. Pan Bog mowi. Nie ſſukayćie prawdy od vmárłych
ludzi:

Kto rzy Anyołowie ten Zołtarz przynioſłi. Aprzeſto ieſt fałß y zdrádá ludzka/ áby ten Zołtarz
Pánny Máryey przynioſł Anioł z niebá: Ale gy przy-

nioſł naprzod wtory Vrban Papieß Antykryſt Rzym- Roku. 1094.
ſki/ ktory ten Zołtarz wymyſlił/ y ſwoim zwolennikom Sabel.
po ſwiećie rozeſłał: A pothym záſie Vrbanie/ czwarty Polid.
Vrban Papieß/ ten Pſatterz potwierdził/ y wielki- Roku. 1260.
mi odpuſty obdárzył/ náten czás mowie/ kiedy po vli Polid. Lib. 6. Cap. 8.
cách s chlebem chodzić vſtáwił: A iż temu Zołtarzowi Clement.
Panny Máryey/ ná then czás/ wiele ludzi pobożnych Lib. 3. Tit. 16
niewierzyli/ y przyimowáć go niechćieli: Przeſto czwar Ca. Si dominum.
ty Syxtus Papieß mnich ná trepkách/ tego Zołtarzá Roku. 1472.
Pánny Máryey popráwił/ y wielkimi odpuſty nádá- Rob.
rzył Barus.

Thoć ſą ći Aniołowie/ ktorzy then Pſátterz Pánny
Maryey ná ſwiáth naprzod przynieſli/ Mnichom y
Mniſſkom podáli/ y ſpiewáć álbo mowić roſkazali/ á-
by Páná Bogá wſtháwicznie bluznili/ Syná Bożego
s kośćiołá wyrzućili/ Pánne błogoſłáwiona poſromo
ćili/ Boginią Pogáńſką y Bátwaná ſniey vczynili. A-
bowiem iáko pogáni do Junony Boginiey ſwey wołá- Juno fer opem.
li/ Juno fer opem: Wſpomoß náß Juno Bogini. Ták
że wy theß dziſia do Pánny Máryey wołaćie: Wſpo-
moß nas Páni/ odpuść nam grzechy Páni/ odpuść Iere. 44.
grzechy náße.

A wżdy ießcze bedzieß mowił/ iż nas potwárzaß A-
poſtáto/ ábowiem my z wielką pilnośćią ludzi krześći-
iáńſkich náuczamy/ áby wczym inßym nádzieie zbáwie-
nia ſwego niepokłádáli/ iedno w Pánie Iezu Kryſtu-
ſie/ iáka to ieſt prawdá/ może iuß kożdy ſtąd obaczyć/
y roſſedzić: Jeſliśćie wy przyiaćiele/ álbo nieprzyia-
ćiele Páná Iezu Kryſtá Syná Boż go/ ktory ták mo-
wi. Wy przyiaćiele moi ieſteśćie/ ieſli bedziećie czynić Jo. 15.
cokolwiek ia wam roſkázuie. Vkaß gdzie roſkazał ſyn

Bozy/álbo ktory Apoſtołi/zołtarze nowe pánnie Máryey ſpiewáć: Ale podzmy dáley.

Dyurnały Wyiątki y Mßały Papieżá Rzymskiego/ y ſług iego/ ſwiatcza. Iż nie w Imie Páná Jezu Kryſtuſá/ále w imie ludzi vmárłych vzá odpuſzczenia grzechow.

A Iżeś też ieſzcze nápiſał mowiąc: Iż ludzi grzechow odpußczenia vżyćie/nie w imie ludzi vmárłych/ále w imie naſwietße Páná Kryſtuſowe. A iż teß thylko/iednego Jednaczá maćie/miedzy Bogiem Oycem/á miedzy ludzmi/ktory wydał ſámego ſiebie/ná odkupienie wßyſthkich. Pánie Boże day to/áby ták było: Ale iż ináczey ieſt: Swiatcza to/wáße Dyurnały/Wyiątki/y teß Mßały.

Co ieſt w imie vmárłych ludzi vżyć.

Powiedz mi: co ieſt inße⁰ ludzi odpußczenia grzechow w imie vmárłych ludzi vżyć: iedno ſie ludziom vmárłym álbo dußom ich/ grzechow ſw⁀ch ſpowiedáć: Jedno im táiemnice y ſkrytośći ſercá ſwego otwieráć/ przywłáßczáć/y donich ſie o wſpomożenie vćiekáć: J záſie. Co ieſt inßego mieć inße Jednacze do Bogá Oycá/á nie ſámego Páná Jezu Kryſtá/iedno przes ludzi vmárłe/y ich záſługi ſſukáć y proſić odpußczenia grzechow: A nákoniec nie thylko przes ludzi vmárłe/ále teß y przes drwá nieme.

A iż to ták ieſt. Wezme naprzod wáß Rzymſki Dyurnał/ktory Lukaß/Anthonius Junthá w Weneciey drukował/y wam tu do Polſki poſłał. Wtym Dyurnale wáßym/ácżkolwiek ieſt rozmáitego bluznierſtwá bárzo wiele: á wßákoß tylko niektore przypomione/ y kedy ktore napiſano karte náznácze/ áby kożdy kthoby niewierzył ſſukał y nálaſł.

Dyurnał drukowany w Weneciey. Roku. 154⁀

Naprzod w tym Dyurnale ſpowiedaćie ſie/ nietylko ſámemu Pánu Bogu/ ále theß y Pánnie Máryey ſtworzeniu iego/ J ießcze. Błogoſłáwionemu Micháłowi Archániołowi. Błogoſłáwione⁰ Janowi krzćićielowi: Swietemu Piothrowi y Páwłowi: A nákoniec wßyſtkim ſwietym/ktorych tám proßićie/ áby ſie zá wámi przyczyniáli/y modlili.

Spowiedz papieſka bluznierſka.

Powiedz mi proße ćie: ſktoregośćie to piſmá Swietego wyczitáli/ ábyśćie ſie mieli ſpowiedáć grzechow/ ktoremu ſtworzeniu: Poniewaß tylko ſámemu ſtworzyćielowi grzeßemy: Jáko Prorok mowi: Tobiem tylko ſámemu zgrzeßył. A ſłyßyß tu: Jż tylko ſámemu Pánu Bogu grzeßymy/przeſto teß ſámemu ſie ſpowiedáć grzechow náßych mamy: Według onego drugiego piſmá. Bede ſie ſpowiedał náprzećiwko ſobie ſam Pánu Bogu/á tyś mi odpuśćił nieprawośći grzechu mego. Jzali niewieß/ iż tylko ſam Pan Bog zna y widzi ſercá ludzkie: według onego piſmá. Thy ſam thylko znaß Pánie ſercá Synow ludzkich. A gdyß ſam tylko Pan Bog zna/y widzi ſkrytośći y táiemnice ſercá ludzkiego/prozno ſie tedy vćiekaß do ſtworzenia inßego. A przeſto wtey wáßey ſpowiedzi nic inßego nieczynićie/ iedno Páná Bogá ná káżdy dzień bluznićie. Ale iáka ſpowiedz tákie teß rozgrzeßenie bywa: Abowiem kiedy pro

Psal. 51.
Psal. 31.
3. Reg. 8.

dy proſthego cʒłowieka rozgrzeſʒacie/ thedy ty słowa ſſemrzecie mowiąc.

Rozgrzeſʒenie papieſkie bluźnierſkie.

Mocą Bogá wſʒechmogącego/ y błogosławionych Piotrá y Páwłá Apostołow/ y mocą nawyſſʒego Páná Papieżá/ N. y mocą namieſtnika Biſkupá Apoſtolſkiey ſtholice iego/ Páná náſʒego rządzącego/ y mocą moią kapłáńską/ mnie od Bogá niegodnemu dáną/ rozgrzeſʒam cię od wſʒyſtkich grzechow przedemną ſpowiedanych y ſkruſʒonych. etc. To ieſt rozgrzeſʒenie krzey Papieſkiey: Jáka ſpowiedź/ tákie teſʒ rozgrzeſʒenie.

Aczkolwiek w tym rozgrzeſʒeniu Páná Bogá wſʒechmocnym wyznawacie/ á wſʒákoſʒ iáwnie ſię to okazuie iż temu niewierzycie: Abowiem kiedybyście temu wierzyli/ iż Pan Bog ieſt wſʒechmogący/ tedybyście mocy Piotrá y Páwłá Swiętego/ mocy teſʒ Páná náwyſſʒego Papieżá/ y mocy namieſtniká iego/ y mocy ſwoiey/ do mocy Boſkiey nieprzykłádáli: A przeſtho to rozgrzeſʒenie nic inſʒego nieieſt/ iedno zbluźnienie imieniá Boſkiego y zeſromocenie wſʒechmocności iego.

Do proſtego ludu napominánie krześciáńſkie.

Ale wy proſci niebożątká y vbodzy ludkowie/ ktorzy ſię do tych wilkow z ſpowiedzią ciśniecie/ y zwierzacie ſię im ſumnienia ſwego: vważcie to pilnie v ſiebie iż tám żadnego rozgrzeſʒenia odnich niebierzecie/ iedno ſię thylko ſnimi ſtawacie vczeſtnikámi zbluźnienia y zeſromocenia imieniá Bożego. Powiedzcie mi proſʒę was po co tám donich chodzicie? Izali tám iáką náukę albo pociechę odnich bierzecie? iákowi donich przychodzicie/ tákowi teſʒ odchodzicie? Czemu ſię wżdy kiedy nieobaczycie/ y nieocucicie? Izaſʒ tego niebaczycie/ iż was nigdy o to niepytáia/ iáko dzierżyſʒ o grzechu pierworodnym/ y inſʒych grzechach/ iáko o odpuſʒczeniu grzechow/

grzechow/ iáko o ſwoim zbáwieniu/ iáko o Pánie Jezu Kryſtuſie Synu Bożym/ iáko o pokućie/ iáko o krzcie Swiętym/ iáko o Wieczerzey Páná Kryſtuſowey dla czego ieſt vſtáwiona/ iáko o żywocie wiecznym? Izaſʒ ſię obaczyć niemożecie/ iż to ſą oni ſprawcy/ przez ktore miáłá być złorzeczona drogá prawdy/ kthorzy dla ſwego łákomſthwá/ wymyſlonymi ſłowy/ ſumnieniem wáſʒym/ iáko Apoſtoł mowi/ mieli kupczyć/ ktorych oto ſąd grożny oczekawá/ á zátrácenie ich nieomieſſka. 2. pet. 2.

Abowiem gdyſʒ Pan Bog Aniołom/ ktorzy zgrzeſʒyli nieprzepuścił/ dáleko wiecey tym bluźnierzom/ y tym ktorzy im tego pomagáią/ nieprzepuści.

Ale podźmy dáley do tego Dyurnału/ ſktorego ná iutrzniey/ tymi ſłowy błogosłáwieńſtwo/ pokoy/ y zbáwienie ludziom dáiecie/ mowiąc. Przez pánnę Mátkę/ niechay wam da Pan Bog/ pokoy y zbáwienie. W tymże Dyurnale. Folio. 157.

O bluźnierzu niebogoboyny/ y Syná Bożego Páná Jezu Kryſtá nieprzyiacielu/ J co ieſt inſʒego vczyć ludzi odpuſʒczenia grzechow/ nie w imię naſwiętſʒe Kryſtuſowe/ ale w imię ludzi vmarłych/ ieſli to nieieſt? Jeſli pánná Márya mátká dáie błogosłáwieńſtwo/ pokoy/ y zbáwienie? y co po Kryſtuſie? y co po męce/ śmierci/ y krwi iego? czemu Syná Bożego z iego ſtolcá włáſnego ſpychácie/ á ná to mieyſce ſtworzenie iego wſádzácie: Nieprágnie ć tego koniecznie tá pánná/ boć tu náſwiecie będąc pokorna byłá/ y w niebie nieieſt tákowá/ aby Synowi ſwemu/ czci y chwały/ od oycá iemu dáney/ miáłá zayrzeć/ v włáſʒać/ y iego z Thronu włáſnego ſpycháć/ á ſámá mieyſce iego Boſkie poſiadáć? J co ieſth inſʒego ludzi vczyć/ w imię ludzi vmarłych/ odpuſʒczenia grzechow/ Jeſli to nieieſt.

Wtymze Dyurnale. Folio. 159.

Gdzie tám dáley w tymże Dyurnale ták śpiewaćie. Pod twoie obrone vćiekamy śie Swieta Boża rodzićielko/ náßymi modlitwámi niegardz w potrzebách/ ále od niebeśpiecznośći wßystkich/ wybaw nas pánno chwalebna y błogosłáwiona. J ießcze dáley: Przes chwálebney pánny maryey przyczyne/ wybaw nas od smutku ninieyßego/ y day nam vżywáć weśela wiecznego: Jnße bluznierstwá opußczam/ ktore wtymże Dyurnale wáßym vstáwicznie ßemrzećie/ gdy niethylko Pánny Máryey/ ále teß y inßych świetych duß ku wspomożeniu wzywaćie/ iákoby iácy pogáni mowiąc.

Wtymze Dynenale. Folio. 199.

Broń nas Boże/ dla zasług świetego Piotrá/ świetego Páwłá/ niechay nas wßystkich świetych zasługi wspomogą. Swietego Márcelliná Biskupá zasługá Swietego Fábianá y Sebástyaná/ Jozefá/ Vrbaná Papieżá/ Kośmá/ Dámianá/ Gerwáśá/ Protáśá/ Sylwestrá/ Benedyktá/ Fránćißká/ Bernárdá/ Dominiká/ y wßystkich Swietych Mnichow/ y pustelnikow/ niechay nas wspomoże przyczyná.

A słyßyß tu swoie przyczyńce/ y iednacze/ w ktorych zasługach dufaćie/ y wspomożenia/ y obrony od nich ßukaćie: Niemowże potym/ ábyśćie nieczyli ludzi/ odpußczenia grzechow w imie ludzi vmárłych/ y w nich nádzieie wßeláki ey niepokłádáli:

Vkaß pismo świete/ gdzieć to Syn Boży Pan Krystus roskazał/ álbo gdzie kthory Apostoł nápisał/ ábyś śie thy do duß vmárłych ludzi vćiekáć miał/ obrony v nich ßukał/ y w ich zasługach nádzieie odpußczenia grzechow pokłádał: Jzáß nam pismo świete nieświatczy/ iż tylko iedná zasługá iesth Páná Jezu Krystá/ przed Bogiem oycem godna y dostoyna/ przes kthora y nam/

y nam/ y Swietym/ zásłużył ż żywoth wieczny.

Gdy śie tedy pod obrone tych duß vćiekaćie/ w ich zasługach/ przyczynach/ y wspomożeniu dufaćie/ nic innego nieczynićie/ iedno imie Jezu Krystá Syná Bożego sromoćićie. Niemam thedy co inßego o was mowić/ iedno to co Dawid prorok powiedział mowiąc. Leuit. 24. Esa. 52. Jud. 5.

O iákoß długo Pánie Boże będzie sromoćił nieprzyiaćiel/ y bluznił imie twoie náwieki: Ale ießcze poyde do Wiátyká wáßego/ ktory teß przes wßystek rok ná kożdy dzień ßemrzećie/ y Syná Bożego śniego vstáwicznie bluznićie. Jere. 30. psal. 37.

Wiátyk Kriężey papieskiey/ w ktorym Páná Bogá y iego syná miłego bluzmią przes wßystek rok ná kożdy dzień.

[W]Ezme Wiátyk Krákowski/ ktory w Veneciey Piotr Lichtenstein drukował/ roku. 1538. y wam thu do Krakowá posłał/ ábyśćie Krystusá Syná Bożego vstáwicznie śniego sromoćili/ s pánny Máryey Bałwaná czynili/ y z inßych śie ludzi vmárłych á świetych náśmiewáli. Gdzie w tym Wiátyku náprzodku thák mowićie/ kiedy ná iutrzni błogosłáwieństwo w kośćielech wáßych ludziom dáiećie/ ták mowiąc. Swietey

Ewánieliey ʒytánie v pa- pieznikow iest zbáwienie y o- bronienie. Ewánieliey ʒytánie/ niechay nam bedzie zbáwienie/
y wieʒne obronienie. J dáley: Przes powiedánie E-
wánieliey/ áby grzechy náße byly zgladzone.
Wiem otym/ iż Ewánielia Krystusá Syná Boże-
Rom. 1. go/ iest moc Boża/ iáko swiety Páwel mowi/ á wßa-
koß nieʒytánie slow Ewánieliey nas zbawia/ áni teß
powiedánie/ grzechy náße gládzi/ áni teß iest obrona
Matt. 1. náßa: Tylko sam Krystus/ ktory nam bywa podawan
Act. 4. w ʒytániu y w powiedániu slow Ewánieliey Swie-
tey: Tenći iest tylko sam/ ktory nas zbawia/ ten iesth
tylko sam obrona náßa/ y sam tylko grzechy/ á nie ʒy-
tánie odpußʒa. A przesto y stad może kożdy obáʒyc/
iáko wy teß w tym Wiátyku/ Jezu Krystá Syná Bo-
żego/ rok od roku/ vstáwiʒnie bluznićie/ gdy wlasne-
mu ʒytániu wáßemu zbáwienie y obrone przypisuie-
ćie/ y zgládzenie grzechow/ ktore tylko ná sámego Sy-
ná Bożego/ y na iego krew należy.
A iżby sie to ießʒe iásniey okazálo/ iż wy/ nie w imie
naswietße Páná Krystusowe/ iáko ty powiedaß/ pro-
sićie odpußʒenia grzechow/ ále w imie stworzenia ie-
go. Posluchay iáko dáley w tymże Wiátyku vstáwiʒ-
Folio. 15. nie mowićie tymi slowy.
Folio. 16. Dla przyʒyny swietych/ odpuść nam pánie wßyst-
ki grzechy náße: J ießʒe dáley. Przyʒyń sie pánno Má-
rya/ y ze wßystkimi swietymi/ y wybránymi/ zá námi
grzeßnymi/ do Páná Bogá náßego oycá wßechmogą-
Folio. 65. cego: J málo niżey. Zbaw nas wßechmogacy Boże/
dla przyʒyny Blogoslawioney Bożey rodzićielki dzie-
wice Máryey ze wßystkimi swietymi. Zdrowáß krole-
wno milosierdzá/ żywoćie slotkośći/ y nadzieio náßa/
rzeʒnizko náßa: Dopuść mi/ ábym ćie mogl chwálić
pánno

pánno Swieta/ day mi moc náprzećiwko nieprzyia-
ćielom twoim. Broń Boże wierne swoie zá przyʒyna
Máryey vstáwiʒnie iey dufáiace. Day Boże/ s ktorey
sie tu pámiatki weselimy/ ábysmy przes iey przyʒyne/
od przyslych zlych rzeʒy/ y od smierći wieʒney/ y na-
gley byli wybáwieni. Niechay nas wspomoże prośi-
my ćie pánie przyʒyná iey chwálebna: Náuʒ nas pá-
nie/ ábysmy iey slußna posluge ʒynić mogli/ iżeby oná
bylá wodzem/ ktora iest gwiazda morska rzeʒoná/ iże
bysmy stego swiátá niebespieʒeństwá byli wybáwie-
ni/ y do portu zbáwiennego przyßli. Swieta Márya Folio. 67.
Swieta Boża rodzićielko/ Swieta pánno nád pán-
námi/ y wßyscy swieći Mnißy/ y pustelnicy/ modlćie
sie zá námi. Broń nas prosimy ćie pánie zá przyʒyna Folio. 69.
Blogoslawioney Máryey vstháwiʒnie pánny: Aby
nas swieta Boża rodzićielká/ dziewicá záwzdy Má-
rya/ y swieći twoi Apostolowie/ y Ewánielistowie/ y
niewinni meʒennicy/ wyznáwáʒe/ pánny/ y wßyscy
swieći/ ktorych tu kośći w tym kośćiele sa/ swoia przy-
ʒyna/ záwzdy wspomagáli/ ábysmy byli w ich obronie
J ießʒe dáley.
O Krzyżu badz pozdrowion iedyna nádzieio/ thego Folio. 77.
meki ʒásu/ przymnoß nabożnym spráwiedliwośći/ y Drewno naś dnieta v pa- pieznikow.
grzeßnym dáruy grzechow odpußʒenie. Krzyżu wier-
ny miedzy wßystkimi/ Drzewo iedno slachetne/ sloth-
kie drzewo/ slotkie gwozdzie/ sámoś ty tylko bylo go-
dne nośić swiátá zapláte: J dáley. Zdrowáß morska Folio. 79.
gwiazdo/ Boża mátko niepokalona/ y záwzdy pánno Morska gwiazda v papie- znikow pánna Márya.
sszesliwa/ niebieska vliʒko/ vtwierć nas w pokoiu.
Rozwieß zwiaski grzeßnych/ Day swiátlość slepym/
zle rzeʒy oddal/ á wßystko dobre vproś. Márya mát-

 komi

ko miłosierdzia: Ty nas od nieprzyiaćielá obroń/y godziny śmierći/przyimi nas Márya dziewico nád dziewicámi/ vproś nam wßysthkim odpußtzenie grzechow vbłagawßy Syná swego.

Folio. 79. Drewno pozdrawiaią papieznicy.

J záśie o krzyżu. Badz pozdrowion krzyżu swiety/ badz pozdrowioná chwało thego swiátá/ prawdziwa nádzieio náßá/ prawdziwe przynoßac wesele/ známie zbáwienia/ zbáwienie wniebespieczności ach/ ożywiáiace drzewo/ żywot noßace wßystkich. Tobie záwżdy spiewamy/ przes drzewo iesthesmy wybawieni/ przes krzyß swiety vpádłym day odpußtzenie/ broń/ zbaw/ błogosław/ poświeć lud wßystek/ przes známie krzyżá wrzody oddal ćielesne y dußne/ náprzećiwko themu známieniu/ żádna niebespieczność stáć niemoże: Támże. Jedrzeiu Swiety otrzymay náßym grzechom odpußtzenie/ podnieś nas przyczynámi twoimi. Thomaßu swiety/ omyi náße złośći przes twoie modlitwy. Dobry pásterzu Pietrze/ łáskáwie przyimi wzdychánie modlitw náßych/ y grzechow zwiąski rozwieß. Máćieiu spráwiedliwy/ rozwieß nas od grzechow związek náßych. Márku swiety/ to nam v Bogá otrzymay ábyśmy zásłużyli sobie vżywáć wkrolestwie weselá. Boże przes Filipá y Jákubá/ niechayći będą wdzieczne zasługi. Bárnábaßu swiety othrzymay náßym grzechom odpußtzenie. Jákubie bráćie Janá Swiethego/ vproś nam odpußtzenie grzechow/ y záchoway nas od wßego złego. Bártłomieiu swiety/ mdłe náße sumnienie vlecz y vzdrow. Lukaßu swiety proś Páná Bogá náßymi wystepy. Symonie y Judaßu/ wey rzyćie ná náße wzdychánie/ niechay przes was sobie zásłużymy weśćie do niebá.

Folio. 80. Drzewu papieznicy spiewaia y drzewo ie zbawia.

przes modlitwy

Tomaß omywa złości v papieznikow.

Bártłomiey vlecza mdłe sumienia.

Wy Apostołowie świátá tego/ spráwiedliwi sędziowie/ y prawdziwe świátá świece/ nabożnie s sercá prośimy/ wysłuchayćie prozby náße/ ktorzy słowem niebo zámykaćie/ y zamki iego otwieraćie/ nas od grzechow wßystkich rozwießćie prośimy: pod ktorych roskazánim/ iest zbáwienie y niemoc wßystkich ludzi: Vzdrowćie chore w obyczáiach/ y dayćie nam być cnotliwymi.

Jtem pierwßey niedziele w Adwent. Day Boże nabożnym twoim/ iż kthorzy prawdziwie wierzymy być Bożą rodzićielkę/ ábyśmy byli iey przyczynámi wspomożeni. Day nam Boże wßechmogacy/ áby odkupienia náßego przyśćiy obchod/ nam żywothá pomoc dał/ y wiecznego Błogosłáwieństwa zápłátą sie sthał. Day Boże áby ktorzy ludzie/ wzywaią pomocy Thomaßá świetego/ modlitwy ich były wysłucháne. Day Boże/ áby Błogosłáwionego Sylwestrá twego obchod nam przydał nabożeństwá/ y zbáwienia. Day Boże/ iż ktorzy świetá wielkonocne vććiwie obchodzimy/ ábyśmy przes nie wesele wieczne zásłużyli.

Folio. 83. Adwent papieski.

Folio. 111.

Folio. 114.

Folio. 189.

Day to Boże prośimy/ áby ták syná iáko y mátki pomocą/ moglibyśmy sobie zásłużyć wieczne wesele. Day Pánie Boże/ áby przes Rodzićielkę Pánnę Máryą moglibyśmy wziąć wieczne wesele. Swiety Mikołáiu przybliß sie do náßych modlitw łáskáwie y miłośćiwie/ Zeglarze ćię wzywáli/ y byli wybáwieni/ wierzymy iż przes twoie modlitwy zbáwieni záwżdy być mamy: Ktorego zasługámi/ od wßelkiey ßkody bywáią wybáwieni/ ktorzy go ßukaią s sercá práwego y zupełnego. Niechay nas obroni Swietego Jedrzeiá vroczysty obchod.

Folio. 199.

Folio. 200.

Folio. 271.

Folio. 272.

Jeßcze dáley o záczęćiu Pánny Máryey ták w tym

Folio. 274. Wiáthyku pißećie y mowićie/ iakoby Pánná Máryá
Pro. 8. miáłá o ſobie thák mowić: moiá ieſt rádá/ y práwość
moiá ieſt mądrość/ moiá ieſt moc/ przes mię Krolowie
kroluią/ przez mię Kxiążętá roſkázuią/ y mocarze ſprá
wiedliwość czynią. Ja miłuiące miłuię/ á ktho będzie
ráno czuł ku mnie/ náydzie mię. Błogoſłáwiony czło
wiek ktory mnie ſłucha/ á kthory czuie przed drzwiámi
moimi/ ná káżdy dzień/ kto mię náydzie/ náydzie żywot
y weźmie zbáwienie od Páná. Vczyń nas Boże czyſthe
przes iey przyczynę/ ábyſmy do ćiebie przyść mogli.
Folio. 279. Kto mię będzie ććił/ vczczę go ia teß/ A ktorzy gárdzą
mną/ będą wzgárdzeni: Ja miłuiące mnie miłuię/ á
ktho będzie czuł poránu ku mnie/ náydzie mię/ á ſemną
ſą bogáctwá y chwałá.

Folio. 280. O Thomaßu ćiebie modlitwámi vſtáwicznymi pro
Wſpomożyćiel Tomaß. ſimy/ wſpomoß nas nędznych/ ábyſmy niebyli potępie
ni ze złymi/ czáſu przyśćia ſądu: Day nam Boże/ áby
ſmy iego pomocámi byli podnieſieni: Wyſłuchay nas
dla zaſług Márcellinowych. Day nam Boże ábyſmy
Folio. 281. modlitwámi/ y záſługámi Swiętego Antoniego byli
Folio. 285. wſpomożeni: J Swiętey Jágnieſſki pomoc y przyczy
Folio. 287. nę ználi: Przes przyczynę Wincentego wybáwieni by
li odeztego. Przes zaſługę Błogoſłáwioney Brygidy/
Folio. 290. ábyſmy wſpomożenie vználi.
Folio. 349.
Folio. 350. Krolewno niebieſka weſel ſię / kthoregoś záſłużyłá
nośić/ modl ſię zá námi Bogu: Vłżyćielko grzechow/
náprawićielko vpádłych/ wyſłuchay wzdycháiące do
ćiebie/ y wołáiące/ wyſłuchay tobie teras ſpiewáiące.

Pánná Máriá rządzi wßyſtki rzeczy v pápieżnikow. J máło niżey: Abowiem oná rządzi wßyſthki rzeczy
ná ziemi/ ſwoią mądrośćią/ opátrznośćią/ roſtropno
śćią / y łáſką: Abowiem oney z łáſki podáne w opiekę
wßyſtki

wßyſtki Duße. Weſeli ſię Pan Bog przes wßyſthki
wieki/ iż Krolewnie niebieſkiey/ wßyſtki ſą rzeczy pod
dáne.

J ießcze dáley. J kto rządzi/ opátrzną mocą nie
bieſkie y ziemſkie rzeczy/ iedno Máryá: J kto ieſt mát
ką miłoſierdzia/ y roſkázyćielką grzechow odpußcze
nia/ iedno Máryá: J ktho ieſt iednaczem do Bogá zá Pánná Máryá
grzeßnymi/ iedno Máryá: J ktho ieſt náprawićielem Jednaczem/
łáſki/ iedno Máryá: J kto ieſt rzecznikiem tego świá Rzecznikiem/
tá/ iedno Máryá: Abowiem oná ieſt rzeczniczká thego v pápieżnikow.
świátá/ pátronká náßá/ nádzieiá zbáwienia ludu krze
śćijáńſkiego/ nád nędznymi ſmiłowánie/ vpádłych po
dnieſienie/ opußczonych poćießenie/ grzeßnych náwie
dzenie: Abowiem oná ſiedzi ná práwicy Máieſtatu ná
wyſokośći wielkiego Krolá Aſwerußá towárzyſſką ſię Kto vczynił Jednaczem y
ſtáłá/ ták nád wßyſtki mießczány niebieſkie namocniey przyczyncą
ßa y wyſſßa/ iáko rozne imię máthki Bożey nád nie o panne márya.
ſobliwie otrzymáłá.

Aprzeſto ßoſty Vrban Rzymſki Papież/ obaczywßy Anno. 1383.
ná ſwym vmyſle przezrocżyſtym/ iż wdzięcznieyßy Je Folio. 350.
dnacz v Bogá niemogł być/ iáko tá/ ktora Bogá vro
dziłá/ vſtáwił świeto náwiedzenia iey.

Ktore świeto czwarty Syxtus Pápież/ rozmáity Anno. 1472.
mi y wielkimi odpuſty obdárował: Przeſto ćiebie pro Folio. 350.
ſiemy Páni thego świátá/ bądź poćießenie wßelkiemu
śmiertnemu/ śmierć oddal/ day cząſtkę w niebieſkiey oy
czyźnie. Wćięgni nas zá ſobą Rzeczniczko náßá/ modl Folio. 384.
ſię zá ludem/ przyczyń ſię zá krieżą/ y zá ſtánem niewie Pánná Máryá wßyſtko
śćim/ niechay wßyſcy poznáią twoię pomoc/ ktorzykol ſtworzyłá.
wiek wyſławiáią twoie wniebowſtąpienie. Folio. 386.

O Krolewno niebieſka / day nam thwey łáſki vży
wáć/

Folio. 398. wać/ kiedy Bog fundamenty zieme zákládał/tedym
Folio. 451. ia ſnim byłá wßyſthko ſkłádáiac: Tyš ieſt páni/mátká
nádzieie náßey.

Folio. 452. Proſimy ćie dobry Panie/y dobra Pani/kthoß nas
poiedna s Synem: gdy będzie nieprzyiaćielem mátká/
Ktoß nas poiedna z mátka/gdy ſie Syn rozgniewa:
Ale ieſli ſię oboie rozgniewaćie/ izaliśćie nie oboie lu-
tośćiwych: A przeſto proſimy Wyſłuchayćie nas.

Folio. 494. Łáſkáwa Páni/ odpuść grzechy ſługom thwoim.
Badz pozdrowiona gwiazdo iuthrzenna/ grzeßnych
Pánná Márya a papieżnikom odpußcza Grzechy. lekárſtwo/świátá tego Kriežno y krolewno/ſámá go-
dna być wezwána panna/náprzećiwko záſtrzáłom nie-
przyiaćielſkim: Tárcz połoß zbáwienia twoiey mocy.
O oblubienico Boża wybrána badz nam droga prá-
Folio. 495. wa/do wiecznego weſela. Márya mátko łáſki/mathko
miłoſierdzia/ thy nas od nieprzyiaćielá záſłoń/y go-
dziny śmierći przyimi/ Márya dziewico nád dziewi-
cámi/vproś nam wßyſtkim odpußczenie grzechow/v-
śmierzywßy twego Syná.

Inße bluźnierſtwá wtymże Wiatyku. Inße od Duchá nieczyſtego nápiſáne w tymże Wiá-
tyku bluźnierſtwá opußczam/w ktorych rok od roku ná
káżdy dzień/nietylko Páná Jezu Kryſtuſá Syná Bo-
żego bluźnićie/ále teß y s pánny Márycy mátki iego/
Báłwaná czynićie/ktora tu zowiećie háńbiac y ſromo-
cząc the Pánne. Zbáwićielka/żywotem/nádzieia/v-
błagánim/wodzem/tarcza/droga/ rzecznitzka thego
świáthá. Rzecznikiem do Bogá/ Jednaczem/á ná ko-
niec/rzedzićielka niebá y ziemie.

O zápámiętáli ludzie zbáwienia ſwego/ o bluźnie-
rze y nieprzyiaćiele Páná Jezu Kryſtá Syná Bożego
cżemuß mu tę cześć y chwałę odeymujećie/ktora ma od

oycá ſwego: Izali nietylko on sam ieſt zbáwićielem:
Izáli on ſam nieieſt tylko żywotem/nádzieia/ vbłagá-
nim/wodzem/tarcza/droga/rzecznikiem/y iednaczem
do Bogá:

Jeſli tho prawdá/ iáko wy powiedaćie/ iż Pánná
Márya/ ieſth zbáwićielka/tedyć tho nieprawda/co
Duch Swięty nápiſał o Synu Bożym/tymi słowy.
Iż on zbáwi lud ſwoy od grzechow ich: Jeſli Pánná Matt. 1.
Márya ieſt żywotem/tedy to nieprawdá/ co ſyn Bo-
ży ſam o ſobie mowi. Jam ieſt żywoth. Jeſli Pánná Joan. 14.
Márya nádzieiá náßá/ tedy to nieprawdá/ co mowi
Prorok Swięty. Ty ieſteś Pánie nádzieiá moiá. I to Psal. 90. et
nieprawdá/co Swięty Páwel nápiſał: Kryſtus ieſt Psal. 141.
nádzieiá náßá. Jeſli Pánná Márya ieſt vbłagánie/te- 1. Tim. 1.
dy to nieprawdá/co Jan Swięty nápiſał. Iż Kry- Col. 1.
ſtus ieſt vbłagánie zá grzechy náße. Jeſli Pánná Má- 1. Jo. 2.
rya ieſt wodzem/tedy to nieprawdá/co Duch Swię-
thy mowi: Pan Bog ſam wodzem ludu ſwego ieſt. I Deut. 32.
to nieprawdá/co Prorok święty nápiſał o Synu Bo-
żym: s Ciebie mi wynidzie wodz/ ktory będzie rządził Mich. 5.
lud moy Izráhelſki. Jeſli Pánná Márya ieſt Tarcza Matt. 2.
zbáwienia/tedy teß to nieprawdá/ co Duch Swięty
mowi. Pan Bog mocny/tarcza moiá/ y moc zbáwie- 2. Reg. 22.
nia moiego. Jeſli Pánná Márya ieſt drogá do niebá
tedy to nieprawdá/co Syn Boży mowi o ſobie. Jam Jo. 14.
ieſt drogá. Jeſli Pánná Márya ieſt Rzecznitzka ná-
ßa/tedy to nieprawdá/co Jan Swięty nápiſał. Rze- 1. Jo. 2.
cznika mamy v oycá Jezuſá Kryſtuſá ſpráwiedliwe-
go. Jeſli pánná Márya ieſt iednaczem/tedy tho nie-
prawda co Páwel święty nápiſał. Jeden Bog/ ie- 1. Tim. 2.
den teß Jednacz/miedzy Bogiem y ludzmi/ człowiek

Krystus Jezus: Jeśli rzßze pánná Márya/ ieſt Rze⸗
dzićielka niebá y ziemie/ tedy tho nieprawdá/ co ſam
Aggei. 2. Bog o ſobie mowi: Ja niebem y ziemia rzadze. J zá⸗
Jere. 33. ſie/ niebo y ziemie ia nápełniam. J záſie: Niebo ſie⸗
Eſá. 66. dzenie moie/ á ziemia podnoſſkiem nog moich. To ſa iá⸗
ſne ſwiádectwá Duchá ſwietego.

Rokų. 585. Powiedzćie mi proße was/ komu ſie godzi wiecey
Sab. wierzyć/ Jeſli Duchowi Swietemu/ tzyli Papiezowi
Pol. Pelágyuſowi wtoremu/ ktory wam naprzod Wiáty⸗
Roku. 1095. ki wymyſlił: A Vrban wtory/ y ſſoſty Vrban Papieß
Polid. wzywánie Pánny Máryey vſtáwił/ y then bład po⸗
Sab. Roku. 1383. twierdził niedawno/ y do kośćiołá wprowádził.
folio. 350.

Vkaß gdzie Krystus Syn Boży/ mátke ſwoie ro⸗
ſkazał krześćijáńſkim ludziom názywáć zbáwićielka/
żywotem/ nádzieia/ vbłagánim/ wodzem/ tartza/ dro⸗
ga/ rzetznitzka/ iednatzem/ niebá y ziemie Rzedzićiel⸗
ká: Vkaß gdzie máthki ſwoiey kazał wzywáć/ do niey
ſie vćiekáć/ modlitwy iey ofiárowáć: Vkaß gdzie Bog
obiecał/ dla iey przytzyny grzeßnych ludzi wyſłucháć/
ćießyć/ y wſpomagáć: A krotko mowiac/ vkaß/ ktorzy
Prorocy/ álbo Apoſthołowie kiedy wzywáli Pánny
Máryey/ ná wſpomożenie/ y ſa wyſłucháni/ y dla tego
Pſal. 50.81. zbáwieni: Jzali ſam Bog niemowi. Wzyway mie
Pſal. 102.105. tzáſu ſmutku twego/ ia ćie wyrwe/ á vććiß mie.

Albo potrzebne ábo niepotrzebne wzy⸗ wánie Pánny Máryey.

Odpowiedz mi nátho/ iż álbo wzywánie Pánny
Máryey/ ieſt potrzebne ku zbáwieniu álbo nieieſt po⸗
trzebne: ieſli rzetzeß iż potrzebne/ tedy wßyſcy Proro⸗
cy/

cy/ Apoſtołowie y metzennicy/ ſa wietznie potepieni.
Abowiem niewzywáli Pánny Máryey/ przeto iż niemie⸗
li żywothá/ nádzieie/ vbłagania/ wodzá/ tartzy/ dro⸗
gi/ Jednatzá/ rzetzniká: A bes drogi/ iednatzá/ y rzetzni⸗
ká/ żadny niemoże wniść do niebá. Jeſli theß rzetzeß/
iż niepotrzebne: A tzemuß vbogie ludki y wdowy od
Krystuſá Syná Bożego odwodzićie/ ktory ieſt ſam tyl⸗
ko żywot/ vbłagánie/ drogá/ iednatz y rzetznik:

Ale mi ießtze y to odpowiedz: ieſli pánná Márya wie Jeſli wie Pán⸗
y zna ſercá ludzkie: Jeſli rzetzeß/ iż zna/ thedy ony ſło⸗ ná Márya ſer⸗
wá Duchá Swietego ſa nieprawdziwe/ ktore Sálo⸗ cá ludzkie.
mon mowił/ do Bogá. Jż ty Boże ſam tylko znaß ſer⸗
cá wßyſtkich Synow ludzkich. Tu ſtych ſłow Duchá 3. Reg. 8.
Swietego/ możeß obátzyć/ iż tylko ſam Pan Bog zna
ſercá ludzkie: Abowiem nieprozno to Duch Swiety mo⸗
wi/ ſam znaß Boże ſam znaß: A gdyß ſam zna/ tedyć
tym obytzáiem Pánná Márya/ áni żadny Swiety ſerc
náßych niezna.

A ieſli niezna/ prozno tedy iey wzywaćie/ y dármo ſie Panná Máry⸗
do niey vćiekaćie/ prozno ia zbáwićielka/ żywotem/ v⸗ a ſerc naßych
błagánim/ droga/ rzetznitzka/ y iednatzem názywaćie niezna.
Abowiem ták mowi Apoſtoł. J kto wie ty rzetzy/ ktore 1. Cor. 2.
ſa w tzłowieku/ iedno Duch tzłowietzy/ kthory w nim Eſá. 63.
ieſt: Tákże y tych rzetzy żaden niewie/ ktore ſa boſkie/
iedno Duch Boży: A ſłyßyß tu Páwłá Swietego/ nie⸗
przyiaćielu Boży/ iż żadny tych rzetzy niewie/ kthore
ſa Boſkie/ iedno Duch Boży:

Czemuß tedy ſtey Pánny Boginia tzynićie pogáńſka
y ſniey ſie náſmiewaćie: Abowiem to nieinák tzynićie/ Podobieńſtwo.
iedno kiedyby ktory naſmiewcá/ widzac vbogiego y po⸗
kornego tzłowieká názywał go krolem/ thák mowiac.

Jo. 19. Tyś ieſt Krol: Jáko Piłat mowił do Syná Bożego
ſtrapionego/ pokornego/ vplwánego/ y wzgardzone-
go/ náſmiewáiąc ſię ſniego: tedyś ty wżdy krol: Ták
że theż y wy czynićie/ iż ſię s pánny Máryey pokor-
ney náſmiewaćie/ y dla tego ią/ nietylko krolewną nie
bieſką zowiećie/ zbáwićielką/ żywothem/ vbłaganim/
drogą/ rzecznizką/ iednaczem ále ią teſz y Bogiem czy-
nićie/ iákoby oná rządziłá niebem y ziemią/ mowiąc
thák do niey. Láſkáwa Páni/ odpuść grzechy ſługom
twoim: Jzali może być więtſze bluźnierſtwo/ y bałwo-
chwálſtwo/ nád to wymyſlone: O niewſtydliwi Bál-
wochwálcy: J co ieſth inſzego w imię ludzi vmárłych
prośić odpuſzczenia grzechow/ ieſli to nieieſt:
Sámey Pán- Są teſz znaki tego w thym Wiatyku/ iż ſámey Pán
nie Máryey nie Máryey nieduſaćie/ przeſto ſię teſz do drugich duſz
nieduſáią. ludzi vmárłych vćiekaćie/ ták mowiąc. Boże dla przy
Folio. 15. 16. czyn y záſług Swiethych/ odpuść nam grzechy náſze.
80. 271. Powiedz mi/ y co kiedy ludzie Swięći záſłużyli/ álbo ſá
Ebr. 7. 9. 10. mi ſobie/ álbo komu inſzemu: Jzali niethylko ſam Syn
Boży ieſt więczna záſługá/ ktory y Swiętym vmárłym
y nam ieſzcze ná Swiećie będącym/ ras záſłużył ná krzy
żu odpuſzczenie grzechow:
Máło ieſzcze było Duchowi nieczyſtemu/ iż ták wiele
ludzi od ſámego Páná Bogá odwiodł/ á do ſtworzenia
ie przywiodł: Ale ſię teſz ieſzcze y otho ſtárał/ iákoſz ie-
dnák thego dokazał/ iż was nákoniec do drewná mar-
twego przywiodł/ ktore wam Bogiem vczynił/ abo-
wiem ták do drewná mowićie.
Drewnu ſię ták O Krzyżu bądź pozdrowion/ nádzieio náſzá iedyna/
modlą. dáruy grzeſznym grzechom odpuſzczenie. Bądź pozdro
Folio. 77. wion krzyżu Swięty: Bądź pozdrowioná chwało te-
Folio. 79. go ſwiá-

go ſwiáthá/ prawdziwa nádzieio náſzá/ prawdziwe
przynoſząc weſele/ známię zbáwienia/ zbawienie w nie
beſpiecznośćiach/ ożywiáiące drzewo/ tobie ſpiewamy Folio. 80.
przes drzewo ieſtheſmy wybáwieni/ broń nas/ zbaw
nas/ poświęć lud wſzyſtek.
Tuć ſię práwie oná pomſtá Boſka ſpełniłá/ kthorą
obiecał tym/ ktorzy iego przykazánia ſłucháć niebędą
mowiąc. Jż będziećie ſłużyć drewnu y kámieniowi.
Toć ſą tedy Bogowie wáſzy/ á kto tym Bogom ſłużyć Deut. 28.
niechce/ tego pozywáćie/ ſámi ſądzićie/ y ſámi zabiaćie
áby ſię ſpełniło ono piſmo Swięte/ Beſtya ktora z głę Apoc: 11.
bokośći wychodzi/ będzie czyniłá náprzećiwko Swię- Dan. 7.
tym woynę/ y zwyćięży ie/ y zabie ie.
Stąd mogą tedy iuſz obáczyć wſzyſcy wierni/ y Sy-
nowie Boży/ ieſliśćie przyiaćiele Kryſtuſá Syná Bo
żego/ álbo nieprzyiaciele iego. Wy powieda Kryſtus Jo. 15.
ieſteśćie przyiaćiele moi/ ieſli będziećie to czynić/ cokol
wiek ia wam roſkázuię/ kiedy vkażeſz iż wam Kryſtus
roſkazał/ ábyśćie pánnę Máryą zá Bogá chwalili/
drzewo pozdrawiáli/ odpuſzczenia grzechow v niego
ſzukáli/ tedy was nieprzyiaćielmi Syná Bożego zwáć
niebędę. A iż tego nigdy nieukażećie: J coſz ia mam in
nego mowić/ iedno co mowi Prorok: O Boże niemilcz Pſal. 83.
y nieprzeſtaway o Boże: Abowiem oto nieprzyiaćiele
twoi zruſzyli ſię/ á kthorzy ćię máią wnienawiśći pod-
nieſli głowę: Ale podzmy dáley.

Wſzał Kxiężey Pa-
pieskiey/ w ktorym Páná Bogá y ſy-
ná iego miłego vſtáwicznie bluźnią.

WIż też ieszcze pißeß náprzećiwko mnie/ y bráciei moiey mieley/ iżesmy nachwalebnieyßą ofiáre ćiáłá y krwie Páná Krystusowej/ co mßą zowiećie/ w ktorey się dzieie iáko powiedaß/ wßysthki męki Páná Krystusowey Pamiątká/ hániebnie zgwałćili y zesromoćili.

Prawdę mowiß/ y znam się ktemu/ iżesmy to vczynili/ nie dla tego/ ábysmy háńbić álbo sromoćić mieli/ onę nachwálebnieyßą Offiárę/ raz ná krzyżu vczynioną/ Páná Jezu Krystá Syná Bożego/ náprawicy v Bogá Oycá siedzącego/ prace y zasługi iego: Ale dla teo/ iżeśćie sobie dla pieniędzy Mßą iekąś kuglarską/ stey naswiętßey ofiáry/ raz vczyniony ná krzyżu/ wymysili y vczynili/ w ktorey Mßey/ nie pámiątkę męki Páná Krystustowey spráwuiećie/ iáko ty powiedaß/ ále Syná Bożego mękę/ śmierć/ y krew iego/ vstáwicznie bluźnićie/ sromoćićie/ y depcećie/ iáko to wáße Mßały swiadczą/ y vkázuią/ w kthorycheśćie sobie nápisáli y naczynili rozmáithych/ Przyczyńcow/ Jednaczow/ Zbawićielow/ Rzędzićielow/ Odkupićielow/ Zasłużyćielow/ grzechow wßystkich gładzićielow/ Wybáwićielow/ s piekłá/ wspomożyćielow/ otworzyćielow drzwi/ do niebá/ y dawcow odpußczenia grzechow.

A iżebyś nierzekł/ ábym miał iaką potwarz ná was kłaść/ á nie to/ co iest pisáć: przesto tedy wezmę przed się Krákowski wáß Mßał/ ktory Piotr Lichtenstein w Wenecij/ nakłádem wáßym drukował/. Látá národzenia Páńskiego. 1532. y vkaże/ iáko po wßystkich kośćielech stego Mßału wáßego/ rok od roku/ vstáwicznie bluźnićie Páná Jezu Krystusá Syná Bożego/ kiedy wáße Bałwochwálskie Mße czytaćie/ álbo spiewaćie.

Ná Mßach w Adwent Papieskie bluźnierstwá.

Naprzod cząßu Adwentu Pánnę Máryą Jednaczem y Przyczyńcą do Bogá czynićie/ kiedy ták mowićie ßemrząc. My ktorzy ią wierzemy być Bożą rodzi- folio. 11
ćielką ábysmy przez iey przyczynę/ byli wspomożeni/ y oczyśćieni. J záśię w Prozie/ ktorą czwarty Syxtus Roku. 1475.
Papież złożył y vstáwił/ ták mowićie álbo spiewaćie. Extr.
Słuchay Pánno trzody/ chwałę twoię spiewáiącey: Folio. 196.
Rządź lud/ wiele obiecuieß/ ále więcey dáieß/ krole- et 197.
wno rácz nas posádzić/ gdzie theras siedziß s swoim Synem: Tyś iest mistrzowa łáski/ mátká miłosierdzia Gładząc náße grzechy: RZADZ nas sługi twoie/ wybaw nas s piekłá/ y vczyń nas błogosłáwione.

A iż sámey Pánnie Máryey nieduffaćie y niewierzy- ćie/ przeto do iey pomocy/ wßytkich swiętych przyczy- Folio. 2.
ne przydawaćie/ ták mowiąc. J przyczyná wßystkich Swiętych/ áby nas thobie Pánie wdzięczna vczyniłá.
Bądź vbłagan pánie/ pokory náßey modlitwámi/ y ty- Folio. 3.
mi offiarámi/ áby nas táiemnicá they offiáry Wyzwo- folio. 8.
liłá od grzechow: J byleś tá Offiárá náßą vbłagan.
A ty vroczyste przyśle Swiętha były nam lekárstwem folio. 6.8.
wiecznego żywotá. Wemßach ná Boże národzenie bluźnierstwá Papieskie.

Jzáśie

Folio. 10. J záśię Bożego národzenia. Niechay tobie pánie
dźiśieyßego świethá Offiárá będźie wdźięczna/ y nas
Folio. 12. przeß tę offiárę/ rácz od grzechow naßych oczyśćić. J
záśię dźień Swiętego Szczepaná: O Szczepanie cho-
ráży Królá nawyßßego nas wysłuchay/ y nas wołá-
iące/ y do ćiebie kołácące z Bogiem poiednay.

O Janie Swiętym bluźnierstwo.

Folio. 14. J záśię dźień Janá świętego. W iego obronie (Já-
nowey) pokłádamy dufánie/ y wybáwienie/ rácz nas
Krystusowi zálećić twoimi modlitwámi. Jzáśię dźień
Folio. 15. Młodziankow. Dla przyczyn ich y prozb/ rácz zglá-
dźić łáskáwie náßego żywotá grzechy.

Pośćie bluźnierstwá.

W niedźielę wtorą pośćie. Ná offáry ninieyße pá-
Folio. 40. nie prośimy weyrzy/ áby nam przydáły nabożeństwá y
Folio. 42. zbáwienia. J záśię: ná offiáry weyrzy pánie łáskáwie/
Folio. 45. ktore tobie offiáruiemy. A przes tho Swięte złączenie
Folio. 48. zwiąski grzechow náßych rozwięß. J záśię: przes ty
pánie świątośći/ niechay śię stánie skutek naßego wy-
Folio. 49. kupienia. Jzáśię: Day nam Boże/ áby postu náßego
nabożeństwo Swięte/ y oczyśćienie nam dáło/ y nas
Folio. 55. 57. 59. et 62. przed Máiestatem thwoim zálećiło. J záśię: offiárá
tobie offiárowána/ niechay nas ożywi/ y od wßego złe-
go záßczyći/ y tá offiárá niechay grzechy náße oczyśći.

w Niedźielę Kwietną bluźnierstwá.

Folio. 66. w Niedźielę Kwietną: Bądź vbłagan Boże po-
Folio. 73. śtnymi offiarámi náßymi. J záśię: Tá offiárá twemu
Máiestathowi/ niechay zálećí wierne ludźi. Jzáśię:
Folio. 74. Przes tę pánie spráwę táiemnice/ y grzechy náße nie-
chay będą oczyśćione/ y żądze spráwiedliwe nápełnio-
Folio. 84. ne. Day Pánie/ áby przes posługowánie przykazánia
twego

twe° z wypełniánia iego/ moglibyśmy śię weselić świe-
go pátrzenia.

Ná Wielkenoc bluźnierstwá.

W wielkonocną Niedźielę: Przíymi Boże modli- Folio. 103.
twy ludu twego z offiarámi offiar/ we śrzodę wielko-
nocną. Day Boże/ áby przes ty doczesne świętá/ kto-
re spráwuiemy/ zásłużylibyśmy sobie przyść ku weselu
wiecznemu. J záśię: Day pánie/ iż ktorzy świętá wiel- Folio. 106.
konocne nabożnie obchodzimy/ ábyśmy mogli przes nie
ku wieczney śię chwale zásłużyć.

W czwartą niedźielę po Wielkiey nocy. Boże kto- Folio. 111.
ry nas dla they Offiáry nabożne złączenie/ iednego y
nawyßßego Bostwá vczesniki czyniß.

w Krzyżowe dni bluźnierstwá.

Day nam Boże/ ábyśmy przes zasługi y przyczyny Folio. 116.
Pánny Máryey byli wybáwieni/ od wßysthkich złych
rzeczy. J záśię: offiárę tobie Pánie za syná twego v- Folio. 117. 118.
łonną/ kthorą zástępuiemy/ etć: J záśię: Niechay Folio. 124.
nas oczyśći prośimy Pánie Dáru niniejßego offiárá.

Dźień Troyce Swiętey bluźnierstwá.

Dźień Troyce Swiętey/ y przes cáły rok: Ták ßem- Folio. 130.
rzećie. Boże przes thę offiárę vczyń nas sobie dárem
wiecznym. Wtorey niedźiele po świętey Troycy.

Offiárá nas prośimy pánie twemu imieniu poświe- Folio. 134.
cona niechay oczyśći/ y záwżdy do żywothá wieczne-
go przyprowádźi. J záśię: Day nam prośimy ćię pá- Folio. 147.
nie/ áby tá offiárá zbáwienna/ y náßych grzechow by-
łá oczyśćieniem/ y twego Máiestatu Vbłagánim. J zá-
śię: Oczyść nas tą offiárą Boże prośimy/ etć. Jzáśię:
Day Boże/ áby tá zbáwienna offiárá/ y od własnych Folio. 149.
náßych grzechow nas vstáwicznie wyzwoliłá/ y od w- Folio. 159.
ßytkich przećiwnośći broniłá.

Kanon Mnieyßy bes ktorego zadna Mßa niebywa.

Folio. 164. Ták ſie pon[illegible]. Przyimi Boze tę niepomázána of
fiárę/ktora ie niedoſtoyny ſlugá twoy/offiáruie to
bie Bogu moiemu zywemu/y prawdziwemu/ zá nie
zliczone grzechy/y zgorßenia/y niedbáłośći moie/y zá
wßyſtki ſtoiące/ale y zá wßyſtki wierne krześćiány zy
we y zmárłe/áby y mnie/ y onym byłá pozytheczna ku
Folio. 164. zbáwieniu. Pothym vczyniwßy krzyzyk Pátyna nád
Korporałem/wino mießáiąc z woda ták mowiß: Day
nam Boze/przes tę Wody y Winá táiemnicę/ſtáć ſie
Boſtwá twego vcześniki.

Podnoßac kielich ták Bogá bluzni.

Folio. 165. Potym kielich podnioſwßy z Winem y z woda/ták
mowiß: Offiáruiemy thobie Boze kielich zbáwienny
proßąc twey łáſkáwośći/áby przed oblicznośc Boſkie
go Máieſtatu twego/zá náße y zá wßyſtkiego świátá
zbáwieni:/z wonnośćią ſłotkośći wſtąpił. Iták ſie nie
chay ſtánie offiárá náßa przed oblicznośćią twoią dzi
ſia/áby ſie tobie podobał Pánie Boze. Przydz poświę
ćićielu wßechmogący/wieczny Boze/y przeze ✠ gnay
tę offiárę/ twoiemu świętemu imieniu nágotowána.

I támze ießcze dáley: Przyimi Swięta Troyco thę
offiárę/ktorą tobie offiáruiemy/ dla pámiątki męki/
zmartwychwſtánia/y wſtąpienia/Jezu Kryſtuſá pá
ná nág[illegible]go/ I ku chwale Błogoſłáwioney Máryey zá
wzdy Pánny/ /Błogoſłáwionego Michałá Archánio
łá/y Błogoſłáwionego Janá krzćićielá/ Swiethych
Apoſtołow Piotrá y Páwłá/y tych/ y wßyſtkich świę
tych/

tych/áby im było pozyteczno ku ćći/á nam teß ku zbá
wieniu/á oni áby ſie zá námi przyczyniáć raczyli w nie
bie/ktorych pámiątkę czyniemy ná ziemi.

Potym ręce podnioſwßy ták ſſemrzeß/ potáiemnie
áby ſie ludzie niedomyſlili y nieobaczyli wáßego blu
znierſtwá y báłwochwalſtwá. Przydz niewidomy po
święćićielu wßechmogący wieczny Boze/y prze ✠ ze Folio. 166.
gnay tę offiárę imieniu twemu nágotowána.

I podnioſwßy obiemá rękomá kielich/ máło ku go
rze ták dáley ſſemrzeß.

Drugie bluznierſtwo podnoßac Kielich.

Przyimi Swięta Troyco tę offiárę/ ktorą my tobie
offiáruiemy ná pámiątkę męki/zmartwychwſtánia/y
wſtąpienia Páná náßego Jezu Kryſtá/y ku chwale
naświętßey Bozey Rodzićielki dziewice Máryey/y w
ßyſtkich świętych twoich/ktorych dziſia świętá obcho
dziemy/y ktorych imioná y kośći tu leza/áby im to by
ło ku ćći/ á nam ku zbáwieniu/ y dußam wßyſthkich
wiernych vmárłych ku zywotowi y odpoczynieniu wie
cznemu: A izeby ſie oni modlić raczyli zá námi w niebie
ktorych tu pámiątkę czyniemy.

I ießcze złozywßy ręce mowiß dáley w tymze Ka
nonie ták: Poświęć prośimy Pánie tę offiárę/áby nam
iednorodnego ſyná twego Ciá ✠ ło /y Krew ✠ ſie ſtá
łá. A zgárbiwßy ſie niſko nád kielichem ták ießcze ſſem
rzeß: W duchu pokory y w vmyſle ſkrußonym/bylibyś
my przyięći od ćiebie pánie/á ták ſie niechay ſtánie of
fiárá náßá przed oblicznośćią twoią/áby byłá od ćie
bie dziſia przyięta/y podobáłá ſie tobie Pánie Boze.

Kanon Wielki.

Kanon Wiel- Ki. IZásie w wielkim Kanonie ták bluznia c páná Je
Folio. 187. zu Krystusá Syná Bożego mowiß: J prosiß Bogá/
áby wdzięcznie od ciebie przyiał/ te Offiáre twoie nie
pomazána/ ktorą ofiáruieß zá wßystek kośćioł zá żywe
y zá vmarłe/ y drzemieß zá nie/ zá duß wykupienie y zbá
wienie/ y zá zdrowie. A to iżeby Bog vczynił/ przod-
kiem dla przyczyny Pánny Máryey/ bo to tak tám stoi
inprimis gloriose. etc. Potym dla przyczyny Swięteo
Piotrá/ Páwłá/ Jendrzeiá/ Jákubá/ Janá/ Tomaßá
Jákubá/ Filipá/ Bártłomieiá/ Mateußá/ Symoná/
y Tádeußá: A ná ostátek. Dla przyczyny Liná/ Klety/
Klimká/ Syxtá/ Korneliußá/ Cypryaná/ Wáwrzyń-
cá/ Chrysiogoná/ Jáná/ y Páwłá/ Kosmá/ y Dámia
ná/ y dla zasług wßystkich Swiętych.

Iż sie Bog gniewa ná ich Offiáre/

przeto proßą áby twarzą wesołą weyrzał/ nánie wem
ßy.

Folio. 189. IIeszcze tám dáley prosiß. Aby Bog/ ná te offiá-
re vbłagána/ y wesołą twarzą weyrzał/ y przyiał the
offiáre do siebie. A izby Anioła posłał/ ktoryby te offiá
re co rychley/ by niezwietrzáłá/ ná n..wyßßy Ołtarz
doniosł.
Folio. 192. A ná ostáthku mowiß: Niechay sie thobie podoba
Troyco Swięta/ posługá niewolimoiey/ y day áby of-
fiárá/ ktoram oczom twoiego máiestatu niegodny of-
fiárował/ byłá przyiemna tobie: A mnie y wßystkim/
zá ktoremi ia offiárował: Byłá łáski thwoiey vbłágá-
nim.

Przes

Przes cáły rok ták bluznia syná Bo-
żego wemßy.

IZásie o Swiętych vmárłych wemßach wáßych folio. 193.
tak przes cáły rok Syná Bożego słomoćićie: Swięty Folio. 194.
thobie Boże dár offiáruiemy/ prosimy ćiebie/ áby zá
przyczyną Błogosławionego Jendrzeiá/ y dla zasług
Sáturniná/ bylibyśmy wspomożeni/ y tobie wdzięczni:
J niechay będzie v ćiebie zánámi Więzny przyczyńcá.
Boże tá offiárá náßá/ niechay będzie nam náßą słod-
kośćią/ dla przyczyny y zasługi błogosłáwionego Jen-
drzeiá y tobie wdzięczna: Day Boże ábyśmy mocą Bár Folio. 195.
báry błogosłáwioney/ ku otrzymániu grzechow odpu-
ßczenia/ byli rządzeni. Weyrzy ná nas Bárbáro/ áby
śmy przes ćie s piekłá byli wybáwieni: Wesel sie świe-
ćie smutny/ ponieważeś iest pomocámi spráwiedliwy-
mi Barbáry oświecony: Prosimy ćie Pánno/ kthoraś
nam iest ku poćieße dana: Day nam wniść do niebá/ á-
byśmy byli przyłączeni przes ćie do Aniołow Bożych/
przes zasługi twoie: Boże zá przyczyną Błogosłáwio-
nego Jodoká/ od grzechow zmazy rácz nas oczyśćić.

O Mikołáiu Swiętym bluznierstwá ná Mßy.

J zásie: O Błogosłáwiony Mikołáiu przyćiagni nas Folio. 196.
do brzegu morskiego/ s smutku śmierći: Przyćiagniß
nas chwalebny mikołáiu/ do zbáwiennego brzegu/ ke-
dy pokoy y chwałá. vpros nam od Páná Duchá Swię
tego pomázánie/ ktorys vzdrowił ránnych wiele grze
ßnych ná morzu. Boże przes iego zasługi y modlitwy
przyłącz nas miedzy Anioły.

W poczećie Pánny Máryey bluznierstwá ná Mßy.

 Jzásie

Folio. 197. J záſie ná ſwieto Poczecia Pánny Máryey. Słu-
chay Pánno trzody/ tobie chwałe ſpiewaiącey/ wiele
Papież Sixtus ſzoſty vſtáwił. obiecuieß/ ále wiecey dáieß: To ſwieto twoiego pocze-
čia/ kośćiol Rzymſki potwierdza y potwierdził. Bázy
Roku. 1478. leyſki Synod/ y zebránie mnieyßych Minichow ſthoią-
Concil. To. 3. przed Krolewną niebieską: Krolowa weſoła/ Rácz
nas poſádzić/ kedyś teraz s twoim Synem w niebie-
ſkim pałacu Amen. O Swiethe/ pierwey nieſłychane
Notá. poczećie: Poczelá niewiáſtá Swieta z mężá Swiete-
go. Zdrowáś oblubienico Boża Páni Anielſka/ świá-
tłośćią twoią/ nápełniaß ſwiát: Tyś náßá poćiechá/
Tyś ieſt miſtrzowa łáſki/ mátká miłoſierdzia: Gładząc
grzechy náße/ nas ſługi rządz thwoie: Wybaw nas s
piekłá/ y vczyń błogoſłáwione wniebie.

O Swietych vmarłych bluznierſtwá.

Folio. 198. J záſie o Swietych: Boże przes záſługe Błogoſłá-
wioney Cezáryey nas záthrácone rácz náprawić. J
przes Dámáſa Papieżá/ nam grzeßnym bądz miłoś-
ćiw/ ábyſmy iego ććią/ twoię chwałe przepowiedáli:
Boże ktoryś w záſługách Swietego máterná záwżdy
y wßedy ieſt dziwny day nam/ ábyſmy ie° modlitwámi
Folio. 199. byli wſpomożeni y zbáwieni: Tákże teß przes záſługi
Nykáżego/ day nam ćieleſnego żywothá łáſke/ y wie-
czney świátłośći chwałe: Ták teß dla záſług Swietey
Folio. 200. Lucyey y Ottyliey. Ták teß dla záſług Lázárzá/ Janá
Tomaßá/ Genoweli/ Páwłá Eremity/ Hiláriuſá/ Fe-
Folio. 201. lixá/ Maurá/ Márcellá/ Antoniego/ Pryſſki/ Mary-
uſá/ Fábianá/ Sebáſtyaná/ Jágnieſſki/ áby nam ćio-
tworzyli drzwi do niebá.

J záſie do Wincentego iákoby do drugiego Kryſtuſá.

ták

Ták ſie iemu w tym Mßale Sátáńſkim modlićie.

Twoia Krwią męczenniku grzechy náße omyi/ y Folio. 203.
day nam niebieſkie weſele. J záſie o Páwle Swietym: Folio. 204.
Przes kthorego náwrocenie/ thy nas Kryſthuſie ożyw
grzeßne: J dáley. Polikarpowa obroną nas broń Pá-
nie: Day áby przes przyczyne Aldegundyey/ od nie- Folio. 206.
przyaćioł docześnych/ bylibyſmy wybáwieni y niebie-
ſkie błogoſłáwieńſtwo moglibyſmy ſobie záſłużyć. Day
Boże ábyſmy przes záſługe Brygidy Pánny wſpomo
żeni/ y od wßego grzechu byli oczyßczeni. Weyrzy Pá- Folio. 209.
nie/ áby náßych grzechow zwiáſki záſługą Błażeiá
Swietego były rozwiązáne. Thákże teß záſługą A- Folio. 210.
gáty/ Doroty/ Wedáſtá/ y [illegible]ándá/ Ták teß dla zá-
ſług Apoloniey day Pánie/ áby nas zeby niebolały/ á-
byſmy ſobie przes nie záſłużyli być wybáwieni/ od ćie-
leſnych y dußnych niebeſpiecznośći.

Ták teß dla Szkoláſthyki twárdość ſercá náßego/
rozmiękczy Pánie. Ták teß dla záſług Eululáliey/ Wá- Folio. 11[illegible]
lentego/ Juliany/ Symeoná Biſkupá/ Piotrá Stole-
cznego/ Auguſtyná/ Albiná/ Wacłáwá/ Tomaßá A- Folio. 213.
quiná/ Perpetuy/ y Felicyany/ Cyrullego/ Methudy- Folio. 214.
uſá/ Grzegorzá Papieżá/ Longiná/ Gertrudy/ Joze- Folio. 215.
fá/ Gumibertá/ Alexándrá/ Benedyktá/ Káſtulego/ Folio. 216.
Egipcyáki/ Ambrożego/ Wincente° z Walencyey. J Folio. 219.
záſie do świete° Wośćiechá: O woćieße pátronie po w-
ſzkim świećie/ rządz trzodę Kryſtuſowę: Boże kthory
nas Swietego Jerzego záſługámi y przyczynámi ćie-
ßyß. Tákże záſługámi Swietego Márká/ Witaliſá/ Folio. 220.
Nowego Piotrá/ ábyſmy byli przes nie od wßyſtkich
przećiwnikow obronieni. J przes záſługi Filippá/ y
Jákubá/

folio. 221. Jákubá/day Boze ábyśmy byli y nauczeni/y ich modli
twámi wspomożeni.

Do Drzewá bluznierstwo.

folio. 222. Day Boze/áby przes żywego Drzewá zapłáthe/
wieczne dziedzicthwośmy otrzymáli. Day áby służy
Krzyżowi/Krzyß chwalili/ktorzy sie przes Krzyś ży
wotá wiecznego nádziewáia. Niechay wßyscy mowia
do Krzyżá: Badz Pozdrowioná nádzieio tego świátá/
drzewo zbáwienne. To drzewo iest drábiná grzeßnych.
To drzewo wrzody vzdrawia/niemocy/y Dyabły od-
gania/wieznie wybawia/nowy żywot czyni/o drzewo
Krzyżá zwyćiezáiace świát: Práwdziwe zbáwienie/
zbaw zdrowe/niemocne vzdrow/sługi krzyżowe prze-
nieś Boze do wieczney chwaly: Broń Boze lud thwoy
przes to známie Swietego Krzyżá.

Do Floryáná y inßych bluznierstwá.

folio. 223. O Floryánie Swiety/przesćie Bog konie vzdra-
wia y dáie vpádlym odpußczenie grzechow/obrálismy
ćie sobie Pátroná przed stholcem Bożym/ vbłagay
gniew/stoy zá námi/ćiáłu náßemu day áby kwitneło/
ábysie wiecey niestárzáło w występkach: Day Boze/á
folio. 224. byśmy przes Monikę od zwiazek grzechow naßych by
li wybáwieni: Tákże teß przes Gotartá/ przes Janá
przed forta Láćińska/áby przes iego zasługi/stała się
tá Offiárá náßá tobie Boze wdzieczna.

O Swietym Stánisłáwie bluznierstwá.

folio. 225. J záśie o Swiethym Stánisłáwie. O Stánisłáwie
folio. 226. gwiazdo Polska/ ćiebie twoy lud Polski prośi/ áby sie
wespołek s Synem Bożym nád nim smilowal. O Pá-
tronie/

tronie/y Oycze nád oycámi/kthorego prośimy czystym
sercem/dokąd iesteśmy ná tym świećie/ábyśmy niebyli
pograżeni zá grzechy náße w głebokośći: Otho oćiec
Polakow/stał sie opiekunem śirot/zápráwde oćiec sy-
now/godny vstáwiczney chwały.

Day nam Boze/ábyśmy przes zasługi y modlithwy folio. 227.
Gordyaná/y Epimáchá/ byli od wßego złego wybá-
wieni: Tákże teß przes Nereuśá/ Serwáciußá/ Pán
krácyußá/Achileußá/Zofiey/potencyany/Bernárdy
ná/ Heleny/Vrbaná Papiezá/Janá Papiezá/Petro- folio. 228.
nelli/ Nykodemá/ Márcellego/ Piotrá/ Erázmego/ folio. 230.
Bonifácyußá/ Pryminßá/ Felicyußá/ Bárnabaßá/ folio. 231.
Bázilidußa/Cyrynußá/ Naborußá/ Názárußá/ Wi folio. 232.
tußa/Modestußá/Gerwázá/Protáśá/Albaná/y dzie
śieć tyśiecy Rycerzow.

Do Janá Krzćićielá bluznierstwo.

J ießcze dáley: Dáry Pánie ofiárowáne poświeć/zá folio. 233.
przyczyną Janá krzćićielá/á nas przesnie od grze-
chow náßych oczyść/ábyśmy przes thy Swieta wie-
cznego wesela dosthapili. Day Boze/ ábyśmy dla zá- folio. 234.
sług y modlitw Swietego Eulogiego byli wspomoże-
ni. Badz náßym poćießyćielem y przyczyńcą. Jan y folio. 235.
Páwel dwie Oliwne drzewá/y dwie świecy przed stol
cem Páńskim świecące/máia moc zámykáć Niebo/ O
błoki/y otwieráć brony iego. Day nam Boze ábyśmy
mieli zástepce w niebie Swiethego Wacłáwá/przes
iego zasługi y modlitwy badz vbłagan: Thákże theß
przes zasługi Lwá Papiezá.

Náwiedzenie pánny Máryey bluznierstwá.

J záśie náwiedzenia Pánny Máryey: Łáskáwa
Pánno ty nas záchoway o Máryá/ ktoraś iest koniec

Folio. 242. y poczatek. Proś Syná/ ábyśmy byli w lidzbe świetych
przeniesieni. Day nam Páinie/ ábyśmy Prokopá Opá-
tá/ zasługámi byli wspomożeni. Tákże teś: Zasługámi
Vdálrykowymi / Wilibaldowymi / Kilianowymi /
Sylwanowymi/ Witáliśowymi/ Márcyalnowymi/
Januárowymi/ Benedyktowymi.

Do Małgorzáty Swietey bluznierstwá.

O Małgorzato Swieta/ przescie są zbáwieni y we
Folio. 243. sela sie grześnych tysiacmi/ proś zá námi/ bárzo pie-
kna y łáskáwa: Day Boże/ áby przes zasługe Brygit-
ty wybrány/ y przes zasługe Práxedy tobie offiará
Folio. 247. náśá byłá wdziezna Day nám ábyśmy Krystyny zasłu-
gámi byli zbáwieni. Jezusie z mátka Marya wspomoś
Folio. 248. nas. Przes zasługi Krysstofá/ ábyśmy wśytki zdrády
zwyciezyli: Tákże zasługa Pántáleoná/ Márty/ Ab
Folio. 249. doná/ Germaná/ Papiezá Szczepaná. Odzwierny
Folio. 250. Pietrze otworz nam niebo. Wspomoś nas Boże/ przes
zasługi Sixthá Papiezá/ Donatá/ Affry/ Romaná/
Klary/ Hippolitá/ Euzebiuśá.

W wniebo wstapienie bluznierstwá.

Folio. 257. ~~Dzień wniebowsthapienia Pánny Máryey~~ Thobie
krolewno niebieska ten lud nabożnie śpiewa/ tobie swo
Folio. 260. ie nabożeństwo obiawia. Prosimy cie Bártłomieiu o-
myi tu náśe grzechy. Day Boże/ ábyśmy pomoca Ru-
fá Swietego byli obronieni. Augustynie Swiethy rzą
y rzadz trzode twoie. Augustynie vbłagay nam krolá
Folio. 251. ch wały. Boże przez błogosłáwione Hermetesá/ broń
Folio. 262. nas od wśego złego: Day nam ábyśmy przes Paulino
we zasługi/ y przyczyny mogli otrzymáć/ twoie pomo-
Folio. 263. cy: Tákże przes Jdziego opátá/ przes Prysská meczen
niká/ przes Roza/ przes Regine/ przes Wikthoryná/
przes Mátálberte.
w Ná

W Národzenie Pánny Máryey bluznierstwá.

J záś narodzenia Pánny Máryey: Ná nas grze- Folio. 264.
śne weyrzy łáskáwie Pánno. Nas zgromadzone łaská-
wie záchoway Pánno. Day nam Boże áby przes zasłu
gi y przyczyny Kunegundy otrzymáliśmy żywot wiecz-
ny: Tákże teś przes Máterná y przes siedm Spaczow.

Do drewná bluznierstwá.

J záś ná dzień podniesienia Krzyżá Swiethego: Folio. 266.
Chwalmy krzyś Krystusow/ ábyśmy od nieprzyaciela
byli wybáwieni/ Krzyżowa obrona ktory krzyś vpádłe
mu Swiátu dał żywot: Broń Pánie lud twoy przes
známie Swietego krzyża/ od wśelákich chytrości nie-
przyaciół wśysthkich. Day Boże áby przes zasługe Folio. 267.
y przyczyny Ludmilly/ bylibyśmy tobie wdzieczni. Ták
że przes zasługi Eufemiey Lámpertá/ Máurycego/
Tekle/ Ruperta/ Kosmá Dámianá.

Przeniesienie Swietego Stánisłáwá bluznierstwá.

Dzień przeniesienia Swietego Stánisłáwá. Abyś Folio. 269.
nam Swiety Stánisłáwie dał serce ciche/ y náśe ro-
zwiazał grzechy/ y przywiodłeś nas do żywothá/ dla
twoich zasług: Pocieśycielu nedznych/ zwycięsco iá- Folio. 270.
śniacych/ przywiedz nas do krolestwá niebieskiego.

Do Michałá Swietego bluznierstwá.

Michále Swiety tobie iesth daná naprzednieyśa folio. 271.
moc od Bogá/ ábyś grześace zbáwił duśe. Step tu
máło z wysokiego niebá/ y Wspomoś nas: Ty nieprzy-
iáciele náśe poraś. Ty Ráfáelu niemocnym Day le-
kársthwo/ wrzody oddal/ grzechy Omyi/ y nas vczyń
błogosłáwionymi.

Day nam Boże/ ábyśmy przes zasługi Márcellá/ folio. 274.
Apuleiuśá/ Sergiuśá/ y Bácchá/ byli od wśego złe-

go wybáwieni/y błogosłáwieństwo otrzymali. Tákże
teß przez zasługi Gereoná. O ßczesliwa Jádwigo po
ćiecho vbogich: Day nam Boże/áby to vroczyste świe
to Jánuáryußá/ przydáło nam grzechow odpußcze-
nia.

Folio. 279. Przez zasługi Quintyná wßystki zwiąski grzechow
fol.10 282. nászych rozwieß. Tákże przez zasługi Wilibrordá.

Do Swiętego Marćiná bluznierstwá.

Swięty Marćin Febry vzdrawia/ Diabły odga-
nia/záráżone członki powietrzym ożywia. Day Boże/
áby przez przyczynę pięć Bráćiey Polakow/Benedy-
ktá Janá/Máttheussá/Izáaká/y Krystyná/ przyßli
śmy ku wieczney oyczyźnie.

Folio. 283. Badz pozdrowion Janie Jáłmużniku / oycze śirot
poćießyćielu niemocnych/wysłuchay nas/násze grze-
chy rozwieß: Zboru nászego broń/twoia mocą Páste-
rzu nieprzyiaćioły tłumi/nád thwym sie ludem Smi-
Folio: 286. łuy. Boże day nam/zá przyczyną Kryzogoná/bylismy
od nászych grzechow oczyśćieni / y od chytrośći nie-
przyiaćioł wybáwieni.

Do Rochu bluznierstwá.

Folio. 287. O Błogosłáwiony Rochu / iáko wielkie są zasługi
twoie/przez ktore my wierzymy/iż od powietrza wy-
báwieni będziemy/vprośiłeś to v paná: Iż ktorzy bę-
dą wzywáć imienia thwego/ byli záchowáni od złego
powietrza.

Do Joáchimá y Zony iego bluznierstwá.

Folio. 288. Joáchimie z Zoną thwoią rozwiąśćie nas od grze-
chow. Day Boże/abyśmy dla zasługi Łotrá Dysmá-
Folio. 189. sá/łáske twoie nálezli. O Biskupie dostoyny Boná-
wenturo/Wysłuchay twoie sługi. Wy teß Apostoło-
wie/

wie/grzechow nászych zwiąski rozwiąśćie przez wßyt Folio. 195.
ki wieki. Dla tego ten świety vmęczon/áby był zbáwie folio. 306.
nim mdłych/y lekárstwem grzesznych: Przetho mamy
go wzywáć.

Do iákiegoś Pásterzá bluznierstwá.

Mowmy wßyscy temu Swiętemu. O Pásterzu do Folio. 311.
bry/śmiłuy sie nád kośćiołem/ Ożyw gi twoimi modli
twámi/day Wspomożenie ludu twoiemu/ wysłuchay
modlitwy/y grzechy násze zmaż/ná drodze nas wspo
moż/y w oyczyźnie nas postaw/day nam dobre rzeczy/
ktorych sie nádziewamy.

Tá Panna męczenniczká nogámi swoimi Węża stá- folio. 361.
rego podeptátá. Izásie.

Do Drewna zásie bluznierstwá.

O Krzyżu. Bądź pozdrowion Krzyżu Swiethy/ folio. 320.
drzewo dostoyne/strásliwe thy iesteś záwżdy drzewo
nieprzyiaćielom Krzyżu Swięty/przed ktorym vćie-
ka śmierć/piekło drży / kthoremu niechay będzie cześć
ná wieki.

O Swietym Woćieße y Stánisłáwie bluznierstwá. Folio. 378.

Swięty Woćieße bądź nászym Rzecznikiem wnie-
bie. Swięty Boży Biskupie bądź grzesznym wspomo
żyćielem Stánisłáwie: Day nam abyśmy byli od grze
chow rozwiązáni/kthorego ćie prośimy w grzechach
obćiążeni/abyśmy byli oczyśćieni. Ciebie świát chwa-
li Stánisłáwie/Oświeć nas práwą świátłośćią: Day
ßcześliwe dáry zbáwienia Stánisłáwie.

Do Wacłáwá bluznierstwá Wemßy.

O Wacłáwie Swiátłośći/y lekárstwo grzesznych folio. 382.
zbáwienie mdłych/Wspomożenie vćiśnionych. O to folio. 383.
ten marćin niebo otwiera/nád morzem pánuie/wzro-
dy vzdrawia.

Mßa o grobie Pánskim ták sie pozyna bluznierstwo.

folio. 329. Weselmy sie w pánie/ dzień swiety obchodząc ku
čci Grobowi pańskiemu/ sktoreo obchodu vroczystego
wesela sie Anieli. My čcic musiemy Grob pański. kto
ry iest Zbáwienie/ Zywoth/ y poćieszenie.

Mßa o Włoczniey bluznierstwo.

folio. 334. Badz pozdrowiono Zelázo zwyćiezáiące/ ktore o
twieraß drzwi do niebá.

Mßa o czierniowey Koronie bluznierstwo.

folio. 335. Weselmy sie wßyscy w Pánie dzień swiety obcho
dząc/ ku čci Koronie Pańskiey/ sktorego obchodzenia
vroczystego/ wesela sie Angieli: Koronie ćierniowey
cześč wyrządzamy dzisia/ ktora daie dáry żywotá/ o
twiera niebo. O chwało kośćielna/ o dobra Korono/
ćiebie dzisia chwalące záchoway wninieyßym smutku
y vpadku/ Amen.

Mßa o czternaśćie Pomocnikach bluznierstwo.

folio. 341. Tá Mßa przes Piatego Mikołáiá Papieżá poswie
coná/ ktora iesth pożyteczna/ niemocnym/ smuthnym/
Anno. 1450. więzniom kupcom/ pielgrzymom/ ná smierć osadzo
To. 2. Concil. nym/ żołnierzom/ sseśćiniedziałkom/ y theß vmártym.
Boże/ ktorys wybráne swiete twoie/ Jurká/ Krysto
fá/

fá/ Błażká/ Jdziego/ Cyryáka/ Wittá/ Dziwißá/ E
razmusá/ Achácyusá/ Pántaleoná/ Eustachiusá: Ká
tárzynę/ Bárbárę/ y Małgorzátę/ osobliwymi przy
wilcymi obdárował. Day/ áby wßyscy kthorzy sie do
nich vćiekáią/ wßysthko otrzymáli. Ey Krystusowi
Rycerze/ wspomnićie ná mię/ y ná kośćioł Boży/ ktory
potrzebuie wáßey pomocy.
Niechay nas Bog przes was Zbáwi.
Badz cześč Bogu zá Pátrony.

Roraty w Adwent/ bluznierstwá.

Jzáśie czásu Adwentu o pánnie Máryey. O Má folio. 320.
rya proś Oycá ábowiem ćiebie mátki Syn słucha/ á
byśmy niebyli zátráceni/ ktory dáieß odpußczenie/ day
nam przes mátkę/ otrzymáć t[illegible]e. Day Boże/ ábyśmy
Márya czuli/ zá námi sie przyczyniáiąca.
O poćießyćielko vbogich Márya/ wysłuchay nas folio. 322.
nędzne/ niebá krolowa/ Swiátá thego Páni/ przyimi
twoich sług nabożne modlitwy.
Weyrzy ná náße wzdychánie/ do żywotá drogo/ ści folio. 323.
roth poćießyćielko/ grzeßnych náwroćićielko. Wspo
moß nas godziny ostáteczney. O Márya niebieska dro
go/ słuchay nas boč ćiebie čcząc syn tobie żadney rze
czy nieodmawia. O Márya rządz wßysthkim Swiá
tem.
O Márya rátuy nas/ ábyśmy grzeßni przes ćie by folio. 324.
li z Bogiem poiednáni/ záchoway nas mátko y Broń.
Przydz panno nad pánnámi.
Przydz Zbáwienie ludzkie. Przydz Zrzodło odpuß folio.
czenia grzechow. Przydz Swiátło swiátłośći. Przydz
oświe

oświecáiaca Sercá. Pocieszycielko przydz: Ogladay/ náwiedz bledliwe.

Folio. 326. Rzadz nas/ Pobudz nas/ Ożyw nas/ grzechow z wiąski rozwieß. O Swiátłości nabłogosłáwieńßa ná pełni sercá wnetrznośći. Wielka/ Wietßa/ y ießcze Naświetßa/ badz przy nas blisko: Smiłuy śie nád mizernymi. Przydz Márya Dawco odpußzenia grzechow. Omyi wnetrznośći sercá/ oczyść plugáwośćiámi zránione: Uzdrow smysłu náßego rány/ nakłoń vporne/ napraw ßkodzace/ day twoim wiernym tobie służacym żywota ochłodzenie. Day nam przystep do niebá. Tyś Duß vtrapionych nádzieiá Márya. Thy sług twoich rozwieß zwiąski Márya. Thyś vpádły świát w grzechach ku żywotowi naprawiłá Márya. Tyś człowieká przyobłokłá Márya/ ktory ćie bes nasienia y bes żadnego pokropienia płodna vczynił Márya Thego Bogá nam vbłagay Márya Amen. Przes ćie nam bywa dawano odpußzenie grzechow. Zmaß grzechy o Márya: Abowiemeś ty Drogá do wiecznego żywotá. Przydz mátko łáski/ Zrzodło miłosierdzia/ nedznych lekárstwo. Przydz Swiátłośći Kośćiołá rzymskiego/ Smutnych poćieszyćielko/ Zbáwienie y poćieszenie: Poćieß płácżace/ Wspomoż mdłe/ y nawroć bładzace.

Folio. 327. Roskázuiaca Aniołom/ poćieszyćielko vbogich śirot wysłuchay nas o Márya: nádzieio y zbáwienie mdłych wspomożyćielko vćiśnionych wysłuchay nas o Márya. Badz pozdrowiona Jednatzko ludzi. Tyś iesth Thronem Sálomonowym/ niemaß rownego sobie áni ná ziemi áni w niebie. Badz pozdrowiona mátko wßytkiey Troyce Sláchetny przybythku: Przes ćie Winni

Troyce Swietey przytrtek.

bierza

bierza odpußzenie grzechow. Przes ćie spráwiedliwym bywa dawana łásská.

Zbaw nas y záchoway nas náwieki wiekow. Wßelki człowiecze wßelkiey godziny modl śie iey/ y wzyway iey wspomożenia. Roskáżyćielko chwálebna/ mocna/ y władnaca. Folio. 328.

Anielska Páni spuść nam łáski twoiey: J day wßystkim grzechom náßym odpußzenie Amen. Wesel śie ktoraś iest Swiátłość niebá. Rzedźićielko ziemie. Jednatzko ludzi. Wesel śie wspomożyćielko/ mizernych poćieszyćielko. O świećićielko wßystkich ludzi. Tyś nádzieiá pewna mizernych/ prawdziwie mátká opuśćiáłych: Tyś podnieśienie vpádłych. Podnieśićielko náßey nádzieie. Smiłuy śie nád grzeßnymi/ bo to ná ćię należy. Thy grzechy náße oczyść/ y przywiedz nas do chwały wieczney. Národzenie Máryey dziewice/ ktore nas omyło od zmázy grzechow/ etc. Folio. 329. Folio. 340. Folio. 377. Folio. 381.

Toć sa tych Kananayskich Mßarzow bluznierstwá z ich własnego Mßału wypisane: Jesli kto niewierzy może w ich Mßał weyrzeć/ wßákem náznáczył/ káżda kárte ná kráin/ kedy co nápisáno/ y żadnego słowá nie odmienił: J nieiest rzecz podobna/ áby kiedy byli tákowi sprośni/ zápámietáli/ y okrutni ná świećie Pogáni/ ktorzyby Páná Krystusá Syná Bożego mieli thak bluznić/ ták sromoćić/ ták śie z naświetßey meki iego/ y offiáry krwáwey ras ná krzyżu vczynioney/ naśmiewáć háńbić/ y sromoćić: Niebył nigdy tákowy żadny Dyoklecyanus/ áni żadny Nero/ áni żadny Káligulá/ tákowi sa ći niebogoboyni y niewsthydliwi Mßarze/ gdzie w káżdey Mßey swoiey vstáwicznie śie náśmiewáia/ z oney naświethßey y ras ná krzyżu vczynioney

Pogáni nigdy ták nie sromoćili Páná Krystusá/ tákogo v stáwicznie sromoca Papieżnicy w Mßách swoich.

krwáwey

krwawey offiary Pana Jezu Krystusa syna Bożego.
Papieżnicy nie wierzą choćią wstą wyznawa- ia, aby Krystus raz dosić vczy- nił za grzechy tego świata.
J iawnie to okazuią / z tego Mßału swego Dyabel-
skiego / iż temu żadnym obyczaiem niewierzą / choć też
vsty y tysiąckroć mowią / y wyznawaią: Aby Pan Kry-
sthus Syn Boży vmęczony / y na krzyżu Bogu Oycu
raz offiarowany / za grzechy wßystkiego świata / dosić
vczynił / gniew srogi Oyca swego vśmierzył / y nas
krwią swoią nadroższą y naświętßą oczyścił y poświę-
cił: Abowiem kiedyby themu wierzyli / nigdyby wem-
Ktorymi sło- wy wemßach bluznią Kry- stusa sina Bo- żego.
ßach swoich smysłonych takowymi słowy sromotnymi
Syna Bożego niebluznili / y iego naświętßey krwie raz
wylaney na krzyżu niesromoćili / tak mowiąc. Abyś Bo-
że weyrzał / na offiarę / ktorą my tobie offiaruiemy tą-
Folio. 2. skąwie. Abyś to nam dał / aby nas tą offiara od grze-
Folio. 3. chow naßych oczyściła: Abyś był vblagan tymi of-
Folio. 4. fiarami naßymi: Abyś nas thymi offiarami od grze-
Folio. 5. chow naßych wyzuł: Abyś tymi offiarami ninieyßymi
Folio. 8. Boże był vbłagan. Abyś nas przes te offiarę od zmą-
Folio. 12. zy grzechow naßych oczyścił: Abyś panie przes ty spra-
55.57.59. 62. wy taiemnice / y grzechy naße oczyścił / y sprawiedli-
Folio. 17. we żądze napełnił. Abyśmy wtych offiarach przyięli
Folio. 18. y offiarowali Pana naßego Jezu Krysta Syna Bo-
żego. etc.
Toć są ty słowa / kthorymi vstawicznie sromoćićie y
bluznićie mękę / śmierć y iedyną offiarę Pana iezu Kry-
stusa / ktorego według tego Mßału / znowu offiaruiećie
Bogu Oycu / to iest / męczyćie / y krzyżuiećie krew Sy-
na Bożego sromoćićie y depcećie.
Co iest offiaro- wać.
Powiedzmi: J co iest inßego znowu syna Bożego ofiaro-
wać / iedno go znowu męczyć / krzyżować / y naśmiewać
sie s śmierci iego: Abowiem to słowo offiarować syna

Bożego nic nieznamionuie inßego / iedno go znowu wię-
zać / poimać / vplfać / biczować / koronować / a krothko
mowiąc / męczyć / zabiać / krew iego deptać / y wyle-
wać. A iż sie to tak / rozumie / posłuchay nie moiego / ale
świadectwa Ducha Świętego / ktory tymi słowy thak
świadczy. Nie iżeby Krystus często samego siebie of- Ebr. 9.
fiarować miał / boby częstokroć musiał męczon być od
stworzenia świata: Tu słyßyß nie moie świadectwo /
ale tego ktorego iest ziemia / morze / y niebo / iż Krystus
offiarowany być niemoże / bes męczenia y cierpienia.
Darmo też te offiarę Mßarską przed prostymi lu- Niekrwawym obyczaiem po- wiedaią offia- ruią.
dźmi / słowy smysłonymi barwiß / maściß / y cukruieß
mowiąc: Jż offiaruiećie naświętße ciało y krew Pa-
na Krystusowę / iuż nie krwawym / ani krzyżowym o-
byczaiem / na Ołtarzu / ale iako powiedaß in misterio /
to iest w taiemnicy niewiem iakiey bes rozlania krwie.
Jeśli tak iest / iako ty powiedaß / tedyć tą offiara wa-
ßa tym obyczaiem iest przed Bogiem nieplatna / y nie
czyni żadnego odpußczenia y oczyścienia grzechow / a-
ni duß wykupienia / iako wtym Mßale Szathańskim
ßemrzeß. Abowiem iako Aposthoł mowi bes rozlania Ebr. 9.
krwie / niebywa odpußczenie grzechow: Także y na-
drugim mieyscu Duch Święty / świadczy / mowiąc. V
czynił nas przezeń miłe / przes ktorego mamy odkupie- Eph. 1.
nie / przes krew iego odpußczenie grzechow / według bo-
gactw łaski iego. A Jan Święty takież zamyka krotko
o tey krwi mowiąc: Jż krew Jezu Krystusa / nas oczy- Eph. 1. 1. Jo. 1.
ściła od wßelkiego grzechu.
Tu słyßyß Mßarzu zapamiętały łaskę świadectwa
Ducha Świętego. Jż bes rozlania krwie niebywa da-
nie odpußczenie grzechow: Abowiem tylko przes samę

krew Krystusowe mamy / y odkupienie y odpusztzenie / y omycie / od wszelkiego grzechu.

A gdysz to mamy prawdziwie / dostatetznie / y zupelnie przes krew Syna Bozego ktora raz rozlal na krzyzu: J cosz ty thedy bluznierzu masz ieszcze przydawac daley: otho masz iawne swiadectwa / sthorych swiadectw iusz mozesz obatzyc / iz tylko iedna offiara / ona krwawa / krzyzowa y iawna / iest wszytkim ludziom wierzacym ku odpusztzeniu grzechow pozytetzna y dostatetzna: A iz zadney inney nie krwawey y taiemney offiary Krystusowey niemasz / ale iest iakas od was / dla brzucha / smyslona obluda / kuglarstwo / y nasmiewisko zoney prawdziwey / y ras na krzyzu vtzynioney offiary krwawey Pana Krystusowey: Przesto my tedy iusz wiecey Krystusa Syna Bozego nieofiaruiemy / to iest niemetzemy / niekrzyzuiemy / y krwie iego niedepcemy.

Zadney offiary niekrwawey niemasz.

Ale tzesthokroc sobie rosztzythamy / wspominamy / y
Ebr. 13. dziekuiemy Panu Bogu / offiaruiac mu chwale / tho
Ro. 12. iest owoc warg naszych y ciala nasze wlasne / kthore so
Psal. 50. 51. 4. przybytkiem Ducha Swietego / te niekrwawo ale w
Osee. 14. dzietzna offiara.

Powiadasz ieszcze: Jsz cialo y Krew Syna Bozego iest pospolita w obec krzescianska offiara / ktora offiare / iako thy powiedasz / kosciol Bozy znauki y z roskazania Panskiego Bogu Oycu niebieskiemu vstawitznie ma offiarowac / y offiarowac zawzdy bedzie / na pamiatke / albo na rozmyslanie oney offiary / ktora sie dla zbawienia naszego / stala na krzyzu / ktora iedyny Syn Bozy w ciele swym smiertelnym / dla wybawienia rodzaiu ludzkiego wszytkiego ras / na krzyzu Bogu oycu swemu offiarowal.

Thu cie naprzod spytam / powiedz mi: gdzies o tey nauce / Krystusowey tzytal / powiedz: na ktorym miescu Krystus Syn Bozy roskazal / aby kosciol krzescianski Bogu oycu vstawitznie / cialo y krew Syna Bozego offiarowac mial: Czemuzes pismem Swiethym tego niedowiodl: Ale izec pisma Swietego niestalo / przetos musial wzdy leda iakie y okeszone pismo przywiesc / abys prosthe ludzi zmamil / y otzy im zaslonil / aby widzac niewidzieli / y slyszac niesl yszeli. Esa. 6.

Powiadasz iz pan Krystus / na ten tzas offiarowac roskazal / kiedy do Apostolow swoich tymi slowy mowil. To tzyncie na pamiatke moie: Jeslize ty slowa tak maia rozumiec / iako ie ty wykladasz / tedycby Krystus takowey Offiary Mszarskiey v Mateusza y Marka Ewanielistow swietych nieustawil. Abowiem Mateusz y Marek Swiety tych slow. Tho tzyncie na pamiatke moie niewspomina: Tylko Lukasz y Pawel Swiety ty slowa doklada.

To tzyncie na pamiatke moie.

Ale nie dla tego Mszarzu zapamietaly abys ty znowu Pana Krystusa Syna Bozego offiarowal / metzyl krzyzowal / y sniego sie nasmiewal / Duch Swiety thy slowa wlozyl / ale aby wierni y wybrani Bozy podlug roskazania Krysthusowego lamali / brali / iedli / y pili / rozdawali / rosztzytaiac sobie meke y smierc Pana Krystusa / y dziekowali iemu za takowa praca iego / y stad ze ta Swiatosc iest rzetzona Eucharystia / to iest dziekowanie.

Abowiem ieslibysie ty slowa tak mialy rozumiec. To tzyncie na pamiatke moie / tho iest iako ty powiedasz y wykladasz / offiaruycie Bogu oycu / thedycby wedlug twego wykladu / wszyscy krzescianie po wszystkim

świećie/mężowie/niewiasty/y dziewki/miały offiáro-
wáć Páná Krystusá Bogu oycu: Abowiem Swięty
Páweł do wßystkich Koryntzykow mężow/niewiast
y dziewek/ty słowá nápisał.
1.Cor. 11. Ale wy iakośćie zwykli inße pismá święte wywrá-
cáć y nicowáć ku swemu pożytku y vpadu/ták teß y to
pismo święte wywracaß y nicuieß/nie inák iedno iá-
ko on kuśićiel zynił/kiedy Syná Bożego ná nawyß-
ßey spicy kośćielney postáwił/y thák do niego mowił:
Matt. 4. Jesliś ty Syn Bożv spuść śie nadoł/gdźie mu teß przi-
wiodł pismo okrzßone/ták iáko y ty mowiąc.
Abowiem nápisano iest/Aniołom swoim roskazał/y w
Psal. 90. rękach ćię nośić będą/ábyś kiedy nieobráził o kámień
nogi twoiey. A widźiß iuß swoy fałßywy y przewro-
tny wykład pismá świętego: O mizerni y zápámiętá-
li ludźie duß swoich:

Melchisedech nic ku Mßy nienależy

Dármo teß tu/tey Mßárskiey offiáry podpieraß
Gen. 14. onym Melchisedechem Krolem y Kápłanem nawyß-
ßym/ktory mießkał w źiemi Kánánáyskiey álbo po-
gáńskiey. Nie przeto y wiem to dobrze/iż według v-
rzędu tego Melchisedechá Krystus iest wiecznym Kro
lem y Kápłanem/iáko o Pánie Krystuśie Duch Swię-
Psal. 109. ty świadcząc ták mowi: Przyśiągł Pan/á nieżal mu te-
Ebr. 7. go/Tyś iesth Kápłanem wiecznym/według vrzędu
Melchisedechá.
Tu iáśnie sam Duch Swięty w tych słowiech świad-
czy/iż Melchisedek/według vrzędu swego/był podo-
bny Krystusowi Synowi Bożemu. A chceß wiedźieć
iáko:

iáko: Koniecznie nie w offiárze Mßárskiey/iáko ty po Gen. 14.
wiedaß: Abowiem nieukazuie nam tego historya świę-
tá/ áby Melchisedek miał offiárowáć/chleb y Wino
Bogu oycu/iáko ty vstáwicznie offiáruieß/ále nam to Vide Ambrosi
vkázuie/iż Melchisedek Krol Salem/proferens/á nie um de Sacra
offerens/to iest/przyniosßy y położywßy chleb y wi menttis.
no Abrámowi ku iedzeniu ná stoł/y sługom iego/bło-
gosłáwił Abrámowi/y rádował śie/dziękuiąc Pánu
Bogu/ná wysokośći/iż był Abram przyiechał z woy-
ny zdrow w dom do niego/á iż mu dał Pan Bog zwy-
cięstwo nád nieprzyiaćielmi iego. Stąd tu iuß mo-
żeß obáczyć/iż to mieysce ku tey wáßey Mßárskiey of-
fiárze/nic śie nierymuie/áni słosuie/ále iákośćie inne
mieyscá pismá świętego zwykli wywracáć/ták theß y
to mieysce/ku swemu pożytkowi y brzuchowi wywrá-
caćie y ćiągniećie.
A iż Cypryaná święte° przywodźiß/ten błąd swoy Ad Celium
podpieráiąc/iákoby Cypryan miał/ták to mieysce wy lib. 2.Epi. 3.
kładáć y rozumieć/iáko ie ty wykładaß y rozumieß.
Ja áczkolwiek nieprzyśiągłem wiáry dáwáć/áni Cy-
pryanowi/áni żadnemu człowiekowi/kthory śie s sło-
wem Bożym niezgadza/á wßákoß y Cypryan nieták
tego mieyscá rozumie/iáko ie ty rozumieß y náćiągaß.
Abowiem Cypryan powieda: Iż iáko Melchisedek of-
fiárował chleb y wino/ták teß P: Krystus ofiárował
ćiáło y krew swoie ná krzyżu. A słyßyß thu iáko mowi
Cypryan: ná krzyżu. A iam w tey mierze nieiest náprze-
ćiwko Cypryanowi/poniewaß ten wykład nieiest ná-
przećiwko pismu świętemu/iż offiárował Melchise-
dek chleb y wino/ábo dárował y ććił Abrámá kiedy z
drogi w dom do niego przyiechał.
A iż

Gdzie Krystus wypelnil vrzad kaplański.

A iż mie też pytaß/ábyṁci powiedział/gdzie albo ná
ktorym mieyscu Krystus Syn Boży wypelnił vrzad
kápłáński/ według vrzedu Melchisedeká: Ná toć ták
odpowiedam: Iż iáko Melchisedek według vrzedu
swego/ był y Krolem y Káplanem nawyßßym y wie-
cznym/ták też Pan Krystus ma wieczny vrzad/iż iest
Krolem y Káplanem Bogá nawyßßego/według v-
rzedu Melchisedeká: Pytaß mie/ iáko tho: słuchay/
Hebr. 7. Powiem słowy Páwłá Swiethego. Naprzod iż iáko
Melchisedek był bes oycá/bes mátki/bes rodzáiu/nie-
máiac áni poczatku dni/áni skończenia żywotá/wiecz-
nym Krolem y Káplanem/ták też Pan Krystus bes
mátki z oycá niebieskiego wiecznie/bes oycá z mátki ná
ziemi sie národził.

Melchisedek był krolem spráwiedliwości.

Ießcze iáko Melchisedek był Krolem spráwiedliwo-
ści/ták też Pan Krystus syn Boży/iest Krolem sprá-
wiedliwości/ ktory nietylko ma y rzadzi Krolesthwo
spráwiedliwie/ále też przed srogim Sadem oycá swe-
go/wßystki wierne y wybráne swoie owieczki vsprá-
wiedliwia/ ták iż ktorzykolwiek ludzie wierza w tego
Krolá/ sa spráwiedliwi w krolestwie Bożym. A kto-
rzy zásie niewierza/sa niespráwiedliwi/y sa w krole-
stwie Diabelskim/wiecznie potepieni. Przeto też te-
go Krolá Krystusá spráwiedliwego/Prorok Swie-
ty Záchárya/ wßystkim wiernym tymi słowy zaleca
Zach. 6. mowiac. Wesel sie coro Syon/oto Krol twoy przy-
chodzi tobie spráwiedliwy. A słyßyß tu/nie moie/ále
Duchá swietego słowá/o spráwiedliwości/ y o vrze-
dzie tego Krolá Páná Iezu Krystusá Syná Bożego:

Melchisedek był krolem pokoiu.

Ießcze iáko Melchisedek według vrzedu swego był
Krolem Salem/to iest/krolem pokoiu/tákże też Pan
Krystus

Krystus Syn Boży/ iest Krolem pokoiu wiecznego/
iáko Apostoł swiety nápisał onim mowiac. Iż Kry- Eph. 2.
stus iest pokoy náß/ktory z dwoich vczynił iedno/ y ży- Tim. 1.
dy y pogány w iednym ciele Pánu Bogu przes krzyß. Rom. 5.
Ten Krystus iest prawdziwy Krol Salem/tho iest/
prawdziwy pokoy dußam náßym dawáiacy/y wesołe
sumnienie czyniacy. A to o vrzedzie Krolestwá iego.

Melchisedek był nawyßßym kaplanem.

Ießcze theß/iáko Melchisedek/ był według vrzedu
swego/nietylko Krolem spráwiedliwym/ spokoynym
y wiecznym/bes rodzáiu niemáiac áni poczatku dni/á-
ni skończenia żywotá/ ále też był wiecznym y nawyß-
ßym Káplanem/ták theß Pan Krystus Syn Boży/
iest wiecznym Káplanem Bogá nawyßßego/ktory of-
fiárował Bogu oycu swemu/nie chleb áni wino/ iáko
ty powiedaß fałßywie/ ále offiárował ná krzyżu swe
własne y naswietße ciáło y krew. I iáko był Melchi
sedek wiecznym káplanem ná ziemi/ták też y Pan Kry
stus iest wiecznym Káplanem ná práwicy Bogá oycá
siedzacy/y zá swymi wiernymi y wybránymi/vstáwicz
nie sie zástáwuiacy/ przyczyniáiacy/y ich broniacy.

A iáko Melchisedech ná vrzedze swoim Káplań-
skim niepotrzebował żadnego namiesthniká/ y inßego
Káplaná/ták też Krystus Syn Boży/ niepotrzebuie
ná vrzedzie swoim Káplańskim żadnego namiestnika á
ni káplaná/iáko miał Aaron/y ie° potomkowie/oczym
Ebr. Páweł swiety ßerzey ták swiatczy mowiac: A oni(coß
Aaronowego vrzedu káplani) wiele sie ich stawáli ká-
plany/dla tego/iż dla smierci niemogli trwáć náwie-
ki/ále ten(coß Pan Krystus) trwa záwße/y ma ká- Aparabaton
płáństwo wieczne/ktore nieschodzi/ áni spada ná zá- sine [illegible]cessore.
dne°/skad y zbáwić może doskonále/ktorzy przezeń ida

 do Bo-

do Bogá/ záwzdy żywiąc/ kthemu áby sie przyczyniał zá nimi.

Tu maß świádectwo/ nie Cypryaná/ áni Grzegorzá/ áni żadnego innego Doktorá/ ale świádectwo Duchá Swietego. Iż Krystus Syn Boży wedlug vrzedu Kápłáńskiego Melchisedekowego trwa záwße/ y ma kápłáństwo wieczne/ y thego vrzedu kápłáńskiego nikomu niespuścił/ nieskończył/ y niewypełnił/ iáko thy powiedaß y pleciesz/ á sam niewieß co/ háńbiąc y sromocąc vrząd Kápłáński Syná Bożego wieczny. I niewstydaß sie ták grubey y sprosney nieumieietności swoiey pokázowáć przed wßystkim świátem.

Izaß tu niesłyßyß/ iáko Duch Swiety mowi: Iż Krystus może zbáwić doskonále/ ktorzy przezeń idą do Bogá: oto słyßyß/ iż záwzdy żywie ktemu áby sie przyczyniał/ álbo zástáwował zá námi: Jeśli thedy trwa Kápłáństwo Krystusowe nawieki/ y może doskonále Krystus zbáwić ty/ ktorzy przezeń idą do Bogá/ tedyć tym obyczáiem Krystus niepotrzebuie/ innego kápłáná/ pomocniká/ y żadnego innego offiárowniká/ ná mieyscu swoim:

A gdyß ták iest wedlug thego pismá świętego/ powiedzże mi tedy/ ná czyim mieyscu Papież iest/ y swámi y ze wßysthką ordą swoią/ kápłanem y offiárownikiem: Juß tego niemożeß rzec/ áby ná mieyscu krystusowym/ bo Krystus wedlug vrzedu Melchisedeká trwa kápłanem nawieki/ bes potomká y wikáryego/ y może doskonále zbáwić ty/ ktorzy przezeń idą do Bogá/ odpowiec proßecie ná czyimże tedy mieyscu iest Papież/ y swámi kápłany swoimi/ y offiárowniki: Rad y nierad muśiß rzec y zeznáć sie/ iż ná mieyscu Szátáńskim y Antykry-

tykrystusowym/ onego Syná zátraconego/ kthory sie naprzeciwko Krystusowi Synowi Bożemu wspina y podnośi. 2. Tes. 2.
Dan. 11.

Báránek Żydowski nic ku Mßey nienależy.

A iż ießcże ku they smysloney offiárze Mßáłskiey drugą Figurę przywodziß onego Báránká/ kthorego żydowie w stárym zakonie offiárowáli y iedli: I chceß tymi figurámi/ to iest tymi cieniámi/ prostym ludziom oczy zásłonić/ áby náuki wáßey fałßywey nieobaczyli.

Izaß ty niewieß: iż figurá żadnego dowodu nieczyni/ iáko Augustyn Swiety mowi: Ale by teß dobrze czyniłá/ tedy iednák to znáć muśiß/ iż wßystki offiáry cielcow/ Kozłow/ Báránow/ ktorekolwiek w stárym zakonie były offiárowáne z rozlanim krwie/ tedy nic inßego nieznámionowáły/ iedno Páná Jezu Krystusá syná Bożego/ báránká onego niewinnego/ ktory miał krew swoie rozlać ná krzyżu/ nie offiárowánie chlebá áni winá/ iáko ty fáłßywie wykłádaß: A iż ták iest/ niepotrzebá áni twego wykłádu/ áni mego/ áni doktorá żadnego/ ábowiem Jan krzćiciel onego Báránká pálcem swoim vkazał mowiąc. Oto Báránek on Boży/ kthory grzech nośi Io. 1.
wßystkiego świátá. Ale y Piotr Apostoł/ wykłádáiąc the táiemnice/ o onym Báránku/ ták mowi. Wykupieni iestheście/ nie złothem/ áni sreb m/ ále nadrossßą krwią/ iáko báránká niepokaláneg iepomázánego Krystusá.

Wßystki offiáry w stárym zakonie co známionowáły.

Ale iżebyś nierzekł/ iż ty swia wá s pismá świetego nierozumieią sie o Báránku onym/ ktorego żydowie ná wiel-

ná wielke noc offiárowáli y iedli/ thedy posłuchay iá-
sniey o tym Báránku żydowskim wielkonocnym pißąc
1. Cor. Páwłá Swietego/ktory ták mowi. Wielkánoc naßá/
zá nas offiárowan iest Krystus.

A słyßyß tu iż Wielkánoc albo báránek iest offiáro-
wan Krystus/ á nie chleb áni wino iáko ty powiedaß
A gdzieß tá Wielkánoc/álbo ten báránek Krystus był
offiárowan?

Ty powiedaß iż ná ostáteczney wieczerzy Bogu Oy-
cu offiárował chleb y wino? Jesli thak iest/ czemużeś
tego s pismá Swietego nieukazał/ ktore słowá Kry-
stus mowił/ kiedy chleb y Wino offiárował/ y gdzie
teß wam offiárowáć roskazał? A iż żadnego świádec-
twá s pismá S: prawdziwego niemaß/ przeto teß fi-
gurámi/to iest ćieniámi dowodziß/ y s swey głowy/to
coć sie zda pożytecznego brzuchowi twemu powiedaß.

Nie dwie ále iedne offiare Krystus vczynił.

J ießcze sie nád to pisáć niewstydaß/ powiedáiac/
iż Krystus dwoie offiáre vczynił: Jedne bes rozlania
krwie/offiáruiac chleb y wino/ á druga krwáwa ná
krzyżu: Jesli ták iest/ iáko ty powiádaß/ tedy sie Kry-
stus dwákroć Bogu Oycu offiárował/pierwßy ras/
nie krwáwym/álbo iáko ty mowiß táiemnym/skrytym
á drugi ras ná krzyżu z rozlanim krwie/iáwnym oby-
czáiem: A iesli to prawdá/co ty powiedaß/tedy to nie
prawdá iest co Apostoł Swiety nápisał/ y ná wielu
mieyscách powtarzał: Jż sie tylko ras Krystus offiá-
rował.

Jesli niewier /słuchayże nie moich/ále słow Apo
Ebr. 7. stolskich/ktory t nowi. Krystusowi niepotrzebá sie
káżdego dniá offia ać/ ábowiem tho ras vczynił/
gdy sámego siebie offiárował. Jeßcze dáley mowi:
Krystus

Krystus sie ras offiárował: A słyßyß tu świádectwá Ebr. 9. et 10.
Duchá Swietego? iáko mowi/ Ras/ ras.

A komuß tedy bedziemy wiecey wierzyć/ tobie czło-
wiekowi/ iáko Duch Swiety mowi/ kłamcy/ czyli Du-
chowi Bożemu? rossadź to proßę ćie? Juß tedy tu wi-
dziß/ iákowa iest twoiá náuká/ y iáko sie zgadza s pi-
smem Swietym.

Powiedaß ießcze/ iż byłá tego potrzebá/ áby sie prá Mßa sie s figura niezgadza.
wdá zgodziłá s figura. Jż offiáre swoie Mßárska zo-
wieß prawda/ powiedzże mi? Czemu sie Mßa s figura
niezgadza?

Jzaß niewieß/ iż Zydowie wßyscy offiárowáli Bá Exod. 12.
ránká wielkonocnego: A wy tylko sámi Mßarze chleb
y wino offiáruiećie/ á inßym ludziom prostym offiáro
wáć zakázuiećie:

Zydowie ras w rok tylko báránká offiárowáli/ á wy
báránká wáßego ná káżdy dzień tysiac tysiecy offiá-
ruiećie.

Zydowie kiedy báránká offiárowáli/ tedy duß v-
márłych nie wywabiáli s Czyścá/ wy zásie gdy ofiáru
iećie/ tedy swemu Báránkowi wykupienie duß s Czy
ścá/ y grzechom odpußczenie przypisuiećie?

Zydowie thylko Báránká offiárowáli/ á zá tho ża-
dnych pieniedzy niebráli/ wy zásie offiáruiećie/ y zá to
pieniadze bierzećie y brzuchy swoie tuczyćie?

Zydowie Báránká offiáruiac zábiáli/ wy zásie po-
wiedaćie/ iż Krystusá offiáruiac niezabiaćie.

Zydowie krew rozlewáli nego báránká/ y podwo-
ie domow swoich kropili/ wy zásie powiedaćie/ iż
krwie żadney nierozlewaćie/ áni żadnego kropićie.

Zydowie wßystkiego Báránká iedli/ á nic niezostá-
 wiáli/

wiáli/ wy záśie báránki swoie Mßarskie zostawiáćie/ iedny w ślupy tkáćie y chowaćie/ á z drugimi z zwonki po rynku biegaćye.

Zydowie báránká zá Bogá niechwalili/ áni przed nim klekali/ wy záśie báránka swego/ zá bogá chwalićie/ świece y lámpy przednim palićie/ y przednim vstáwicznie klekaćie.

Zydowie pretko iedli Báránká/ wy go záśie pierwey cztherzy niedziele w ślupie chowaćie/ á gdy zwietrzeie/ toß go dopierko iećie: A baczyß iuß/ iako sie tá prawdá wáßá zgadza s figurą: to iest tá wáßá smyslona ofiárá Mßarska: Ale by sie teß y nawiecey zgadzáłá/ tedy iednák tá offiárá martwa/ álbo iáko ty zowieß nie krwáwa/ nieiest Krystusowá offiárá/ ale iest od Antykrystá ná zátrácenie duß ludzkich smyslona.

Nie Krystus postanowił offiary Mßarskiey.

Powiedaß iż ia Krystus postánowił/ wedlug tych figur/ álbo ćieniow stárego zakonu. Vkaß proße ćie/ ktore słowa Melchisedek mowił/ kiedy chleb y wino iáko ty powiedaß ofiárował: Vkaß teß/ ktore słowá żydowie mowili/ kiedy wielkonocnego Báránká ofiárowáli:

Izalź ták ktory żydowin álbo Melchisedek mowił/ iáko thy w máłym Kanonie w kożdey Mßy mowiß: Przyimi Boże te niep[illegible]ána offiáre/ ktora ia niedostoyny Sługá twoy offiáruie tobie Bogu żywemu y prawdziwemu/ zá nie[illegible]zne grzechy y zgorßenia/ y niedbáłośći moie/ y zá [illegible]stki stoiace/ ále y zá wßytki wierne krześćiiány [illegible] zmárłe: Aby y mnie/ y onym tá offiárá byłá poży[illegible]a ku zbáwieniu:

W Mßale. Fol. 164.

Vkaß teß ießcze słowá Páná Krystusowe/ gdzieć roskazał ciáło y krew swoie Bogu oycu offiárowáć:

Vkaß

Vkaß teß ießcze/ gdzieć roskazał/ ábyś sie ty zá Pánem Krysthusem do Bogá przyczyniał/ aby Bog nań vbłagany y wesołą twarzą weyrzał:

Vkaß teß ießcze/ gdzieć to roskazał/ ábyś ty w Kanonie wielkim/ męcząc y krzyżuiąc znowu Syná Bożego/ ty słowá ssemrał mowiąc: Przyimi Boże te offiáre do siebie: Ześli Boże Anioła twego świętego/ abyć te offiáre/ rychło ná twoy ołtarz ná wyßßy doniosł.

Vkaß teß ießcze/ gdzieć Krystus roskazał/ ábyś ty wielki okrągły opłathek brał/ offiárował/ y ludziom prostym vkazował:

Kto roskazał zgł nie wielki opłatek im a ludziom mały.

Vkaß teß ießcze gdzie Krystus roskazał/ prostym ludziom mały opłátek dáwáć:

Ale wiem co rzeczeß/ iż nic nátym nienależy/ choćia kto wielki opłátek/ álbo máły weźmie/ iednáki Krystus/ iáko wy powiedaćie/ ták pod wielkim/ iáko teß y pod máłym iest: Jesli ták iest iáko ty powiedaß/ iż iednáki w wielkim y w máłym:

A czemuß tedy/ tego Krystusá ktory siedzi w wielkim opłatku offiáruiećie/ á tego záśie Krystusá/ ktory w máłym opłátku siedzi/ prostym ludziom offiárowáć bronićie: Muśi podobno być w wielkim opłathku wietßy/ y inßy Krystus/ przetho go offiáruiećie/ á w máłym opłátku mnieyßy y podleyßy/ przeto mu tákowey czći niewyrządzaćie:

Ale ießcze rzeczeß: iż tylko kśiężey rosk[illegible]zał sie ofiárowáć w wielkim opłatku/ á prostym ludzi[illegible] mężom y niewiástom niekazał: Jesli ták iest iáko thy powiedaß/ tedyć Krystus muśiał dwoiaką wieczerzą spráwowáć/ iedne dla kśiężey z offiárowánim wielkim opłátku/ y s kielichem/ á drugą dla prostych ludzi w máłym opłatku/ bes

ku/ bes offiárowánia/ y bes Kielichá.

Báránek Zydowſki nic ſie nie ſtoſuie ku Mſzey kuglárſkiey.

Jeſliſz nieieſt zátwárdziáły/ y od Bogá wiecznie odrzucony/ tedybyś iuſz mogł obáczyć/ ty twoie dowody iáko ſą ſłábe/ y z iákiey páieczyny vprzedzione. Abowiem tu iuſz widziſz iáſnie/ iż oná wielkánoc żydowſká álbo on Báránek/ ktorego żydowie kożdego roku offiárowáli krwáwego/ y iedli pieczonego/ nic ſie nieſtoſuie/ do tey wáſzey martwey/ álbo iáko ia ty zowieſz niekrwáwey/ á táiemney offiárze Mſzárſkiey/ ále známionuie one offiáre żywą y krwáwą/ ktorą Kryſtus ras ná krzyżu vczynił.

A iż ták ieſt/ krotkoć to vkázáć muſzę/ ábyś ſie niebozę dokąd ieſzcze dychaſz vznał/ vpámietał/ y pokuthował/ iżeś ſie w tym piſániu twoim Syná Bożego Páná Jezu Kryſtuſá záprzał/ y iego naſwiethſzą miekę/ śmierć/ y krew zbluźnił: Powiedaſz iż tę figurę offiárowánie Báránká w ſtárym zakonie Kryſtus nie ná krzyżu wypełnił/ ále ná oſtáteczney Wieczerzy.

A iżby ſie to twoie bluźnierſtwo wſzyſtkiemu świátu okazáło/ podźmy do figury/ y ſpátrzaymy/ ktorym obyczáiem żydowie iadáli onego Báránká Wielkonocnego/ według roſkazánia Bożego.

Jáko Zydowie iadáli Báránká Wielkonocnego:

Wielkánoc Zydowſka.

Exod. 12. Naprzod/ iáko Zydowie bráli Báránká nie-
Numeri. 9. pokálonego ie[illegible]cznego y zdrowego z trzody/ tháktez Pan Kryſtus Syn Boży/ Báránek niepokálony y zdrowy/ kthory żadnego grzechu niemiał/ y zdrádá w
Eſá. 53. vściech iego niebyłá/ był wzięty s trzody ludzkiego po-
2. Tes. 2.
Dan. 11.

kolenia/ Abráhámá y Dawidá/ ktory ſie duchem świę- Matt. 1
tym záczął/ s pánny Máryey ſie národził/ y nam wſzy- Ebr. 2
ſtkim był podobny/ okrom ſámego grzechu. Ebr. 4

Jeſzcze iáko też oni żydowie z roſkazánia páńſkiego niezárázem onego Báránká wziąwſzy zabili/ ofiárowáli/ y krwią iego odrzwie ſwoie mázáli/ ále czekáli wieczorá: ták też ten Báránek Pan Kryſtus/ niezárázem ſkoro ſie národził był zábit/ offiárowan ná krzyżu/ odrzwie ſerc náſzych krwią ſwoią naświetſzą y na-
drosſzą námázał/ ále to wſzyſtko wieczor/ to ieſt/ oſtá- 1. Cor. 5.
tecznego wieku vczynić raczył/ iáko Apoſthoł Páweł Gal. 4.
święty nápiſał.

Jeſzcze theż iáko wſzytká wielkość ludu onego báránká offiárowáłá/ potym cáłego/ z głową/ z nogámi/ y ze wſzytkimi trzewámi iádłá/ ták też Kryſtuſá Syná Bożego/ wſzytká wielkość ludu offiárowáłá/ to ieſt/ grzechy ſwoimi ná krzyżu ras zábiłá kthorego iuſz ma ieść/ nie zębámi/ ále przes wiárę/ nie połowicę/ áni trzeciey áni czwartey/ części/ ále cáłego/ y wſzyſtkiego/ z głową/ z nogámi/ y s trzewámi. Nie ták iáko go iedzą Heretykowie/ y wy Papieżnicy/ y wſzyſcy niewierni.

Papieſz y ſłudzy iego niewſzyſtkiego báranká iedzą.

Abowiem tego Báránká Syná Bożego naprzod ci z głową nieiedzą/ ktorzy go zá głowę iedyną kośćiołá Swietego krześcijáńſkiego mieć niechcą/ y nieſłucháią/ ále ſobie inſze głowy párſzywe Papieże Rzymſkie ſmyſláią/ y tych ſłucháią:

Ktorzy go z głową nieiedzą.

Ci go też ieſzcze z głową nieiedzą/ kthorzy go zá iedne go tylko iednaczą y przyczyńcę do Bogá mieć niechcą/ ále ſobie/ inſzych iednaczow y przyczyńcow ſzukáią y nábywáią/ ludzi vmártych.

Ci go ieſzcze z głową nieiedzą/ ktorzy temu niewierzą/

kolenia rzą/

rza/áby ras ná krzyżu dosić vczynił zá grzechy wßystkiego świátá przes one iedyna offiáre/ále go znowu offiáruia/meza y wemßach swoich krzyżuia.

Ktorzy go znogámi nieiedza y z trzewámi.

Ci teß tego Báránká Syná Bożego znogámi y strzewámi nieiedza/ktorzy człowieczeństwo od Bostwá iego odłaczáia/ktorzy go vczą y powiedáia być álbo tylko człowiekiem/álbo tylko Bogiem/á nie człowiekiem y Bogiem w iedney osobie álbo personie.

Ießcze theß iáko onego Báránka Zydowie iadáli/nie surowego/áni w wodzie vwárzonego/ále v ogniá vpieczonego/ták teß wßyscy wierni y wybráni Boży tego Báránká Páná Iezu Krystusá nie surowego/áni w wodzie vwarzonego/ále ná krzyżu ras v ogniá gniewu Bożego vpieczonego przes wiáre iedza.

Ktorzy surowego iedza báránka.

Abowiem go ci iedza surowego/kthorzy nie wsámey męce/śmierci/y w vpieczeniu tego Báránká pokłádáia odpußczenie grzechow/ále w vczynkach/w zásługach y w inßych swoich zabobonach.

Ktorzy wárzonego iedza.

Ci go teß w wodzie vwárzonego iedza/kthorzy do náuki tego báránká Krystusá Syná Bożego/inße náuki/ludzkie vstáwy/y swoie własne wymysły przysadzáia/y pod zásłona Syná Bożego/y kośćiołá krześćijáńskiego/náuk Dyabelskich vczą/małżeństwá/y pokármow/ktore Pan Bog stworzył ku vżywániu wiernym zákázuia/ktorzy przes odpusty/Czyśce Mße/Kápice Czysthośći/Obrázy/Oltarze/Bágná/Gromnice/Szołdry/Oleie/Wody/Soli/Ornathy/Krucyfixy/Pieniadze/Koncylia/Reguły/Spowiedzi/Offiáry/y inße Dyabelskie Zabobony/ku łásce Bożey przyśćchca.

1. Tim. 4.

Ießcze teß iáko Zydowie kiedy onego Báránká iedli

tedy

tedy żadney kośći wnim niełamáli/tákże theß wierni y wybráni Boży tego Báránká Krystusá iedza/á kośći wnim żadnych niełamia.

Ktorzy łamia kośći w Báranku.

Ci łamia kośći wtym Báránku/kthorzy słowo iego Swiete wywrácáia/świątośći y postánowienia iego łamia/pod iedna osoba dawáia álbo przyimuia.

Ktorzy w iednym domu.

Ießcze teß iáko onego Báránká żydowie iedli w iednym domu/vkásawßy sie/pretko/y stoiac/laski w rekach swoich trzymáiac/tákże teß tego Báránká Páná Iezu Krystusá wßyscy wierni iedza w iednym domu/kośćiele Swietym krześćijáńskim/y Apostolskim/kthory sie nie w Rzymie zá Papieżow/ále ießcze od Iádamá y Iewy záczał/był zá Krystusá y Apostholow iego/y po wßystkim świećie sie rosproßył.

Ktorzy vkásawßy sie iedza báranka.

A iedza tego báránká vkásawßy sie to iest/nágotowawßy sie w droge wiecznego żywotá/y odrzućiwßy od siebie wßystki zábawki tego świátá/pieczołowánie/bogáctwá/y roskoßy.

Ktorzy go pretko iedza.

Pretko go iedza nierozmysláia sie áni odkładáia dzień zá dzień.

Ktorzy stoiac iedza.

Stoiac bedac záwße gotowi/iesli Pan zákołáce/o trzećiey/ßostey/álbo dziewiatey godzinie w nocy.

Ktorzy laski máia w rekach. 1. Pet. 2.

Laski maiac w rekach swoich/pamietáiac ná tho iż tu ná thym świećie sa komornikámi y pielgrzymami/á wiecznego mießkánia niemáia.

Ktorzy báránka nieiedza w iednym domu.

A ći zásie tego Báránká Krystusá/nieiedza w iednym domu/ktorzy rozmaite zakony s swoich głow wymyślili/iáko sa wßyscy Mnißy/ktorzy sie od owiec Páná Krystusowych odłaczyli/ktore słuchaia głosu Krysthusá pásterzá nawyßßego/á náczynili sobie inßych pásterzow/Dominikow/Fráncißkow/Bárnádynow ktorych głosu słuchaia.

B b ij

Ktorzy nieukasawszy sie iedza.

Ci teß iedza Báranká tego nieukasawßy sie/ ktorzy
sie zábawiáia/ wielkimi pracámi/ okoto rzeczy cześnych
vstáwicznie/ á opußczáia rzeczy niebieskie/ ktorzy o Bo-
gáctwách/ o imieniu/ o żonach/ o dzieciach/ o koniach
o psiech vstáwicznie myslą y prácuią/ ktorzy w pań-
stwách/ w obżerstwách/ w cudzołostwách/ y w gani-
ráctwách leża/ iáko iest wßystká ordá kriezey Papie-
skiey.

Tat ß.

Ktorzy nieprętko iedza.

Ci teß tego Báranká Páná Iezu Krystusá nieprę-
tko iedza/ ktorzy do náuki iego nierychło przystawáia/
Seymow czekáia/ żywotá swe° niepolepßáia/ ále dzień
zá dzień odkłádáia/ Koncylia/ Krolow/ Cesárzow/ Pá-
now/ Papieżá/ y Biskupow czekáia.

Ktorzy niestoiąc iedza.

Ci go teß iedza niestoiąc/ ktorzy Krystusá wyzna-
wáia czásu ßczesliwego/ á przą sie go czásu nießcześli-
wego: Ktorzy niedbáłymi są około rozmnożenia chwa-
ły Bożey/ ktorzy kościoły łupią y pożywienie wiernym
sługom Bożym wydzieráia/ y ich nieopátrnia/ y kto-
rzy mowią. Brzydzi sie dußá náßá nád tym lekkim po-
kármem.

Ktorzy lask w rękach nietrzymáią.

Ci teß lask w rękach swoich nietrzymáią/ ktorzy sie
tu na świecie ná długie mießkánie funduią/ ná śmierć
y ná godzinę ostáteczną/ rzadko álbo nigdy/ niewspo-
mináią.

Ktorzy s ßałßa báranká iedza.

Jeßcze theß iáko onego Báranká Żydowie z gorzka
ßałßą/ y sprząsnkámi iedli/ tákże teß/ thego Báranká
Páná Krystusá/ wßyscy wierni/ krzyß swoy zánim nio-
sąc/ w ßczerości y w prawdzie żywąc/ iedzą.

A ci są włásni iego zwolonnicy/ co thego Báranká
Matt. 5. z gorzka ßałßą iedzą/ ktorzy tu ná świecie/ dla imienia
2.Tim. 2. iego świetego/ prześládowánie/ vdręczenie y vćiśnienie
rozmá-

rozmáite ćierpią/ álbo iáko Krystus powiedział/ płá- Joan. 16.
czą y łykáią/ y są podobni niewiástom dziatki máiące ro-
dzącym.

Ktorzy bes ßalsse báranká iedza.

Papieß y wßystká ordá iego teß iedzą Báránká/ ále
bes tey gorzkiey ßałße: Abowiem nic dla imienia iego
świetego nie ćierpią y owßem wierne zwolenniki prze-
śladuią y zábiiáią ty/ kthorzy tego Báránká z ßałßą
iedzą.

Ktorzy z przasnkami iedza. 1.Cor. 5.

Ci teß tego Báránká Páná Krystusá iedzą sprząsn-
kámi/ według roskazánia Bożego/ ktorzy ßczerości y
prawdy násláduią/ od stárego bałwochwalstwá vćie-
káią/ y od fáłßywey náuki odstawáią/ ktorzy w kośćie-
le Bożym żadnego zgorßenia s siebie niedawáią/ y kto-
rzy w dobrych vczynkach y w nowośći żywotá chodzą.
Ktorzy stárego Adamá/ y z vczynkámi iego odrzucá-
ią/ y grzechowi sobie pánowáć niedopußczáią/ ále du-
chem martwią w sobie ćielesne żądze y vczynki. Ktorzy
teß nátym świecie trzezwie/ spráwiedliwie y pobożnie
żywą/ ludzi vbogich nielupią y nieobćiążáią/ y vbo-
gich iáłmużnámi niezápomináią y wspomagáią/ y brá-
terską miłość záchowywáią/ złym złego nieoddawá-
ią/ niezłorzeczą/ niesromocą/ y wßelakiey sie obłudno-
śći y chytrośći strzegą. Kthorzy Krolom/ Pánom/ y
przełożonym/ według woley Bożey są posłußni.

Ktorzy s przasnkami nieiedza. 1.Cor.

A záśie ktorzy nie są tákowi/ ći Báránká Páná Kry-
stusá w ßczerośći y w prawdzie nieiedzą/ ále go iedzą
w stárym qwáśie.

A widziß tu iuß zápámiętáły człowiecze duße swo-
iey/ y bluznierzu Syná Bożego: ... wielkie y poćieß-
ne táiemnice/ tá figurá/ álbo thet ćień/ iedzenie onego
Żydowskiego Báránká wielkonocnego/ w sobie zámy-
ka-

ka: Nie Mßa koniecznie od Szathäná/ dla brzuchá smyslona/ ale one offiáre Syná Bozego/ kthora ras ná krzyżu vczynil/ y tám wßystko cokolwiek ten Báránek żydowski známionowal wypelnil.

Dla czego Mße bywáia.

Powiedaß iesßcze/ Iż nietym sposobem/ y nietym vmyslem tego Báránka swego martwego/ bes krwie/ ná Mßy offiárujecie/ żebyście sobie zbáwienie/ y grzechom odpußczenie przes te offiáre zásługowáć mieli. Boże day to/ abyś tákową wiáre miał/ y ták nieodmiennie o they Mßárskiey offiárze trzymał/ ábowiem gdybyś thákowa wiáre miał/ musiáłaby táńßa być pani
Matt. 5. Mßa/ y ze wßytkimi Mßarzmi/ ktorzyby natychmiast stali sie ona Sola zwietrzała/ ktora nic inßego niegodná/ iedno áby była precz wyrzuconá/ y od ludzi podeptaná.

Alec ia przed sie temu niewierze/ abyś ták/ iáko pißeß/ o Mßey thrzymáć miał/ ponieważeś máło niżey opák nápisał/ ták powiedáiąc: Iż tá offiárá Mßárska/ iest tego skutku/ y nieiest rozna/ od oney krzyżowey y krwáwey offiáry. Obaczże iáko sie tu zgadzaß: iákoß
Niezgadza sie w pisániu swo Biskup. tu tobie wierzyć? Ná iednym mieyscu powiedaß: Iż tá offiárá Mßárska/ żadnego zbáwienia y odpußczenia grzechow niezásługuie: A ná drugim mieyscu. Iż thego iest skutku/ nieiesth rozna od oney krzyżowey y krwáwey offiáry: Widziß: Jako tu s tákowych vst/
Apoc. 3. ktore sie Páná Bogá nieboia/ rázem ciepło/ y zimno wychodzi:

Izaß niewieß/ iż skutek oney krwáwey ras vczynioney ná

ney ná Krzyżu Syná Bożego offiáry/ iest odpußczenie grzechow/ według słow onych Páná Krystusá ná ostateczney wieczerzey/ ktore mowił: To iest Krew mo Matt. 26
iá nowego Testámentu/ ktora zá wiele ich bedzie wylana/ na odpußczenie grzechow. Tákże theß y Páweł Eph. 1.
Swiethy mowi: Przes krew iego mamy odpußczenie grzechow. I záśie ná drugim mieyscu. Bes krwie wy Ebr. 9.
lania niebywa grzechom odpußczenie. Tu maß iásne świádectwá Duchá świetego/ iż skutek oney krwáwey offiáry Syná Bożego/ iest odpußczenie grzechow.

Ale y to iesßcze przydam/ iesli thá offiárá Mßárska wáßá/ iáko ty powiedaß/ nieczyni żadnego odpußczenia grzechow/ áni od nich oczyścia/ tedyć tym obyczáiem iest niepotrzebna/ obłudna/ y od Dyabłá/ dla pieniedzy smyslona.

I to wßytko fáłß/ y mátáctwo/ coście kolwiek o tey mártwey Mßárskiey offiárze w swoim Mßale nápisáli/ tymi słowy Aby nas táiemnicá tey offiáry wyzwo- Wemßale.
litá od grzechow. I záśie. Abyś był thá náßa offiárá Folio. 6.9.
vbłagan. I záśie. Racz nas Pánie przes te offiáre od Folio. 10. et
grzechow náßych oczyścić. I záśie. Tá ofiárá/ niechay 12.55.57.59. et 62.
grzechy náße oczyści. I záśie: Przes te Pánie spráwe Folio. 74. 124. 134.
tháiemnice/ y grzechy náße niechay beda oczyścione/ y Folio. 147.
żadze spráwiedliwe nápełnione. I záśie. Day nam prosimy cie Pánie/ áby thá offiárá zbáwienna/ y náßych grzechow byłá oczyścienim/ y twego Máiestatu vbłaganim. I záśie w Kanonie Mnieyßym. Przyimi Bo- Folio. 164.
że te niepomázána offiáre/ ktora ia niedostoyny sługá twoy/ ofiáruie tobie Bogu moiemu żywemu/ y prawdziwemu/ zá niezliczone grzechy/ zgorßenia/ y niedbáłości moie/ y zá wßystki stoiące/ ale y zá wßystki wierne krze-

ne krześćiány żywe y zmárte/ áby y mnie y onym byłá pożyteżna ku zbáwieniu. J záſie: W wielkim Kánonie. Offiáruiemy twoiemu Máieſtatowi Pánie offiáre żyſta/ ofiáre ſwieta/ ofiáre niepomázána/ ſámi záſie:y zá wykupienie duß/ zá nádzieie zbáwienia. etc.

Folio. 187. et 189. Jnße tákowe/ y tym podobne ſwiádectwa/ ktore ſa w Mßale wáßym nápiſane opußżam. Abowiem iuß ſtych możeß obażyć/ ieſli ſie ty ſłowá wemßale s twoimi ſłowy zgadzáia/ gdzie ták powiedaß: Jż nie thym ſpoſobem/ y nie thym vmyſlem tey offiáry Mßárſkiey offiáruiećie/ żebyśćie ſobie zbáwienie y grzechom odpußżenie przes te offiáre záſlugowáć mieli. A bażyß iuß/ iákoś ſie tu zoſtał przy prawdzie?

Czemu ſie Mßa brzydziemy/ Odpowiedz.

Jeßcże teß powiedaß/ iż ſie żadna rzeża wiecey niebrzydzimy iáko Mßa kośćiołá Papieſkiego: To prawde powiedaß. A chceß wiedzieć żemu ſie brzydzimy? Abowiem żadney rzeży przed Bogiem brzydßey niemáß áni było od pożatku ſwiátá iáko ieſt tá Mßa wáßá kuglárſka/ w ktorey báránká niewiem iákiegoś martwego/ bes krwie/ Bogu ofiáruiećie/ náſmiewáiac ſie z onego báránká żywego Páná Jezu Kryſtuſá Syná Bożego/ y z naſwietßey meki/ krwie/ y offiáry ras ná krzyżu vżynioney iego: Abowiem w tey ſmyſloney offiárze ſwoiey to iáwnie okázuiećie/ iż temu niewierzyćie/ áby Kryſtus Syn Boży/ ras ná krzyżu rozlawßy krew ſwoie/ ſprawił nam odpußżenie grzechow náßych. Abowiem kiedybyśćie temu wierzyli/ tedybyśćie przeſta-

przeſtawáli ná iego naſwietßey ras vżynioney/ offiárze/ y niepátrzylibyśćie/ ná żadne inße offiáry/ áni im odpußżenia grzechow przypiſowáli.

Wiem otym/ iż to vſty wyznawaćie/ Kryſtus doſić vżynił zá grzechy/ ále coß po tákowym wáßym wyznawániu/ ponieważ temu niewierzyćie? Abowiem kiedybyśćie wierzyli/ nigdybyśćie żadnych inßych Báránkow marthwych/ bes krwie/ nieoffiárowáli/ y Bogu niezálecáli? Boć onego báránká Syná Bożego/ nie potrzebá Bogu zálecáć: Jeſt iego Syn miły/ ktorego nie my/ ále on nas mizerne záleca Bogu Oycu ſwemu.

Vſty wyznawáia Papieżnicy iż Kryſtus doſić vżynił ále temu niewierzá.

Matt. 3.
Matt. 17.

O mizerny y nedzny żłowiecze/ ziemio: A wiec thy Kryſtuſá Syná Bożego zálecaß Bogu? A wiec thy Kryſtuſá Syná Bożego tákowego Páná/ ktoremu dana ieſt wßeláka moc/ ná niebie y ná ziemi/ offiáruieß.

Nedzny to ieſt tákowy Kryſtus ktorego grzeßny żłowiek offiáruie.

Powiedz mi/ co ieſth wietßego/ y poważnieyßego przed Bogiem/ ty/ żyli Kryſtus? rzeżeß/ iß Kryſtus A żemuß ty tedy bedac mnieyßym/ y podleyßym/ ofiáruieß wietßego/ y poważnieyßego? Jeſli ty Kryſtuſá offiáruieß Bogu/ kiedy chceß/ tedyś ty iuß wietßy á niſli Kryſtus? Abowiem wietßy ten ktory offiáruie á niſli ten ktorego offiáruia?

Co ieſt wietßego ieſli Kryſtus albo kxiadz.

Powiedz ieſli maß Kryſtuſá w ſwoiey mocy? Jeſli rzeżeß: Niewam: A żemuß go tedy offiáruieß/ ponieważ go w ſwey mocy niemaß? Jzaß niewieß? Jż kiedy kto chce co offiárowáć Bogu/ ma to mieć pierwey w ſwoiey mocy? Abowiem ieſli ono offiáruie/ żego w ſwey mocy niema/ tedy nic nie offiáruie: A iż ty Kryſtuſá w ſwey mocy niemaß/ przeto go teß offiárowáć niemożeß.

Jeſli papieſt s kxieża ſwoia ma Kryſtuſa w ſwey mocy.

A gdyß ták ieſt/ tedy ſie ſlußnie Mßa brzydziemy/

poniewaß nic inßego Mßa wáßá nieiest/iedno brzyd-
kość Boża/kthora według pismá Swietego/w pań-
Dan. 9. stwie Antykrystusowym miáłá stáć ná mieyscu Swie-
Marc. 13. tym Syná Bożego zupełnego zbáwićielá nißzy á was
kupiany z wáße offiara doskonalßey pewnieyße być o
kazuie.

Jako mamy offiare zynić Bogu.
A chceß zynić offiáre Bogu/offiaruyże sámego sie-
bie/ktorego maß w mocy/ále y sámego siebie niemożeß
mieć w mocy/y niemożeß sie offiárowáć/iesli ćie Pan
niewspomoże: Spytaß mie iáko sie mam offiárowáć?
Matt. 16. Powiem/ iedno słuchay: Záprzy sie sámego siebie/ y
weźmi krzyß swoy/y podz zá Krystusem. Abowiem on
nas ták sam vzy: Jż tho iest wdzieczna Pánu Bogu
offiárá/przeć sie sámego siebie/y morzyć stárego Já-
dámá ábowiem ták iestesmy przes grzech Oyca naßego
pierwßego Jádámá skáżeni/ iż sami przed oczymá ná-
ßymi bárzo sie sobie podobamy/ y káżdy s swego przy
rodzenia złego sobie pochlebia y kocha sie sam w sobie
Jeden w madrośći/drugi w náuce/ drugi w bogác-
twiech/drugi w prozney chwale.

Ktorzy offiáry wdzieczne offiárnia panu Bogu.
A przesto kto to vmie zádusić y wzgárdzić w sobie/
w zym sie nawiecey kocha/ tenći offiáre Pánu Bogu
wdzieczna zyni/á iest ieden z onych vbogich/o ktorych
Matt. 5. Krystus ták mowi. Błogosłáwieni vbodzy w duchu/
Luc. 6. Abowiem tákowych iest krolestwo niebieskie.

Offiary krześćiáńskie.
A przesto wiernych ludzi krześćiáńskich/ták mowie
sług kośćielnych/iáko teß y ludzi innych. To sa offiá-
ry wdzieczne Pánu Bogu: Przodkiem/ábyś panu Bo
gu/zá wßytki nierozliczne dobrodzieystwá iego dzieko-
wał/á zwłaßzá iż nas przes iedyna offiáre ná krzyżu
vzyniona krwawa Syná swego miłego odkupić ra-
zył.
Potym

Potym ábyś duße y ćiáło swe Pánu Bogu offiáro
wał/ ktorey żadny inßy offiárowáć niemoże/ iedno ty
sam: Ták bedzieß nasládował Krystusá/ gdy iáko on
swe ćiáło offiárował/ták teß ty swoie á nie Krystuso-
we offiárowáć bedzieß/iáko Swiety Páweł vzy: A- Rom. 12.
bowiem Krystusá Syná Bożego żadne stworzenie of- Esa. 55.
fiárowáć niemogło/áni przed obliczność Bogá Oyca
postáwić/iedno on sam. y to nie kiedy thy/albo ia/ále
kiedy on sam chćiał.

Przeto my nie offiáruiemy Krystusá znowu/ále bierze
my y iemy ćiáło y krew iego Pijemy/ według vstáwy y
roskazánia Syná Bożego/ktory wziawßy chleb/y po Matt. 26.
dziekowáwßy łamał y dawał zwolennikom swoim mo Marc. 14.
  Luc. 22.
wiac. Bierzćie/iedzćie/ To iest ćiáło moie: Tymże o- 1.Cor. 11.
byzáiem wziawßy kubek/y podziekowawßy dáwał im
mowiac. Piyćie stego wßyscy: Abowiem tho iest krew
moia nowego testámentu/ktora zá wiele ich bedzie wy
laná/ná odpußczenie grzechow.

Tu niesłyßyß nic/ áby kazał Bogu Oycu offiáro-
wáć/tylko iż krew swoie nowego testamentu krwia zo-
wie/ktora zá wiele ich miáłá być wylaná/ ná odpuß-
czenie grzechow.

Tu stad możeß obáczyć/iż Krystus Syn Boży przes
nadroſſßey krwie swoiey ná krzyżu raz wylanie/ nam
spráwił grzechow náßych odpußczenie: A gdzie iest od Ebr. 10.
pußczenie/ támiuß niemáß wiecey offiáry zá grzech/
iáko Apostoł powieda: Zburz to proße ćie iesli vmieß.

A iż tego zburzyć ná wieki wiekom niemożeß/ przeto
tedy niedziwuy sie proße ćie/iż sie wßyscy wierniy wy
bráni Boży Mßa wáßa iáko sluznierstwem niesłychá
nym/y ta zmyslona obłuda/brzydza/kthora sam ßá-
tan

tan zmyślit/ku pohanbieniu y posromoceniu oney iedy
ney ofiáry/Páná Jezu Krystusá/ktora ná krzyżu ras
krwáwa vczynit/ zá co iemu/ niechay będzie cześć/ y
chwała nawieki wiekom. Amen.

Zá vmárłe ludzi offiáruia wemszach.

A iż też powiedasz że nietylko zá żywe/ ale też y zá lu-
dzi vmárłe offiáruiesz Krystusá znowu/aby ludzie v-
márli byli męki Páná Krystusowey vczesnicy/ J po-
wiedasz/iż tákowe offiarowánie zá ludzi vmárłe/ iesz-
cze za Apostołow było.

Tu cię napierwey spytam/odpowiedz mi ná to: Je-
śli ći ludzie vmárli zá żywotá byli vczesniki męki Páná
Krystusowey/ álbo niebyli? Rad y nierad musisz od-
powiedzieć: Iż wszyscy wierni/ ktorzy ieszcze za żywo-
tá iedli ciáło y krew pili Krysthusá Syná Bożego/
przes wiárę/byli vczesniki męki Krystusowey/y wnim
mieszkáli á on wnich/ według onych słow Krystuso-
wych. Ktho ie moie ciáło/y pije moię Krew/ wemnie
Jo. 6. mieszka/á ia wnim.

Jesli tedy ták iest/iż ieszcze zá żywotá wszyscy wier-
ni byli vczesnicy męki Krysthusowey/y owszem Kry-
stus wnich mieszkał/á oni w Krystusie/ thedy y po
śmierci są vczesnicy/y w Krystusie mieszkáią/á Kry-
stus wnich. Abowiem thák na drugim mieyscu Kry-
stus Syn Boży powiedział: Ktho w mię wierzy/nie
6. vmrze náwieki. J zásię. Kto przychodzi do mnie/ nie
będzie łáknał/ á kto wierzy w mię/ niebędzie prágnał
nigdy.

A słyszysz tu ty świádectwá Duchá świętego? Iż ći
ludzie/

ludzie/ktorzy ieszcze zá żywotá swego przyszli do Páná Wierni iuż
Krystusá/y iedli przes wiárę tego Báránká niepoká- nielákną ani
lonego/iuż więcey nielákną/ y zásię ktorzy vwierzyli prágną więcey
weń/ pili krew iego/ iuż nie prágną nigdy. A przesto
ktokolwiek tákowego karmi/ktory nie łaknie/y tákowe-
go poi/ktory nieprágnie nigdy/iest podobny szalone-
mu.

A gdysz tedy wierni nieláknią więcey/ y nieprágną
nigdy/kogoż tedy karmisz y poisz proszę cię/ tym Bá-
rankiem martwym/albo iáko go ty zowiesz/nie krwá-
wym y nie krzyżowym? Poniewasz oto słyszysz iáwne
świádectwo duchá świętego/iż iuż wierni wszyscy wię-
cey nielákną/y nigdy nieprágną?

Ale by też dobrze łáknęli/y prágnęli/izali ie ty mo-
żesz tym twoim Báránkiem martwym/y niekrwáwym
nakármić y nápoić? Abowiem też powiedasz/ iż Bá- Exod. 12
ránká Krystusá/ná Mszy niezabiiasz/ áni krwie ie° ro- Leuit. 17.
zlewasz/á iesli go niezabiiasz y krwie nierozlewasz/ te- Deut. 14.
dy ie muśisz báránkiem martwym karmić y poić? Numeri. 19.

A bacżysz iuż/iáko ludzi vmárłe/czynicie vczesniki
męki Páná Krystusowey/y iáko ie karmicie tą offiárą
martwą? A też ći práwie ty słowá/ bierzcie/iedzcie/
przystoią do vmárłych.

Powiedasz iż to ieszcze zá Apostołow było/ czemużeś Iż Mszálskiey
nie vkazał/gdzie kthory Apostoł othym nápisał? Aby offiary zá Apo
Krystus nie tylko zá żywe/ále też y zá ludzi vmárłe sá- stołow niebyło.
mego siebie offiárowáć roskazał? Ale iż tego s pismá
świętego pokázáć niemożesz: Przethoś też Doktorow
rozmaitych názbierał/ á práwie ich pismá sprzewrá-
cał/iákoć sie na kuchnia napożyteczniey zdało.

Wiem otym dobrze/iż niektorzy Doktorowie stárzy/

 o ofiá

o offiárze piſáli/ále nie o thakowey koniecznie offiárze Mßárſkiey/w ktorey ſie wy naſmiewaćie s Kryſtuſowey offiáry/raz ná krzyżu vczynioney. Ale piſáli y rozumieli/o oney krwáwey/á krzyżowey offiárze/kthorą raz Kryſtus vczynił. A to nie dla tego piſáli/áby Kryſtuſá znowu offiárowáć álbo krzyżowáć mieli/iákoſcie wy offiáruiećie/y krzyżuiećie/ ná Mßach ſwoich/ ále áby ono dobrodzieyſtwo/Syná Bożego/raz vczynione ná krzyżu/ ſobie wſpomináli/y Pánu Bogu zá nie dziekowáli. Iż tu ná ten świát/ Syná ſwego zeſłał/ ktory ćiáło ſwoie zá nas wydał/y krew ſwoie nadrogſzą ná krzyżu rozlał/iáko my teſz dziśia z ludem poſpolitym wſpominamy/ y dziekuiemy/ kiedykolwiek they chwálebney świątośći ćiáłá y krwie Syná Bożego vżywamy.

Albo teſz piſáli y rozumieli/ o offiárze chwały Boſkiey/ktora teſz ieſt w piſmie świętym wezwána offiárą/gdy my duße náße y ćiáłá náße/weſpołek y z modlitwami/ Pánu Bogu ofiáruiemy. O ktorey offiárze ná piſałem máło wyſſzey.

Ale by teſz dobrze Doktorowie/inák rozumieli y piſáli/tedy ſmy ich w tey mierze ſłucháć nieſą powinni/ á nie tylko tákowych ludzi/ále teſz y Aniołow z niebá/ ieſliby ſie s ſłowem Bożym niezgadzáli/ máią być v nas przeklectwem/iáko święty Páweł nápiſał. — Gal. 1.

A teſz Doktorowie tego po nas nieżądáli/by teſz ná vczeńſzymi/ y naświeththſzymi byli/ ábyſmy ich więcey ſłucháć mieli/ á niſli Miſtrzá nawyſſzego Kryſtuſá/ ktorego Bog oćiec z niebá nam ſłucháć kazał. Abowiem ieſli ktory Doktor co mowi: Niechayże mowi/ iáko wymowienie Boże/ták Piotr święty nápiſał. — Matt. 3. Matt. 17. 1. Pet. 4.

A czemu

A czemu ſobie nieprzeczytaſz iáko Auguſtyn Doktor krześćiáński o ſwoim piſániu rozumiał/wſzák tho maſz w ſwoich kxięgach Papieſkich/gdzie ták mowi. Wiele rzeczy ieſt w kxięgach moich/ktore ſpráwiedliwym ſądem/y bes żadnego vporu/mogą być zgánione/przeto m teſz kxięgi odwołánia ſwego nápiſał/ áby ſie czytácze vczyli/iż mi ſie moie rzeczy niewe wſzyſtkim podobáią. I záſie ná drugim mieyſcu. Niewierz ták piſániu moiemu/iáko ſłowu Bożemu. A ſłyſzyſz tu iáko mie oſtrzegł ten waſz święty y Doktor zacny? Ia tedy nie doktormi/ktorzy tákież byli ludzie/iáko y my/ále dowodzę tobie nawyſſzym Doktorem Pánem Iezu Kryſtuſem/y Apoſtoły iego/iż tá wáſzá Mßa ieſt od Diyabłá naprzod kxiążećia tego świátá smyſłoná/ á potym od Antykryſtá Rzymſkiego Papieżá potwierdzená. — Ad Vincent. Victorem. Lib. 2. Dist. 9. Can. Negare. In prolog. lib. 3. de Trinitate.

A iż też ieſzcze wtymże mßale vczyniliśćie s pánny Máryey/ mátki Páná náſzeo I. Kryſtá/bałwana nawyſſzego/gdzie te pánne w wáſzych Mßach Diyabelſkich zowiećie y czynićie/żywotem/droga/rzedzićielką/zbáwienim ludzkim/zrzodłem odpuſzczenia grzechow/ świathłem oświecáiącym ſercá ludzkie/ ożywiáiąca/ grzechy rozwiezuiąca/odpuſzczenia grzechow dawáiąca/nádzieia iedyna/grzechy zámázuiąca/błądzące náwrácáiąca/Aniołom roſkazuiąca/ ludzi Iednaczka/a nákoniec wſzyſtkich ludzi Zbáwićielką/ktore przezwiſka tylko ſámemu Synowi Bożemu właſnie nalezą á nie żadnemu ſtworzeniu inſzemu. — Papieſz s ſwoią orda vczynil s panny Maryey Bałwana.

A iż Bog iuſz dáley niechćiał ták wielkiego bluznierſtwá wáſzego ćierpieć/przetoſz was wtym Mßale Diiabelſkim chćiał wſzyſtkiemu świátu kácerzmi okázáć/ w ktorym tákeśćie nápiſáli. Iż Pánná Márya ieſth — pápieſz y s ſwoią orda heretyk.

przybyt-

327. przybytkiem wßyſtkiey Troyce ſwietey: iákoby Pánná Márya/ miáłá począć w żywoćie ſwoim/ y porodzić/ Bogá oycá y Syná y Duchá ſwietego. Thakowi byli Kacerzowie Sábellius/ Praxeas/ Hermogenes/ Patris paſſiani. A wiec ießcze bedziemy wietßych kacerzow/ nád was ſſukáć y czekáć? Jáwnie ſie tho wtym Mßale wáßym Dyjabelſkim okázuie/ iż ſie Páná Jezu Kryſtá Syná Bożeᵒ/ y wßyſtkich záſlug iego przyćie.

Co ieſt przeć ſie Syná Bożego. Powiedzmi proße ćie? J co ieſt inßego przeć ſie Syná Bożego/ y iego záſlug/ iedno go znowu/ ná káżdey Mßey ofiárowáć/ męczyć/ y krzyżowáć? J co ieſt przeć ſie krwie iego nadroſſßey/ iedno mowić/ do ſwietego

Fol. 203. Wincentego krew. Wincentego/ Twoiá krwiá męczenniku grzechy náße omyi/ y day nam niebieſkie weſele? J co ieſth przeć ſie záſlug Páná Jezu Kryſta/ iedno w záſlugach inßych ludzi vmárłych nádzieie odpußczenia grzechow pokłádáć? J co ieſt przeć ſie Syná Bożego/ drogi/ żywotá zbáwienia/ nádzieie/ iednaczá/ rzecznika/ y dawce odpußczenia grzechow/ iedno Pánne Márya ſtworzenie Boże/ názywáć y czynić/ droga/ żywotem/ zbáwienim nádzieia/ iednaczem/ rzecznikiem/ y dawca odpußczenia grzechow?

J co ieſth przeć ſie Páná Jezu Kryſtá/ tey náßey iedyney drábiny do niebá/ poćießenia/ y drzwi/ iedno drzewo krzyżowe czynić/ drábina/ poćießenim/ y drzwiámi do króleſtwá niebieſkiego?

J co ieſt przeć ſie Páná Jezu Kryſtá Syná Bożego/ ktory thylko ſam ieſt iedynym żywotem náßym/ iedno grob kámienny y martwy/ żywotem názywáć? Ták że wtoczniá drzwiámi? Cierniowa korone otwieráiąca niebo/ y dawáiąca żywot wieczny?

J co

J co ieſt przeć ſie Páná Jezu Kryſtá/ ktory ieſt iedynym zbáwićielem y Pátronem/ iedno mowić do czternaśćie pomocnikow Wenißy/ niechay nas Bog przes was zbáwi? Badz cześć Bogu zá Pátrony? Fol. 341.

J co ieſth nákoniec przeć ſie Páná Jezu Kryſthá/ Syná Bożego/ y odeymowáć mu iego chwałe włáſną iedno mowić do Swietego Stániſłáwá? Ciebie ſwiát chwali Stániſłáwie? oſwieć nas práwą ſwiatłośćią? Fol. 378.

Alec ták Pan Bog záwße zwykł ludzi niewdzięczne káráć/ iż kiedy ludzie niechcą prawdy Bożey miłowáć y przyimowáć/ tedy muſzą matáctwu wierzyć/ á nákoniec muſzą drwá/ kámienie/ ſrebro/ złoto/ albo żelázo/ miáſto Bogá chwalić/ iáko ſam Pán Bog othym przes Moiżeßá powiedział: A gdy ſámego Bogá niechcą wzywáć/ muſzą wzywáć tych kthorzy ábo nigdy niebyli/ ábo tych ktorzy ſámi ſobie rády dáć niemogli/ áß iey ſámi od Bogá żądáli. 2. Teſ. 2. Deut. 28. Deut. 27. Dan. 9.

A gdyß tedy ten Mßał Dyabelſki wáß to iáwnie vkázuie/ iż ſie przyćie Páná Jezu Kryſtá Syná Bożgo ſtąd tedy ieſt dowod doſtáteczny/ iż nieieſteśćie ludem iego/ według Proroctwá Dánielá Swietego/ kthory ták powieda: Jż ten niebedzie ludem iego/ ktory ſie go záprzy.

Wiem dobrze otym/ iż Kryſtuſá Sy[illegible] ożego vſty wyznawáćie/ ále coß potym/ gdy ſie go ſpráwámi wáßymi przyćie.

Náczyniliśćie ſobie w tym Mßale rozmáitych Jezuſow/ to ieſt/ rozmáitych zbáwićielow/ rozmáithych drog/ rozmáitych żywotow/ rozmáitych v Bogá rzecznikow/ rozmáitych drábin/ y drzwi do niebá/ to ieſt rozmáitych y ſſk[illegible]dliwych Sekt álbo działow/ o ktho- Tit. 1. Papieſz z ſwoimi ma rozmáite Jezuſy.

rych

rych tak wielebny Piotr Swięty przed tym mowiąc przepowiedział/ thymi słowy. Iż będą miedzy wámi fałßywi vczyćielowie/ ktorzy potáiemnie wprowadzą Sekty ßkodliwe/ też Páná/ ktory ie odkupił przą sie:

Izali ten Mßał wáß tego iáwnie niepokázuie/ iż sie Páná Iezu Krystha Syná Bożego przyćie/ y iego zásług: gdy zbáwienie/ poćießenie/ y grzechom odpußczenie inßemu stworzeniu przypisuiećie/ co tylko sámemu Pánu Iezu Krystusowi Synowi Bożemu náleży.

Nam niemoże tego przysędzić/ ábyśmy mieli iakie inße Jezusy.

Wy nam thego przysędzić niemożećie/ poniewaześmy my inße wßystki zbawićiele/ drogi/ żywoty/ drábiny/ nádzieie/ rzeczniki/ zastępce/ dawce odpußczenia grzechow ná strone odrzućili/ á te rzecz tylko ná sámego Páná Iezu Krystá Syná Bożego włożyli ktorego opowiedamy być zbáwićielem/ drogą/ żywotem/ drábiną/ nádzieią/ rzecznikiem/ iednaczem/ zastępcą/ y dawcą odpußczenia grzechow.

Ktoż tu tedy miedzy nami iest Antykrystem: Ian
1. Io. 2. Swięty powieda/ Iż to iest Antykryst/ ktory sie przy Oycá y Syná/ y powieda dáley/ iż kthorykolwiek sie przy Syná/ then y Oyca niem... Ale iż sie wy przyćie Syná/ przeto Bogá niemaćie. Ięsteśćie tedy Antykry
1. Io. 2. stowie/ o k... tenże Ian Swięty napisał. Słyßeliśćie/ iż ... ykryst przyidzie/ y teras iuß wiele Antykrystow poczęli być:

Iuż ... tedy stego Mßału Dyabelskiego może káżdy wierny obaczyć/ iżeśćie są podobni Turkom/ Zydom/ y wßytkim pogánom/ ktorzy też Páná Bogá vsty wyznawáią/ á ... sie Syná Bożego przą/ przeto też Bogá niemáią. Błogosłáwiony to mąż/ ktory to widzi/ á
Psal. 1. ktory miedzy tákowymi nasmiewcámi Bożymi nie siedzi.

A przesto

Do ludzi vbogich napomnienie krześciáńskie.

A przesto wy vbodzy á proßći nieboząthá/ vćiekayćie od thych Mßarzow/ y wilkow co nadáley/ y wystrzegayćie sie tych Mßy/ iáko truciny nawiętßey duß wáßych/ w ktorych Mßách vstáwicznie ći zapámiętáli Mßarze/ dla pieniedzy bezecnych Páná Iezu Krystá Syná Bożeo bluznią/ zá zdycháiącą świnie by go iedno náiął/ swego Krystusá offiáruią/ krew y zásługi iego depcą/ y sromocą/ vczac was Báłwochwalstwá y błędow/ dla swoich brzuchow. Abyśćie vnich tákowe Mße náymowáli/ kupowáli/ Trycezymy/ y Wotywy/ o ktorych ták Prorok Swięty nápisał tymi słowy.

Iż kyięża vczyli zá naymy/ y Prorocy prorokowáli Mich. 3.
zá pieniądze/ podpieráiąc sie Pánem/ mowili. Izali nieiesth Pan w pośrzodku miedzy námi: nieprzydzie nic złego ná nas. I mowi thám dáley Pan Bog przez tegoż Proroká: I dla tego w kośćiele wáßym będą orać iáko ná roli/ á Ieruzalem będzie/ iáko stos kámienia/ á gorá kośćielna iáko wysoki lás.

Stąd iuß káżdy wierny obáczyć może/ iákich Mßy słucha/ y iákowi iesteśćie sludzy/ iesli Krystusowi/ álbo Antykrystusowi: Iesli Prorocy Boży/ Czyli wilcy drapieżni: Iesli przyiaćiele Krystusowi/ Czyli nieprzyiaćiele Boży: Iesli vczyćielowie wierni/ czyli grobowie pobielani: Iesli ßafárze taiemnic Bożych wdziwi/ czyli iáko Krystus mowi/ Złodzieie/ y ...wie. Abo iesli to v was kośćio... ská.

O ludu Boży wybrány/ krwią P... Iezu Krystá Syná Bożego pokropiony/ vćiekay stego Babilonu o Apocal.
nadáley/ ábyś niebył vczesnikiem grzechow ich/ y nie wziątes plag álbo karánia ich. Ale podzmy do Mßey obáczmy skąd vrosłá.

Skad Msza Papieska vrosła/iesli ia Krystus Syn Bozy/Jakub/Piotr/albo Marek swiety postanowił.

Apisałem był w pierwszych kxiegach moich/ Iż Apostołowie swięci/y starego kosciołá ludzie/ nic niewiedzieli/ áni słycháli/o tákowych kuglárskich/y obłudnych Mszach. To teraz iasniey pokaże.

Wiem otym dobrze/iż wiele ludzi prostych mniemáia/iákoby tá Msza wászá byłá od Krystusá/y Apostołow iego vstáwioná. J wy im tesz tego sámi poswiadczacie/ y slepi sámi bedac/ slepe nieboziątká zá soba do piekłá wiedziecie. Abowiem ták przed nimi powiedacie/ Iż swiety Jákub Apostoł Brath Paná Krystusow/ pierwszą Mszą czytał/ albo spiewał w Jeruza[illegible]
A ponim zasię Piotr Swiethy w Antyochiey/ á [illegible] Swiety w Alexándryey/iáko Durándus wasz [illegible]

Jest to ták [illegible] dowiedzcież tego y potwierdzcież to/nie Duran[illegible] [illegible]em/ále słowem Bożym. Vkaż gdzie [illegible]ym nápisał ktory Apostoł/ á zwłaszczá o ták wielkiey [illegible]poważney rzeczy. Dármo tesz wasz tym Durándusem tego

De confec. dist. 1. Can. Jacobus frater Domini.

tego dowodzić/boć ten wkielkanascie seth lat był po Apostolech/y pisał/co sie Papieżom na then czás podobało.

Durándus vixit ante Annos 260.

Nie mowie nic náprzeciwko temu/áby Jákub Apostoł/Piotr/y Márek swiety/niemieli spráwowáć wieczerzey Páńskiey według vstháwy y roskazánia Páná Jezu Krystusá/gdziesz kolwiek byli/iáko tenże Durándus zápomniawszy sie/ná drugim mieyscu pisze otym/y drugi pisarz tákież Polidorus. Ale mowie náprzeciwko tákowey wászey Mszy/iaką wy sobie vprzedli foremnie/ludzie prości mniemáia/áby z iedwabiu á ono sszczerego bekártu. Ktora Msza wkładacie na ludzi swiete/y ná Apostoły Boże/ktorzy oniey nigdy nie myslili/y tákowego przezwiská Msza niesłycháli: Jáko tenże pisarz wasz Durandus otym swiadczy/ták mowiąc: Iż nápoczatku gdy sie kosciół krzescijáński záczął mnożyć/ niesłychać było nic othym przezwisku Msza.

Durand. lib. 6. sub Tit. de parasc. Polid. lib. 5.

Durand. lib. 4 et lib. 6.

A chcesz że tedy wiedzieć skąd Msza vrosła: koniecznie nie od Krystusá Syná Bożego/áni od Apostołow iego/ále od Papieżá Rzymskiego/ kthorego wszysthki przyprawki tey wászey Mszy wypisze/y czasy vkaże. J musisz mi sie rad y nierad zeznáć.

Spowiedź v ołtarza kxieża.

Iż naprzod Spowiedz/kthora v Ołtarzá klecząc przed obrázy ssemrzesz/y spowiedasz sie Pánu Bogu/ Pánnie Máryey/y wszystkim Swietym/ to vsth[áwił] Dámasus Papież. Drudzy the spowiedz przypisuia Poncyanowi pierwszemu Papieżowi Dziewiethnastemu. Nauclerus generat. s. autor.

Anno. 380. Durand. Plat.

Ponim zásie vstáwił nierychło Introit Celestynus Papież/mam zátho/iż nie dla thego/ áby thylko sam

 kxiadz

kxiadz v oltarza stoiac, albo przed obrázy klezac ßemrat/ale áby lud pospolity schodzac sie do kośćiota psalmy spiewát zupetne.

Potym pierwßy Grzegorz tho wßytko ztamat y odmienit/Stowo Boze okeśit/Wzasku y not przyczynil.

Tenze Grzegorz vstáwit/y roskazat Wemßy mowić álbo spiewáć/dziewiećkroć Kirye eleyzon/y Alleluia y Offertorya.

Tákze Glorya in excelsis przydat/iedni powiedáia y pißa/iz Telesphorus do Mßey/drudzy powiedáia y pißa/iz Symmáchus Papieß: Trzeci powiedáia y pißa/iz Sztzepan tym imienim wezwány Papieß. Owa krotko mowiac/okázuie sie iáwnie z tych pisárzow/iz áni Jákub Apostot/áni Piotr/ áni Márek Swiety/tych kastkow przydáli/ále ie Papiezowie wedlug zdánia swe go smyslali y przydawáli.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Collecti zásie vstáwit Gelázyus wtory thym imieniem Papieß wezwány: A to dla tego/iako Durandus piße/iz kxieza sa iednaczámi miedzy Bogiem/á miedzy ludzmi: Jákoby kxieza teß ludzmi sámi niebyli/ y Jednaczá Páná Jezu Krysthusá niepotrzebowáli. Nie moze iuß byc wietße bluznierstwo náprzećiwko Synowi Bozemu/iáko to iest.

Epistole ykes Ewánieliey/niektorzy przypisuia Telesforowi. Drudzy Dámásowi. Trzeci Jeronimowi.

Graduat/iedni powiedáia y pißa/iz vstáwit Celestynus Papieß. Drudzy powiedáia y pißa/iz Gelásius Papieß.

Prozy ztozyt nijáki Opát Swietego Gáwla w niemieckich stronach/imienim Noceryus/ktore Prozy potym Mi

Anno. 450.
Durand.
Polid.
Vol.
An. 95.
Durand.
Naucler. 2.
94.
Anno. 595.
Durand
lib. 4.
Plat.
Anno. 135.
Polid.
Durand.
Anno. 510.
Plat.
Anno. 768.
Zigebert.
Bergomat:
Lib. 8.et 9.
Anno. 632.
Concilium
Brácáren.
To.2. Cap.21.
Anno. 495.
Gratian.
Durand.
lib. 4.
Anno. 135.
Anno. 360.
Anno. 412.
Anno. 439
Sabel.
Sigeb.
Anno. 490.
Isid.
Anno. 865.
Durand.
lib. 4.

tym Mikolay Papieß/przy Mßach czytáć y spiewáć roskazat.

Kredo przy Mßey czytáć álbo spiewáć Márek Papieß vstáwit y roskazat.

Kádzenie Kxiedzá y ludzi w kośćiele/vstáwit Lew trzeći tym imieniem Papieß/wedlug pogáńskiego y Zydowskiego obyczáiu.

Offertorya iedni powiedáia iz vsthawit Eutycyanus/drudzy powiedáia iz grzegorz Papieß tym imieniem pierwßy/ iáko teß sam Grzegorz otym piße. Aby sie zadny do kośćiotá nieukazat s proznemi rekomá: Ale áby offiáry ludzie znosili/co kto ma do kośćiolá/iedni pieniadze/drudzy chleb/drudzy mieso/drudzy kolacze/drudzy iáyca. Then zwyczay do tego czásu ießcze trwa kiedy ludzie ná Wielkenoc y ná inne czásy ty offertorya kxiezey znaßáia/Szoldry/kolacze/obártuchy/y kietbásy/ná niekthorych mieyscach pieniadze kłádá ná oltarz y to offertorya zowa.

Prefácye iedni powiedáia y pißa iz ie Geláżyus papieß przydat/drudzy zásie powie[illegible] y pißa/iz Pelagius pierwßy tym imienim w[illegible]zwány Papieß. Trzeci powiedáia y pißa/iz Grzegorz pierwßy [illegible] imieniem wezwány: Ale ktokol[illegible]ek ty Prefa[illegible]ye przydat/okázuie [illegible] to/iz nie ták twe[illegible] cye/ tho iest przedmowy/ bywáty pierwey do ludu/ t[illegible] ie sa dzisieyßych Ale stanawßy Biskup álbo [illegible]akon/ták mowi[illegible] du obroćiwßy sie oczyma: Pan[illegible] wámi. A lud m[illegible] odpowiedat/ y z duchem thwoim: Podnieśćie sercá wzgore/to iest abyśćie sie sercámi wáßymi niezáwießáli/ ná tych ziemskich/ y widomych rzeczach: Ale ná Pánie Jezu Krystusie/ktorego ćielesnymi oczyma nie widzićie

Anno. 336.
Concil. lib. 1.
Tom. 1.
Volat.
Polid.
Anno. 810.
Polid.
Anno. 595.
Gregor. in Regist. suo:
Aug. de Ciuit. Dei. lib. 8. Cap. vltimo.
Anno. 490.
Bergom.
lib. 9.
Anno. 553.
De Cons. dist.
Can. Inuenimus.
Anno. 595.
Volat.
Otym Duran.
lib. 4.

widzicie/ábyście pátrzyli nań oczymá dußnymi do niebá/przeto teß lud ná tho odpowiedał/mamy sercá ku Pánu Bogu.

Anno. 129. Euſ. 4. ca. 4. Polid. lib. 5.

Pierwßy Sixtus/Papieß siodmy przydał do Mßey trzykroć spiewáć álbo mowić. Sanctus/Sanctus/Sanctus. ktore słowa wziął z Ezáiaßá proroká/nic ku tey spráwie nienależące.

Kanon Papieski Wemßale.

Kánon záśie iest/iákoby iáki żebrácży płaßcz/ktory bywa z rozmáitego płácia złatány y vßyty/ták teß Kanon iesth złatány y vßyty/ od rozmáitych Papieżow. Drudzy powiedáią y pißą/iż iest złożony y vczyniony/ od iákiegoś Kortyzaná/ álbo Szkolástyká.

Anno. 390. Polid. Greg. in Reg.

Te igitur clementissime/etc. Przypisuią Gelásiusowi Papieżowi.

Anno. 385. Durand. Lib. 4.

Communicantes/etc. Przypisuią Syrytiusowi Papieżowi/ktory był ießcze przed Gelásiusem.

Anno. 110. Bergom. lib. 8.

Alexándrowi przypisuią. Qui pridie quam pateretur/etc. Ktory ießcze przed Syrytiusem był.

Anno. 445. Bergom. lib. 9.

Hanc igitur oblationem/aż do tych słow placatus accipias/przypisuią Lwowi pierwßemu/Papieżowi czterdziestemu y siodmemu.

Anno. 595. Bergom. lib. 10.

[illegible]s nostros in tua pace disponas/przydał Grze[illegible]wßy/Papieß ßeśćdziesiątny y ßosthy/aż do [illegible]łow/et in electorum tuorum iubeas grege numerari.

Anno. 732. Naucler. gen. 20.

Quorum solennitas hodie przydał Grzegorz trzeci Papieß czterdziesty.

Bergom. lib. 8. Plat.

Tenże przydał świętych wzywánie/y drudzy ponim przydá-

przydawáli/co sie iednoktoremu zdáło: Abowiem iuß ná then czás żaden nieśmiał Papieżowi mowić/czemu ták czyniß?

Anno 1190. Extra de summa et fide Cathol. Can. firmiter.

Przemienienie álbo przewierzgnienie chlebá w ciáło y winá w krew/ naprzod wymyślił y świątość tę zá Bogá chwalić roskazał. Innocentius trzeci Papieß/66.

Anno. 1216. Extra de cele. Missarum. Can. sane cum olim.

Podnoßenie chlebá y kielichá wymyślił y posthánowił Honoryus trzeci/ przed kthorym było Papieżow pierwey sto osmdziesiąt y ßeść/á tám sie w ty czásy ná więtße Bałwochwálstwo mnożyło.

Gabriel Biel super Canone Missae Lect. 49. et 50. Anno. 648. De consec. dist. 2. can. Triforme.

Chleb Wemßy ná thrzy części rozłámowáć/ iedne część zá duße świętych zmárłych/ktore są wniebie ofiárowáć/druga część zá duße/ktore są w czyścu. Trzecia część/zá ludzi żywe/zá konie/bydło/y świnie/ vstáwił Sergius Papieß/przed ktorym było pierwey osmdziesiąt y pięć Papieżow/ według czásow.

Anno. 410. Polid. De cons. Dist. 2. Can. pu. Anno. 685. Volat. Polid. Anno. 679. Bergom. lib. 10.

Kości vmárłych ludzi cáłowánie Weśkle/ vstáwił y wymyślił Innocentius pierwßy Papieß tym imieniem wezwány/rzecz sprośna/ktora potym Lew wtory potwierdził y roskazał/áby ná Mßy tho czaczko Krolom/Pánom/y inßym ludziom/prostym cáłowáć noßono y dawano/co zowiecie Pácyfikały. Drudzy to cáłowánie przypisuią Lwowi wthoremu/Papieżowi osmdziesiątnemu y wtoremu. Ale ktoryß kolwiek znich postánowił/ vkázuie sie to iáwnie/ iż tá vstáwá nieiest od Krystusá Syná Bożego/áni od Apostołow iego.

Anno. 686. plat. Sa. Sigeb.

Agnus Dei/Wemßy spiewáć trzykroć postánowił Sergius pierwßy/Papieß osmdziesiąty y ßosty.

Anno. 595. Innoc. 3. de Sacramento altaris. lib. 2. Cap. 26.

Collecti przydał ná ostátku Grzegorz pierwßy: Drudzy pißą iż Gelásius pierwßy/Papieß pięćdziesiąty y pierwßy.

Polidor. lib. 4. et 5.

Ite Missá est. Idźie iuſźći pomſzy/ y obrácánie okolo oltarza iakoby wartogłowowie/ to wszystko máćie/ od pogánow/ y od żydow/ iáko othym wáß pisarz włásny Polidorus piße.

Anno. 1220. Dec. 3. Tit. 1. Cap. 10.

Noßenie chlebá w ſloykach do niemocnych vbrawßy ſie w kápice czerwone s ſwiecámi/ postánowił y roſkazał z zwonkámi Honoryus trzeći/ Papieß tym imieniem wezwány.

Anno. 1200. Polid.

W ſłupiech chowáć chleb/ w groby kłáść w wielki piatek/ przednim klekáć/ chwalić/ ſwiece palić/ co wy zowiećie Cyboryum/ y groby vſtáwił y wymyſlił trzeći Innocentius Papieß/ przed ktorym było Papieżow ſto oſmdzieſiath y trzey pierwey.

Anno. 110. De Consec. Dist. 2. Can. In ſacramen. Bergom. lib. 8.

Przáſny chleb dla offiáry ná Mßey vsthawił Alexánder pierwßy ſiodmy Papieß. Abowiem przedtym bywał chleb kwáßony/ iáko ſą ießcze tego niáktie znáki z greckich kośćiołow v Ruśi. Ná tego teß niektorzy powiedáią/ áby Wodę z Winem mießáć naprzod wymyſlił.

Anno. 1220. Extra de celebrand. Missa Can. vltimo Literas tuas. fasciculi. temp. aetate. 6.

Swiec palenie/ wednie przy Mßach/ pod klatwą y pod vtráceniim Beneficyi/ iáko ie wy zowiećie vſtáwił/ y roſkazał Honoryus trzeći/ przed kthorym było pierwey ſtho oſmdzieſiat y ſſeść Papieżow

Durand. lib. 1. et lib. 4.

Niektorzy Swiec palenie przypiſuią Grzegorzowi Papieżowi/ iákom teß otym pierwey nápiſał. A drudzy Sawiánowi Papieżowi.

Anno. 1265. Polidor. lib. 6. cap. 3.

Noßenie chlebá w Monſtrancyey álbo w klathce ſrebrney po vlicach/ vſtáwił y wymyſlił Vrban czwarty Papieß/ przed ktorym było ſto oſmdzieſiath y dziewiać Papieżow pierwey.

Mßa Papieska goła Máßkárá.

A widziß iuß ſkad tá Mßa wáßa vrosłá: Iż nie od Krystuſa Syná Bożego/ áni od Aposthołow iego/ Jákubá/ Piotrá/ álbo Márka ſwiętego: Ale od Papieżá Rzymſkiego: kiedyby kto ty wßyſtki ſſtuczki y kaſki/ kthore Papieżowie według głow ſwoich ſpiſáli y przydáli/ od they Mßey wáßey odiął/ y odrzućił/ y coby Mßa byłá inßego: iedno goła Máſſkárá/ ktora od Poganow y żydow ieſt wzięta y vczyniona/ iáko teß otym wáßy włáſni piſárze pißą y ſwiadczą/ czytay Polidorum y Durándum.

Falß.

Czemu Lacinſkim ięzykiem Mßa czytaią.

I dla tego teß tę Mßę wielebną/ Láćińſkim/ tho ieſt/ pogáńſkim ięzykiem czytáćie/ álbo ſpiewáćie/ áby iey żadny człowiek nierozumiał/ y niedomyſlał ſie czego inßego ná was: I Kanon ſſepcećie/ áby wáßych błuznierſtw żadny niewiedział.

Mowże teras/ iż ták Krystus y Apostołowie ſwięći poſtánowili/ áby łáćińſkim ięzykiem Mße ſpiewáne álbo czytáne były. Słuchay co nápiſał náprzećiwko temu Apostoł Páweł Swięty/ do wßysthkiego kośćiołá krześćijáńſkiego/ tymi ſłowy: Ieſli wy ięzykiem włáſnym ku wyrozumieniu/ niebędźiećie mowić: iákoß was tedy ludzie máią wyrozumieć/ co będźiećie mowić: Abowiem ná wiátr będźiećie mowić: 1. Cor. 14.

A ſłyßyß tu Duchá ſwiętego/ iż ty Mße ſwoie/ ná wiátr mowićie: I przydawa Aposthoł Boży/ ießcze dáley ty ſłowá: Jákoć ma odpowiedźieć/ ná twoie dźiekowánie Amen/ ieſli niebędźie rozumiał co mowiß: Ależ v was trąbá Apostolſka nic nieważy/ wiecey v ſiebie wa-

bie ważyćie / surmy y szebny Papieskie / á nisßli słowo Pańskie.

Kto łáćińska Mßa wymyślił.

Nie Krystus tedy tego postánowił / áni Apostołowie iego / ále łáćińska álbo pogáńska the wáße Mßa / naprzod Portueński Biskup wymyślił / kiedy ná Konstántynopolskim ßostym Concilium był / tám pierwßa Mßa Łáćińska śpiewał / o ktorey żadny człowiek przed tym niesłychał / wiecey á nisßli przes ßeść seth lath po Pánie Krystuśie / y Apostolech iego.

Anno. 676. Plat. fol. 86. Iacob. de Voragine in legenda Gregorij.

Te potym Mßa Łáćińska Agáto Papieß potwierdził / y do kośćiołá świetego / iákoby iáka máßkáre y obłude kuglárska wprowádził. Do kthorey Mßy máło przed tym Witellianus Papieß śpiewak / iáko onim pißa / Orgány y Muzyke przydał / áby sie Rzymiánkom zkazał. A iż sie tákowa Mßa wiele ludziom dobrym niepodobáłá / przeto pothym rychło Cyryllus Biskup Moráwski / prosił Papieżá / áby słowáńskim iezykiem niebronił śpiewáć álbo czytáć przed ludźmi Mßey tákowey. Gdy mu Papieß bronił y dopuśćić niechćiał /

anno. 683. Grat. dist. 18. Naucl. gen. 21. anno. 670. Plat. Volat.

Psal. 151. tedy ten głos z niebá był słyßan. Wßelki duch niechay chwali Páná Bogá / y wßelki iezyk niechay go wyznawa. Anno. 595. Aen. Syl. in Hist. Bohem. cap. 13.

A baczyß iuß skąd mßa vrosłá: niemowże / iż od Krystusá Syná Bożego / álbo Apostołow iego: Nie od Iákubá teß / áni Piotrá / áni Márká świetego. I owßem kiedy Piotr Swiety Wieczerza Páná Krystusá Syná Bożego spráwował / tedy po prostu y zgołá / tylko sámey modlitwy páńskiey / páćierzá vżywał / otym czytay Plátyne pisárzá swe° iáko wypisał o Syxtusowym żywoćie Papieżá Rzymskiego.

Platina in vita Sixti.

A gdyß tedy ták iest / iż tá Mßa wáßá / nieiest postánowio

stánowioná áni od Krystusá Syná Bożego / áni od Apostołow Swietych iego / ále iesth postánowioná od Włochow Rzymskich Papieżow.

A przeto żadny wierny y wybrány Boży / niema tákowey mßey wáßey zwáć mßa Krystusowa / álbo Mßa Apostolska: ále Trágedya Papieska: Abowiem nieiest ná opoce prawdy Krystusowey y Apostolskim fundámenćie zbudowána / ále iest od diabłá kxiażećiá te° świátá ná wieczny vpadek ludzki vprzedzioná z rozumu ludzkiego y od Papieżow prożnuiacym ludziom / dla kuchniey podána / y vtwierdzona.

A przeto wßyscy Mßarze / nie sa sługámi Krystusá Syná Bożego / áni przyiaćiele iego: Ale sa sługámi Antykrystowymi / Papieskimi / y nieprzyiaćielmi Bożymi: Poniewáß nie to czynia / co Krystus Syn Boży roskazał / ále tho / co Papieß Antykryst vstáwił y wymyślił: Bo ták Krystus mowi: Wy przyiaćiele moi iesteśćie / iesli czynićie / cokolwiek Ja przykázuie wam.

Wßyscy Mßarze nie sa sługámi Bożymi.

Ioan. 15.

A przeto tu iuß zámykam / iżem ia słußnie y prawdziwie w pierwßych kxiegach moich nápisał. Iż áni Apostołowie Swieći / áni ludzie stárego / álbo pierwßego Apostholskiego kośćiołá / nic niewiedzieli / áni słycháli / o tákowych obłudnych y kuglárskich Mßach.

A tu wßysthkich wiernych proße y vpominam / áby sie Mßey Papieskiey wystrzegáli / nieinák iedno iákoby iákiey thručiny / od Dyjabłá w Anielskiey osobie / ku wieczney zárázie ludziom y potepieniu [illegible] ney.

Napomnienie do wiernych krześćiańskie. 2. Cor. 11.

Abowiem to iest on B[illegible] o ktorym nápisał Prorok Swiety Dániel / iáko wiele iadał y wypiiał w Babiloniey / ná ktorym sie Belu wßystki Klaßtory / wßyst

Dan. 14. Mßa Bel Babiloński.

 Ká

ki Kánonie/ wßystki Ołtharze zbudowáli: A nakoniec ná tym Belu wßystko krolestwo y Pánstwo Antykrystowe iesth postáwione. Racż Pánie Wßechmogacy z oczu łuske zedrzeć ludu temu áby kiedy przeyrzał y ná wieki niezginał/ Amen.

Iż bronicie prostym ludziom Krwie Páná Krystusowey mowiąc/ Niepiyćie s tego wßyscy/ iedno my co pleße mamy.

POwiedaß teß/ iż tho iest nieprawdá/ potwarz/ abyśćie mieli ludziom prostym bronić krwie Páná Krysthusowey. Jesli niebronićie/ á iest tho pothwarz/ iáko powiedaß/ czemuß tedy onego znaku krwie Krystusowey ludziom prosthym niedáiećie kielichá/ o ktorym Pan Krystus powiedział. To iest krew moiá.

Krwie powiedaß niebronićie/ á znáku krwie kielichá czemu bronićie? J co iesth więtßego powiedz mi: Jesli ich zgo[...] Krystusá Syná Bożego/ czyli kielich znak [...] nierad musiß odpowiedźieć/ iż mnieyßa iest rzecz kielich/ znák/ á nißli krew Krystusowá. Jesli mnieyßey rzeczy bronićie/ iákoß thedy więtßey bronić niemaćie.

Já wno

Jáwno iest wßystkiemu świátu/ iáko proste ludzi od kielichá odtraczaćie y odpychaćie/ y iáko im pomyie álbo prostą wodę pić s kielichá dawaćie/ nicinák iedno iákoby iákiemu dobytku niememu y nierozumnemu.

Powiedaß iż ták wiele pod iedną osobą/ iáko y pod dwiemá osobomá/ gdźie ćiáło powiedaß thám y krew: Toć są wáße zwykłe Dyjabelskie wykręty/ ktorymi odłudzaćie ludzi prostych od kielichá Páńskiego: Ale ábym temu wierzył/ vkáß ktory to Ewánielisthá/ álbo Apostoł nápisał: rzeczeß ták sie zdá twoiemu rozumowi/ to iest iáko Duch Swięty mowi ßaleństwu.

Powiedáła iż ták wiele pod iedną osobą iáko y pod dwiemá.

Powiedz mi cobymi było po tákowym Krystusie/ iákiego ty chceß mieć/ kthoryby sie tylko s Pánny národźił/ y tu po świećie chodźił/ á krwie s swego ćiáłá náświętßego nigdy niewylał: izalibych ia był mogł mieć kiedy odpußczenie grzechow moich: iáko tho sam Pan Krystus kielich dawáiąc powiedźiał. Tho iest krew moiá/ kthora będźie wylana ná odpußczenie grzechow wáßych: A ná drugim mieyscu/ bes wylania krwie/ niemaß odpußczenia grzechow.

1. Cor. 1.
1. Cor. 3.
Matt. 26.
Luc. 22.
1. Cor. 11.
Ebr 9.

Wiem że ćiáło Pana Krystusowe/ ktore iest w niebie/ nieiesth martwe/ áni bezekrwie. Aczkolwiek Duch Swięty o tym milczy/ y Augustyn Swięty o thym nieśmie bespiecznie mowić. kthory ty słowá nápisał mowiąc. Krystus powiedźiał Duch ćiáłá y kośći niema nieprzydał krwie/ przeto y my nieprzydawaymy/ czego on nieprzydał/ áni sie o tym pytaymy/ przeto niemamy sie pytáć/ iákie teras ćiáło iest Krystusowe w niebie/ ále ták iáko on nam vstáwił/ mamy vżywáć.

Aug. ad Consentium Epistola. 146.

J co ia tám inßego czynię/ kiedy tę świątość według iego vstáwy przyimuię/ iedno rosczytam y rozmyślam

Co czyniemy kiedy przystępuiemy.

sobie

sobie iż krystusowe ciáło było ná krzyżu zá mie zawieszo-
ne/ á osobno krew iego naswietsza byłá ná odpuszczenie
grzechow moich rozlaná

Nie cielesne iedzenie y picie. Nie cielesne tám bywa iedzenie ciáłá Páná Kry-
stusowego/ y nie cielesne picie naswietszey krwie iego
iáko ty Káp arnáyczyku rozumiesz. Abowiem osobá chle
bá/ ciáło vmarłe ná krzyżu rozmáicie zbite znamionu-
ie/ á osobá winá/ krew s ciáłá wylána/ iáko tesz ty sam
piszesz/ ále co mowisz nierozumiesz/ iákoby on Káifasz/
Jo. 11. kiedy o Krystusie prorokował/ á sam co mowił niero-
zumiał. Abowiem cos perwey powiedział tegoś wszyt
kiego zapomniał/ y ná káptany to sámy przystosował/
áby oni tylko pod dwiemá osobomá przyimowáli/ we-
dług roskazánia y náuki Páná Krystusowey.

Jesli tylko káptani máia roskazánie y náuke od Páná
Krystusá/ áby pod dwiemá osobomá przyimowáli/ vkasz
gdzie ludzie prości máia insze roskazánie y náuke od Kry
stusá/ áby przyimowáli pod iedna osoba? Chybá iesli-
byś chciał rzec/ iż Pan Krystus dwá Testamenty ie-
dnego wieczorá w wielki czwarthek vczynił? ieden dla
káptanow pod dwiemá osobomá/ á drugi dla prostych
ludzi pod iedna osoba?

Przyczyná cze mu kaplani papiescy pod dwiemá osobámi przyimuia. Ale nie zła przyczyne do tego dáiesz/ dla czego kápla
ni máia pod obiemá osobomá przyimowáć/ áby czyni-
li y obchodzili powiedasz/ w kościele pámiatke vstáwi
czna oney nadrosszey offiáry/ ktora Pan Krystus sam
siebie ras Bogu oycu offiárował/ y ná Krzyżu ciáło
swe zá nas ná śmierć wydał/ y krew dla omyciá grze-
chow nászych wylał/ to sa twoie słowá.

Tu cie naprzod spytam/ odpowiedz mi ná to prosze
cie? Jesli tylko sámi káptani/ czyli tesz y prości ludzie
przyimu

przyimuiac te świątość/ máia czynić y obchodzić pá-
miatke vstáwiczna/ oney nadrosszey offiáry/ kthora
Pan Krystus sam Bogu oycu ras vczynił?

Jesli rzeczesz/ iż tho ná sámy káptany należy/ áby oni
tylko sámi czynili y obchodzili pámiatke vstáwiczna o-
ney nadrosszey offiáry/ tedy tym obyczáiem/ prości lu
dzie niemáia nic do pámiatki oney nadrosszey offiáry
y niemáia nic do Páná Jezu Krystusá vkrzyżowane-
go/ y on niema nic do nich/ co iesli ták trzymasz/ iesteś
wielki bluznierca/ y kácerz.

Jesli tesz ták nierzeczesz/ áby sámi káptani mieli czy-
nić y obchodzić pámiatke vstáwiczna oney nadrosszey
offiáry/ ktora Pan Krystus sam Bogu oycu ras offiá
rował/ ále tesz máia czynić y prości ludzie?

A czemusz tedy prostym ludziom zupełney świato-
ści niedawacie/ to iest pod dwiemá osobomá/ iáko sámi
przyimuiecie? Czyli Pan Krystus ták zá proste ludzi
iáko y zá Káptany ciáłá swego ná śmierć niewydał/ y
krwie ná odpuszczenie grzechow ich niewylał? Ponie
wasz wszyscy ludzie wierni sa iedno ciáło/ y niebráku- Rom. 8.
ie Pan Bog osobámi ludzkimi/ y niemász v niego zá- Esa. 42.
dnego dziáłu/ miedzy żydem/ y miedzy grekiem/ mie- Gal. 3.
dzy sługa y miedzy wolnym/ miedzy męszczyzna y mie
dzy niewiástka/ iáko Duch świety powieda: Wy ieste-
ście Jeden w Krystusie Jezusie.

A gdysz ták iest/ czemusz tedy ten rozdział w koście-
le Bożym czynisz? czemu personámi ludzkimi brakuiesz?
czemu to ciáło iedno w Krystusie Jezusie tárgasz?

Papiescy ksieza pod iedna osoba przyimuia niemocni y niemszacy. Powiedasz iż tesz ták sámi ksieża pod iedna osoba ná
ten czás przyimuiecie/ kiedy niemszycie/ álbo niemocni
leżycie. Wierze temu/ iż sie wtym plagá y pomstá Bo

 żа/ nad

za nád wami iawną okazálá/ y chciał was Pan Bog
tym skárać y zaślepić/ ábyśćie nieinak sthego swiátá/
przyimowali/ y stego swiata s chodzili/ iedno ták iáko
śćie inßym ludziom fałßywie ßáfowáli.

Co Krystus mowił do Apostholow/ to teß mowił do wßystkich.

A iż mie teß pytaß/ ábym ći vkazał gdzie Pan Kry-
stus prosthym ludziom pod obiemá osobomá ćiáło y
krew swą rozdawał/ álbo rozdawáć roskazał? Vkaże/
Marc. 13. naprzod Pan Krystus ták do swoich zwolennikow mo-
1. Cor. 11. wił: To co mowie do was/ do wßystkich mowie.
A słyßyß thu zápámietały złowietze duße swoiey/ iż
co mowił Pan Krystus do swoich zwolennikow/ to teź
mowił do wßysthkich innych wiernych/ y wybranych
Matt. 26. swoich? ácoß mowił? zuyćie/ modlćie sie/ pokutuyćie
Matt. 4. wierzćie Ewanieliey/ piyćie stego wßyscy/ to zyńćie
Marc. 1. ná pámiatke moie.
Jesli zásie rzeteß/ prawdá/ iż thy inße słowá Páná
Krystusowe/ zuyćie/ modlćie sie/ pokutuyćie/ wierzćie
Ewánieliey/ nietylko na sámy Apostoły należą/ ale teź
y ná wßystki inne wierne ludzi proste/ á wßakoß ty sło
wá piyćie stego wßyscy/ nic nienależą/ áni sie teß ściá
gáią/ iedno tylko ná sámy Apostoły?
Jesli tak iest/ iáko thy powiedaß/ iż nic nienależą/
ná inne wierne/ iedno thylko ná sáme Apostoły/ te-
dy teß tym obyczáiem/ thy słowá Páná Krystusowe/
Bierzćie/ iecćie/ nic nienależą/ áni sie teß ściagáią/ ie
dno tylko ná sáme Apostoły: Abowiem Pan Krystus
tak ty słowá mowił do Apostołow piyćie stego wßyscy
iako y ty/ Bierzćie/ iecćie?. A iesli

A iesli tylko do Apostołow mowił: Bierzćie/ iecćie
zemuß tedy prostym ludziom to daiećie/ co Krysthus
mowił do Apostołow Bierzćie/ iecćie/ á tego niedáie-
ćie/ co mowił piyćie stego wßyscy?
Dáleko to było podobniey dáć ludziom prostym/ co
Krystus Syn Boży mowi/ piyćie stego wßyscy: á ni-
ßli to co mowi. Bierzćie/ iecćie/ kedy nieprzydał wßy
scy/ chociaśćie wy to z rozumow swoich przydáli We-
mßalech wáßych nád roskazánie Boże/ gdzie pan mo-
wi: Nieprzydaway/ áni vmnieyßay. To tylko zyń/ co Deut. 4.
la tobie roskázuie.
A widziß tu iuß? iáko sie wáße wykręty Dyabelskie
otwieráią/ iáko ludzi prosthe zwodzićie/ mamićie/ y ná
wieczne potępienie zá sobą prowádzićie.
Przeczytay teß sobie pierwßy list Páwłá świętego/
ktory piße do Koryntow miástá onego wielkiego: Ja-
zali támi iáwnie nie wßystkiego gminu álbo zboru ná-
pomina/ aby złowiek sámego siebie pierwey doświad-
zył/ y ták stego chlebá iadł/ y stego kubká pił?
A iesli chceß iego własnych słow posłucháć/ thy są. 1. Cor. 11.
Niechay doświadzy złowiek sámego siebie/ y tak z one
go chlebá niechay ie/ y s kubká onego piie: Abowiem
kto ie y piie niedostoynie/ sąd sámemu sobie ie y piie nie
rosądzáiąc ćiáłá Páńskiego. A słyßyß tu ty słowá Du
chá Swietego.
Powiedz mi proße ćie/ kto tám mießkał w Koryńćie
onym głownym mieśćie ná ten zás/ gdy ten list pisał
Páweł S. Jesli tylko sámi kxieża/ zyli theß y lud po-
spolity? Jesli tylko sámá meßczyzná/ zyli teß y niewiá
sty? Niemożeß teo ináczey zeznáć/ iedno iż tam mießká
li nietylko kxieża/ ale teß y lud pospolity/ meßczyzná y
niewiásty?
 Jdá-

J dáley ćię ießcze pytam powiedz mi: ieſli tylko kxiądz ieſt człowiek/ czyli teß y miedzy ludem poſpolitym ieſth człowiek? J ießcze dáley. Jeſli ſam męßczyzná ieſt człowiek/ czyli teß y niewiáſtá ieſt człowiek? Niemożeß te° ináczey wyznáć/ iedno iż nietylko ſam kxiądz/ ále teß y wßelka męßczyzná/ y wßelka niewiáſtá ieſth człowiek ták iáko y Kollegiáći tego poſwiádczáią w Grámmáty ce ſwoiey.

A gdyß tedy ták ieſt/ tedyć tu Duch Swięty/ nietylko do kxiędzá/ ále teß do wßelkiey męßczyzny/ y do wßelkiey niewiaſty mowi. Niechay doſwiadczy człowiek ſámego ſiebie/ bądź kxiądz bądź męßczyzná/ bądź niewiáſtá/ y ták z onego chlebá niechay ie/ y ſkupká onego pije.

A ſłyßyß iáko tu duch Swięty mowi? Niechay człowiek z onego chlebá ie/ y ſkupká onego pije/ pije/ pije mowi: J záſię kto ie y pije niegodnie/ ſąd ſobie ie y pije. A ſłyßyß? ie y pije/ pije/ pije/.

Czemu tu Duch Swięty ták częſto powtarza to ſłowo pije? Wiedział bowiem/ iż miał Antykryſt przyść/ y Teſtáment Syná Bożego złámáć y wywroćić/ odmienić/ s háńbić y zeſromoćić/ przeto tu Duch Swięty dla wybránych ſwoich/ powtarza częſto pije/ pije/ pije: Aby ſię wybráni wyſtrzegáli Antykryſthá/ y iego náuki fałßywey.

A bączyß iuß kedy Pan Kryſtus proſthym ludziom pod obiemá oſobámi ćiáło y krew ſwą rozdáwáć roſkazał:

Jeſli ießcze rzeczeß/ ále to nie Kryſtuſowe ſłowá áni ſego vſtáwá/ ábowiem to Páweł Swięty piße? Spytamćię/ od kogo to Páweł Swięty wziął/ ieſli ſam od

ſiebie

ſiebie/ czyli od Páná Kryſtuſá/ niemożeß thego ináczey zeznáć/ iedno iż to co nam podał/ wziął nie od ſámego ſiebie/ ále od Páná Kryſtuſá/ iáko ſam mowi ták o tym. Jam wziął od Páná/ com y podał wam. A ſłyßyß/ iż 1.Cor. 11.
od Páná wziął?

A czemuß ty tedy zápámiętáły człowiecze duße ſwoiey/ mowiß? vkáß kedy Pan Kryſthus proſthym ludziom pod obiemá oſobámi ćiáło y krew ſwą rozdáwáć roſkazał? Otożemći iuß vkazał/ ábyś widział: Ale wy widząc przedſię niewidźićie/ ſłyßąc przedſię nieſłyßyćie: iáko Pan Bog mowił do Proroká. Jdź/ á powiedz Eſa. 6.
temu ludowi/ ſłucháiąc ſłucháyćie/ á nierozumieyćie: Pátrząc pátrzáyćie/ á przedſię niewidźćie.

Może tu iuß káżdy wierny obaczyć twoię wielką/ okrutną/ y ſtráſſliwą ſlepotę/ iż ty z vporu/ s krnąbrności/ y s ßczerey złości/ iezykeś ſwoy wywieśił/ náprzećiwko pánu Jezu Kryſtuſowi Synowi Bożemu/ y iego krwi naſwiętßey y nadroßßey/ ktorą oddał wßyſtkiemu kośćiołowi Swiętemu.

O mizerny człowiecze/ coß wżdy pißeß/ y iáko ſię Páná Bogá nieboiß/ y iáko ty ſtánieß przed tym Pánem/ kthorego ty krew naſwięthßą prześláduieß/ y ludowi Boże° odeymuieß/ á dáieß mu wodę/ álbo pomyie pić s kielichá. Azá ták Pan vſtáwił kośćiołowi Swiętemu podał y roſkazał?

Ale podźmy do Koncylium Konſtáncyńſkiego/ s ktorego ßerzey obaczymy/ iákośćie Páná Kryſtuſá/ Apoſtoły Swięte y wßythek pierwßy kośćioł krześćiáńſki/ s háńbili/ zeſromoćili/ y Heretykiem vczynili.

 O vſtá-

O Vstáwie pod iedná osobą ná Concilium Konstáńcyńskim. Siedzenie. 13. Roku. 1415.

Aż też prosiß Bo-
gá/ áby kożdy przeczytał Conci-
lium wáße Konstánczyńskie/ y o-
baczył tám/ iákoście vstáwili y
nápisáli/ o przyimowániu pod
iedną osobą. Jia oto Páná Bo-
gá/ y Oycá Páná náßego Jezu
Krystá/ oycá wßego miłosierdzia/ y Páná wßelkiey po
2.Cor. 1. ćiechy/ pokornie y vstáwicznie proße/ y pewienem te-
go/ iż moie modlitwy/ przed oblicznośćią iego nie są
prozne.

Aby kiedy Pan Bog ná ludzi vbogie y proste/ ra-
czył łáskáwie weyrzeć/ dáć im Duchá świętego/ y zbu-
dźić ie zesnu/ áby oczy swoie otworzyli/ y wthy wáße
vstáwy śmrodliwe/ nieczyste/ y náuki Diabelskie wey-
rzeli/ y obrzydzili ie sobie/ ktorymi ię do piekłá ná męki
wieczne wiedźiećie/ mocą y gwałtem ćiągniećie zá so-
bą/ áby przeyrzawßy y obaczywßy vstáwy wáße/ kto-
re sie s słowem Bożym niezgadzáią/ ná sthronę precz
odrzućili/ á trzymáli sie tylko sámego Syná Bożego
náuki y vstáwy iego.

J coćie tám proße was inßego/ ná thym Concili-
um Kon-

um Konstáncyńskim/ vrádzili/ vsthawili/ y nápisáli: Co vradzili Concilium Constáncyńskim.
iedno iż Krystus Syn Boży zbłądził/ iest świętokray-
cą/ y Heretyk: Tákże y Apostołowie/ iż wßyscy zbłą-
dzili/ są Swiętokrayce/ y Heretykowie: Tákże y pier-
wßy kośćioł/ iż wtym bárdzo pobłądził/ iest Swięto-
kraycą y Heretyk: A to dla tego/ iż pod dwiemá osobo-
má przystępował przyimował/ y ták vczył przedtym:

Ale rzeczeß/ y cośći sie dzieie/ czemu tákowe rzeczy ná
nas wiedźieß/ ponieważ tych słow w tym Concilium
niemáß/ áby Krystus/ Apostołowie/ y pierwßego ko-
śćiołá ludźie pobłądzili/ Swiętokrayce/ y Heretyko-
wie byli:

Prawdę mowiß/ iż thych słow tám niemáß/ ále są
tym podobne/ y to iest wßytko tám wyrozumienie słow
wáßych. Nie pátrzę ia ták wiele ná słowá/ áni ná li-
tere/ iáko wy pátrzyćie/ ále pátrzę ná rzecz/ iáko y pan
Krystus Syn Boży niepátrzył ná słowá y pocáłowá-
nie Judaßowo: ále pátrzył ná rzecz iego/ przeto mu też Joan. 18. Matt. 26.
ná słowá y pocáłowánie iego ták odpowiedźiał. Przy-
iaćielu ku czemuś przyßedł:

A ieśli też chceß słow włásnych tego Concilium wá-
ßego posłucháć: Tyć są. Jeśliby ktho mowił/ áby then
zwyczay/ áby tey vstáwy chowánie/ było Swiętokradz-
twom/ albo nieposłußeństwom (pod iedną osobą przyi-
mowáć) tedy to ma być poczytano błędem: A kthorzy
by vpornie mowili/ náprzećiwko temu postánowieniu
tedy iáko Herethykowie/ máią być wyrzuceni/ y srodze
karani. A słyßyß tu iuż/ tedy Concilium Konstánczyń-
skiego włásne słowá wáße: ktore nic inßego niezámy-
káią w sobie/ Jedno iákobyśćie rzekli. Ponieważ thy
Krystusie/ y s twoimi Apostholy/ y s pierwßym ko-
śćiołem

śćiołem twoim/mowiß náprzećiwko temu zwyczáiowi y tey vstáwie náßey/pod iedna osoba przyimowáć/ y názywaß to postánowienie náße Swietokraycztwem y nieposłußeńſtwem/tedy ty Krystusie/y z Aposthoły twoimi/y s kośćiołem pierwßym thwoim/bładziß. A bedzieśli vpornie náprzećiwko temu zwyczáiowi y postánowieniu náßemu mowił/tedyś ty Krystusie/y z Apostoły twoimi/y s kośćiołem pierwßym twoim/iest Heretyk/wyrzucony/y maß być srodze od nas karány/ izes podedwiemá osobámi vstáwił/ y ták przyimowáć roskazał.

Krystusá/Apostoły/y pierwßy kośćioł/ Concylium Constáncyńskie vczyniło Heretykiem.

Tákże teß y oni wßyscy Koryntczykowie/sa obłedliwi/y wyrzuceni y Heretykowie/ kthorzy według tego zwyczáiu/y tey vstáwy nieprzyimowáli/ y godni srogiego karánia byli. A baczyß iuß/ iákośćie thu y Páná Krystusá Syná Bożego/y wßystki Aposthoły iego/ y wßystek kośćioł świety pierwßy/s háńbili/zesromoćili/obłedliwym/vpornym/y Heretykiem vczynili.

Ale rzeczeß coß wżdy mowiß/nieczyniemyć my Páná Krystusá kácerzem/choćia ná on czás pod dwiemá osobámi vstáwił y rozdawał/áni teß Apostołow iego choćia ták rozdawáli/áni teß pierwßego kośćiołá S. ludzi stárych/ choćia podedwiemá osobomá przyimowáli: Jeśli nieczyniß/ iż ták ná on czás przyimowáli: A czemuß tedy teras Heretykámi czyniß/Páná Krystusá/y Apostoły iego/y ludzi proste y bogoboyne/ktorzy podedwiemá osobámi przyimuia: Wżdyć musi być/ álbo on pierwßy kośćioł s Pánem Krystusem/y stymi ludzmi/ktorzy podedwiemá osobámi przyimuia teras Heretykiem álbo wáß Rzymski kośćioł/ktory sobie pod iedna osoba wymyślił y vstáwił:

Ale

Ale dáleko podobniey temu dziśieyßemu kośćiołowi Rzymskiemu/y Concilium themu Konstáncyńskiemu być Heretykiem/á nisli Pánu Krystusowi/ y Apostołom iego/y wßystkiemu pierwßemu kośćiołowi/y stymi/ ktorzy teras podedwiemá osobomá według pierwßego kośćiołá przyimuia.

A baczyćieß iuß/ O zápámietáli ludzie duß swoich/ Jákośćie sa bárzo záthwárdzieli/iżeśćie woleli Páná Krystusá vczynić kacerzem/y Apostoły iego/ y kośćioł pierwßy Swiety/á nisli odstepić od zwyczáiu swego obłedliwego:

J co iest wietßego prośećie: ieśli zwyczay/czyli postánowienie Páná Krystusowe: Jzali zwyczay niema prawdzie vstepić: Powiedaß iż tho dawny zwyczay pod iedna osoba przyimowáć/izali nie dawnieyßy iest Krystus Syn Boży/á nisli wßytki zwyczaie/y wßytki wáße vstáwy:

Co iest wietßego iesli zwyczay czyli Krystus.

Tećći dawny zwyczay zábiiáć/kráść cudzołożyć/y opiiáć sie/á wiec dla dawnego zwyczáiu/mamy zábiiáć kráść/cudzołożyć y opiiáć sie: Jeśliśćie sie ná ten czás ná słowá Páná Krystusowe/y Apostołow ieo niechćieli oglédáć/wżdy sie było ná to oglédáć/ co stáry Doktor Cypryan Swiety otym wáßym zwyczáiu nápisał mowiac. Cudzołostwo iest/Swietokradzstwo iest/cokolwiek z ludzkiey zapálczywośći bywa vstáwiono/áby postánowienie Boże było zgwałcono/ dáleko od tákowego ludu zwyczáiu vćiekayćie/ á słow tákowych ludzi/iáko wrzodu Ránccrá/y powietrza wystrzegayćie sie: A słyßyß co tu ten maß Swiety náprzećiwko tym zwyczáiom wáßym mowi.

Ad Foelicem Epistola. 3.

Ja tedy pátrzac ná to Koncylium Konstáncynskie

 wkto-

w ktorym wysszey przyłożyliście z wyczay swey káránski/ nád Páná Jezu Krystusá/ y Apostoly iego/ y nád pierwszy kościoł Swiethy krześciáński/ nápisałem w pierwszym nápominániu moim/ náprzećiwko themu Koncylium Konstáncynskiemu/ y iego vstáwie/ ty słowá.

Aczkolwiek Pan Krystus pod dwiemá osobomá vstáwił/ Apostołowie ták rozdawáli/ y ludzie w stárym kościele vżywáli: A wszákoż my iáko medrszy vstáwiámy pod iedna osoba.

Ktore słowá powiedasz izem wszystki odmienił/ iedny opuśćił/ á drugie przypisał/ czegośćie tám nienápisáli w tym Koncyliabulum. Prawdá iest/ izem thak długimi słowy niemogł wszytkiego wypisáć/ iákośćie tám nápisáli. Ale powiedzmi/ com odmienił/ opuśćił álbo przyczynił? A chcesz ći vkaże stego Koncylium słowá wásze własne/ kthore od moich nic niesa rozne/ ty sa.

Ktore słowá sa w Concilium Konstáncynskim o iedney osobie.

Aczkolwiek Krystus po wieczerzy vstáwił/ y swoim zwolennikom rozdawał pod dwiemá osobomá chlebá y winá/ te vćciwa świątość. Toć sa thego Koncylium Konstáncynskiego wásze słowá własne/ ktore izali sie sthymi moimi krothkimi niezgadzáia: Aczkolwiek Pan Krystus pod dwiemá osobomá vstáwił/ coż tu sie nie zgadza prosze cie powiedz.

A tákze y o Apostolech przeć tego niemożesz/ áby Apostołowie Páńscy/ tey Swiatośći pod dwiemá osobomá nierozdawáli/ iáko o tym Swiety Páweł Apostoł świádczy mowiac. Jam to od Bogá wział com thesz wam podał: Niechay człowiek stego chlebá ie/ y stego kieliochá pyje/ y co tho iest inszego/ iedno iż Apostołowie ták rozda-

1.Cor. 11.

rozda-

rozdawáli? J dáley iesżcze posłuchay słow tego Koncylium wászego.

Aczkolwiek w pierwszym kośćiele/ tá świątość byłá brana od wiernych pod dwiemá osobomá. A słyszysz tu wásze własne słowá/ izali sie stymi moimi niezgadzáia? ktorych posłuchay/ y ludzie w stárym kośćiele ták vżywáli.

Słowá Concylium Konstáncynskiego drugie.

Tu sámi świadczyćie w tym Koncylium wászym náprzećiwko sumnieniu swemu/ iż w pierwszym kośćiele pod dwiemá osobomá/ tá Swiatość od wiernych byłá przyimowána/ á czemuż tedy náprzećiwko nam mowićie/ y kacerzmi nas zowiećie/ ktorzy pierwszego kośćiołá násláduiemy/ izali zá to Pánu Krysthusowi dniá ostátecznego odpowiedáć niebedziećie?

Alec my wolemy s Pánem Krystusem z Apostoly y s pierwszym kośćiołem być heretykámi/ á niszli s Papiezem Rzymskim Antykrystusem/ y swámi iego sługámi/ y z wászym kośćiołem nowym być v was wiernymi.

A iuż thu bedziesz baczył/ iżem nic nieodmienił/ áni przyczynił/ iákoś mie ty niepobożnie potwarzył/ zesromoćił/ y s háńbił. J niebałeś sie Páná Bogá mnie niewinnego sługe kośćiołá Swietego názwáć Elimasem czarnoksieznikiem synem Dyabelskim/ nieprzyaćielem wszelkiey spráwiedliwośći/ ktory nieprzestawam przewracáć práwych drog Páńskich.

Jżem nic nieodmienił.

Act. 13.

Jaćiem nieiest żaden Elimás/ to iest Elimesyás/ áni żaden Czárnoksieżnik/ áni tesz Syn Dyabelski/ áni nieprzyiaćiel wszelkiey spráwiedliwośći/ áni thesz nieprzewracam práwych drog Páńskich: Alem iest miedzy wszytkimi naniższy sługá Páná mego Jezu Krystusá/ dla mnie vkrzyżowánego niegodny rzemyká rozwiezáć

zwiezáć

zwiezáć v trzewikow iego. Jestem theß Synem Bo-
zym/abowiem wierzę w Paná mego Jezu Krysthusá/
Jo. 1. ktory dał tę moc/ áby sie wßelki stał Synem Bozym/
kto wierzy w imie iego. Nieiestem teß nieprzyiacielem
wßelkiey spráwiedliwośći / ábowiem they spráwie-
dliwośći sám innych náuczam/ktoram sám iest vsprá-
...om 5. wiedliwion/y ktora bierzemy od Bogá przes wiarę w
Jezu Krystusá/y ktora przychodzi ná wßytki/ ktorzy
wierza/y owocámi dobrymi oycá niebieskiego chwala.
Matt. 5. Nieprzewrácam teß drog páńskich práwych/ále v-
Psal. 25. rzę/iż wßystki drogi páńskie sa dobroć y wierność tym
ktorzy vmowy y świádectw iego strzega.

Papieß iest Elimas. Vide Volat. et plat. Sylvester. 2. Greg. 7. et Jo. 12. A przesto wiecey ten Tytuł Papiezowi Pánu wá-
ßemu przystoi/ktory iest Elimásem/Messyaßem/álbo
Bogiem wáßym/y czárnoksieżnikiem/ktory ma z Dya-
bły porozumienie/iáko to wáße ksiegi własne świát-
2. Tes. 2. czą/y s Synem onym zátráconym/ ktory iáko Swiety
Páweł onim powieda/iesth przećiwnik/ y wspina sie
náprzećiwko wßelkiemu/ ktory rzeczon Bog/y kthory
w Kośćiele Bozym siedzi okázuiac sámego siebie być
Bogiem/y ktory iest nieprzyiaćiel Bozy/ y wßystkim
drogam práwym iego/ktore przewráca/á inße drogi
smyślone od Szátáná ludziom prosthym vkázuie/ tak
iáko y wy snim wespołek przewrácaćie/á páńska świa-
tość tárgaćie/kiedy prostym ludziom pod iedna oso-
ba opłatek tylko dáiećie/á wierzyć im przed się każećie
iż spełna przyimuia.

Concilium Konstáncyńskie nie z ducha Swietego było zgromadzone. A przesto to Concilium Konstáncyńskie/ nie z Du-
chá Swietego/ále z Duchá złego vstáwiło s wámi/ iż
ludziom prostym pod iedna osoba dáiećie/ á sámi pod
dwiemá osobomá przyimuiećie: Słuchay co Pan Bog

-tákowey rádzie tego Concilium wáßego mowi przes
Proroká. Biadá Synom spuśćiáłym/mieliśćie rádę/ Esa. 30.
ále niesemnie/ktorzyśćie tkáli płotno/ále nie przes Du- Malach. 1.
chá mego/ábyśćie przydáli grzech do grzechu. J zá-
sie ná drugim mieyscu/o wáßey offiárze/ ktora sie od
prostych ludzi odtraczaćie/ták Pan Bog mowi: Offiá-
ry ich iáko chleb tykáiacych/ktorzy ich pozywáia/ be-
da pomázáni.

Prozno teß Doktorem Lutrem maß dowodzić ied- Doctor Marcin Luter.
ney osoby/ábowiem my nie Doktorá Lutrá/áni zadne- Gal. 1.
go ná świećie człowieká/áni ná koniec zadnego Anio-
łá słuchamy/iedno tylko sámego mistrzá onego/ o kto-
rym oćiec z niebá ták świádczył. To iest Syn moy miły/ Matt. 17.
tego słuchayćie.

Aczkolwiek y Doktor Luter nic tu w tym niewysta-
pił/iákogo ty sromoćiß iż ták nápisał/iżbych tey świa-
tośći pod dwiemá osobomá/dla thego vżywáć niech-
ćiał/iż ták ná Concilium postánowiono.

J ia tákieß mowie z Doktorem Lutrem/ iżbych nie-
chćiał/áni chcę/tey świątośći vżywáć pod dwiemá o-
sobomá/iż ták ludzie postánowili/ale dla tego iey chcę
vżywáć pod dwiemá osobomá/iż nie ludzie ná Conci-
lium/ná ziemi/áni Papieß w Rzymie/ále Pan Kry-
stus Syn Bozy/ták posthánowił z oycem y z Duchem
świetym w niebie/y ták bráć tu ná ziemi roskazał.

Abowiem w Boskich rzeczach/ nie ludzi mámy słu-
cháć/ále sámego Bogá/áby iemu sámemu tylko byłá Dan. 9.
cześć/á nam posromocenie twarzy náßey. Przeto nie-
pobożnie sromoćiß Doktorá Lutrá/ człowieká Boże-
go/ktory zásnął w Pánie Jezu Krystusie Synu Bo-
zym/y záto musiß dnia onego ostátecznego/ Pánu Bo-

zu odpowiedáć/ieslisie niebedziesz chćiał vpámietáć.
Prozno mi tedy tego błedu swego podpierasz Doktorem Lutrem złowiekiem/ Abowiem iesliby tákowe rzezy Boskie ná ludziách należáły/ tedy ia thesz z xiąg wászych/doktory wászymi mogę dowieść tego snádnie:
iż pod dwiemá osobomá prośći ludzie záwżdy przyimowáli. Posłuchay naprzod Dekretu Juliussá Papieżá.
Niektorzy chcąc nágrodzić kielich dáią ludziom zmazány Sákráment chlebá w kielichu: Ale tego niemáią z Ewánieliey/gdysz Krystus ćiáło swe Apostołom
2. podawał/osobno chleb/á osobno kielich.

Swiádectwá z Doktorow starych iż ludzie pod dwiemá osobami przyimowáli.
De Conſ. Diſt. 2.
De Conſ. Diſt. 2.

Izáśie: Gdy tamiemy Hostyą/gdy krew z kielichá
2. w vstá ludzkie leiemy co inszego/iedno páńskiego ćiáłá ná krzyżu offiárowánie/ theyże krwie zboku wylanie/ známionuie. Izáśie Cypryan Swięty w pierwszych kxięgach swoich we wtorym liśćie do Korneliussá.
Jáko możem nápominác mężenniki ku rozlaniu krwie: ieśli im Kielichá álbo Krwie Krystusowey/bedziemy bronić: A słyszysz tu iusz/ iáwne swiádectwá z doktorow/iż pod dwiemá osobomá ludzie prośći záwsze przymowáli:

A przeto iusz ztąd obaczyć możesz/iáka tám rádá wászá byłá ná tym Concilium Konstáncynskim/ná ktorym mieśćie/y Páná Krystusá/ y Apostoły iego/ y stárego kośćiołá Doktory Heretykámi/Swietokraycámi/błedliwymi / vpornymi/ y wyrzuconymi vczynili. Racz was Pánie Jezu Krystusie Synu Boży/ku lepszey drodze przywieść/ábyśćie sie obaczyli/ y náwieki wiekom niezginęli/ále podźmy dáley.

O iedynym

O iedynym Jednaczu/Pośrzedniku y przyczyncy człowieku Pánu Jezu Krystusie Synu Bożym.

Owiedasz iesżcze/ Iż was nieprawdziwie potwarzam/ábyśćie mieli wiele Jednaczow y przyczyńcow do Bogá. Jesli ia was potwarzam/ Powiedzże mi: czemużeś w tym pisániu twoim/ vczynił rozdział miedzy Jednaczem y przyczyńcą Pánem Jezu Krystusem/á miedzy inszymi Jednaczámi y przyczyńcámi ludźmi vmárłymi: Kedy thák powiedasz/iż Krystus Syn Boży/ iest Jednacz y przyczyńcá odkupienia/á świeci vmárli iednánia.
Jesli tak iest/iáko ty powiedasz/y iáko tu rozdzielasz Vkasz proszę ćie: gdzie ktory Prorok Boży/álbo Apostoł Swięty vczynił thákowy rozdział/ o Jednaczu y przyczyncy do Bogá: Gdzie ktory nápisał/iż Krystus Syn Boży/iesth Jednacz y przyczyńcá odkupienia/ á świeci vmárli iednánia:
Ale iest rzecz podobna/iż mi tákowy rozdział vkażesz v onego Apostołá wászego/Arysthotelá Pogániná/o ktorego Loiki wźieliśćie tákowy rozdział/ześ sie tych słow nápisáć niewstydał/ Iż Krystus iesth Jednacz miedzy Bogiem oycem/ y porzpionym złowiekiem/ y

wszyst-

wßystkich ludzi grzechy násie przyiął/ále teß y Przyczyn Swiętych ná stronę niemamy zámiętáwáć.

Papieżnicy wyznawiaią iż Krystus iest iednacz iedno nie sam.

Tose twoie własne słowá/od Dyjabłu mistrzá onego chytrego Wężá wprzedzione: Kthorym słowom/gdy sie ktho chce pilnie przypátrzyć/snádnie może wnich iad tego Wężá chytrego obáczyć. Abowiem ty wyznawaß/y nieprzyß sie thego/iż Krystus iednacz y przyczyńcá/miedzy Bogiem y potępionym człowiekiem/ále tego niewyznawaß/y przyß sie tego/áby Krystus sam tylko był dostáteczny Jednacz y przyczyńcá/przeto teß Swiethe vmárłe/do niego przysadzaß/przyłączaß/y przydawaß.

A toć iest onego chytrego Wężá zdrádá/ktorey nie kożdy człowiek baczy/ á tha zdrádá swoia/wiele ludzi od sámego Bogá odwodzi.

Deut. 6.
Matt. 4.

Abowiem ten Wąß chytry dopuśći człowiekowi potępionemu Bogu służyć/ ále tego niedopuśći żadnemu/ábyś służył tylko Pánu Bogu sámemu.

Dyabeł dopuśći mieć Krystusá Jednaczá ále nie sámego.

Dopuśći teß wierzyć w Bogá/ále tego niedopuśći żadnemu/ábyś miał wierzyć tylko w sámeᵒ Páná Bogá.

Dopuśći teß bać sie Bogá/ále tego niedopuśći żadnemu/ábyś sie bał tylko sámego Páná Bogá.

Dopuśći teß miłowáć Bogá/ále thego niedopuśći żadnemu/ábyś miłował tylko sámego Páná Bogá.

Dopuśći teß klekáć przed Bogiem/ále tego niedopuśći żadnemu/ábyś klekał tylko przed sámym Pánem Bogiem.

Dopuśći teß słucháć słowá Bożego/ ále tego niegopuśći żadnemu/ábyś miał słucháć sámego słowá Bożego sszczerego y prawdziwego.

Dopuśći

Dopuśći teß mowić o Bodze/ále thego niedopuśći żadnemu/ábyś mowił tylko o sámym Pánie Bodze.

Dopuśći teß wzywáć Bogá/ále thego niedopuśći żadnemu/ábyś miał wzywáć tylko sámego Páná Bogá.

Tákże teß dopuśći mieć Jednaczá y przyczyńcę Krystusá Syná Bożego/ále tego niedopuśći żadnemu/ ábyś miał mieć tylko Jednaczá y przyczyńce sámego Páná Jezu Krystá. 1. Tim.

A przesto ten thwoy rozdział miedzy Jednaczem y przyczyńca Pánem Krystusem/á miedzy Jednaczami y przyczyńcámi świętymi vmárłymi/nieiest od Páná Bogá/áni od prorokow/áni od Apostołow świętych/ále iest od Dyjabłá chytrego smyślony: W ktorym rozdiale/háńbiß/łżyß/y sromoćiß/Páná Jezu Krystá/iedynego Jednaczá/pośrzedniká/ y przyczyńce więcznego.

Ale powiedz mi proßę ćię: álbo Krystus iest dostáteczny/więczny/y iedyny iednacz/y przyczyńcá/álbo nie iest: ieśli rzeczeß/iż iest dostáteczny/więczny/y iedyny iednacz y przyczyńcá do Bogá: czemuß tedy inße iednacze y przyczyńce/przydawaß do niego/zmyślaß y vkázuieß ludzi vmárłe/ bes żadnego dowodu pismá Swiętego: Ebr 7.

Co iest inße iednacze przydawáć do Krystusá.

J co iest przydáwáć inße iednacze/ y przyczyńce do Krystusá dostátecznego/więcznego/y iedynego Jednaczá y przyczyńce/iedno iákoby ták mowił do Krystusá Thy Krystusie/sam nieiesteś dostáteczny náß Jednacz y przyczyńca/y sam temu zdołáć niemożeß/ábyś nas poiednał z Bogiem Oycem: J nieiesteś więczny Jednacz y przyczyńcá/ iedno thylko byłeś náßym Jednaczem y przyczyńcą/ ná on czás/ kiedyś nas wykupił: J nieiesteś

stes iedyny Jednacz naß y przyczyńca/ oto Swięci v-
marli są inßymi y drugimi naßymi Jednaczami y przy
czyncami do Bogá/ przeto sie do nich vćiekamy/ y o-
nych ná pomoc wzywamy sobie/ á iesli teß ty co możeß
tedy ćie ná pomoc przydawamy/ ábowiem więcey świe
tym vmarłym dufamy á nisli tobie.

A chceß Krysthusie od nas słyßeć czemu? Abowiem
ćiebie Krystusie Malárze srogim/ groznym/ y straßli-
wym Sedzim po śćianach máluia: A Swiete vmár-
łe łaskáwße/ á przeto wolimy sie do Swietych vćiekać
á nisli tobie sámemu dufáć? A baczyß iuß iákie pohań-
bienie y pośromocenie czynićie Pánu Krystusowi Sy-
nowi Bożemu/ ieslize go wyznawaćie/ dostáteczným/
wiecznym/ y iedynym Jednaczem y przyczyńca/ á przed
sie Swiete vmárłe ludzi przydawaćie doniego.

Jesli teß rzeczeß/ iż Krystus nieiest dostateczny wie
czny/ y iedyny Jednacz y przyczyńcá? tedy tym obycza-
iem/ nieprawdy nápisał o Krystusie Aposthoł Boży/
Ebr. 7. ktory ták powieda. Iż Krystus trwa náwieki/ y ma
Jo. 8. wieczne kápłaństwo/ y może dostatecznie tyzbáwić kto
rzy przezeń ida do Bogá/ záwżdy żywiac/ y modląc
sie zá nimi.

Aparabaton. A słyßyß iáko tu Duch Swiety mowi? iż Krysthus
Sine successo trwa nawieki. Iż Krystus ma wieczne kápłaństhwo/
re. Iż Krystus może dostátecznie tyzbáwić/ ktorzy prze-
zeń ida do Bogá.

A gdyß Krystus może dostatecznie tyzbáwić/ ktorzy
przezeń ida do Bogá/ coß tedy po inßych Jednaczách
y przyczyńcach/ odpowiedzmi ná to proße ćie?

A iesli ießcze máło naß nátym iednym Duchá Swie
tego świádectwie/ posłuchay y drugiego: Jeden Bog

ieden teß Jednacz miedzy Bogiem y ludźmi/ człowiek 1. Tim.
Krystus Jezus. A baczyß iuß/ iż thylko ieden iest Je-
dnacz nie dwá/ iáko wy powiedaćie fáłßywie/ ieden od
kupienia Krystus/ á drudzy iednánia Swięći vmárli.

Przesto iest to wielka obłudá/ zdrádá/ y chytrość Dy
abelska/ y Antykrystowá náuká własna/ Krystusá Sy
ná Bożego/ czynić Jednaczem y przyczyńca tylko odku Fałß.
pienia/ á Swiete ludzi vmárłe/ iednánia z Bogiem.

Vkaß proßećie/ gdzie ktory Prorok nápisał/ álbo
ktory Apostoł tego vczył/ álbo kedyś wżdy o tym czy-
tał? Iż Krystus Syn Boży iest Jednacz y przyczyńcá
thylko odkupienia/ á ludzie Swięći vmárli/ iednánia
náßego z Bogiem?

Vkaß gdzie Krystus odkupiwßy nas/ zdał y spuśćił
vrząd swoy kápłański/ ludziom vmártym? áby oni byli 1. Cor. 15.
náßymi Jednaczmi y przyczyńcámi do Bogá?

Vkaß kthora offiára swoia ludzie vmárli Swięći
grzechy náße/ przed straßliwym sadem Bożym zákry-
wáia?

Vkaß pismo Swiethe/ iż sie ná iednániu y przyczy-
nach ich nigdy nieomylemy? Vkaß iż máia lutość Ebr. 2. 4.
nád krewkośćiámi náßymi/ kthorychby theß sámi bes
grzechu skoßtowáli? vkaß ktoryby sych Swietych v-
mártych ludzi/ kiedy mowił do nas: Pojdźcie domnie
wßyscy á ia was ochłodze y poiednam z Bogiem? V-
kaß ktory Swiety iest vbłagánie zá grzechy náße/ ánie 1. Jo. 2.
tylko zá náße/ ále teß zá wßytkiego świátá?

Izali to wßytko nienależy thylko/ ná sámego Páná
Jezu Krystá Syná Bożego/ Jáko Jan Swiety nápi
sał otym/ tymi słowy. Synaczkowie moi niegrzeßćie. A 1. Jo. 2.
iesli kthory zgrzeßy zasthepce mamy v Oycá Jezusá

Krystusá spráwiedliwego/á on iest vblagánie zá grze
chy náße/á nietylko zá náße/ále teß zá wßytkiego swia
tá.

Krystus tylko sam iest spráwiedliwy.

A slyßyß tu: iż tylko Páná Krystusá spráwiedliwe
go mamy zastepcá albo rzecznikiem v Oycá/á nie swie
te vmarłe: Przeto teß tu Duch Swiety/niedármo wlo
żył/albo przydał/to slowo/Krystusá spráwiedliwego:
Abowiem żadnego człowieká ná swiećie niebyło nigdy
s siebie spráwiadliwego/okrom Páná Jezu Krystá Sy
ná Bożego iako otym Prorok nápisał tymi slowy. Oto
Esa. 41. wßyscy niespráwiedliwi/ y niestatek vczynki ich: Je
Zach. 9. dno tylko sam Jezus Krystus iest spráwiedliwy/ sam
Rom. 1.
Ebr. 7. swiety/sam niewinny/sam niepomázány/sam od grze
ßnych odłączony/y nad niebo podwyßßony/iako duch
swiety mowi.
Gen. 7. A iż zásem pismo swiete/ludzi wierne zowie/ sprá
psal. 5. 34. wiedliwymi/swietymi/niewinnymi/niepomázánymi/
Abac. 2.
Eph. 1. álbo dziewicámi: to sie dzieie/nie s strony ich swiato
Matt. 25. śći/ále s strony swiatośći/Páná Jezu Krystá vkrzy
Jo. 1. żowánego/wktorego oni vwierzyli/ y sthali sie przes
2. Cor. 4. wiárę spráwiedliwymi/swietymi/ y Syny Bożymi/
przed sądem Bożym.

Nie Swieci są nászymi iednaczámi.

Aprzesto nie swieći ludzie vmárli/ktorzy swey włá
sney swiatośći niemáia/iedno tylko obdárowáną z łá
ski máia/są iednaczámi y przyczyńcámi náßymi/ iedno
Joan. 1. tylko sam P. Krystus syn boży/ktory nie obdárowana
2. Cor. 4. ále swą własną swiatość ma/spráwiedliwość/ y nie
Eph. 2.
Tit. 3. winność/y ma kápłáństwo wieczne/ktory záwżdy ży
psal. 110. wie/dla te° iako duch Swiety powieda/ áby sie przy
Ebr. 7. czyniał zá námi.
Ebr. 7. Abowiem żaden inßy niemoże być Jednaczem y przy
czyńcą/iedno tylko kápłan nawyßßy/od grzeßnych od

by do tákowego idą/y o przyczynę go proszą.

Powiedz że też ty mnie/ ná ktorego s świętych iest/ Ná ktorego s
Bog nałáskáwszy? Niemożesz tego inácżey rzec/ iedno Swiętych
iż ná syná swego miłego/ Páná Jezu Krystá/ iáko tho Bog iest nałá
sam Bog oćiec świádczy onim ták mowiąc. Tho iest skáwszy.
Syn moy miły/ w ktorym sie ia kocham. Matt. 3.
Matt. 17.

A gdysz tedy Bog oćiec iest nad wszystki syny y świę te nałáskáwszy/ ná Syná swego miłego Páná Jezu Krystá: Przeto ná szalone to należy/opuśćiwszy tego ná kogo Bog nałáskáwszy/y vćiekáć sie o przyczynę do kogo inszego.

A toć iest/ co Apostoł Swięty ná wielu mieyscách przywodząc wszystki ludźi do tego iedynego tylko Je- Ebr. 4.
dnacżá y przyczyńce Syná Bożego/ ták mowi. Ma-
my Biskupá wielkiego/ktory przeszedł niebo Jezusá sy
ná Bożego/podzmysz tedy z dufánim/ do stolcá łáski/
ábyśmy otrzymáli miłośierdzie/y łáskę nálezli. J záśię Eph. 3.
ná drugim mieyscu: Przes kthorego mamy śmiáłość y
przystęp z dufánim/ktore iest przes wiárę weń. J zá- Ebr. 8.
śie: Abowiem tákowego mamy Biskupá/kthory siedzi
ná prawicy stolcá maiestatu w niebie/Swiętych słu-
gá. J záśie: Niewszedł Krystus do vczynionego ręką Ebr. 9.
pałacu/ ále do niebá/ áby theras okázował sie przed
twarzą Bożą zá námi.

Mowże tedy iusz teras/iesli śmiesz náprzećiwko tá- kowemu iásnemu świádectwu Duchá Swiętego. Iż Krystus odkupienia tylko iest przyczyńcá / á Swięći vmárli ludzie iednánia?

A iesli iesżcże máło masz/ná tákowych świádectwach Duchá Swiętego/powiedzże mi/ktorymi sie wżdy sło- wy ći Swięći wászy vmárli ludzie przyczyniáią zá wá-

mi do

mi do Bogá: A prawdá iż mi tego s pismá Swiętego
vkázáć niemożeß: A ia tobie vkaże/kthorymi się słowy
Krystus Syn Boży przyczynia zá námi/gdzie ták sam
do Oycá mowi.

Joan. 17. Ktorymi się słowy Krystus przyczynia do Oycá.

Ja zá nimi proßę/nie proßę zá świátem/ále zá tymi
ktoreś mi dał Oycze/ábowiem twoi są: Oycze Swięty
záchoway ie/w imię twoie/ktoreś ty mnie dał/áby by-
li iedno/iáko y my:

Jamći im dał słowo twoie/y świát ie ma wniená-
wiśći/ábowiem nie są s świátá/ iáko y ia nieiestem s
świátha: Nieproßę ábyś ie wziął s świátá/ále żebyś ie
záchował/ode złego.

S świátá nie są/iáko y ia s świátá nieiestem/poświęć
ie w prawdzie twoiey/słowo twoie iest prawdá. Já-
koś mię posłał ná świát y iam ie posłał ná świát/y zá
nie ia poświącam sámego siebie/áby y oni byli poświę-
conymi w prawdzie.

A nietylkoć zátymi proßę/ále y zá tymi/ktorzy przes
słowo ich vwierzą w mię/áby wßyscy iedno byli/iákoś
thy Oycze wemnie/á ia wtobie/áby y oni w nas iedno
☞ byli: Aby świát vwierzył/iżeś thy mnie posłał/ y iam
im dał chwałę/ktoraś mi dał/áby iedno byli/iáko y my
iedno iesteśmy: Ja w nich á oni wemnie/áby byli w ie-
dno dokonáni: A iżeby poznał świát/iżeś thy mnie po-
słał/y vmiłowałeś ie/iákoś y mnie vmiłował.

Oycze kthoreś mi dał/chcę áby gdzie ia iestem/y oni
zemną byli/áby pátrzyli ná chwałę moię/kthoraś mi
dał/iżeś mię vmiłował/przed założenim świátá.

Oycze spráwiedliwy/á świát ćię niezna álem ia ćie-
bie poznał/y ći poználi/iżeś ty mnie posłał/y oznaymi-
łem im imię twoie/áby miłość ktoraś mię vmiłował/
wnich byłá/á ia w nich.
Toć

Toć są słowá ktorymi Krystus nas iedna y przyczy-
nia się do Oycá swego zá námi. A ty słowá thak są po-
ważne/wielkie y zacne/iż vstáwicznie brzmią/ w vßu
Bogá Oycá/y nápełniáią niebo y ziemię.

A przesto iest zdrádá y chytrość Dyabelska/inße Je-
dnacze y pryczyńce wymyśláć Swiethe vmarłe/ y lu-
dziom prosthym vkázowáć/okrom sámego Páná Jezu
Krystá/ábowiem niemáß inßego imienia/ przes ktore- Act. 4.
byśmy mieli być zbáwieni. Toć iest on kámień/ kthory
iest od budownikow odrzuczony/y niemáß w żadnym in-
ßym zbáwienia.

A iż teß powiedaß/że wtym ćći y dostoyności Páná
Krystusowey námniey nieuymuieß/iż Swięte ludzi v-
márłe Jednaczámi y przyczyńcámi do Bogá czyniß.

Ná toć ták odpowiedam z Apostołem Swiethym.
Jż Krystus Syn Boży ma wieczne kápłáństwo/y mo- Ebr. 7.
że doskonále zbáwić thy/ktorzy przezeń idą do Bogá/ Sam Jednacz może zbáwić.
záwżdy żywiąc dla tego/ áby się przyczyniał zá nimi. Co iest Swięte czynić przyczyńcámi.
Abowiem to iest chwała a dostoyność kápłáństwá iego
wiecznego/áby się záwżdy przyczyniał zá námi/ inßy
Swięći sobie żywą/ále Krystus Syn Boży/iáko thu
Duch Swięty powieda/nam żywie.

A teß Krystus iest thak dostáteczny y doskonáły Je-
dnacz y przyczyńcá/ iż żadnych pomocnikow ktorzyby
go rátowáli niepotrzebuie: Przesto przywłáßczáć lu-
dziom Swiętym vmárłym iednánie y przyczynę do Bo-
gá/nic inßego nieiest/iedno iest háńbić sromoćić/lżyć
y bluznić wieczne kápłáństwo Syná Bożego/niewin-
ność/doskonałość/wieczność/y wßechmocność iego/
á czynić go prostym człowiekiem grzeßnym/iákowi świę-
ći byli ná świećie/ktorzy áni sámi siebie rátowáć nie-

mogli

mogli/áni żadnego z nas/ábowiem niebyli Bogmi ie
dno tylko ludźmi gołymi:

Krystus nietylko człowiek ále y Bog.
Izaß ty niewieß/iż Krystus Syn Boży/iest nietyl
ko człowiek prosty/ále iest teß y Bog prawdziwy/kto
ry chwały y dostoynośći swoiey/żadnemu stworzeniu ná
niebie y ná ziemi nieda/iáko sam mowi v Proroka tymi
Esa. 42. słowy. Ja pan to iest imie moie/chwały moiey drugie
mu niedam: Abowiem gdyby Krystus był tylko prosty czło
wiek/nigdyby niemogł być náßym Jednaczem y przy
czyńcą/potrzebá było tákowego przyczyńce/ktoryby
był nád wßythki niebiosa podwyßßony/iáko Apostoł
Swięty mowi.

Ebr. 7.
Kryzostom na ony słowá ie den Bog.
W prosthym człowieku/musielibyśmy byli zawżdy
wątpić/w iednániu y w przyczynie iego/iáko wy mu
śićie záwße wątpić/w iednániu y w przyczynie w świe
1. Tim. 2. tych ludziach vmarłych/o ktorych iednániu/y przyczy
niániu do Bogá/żadnego świádectwá s pismá Świe
tego vkázáć niemożećie/áby Swięći mieli do wnętrz
nośći Bożey wniść/iednáć was/y przyczyniáć sie zá
wámi.

Abowiem iáko do wnętrznośći mieyscá onego Świe
thego w Sálomonowym kośćiele/kędy skrzynia była/
niemogł żaden inßy wniść/iedno tylko sam kápłan na
wyßßy/krew máiacy/ták teß do wnętrznośći Bożey
żaden inßy niemoże/y nas z Bogiem poiednáć/iedno tyl
ko ten kápłan sam nawyßßy/krew máiacy/Krysthus
Jezus Syn Boży/ktory nas krwią swoią naświętßa
oczyśćia/przed oblicznośćią Bożą.

Bog do Bogá powiet[...] Papieżnicy.
Jeśli mię theß spytaß/iákoß sie Bog ma do Bogá
przyczyniáć/iest to rzecz niepodobna/prawdá iż to iest
rzecz niepodobna kiedyby dwa Bogowie byli według
rozumu

rozumu twego/kthory Duch Swięthy zowie ßaleń 1.Cor. 1.
stwem w rzeczách Bożych/ábowiem to co v ludzi iest Matt. 10.
niepodobno/to v Bogá iest podobno: A przestoć na to Marc. 10.
pytánie twoie/dam troiáką odpowiedź. Luc. 18.

Pierwßa/iż thám nieiest iednánie y przyczyná ciele
sna/ále to co syn Boży chce y czyni/to y Oćiec chce y I.
czyni/iáko sam Krystus Syn Boży v Janá Świete Jo. 17.
go świádczy tymi słowy. Oćiec miłuie Syná/y wßytko Jo. 14.
mu dał w ręke iego: J záśie: Oćiec niesądzi nikogo/á Jo. 3. 35.
le wßystek sąd dał Synowi/áby wßyscy czcili Syná/ Jo. 5.
iáko czczą Oycá/kto nie czći Syná/nie czći Oycá/kto
ry go posłał: J záśie. Ja y Oćiec iedno iesthesmy: J Jo. 10.
záśie: Bog był w Krystusie/świát iednáiac sobie.

Druga/iż tám wthym iednániu y przyczynie żadne 2.Col. 5.
klękánie/námawiánie/y proßenie ćielesne nieiest we
dług náßego rozumu/ále oná krew Syná Bożego Pá 2.
ná Jezu Krysthá/kthora raz wylał na krzyżu/lepiey Ebr. 12.
przed Bogiem Oycem vstáwicznie woła/á niśli krew
Ablowá.

Trzećia/iż Krystus Syn Boży nietylko iest Bog/á 3.
le teß y człowiek práwy: A ták nas z Bogiem iedna/y
przyczynia sie zá námi/w człowieczey náturze. A baczyß
iuß: iáko sie Krystus Syn Boży do Bogá przyczynia
á nie Swięći vmárli/iáko ty fałßywie vczyß/y ludzi
prosthe zwodziß/á Krystusá Syná Bożego iedynego
Jednaczá y przyczyńce/Bogá y człowieká prawdziwe
go/háńbiß y sromoćiß:

Co iest iednanie z Bogiem.
Abowiem przyczyná y iednánie z Bogiem/nic inße
go nieiest/iedno iest/skáźić/y wniwecz obroćić/grzech
śmierć/przeklectwo/gniew Boży/piekło/y Dyabłá/
przez sámego siebie. J dárowáć/spráwiedliwość/od

 pußcze

pußtzenie grzechow/żywot/błogosłáwieństwo/łáſkę
Bożą/y kroleſtwo niebieſkie/albo wßyſtki złe rzetzy/
wniweтz obroćić/á dobre ná to mieyſce poſtáwić: Cze
go áni żadny Swięty/áni Anioł/áni ſtworzenie Bo-
że niemoże vtzynić/okrom ſámego Páná Jezu Kryſtá
Syná Bożego/ktory on ſam tylko ieſt/żywoth/má-
drość/ſpráwiedliwość/poświecenie/Pan nasz/y Bog
nasz. A baтzyß iuß: iż Swięći niemogą być/tákowy-
mi przytzyńcámi/y Jednaтzámi do Bogá.

Jáko ná świe-
ćie ták y w nie-
bie powiedáią
Papieżnicy.

Powiedaß ießtze/ poopieráiąc tey nauki twoiey fáłßy
wey/iż iáko ſie tu ná ziemi ludzie/ieden zá drugie° zwy-
kli modlić y przytzyniáć do Bogá/ták ſie teß tám wnie
bie świeći przytzyniáią. Jeſli ták ieſt iáko ty tu powie-
daß s twego rozumu włáſnego: A тzemużeś thego pi-
ſmem świętym niepotwierdził: Abowiem tho piſmo/
ktore ty przywodziß/nic ſie nierymuie/áni ſciąga/ku
tym twoim świętym vmárłym/iedno tylko ku ludziom
żywym/ktorzy tu ießtze ná świećie żywą.

A iam nieieſt náprzećiwko temu/ áby ſie ludzie ży-
wi/ niemieli wespołek modlić/ ieden zá drugiego do
Matth. 6. Páná Bogá/dokąd thu żywą ná świećie: Ponieważ
to mamy y w páćierzu/w ktorym/nie mowiemy ták.
Oyтze moy/ále oyтze náß. Nie mowiemy theß day mi
chlebá/odpuść mi winy moie/ále mowiemy/Day nam
chlebá odpuść nam winy náße. Ießtze theß nie mo-
wiemy/Nie w wodz mie wpokuſy/zbaw mie ode złe-
go/ ále mowiemy/ Nie w wodz nas w pokuſy/ zbaw
nas ode złego.

Żywi ludzie
máią ſie mo-
dlić ieden zá
drugiego.

Przeto thedy żywi ludzie/ máią ſie modlić/ieden zá
drugiego: Abowiem nas ták Syn Boży nauтzył y A-
poſtołowie iego napomináią/ abyśmy ſie wespołek ie-
den zá

den zá drugiego modlili/ żebyśmy wespołek byli zbá- Jo. 5.
wieni. Jeſli ſie to piſmo o vmárłych Swiętych rozu-
mie/ iáko thy fáłßywie wykłádaß y rozumieß/ áby ſie
mieli modlić wespołek/tedyćby według tey twoiey fáł
ßywey nauki/nietylko święći vmárli/ przytzyniáć ſie/
byli powinni y modlić zá námi/ále y my teß wespołek
zá nimi: áby byli zbáwieni/według tego słowá wespo-
łek/ieden zá drugiego. Co ieſt fáłß: Abowiem ſie iuß
zá świętym Piotrem/ áni zá świętym Páwłem/ áni zá
Pánną Máryą/modlić nam niepotrzebá/áni zá tymi
ktorzy ſą zbáwieni. Zá tymi teß niepotrzebá/kthorzy
ſą potępieni/abowiem tám ieß żadnego wybáwienia
niemáß.

A baтzyß iuß iáko piſmo Swięthe słoſuieß/y iáko ie
wywrácaß ná vpáść swoie/y ludzi proſtych: A тzemu
ſobie ráтzey niewſpomienieß/iáko Auguſtyn święty/o
vmárłych świętych napiſał/ktory ták mowi. Jáko my
niewiemy co Swięći tám тzynią/ták teß oni nic nie-
wiedzą/co ſie tu ſnámi dzieie: Abowiem tu ießтze świe
tych vmárłych ćiáłá w ziemi odpoтzywáią/áß do dniá
Sądnego/ Duße thylko ſámy ſą w łonie Abráhámo- Luc. 16.
wym/tám dokąd był on Łazarz od Aniołow nieſion.

Kto ſie roſká-
zał do duß v-
márłych ludzi
vćiekáć.

Vkaß piſmo święte/gdzieś tho kiedy тzytał/y gdzie
to Bog roſkazał/ iż ſie mamy do duß vmárłych ludzi
vćiekáć/onych o wspomożenie/o iednánie y przytzyniá
nie/do Bogá prośić/wzywáć/dufánie wnich pokłá-
dáć: Vkaß proße ćie obietnice Boże/gdzie Pan obie-
cał zá ich przytzynámi nas wysłucháć/ grzechy nam
odpuśćić/y nas zbáwić: Jzali piſmo święte niemo-
wi. Przeklęty/ktory dufá w тzłowieku. Przeto my nie Jere. 17.
wludziach vmárłych/ále w Pánie náßym Jezu Kry-
Ji iij ſtuſie

ſtuſie vkrzyżowánym/ prawdziwym Bogu y ʒłowie-
ku/ iedynym náßym iednaczu y przyʒyńcy/ wieʒnym y
doſtáteʒnym kápłanie/ pokłádamy wßyſthko dufánie
náße.

I niemowie ták / iákoś ty ſobie wymyślił/ Swiety
Pietrze/ Swiety Páwle/ Swieta Boża rodzićielko/
modl ſie zá mna. Ale mowie z onym niemocnym v ſá-
dzawki/ przes długi ʒás leżacym/ do Páná Jezu Kry
Jo. 5. ſtá Jednaʒá y przyʒyńce moiego iedynego. Pánie/
ʒłowiecká niemam/ ktoryby mie wpuśćił do ſadzawki.
To ieſt/ z oycem twoim miłym poiednał y vzdrowił/ o-
Marc. 5. krom ćiebie ſámego. A on záſie do mnie mowi: Nie le-
Matt. 9. kay ſie Synu/ tylko vwierz/ odpußʒone ſa tobie grze-
Luc. 7. chy twoie. Wiárá twoiá tá ćiebie zbáwiłá.

A baʒyß iuß iáko Kryſtuſá ſyná Bożego/ wzywam
o przyʒyne/ y iákom ieſth pewien/ odpußʒenia grze-
chow moich/ zá przyʒyna iego. Vkaß ty proße ćie/ o
ſwoich ſwietych co tákowego:

Gen. 26. Vkázuieß Abraháma y Dawidá vmárłego / iákoby
Esa. 37. Bog/ dla ich modlitw y przyʒyn/ miał wielka łáſke o-
kázać/ náprzećiwko ludowi Jzráhelſkiemu/ iuß po ich
śmierći.

Dziwuie ſie twoiey ſproſnośći/ iż to piſmo ſwiete/
y drugie wedle tego/ ták práwie przywodziß y ſtoſu-
ieß/ iáko ná on ʒás Dijabeł przywodził y ſtoſował/ ná
przećiwko Pánu Kryſtuſowi/ kiedy go do miáſtá ſwie
tego wprowádził/ y ná wierzchu kośćiołá poſthawił/
Matt. 4. tedy teß ták do niego mowił. Spuść ſie nadoł / abo-
Psal. 90. wiem nápiſano ieſt/ iż ćie beda Aniołowie noſić w re-
kach/ abyś nie obráźił o kámień nogi twoiey. A coß mu
Pan odpowiedział: Rzekł/ záſie nápiſano ieſth. Nie
bedzieß

bedzieß kuſił Páná Bogá twego: Tákże ia teß teraz
tobie odpowiedam/ Nie bedzieß kuſił Szátánie Páná
Bogá twego.

Abowiem to piſmo ſwiete/ ktore ty przywodziß/ nic
ſie nie ſtoſuie/ áni ściaga ku temu/ áby Abrahám álbo
Dawid po śmierći/ był Jednaʒem y przyʒyńca zá lu
dem Jzráhelſkim do Bogá/ Bo tám niemaß nic o tym
áby ſie miał Abráhám álbo Dawid przyʒyniać/ álbo
modlić do Páná Bogá zá ludem Jzráhelſkim po śmier
ći/ iáko ty fałßywie piſmo ſwiete wywrácaß/ ále tám
Pan Bog nápomina Jzááká/ áby ſie niebał/ thakże y
lud Jzráhelſki/ przywodzac im nápámieć/ ony ſwoie Gen. 17.
obietnice/ vmowe/ y przyſiege/ ktora vʒynił z Abrá- Gen. 22.
hámem zá żywotá iego y z Dawidem/ iż miał być ludo- Gen. 22.
wi Jzráhelſkiemu Bogiem doſkonáłym/ obrońca/ y o- Psal. 89.
patrzyćielem łáſkáwym/ dla onego błogoſłáwionego Psal. 132.
naſienia Páná Jezu Kryſtá/ obiecánego Abráhámo-
wi y Dawidowi/ w kthorym miáły być błogoſłáwione
wßyſtki narody.

Przeto teß tám Pan Bog niemowi/ dla modlitw y
przyʒyniánia/ Abrahámá y Dawidá/ iáko ty fałßywie
wykłádaß/ y ſłowá Duchá Swietego wywrácaß y tár
gaß: Ale mowi dla Abráhámá y Dawidá ſługi mego/
iákoby rzekł/ dla oney vmowy y przyſiegi moiey/ ktho- Gen. 17.
ram z Abráhámem y z Dawidem vʒynił. Psal. 132.
Gen. 22.

J dla tego tám máło niżey/ Jzáák ſin Abráhámow
zbudowáwßy ołtarz/ wzywał nie Abráhámá vmárte-
go iáko ty powiedaß fałßywie/ ále ſámego Bogá ży-
wego.

A baʒyß iuß/ iáko piſmo Swiete tárgaß/ y wywrá
caß: Aleśćie wy ták zwykli ʒynić/ gdy wam do náuk
waßych

wáßych Dyjabelſkich/ nie ſtawa piſmá/ tedy okeßone
piſmo przywodźićie/ ábyśćie ludziom proſtym iákokol-
wiek mogli oczy záſłonić.

A nakoniec gdy wam y piſmá okeßonego nieſtawa/
tedyśćie ſie zwykli vćiekáć y do piſmá podeyrzanego iá
ko tu y ty czyniß/ do oneᵒ piſmá mowie: ktore wy ſámi zo
wiećie/ Libri Apocryphi. Jeſli temu niewierzyß/ wey
rzy ſobie w twoie właſne kxiegi/ y czytay. Decret. Diſt.
15: Sancta Romana.

A iż teß ten błąd twoy podpieráiąc ießcze przywo-
dziß Jeronimá/ ktory náprzećiwko Wigiláncyuſowi
piſał. Wiem dobrze otym/ iż Jeronim piſał ale niedzi-
wuię ſie temu iż thák piſał onego wieku/ kiedy iuß był
Matt. 13. przyßedł nieprzyiaćiel/ y ſiał kąkol miedzy pßenicą.
Marc. 4. Kiedyby Wiláncyußowe kxiegi były/ iako ſą Jero-
Apoc. 14. nimowe/ tak mi ſie zda/ iżby dáleko lepße były/ y ku ro-
zmnożeniu chwały Bożey pożytecznieyße/ á niſſli Jero
nimowe ſą.

Dotad mamy Doktorom wierzyć dokad ſie zgadzaią s piſmem Swietym.

Azaß ty niewieß/ iż Jeronimowi/ Cypryanowi/ O-
rygeneſowi/ Grzegorzowi/ Dyonizyuſowi/ y inßym lu
dziom/ dotąd mamy wierzyć/ dokąd ſie s słowem Bo-
żym zgadzáią/ iako teß nas ſámi napominaią y wyſtrze
gáią.

Aug. in prolo go. lib. 3. de Trinit. Aug. ad Hier. Epiſtola. 19. Contra Creſconium Gram. lib. 2. Cap. 32.

A iż theß powiedáß/ iż wielka rożność czynićie mie-
dzy przyczyną y zasługámi Jednaczá y przyczyńce Pa-
ná Jezu Kryſtá/ á miedzy przyczyną y zasługámi świe
tych iego.

Temu wßytkiemu niewierzę/ y ieſt to wßytko oblu-
dá y chytrość Dyjabelſka/ ábowiem ſie to inák okazuie
z wáßego Mßału właſnego/ iako tám przyczynę y za-
ſługi Páná Jezu Kryſtuſá vkrzyżowánego bluźnićie/
háńbićie

háńbićie y lżyćie/ á przyczyny y zasługi Swietych we
Mßách ſwoich/ vſtáwicznie wysławiaćie: Tymi sło-
wy.

O Szczepanie chorąży/ nas wysłuchay/ y zbogiem Ex Miſſali
poiednay: J záſie Boże przez zasługi y modlitwy Mi Cra. Venetijs
kołáiowe/ przyiąc nas miedzy Anioły. J záſie: Wey- impreſſo.
rzy ná nas Bárbáro/ ábyſmy przez ćie s piekłá byli wy Anno. 1532.
bawieni. Day nám wniść do niebá przez záſługi two- Fol. 12.
ie: J záſie: Páni Anielſka rządź nas ſługi twoie/ wy- Fol. 196.
baw nas s piekłá/ y vczyń Błogosłáwione wniebie. Fol. 195.
Fol. 197.
J záſie. Boże przez zasługę Błogosłáwioney Cezáryey Fol. 198.
nas zátrácone racz náprawić: J záſie: Ták teß przez Fol. 199.
zasługi Nikázego/ day nam ćieleſnego żywotá łáſkę.

J záſie: Wincenty krwią twoią męczenniku/ grze Fol. 203.
chy náße omyi/ y day nam niebieſkie weſele: J záſie: A Fol. 209.
by náßych grzechow zwiąſki/ zasługą Błážeiá Swie-
tego/ były rozwiązáne: J záſie: O Wóćieße Pátronie Fol. 219.
po wßyſtkim świećie/ rządź trzodę Kryſtuſowę: J zá
ſie: Boże ktory nas Swietego Jerzego zasługámi y Fol. 220.
przyczynámi ćießyß: J záſie: O Floryánie Swiethy Fol. 223.
przez ćię Bog konie vzdrawia/ y dáie vpádłym odpu-
ßczenie grzechow/ obráliſmy ćię ſobie Páthroná przed
ſtolcem Bożym/ vbłagay gniew: J záſie/ Day Boże á Fol. 224.
byſmy przez Monikę od zwiazek grzechow náßych by-
li wybáwieni. J záſie: O Stáníſławie/ ábyś ſie we- Fol. 226.
ſpołek s Synem Bożym nád námi śmietował. J záſie:
Day Boże/ ábyſmy przez zasługi y modlitwy Gordya- Fol. 227.
ná byli od wßego złego wybáwieni: J záſie. Day Bo Fol. 235.
że ábyſmy dla zasług y modlitw Swietego Eulogiego
byli wſpomożeni/ bądź náßym poćießyćielem y przy-
czyńcą: J záſie Day nam Boże ábyſmy mieli záſtępce Fol.

wniebi-

wniebie Swietego Wacława/przes iego zasługi y mo
dlitwy/badz vbłagan: Także przes zasługi Lwa Pa-
Fol. 242. pieża: J zasie: O Marya ktoras iest koniec y pozatek/
proś Syna: Day nam abyśmy Prokopa Opata zasłu-
Fol. 243. gami byli wspomożeni: J zasie: O Małgorzato Swie
ta/przescie sa zbawieni y wesela sie grzeßnych tysia
Fol. 247. mi/proś za nami/barzo piekna: J zasie: Day nam a-
Fol. 248. byśmy Krystyny zasługami byli zbawieni. J zasie: Je
zusie z matka Marya wspomoß nas.
Fol. 260. Bartłomieiu omyi thu naße grzechy. J zasie: Day
Fol. 267. Boże aby przes zasługi y przyczyny Ludmiły byliby-
śmy tobie wdzieczny mi: Także przes zasługi Eufemiey
Lamperta/Maurycego/Tekle/Ruperta/Kozmusa/
Fol. 270. y Damiana: J zasie przywiedz nas Stanisławie do ży
fol. 279. wota/dla twoich zasług: J zasie: przes zasługi Kwin
fol. 288. tyna/wßystki zwiaski grzechow naßych rozwieß. Jo-
fol. 288. achimie z żona twoia rozwießcie nas od grzechow: J
fol. 306. zasie: abyśmy dla zasługi Lotra Dizmasa/laske twoie
nalezli.
Dla tego ten Swiethy vmeczon/aby był zbawie-
fol. 311. niem mdłych/y lekarstwem grzeßnych: O pasterzu do-
bry smiłuy sie nad kościołem/ożyw go twoimi modli-
fol. 378. twami: J zasie swiety Wocieße/badz naßym rzecznie-
kiem w niebie.
fol. ibidem. Ciebie swiat chwali Stanisławie/oswiec nas pra-
fol. 327. wa swiatłoscia. J zasie: O Marya badz pozdrowio-
na/Jednaczko ludzi: Tyś iest Tronem Salomonowym
niemaß rownego sobie/ani na ziemi/ani w niebie:
fol. 328. Wßytkiey Troyce ślachetny przybytku/zbaw nas y za
fol. 329. choway nas na wieki. Day Wßytkim grzechom naßym
odpußczenie Amen. Rzedzicielko ziemie/Jednaczko lu
dzi/

dzi/oswiecicielko wßytkich ludzi. Smiłuy sie nad grze fol. 340.
ßnymi/bo to nacie należy. fol. 377
A słyßyß tu iaka roznosc czynicie/miedzy przyczyn-
ca y zasługami Jednacza Pana Jezu Krysta/a mie-
dzy przyczyna y zasługami Swietych iego: Jzaliście Krystusa złupi
tu zaslepieni y zapamietali ludzie/nie złupili Pana Je li że wßystkiey
zu Krystusa Syna Bożego/że wßythkiey czci y chwały czci y chwały ie-
iego: Abowiem iesli nas Szczepan Swiety może z Bo- go:
giem poiednac: Jesli Swiety Mikołay przyczyc mo
że miedzy Anioły/przes zasługi swoie: Jesli Barbara
może s piekła wybawić: Jesli Wincenty krwia swo-
ia grzechy naße omywa: Jesli Swiethy Wociech za-
stepca w niebie: Jesli Swiethy Bartłomiey omywa
grzechy naße.
Jesli Panna Marya Jednaczka ludzi: Jesli sobie
niema rownego ani na ziemi ani na niebie: Jesli daie
wßystkim ludziom zbawienie: Jesli wßystkich ludzi o-
swieca: co bedzie po Panie Jezu Krystusie Synu Bo
żym proße cie:
Coby było potym/iż tu na swiat zstapił/y przyßedł zba
wiciel: Jesli przes Małgorzate sa grzeßni zbawieni:
Co było po smiłowaniu iego/iesli sie Stanisław nad
nami smiłować może: Co było po żywocie/iesli Pan-
na Marya y z inßymi nas ożywić może: Co było po tey
swiecy iedyney/iesli nas Sthanisław oswiecić może
prawa swiatłoscia: Co było po Panie nieba y ziemie/
iesli Panna Marya niema sobie rownego/ani na zie-
mi ani na niebie:
Co było po iego przysciu na swiat/narodzeniu s
Panny Maryey/poimaniu/wiazaniu/biczowaniu/ko
ronowaniu/na krzyżu zawießeniu/krwie nadroßßey ie-
go rozlaniu.

Jesli Wincenty/ abo Bártlomiey/ krwią swoią násze grzechy omywa: Co było po iego do piekłow stąpieniu/ iesli Bárbárá y Pánná Márya s piekłow wybawia:

Krwią Wincentego y Bártlomieiá/ pápieżnicy grzechy swoie omywáią.

Co było po iego zasługách y modlitwách/ iesli nam Mikołay/ Cezárya/ Nikázy Błázey Jerzy/ Gordyan/ Eulogi/ Lew Papież/ Krystiná/ Ludmillá/ Eufemia/ Lothr Dyzmás/ grzechow nászych odpusczenie zásłużyli:

Co było po Jednaczu/ przyczyńcy/ zastępcy/ y rzeczniku Pánu Krystusie/ iesli nas Szczepan/ Eulogi/ Wacław/ Wociech/ pánná Márya z Bogiem ziednáli: y iesli sie przyczyńcámi/ zastępcámi/ y rzecznikámi nászymi stáli:

Co nákoniec iest po Bogu Oycu y Synu y Duchu Swiethym/ iesli Floryan dáie odpusczenie grzechow ludziom vpádłym: Jesli nas Pánná Márya zbawia: Jesli nam dáie oświecenie y odpusczenie grzechow:

A baczysz iuż/ iáko wiele macie/ tych Jednaczow/ przyczyńcow/ zasthępcow/ rzecznikow/ zbáwicielow/ odkupicielow/ y Bogow/ kthorzy nic nie są rozni od Krystusá v was: y owszem ie wysszey nad Krysthusá Syná Bożego przekłádacie/ y podwysszacie.

O zápamiętáły człowiecze duże swoiey/ á wiec ieszcze będziesz mowił/ iż iednego iednaczá/ przyczyńce/ y odkupicielá macie/ y rozność miedzy Krystusem á świetymi vmárłymi czynicie: Oto iuż ná oko widzisz/ y ręką sie ná ostátek dotknąć możesz/ iżem ia was pierwey niepotwarzał/ álem prawdę pisał: Jż wiele Jednaczow y przyczyncow macie/ ktore świetymi zowiecie/ do ktorych sie vciekacie.

Aleć wam ieszcze máło było nátym/ iżeście sobie ták

wiele/ Jednaczow/ Przyczyńcow/ y Zbawicielow náczyniáli/ Páná Jezu Krystusá Syná Bożego zbluźnili/ y krew iego naświetszą podeptáli/ áleście ktemu drugie dwie osobie w bostwie iedynym/ Bogá oycá y Duchá Swietego zesromocili/ ábowiemeście wtym mszale wászym Dyjabelskim ták nápisáli/ iż Pánná Márya porodziłá Bogá Oycá y Syná y Duchá Swietego/ wszystkę Troycę Swietą/ bo tám Pánnę Máryą zowiecie mátką wszystkiey Troyce przybytkiem.

Bogá Oycá y Duchá Swietego pápieżnicy posromocili.

Fol. 327.

Pápieżnicy Sábellianowie Kacerze.

O Sábellianowie kácerze/ o bluźnierze/ o nieprzyiaciele Boży: A wiec to tákowe modlitwy ktore Collectami zowiecie/ nie przes Piotrá/ nie przes Páwłá nie przes Janá zámykacie/ ále iáko powiedasz przes Jezu Krystusá: ku temu to iest podobno/ iáko kiedyby ktho vwárzył/ w iákim domu trucinę/ postáwił ią ná stoł/ y posypał cukrem/ y mowił/ otho cukier/ iedzcie: Ták wy tesz to czynicie/ y tym cukrem trucinę posypánym/ ludzi proste truiecie/ łowicie/ y ná potępienie wieczne z sobą prowádzicie.

Podobieństwo.

A wiec tesz to ieszcze będzie/ iáko ty powiedasz/ niewstydliwa y nieprawdziwa potwarz/ ábyście kościołow/ y ołtarzow tym swoim Jednaczom y przyczyńcom vmárłym ludziam niebudowáli: Niechay kożdy wierny weyrzy/ w wásze księgi/ ktore Pontyfikały zowiecie iáko tám snich kościoły/ káplice/ y ołtharze wásze poświacacie/ wszákem przedtym wysszey otym poświacániu wászym nápisał: J może kożdy obáczyć/ iż wy żadnego kościołá/ żadney káplice/ żadnego ołtarzá/ sámemu Pánu Bogu niepoświacacie. Abowiem kiedy poświacacie/ albo czáruiecie/ tedy ty słowá mowicie.

Kościoł komu buduią pápieżnicy.

Niechay będzie poświecony ten kościoł/ tá káplicá

Ex pontifica. Venetiis excuso. Anno. 1510.

álbo ten oltarz/ w imie Oyca y Syná y Duchá Swietego/ ku čci Bogu y chwálebney dziewicy Máryey/ y wßystkim swietym/ ná imie y ná pamiatke tego álbo tego swietego/ Pokoy tobie. J támze kośči onych swietych s thrzemi ziárny kádzidlá kłádziečie/ y imioná ich pißečie/ y kthory Biskup álbo Szufrágan Swiečił/ y ktorego roku y dniá/ y odpusthy rozdawačie/ y w oltarzach ony kośči/ álbo ony dáry/ kthore my dziś náyduiemy w wáßych oltarzach zálepiačie. Jesli kto temu niewierzy/ snádnie thego doswiadczyč może/ iedno niechay/ w kożdym oltarzu w wáßych kośčielech dziure vczyni/ nátychmiast ty czáry wáße naydzie/ kthoreśčie tám zálepili.

Kośčioły w polßce.

Jesli teß ießcze kto ná tym máło ma/ niech obiedzie wßystki miástá/ zamki/ wśi/ klasstory/ ktore są w polßce/ y niechay pyta vyrzawßy kożdy kośčioł/ káplice/ y oltarz/ ktorego tu swietego záłożenie iest: Vsłyßyß nátychmiast odpowiedz/ Tu Kośčioł Pánny Máryey/ Tu Swietego Wočiechá/ Thu Swietego Janá/ Tu Káplicá trzech Krolow/ Thy Oltarz Swietego Jáčká/ Kántego/ Fránčisská/ Brykcego/ Dominiká. etč. Nieusłyßyß nigdziey Boży Kośčioł.

Krákowskie kośčioły komu poświecone.

A niedáleko ieżdżąc/ niechay kto obyidzie/ w Krákowie wßystki kośčioły/ y niechay spyta/ ktorego tu swietego kośčioł? Vkażąč ná mieyscu naprzednieyßym ná zamku. Tu kośčioł swietego Stánisłáwá/ Pathroná Polskiego. Tákże w rynku ná mieyscu naprzednieyßym Thu Kośčioł Pánny Máryey/ co y obrázy swiadczą. Owa niewiem by ktory nálasł boży/ iedno ieden przed Krákowem/ Sálwatorow/ y to pusty/ Abowiem iáko Pan Krystus w wáßych kośčielech spusthoßał/ tákże teß y kośčioł iego iest pusty.

A wi

A widziß inß iżem niepotwárcá: owa ty mniemaß/ abysmy ták oczu y vßu niemieli/ iáko ich wy niemačie/ thočia widzičie y słyßyčie/ áwżdy przed sie niewidzičie/ ani słyßyčie. Dziekniemy Pánu Bogu/ iż nam oczy náße otworzył/ iżesmy przeyrzeli/ wáße błedy/ y báłwochwalstwá obaczyli/ záco Pánu Bogu niechay bedzie cześč y chwałá náwieki wiekow.

Wymowká ozdobna o poświacaniu kośčiołow.

A iesli theß rzeczeß/ wßák naprzod Pánu Bogu ku čči kośčioły y oltarze poświacamy: prawde mowiß/ iż Bogu poświacačie/ ále nie sámemu Bogu. A Pan B. towárzyßa niechce mieč y tákowy iesth Pan zawisny/ ktory čči swoiey niechce dáč żadnemu stworzeniu. Abowiem iákom wyssßey powiedział/ iż Dyiabeł dopuśči ččič y chwálič P. Bogá/ ále niedopuśči ččič y chwálič sámego. Augustyná mi teß tu nieprzywodz ku pomocy báłwochwalstwá thwego/ abowiem Augustyn swiety niemowi tu ták iáko wy mowičie. Buduiemy y poświacamy ku čči Bogu y chwálebney Pánnie Máryey/ y wßytkim swietym. Ale by teß dobrze Augustyn ták mowił/ tedy Augustynowi/ niegodzi sie dáley wierzyč/ iedno poki sie zgadza s słowem Bożym.

Exod. 20.
Esa. 42.
Jákiey chwały Bogu dopuśči Dyabeł.
Aug. in prologo. lib. 3. de Trinit.

O zápamietali ludzie zbawienia swego y nieprzyiáčiele Boży/ czemuß wżdy naprzečiwko ták iásney prawdzie walczyčie? czemu nieumieietne niewiástki/ żebráki/ y inße proste ludzi zwodzičie/ czemu sie sámi nad sobą/ y nad inßym ludem Bożym niesmiłuiečie? Pomničie/ iż przed sądem Bożym/ wkrotkim czásie stánąč muśičie/ y odpowiedáč mi ná tho bedziečie/ chočiabyśčie nieradzi/ iżem ia was/ máiąc Páná Bogá przed oczymá/ y odłożywßy wßyćko pochlebstwo nástronę/ wiernie/ prawdziwie/ y spłáczem prosił/ wystrzegał/ y vpominał

Ebr.

Psal. 57. minął/ábyście sie kiedy nád duszámi swoimi smiłowá-
Psal. 7. li/ y dokad náwieki niezginiecie/ káiáli sie grzechow
Psal. 64. swoich. Abowiem iuż Pan Luk swoy wyciągnął/
Apocal. 19. strzały przyłożył/y iuż Sedzia tuż za drzwiámi stoi.
Jacob. 5. Ale podzmy daley do małżeństwá.

O Małżeństwie slug Kościelnych/ y Száfárzach táiemnic Bożych.

Jesli małżeństwo iesth
rzecz niedobra/ álbo nieczysta/ ál-
bo iáko thy powiedasz krześcijáń-
skie Epikurstwo/ tedyć pan Bog
v ciebie iesth niedobry/ nieczysty/
Małżeństwo rzecz dobra. y Epikur/ ktory małżeństwo sam
postánowić raczył? Izali sie thu
twoie wielkie á srogie bluznierstwo nieokazuie/ kthory
smiesz mowić y pisać/ náprzeciwko Pánu Bogu/ na-
wyższey dobroći y czystośći/ iakoby on ktora zła rzecz y
Gen. 1. nieczystą postánowił? Pismo swiete powieda/ Iż wi-
dział Bog wszystki rzeczy/ ktore spráwił/ y były bárzo
dobre.

A czemu sobie niewspomieniesz/ co Bog wyrzekł kiedy
małżeństwo vstáwił/ tymi słowy. Nieiest dobra rzecz
człowiekowi sámemu być/ vczynię iemu pomoc/ kthora
snim mieszkáć bedzie? A słyszysz tu/ co Bog mowi? Nie
iest dobra rzecz człowiekowi sámemu być? ktoś ty iest?
co sie

co sie Bogu sprzeciwisz/ á mowić smiesz/ dobra rzecz/ Małżeństwo iest rzecz dobra
co Bog mowi niedobra? Tákżeś iest smiały/ ktory ná-
przeciwko temu Pánu/ przed ktorym drży ziemia y nie-
bo/ smiesz twoy iezyk podnosić wniebo?

Wspomni co Jádam do małżonki swoiey mowił/ do
kąd ieszcze był niezgrzeszył/ kiedy ią przed sobą vyrzał/
ocuciwszy sie: Tho teras kość s kości moich/ y ciało s Gen. 2
ciała moiego ta bedzie wezwaná meżatka/ ábowiem z Matt. 19
meżá wzieta iest. A przesto opuści człowiek oycá swego
y mátkę/ y przyłączy sie do żony swoiey/ y beda dwoie ie-
dno ciało.

A słyszysz iáki wyrok Duch Swiety/ vczynił/ ktore-
go Jádam miał ieszcze ná then czás beda dwoie iedno
ciało? Czemuż ty tedy ten wyrok Duchá Swietego y
to iedno ciało/ thargasz/ rozłączasz/ y złą rzeczą názy-
wasz? Izali niepámietasz/ iáko Páweł Swiethy mał- Eph. 5.
żeństwo zowie táiemnicą wielką/ pisząc o Pánie Kry-
stusie/ á o kościele Bożym?

Jesli małżeństwo zła rzecz/ tedyć Bog musi być we-
dług ciebie złosliwy/ ktory małżeństwo postánowić ra-
czył? Jesli dobra? á czemuż tey dobrey rzeczy/ bronicie
sługom kościelnym? Izali sie wtym iáwnymi náuczy- 1. Tim. 4.
cielmi Dyjabelskimi y Antykrystámi być nieokázuiecie?
Abowiem co Bog rzeczą niedobrą zowie/ to wy dobrą
zowiecie? co Bog dobrą czyni/ tho wy złą czynicie? O
nieprzyiaciele Boży/ zápámietali dusz swoich.

Jesli też ieszcze małżeństwo iest nieczystość/ iáko ty Małżeństwo iest czystość.
powiedasz/ thedyćby według ciebie/ musiał być Bog
nieczysty/ ktory małżeństwo rzecz nieczystą postánowił
w narodzie ludzkim? K temu musiałby też Duch Swie-
ty kłámáć/ ktory w małżeństwie twierdzi. być łoże nie- Ebr. 13.

 pomá-

pomázáne/ to ieſt czyſtość: Ty ſłowá Duchá Swięte-
go/ byłyby koniecznie nieprawdziwe/ złośliwe/ y Dyá-
belſkie/ ieſliże ták iáko ty powiedaß/ ieſt małżeńſtwo nie-
czyſtość. A nákoniec wßyſcy małżonkowie wierni/ iá-
ko Jadam/ Seth/ Nohe/ Abráhám/ Izáák/ Jacob/
Jozeph Moiżeß/ Aaron/ Sámuel/ Dawid/ Prorocy/
y Apoſtołowie/ y inßy Biſkupi Swięci/ muſieliby być
nieczyſtymi/ y náwieki potępionymi/ ktorzy wtym ſta-
nie małżeńſkim żyli/ y żywotá ſwego dokończyli: Abo-
wiem kiedyby małżeńſtwo było nieczyſtośćią/ iáko ty po-
wiedaß/ tedyby wßyſcy małżonkowie/ iáko nieczyśći/
Ebr. 13. nigdy kroleſtwá niebieſkiego nieotrzymáli/ iáko Páweł
1. Cor. 6. Swięty piße. Iż nieczyśći kroleſtwá niebieſkiego nieo-
trzymáią.
Ale podobniey/ áby ſię thwoich vſt niewſtydliwych
nieczyſtość/ przed wßyſtkim świátem pierwey okázáłá/
á niſliby miał być nieczyſty/ álbo nieprawy Pan Bog
wßechmogący/ ktory małżeńſtwo poſtánowił/ y czyſto-
śćią názwał. O zápámiętáli ludzie zbáwienia ſwego/
czemuß ták Páná Bogá ſtworzyćielá ſwego ſromoći-
ćie/ y iego Swięte ſpráwy wywrácaćie/ y nieczyſtymi
zowiećie/ izali niemuśićie przed iego ſtráſliwym ſą-
dem w krotkim czáſie ſtánąć y odpowiedáć zá to.
Małżeńſtwo ieſt błogosłá-wieńſtwo. Jeśli teß ießcze małżeńſtwo ieſt Epikurſtwo krześ-
ćijáńſkie/ iáko ty powiedaß/ tedyć by Bog muſiał być
naprzod Epikur/ ktory małżeńſki ſtan raczył poſtáno-
wić: A potym muſiałby ſię teß bárzo omylić/ iż mał-
żonkom wiernym/ ſłowem ſwoim raczył błogosłáwić/
Gen. 2. ták iáko othym Moiżeß w pierwßych kſięgách ſwoich
Błogosłáwił im á nie temu nowi. napiſał. Mężá y niewiáſtę ſtworzył ie/ y błogosłáwił
im Bog/ y rzekł/ rośććie á mnożćie ſię/ y nápełnićie zie-
mię.

mię. Ták teß Dawid Krol y Prorok Boży/ bárzoby ſię Psal. 128.
omylił/ ktory ták o wiernych małżonkách napiſał. Żo-
ná twoiá iáko máćicá płodna/ węgłow domu twego/
dziatki twoie iáko látoroſle oliwne około ſtołu twego.
Oto thak będzie człowiek błogosłáwiony/ ktory ſię boi
Páná.
A komuß tu tedy będziemy więcey wierzyć/ tobie czło-
wiekowi nieczyſtemu/ ktory małżeńſtwo ſromoćiß/ y E-
pikurſtwem názywaß/ czyli Duchowi Swiętemu/ kto-
ry małżonkom błogosłáwi: Niemowi thu Pan Bog/
błogosłáwieńſtwá thylko do ſámego mężá álbo do ſá-
mey niewiáſty z osobná/ ále mowi ſpołecznie y do mężá
y niewiáſty/ błogosłáwił im Bog:
Vkaß ty proßećie/ tákowe błogosłáwieńſtwo twoie-
go bezżeńſtwá/ iákie ia tobie tu vkázuię moiego mał-
żeńſtwá: Podobniey ieſt tedy/ áby twoie nieożeńſtwo/
było názwano tego świátá Epikurſtwo/ y nieczyſtość
á niſliby Bog miał być Epikurem/ ktory małżonkom
błogosławić raczył/ tym ktorzy ſię boią Páná.
Ale rzecześ ták náprzećiwko mnie/ iż ia Biſkup Krá- Wßyſtkim ſta-nom wolne ieſt małżeńſtwo.
kowſki niegánię małżeńſthwá/ miedzy ludźmi/ iáko wy
mowićie ſtanu świeckiego/ ále gánię małżeńſtwo ſtá-
nu duchownego. Ná toć ták odpowiedam. Iż ieśli mał-
żeńſtwá niegániß miedzy proſtymi ludem/ czemuß ie te-
dy gániß miedzy ſługámi kośćiołá krześćijáńſkiego: I
záß niewieß iáko Duch Swięthy/ małżeńſtwo vććiwe
zowie miedzy wßyſtkimi ludźmi/ y wßyſtkimi ſtany/ ty-
mi ſłowy mowiąc. Vććiwe ieſt miedzy wßyſtkimi mał- Ebr. 13.
żeńſthwo/ á gámraty y cudzołożniki będzie Bog ſą-
dźił.
A ieśli ießcze máło maß ná tym iáśnym świádectwie

Duchá Swiętego/ posłuchay że drugiego ießcze świá-
dectwá/ w ktorym iáwnie Duch Swiety miánuie Bi-
1.Tim. 3. skupá/ y roskázuie mu/ áby był iedney żony mąż. Ktore
Tit. 1. słowá áczkolwiek ták są iásne/ iż też niepotrzebuią żá-
dnego wykłádu/ á wßakoż iż żadnych słow w piśmie
Swiętym niemász/ o ktoreby sie Diabeł nieśmiał poku-
śić/ y inák ich wywroćić/ á nißli sámy w sobie sie rozu-
mieią/ ták iáko sie też y o ty pokusił/ ktore ták wywro-
Biskup ma być iedney żony mąż. ćił/ y fáłßywie wyłożył: Biskup ma być iedney żony
mąż: To iest/ iáko wy wykłádaćie fáłßywie/ iednego
kośćiołá pásterz: Jesli to iest własny wykład tych słow
á iákoż tedy ty drugie słowá/ ktore zá tymi idą/ będzieß
wykłádał y stosował? Ktoryby dom swoy dobrze rzą-
dził/ ktoryby dźiatki miał posłußne/ y we wßystkich rze-
czach wstydliwe: Jesli ty słová będzieß ná kośćioł al-
bo ná wierne stosował? A ty záśie drugie/ ktore zá nimi
idą/ iáko ie będzieß wykłádał/ powiedz proßę ćię? Je-
śli kto domu swego rządźić nieumie/ iáko ten kośćioł Bo-
ży będzie rządźił?

Vide Polid. lib. 5. cap. 4. Vide et Hieronimum ad Oceanum.

A tu sie z tąd iáwnie okázuie/ iż Páweł Apostoł świe-
ty/ nie mowi o kośćiele iednym/ ale mowi o własney á
iedney żenie: A przesto też máło niżey Tymoteußá Bi-
1.Tim. 4. skupá vpomina/ áby sie wystrzegał náuk Dyabelskich/
ktore są/ bronić álbo zákázowáć małżeństwá sługom ko-
śćielnym.

Tu tedy masz iásne świádectwá s Páwłá Swięte-
go iż Duch Swięty małżeństwá niebroni/ sługom koś-
ćiołá Swiętego krześćijáńskiego: Przeto też kiedy A-
posthołowie mowili do Páná Krystusá/ iż lepiey żony
19. niemieć: Tedy im ták odpowiedźiał. Nie wßyscy mo-
gą poiąć tey mowy/ ále tylko ći/ ktorym iest dano. Kt

mozeo

może poiąć/ niechay poymie. Ták też y Páweł Swię-
ty mowi: Káżdy swoy własny dar ma z Bogá/ ieden 1.Cor. 7
ták/ á drugi owák.

W tych słowiech Pan Krystus/ y Páweł Swięty/
dał wolność sługom kośćielnym/ áby sługá kośćielny
ktory dáru niema/ miał swą własną żonę/ y żył w bło-
gosłáwieństwie Bożym/ dźiatki swoie máiąc wierne/
niezbyteczne/ ále posłußne/ iáko Swięty Páweł nápo-
miná Biskupow/ y inßych sług kośćielnych/ kthorych 1.Tim. 3.
też náuczą/ áby żony mieli wierne/ nieobmowne/ y trze- Tit. 1
źwie.

A iż też powiedasz/ iż Piotr/ y inni Apostołowie/ ile Apostołowie mieli żony y wodzili ie zá sobą.
ku wypełnieniu vrzędu małżeńskiego/ żony swoie wła-
sne opuśćili/ gdy Ewánielią przyięli/ iáko Jeronim
o tym piße. Ná to ták odpowiedam/ iż to iest od oycá
Dijabłá/ fáłß y nieprawdá smyślona/ y od sług ie° po-
daná. Abowiem ia tobie/ nie Jeronimá/ álbo Augu-
styná/ álbo ktorego inßego omylnego człowieká vkáżę
ále Páwłá Swiętego/ ktory ták mowi/ o żonách Apo-
stolskich/ Izali niemamy mocy niewiásty śiostry wo- 1.Cor.
dźić s sobą/ iáko y inßy Apostołowie/ y brácia páńscy/
(Jan y Jákub) y Piothr? álbo ia sam/ á Bárnábasz/
niemamy mocy/ tego vczynić? A słyßyß thu świádec-
two Duchá Swiętego/ iż Aposthołowie żon nieopu-
śćili/ áni zárzućili/ iáko ty fáłßywie powiedasz/ ale ie
wodźili s sobą? Abowiem gdyby żony opuśćili/ thedy
by náprzećiwko temu pismu Duchá Swiętego grze-
ßyli/ kthore sámi tymi słowy nápisáli. Masz żony nie- 1.Cor. 7
chay nieopuszczá.

A iż żony Apostolskie Páweł Swięty zowie śiostrá- Vide Polid.
mi/ To czyni przodkiem dla tego/ áby okázał/ iáko stá- Lib. 5. cap. 4.

ła y

[Zony Duch Swięty zowie siostrami. Gen. 12. o. 20. Tob. 8.]

kay wierna ma być miłość małżeńska/ potym iáka mieć nośc y wstydliwość ma być w małżeństwie záchowaná. Przeto też/ y o Abrahámie czytamy/ iż Sarę żonę swoię własną siostrą názywał.

Wiem otym/ iż niektorzy powiedáią/ iż ty słowá Duchá Swiętego/ niemáią być rozumiáne/ o żonach Apostolskich/ ále o niektorych niewiástach nabożnych/ ktore Apostołom posługowáły/ chodząc zá nimi. Ale tákowi przodkiem wywracáią opák słowá Duchá Swiętego/ potym też sromocą Apostoły Swięte/ y podeyrzáne czynią/ iákoby Apostołowie swoie własne żony porzućili/ á scudzymi po świećie chodzili y wodzili sie/ ábowiem Duch Swięty mowi: Wodzili s sobą. Przeto tych słow niemamy o żadnych niewiastkach innych rozumieć/ iedno o żonach Apostolskich/ iáko też stárego wieku on Klemens Doktor ná ty słowá pisząc świadczy otym/ gdzie tám tymi słowy wykłada/ o żonach Apostolskich mowiąc. Izali będą gánić Apostoły: ábowiem Piotr y Filip/ y żony mieli/ y corki swoie zá mąż wydawáli. Jesth też w Ewánieliey Swiętey iáwne mieysce o żenie własney Piotrá Swiętego.

[Ecclesiast. histor. lib. 3. Cap. 31.] [Matt. 8.] [Act. 21.]

Ták też o żenie Filipá Apostołá Swiętego/ ktory mieszkał w Cezáryey/ y miał czterzy dziewki własne/ ktore gdy Páweł przyszedł y z innymi w dom do Filipá Apostołá prorokowáli: Tho iest o Pánie Bodze y słowie iego mowili. Abowiem gdyby żony swoie opuśćić mieli od wypełnienia vrzędu małżeńskiego/ iáko ty fałszywie powiedasz/ powiedz mi/ czemuby ie mieli wodzić s sobą? álbo skądby sie thy trzy dziewki własne v Filipá wzięły? Izaś niewiesz iáko Swięty Páweł/ mężow vpomina/ áby żonom swoim powinowátą dobrą wolą oddawáli/ tákże też y żony mężom. I

[1. Cor. 7.]

I dáie tám przyczynę do tego mowiąc. Iż żoná nie ma práwá do swego własnego ciáłá/ iedno mąż. Tákże też y mąż/ niema práwá/ nád swym własnym ciáłem/ iedno żoná. I dokłada tego ieszcze dáley/ mowiąc Niezdradzayćie sie społecznie/ chybá ná czás s przyzwoleniem/ dla postu y modlitw/ ále sie záśie społecznie s chodźćie/ áby was Szátan niekusił/ dla wászey niemierności.

A baczysz iuż twoy fałsz/ iáko sie nierymuie z tym pismem Duchá Swiętego/ áby Apostołowie mieli opuśćić żony/ ile ku wypełnieniu vrzędu małżeńskiego: ktokolwiek sie z tym pismem Swiętym niezgadza/ iesli Jeronim/ álbo kto inny/ niechay będzie ánáthemá. 05/10

I w tym sie też okázuie twoy fałsz/ y nieczytánie/ y nieumieiętność pismá Swiętego/ iżeś ty śmiał nápisáć omylnie/ iákoby Moizesz w drodze będąc/ żonę swoię własną do domu wroćił y opuśćił/ kiedy z roskazánia Bożego do Egyptu iáchał/ ábowiem sie to inák w historyey okázuie z pismá świętego/ á niźli ty powiedasz. I owszem pismo Swięte świadczy/ Iż Moizesz wziął żonę swoię/ y dzieci swoie/ y włożył ie ná osłá/ y wroćił sie do Egypthu/ niosąc Láskę Bożą/ w ręce swoiey.

[Moizesz nieporzucił żony.] [Exod. 4.]

I máło niżey powieda. Iż gdy był Moizesz w drodze/ thám go zabieżał Pan Bog/ y chćiał go zábić/ á Sefora żoná Moizeszowá nátychmiasth pochwyćiła ostrą opokę/ y obrzezáłá skorkę Syná swego.

A baczysz/ iákoś tu prawdę nápisał? każdy iuż może stąd obaczyć/ z iáką pilnośćią pismo Swięte czytáćie/ y iáko ie rozumiećie? Abowiem iesiś sie thu przed Bogiem ták wielkiego kłamstwá nápisáć niebał/ izali sie bę-

sie będzieß bał/ albo wßydał kłamstwá prostych ludzi
vczyć.

Náuká iest Apostolska aby sługá kościelny miał swoie własną żonę.

Niewiem iáko sie teß niewstydziß/ mowić y pisáć/ iá
koby to niebyłá náuká Apostolska/ áby sługá kościelny
miał mieć swoie własną żonę? J przywodziß do tego
one pismo Páwłá świetego/ ktore do wßystkich ludzi
krześćijáńskich piße. Aby wßyscy thák zostáli/ iáko on
1. Cor. 7. sam był. Powiedz mi proße cie/ do kogo ty słowá piße
Apostoł/ Jesli do sług kościelnych/ czyli do ludzi wßy
stkich? Niemożeß tego inák rzec/ iedno iż do wßytkich
Koryntczykow/ to iest/ do wßysthkiego gminu miástá
Koryntskiego? A iesli do wßystkiego/ czemuß ty tedy/
iesteś ták śmiáły/ y ták przewrotny? Jż słowá Duchá
Swietego/ wiecey ku iednym ludziom wiernym stosu
Rom. 2. ieß/ á nißli ku drugim? Poniewaß v Páná Bogá brá
Esa. 42. ku żadnego miedzy osobámi ludzkimi niemáß? Jáwnie
sie tu okázuie wáßá przewrotność/ iáko wy pismo świe
te wykłádacie/ wywrácacie/ y ná wáße brzuchy/ y ro
skoßy/ gwałtem ćiągniećie/ y tárgaćie niepobożnie.

Napominanie do wiernych wszystkich.

O wy niebożetá prości ludkowie/ dokądże tey prze
wrotnośći tych sług Antykrystá/ bacyć niebedziećie?
Jzaß tu niewidzićie/ iáko słowá Duchá świetego wy
wracáią/ niwecz y sromocą? Páweł Swiety rádzi wß
ßystkim ludziom krześćijáńskim/ áby thák byli/ iáko on
sam był. A iakimże ná t... czás był? Wdowcem/ żywąc
w czystośći/ ktora go był Pan Bog obdárował. Jesli
on tego dáru niegánił/ y ludzi tákowych/ kthorzy ten
dar máią od Bogá/ y my teß niegániemy/ áni gwał
tem żadnego/ ku małżeństwu przyćiągamy/ y nieprzy
niewalamy/ ták sługi kościelnego/ iáko teß y człowie
ká wßelkiego/ ále to kożdemu ná dobrą wolą iego pu
ßczamy.

Pámie-

Pámietáiąc ná tho/ iż vżyteczniey iest być bez żony dla
1. Cor. 7. potrzeb ninieyßych/ iáko Swiety Páweł powieda. A
bowiem małżonkowie mußą poczuć wiele doległiwo
śći doczesnych/ o kthorych tákowi/ co żon niemáią/ nic

Małżonkowie wiele doległiwośći mußą poczuć.

niewiedzą. A tho sie dzieie nie strony małżeństwá/ żeby
małżeństwo sámo s siebie było złe/ álbo Pánu Bogu nie
miłe/ iáko thy fałßywie rozumieß/ ále s sthrony onego
grzechu/ ktory Jádam Oćiec náß w ráiu náprzećiw
ko Pánu Bogu vczynił/ z mátką náßą pierwßą Jewą
Gen. 3. do ktorey ták Pan rzekł. Rozmnożę vćiski twoie/ y po
częćie twoie/ w boleśći będzieß rodziłá dziatki/ y pod
mocą mężową będzieß: á on będzie pánował nád tobą.
Także y Jádamowi rzekł. Przeklęta ziemiá w spráwie
twoiey/ w pracach będzieß iadł śniey/ przes wßystki
dni żywotá twego/ Ciernie y oset będzieć rodziłá/ y bę
dzieß iadł ziele ziemie/ w poćie twarzy twoiey będzieß
pożywał chlebá aß sie wroćiß do ziemie s ktorey iesteś
wzięty/ obowiem prochess y w proch sie obroćiß.

Wy tedy/ ábyśćie sie we wßystkich spráwach wá
ßych Pánu Bogu sprzećiwiáli y w roskoßach żyli/ á i
żeby was tákowe nędze niedolegáły/ y nieućiskáły/ wy
myśliliśćie y vsthánowiliśćie sobie/ od Dijabłá smyślone
bezżeństwo/ odstąpiwßy od wiáry. Ták iáko Páweł
Swiety o was prorokował mowiąc. Duch Swiety
1. Tim. 4. zápewne mowi: Jż ostátecznych czásow odsthąpią od
wiáry/ niektorzy słucháiąc Duchow nieczystych/ y ná
uk Dijabelskich/ zákázuiąc małżeństwá/ y pokármow/
kthore Pan Bog stworzył ku pożywániu wiernym/ y
tym ktorzy poználi prawdę.

Dla roskoszy doczesney bezżeństwo papieżnicy sobie zmyślili.

Czemu pismá świetego niewkażeß/ gdzie Duch Swie
ty sługom kośćielnym/ y ßafárzom taiemnic Bostkich/

małżeń-

małżeństwá zákazał: Ale iż pismá Swiętego żadnego
po sobie niemasz/ przeto też/ iusz to/ iusz owo pismo po/
rywasz/ y według náuk Dyjabelskich fałszywie wykłá/
dasz.

Ktore pismo o puszczaią pápieżnicy o małżeństwie. Tho zásie pismo Swięte wszystko mijasz/ y pálcem
sie go namniey niedotykasz/ ktore iest naprzeciwko tey
náuce Dyjabelskiey twoiey: A chcesz wiedzieć ktore/ po/
1. Cor. 7. słuchay: Dla vwiárowánia sie nieczystośći/ niechay
kázdy ma swoie żone/ y káżda swego męża: J zásie. O
dziewicach niemam roskázánia Bożego/ tylko rade dá
ie: J zásie iesli poymiesz żone/ niezgrzeszyłeś: J zásie.
Jesli pánná w małżeństwo idzie/ niegrzeszy: J zásie.
ktorzy máią żony/ niechay będą iákoby ich niemieli: J
zásie. A to ku temu co wam iest pożyteczno mowie/ nie
iżebych náwas iákie sidło włożył/ ále co iest vćciwe/
go násláduyćie: J zásie. Co chcesz to vczyń/ nie grze/
szą iesli sie w małżeństwo złaczáią. A baczysz iusz/ kto/
reś słowá Duchá Swiętego opuśćił: zburz ie proszę cie
iesli vmiesz.

Kápłani stáre go zakonu. A iż przywodzisz kápłány s stárego zakonu/ ktorzy by
li winni przod sie oczyśćiáć/ á nisli offiáry swoie sprá
wowáć. Toć był Pan Bog roskazał/ niethylko kápła/
nom/ ále też y wszytkim innym żydom/ iáko pismo świę
Leuit: 15. 20. 22. te vkázuie: A przemusz sie kápłani/ y Zydowie inni w stá
rym zakonie oczyśćiáli/ czyli dla thego/ iż w małżeń/
stwie żyli y obcowáli: Ty powiedasz/ áby dla tego/ ále
sie náthym bárzo mylisz: Abowiem Duch święty inne
przyczyny vkázuie y daie do tego w pismie Swiętym:
Jesli pismu świętemu niewierzysz/ y mnie/ wierz wżdy
swoiemu własnemu Apostołowi/ Pápieskiemu Kárdy/
nałowi Kaietanowi/ ktory inák powieda á nisli thy/

chocia náprzećiwko prawdzie Bożey pisał

Ale by też dobrze kápłani w stárym zakonie/ y inni
Zydowie/ dla żon sie oczyśćiáli: J then Achimelech ká 1. Reg. 21.
płan/ ktory Dawidowi y iego dziećiam/ chlebá kośćiel
nego odmawiał/ izali iusz stąd będziesz dowod miał/ iż
sługi kośćielni y szafarze Boży/ dla tego swych włá/
snych żon niemáią mieć: Abowiem iesli mi będziesz
chćiał tymi kápłány/ Achimelechem/ y inszymi ćieniá/
mi/ stárego zakonu dowodzić/ tedy ia też tobie stegoż
zakonu dowiodę: Jż winá y piwá pić niemaćie/ kiedy Leuit: 10.
do kośćiołá chodzićie: J zásie. Jż vmártych niemaćie Leuit. 21.
sie dotykáć/ y przy pogrzebiech bywáć: J zásie. Ro/ Leuit. 19.
ley swoiey niemaćie śiać rozmáitym naśienim: J zá sie Leuit. 25.
Siodmego roku/ niemaćie oráć/ áni śiać/ áni winá
zbieráć. A baczysz tu/ co Bog w stárym zakonie roska/
zał:

Jesli rzeczesz iż nam iusz tych ćieniow zakonnych cho
wáć niepotrzebá/ á przemusz ty tedy oczyśćienie zakon/
ne/ znowu w wodzisz do kośćiołá krześćijáńskiego: A
iesli potrzebá chowáć iesz cze ty ćienie/ choway że tedy/
nie ieden/ ktory sie tobie podoba/ ále choway wszystko:
Abowiem ieden chowáć/ á drugiego zániecháć/ nic in Gal. 5.
szego nieiest/ iedno sie z Zakonu Bożego náśmiewáć. A
zwłaszczá iż Bog w zakonie iásniey wyráził/ y roskazał/
áby żadny kápłan winá y piwá niepijał/ á nisli o żo/
nách: Wszák też w Zakonie iest: Aby kápłan poiął pan Leuit. 21.
nę zá małżonkę: A przemusz ten Zakon przestępuiećie/ á
oczyśćienia sie chwytaćie:

Powiedasz/ iż kto ma żone/ stára sie o rzeczach świec O słowiech Apostolskich.
kich/ iákoby sie żenie podobał. Wiem że ty słowá Apo/
stoł Swięty nápisał/ do wszystkich Koryńczykow/ w 1. Cor. 7.

ktorych słowiech nie zakazuie tu żadnemu małżeństwá
áni też powieda/ iż takowi grzeszą/ ktorzy się ożeniáią:
Tylko to przypomina co w małżeństwie bywa: Iż się
Małżonkowie się pospolicie stáráią o ty doczesne rzeczy. małżonkowie o rzeczy tego świátá więcey pospolicie stá
ráią/ ktore ku żywności/ y opátrzeniu żony/ dziatek/ y
czeladki należą/ á niszli dziewicá/ ktora iest od takowe
go stáránia wolná/ ktore stáránie/ iesli przychodzi z łá
1. Tim. 6. komsthwá/ z wątpienia/ y bez wiáry/ bywá grzechem
przed Pánem Bogiem. Tákowego stáránia Pan Kry
stus wszystkim wiernym zakázuie mowiąc. Niestáray
Matt. 6. cie się o żywot wász/ cobyśćie iedli álbo pili/ álbo czym
byśćie ćiáło wásze przykrywáli/ wiedz oćiec wász nie
bieski/ iż tego wszystkiego potrzebuiećie. A tu Pan Kry
stus y Páweł Swięty nie zákázuie stáránia pobożne
go/ ktore z wiáry pochodzi/ według onych słow Páń
Gen. 3. skich/ w poćie będziesz vżywał chlebá twego: Tákowe
stáránie iest Pánu Bogu miłe/ ábowiem tu Pan Bog
nas nie chce mieć nieczynnymi/ áni pniakámi.

Ale iż małżonkowie częstokroć z tego kresu wykraczáią
Páná Bogá zápominaią/ krolestwá Bożego/ y sprá
Matt. 6. wiedliwośći/ iego pierwey nieszukáią/ przeto tedy tu
1. Cor. 7. Swięty Páweł/ przywodzi małżonkom ná pámięć/ á
by się tákowych rzeczy wystrzegali/ á ná ty słowá Du
chá Swiętego záwżdy pámiętali/ kto ma żone/ stárá
się o rzeczach świeckich/ iákoby się żenie podobał: A bez
żonáty/ stárá się o tych rzeczach/ ktore ku Pánu Bogu
należą: Abowiem niema żadney inszey zábáwy.

Anno. 857. Jedno iż tu Duch Swięty/ nie o tákowych dziewi
Plat. cach mowi/ iáki iest Papież dziewicá/ ktora dziećię v
Sabel. rodziłá/ áni też mowi o thákowych szalonych dziewi
Matt. 25. cách/ iákowe są dziewice Kárdynałowie/ Biskupi/

Mnisy/ Mniszki/ y wszythká zgrá księżey Papieskiey
ktorzy dla tego dziewicámi zostáli/ áby tym więtsze nie
czystośći płodzić mogli.

A baczysz iuż z iákiey páieczyny są thy twoie dowody
vprzędzione.

Záwiezuie tu tedy iuż náprzećiwko tobie/ tymi sło
wy Duchá Swiętego/ Iż vććiwe iest małżeństwo mię Ebr. 13.
dzy wszythkimi/ y łoże niepomazáne/ A was nieczyste
dziewice/ y cudzołożniki/ będzie Bog sądził: Kthorzy
vććiwe małżeństwo sromoćićie/ łoże niepomázáne/ po
mázánym/ y nieczysthym zowiećie/ záco Pánu Bogu
dnia ostátecznego odpowiedáć/ muśićie y będziećie.
Abowiem iáwnie widziemy/ iáko z nierządnymi nier
chámi mieszkaćie/ świádczą to/ wásze dwory/ komory/
plebániie/ y klassthory/ w ktorych iáko śmierdzi wásze
dziewictwo/ iáwno wszystkiemu świátu iest.

A co też powiedasz: Iż iesli iest słuszna rzecz/ áby v
stáwá o czystośći kápłáńskiey byłá zepsowána/ dla te
iż iest wiele kápłanow nieczysthych/ y niepowśćiegli Papieżnicy są im wymawiáią/ iż iest wiele kápłanow nieczystych.
wych. Tedyby też y zakon małżeństwá musiał być ze
psowan/ dla tego/ iż iest wiele małżonkow cudzołożni
kow. Ták y przykazánie Boże/ ktore iest o złodzieystwie
mężobojstwie y pijaństwie?

Ná ty twoiego od Diyabłá mistrzá zmyślone wykrę
ty/ ták odpowiedam. Naprzod powiedam/ iż się thu
okázuie/ on twoy wielki vpor Diyabelski/ náprzećiw
ko Pánu Bogu/ y prawdzie iego/ iż thy szczerey złośći
swoiey/ vstáwy śmrodliwe ludzkie/ do vstaw prawdzi Matt. 15.
wych Bożych/ przyrownywasz? Izasz ty niewiesz zá Esa. 29.
pámiętáiąc słowa tego/ iż vstáwy Boże á vstáwy ludz Esa. 55.
kie/ ták są dálekie/ y rożne od siebie/ iáko iesth niebo od

ziemie? Jesli mie pytaß/ czemu? Powiem. Iż Bog iest
5. prawda/ á człowiek wßelki iest kłamcá. Vstáwy Bo-
że/ sa prawdziwe/ swiete/ y dobre/ ktore máia być od
wßelkiego człowieká chowáne. A vstáwy ludzkie sa nie
czyste/ nieprawdziwe/ y złosliwe/ ktore sie s słowem bo-
ży niezgadzáia/ y máia być odrzucone/ łamáne/ y pso-
Jere. 23. wáne. Abowiem Bog mowi: Co máia plewy czynić/ s
pßenica?

Vstáwá álbo zakon Boży/ iest oná pßenica czysta/
Exod. 20. ktora sam Pan wsiał mowiac. Niebedzieß zábijał/ nie
bedzieß cudzołożył/ niebedzieß kradł/ y dáley. A iesli
ty zábijaß/ cudzołożyß/ krádnieß/ vpijaß sie: Przed sie
pßenicá iest pßenica/ y nieiest dla thego zła/ y niema
być zepsowána/ iżeś ty zły/ nieczysty/ y zepsowány? J
owßem vstawa/ álbo zakon Boży/ choć y ty chowaß/
choć teß niechowaß/ iáko swiety Páweł powieda/ iest
Rom. 7. Swiety/ przykazánie swiete/ y spráwiedliwe y dobre.
1. Tim. 1. Izaß ty niewießi? iż zakon Boży/ nieiest spráwiedli-
wemu postáwiony/ ále niespráwiedliwym/ y nieposłu-
ßnym/ y niepobożnym/ y grzeßacym/ niewstydliwym/
y niebogoboynym/ morderzom oycow/ y mátek/ mężo-
boycom/ gámratom/ sodomczykom/ bijatzom/ łgarzom
krzywoprzysiescom/ y iesliby co drugiego tákowego by-
ło/ coby sie zdrowey náuce sprzećiwiało/ według chwa-
ły błogosławionego Bogá?

A słyßyß tu Duchá swietego/ iákim ludziom/ iesth
postáwiony zakon? Powiedz mi/ iákobyś był grzech po-
znał/ y othym wiedział/ iż grzech zábijáć/ cudzołożyć/
Exod. 20. kraść/ pożedáć/ by był Bog nie rzekł: nie bedzieß zábi-
iał/ nie bedzieß cudzołożył/ nie bedzieß kradł/ nie po-
żaday?

Ale

Ale niechay ia tobie/ ná ty wykręty twoie Diábel-
skie/ nic odpowiedam. Posłuchay Páwła swietego/ iá-
koć odpowieda/ tymi słowy. J coß tedy rzeczemy/ Za- Ro. 7.
kon grzech iest? Vchoway thego Boże/ álem grzechu Gal. 3.
niepoznał/ iedno przes zakon: Abowiem y pożadánia Exod. 20.
nieznałem/ by był zakon nierzekł: Niepożaday. Deut. 5.

Juß ćie tu tedy stad kożdy snádnie poznáć może/ iá- Papieß przyro-
ko ty vććiwie/ o zakonie Bożym rozumieß/ mowiß/ y pi- wnał vstáwy
ßeß/ ktory zakon/ álbo vstáwy Boże/ przyrownałeś do swoie do vstá-
smrodliwych vstaw swoich? Tákeś to práwie vczynił wy Bożey.
iákobyś przyrownał/ błwoćiny/ do sczerego złotá/ ál-
bo plewy do czystey pßenice/ álbo mátáctwo/ do iásney
prawdy? J niewstydałeś sie thego nápisáć/ y nádá-
remne w vstá twoie plugáwe imienia Bożego bráć:
iákobych ia miał gánić y psowáć/ te vstáwe wáße/ o
smrodliwey czystośći kápłáńskiey/ dla tego/ iż iest wie-
le miedzy wámi kapłanow nieczystych y niepowśćie-
gliwych/ ktorzy iáwnie s kuchárkámi mießkaia/ y płá-
ty wam od dzieći dawáia.

Gdyß ia nie dla tego/ they vstáwy wáßey Diábel-
skiey gánie/ y psuie/ ale dla tego/ iż nieiesth/ áni przes
proroki swiethe/ áni przes Páná Krystusá/ áni przes
Apostoły iego/ do kośćiołá swietego wprowádzona/
ále iest od ludzi pyßnych/ łákomych/ y roskoßnych te-
go swiátá wymyslona/ ktorzy od wiary odstáli/ Du- 1. Tim. 4.
chow obłednych/ y náuk Diábelskich/ iáko Apostoł mo-
wi słucháli: Páná Krystusá/ Proroki/ y Apostoły S.
zhánbili y zesromoćili/ ktorzy o vććiwym małżeństwie
miedzy wßystkimi pisáli/ y łożem niepomázánym ná-
zwáli.

A iżeśćie ták/ bes wßelákiey boiázni Bożey/ vććiwe Ebr.
małżeń-

Vstawá pápieská niezen- ſtwo.

małżeńſtwo vſtáwę pápiſką/ o kośćiołá Bożego wyrzu-
ćili/ y ſobie inßą vſtáwę o ſmrodliwey zyſtośći kápłań-
ſkiey wymyſlili. Slußnie was tedy Pan Bog w táko-
we cudzołoſtwá/ gámráctwá/ y niezyſtośći podał/ iż
W żadnym stánie niemáß wiecey cudzołożnikow y gámratow iáko w ſtanie kápłáńſkim pápieſkim.
teß w żadnym inßym ſtánie ná świećie/ niemáß wiecey
cudzołożnikow/ gámratow/ niezyſtych/ y Sodomzy-
kow/ iáko ieſt w tym wáßym kápłáńſkim ſtánie: Tho
świadzą wáße dwory/ klaſſtory/ plebányie y komory
á nákoniec wßyſtek świát/ ktoryśćie tą ſwoią ſmrodli-
wą zyſtośćią ſplugáwili/ wiárę świętą krześćiyáń-
ſką/ miedzy Pogany/ Turki/ Zydy/ podeyrzáną vzyni-
li/ y zeſromoćili.

Ták iż teß/ ku zelżywośći tego ſtánu/ pogáni ſámi o
was przypowieść ſobie vzynili/ tymi słowy. Rzadki/
powiedáią/ Ptak Fenix ná świećie/ ále dáleko rzadßy
Rzymſki Ksiadz zyſty.

Nie dla tego to mowię y pißę/ ábym miał gánić/ y
Niegánimy pánieńſtwá komu ie Bog da.
ſromoćić/ prawdziwe/ nieobłudne/ y nieponiewolne
dziewictwo/ gdy ie Bog/ ták ksiedzu/ iáko y komu in-
1.Cor. 7. ßemu z łáſki da/ y owßem s świętym Páwłem powie-
dam/ iż ieſt dobra rzez/ złowieku ták być. Nie dla te-
go/ iáko wy fáłßywie powiedaćie/ wykładaćie/ y vzy-
ćie/ áby kto przes ſwoie dziewictwo ćieleſne/ miał ſo-
bie záſłużyć/ łáſkę Bożą/ odpußzenie grzechow/ y ży-
wot wiezny: ále dla wiela potrzeb doześnych/ iáko
1.Cor. 7. tenże Páweł święty pißę.

Abowiem gdyby dziewice ſobie przes ſwoie dziewi-
ctwá ćieleſne/ wiezny żywoth záſługowáły/ tedyć by
tym obyzáieni dziewice Tureckie/ Zydowſkie/ Pogáń-
ſkie/ y inße niewierne/ zbáwione były/ co myſlić nietyl-
ko mowić ieſt wielkie bluźnierſtwo náprzećiwko Pánu
Bogu.

Bogu. A przeſto nie ſię teß ty słowá Duchá S. ku
temu wáßemu ćieleſnemu dziewictwu nieſtoſuią: kto-
reś ty przywiodł z Janá świętego/ ty to. Ći ſą/ ktorzy Apocal. 14.
z niewiáſtámi/ pomázáni nie ſą/ abowiem dziewice ſą:
ći Báránká náſláduią/ gdziekolwiek idzie. Abowiem
Jan Swięty tych słow niemowi/ o dziewicách ćiele-
ſnych/ áni o tákowych iákowe wy ieſtheśćie Szalone
dziewice/ ále mowi o dziewicách duchownych/ to ieſt
o wßyſtkich ludziach wiernych/ ktorzy w Páná Jezu
Kryſtá wierzą/ ći ſą przed obliznośćią Bożą dziewi-
cámi. iáko to ſam Pan Kryſtus/ Syn Boży wykłáda/ Matt. 25.
o onych dziewicách mądrych/ ktore wyſſły náprzećiw-
ko oblubieńcowi/ oley y kágánki máiąc. Ty słowá ieß-
ze ſſerzey Páweł święty wykłáda/ do wßyſtkich ludzi
wiernych/ ták mowiąc. Poślubiłem was wßyſtkich/ 2.Cor. 11.
iednemu mężowi/ okázáć was zyſthą dziewicę Pánu
Kryſtuſowi.

A bazyß iuß/ iż nie o ćieleſnych dziewicách Duch
święty ty słowá rozumie/ iákośćie ty fáłßywie do dzie-
wic ćieleſnych y ſſálonych/ przyſtoſowáł:

A iżeby ſię ty słowá Duchá święteo/ nie o ćieleſnych
ále duchownych dziewicách rozumiáły/ przetho teß
Jan święty/ dáley pißąc o wiernych/ ták mowi. Ći ſą
ktorzy ſą wykupieni/ nadroſſßą krwią Báránká/ z zie-
mie do kroleſtwá niebieſkiego. Ći śpiewáią pioſnkę no-
wą/ nowey vmowy o łáſce Bożey/ y o odpußzeniu grze-
chow w Pánie Jezu Kryſtuſie/ ták wielkim głoſem/
iż ich świát z bránámi piekielnymi ſłucháć niemoże.
Ći ſą/ ktorzy z niewiáſtámi/ tho ieſt/ z niewiernymi/ y
Syny Dyjábelſkimi/ y náukámi ich fáłßywymi nie ſą
pomázáni: abowiem dziewice ſą/ y oczyśćieni ſą przes

wiárę/ iáko Łukász w dziejach nápisał Apostolskich.

Act. 15. Iż przez wiárę bywáią sercá ludzkie oczyśćione/ w ich vśćiech powieda Jan święty/ nieiest nalezione kłamstwo/ zdrádá/ obłudá/ potwarz/ y znamienie Papieskie/ y máią odpuszczenie grzechow/ bo są bez zmazy/ przed stolicą Bożą.

Niezeństwo nieiest Boża vstáwá.

Już tu tedy stąd kożdy wierny obaczyć może/ iż tho wásze szalone dziewictwo/ y tá smrodliwa á wymyslona czystość kápłańska/ nieiesth z żadney vstáwy pismá Swiętego/ od Páná Bogá postánowioná/ ale iest od

2.Cor. 11. Dijabłá Kxiążęćia tego Swiátá/ przemienionego w Aniołá świátłośći wymyslona/ á od Antykrystá Rzymskiego w kielká seth lat/ iáko tho vkáże niżey/ po Pánu Krystusie/ y Apostolech iego do kośćiołá świętego wprowádzona/ ktora przedtym w kośćiele świętym nigdy niebyłá/ zá Apostołow/ y onych pierwszych Swiętych Biskupow y męczennikow: ktore ty vsty swymi nieczystymi/ hánbisz y sromoćisz/ iákoby Apostołowie świę-

1.Cor. 9. ći żony swoie własne porzućili/ á s cudzymi niewiástámi po świećie chodzili. I iákoby Biskupi święći/ y inszy słudzy kośćielni/ po Pánu Krysthusie/ żon swoich własnych niemieli/ ále thák z nierządnymi mierchami mieszkáli/ iáko wy dziś swiebodnie mieszkáćie.

A iż to iest fałsz/ iáśnie sie to okázuie s kxiąg wászych własnych. Jesli temu niewierzysz/ weyrzysz proszę ćie co Apostołowie święći/ o żonach Biskupich/ y inszych sługach kośćielnych vstháwili/ w szostym y pięćdziesiątnym Kánonie/ kthore Klemens zebrał y spisał: Ty słowá tám są.

Co Apostołowie o żonach swoich nápisáli y vstáwili.

Anno. 95. Tom.1.Concil.

Aby żadny Biskup/ y żadny kápłan pod postáwą nabożeństwá/ żony swoiey własney nieporzucał/ á ieśliby

porzućił

porzućił/ áby był zaklęty/ á ieśliby w tym trwał/ áby był s kápłáństwá zrzucon. A słyszysz tu/ co Apostolskie Kanony w wászych własnych kxięgach/ o żonach kápłańskich powiedáią?

Can.6. et 50. Apost. Dist. 28. Si quis.

Náprzećiwko they vstáwie Bożey/ y náprzećiwko tym Kanonom Apostolskim/ ták iáko wászy pisárze piszą otym/ pobudził Dijabeł małżeństwá vććiwego głowny nieprzyiaćiel. Naprzod Kálixtego pierwszego/ Papieżá Rzymskiego szostegonastego/ ktory przemieniwszy sie/ w Aniołá świátłośći/ przykazał kxiędzom/ y sługom kośćielnym/ á szafárzom tháiemnic Bożych/ áby żon własnych niemieli/ niemieszkáli/ y nieobcowáli snimi.

Co Papieżowie náprzećiwko Apostolskiey vstáwie postánowili.
Kalixty pap. Anno. 219. Dist. 27. can. presbiteris. Nauclerus Gen. 8. Fol. 28.

Kthore postánowienie/ potym widząc być z náuki Dijabelskiey/ Sylwester pierwszy/ Papiesz trzydziesty y trzeći/ práwie Westu lath/ po Kálixtym złamał/ y wszystkiey kxiężey záśie roskazał/ áby kożdy żonę swoię własną miał/ y mieszkał snią/ według roskazánia Duchá świętego/ y náuki Apostolskiey.

Sylwester pa. Anno. 313. Bergo. lib. 9. Sab. plat. polid. lib. 5. cap. 4.

A iż potym wkrotkim czáśie było wielkie Concylium Niceńskie/ ná ktore sie było ziáchało Biskupow trzysta y ośmnaśćie/ náprzećiwko Arryuszowi kácerzowi/ tám ná tym Concylium/ miedzy inszymi rzeczámi/ pobudził był Dijabeł niektore Biskupy/ iż chćieli kxiężey/ albo sługom y szafárzom taiemnic Bożych/ żony własne odiąć/ pod postáwą náprawienia/ y nabożeństwá. Tám ná ten czás będąc Páfnucyus wyznawcá Boży/ powstawszy sprzećiwił sie temu/ wyznawáiąc być vććiwe małżeństwo/ y powiedział być czystość obcowánie z żoną własną/ y rádził wszystkiemu Concylium/ áby tákowey vstáwy nieklądli/ ćieszką mieniąc być tá-

Concil. Niceńskie Anno. 325. Dist. 3. can. [illegible] tcena Sino. [illegible] m.1.concil. [illegible] 252.

kową.

Hist. Trip. lib. 2. cap. 13. polid. lib. 5. Cap. 4. Paphnucius wyznawca Boży.

Anno. 325. Co Synod Niceński vradził o zonach kapłáńskich.

kowa przyczyne/ktora c`im sámym/y drugim małżon
kom/miáłá vżynić pobudke ku nieczystośći. A to po-
wiedział Páfnucyus mąż święty/ chocia sám zony nie-
miał: J wßystek Synod pochwalił wyrok iego/y nic
naprzećiwko temu niepostánowił/ale to na dobra wo
la kozdemu dał y dopuśćił. A słyßyß thu/ co Synod
Niceński/ktory był po Apostolech w kielkáset lat/vra
dził o zonách kápłáńskich? á słyßyß/ iáko nic náprzeći
wko zonam kápłáńskim niepostánowił? á słyßyß/ iáko
dopuśćił/ y dał kozdemu ná dobra wola iego? A cze-
muß wy tedy inák vstáwiaćie? czemu inák roskázuiećie?
czemu ná dobra wola kozdemu niedopußczaćie? iáko
ná on czás dopußczono? Jzaß sámi niepowiedaćie/ iż

Dist. 15. Can. Sicut Sancti Euanielij.

ty czterzy Concylia/ Niceńskie/ Konstantynopolskie/
Efezińskie/y Kálcedońskie/ iáko Ewanielistowie cztе
rzey máią być chowáne? Jzaß teß niewiećie/albo te-
go w wáßych własnych kxiegach niemaćie? Jż kiedy

Dist. 50. Domino sancto in fine.

przychodzi ná kośćioł/iáka roznicá/około wiary/tedy
sie záwße maćie vćiekáć/do tych Concylia/ kthore są
przednieyße/ stárße/y poważnieyße? A czemuß thedy
to vstáwa Swieta pierwßego y stárego kośćiołá gá
dźićie? czemu sromoćićie/ony pierwße Biskupy. 318.
ktorzy ná rádzie Páfnucego przestáli? O nieprzyia-
ćiele Boży/á baczyćieß iuß/ iáko sie zgadzaćie z Apo-
stolská/y pierwßego kośćiołá náuka?

A iż on chytry a stáry wáß Dyabeł/iest wielki y gło
wny nieprzyiaćiel/małżeństwu vććiwemu/ y radby to
widział/ aby żadny mąß swey zony własney niemiał/
y żadna swego własnego męża/ ále iżeby wßyscy w nie
czystośći żyli/y n[a] wieki potępieni byli. Przesto teß nie
chćiał dług ćierpieć/tey świetey vstáwy/ ktora sie stá

łá ná Niceńskim wielkim Concylium/ále to záśie wßy Anno. 328.
stko pręthko w kielká lat sprot/złamał y odmienił/ná Vide concili-
Concylium Eliberynum/ w Hißpaniey/ná ktore Con- um Eliberi-
cylium ziechało sie było/Biskupow tylko dziewietna- num. Tom. 1.
śćie/ktorzy ohánbili y zesromoćili trzysta y ośmnaśćie Conciliorum.
Biskupow/ y wßystko Concylium/ Niceńskie/ y znád- Ca. 33.
chnienia ßátáńskiego vstáwili/y pod strácenim vrzę- Concil. Eliberinum.
du kośćielnego roskazáli/áby żadny Biskup/sługa koś
ćielny/y ßáfarz táiemnic Bożych/z żona swoia wła-
sna niemießkał/nieobcował/y dzieći snia niemiał: Zá
pamietáli byli onych słow Duchá Swiethego. Zoná psal. 128.
thwoiá iáko winna máćicá/w kráiach domu thwego/
Dziatki twoie iáko látorośle oliwne/w okoł stołu twe-
go. Oto ták będzie błogosłáwiony człowiek/ kthory sie
boi Páná. J onych teß słow byli Duchá Swietego zá
pamietáli/ kthoryby Biskup vmiał dziatki swoie rzą- 1. Tim. 3.
dźić.

A iż potym w kielká lat powstał był z dopußczenia Concil. Gangren.
Bożego/ Kácerz Eustachius/ktory vczył/ iż żadny zo- Anno. 333.
náthy/ ku Pánu Bogu nádzieie dobrey mieć niemoże: Vide concil.
Náprzećiwko ktoremu/ ziechało sie było ßesnaśćie Bi Gangren.
skupow/ná Concilium Gángreńskie/ná ktorym znowu Tom. 1. Dist.
postánowili/ áby kxieża záśie żony mieli własne/ y snie- 31. Si quis vituperat nuptias.
mi mießkáli: Słowem Bożym/ y Swiatośćiámi ßáfo-
wáli: Przeczytay sobie ieśli chceß Concylium Gángren Dist. 30. can.
ſe/y wáße własne Cánony/ktore są o thym nápisane/ Si quis nuptias.
wßákem náznáczył mieyscá.

Było záśie potym Concylium Walentynum/we Frán Concil. Valen.
cyey ná kthore sie było ziáchało Biskupow trzydzieśći Anno. 392.
Tám naprzod z náuki ducha nieczystego vrádzili/ áby Tom. 1. concil.
kxieża żon własnych niemieli: ktora rze[c]z potym Syry Dist. 82. Can. Qu[i]a aliquantide

Polid. lib. 5. cap. 4.
Dist. 84. Can. Quis quis cler.
Concil. Teles um. Syricius. Ca. 9.
Syrycyus papież odiął żony.

cyus papież trzydziesty y osmy bałwochwálcá potwierdził/ y do kośćiołow krześćijáńskich ná záchod słońcá grożąc mieczem wprowádził: J przywiodł ono pismo Swięte ku temu nieżeństwu/ ktore nápisał Swięty Páweł do Rzymiánow/ tymi słowy. Kthorzy w ćiele są/ Pánu Bogu sie podobáć niemogą. Jákoby tho pismo miáło być przećiwne małżeństwu kápłáńskiemu. Gdyż tu Duch Swięty powieda: Jż ći ludzie/ ktorzy w ćiele są/ to iest/ ktorzy sie nie odrodzili z Duchá Swiętego/ y ktorych ludzi/ nie Duch Swięty rządzi/ ále ćiáło ich własne/ tákowi sie Pánu Bogu podobáć niemogą. A iż sie thy słowá ták rozumieią/ sam Páweł Swięty tego poświadcza/ tymi słowy/ kthore niżey do Rzymiánow pisze mowiąc. Jż wy nieiesteśćie w ćiele/ ále w Duchu/ ábowiem Duch Boży mieszka w was. A ztąd sie też okázuie/ iáko iuż ná on czás Papieżowie pismo Swięte wywracáli/ y iáko sie náuk Dyabelskich trzymáli.

Rom. 8.

Concil. Carta. Anno. 400.
concil. Carta. 2. To. 1. ca. 2.
Dist. 84. can. cum in preterito.

Jzásie wkrotkim czásie zá tegoż Syrycyuszá Papieżá/ było wtore Concylium Kártáinskie/ ná ktorym Aurelius Biskup mowił/ do inney kxiężey/ áby Biskupi słudzy kośćielni y száfárze thájemnic Bożych czystość záchowáli/ żon swoich własnych niemieli/ y z nimi niemieszkáli/. Ná co wszyscy kxięża odpowiedzieli: Podoba sie to nam: Niechay ták będzie. Ale czemu pierwey nieszli do pismá Swiętego/ y nieprzeczytali onego świádectwá Duchá Swiętego/ ktore Páweł Swięty pisze do Tymoteuszá y do Tytá Biskupow o ich żonách. Jż Biskup ma być iedney żony mąż. A iż zákázowáć małżeństwá są náuki Dyabelskie/ ktore miáły ostátecznych czásow nástáć.

1. Tim. 3.
1. Tim. 4.
Tit. 1.

Ale

Concil. Tolet. Anno. 407.
In decr. Iuonis. Lib. 3.
Tom. 1. concil. cap. 1.

Ale potym w kielká lat/ było w Toletanie Concylium pierwsze/ ná ktore sie ziechawszy Biskupi/ vstáwę Syrycego Papieżá złamali/ y znowu żon własnych kxiężey mieć dopuśćili/ gdzie tham ty słowá nápisáli/ Podoba sie to nam/ áby słudzy kośćielni czysthego żywotá byli/ by też dobrze żony mieli/ thedy mogą w kośćiele służyć/ á wszákoż ktorzyby przed zápowiedzią/ kthora sie byłá stałá/ przes ony pierwsze przed námi Biskupy postánowioná/ nie skromnie z żonámi żyli/ áby tákowi kxiędzmi niebyli: J máło niżey. Podoba sie to nam/ áby kthorychkolwiek kxiędzow żony zgrzeszą/ mężowie ich mieli moc nád nimi/ etć. Jzásie ieszcze niżey. Biskupia/ Stárszego/ y sługi kośćielnego corká/ ieśli sie vda ku niebożeństwu/ á pothym zgrzeszy/ etć. A baczyż thu: Co Biskupi ná tym Concylium sámi wyznáwáią: Jż tu żadney zápowiedzi Boskiey około małżeństwá kápłáńskiego niewspominaią: Jedno thylko pierwsze Biskupy/ ktorzy to byli przed nimi vstáwili/ y małżeństhwo kápłanom zápowiedzieli: A nierządnych nałożnic chowáć dopuszczáli/ iáko też tám o tym sámi nápisáli.

cap. 7. 33. q. 2. vt Si quorumcumq3.
ca. 19.

W krotkim czásie pothym Jnnocencyus pierwszy/ Pápież czterdziesty/ wszystkiey kxiężey roskazał/ áby żadny kxiądz wdowy/ álbo porzuconey niewiásty niepoymował/ iedno tylko pánnę/ áżby też wtorey żony żadny kxiądz niemiał. Jeśli temu niewierzysz/ posłuchay słow własnych tego Jnnocencyuszá Papieżá/ ktory ták mowi. Aby niewiásty wdowy kxiądz niepoymował żony/ ábowiem nápisano iest. Kxiądz żonę pánnę poymie/ á nie wdowę áni porzuconą. A baczyż iuż/ iáko sie zgadza twoiá náuká y pisánie/ s pierwszego kośćiołá nauką y pisánim:

ca. 17. Dist. 34. can. Is qui.
Jnnocen. Pap. Anno. 411.
Tom. 1. concil. Epi. 2. Jnnoc. ad Victricium. cap. 4. et 6.
Leuit. 21.
Eze. 44.

Tenże

Innocent. pa. Anno. 413. Epist. 3. Innoc. ad Exuperi: Tholosanum Episcopum. Cap. 1. Tom. 1. Concil. Dist. 28. proposuisti.

Tenże záśie Innocencyus Papież zápomniawszy tego wszystkiego w kilká lat nápisał list/ do Exuperyuszá Tholosáńskiego Biskupá/ áby kxiężey niedopuszczał sie ożeniáć/ pámiętáiąc ná vstáwę/ niemowi tám Bożą/ álbo Apostolską/ ále Sirycyuszową Papieżá pierwszego/ ktory z duchá nieczystego pobudzony wprowádził nieżeństhwo kápłáńskie do kośćiołá krześćijáńskiego. Tu stąd obaczyć możesz/ iáko są ludzie odmienni sámi w sobie/ ktorzy sie nie oglądáią ná słowo Páńskie.

Innocent. pa. Anno. 415. Epist. 24. ad Sinod. Toletanum. Cap. 5. Tom. 1. Concil.
Levit. 21.
1. Tim. 3.
Tit. 1.

I záśie w kilká lat tenże Innocencyus Papież/ nápisał list do Biskupow/ ná Toletáński Synod/ áby do kośćiołow nieobieráli y wzywáli/ ażby ich pierwey pytáli/ iesli Pánny poymowáli. y przywodzi tám to pismo Swięte/ powiedáiąc/ iż nápisáno iest w Stharym Testámenćie. Zonę Pánnę niechay poymie kxiądz/ I ná drugim mieyscu. Kxiężá moi ras sie niechay ożeniáią/ y niechay dwu żon niemáią. Abowiem Páwel mowi: Iedney żony mąż. A baczysz tu tego Papieżá/ iáko był odmienny/ y sobie sprzećiwny? Tom dla tego tu nápisał/ ábysmy sie ná ludziách niebudowáli/ y niedufáli ludziom/ iáko pismo mowi Swięte. Przeklęty kthory dufa w człowieku/ ále sie záwżdy oglądáli/ ná Páná Bogá/ y ná iego vstáwy swięte.

Iere. 17.

Concil. Aphric. Anno. 425. Tom. 1. concil. Aphric. Cap. 27. Dist. 84. Cum de quorundam. Dist. 32. placuit Episc.

Máło potym: Ná Concylium Afrykanum/ ziácháwszy sie Biskupi postánowili według Concylium Kártágyńskiego/ áby kxiężá z żonámi swymi własnymi niemieszkáli: Gdzie tám tymi słowy nápisáli. Poniewasz o niektorey kxiężey náprzećiwko żonam własnym o niepowśćiągliwośći ich słyszemy: Podobáło sie nam/ áby Biskupi/ Stárszy/ y słudzy kośćielni/ według vsthaw pierwszych/ z żonámi swymi nieobcowáli. Co iesliby

inák

inák vczynili/ áby z vrzędu kápłáńskiego byli zrzuceni. A nád to/ inszey kxiężey krom tu ieszcze nieprzyniewolamy/ ále ie według zwyczáiu kożdego z osobna kośćiołá záchowywamy. A słyszysz tu/ iáko mowią? Ták sie nam podoba. Nie mowią ták sie podobáło Duchowi swiętemu? ták iest w pismie swiętym? Ták Pan Krystus/ y Apostołowie iego postánowili? Tho sie dziáło czásu Papieżá Bonifácyuszá/ przed kthorym było przedtym Papieżow czterdześći y ieden.

A iż ná to postánowienie/ wiele Biskupow y Kxiężow/ przes długie czásy niedbáli/ ále sie według pismá Apostolskiego spráwowáli/ kthory mowi: Lepiey żonę mieć/ á niszli zápalenie ćierpieć. Przeto Pelágyus Wthory/ Papież szesćdziesiątny y trzeći/ ponowił vstáwy/ pierwszych Antykrystow/ y srodze przykazał/ áby kxiężá álbo żony własne/ porzućili/ álbo w kośćiele ludziom niesłużyli swiątośćiámi/ y słowem Bożym.

1. Cor. 7.
Pelagius pa. Anno. 5[illegible]2. polid. lib. 5. Cap. [illegible]

Po kthorym Pelágyuszu Papieżu/ nástał Grzegorz pierwszy/ Papież szesćdziesiątny y czwarty/ ktory widząc/ iż thego Pelágyuszá przodká swego/ byłá náuká przećiwna/ nauce páná Krystusowey/ ktory tylko dla cudzołostwá porzućić y rozwieść sie z żoną dopuśćił. Przeto zostawszy papieżem po smierći iego vstáwił/ áby żadny/ ná vrząd kápłáński obieran niebył/ ktoryby pierwey czystośći chowáć/ áż do smierći/ nieslubował. Ale z iákim tego żalem Grzegorz potym vżywał/ vkázuie sie to z listu Swiętego męża Vdálryká Biskupá Auspurskiego/ kthory list pisał do Mikołáiá Papieżá/ vpomináiąc go/ áby niezákázował kápłanom małżeństwa/ gdzie tám w tym liśćie miedzy innymi rzeczámi

Gregor. pap. Anno. 593. Dist. 81. Can. Oportet sacerdotes.
Anno. 861. Huldricus S. Episcopus. Augustanus in Epistola sua ad Nicolaum primum papam Romanum.

tak piſze. Iż gdy ſie Grzegorzowi Papieżowi przydá-
to niektorego dniá poſłáć ryb łowić do Sadzáwki / s
kthorey miáſto ryb przes ſſeśćdzieſiat tyſiecy głow
dziećinnych wyćiagniono dniá iednego. Vyrzawſzy to
Grzegorz Papieſz / weſtchnał / y nátychmiaſth ſwoie
vſtáwe być niepobożna wyznał / kthora był ná kxiezo
vczynił / y mowił ony ſłowá s Concylium Apoſtolſkie-
1. Cor. 7. go. Lepiey żone mieć / á niſſli zápalenie ćierpieć. I
przydał ieſzcze wiecey ſam s ſiebie. Lepiey ſie dopu-
śćić kxiezey ożeniáć / á niſſli dziatki niewinne zábiiáć.

Honorius pa: Po Grzegorzu Papieżu w kielkadzieſiat lath / czáſu
Anno. 635. Honoryuſzá pierwſzego / Papieżá ſiedmdzieſiathego /
Concil. Tolet. było Concylium w Toletanie czwarte / ná ktore ſie Bi-
4. Tom. 2. ſkupi z iáchali / y ſiedmdzieſiat y czterzy árthykuły no-
Cap. 41. 42. 43. we vſtáwili y ſpiſáli / miedzy ktorymi teſz to vchwali-
Diſt 82. Can. li / áby Kxieża z dopuſzczenim y wiedzenim Biſkupá /
Quidam Cle- zony włáſne mieli. A ktorzyby żon włáſnych mieć nie-
rici chćieli / áby podeyrzánych niewiaſt w domiech ſwoich
Bracaren. niechowáli / y niemieſſkáli ſnimi.
Concil. 2.
Tom. 2.
Cap. 26. Pothym náſtał Mártynus pierwſzy Tudertynus /
et 28. 29. et 30. Papieſz ſiedmdzieſiathny y czwarty / kthory niechćiał
Martin. pap. mieć wiecey y ćierpieć kxiedzow żonátych w kośćiele
Anno. 653. Bożym / y vczynił poſthánowienie / áby pierwey kożdy
Concil. Tole- ſługá kośćielny ſlubował czyſtość chowáć / á niſſliby
ta. 8. był wybran y potwierdzon ná vrzad kápłáńſki. Jeſli
Tom. 2. ca. 5. chceſz tego Mártynuſá Papieżá vſtáwe czytáć / ty ſa
et. 6. ſłowá iego. Sługa kośćielny kthoryby był obran ieſli-
Diſt. 27. by zeznał / iżeby miał wola mieſſkáć w małżeńſtwie / á
Cum [illegible] rzekłby / iż niemoge w czyſtośći trwáć / tákowy niema
być potwierdzon. A ieſliby w potwierdzeniu milczał /
y był potwierdzon / á potymby w małżeńſtwo wſtapił

niema

niema ſłużyć w kośćiele / y niema być kxiedzem.

Tu obácz / ieſli ſie tego vſtáwá Papieżá zgadza z v-
ſtáwa Duchá Swietego / ktory ták mowi. Iż Biſkup 1. Tim. 5.
ma być iedney żony mąż. Ale ſie to wſzyſtko dla tego
działo / áby ſie ono proroctwo Páwłá Swietego wy-
pełniło / kthory ták prorokował. Iż po moim odeśćiu / Act. 20.
przyida ná was wilcy ſrodzy / ktorzy beda mowić rze-
czy przećiwne / áby záwiedli zá ſoba vcznie / ktorzy od- 1. Tim. 4.
ſtapia wiáry / y beda vczyć náuk Dyabelſkich zakázo-
wáć małżeńſtwá.

Ale iáko ſie wam thy náuki Dyabelſkie ſſáńcowáły
potym / dość ſſeroce vkázuia to wáſze włáſne Synody
ktoreśćie potym miewáli / w iákowey nieczyſtośći y So-
domie kxieża żyli.

Okazał teſz tho Bog potym iáwnie / y odkrył przed Jan Papiezo-
wſzyſtkim świátem / iż Jan oſmy / niewiaſthá nieczyſta wa.
Papieżem byłá / ktora w Proceſſyey chodzac przed w- Anno. 857.
ſzyſtkimi ludzmi dziećie vrodziłá. Tá niewiaſtá Lod- plat.
wiká wtore ná Ceſárſtwo koronowáłá ktory przed nia Sab.
padał / y nogi iey ſmrodliwe cáłował. A to ſie wſzyſt-
ko ſtało / áby ſie ono proroctwo Janá świetego wypeł-
niło / kiedy mowił Anioł do niego. Choć ſám vkáżeć po- Apocal. 17.
tepienie Kurwy wielkiey / ktora ſiedzi ná wielu wo-
dach / z ktora nieczyſtość płodza Krolowie Ziemſcy /
y popili ſie / ktorzy mieſſkáia ná ziemi / Winem iey nie-
czyſtośći. Tá ná czele ma nápiſáne imie / Táiemnicá / Táiemnicá
Babilon wielka mátká nieczyſtośći / y ohydzenie ziemie Babilon.
Tá niewiaſtá nápiłá ſie krwie Swietych / y krwie me-
czennikow Jezuſowych.

A iż przedſie potym byli niektorzy ſludzy kośćielni /
po niektorych ſtronach / w Rzeſzy Niemieckiey / Wy-

skiey/y Fráncuskiey/ktorzy wedlug Apostolskiey náuki własne żony mieli/ták iáko to Concylia okázuią: wzbudził potym Dyabeł Grzegorzá siodmego/ Mnichá/ y Czárnoksiężniká złośliwego/ Papieżá sthosześćdziesiątnego y siodmego/ ktory vczyniwszy w Rzymie Concylium na księżá/ vstáwił/ áby żadny ná kápłáństwo nápotym przypuszczon niebył/ ażby pierwey czystość chowáć ślubował/ á iesliby sie też kthory ksiądz po ślubie ożenił/ y iego Dyabelskie przykazánie przestąpił: áby żadny tákowy do kośćiołá niebył pusczon/ aszby pierwey żone porzućił. A iesliby żony porzućić niechćiał/ áby w kośćiele nieposługował/ á ono iego małżeństwo było poczytano nieczystośćią. Tákowy list potym ten Grzegorz nápisał/ y po wszystkiey Rzeszy Niemieckiey Włoskiey/ y Fráncuskiey rozesłał/ tymi słowy. Grzegorz/ ktory y Hildebrándus/ Papiesz/ sług Bożych sługá/ po wszystkim Włoskim Krolestwie y Niemieckim/ powolne Swiętemu Piotrowi/ posłuszeństwo okazuiącym/ Apostolskie błogosłáwieństwo. Ktorzy są presbitery stárszy/ y księżá inni kośćielni/ ktorzyby w występku nieczystośći leżeli/ zákázuiemy im s strony Bogá wszechmogącego/ y mocą Piotrá świętego/ wchodzenie do kośćiołá/ ażby sie polepszyli y pokutowáli (to iest żony własne porzućili) A iesliby ktorzy w grzechu swoim woleli zostáć (to iest w małżeństwie mieszkáć) tedy tákowych posługi Kośćielney/ żadny niema vżywáć. etć.

Gregor. Pap. Anno. 1078.
polid. lib. 5. cap. 4. in fine.
Naucl. generat. 36. Fol. 160.
plat.
Sab.
Sigeb.
Alb. Kránc.
vide. Tom. 2. conciliorum.
Decret. Gregorij septimi. in fine.
Vide Marianum Scotum et.
Dist. 81. can. Si qui sunt presbiteri.

Iuż tu tedy kożdy wierny ztąd obáczyć może/ iáko sie długo Dyabeł stárał oto/ przez niektore Papieże y księżą náczynie swoie/ poczawszy ieszcze od Kálixte° pierwszego/ Papieżá kościegonaśćie°/ po páńskim národzeniu we dwuset

Iáko sie długo stáráł áby księża 300 lat... nie mieli. Calixtus. 219.

dwuset lat y w dziewiącinaśćie/ aż do te° Grzegorzá siodme° Hildebrándá/ Papieżá sto siedmdziesiątne° y siodmego/ roku Páńskie° národzenia/ tysiąc siedmdziesiąt y osim lat. Aby był mogł odiąć kápłanom własne żony/ á dáć im nieczysthe merchy. Ale iż záwżdy miał Pan Bog swoie w kośćiele/ ktorzy sie dosić długo/ według náuki Apostolskiey/ o żony własne zástáwiáli/ y vććiwego małżeństwá ták długo pismem świętym bronili/ aż náostátek Láćinnicy vstáli/ tylko sámi Grekowie y Ruś przy żonach zostáli. A to sie iusz w ten czás stáło/ kiedy sie Papieżowie vbogaćili/ w pyche podnieśli/ y Pány thego Swiátá sobie żołdowáli/ y po sobie mieli.

Greg. Hilde. Anno. 1078.
Láćinnicy vstáli/ tylko grekowie y Ruś nieustáli.

Thu też ieszcze kożdy obáczyć może/ iż ten Grzegorz Papiesz prawdziwy Antykryst/ ktory otho będąc naprzod sam nieczysty/ przes zdráde y pieniądze wszedwszy ná Papiestwo/ y z Dyabły máiąc porozumienie/ iáko onim piszą Benno/ y Opath Vspergensis/ będąc też báłwochálcą/ ktory Piotrową mocą/ małżeństwa zákazał/ ktore Bog wszechmogący sam postánowił/ y małżonkom błogosławił. I zásie: iż oto vććiwe małżeństwo y iáko Duch Swięty mowi/ łoże niepokálone zowie y názywa/ występkiem nieczysthym/ y grzechem plugáwym.

Sigeb.
Brno Card.
Vsperg.
Ebr. 13.

O niewsthydliwy Mnichu Antykryśćie Rzymski/ w ktoreyżeś sie tego szkole náuczył/ áby Bog wszechmogący księdzom / álbo kośćielnym sługom/ vććiwego małżeństwá bronił y zákazał: áby miało być występkiem nieczystym: álbo grzechem przed Bogiem: Abowiem iesli Bog księżey broni małżeństwá vććiwego/ y iest małżeństwo występkiem nieczystym/ y grzechem/

tedyć naprzod prorocy ſwięći/ potym Apoſtołowie pá
na Kryſtuſowi/ á náoſtatek wßyſcy kxięża/ kthorzy po
Pánu Kryſtuſie/ y Apoſtolech iego w Kośćiele świe-
tym dáley á niſſli przes tyśiąc lath/ w małżeńſtwie
vććiwym żyli/ y wtym ſtanie s tego świátá zeſſli/ tym
obyczáiem/ według twego Dyjabelſkiego poſtánowie
nia/ y roſsądku/ potępieniby byli:

O Bałwochwálco złoſliwy/ powiedz czyiążeś wżdy
mocą/ tego małżeńſtwá kápłáńſkiego zábronił: powie
daß iż s ſtrony Bogá wßechmogącego: Jeśli tak ieſt
iż s ſtrony Bogá/ vkáßże: gdzie Bog broni ſługom ko
śćielnym małżeńſtwá: A iż tego nigdy vkázáć niemo-
żeß/ przeto teß mocy/ niewiem iákiey/ Piotrá świete-
go przyſądzaß do tego. Vkáß proßę ćie/ co to zá moc
Piotrá świetego: álbo gdzie Piotr świety/ ſługom ko
śćielnym bronił kiedy małżeńſtwá vććiwego:

Lepiey tedy Duchowi świętemu wierzyć ſámemu/ y
náuce iego/ kthory tak mowi. Jeśliś poiął żonę/ nie-
1.Cor. 7. zgrzeßyłeß: J pánná ieśli ſie podda w małżeńſthwo/
niezgrzeßy: A niſſli thobie Antykryśćie Rzymſki/ y s
Matt. 15. twoimi ludzkimi vſtáwámi. Náprzećiwko ktorym v-
Marc. 7. ſtáwam twoim/ Pan Kryſtus ták mowi. Wpośmie-
Eſa. 29. chśćie obroćili przykázánie Boże/ dla vſtaw wáßych
O obłudni ludzie: Dobrzeć o was powiedział przed
tym Ezáiaß Prorok. Przybliżámi ſie ten lud vſty ſwo
imi/ y ććimie wárgámi/ ále ſerce ich ieſt dáleko od mnie.
nie. Ale proznomie chwalą vczęc náuk/ y przykázánia
ludzkiego.

Gdzieżeś ieſt teras Kxięże Biſkupie Krákowſki/ y
że wßytká Papieżá Rzymſkiego ordá: Piß że teras/
y mow teras: Jż Apoſtołowie/ żony ſwoie właſne po-
rzućili:

rzućili: iż kxięża w kośćiele pierwßym/ żon właſnych
niemieli: Jż Concylium Niceńſkie wielkie/ y inße Con
cylia pierwße pobłądziły/ iż żon właſnych kápłanom
mieć dopuśćiły:

Broń teras Antykryſtá Rzymſkiego/ y nieżeńſtwá
twoiego: Broń náuk Dyjabelſkich/ y vſtaw ludzkich:
Niedopußczay ſie Kxiedzom ożeniáć/ káß im Jano-
wey Papieżowey roſkazánia/ y tego Grzegorzá Czár-
nokxiężniká vſtáwy ſłucháć: áby merchy nieczyſte cho-
wáli/ dziatki niewinne thopili/ zábijáli: Niechay bę-
dą Pánie Tryobulares/ Duobulares/ Vnobulares
przy Papieżu wáßym: Niechay będą przy Kárdyna
lech y Biſkupiech Cynedy: Niechay będą w dworzech
wáßych/ w plebániach wáßych/ klaſſtorzech wáßych
concubinę & meretrices: Niechay kxiądz płáći po trzy
grzywny ná kożdy rok od płodu: Niechay kxięgi bę-
dą piſáne/ y wezwáne liber vitę/ iáko wiele Jorgieltu
kożdego roku przybywa:

Pißćie teß ktemu do ludu poſpolitego/ mowiąc ták:
Gdy czythaß álbo ſłyßyß/ moy miły krześćijáninie/ od
tych nowych vczyćielow/ o złym á nieprzyſtoynym ży-
woćie/ przełożonych duchownych (duchá rozumiey nie
czyſtego) Niechże ćię to nieobráża/ żebyś dla złego ży
wotá náßego/ miał ſie od iednośći/ y zgody náßey/ kto
rą mamy z Lucyperem/ y z Antykryſtem Rzymſkim/
ſługą iego/ odrywáć od nas. Boć ći nowi Káznodzie
ie/ niczym więcey niekáżą y niepißą/ iedno o nas: Ale
niechać ći nowi káznodzieie pißą y káżą/ co chcą/ y
dokąd chcą/ my przedśie poſtáremu więcey będziemy
ſłucháć/ Janowey oſmey Papieżowey Rzymſkiey/ kto
rá dzięćię vrodziłá/ y Grzegorzá Hildebrándá czárno-
kxiężniká

[...]pieznika/á nissli tych Heretykow/á nissli Páná Jezu Krystá/á nissli Apostholow iego/y onego pierwszego kośćiołá/w ktorym byli Swięći Biskupi żonáći/Hylaryus/Tertullianus/Hermes/Spirydyon/y inszych niemáło.

Toć sa wásze słowá o ludzie zápámiętáli Dusz swoich/s ktorych/y co inszego vkázuiećie/iedno iżeśćie iusz ták bárzo sa zátwárdziali w sercach swoich/y wtych náukach Dyjabelskich/iż tesz o poprawieniu námnieyszey iskierki niemyślićie. Zbudził Pan Bog tych dni ostátecznych/wiele ludzi Bogoboynych y vczonych/w pismie świętym/ktorzy/y piszą/y wołaią vstáwicznie/ná te wásze Sodome/y Bábilonią/ktora sie przed oczymá wszystkich ludzi z merchámi nieczystymi osádźe wiła/ á wżdy przedśie żadney poprawy niemász.

Wołał tesz przedtym/ dosić ná was/y kxiegi pisał/ o nieczystośći nieżeństwá wászego/Slachetny y vczony masz/Kxiadz Stánisław Orzechowski/s Przemyskiey ziemie/Pleban Zyráwski y Sánocki/ y Kánonik Przemyski/Papieżá Rzymskiego teras wierny/y zyzliwy sługá/abyśćie mu odpowiedzieli/ Jesli to dobrze czynićie/y iesli sługámi Antykrystowymi niejesteśćie/ iż ssafárzom táiemnic Bożych/vććiwego małżeństwá bronićie: ktory asz do tego czásu/od was żadney odpowiedzi niema/ y otho was vstáwicznie prośi/ y kleka przed wámi/y przed Bogi wászymi/abyśćie mu odpowiedz dáli/álbo go z żona ćierpieli/y dowiedli tego s pismá świętego/przez vććiwe małżeństwo iego gánićie/á swoie smrodliwe nieożeństwo y nieczystość chwalićie: A zwłaszczá iż małżeństwo iesth od Páná Bogá vstáwione/á nieżeństwo wásze smrodliwe/iest od Dyjabłá

Stanislaus Orzechowski kánonik przemyski.

wymyslone/y od Antykrystá Rzymskiego do Kośćiołá Bożego wprowadzone y potwierdzone

Jużem tu dotad vkazał y nápisał dwie cześći tych kxiag moich o pokorze y náuce Páná Krysthusowey y wiernych zwolenników iego/ y o pokorze y náuce Papieżá Rzymskiego y wászey/y może iusz kożdy wierny obaczyć/iáko sie wásza pokora y náuká/s pokora y náuka Páná Krystusowa zgadza. J może was iusz stad kożdy wybrány Boży poznáć/ieslíśćie wy sa prawdziwi vczyćielowie/prawdziwi pásterze/ prawdziwi przyiaćiele Boży/álbo oni zwodźićielowie/drapieżni wilcy/ y nieprzyiaćiele Boży/przes ktore drogá prawdy Bożey miáłá być zbluźniona: iáko Piotr Swięty nápisał o was. Ale podźmy do Krzyżá trzećiey cześći/ ktora krotko odprawiemy. 2.pet.

Trzećia cześć.

O Krzyżu Páná Krystusowym/y zwolenników iego.

Ako Pan Krystus syn Boży/ thu ná ten świát/nietylko dla tego przyszedł/aby sie vkorzył y wola oycá swego obiáwił/ále áby tesz rozmáite vdreczenia/ prześládowánia ćierpiał/y krzyż no-

ſit. Ták teß ſwoim Zwolennikom roſkazał/áby przeſlá
dowánia y vdręczenia rozmaite ćierpieli/y krzyß ſwoy
zá nim noſili/ieſliżeby do kroleſtwá niebieſkiego wniść
chćieli.

Co iesth krzyß krześćijáńſki. A then krzyż nic inßego nieieſt/ iedno ieſt wßeláka
przećiwność/vdręczenie/y ſmutek/ktory Pan Bog ná
ſwoie wybráne przepußcza tu ná thym świećie/ albo
dla chwáły imienia ſwego/ albo dla zbáwienia ná-
ßego.

Dwoiáki iesth krzyß. Ktory krzyż ieſt dwoiáki/ieden ieſt ćieleſny/á drugi
dußny: O ćieleſnym tak Pan Krystus ſwoim zwolen-
I. nikom przepowiedzieć rázył/tymi ſłowy. Oto ia was
Matt. 10. poſyłam/iáko owce w poſrzodek wilkow/bądzćież te-
Marc. 36. dy roſtropni/ iáko wężowie/ á proſći iako gołębie. A
Luc. 13. 21. ſtrzeżćie ſie od onych ludzi: Boć was wydadzą ná ſey
my/ y ná zborzech ſwoich będą was biczowáć: Przed
ſtároſty/y przed krole/będą was wodzić/dla mnie ná
świádectwo im/y pogánom: Alec ia wam dam vſtá/y
mądrość náprzećiwko ktorey niebędą vmieli mowić/
áni ſie wam ſprzećiwić wßyſcy przećiwnicy waßy. I
wyda brát brátá ná śmierć/y oćiec ſyná/y powſtáną
dzieći náprzećiwko rodzicom/y o gárdło ie przyprawią
I będziećie w nienawiśći v wßyſtkich/ dla imienia
mego/ále kthory wytrwa aß do końca/ten będzie zbá-
wion/á gdy was będą prześládowáć w tym mieśćie/
vćiekayćie do drugiego. Záprawdę powiedam wam/iż
lżey będzie Sodomie albo Gomorze/dnia ſądnego/áni-
żli miáſtu onemu.

A ná drugim mieyſcu tákże im teß przepowiedział o
krzyżu: Vczynią was od zgromadzenia wyłączonymi
álec idzie godziná/áby vßelki ktoby was zabił/ będzie
mni-

dział mnimał aby Bogu poſługę vczynił: A toć wam v
czynią/bo nieznáią Oycá áni mnie. Nie będzie zwolen Jo. 15
nik więtßy nad Páná: Jeſli mnie prześládowáli/y was
będą prześládowáć. J záſie. Záprawdę záprawdę
powiedam wam/ iż płakáć y łkáć wy będziećie/ á
świát záſie będzie ſie weſelił/á wy będziećie ſie ſmućić
ále ſmutek waß obroći ſie w weſele: J záſie. ktorzy ſie pſal. 126
ſieią zełzami/ w rádośći będą żąć. Idąc ſſli/y płacząc
nieſli drogie naſienie/ á przyßedwßy/ przydą z rádo-
śćią niosąc ſnopy ſwoie

2. Drugi záſie krzyż iesth dußny/dáleko ćięſßy/ániß
ten pierwßy: O tym tak mowi Prorok. Duſza moiá zá- pſal. 6.
ſmućiłá ſie bárzo/ále ty Pánie iákoß długo? Wroć ſie
Pánie á wyrwi dußę moię: J záſie. Ogárnęły mię bo- pſal. 18.
leśći śmierći/y ſthrumienie nieprawośći ſthrwożyły
mną. Boleśći piekielne ogárnęły mię pochwyćiły
mię ćidłá śmierći.

Tego krzyżá ſkoſſtowáli Prorocy/y inni wybráni bo-
ży/Dawid/Job/Ezechiaß/Jeremiaß/Páweł świę- Pſal. [illegible]
ty/á nákoniec Pan Krystus Syn Boży/y dziś ießcze ko- Eſa. 38
ſſtuią niektorzy wybráni Boży/y iam go teß ſkoßtho- Iere. 20
wał. Kiedy ich Pan doświadcza/y w ogniu poloruie/ 1.Cor. 7.
iáko bywa doświadczone y polorowáne ſrebro w komi- 1.Reg. 2.
nie? Pſal. 22.
Matt. 27.
pſal. 66.
Jeſli mię ſpytaß czemu Pan táko we krzyżu tu ná wier- Czemu pan
ne y wybráne ſwoie dopußcza? powiem. Przodkiem/á- krzyß przepu-
by wierni ználi y czuli/iáko ſie Bog bárzo gniewa/ ná ßcza ná wybra-
grzechy tego świátá: Przeto teß Pan od domu ſwego ne ſwoie
poczyna/to ieſt od wiernych ſwoich/áby ſie nie wierni 1.Per. 4
lękáli/ſtráſſliwego ſądu Bożego/y kązáli iáko ieſt Ebr. 10.
ſthráſſliwa rzecz/ wpáść w ręce Bogá żywego/ á-

Luc. 23. wiem iesli sie t· dzieie nád zielonym drzewem/y cosz sie
Rom. 8. bedzie dziáło s suchym.

Druga przyczyna: áby sie wierni y wybrani Bozy/ stáli podobni/obrázowi Syná Bozego.

3. Trzećia/áby był znák miłośći Bozey ábowiem kogo
Ebr. 13. tu Pan karze/tego Pan miłuie/á karze wszelkiego Sy-
Apoc. 3. ná/ktorego przyimuie: J coby to był zá sin/ mowi A-
postoł/ktorego oćiec niekarze? ieslize was niekarze/tedy nieiesteśćie Synowie ále bekártowie.

Aprzesto gdy wybráni Bozy tákowe krzyze skromnie noszą/tedy ná ten zás Pánu Bogu wdzieczna ofiáre czynia y oddawáia/według onego Prorockiego
Psal. 51. pismá. Offiárá Pánu Bogu Duch zásmucony/ serce skruszone·

Krzyże Papieżá Rzymskiego y sług iego.

Vćiem iusz vkazał krzize/ktore wierni zwolennicy Páná Krystusowi noszą/tu ná tym swiećie: Vkasz ze tesz ty krzyze papieżá Rzymskiego/ twoy własny y wszystkiey hordy iego? Abyśmy poználi/iesliźćie wy/ sa wierni zwolennicy Páná Krystusowi albo wilcy/y nieprzyiaćiele w kośćiele iego?

Dármo mi masz okázowáć/ony złote krzyze/álbo ony biał-

ny białe y czerwone/ktore na proporcach przed Papiezem noszą?

Dármo tesz ony krzyze srebrne/ kthore noszą przed Kárdynały y Arcybiskupy?

Dármo tesz twoy krzysz własny/ ktory ná láncusku nosisz?

Dármo y ony krzyze insze złote/ srebrne/ mosiadzowe/kámienne/drewniáne/vstrugáne/málowáne/szyte/háftowane/kthore w kośćiele wászym maćie/stáwiaćie/y ludziom za swiatośći/vkázuiećie?

Dármo tesz y ony krzyze czarne/ białe/ czerwone/ktore mniszy ná płaszczach/y na sukniach noszą?

Dármo y ony krzyze/ktore maćie málowáne/w wászych Pontyfikatach/Wemszatach/y Agendach?

Dármo y ony kreslane krzyze/ktore czynićie rekomá nád woda/nád chlebem/nád winem/nád sola/nád ogniem/gromnicámi/zielim/bágnem/báranki/kołaczmi/kádzidłem/mirra/złotem?

Jesli mie pytasz/czemu tákowe krzyze dármo maćie
vkázowáć? Powiem. Abowiem ty krzyze/nie sa krzyze Ktore krzyze
własne Páná Krystusowe/ále sa prawdziwego krzy- nie sa Krystu-
zá obenthaiery/od Dyjabła smysłone/przemienionego sowe.
w Aniołá swiátłośći/y wam ku themu końcowi sprá- 2. Cor. 11.
wione/y podáne/ábyśćie sie s prawego krzyzá násmie-
wáli. kthory krzysz Pan Krystus zá soba nieść/swoim
zwolennikom/y wszystkim wybránym/roskazał?

Jesli mi tesz ieszcze chcesz vkázáć/ono drzewo/ktore
zowiećie drzewo krzyzá Swietego/kthore maćie/iako Drzewo krzy-
przed prostym ludem powiedaćie/na Łysze/w Lubli wego iako wie-
nie/y na inszych mieyscach po wszystkim swiećie/ktore le po [illegible]
gdybyśćie ná iedne kupe znieśli/ tedybyśćie dom wiel kim swiećie.

ki ſniego zbudowáć mogli. J toć ieſzcze nieieſt krzyż
on/ktory Pan Kryſtus zá ſobą nieść ſwoim zwolenni
kom roſkazał? Nieieſt teſz to drewno krzyż on/kthory
mamy cáłowáć/to ieſt wdzięcznie od páná Bogá przy
mowáć/ále ieſt zmámienie/y náſmiewánie s prawdzi=
wego krzyżá/ktory Pan Bog wiernym ſwoim zwolen
nikom cáłowáć podawa.

Jeſli mi teſz ieſzcze chceſz vkázowáć ony inſze krzyże/
ktore ſámi ſobie s ſwoich głow wymyſlaćie/y bes roſka
Zmyſlone krzy zánia Bożego żądawaćie/iáko ſą ty do Loretu ſie obie
że papieſkie. cowáć/do Częſtochowey/Sierpcá/Proſtyniey/Járo
ſłáwiá/Swińce/Strzepanowá/y ná inſze mieyſcá ſmy
ſlone biegáć/ná ziemi legáć/w kapice ſie vbieráć/mię
ſá niektorych dni nieiadáć/ pod klątwą ſie ksiedzu zá
vchem wyſpowiádáć/ żony właſney niepoymowáć/
brody y pleſze golić/Reguły chowáć/Papieżowi gwo
li w kośćielech połáćinie ſſemráć/y wołáć/dobrowol
nie żebráć.

Toć nieſą krzyże/ktoreby ſie Pánu Bogu podobá=
ły/ ábowiem nieſą od Páná Bogá roſkazáne/ ále od
chytrego Węzá Dijábłá wymyſlone. A ieſli ſą krzyże/
ktore ſie Pánu Bogu podobáią y ktore Pan kazał no
ſić/dowiedz tego s piſmá świętego/gdzie o tákowych
krzyżach piſáli Prorocy święći/álbo Apoſtołowie Pá
ná Kryſtuſowi? Albo teſz tego dowiedz/ gdzie kthory
Prorok/álbo Apoſtoł kiedy noſił/tákowy krzyż zá Pá
nem Kryſtuſem?

A iż tego nigdy dowieść y vkázáć niemożeſz/ s piſmá
Papieżnicy ſie świętego? coż tedy mam o was mowić inſzego/ iedno
naſmiewáią s iż ſie náśmiewáćie s krzyżá Páná Kryſtuſowego/ kto=
krzyżá práwe ry ſwoim zwolennikom nieść roſkazał zá ſobą? J nieie
go. ſteśćie

ſteśćie nic inſzego/w kośćiele Bożym/iedno tylko ná=
ſmiewce prawdziwego krzyżá/ kthorzy według włá=
ſnych żądz ſwoich krzyże ſobie ſzátáńſkie ſmyſlaćie/ áby
śćie służyli/nie Pánu Kryſtuſowi/ále ſwemu właſne=
mu brzuchowi/iáko o tym/Apoſtołowie S. prorokowáli/
2. Pet. 3. ktorzy o was tymi ſłowy nápiſáli. Jż dniow oſtáteczn=
nych przyidą náśmiewce/ kthorzy według właſnych
Phil. 3. ſwoich żądz będą chodzić/nieprzyiáćiele krzyżá Páná
Kryſtuſowego/ktorych koniec zátrácenie ieſt/ktorych
Rom. 16. Bog brzuch/á chwałá w poſromoceniu ich/ ktorzy o
rzeczach ziemſkich prácuią/ábowiem tákowi/ nie Pá=
nu Kryſtuſowi ſłużą/ ale ſwemu brzuchowi/ á przes
łágodną mowę/y pochlebſtwo/ zdradzáią ſercá pro=
Jeſli ſą przyiá ſtych ludzi/ wiáruyćie ſie tákowych mowi Apoſtoł.
ćiele álbo nie= Juſz tu tedy ſtąd kożdy wierny obáczyć/y roſſądzić
przyiáćiele Bo= może/ieſliśćie wy ſą prawdziwi páſterze/y prorocy/
zy Papieżnicy. ieſli Páná Kryſtuſowi ſłudzy/ ieſli przyiáćiele Syná
Bożego? álbo ieſli wilcy drapieżni/ ſłudzy Antykryſto
wi/y nieprzyiáćiele Boży? Ponieważ Páná Jezu Kry=
ſtá/áni wiernych zwolennikow iego/nienáſláduiećie/
áni w pokorze/áni w náuce/áni w krzyżu/áni tego czy
nićie co Pan Kryſtus/y wierni zwolennicy iego czyni
li. Ale to czynićie/co Papież Rzymſki Antykryſt vſtá=
Jo. 15. wił/y wam czynić roſkazał. Wy/ mowi Pan Kryſtus
przyiáćiele moi ieſteśćie/ ieſli będziećie czynić/ cokol=
wiek Ja wam roſkázuię/dáley was niepowiedam być
ſługámi/ále was powiedam być przyiáćielmi: Bo w=
ſzyſtki rzeczy/kthorem ſłyſzał od oycá moiego/obiáwi=
łem wam.

A ſłyſzyſz tu/iż tylko ći ſą przyiáćiele Páná Kryſtu=
Kto ſą Syná Bożego/ktorzy nie to czynią/co Papież/álbo
Dekret

Dekretá/ álbo Concylia waße vſtáwily: Ale ći ſa przy
iaćiele kthorzy tzynia/ co Pan Kryſtus ſam vſtáwil y
roſkazal: iako teß tenże Syn Boży ná drugim mieyſcu
Jo. 10. powiedział. Iż to ſa/ owce moie/ ktore głoſu mego ſlu
chaia.

A gdyß wy tedy ſprzećiwiaćie ſie pokora/ náuka/ y
krzyżem/ Panu Jezu Kryſtuſowi/ y zwolennikom ie-
go/ y nieſluchaćie głoſu Syná Bożego/ oſadzćieß ſie
tedy/ tzyie ieſteśćie owce: Ale co mowie owce: J ow-
ßem ſmrodliwi kozłowie/ ktorych nic inßego nietzeka/
iedno wietzny płomień/ płátz/ y zgrzytánie zębow/ ieſli
ſie nieobatzyćie/ nienáwroćićie/ y pokuthowáć niebę-
dźiećie: J nieprzeſtániećie bluznić/ y ſromoćić Páná
Jezu Kryſtá Syná Bożego/ y wiernych á wybránych
iego przeſládowáć. O mizerni ludzie.

A batzyćieß iuß/ iżem ia was niepotwarzał/ áni po-
ſadzał/ ále comkolwiek piſał/ tom wßyſthko prawdę
piſał.

A przeſto iuß tu teras dośiebie mowie kxieże Biſku
pie Krakowſki/ ktoryś Páná Jezu Kryſtá Syná Boże
go y náukę iego s háńbił/ wywroćił y zeſromoćił/ y kto-
ryś teß mnie ſlugę Páná Jezu Kryſtá nanijßego ná-
zwał Apoſtáta/ y Synem Dyabelſkim/ gdyß temu mo
cnie wierzę/ iż mię Pan Jezus Kryſtus vmiłował/ dla
mnie przyſzedł ná świát/ dla mnie ſię národził/ y ſáme-
go ſiebie zá mię wydał: Jzali mnie zá tho/ w krot-
kim tzáſie/ przed ſadem Bożym/ niebędzieß odpowie-
dał: á iuß ſie theras gotuy/ abowiem otho Sędzia zá
5. drzwiámi ſtoi/ thám będziewá s ſoba mowić/ przed o-
nym ſprawiedliwym Sędzia. J obatzyß thám/ co to
2. ieſt przeſládowáć/ Páná Jezu Kryſtá Syná Bożego
prawdę

prawdę Boża/ y ſtadko máte iego.

Obatzyß teß ießtze/ iáko ćię thám záſtapi Papieß z
Kárdynáły/ Dekretá y Concylia wáße: y ty máietno-
śći/ y roſkoßy tego świátá/ ktorych teras vżywas. Vy
rzyß teß tám ſwoie Jnfuły/ y Kurwytury/ ſwoie nieo-
żeńſtwo/ álbo Anielſki żywot/ ſwoie przyſięgę/ ktoraś
vtzynił Papieżowi y Kápitule:

Vyrzyß teß rozmaite ty twoie Bogi/ y Jednatze/
ktorych teras wzywaß. Ora pro nobis. Ora pro nobis.
J vyrzyß ſwoie vtzynki/ w ktorych teras dufaß: J bá
ránki ſwoie/ wodę y ſol świecona:

Vyrzyß teß Obrázy rzezáne/ málowáne/ y wyßyte/
Látá miłośćiwe/ Bálſámy/ y krzyzmá wáße/ świece/
y gromnice/ woſkowe/ lámpy/ Kádzidlnice/ popioły/
ziołá/ bágná/ poświacánie kośćiołow/ ołtarzow/ y ſłu
pow/ zwonow/ ornathow/ kielichow/ Krucyfixow/
plećow/ mnichow/ y ich poſłußeńſtwá/ tzyſtośći/ y v-
boſtwá:

Vyrzyß ießtze ſwoie Dyurnały/ Wijátyki/ Mßały/
ſktorych vſtáwitznie Páná Jezu Kryſtá/ bluzniße

Vyrzyß teß mße zadußne/ wotywy/ vilie/ ſuchóty/
ryby/ krzyże/ rozmaite/ y inße Bogi twoie/ w kthorych
ty dziſia dufaß/ y nádźieie zbáwienia thwego pokłá-
daß: Co rzetzećie proßę was/ kiedy Pan w zapáltzywo
śći ſwoiey będzie mowił:

Gdzieß ſa Bogowie ich/ w ktorych pokłádáli dufá- Deut. 5.
nie: Sktorych offiar iedli tłuſtośći/ y pili wino roſko
ßne: Niechay wſtána y pomoga wam/ y w potrzebie
was obronia. Patrzaytzieß teras/ iżećiem ia tylko ſam
á niemáß żadnego Boga/ okrom mnie. Ja zábiiam/ y

záſie ożywiam: Ja słukę/ y ia vzdrowie/ á niemáß kto
by z ręki moiey mogł wyrwáć:
Apoc. 17. 18. A przeſtho Toć ieſt on Bábilon wielki/ ono miaſtho
13. 14. 15. 16. mocne/ miáſto Bogáte/ możne/ z pyßne: w ktorym mie
Jere. 3. ſka/ iáko Jan Swiety nápiſał/ oná kurwá wielka/ kto-
Ezech. 16. ra ſiedzi ná wielu wodach/ ſkthora cudzołożą Krolo-
Eſa. 32. wie ziemſcy/ y vpili ſię/ ktorzy ná ziemi mieſſkáią/ wi-
nem iey nieczyſtośći/ ktora ſie vbráłá w złothogłow y
w ßárłath/ w perły/ y w odzienie iedwabne/ y vzłoćiłá
ſie złotem/ ſrebrem/ y kámienim drogim/ y ma kubek zło
ty w ręce ſwoiey obrzydzenia/ y plugáſtwá/ nieczyſto-
Apoc. 17. 19. śći ſwoiey/ á ná czele iey imię nápiſáne Táiemnicá Bá-
Taiemnica Babilon. bilon wielka mátká nieczyſtośći/ y obrzydzenia ziemie/
kthora ſie vpiłá krwią Swietych/ y krwią wyznaw-
cow Jezuſowych: Tey ſie dziwuią mieſſkáiący názie-
mi/ ktorych imioná/ nie ſą nápiſáne w kxięgach żywo-
tá/ od początku świátá. Ci máią iedne rádę y moc/ y dá-
dzą moc ſwoię tey Beſtyey/ ktorzy z báránkiem walczyć
będą/ á Báránek ie zwyćięży. Abowiem Pan nád pá-
ny ieſt/ y krol nád krolmi/ y ktorzy z nim ſą wezwáni/ y
Apoc. 17. wybráni/ y wierni.
Dan. 7. 11. Toć ieſt oná mátká wßelkiey nieczyſtośći/ y gniewu
Eſa. 19. 29. Bożego/ ktora pánowánie ſwoie vmocniłá y opátrze-
1. Cor. 1. łá ćieleſną mądrośćią/ mocą/ chytrośćią/ y przewro-
Matt. 15. tnośćią/ pod záſłoną Kryſtuſową/ vſtáwámi y nabo-
Eſa. 40. żeńſthwem z rozumu ſwego/ fałßywymi wykłády piſm
Eſa. 56. Swietych/ oßukánim y zdrádą/ ludzi proſtych/ nowy-
Apoc. 17. mi członki wiáry krześćijáńſkiey/ nowymi świątośćiá-
[illegible] 18. mi/ nową náuką/ regułámi/ práwy/ dekrety/ vſtáwá-
7. 11. mi Concyliámi. pochlebſtwem/ dáry obietnicámi/ roz-
8. dawánim Bogactw/ możnymi przyiaćioły/ krolmi/ pá-
4.
3.
ny/ gro-

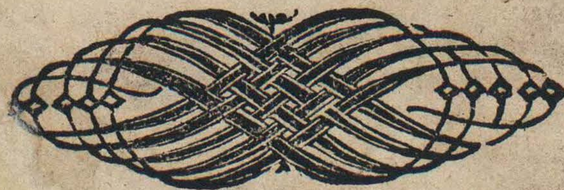
ny/ grozbámi/ więzienim/ głodem morzenim/ mieczem/ Zach. 1
ogniem/ zbroią/ bogáctwy/ zamki/ miáſty/ porty/ wał Ezech. 21.
kámi/ nowymi przezwiſki álbo Tytułámi/ ſługámi/ v- Amos. 3.
biory niezwyczaynymi/ zwony wielkimi/ obrázy/ ołtarz Apoc. 17. 18.
mi/ káplicámi/ orgány/ ſłupy/ ozdobnymi Cerymoniá 2. Tes. 2.
mi/ pleßámi/ krzyżámi złotymi/ ſrebrnymi/ drewniány Ezech. 34.
mi/ lanymi/ háftowánymi/ ſukiennymi/ y ſſytymi/ ná
płaßczach/ ná ſukniach/ ná ornathach/ w przykryc-
twie/ á w obłudnośći/ Láty miłośćiwymi/ kiermáßá- 1. Tim. 4.
mi/ odpuſty/ przebieránim pokármow/ obłudną czyſto- Esa. 44.
śćią/ Bułámi/ czyscem/ Anniwerſarzini/ fałßywymi Sap. 4.
cudámi/ przes Dyabłá vczynionymi/ v ſłupow/ y obrá 2. Tes. 2.
zow/ do ktorych ſię będą obiecowáć/ y biegáć ći/ kto- Dan. 7.
rzy prawdzie Bożey wierzyć niechćieli/ ále woleli Dan. 11.
łgárſtwu wierzyć/ áby ná wieki zginęli.
Jeßcze teß tá mátká nieczyſta/ vmocniłá páńſtwo
ſwoie/ y Kroleſtwo/ Annatámi/ Sakrámi Pálliußá Dist. 40. Si
mi/ Kortyſany/ Oleymi/ báránkámi/ Kádzidłem/ Zło pap. Dist. 96.
tem/ Mirrą/ Popiołem/ á náoſtátek Bogiem ſwoim/ Dan. 7.
Máoſim/ álbo Mßą/ w Złoćie/ w Srzebrze/ w Ká- Dan. 11.
mieniu drogim/ w Perłach y w koſſtownych rzeczach. Apoc. 18.
Wynidz ludu moy/ mowi Pan záſtępow/ ábyś nie
był vczeſnikiem grzechow iey/ y niewziąłeś plag/ kto-
re iey ſą nágotowáne. Błogoſłáwione oczy/ ktore wi-
dzą/ te mátkę wßelkiey nieczyſtośći/ y gniewu Boże-
go: Tego ſyná złośliwego y zátráconego/ PAPIE- 2. Tes.
ŻA Rzymſkiego/ y zewßyſtką Ordą iego/ to drzewo Matt.
bes owocu/ tego Wieprzá dzikiego/ Psá [illegible]iemego/ Wil Marc
ká/ Niedzwiedziá/ y Smoku okrutnego/ Syná Dyá- Psal.
belſkiego/ Lwá drapieżnego/ [illegible]odzieiá y łotrá chytre- Esa.

go/

Ioan. 7. go/przećiwniká y nieprzyiaćielá Bożego/syny miłuiá-
Gen. 3. cego/kłosu zcego/psá nienásyconego/zwierze osobli-
Psal. 35. we/Syná madrych/Pásterzá ssalonego/Nieprzyia-
Ioan. 10. ćielá reki Bożey/niespráwiedliwego/nieobrzezánego
2.Tes 2. niezzystego/Weżá zwiłego/Krolá synow pychy: Wie
Esa. 16. le ich w kłamstwie zátrácáiacego/Prorokd rosprosżá
Osee. 8. iacego/pyßnego/Strożá slepego/prozynowánie mi-
Esaa 56. łuiacego/Biká tłustego/meżoboyce zdrádliwego/ro
Psal. 79. botniká przewrotnego/grob pobielány/Doktorá Dy-
Esa. 19. abelskiego/Proroká fáłßywego/kthorego Brzuch
Zach. 11. Bog iest/á chwałá w posromoceniu/kthory ziemskie
Psal. 18. rzezy roznmie.
Psal. 35. Iuß tu tedy maß odpis ná twoie bluznierstwá/á-
Esa. 52. byś sie ich srumał/y przed Pánem Bogiem żáłował/
Esa. 27. iżeś Páná Iezu Krysthá Syná iego iednorodnego/o
Esa. 16. háńbił y zesromoćił/żáłuy tego/y pokutuy/dokad ie-
Iere. 5. ßcze Dychaß y łáskę otrzymáć możeß/ábyś nieprzyßedł
Esa. 32. ná spráwiedliwy/grozny/y stráśliwy/Sad iego.
Iere. 23. Mnie teß niemiey zá złe/áni sie dziwuy/iżem ták pi
Iere. 2.5. sał/abowiem mośie/ná żadne ludzi tego świátá nie-
Esa. 56. oglądał/thylkom pátrzył/ná sámego Páná Bogá/y
Psal. 22. 80. ná Iezu Krystá Syná iego miłego/Zbáwićielá y Od
Matt. 23. kupićielá moiego/o ktorym gráć niepotrzebá/áby on
Phil. 3. thylko sam miał ześć/chwałe/y spráwiedliwość/á
1.Tim. 4. wßelka sie pieć/wsthydáłá przed oblicznośćia iego/
Marc. 1. przed kthorym/drży niebo/ziemiá/piekło/y wßyscy
Matt. 4. Szátáni.
Ezech 18. Ná tom sie teß nic nieogladał/iż bede miał v lu-
Ebr. 10. dzi tego świátá/złą sławę/háńbienie/sromocenie/zło
rzezenie/grożenie/y prześládowánie. Abowiem prá-
wdá

wdá/tho iest/Krystus Syn Boży vkrzyżowány muśi psal. 10
rość y Pánem być/á ia vmn..eyßáć sie/albo scho- 1.Cor. 15
dzić/on muśi krolowáć/áß nieprzyiaćioły pod-
łoży pod nogi swoie/á w ten zás odda
krolestwo Bogu y Oycu/kthoremu
niechay bedzie ześć y chwałá
náwieki wiekow/
Amen.

Dokończenie.

Regestr thych rzeczy

czelnieyszych/ ktore tu sa wtych Kxiegach/ dla pretkiego nalezienia spisa ny/ wedlug obiecadla.

A.

Regestr.

Regestr.

Czemu

Kk ij Dwowie-

Jákoby.

Jan

Regestr.

kastytatem

Regestr.

L.

M.

N.

przyſ...

R.

S.

T.

W.

wßyscy

Regestr.

Regestr.

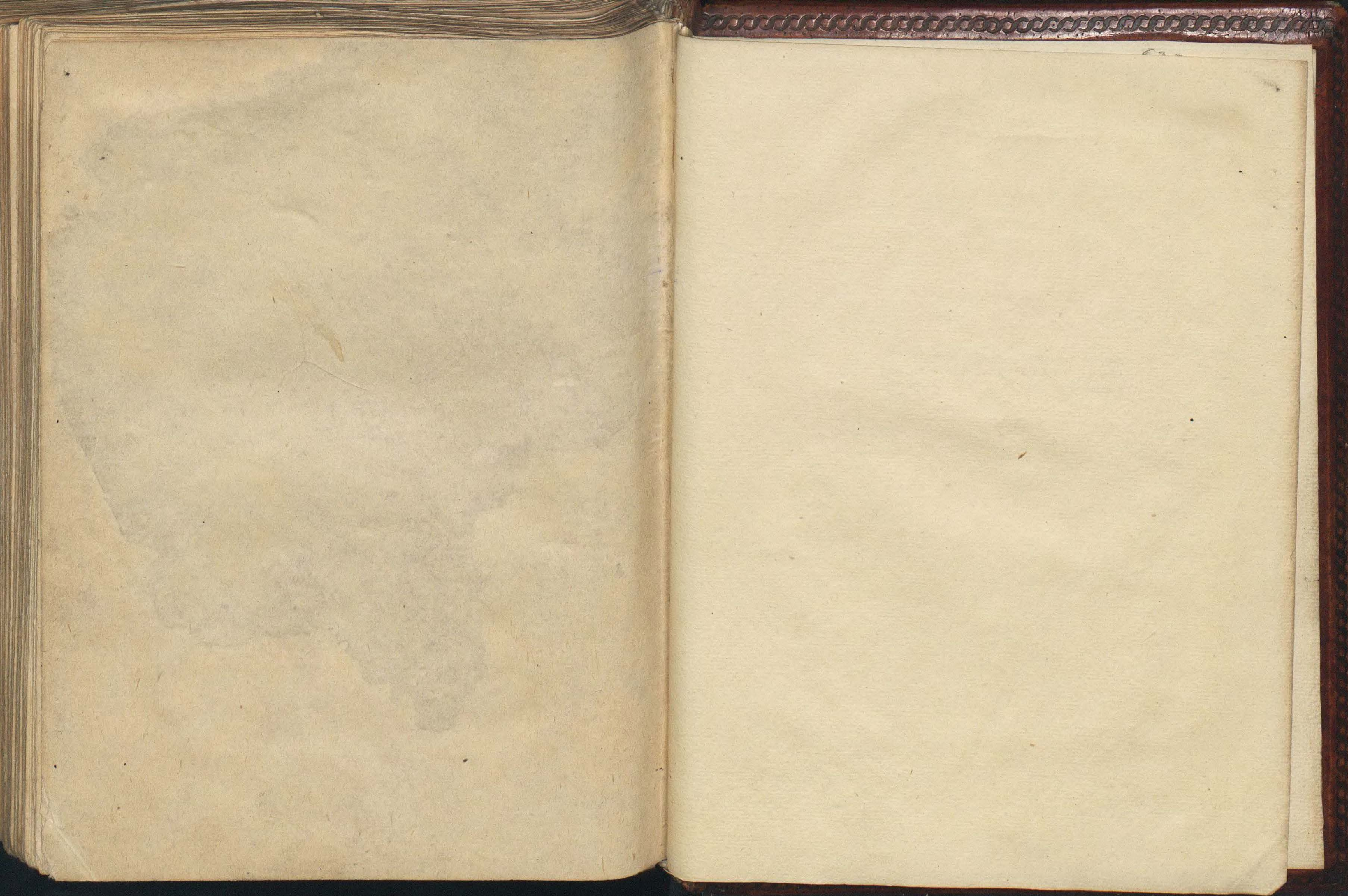
Z.

Omyłki w Druku s trefunku dopußʒone.

List dziewiaty w Annotácy..ch: Nicomedic... / ma być. Nemo me dicat. List. 15 / in Ann..: Mat. 18. ma być / 16: Idz ßátáne odemnie / etc: List. 50. Iż słowá Bożego prawdziwego słuchaß / á ma być niesłuchaß. Ná drugiey stronie tegoß Li.... miedzy Turki y Pogány w kościele Bożym / á ma być: Ale w kościele Bożym.

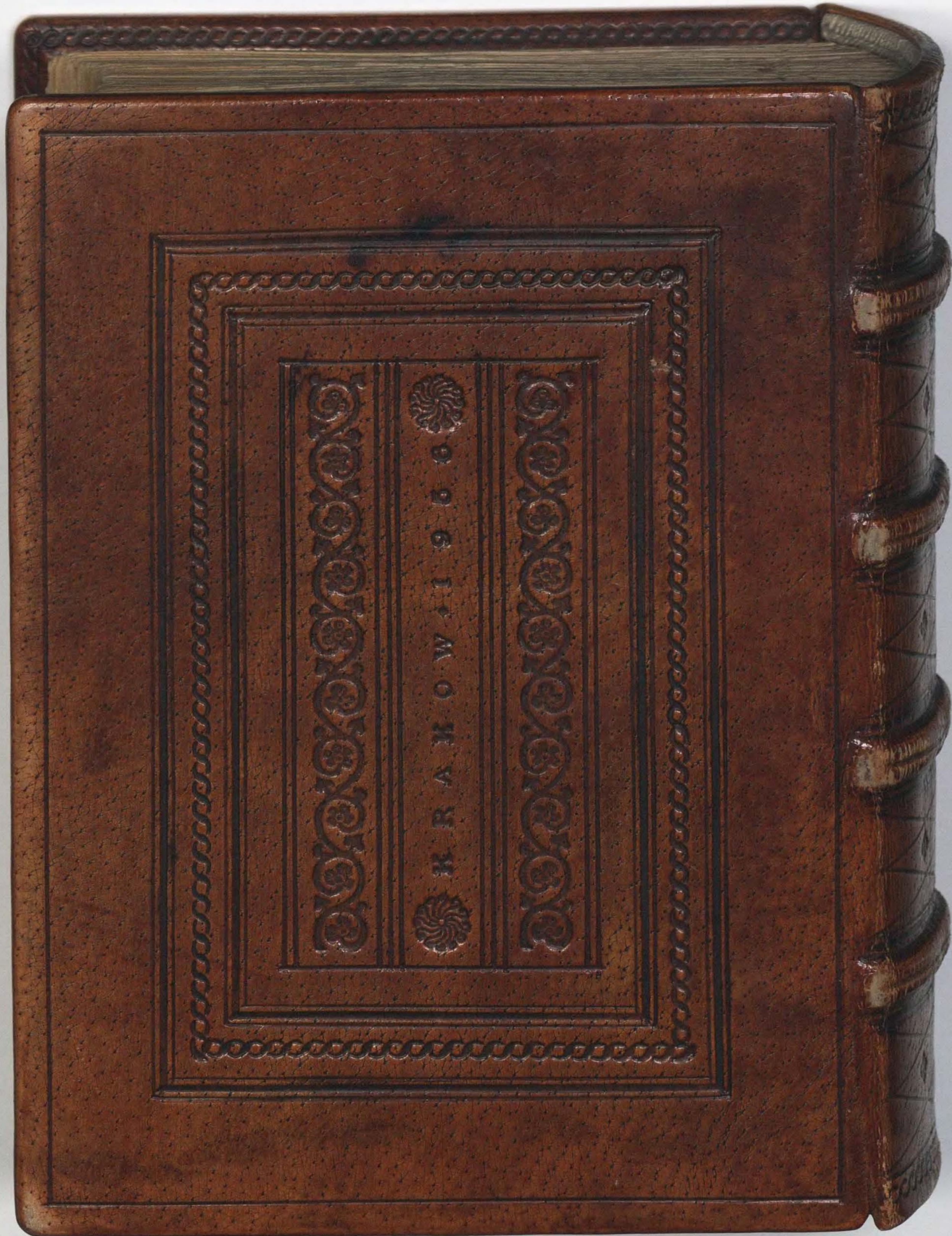
Drukowano w Pińczowie w drukárni Dánielowey / Roku od Národzenia Syná Bożego. 1560.

678
917
917
638
279

Bibl. Jag.

Oprawę wykonała Pracownia Art. Introlig.
Spółdzielni P. L. i A. »STARODRUK«
Kraków ul. Gołębia 4

KRAKOW·1956